Digitaliseret af | Digitised by

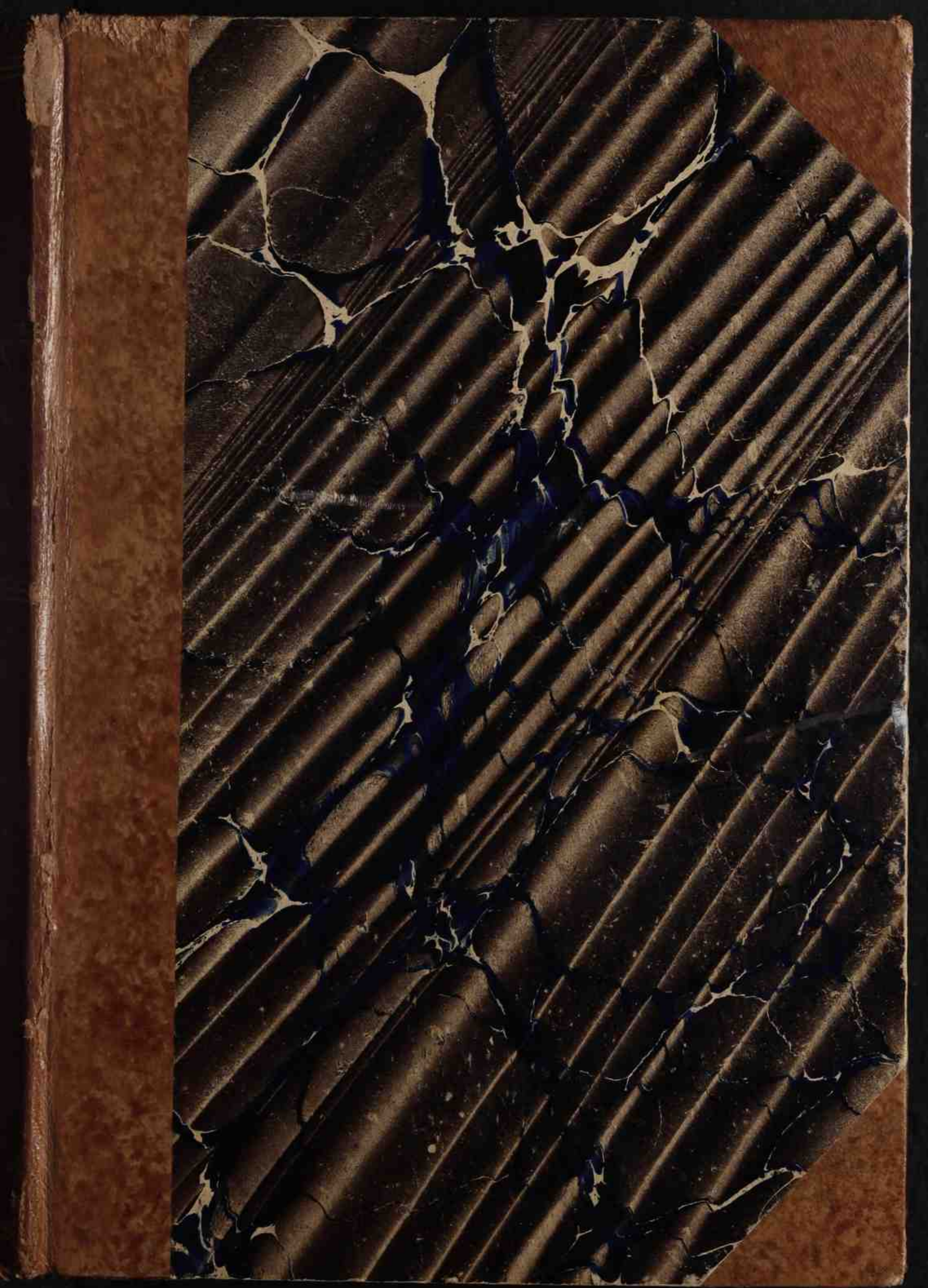
Forfatter(e) | Author(s):	Dickens, Charles.; overs. af L. Moltke.
Titel | Title:	Lille Dorrit
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Chr. Flors Boghandel, 1909
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58, — 60.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 02649 5

+2ex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

III.

CHARLES DICKENS

LILLE DORRIT

OVERSAT AF L. MOLTKE

FØRSTE BOG

FATTIGDOM

KØBENHAVN
CHR. FLORS BOGHANDEL
1909

J. COHENS BOGTRYKKERIER
(GEORG A. BACH)

FØRSTE KAPITEL.

Sol og Skygge.

For tredive Aar siden laa Marseille en Dag og blev stegt i Solen.

En flammende Sol paa en brændende hed Dag i August var den Gang ingen større Sjældenhed i det sydlige Frankrig end til enhver anden Tid baade før og siden. Alt i og omkring Marseille havde stirret paa den glødende Himmel, og denne havde igen stirret saa længe, at det var blevet almindeligt at stirre. Fremmede opgav Ævret lige over for de stirrende hvide Huse, stirrende hvide Mure, stirrende hvide Gader, stirrende Landeveje, stirrende Bakker, paa hvilke alt grønt var svedet af. Det eneste, som ikke stirrede og gloede, var Vinstokkene, der bugnede under deres Vægt af Druer. De blinkede undertiden en lille Smule, naar den hede Luft bevægede deres matte Blade.

Der var ingen Vind, som kunde frembringe en Krusning paa det raadne Vand inde i Havnen eller paa det dejlige Hav uden for den. Skellinien mellem de to Farver sort og blaat fremhævede det Punkt, som det rene Hav ikke vilde overskride; men det laa lige saa stille, som den afskyelige Pøl, med hvilket det aldrig blandede sig. Hinduer, Russere, Kinesere, Spaniere, Portugisere, Engelskmænd, Franskmænd, Genuesere, Neapolitanere, Venetianere, Grækere, Tyrker, Efterkommere af alle Babels Bygmestre, der paa Handelens Vegne var komne til Marseille, var lige begærlige efter Skygge og tyede til det første, det bedste Smuthul for at undgaa et Hav, der var alt for blaat, til at man kunde holde ud at se paa det, og en Purpurhimmel, paa hvilken en eneste stor Ildjuvel straalede.

Den almindelige Stirren fik Øjnene til at svie. Hen mod de fjerne Omrids af den italienske Kyst formindskedes den

rigtignok lidt af lette Taageskyer, som steg langsomt op af Havets Dampe, men i øvrigt var den ikke mindre noget andet Sted. Langt borte stirrede de stirrende Veje, dækkede med et tykt Lag Støv fra Bakkeskrænterne, fra Dalene, fra den uendelige Slette. Langt borte laa de støvede Vinstokke, som hang ud over Hytterne ved Vejkanten, og de ensformige Landevejsalleer med fortørrede Træer uden Skygge og vansmægtede under Himlens og Jordens Stirren. Det samme gjorde Hestene med de søvnige Klokker i de lange Vognrækker, som langsomt sneglede sig ind i det Indre af Landet; det samme gjorde de magelig henslængte Kuske, naar de var vaagne, hvilket kun sjældent var Tilfældet; det samme gjorde de udmattede Arbejdere paa Markerne. Alt, hvad der levede og voksede, blev overvældet af den stærke Glød, alene med Undtagelse af Firbenet, der vævert smuttede hen over ujævne Stenmure, og Græshoppen, hvis tørre, hede Sang klang som en Skralde. Endog Støvet var svedet brunt, og der var en Dirren i Dunstkredsen, som om selve Luften gispede.

Alle Skodder, Jalousier, Gardiner og Solsejl, var i Brug og trukne sammen for at holde denne Stirren ude. Gav man den kun saa meget som en Sprække eller et Nøglehul, kom den farende ind som en hvidglødende Pil. Kirkerne var mest fri for den. At gaa ud af dette Tusmørke af Piller og Hvælvinger, drømmerisk punkteret med blinkende Lamper, drømmende befolket med hæslige gamle Skygger, som fromt snuede, spyttede og tiggede — var det samme som at styrte sig i en glødende Flod og svømme paa Liv og Død hen til den nærmeste Strimmel Skygge. Medens Folk saaledes dorskede og drev, hvor der fandtes mindste Skygge, Tunger undertiden mumlede, og Hunde gøede, skurrende Kirkeklokker undertiden skrattede og ubehagelige Trommer hvirvlede, laa Marseille en Dag som et Faktum, der baade kunde lugtes og smages, og blev stegt i Solen.

I Marseille var der den Dag et skændigt Fængsel. I en af Cellerne, der var saa modbydelig, at selv den paatrængende Stirren undgik den og overlod den det Affald af Genskin, som den selv kunde skaffe sig, var der to Mænd. Desuden var der en forhakket, mishandlet Bænk, som ikke kunde flyttes fra Væggen, og hvori der med en Kniv plumpt var udskaaret et Dambrædt, et Sæt Dambrikker, der var lavede af gamle Knapper og Kødben, et Sæt Dominobrikker, to Maatter og et Par Vinflasker. Dette var alt, hvad Cellen indeholdt, med Undta-

gelse af Rotter og andet usynligt Utøj som Tillæg til det synlige Utøj, de to Mænd.

Det Lys, der var, fik de gennem et Jærngitter, der var dannet som et temmelig stort Vindue, og ved Hjælp af dette kunde Cellen altid undersøges ude fra den skumle Trappegang, mod hvilken Gitteret vendte ud. Der hørte en stærk, bred Stenkarm til dette Gitter, hvis nederste Ende var fastgjort til Muren, en tre, fire Fod fra Gulvet. Paa Karmen lænede den ene af de to Mænd sig, halvt siddende og halvt liggende, med Knæerne trukne op og Fødderne og Skuldrene plantede imod Siderne i Aabningen. Stængerne var saa langt fra hverandre, at han kunde stikke Armen ud imellem dem lige til Albuen, og saaledes holdt han sig for større Mageligheds Skyld skødesløst fast. Alle Ting her havde et Ånstrøg af Fængslet. Den fængslede Luft, det fængslede Lys, den fængslede Fugtighed, de fængslede Mænd var alle blevne værre af Indespærringen. Ligesom Fangerne var blege og udtærede, saaledes var Jærnet rustent, Stenene slimede, Træværket raaddent, Luften sygelig, Lyset dunkelt. Ligesom en Brønd, en Kælder, en Grav kendte Fængslet ikke til Klarheden udenfor, og det vilde selv paa en af Krydderiøerne i det indiske Hav have bevaret sin Atmosfære uforandret.

Den Mand, der laa i Gitterkarmen, frøs endog. Med en utaalmodig Bevægelse med den ene Skulder trak han sin store Kappe tættere om sig og brummede: „Fanden i Vold med den Røver af en Sol, som aldrig skinner herind!“ Han ventede paa sin Mad, og for at kunne se saa meget des længere ned ad Trappen skelede han gennem Gitteret, omtrent med det samme Udtryk som et Rovdyr, der venter paa det samme. Men hans Øjne, der var alt for nær ved hinanden, sad ikke saa stolt i hans Hoved, som Dyrenes Konges sidder i dens, og de var snarere skarpe end klare — hvasse Vaaben med en kun ringe Overflade, som kunde have røbet dem. De var hverken dybe eller foranderlige; de glimtede og aabnede og lukkede sig. Uden Hensyn til den Nytte, han selv havde af dem, kunde en Urmager have lavet et Par, der havde været bedre. Han havde en kroget Næse, der var ret smuk i sin Slags, men sad for højt oppe mellem Øjnene, omtrent lige saa meget for højt, som Øjnene sad for nær ved hinanden. I øvrigt var han svær og høj, havde smalle Læber, for saa vidt de kunde ses for hans tætte Overskæg, og stærkt, tørt Haar af ubestemmelig Farve i dets buskede Tilstand, men isprængt med

rødt. Den Haand, hvormed han holdt sig fast ved Gitteret, — paa Bagsiden var den fuld af Ar efter nylig lægte, hæslige Skrammer, — var ualmindelig lille og buttet og vilde have været ualmindelig hvid, hvis Fængselssmudset ikke havde været.

Den anden Mand laa paa Stengulvet, tildækket med en grov, brun Frakke.

„Staa op, Svin!“ brummede den første. „Sov ikke, naar jeg er sulten.“

„Det kommer ud paa eet, Herre,“ sagde Svinet i en ydmyg Tone og ikke uden Lune; „jeg kan vaage, naar jeg vil; jeg kan sove, naar jeg vil. Det kommer ud paa eet.“ Med disse Ord stod han op, rystede sig, kløede sig i Haaret, bandt sin brune Frakke løst om Halsen med Ærmerne og satte sig gabende paa Stengulvet med Ryggen op mod Væggen lige over for Gitteret.

„Sig mig, hvad Klokken er,“ brummede den første Mand.

„Middagsklokken ringer om — fyrretyve Minutter.“ Mens han gjorde det lille Ophold, saa han sig om ligesom for at blive vis i sin Sag.

„Du er et Ur. Hvoraf ved du altid, hvad Klokken er?“

„Hvor kan jeg sige det? Jeg ved altid, hvad Klokken er, og hvor jeg er. Jeg blev bragt hertil om Natten i en Baad; men jeg ved, hvor jeg er. Se engang her.“ Med disse Ord lagde han sig paa Knæ paa Stengulvet og tegnede med sin solbrændte Pegefinger et Kort paa det. „Her er Marseilles Havn, Toulon, hvor Gallejerne er, Spanien derovre, Algier hist-ovre. Her til venstre ligger Nizza. Paa den anden Side over Cornizza til Genua. Molen og Havnen ved Genua. Karantænepladsen. Der er Byen og Terrassehaverne, som straaler af skønne Damer. Her er Porto fino. Saa kommer Livorno. Længere ude Civita Vecchia. Og helt hernede — hej! Der er ingen Plads til Neapel;“ han var imidlertid kommen helt ind til Væggen; „men det er lige meget, det er derinde!“

Han blev liggende paa Knæ og saa med et for et Fængsel livligt Blik op paa sin Medfange. En solbrændt, rask, smidig lille Mand var han, skønt noget firskaaren, med Ørenringe i sine brune Øren, hvide Tænder, der oplyste hans smudsige, brune Ansigt, kulsort Haar, som hang i Lokker omkring hans brune Hals, en pjaltet, rød Skjorte, som stod aaben foran. Hans Paaklædning bestod af et Par hvide Matrosbukser, gode Sko, en lang rød Hue og et rødt Skærf med en Kniv i.

„Se nu selv, om jeg ikke kommer tilbage fra Neapel, ligesom jeg rejste derhen! Se her, Herre; Civita Vecchia, Livorno,

Cornizza, ud for Nizza, som ligger herinde, Marseille, De og jeg. Slutterens Lejlighed og hans Nøgler er der, hvor jeg sætter min Tommelfinger, og her, ved mit Haandled, gemmes den nationale Ragekniv — Guillotinen i sit Futeral.“

Den anden Mand spyttede pludselig paa Gulvet og rømmede sig. En Laas nedenunder rømmede sig ligeledes, og derpaa smældedes der med en Dør. Langsomme Skridt begyndte at gaa op ad Trapperne; en sød lille Stemmes Sladren blandede sig med den Larm, de gjorde, og kort efter viste Slutteren sig med sin tre eller fire Aar gamle Datter og en Kurv paa Armen.

„Hvor staar det til i Dag, mine Herrer? Min lille Pige gør Runden med mig, ser De nok, for at faa et Glimt af sin Faders Fugle. Fi donc! Se paa Fuglene, lille Ven, se paa Fuglene!“

Han saa selv, idet han holdt Barnet op til Gitteret, vist paa Fuglene, især paa den lille Fugl, til hvis Raskhed han syntes at nære Mistro. „Jeg har bragt Dem Deres Brød, Signor Johan Baptist,“ sagde han, — de talte alle Fransk, men den lille Mand var en Italiener, — „og hvis jeg turde raade Dem til ikke at spille —“

„Det raader De ikke Herren til!“ sagde Johan Baptist, og viste sine hvide Tænder, idet han smilede.

„Aa Herren vinder,“ svarede Slutteren med et forbigaaende, ikke videre velvilligt Blik paa den anden Mand, „men De taber. Det er en ganske anden Sag. De faar groft Brød og sure Drikkevarer, han derimod Spegepølse fra Lyon, Kalvesteg med kraftig Gelé, hvidt Brød, Parmesanost og god Vin. Se paa Fuglene, lille Ven!“

„De stakkels Fugle!“ sagde Barnet.

Da det smukke lille Ansigt, rørt af guddommelig Medlidenhed, tittede ind gennem Gitteret, lignede det en Engels. Johan Baptist stod op og gik hen imod det, som om det havde en stærk Tiltrækningskraft for ham. Den anden Fugl blev uforandret med Undtagelse af, at den saa utaalmodig hen paa Kurven.

„Holdt!“ sagde Slutteren, og satte sin lille Datter paa Ydersiden af Gitrets Karm. „Hun skal fodre Fuglene. Dette store Brød er til Signor Johan Baptist. Vi maa brække det over for at faa det ind i Buret. Saa, vær nu en tam Fugl og kys den lille Haand! Denne Spegepølse i et Vindrueblad er til Monsieur Rigaud. Og dette Stykke Kalvesteg med Gelé er ligeledes

til Monsieur Rigaud. Og disse tre smaa, hvide Brød er ogsaa til Monsieur Rigaud. Og denne Ost, denne Vin, denne Tobak — det er altsammen til Monsieur Rigaud. Lykkelige Fugl!“

Alle disse Ting rakte Barnet med aabenbar Frygt ind mellem Jærnstængerne til den bløde, glatte, velskabte Haand og trak mere end en Gang sin egen tilbage, mens hun saa paa Manden med et Udtryk, halvt af Angest, halvt af Harme, som formørkede hendes smukke Pande. Derimod havde hun beredvillig og tillidsfuld lagt det store Stykke Grovbrød i de sortebrune, skællede og knudrede Hænder, som tilhørte John Baptist, der næppe havde saa meget Negl paa alle sine ti Fingre, som der vilde have været tilstrækkeligt til een for Monsieur Rigaud. Da han havde kysset hendes Haand, strøg hun Haanden kærtegnende hen over hans Ansigt. Ligegyldig for denne Udmærkelse, søgte Monsieur Rigaud at vinde Faderen ved at smile og nikke til Datteren, hver Gang hun rakte ham noget, og saa snart han havde faaet sine Levnedsmidler lagt i Krogene af Karmen, begyndte han begærlig at spise. Naar Monsieur Rigaud smilede, foregik der en Forandring med hans Ansigt, som var mere paafaldende end smuk. Hans Skæg gik op under hans Næse, og hans Næse ned over Skægget med et ildevarslende og grusomt Udtryk.

„Saa,“ sagde Slutteren, idet han vendte Bunden i Vejret paa Kurven for at ryste Krummerne ud, „alle de Penge, jeg har faaet, har jeg givet ud; her er Regningen, og dermed er den Ting i Orden. Det er, som jeg nok tænkte mig i Gaar, Monsieur Rigaud. Præsidenten venter sig Fornøjelsen af Deres Selskab omtrent en Times Tid efter Middag.“

„For at forhøre mig, hvad?“ spurgte Rigaud og standsede med Kniven i Haanden og Maden i Munden.

„De har Ret; for at forhøre Dem.“

„Er der intet Bud til mig?“ spurgte Johan Baptist, der havde begyndt at gnave paa sit Brød.

Slutteren trak paa Skuldrene.

„Hellige Guds Moder! Skal jeg blive her hele mit Liv, Fa'rlille?“

„Hvor kan jeg vide det?“ udbrød Slutteren, idet han med pludselig Heftighed vendte sig om imod ham og gestikulerede med begge Hænderne og alle Fingrene, som om han truede med at ville rive ham i Stykker. „Hvor er det mig muligt, min Ven, at sige Dem, hvor længe De skal blive her? Hvad ved jeg derom, Johan Baptist Cavaletto? Guds Død, vi har

undertiden Fanger her, som ikke har saadant et Pokkers Hastværk med at komme for Retten."

Han syntes ved denne Bemærkning at skotte til Monsieur Rigaud; men Monsieur Rigaud havde allerede igen taget fat paa sit Maaltid, skønt ikke med slet saa megen Madlyst.

„Farvel, mine Fugle!" sagde Slutteren, idet han tog sit smukke Barn paa Armen og foresagde hende Ordene med et Kys.

„Farvel, mine Fugle!" gentog det smukke Barn.

Hendes uskyldige Ansigt saa venlig tilbage over hans Skulder, idet han gik bort med hende, og begyndte paa den gamle Barnevise:

„Hvem færdes saa sildig paa Vejen her?
Compagnon de la Majolaine!
Hvem færdes saa sildig paa Vejen her?
altid glad!"

Johan Baptist mente, det var en Æressag at svare og det baade taktfast og melodiøst, skønt lidt hæst:

„Af alle de Hofmænd Blomsten han er,
Compagnon de la Majolaine!
Af alle de Hofmænd Blomsten han er,
altid glad!"

og disse Ord fulgte dem saa langt ned ad de faa Trappetrin, at Slutteren til sidst maatte blive staaende, for at hans lille Datter kunde høre Visen ud og gentage Omkvædet, mens de endnu var i Sigte. Derpaa forsvandt Barnets Hoved, og Slutterens Hoved forsvandt ligeledes; men den spæde Stemme fortsatte Melodien, indtil Døren blev smældet i.

Monsieur Rigaud, som førend Ekkoet var ophørt, — endog Ekkoet var mattere her i Fængslet end andet Steds og syntes at nøle, — fandt, at Johan Baptist stod ham i Vejen, mindede ham ved et Stød med sin Fod om, at han gjorde bedst i at flytte sig hen til sin egen mørkere Plads. Den lille Mand satte sig igen paa Stengulvet med en skødesløs Magelighed, som om han var fuldstændig vant til at sidde paa Stengulve, og efter at have stillet tre Skiver Grovbrød foran sig og givet sig i Lag med det fjerde, begyndte han veltilfreds at arbejde sig gennem dem, som om det var en Leg at faa Ende paa dem. Maaske skottede han til Spegepølsen fra Lyon og maaske til

Kalvestegen med den kraftige Gelé; men det var ikke længe, de fik hans Tænder til at løbe i Vand; Monsieur Rigaud blev trods Præsident og Domstol snart færdig med dem og slikkede derpaa sine Fingre rene og tørrede dem af paa Vindruebladene. Idet han derpaa holdt inde med at drikke for at se paa sin Medfange, gik hans Skæg op og hans Næse ned.

„Hvorledes finder du Brødet?“

„Lidt tørt; men jeg har min gamle Sauce til det,“ svarede Johan Baptist og holdt sin Kniv i Vejret.

„Hvilken Sauce?“

„Jeg kan skære mit Brød saaledes — som en Melon for Eksempel. Eller saaledes — som en Æggekage. Eller saaledes — som stegt Fisk. Eller saaledes — som en Spegepølse fra Lyon,“ sagde Johan Baptist, idet han gjorde de forskellige Snit paa det Stykke Brød, han havde i Haanden, og sindig tyggede paa det, han havde i Munden.

„Der!“ udbrød Monsieur Rigaud. „Drik engang. Du maa gerne drikke ud.“

Det var ingen stor Gave; thi der var grumme lidt Vin tilbage; men idet Signor Cavaletto sprang op, tog han taknemmelig mod Flasken, vendte Bunden i Vejret, mens han holdt den for Munden, og smækkede med Læberne.

„Sæt Flasken hen til det andet,“ sagde Rigaud.

Den lille Mand adlød hans Befaling og stod rede til at række ham en tændt Svovlstik; thi han rullede nu Cigaretter af sin Tobak ved Hjælp af nogle smaa, firkantede Stykker Papir, som han havde faaet tillige med Tobakken.

„Der, tag dig kun en.“

„Tusind Tak, Herre!“ Johan Baptist sagde dette paa sit Modersmaal og i sine Landsmænds hurtige, forbindtlige Tone.

Monsieur Rigaud stod op, tændte en Cigaret, gemte Resten af sit Forraad i en Brystlomme og strakte sig, saa lang han var, paa Bænken. Cavaletto satte sig paa Gulvet, holdt paa Benene med begge sine Hænder og smøgede i Ro og Mag. Monsieur Rigauds Øjne syntes paa en uhyggelig Maade at føle sig dragne hen imod den Del af Flisegulvet, hvor Tommelfingeren havde hvilet under Korttegningen. De blev i den Grad dragne hen i den Retning, at Italieneren mere end een Gang fulgte dem til og fra Flisegulvet.

„Hvad er dette dog for et Helvedes Hul!“ sagde Monsieur Rigaud efter en lang Pavse. „Se til Dagslyset! Dagslyset! Lyset fra i Gaar otte Dage, Lyset fra for seks Maaneder, fra

for seks Aar siden. Saa mat og dødt!“ Det kom afmægtigt ned ad et firkantet Skorstensrør, som blændede et Vindue paa Trappegangen, gennem hvilket man hverken kunde se Himmel eller Jord.

„Cavaletto,“ sagde Monsieur Rigaud, idet han pludselig fjernede sit Blik fra Skorstensrøret, „anser du mig for en Kavaler?“

„Ja, vel gør jeg det!“

„Hvor længe har vi været her?“

„Ja, elleve Uger i Morgen ved Midnat. De, ni Uger og tre Dage i Eftermiddag Klokken fem.“

„Har jeg nogen Sinde bestilt noget her? Har jeg nogen Sinde saa meget som rørt ved Kosten eller lagt Maatterne til Rette eller rullet dem sammen, hentet Dambrikkerne eller Dominobrikkerne eller rakt en Haand til noget som helst Slags Arbjede?“

„Nej aldrig!“

„Har du nogen Sinde troet at skulle se mig gøre noget som helst Slags Arbejde?“

Johan Baptist svarede med den ejendommelige omvendte Rysten med den højre Pegefinger, som er den udtryksfuldeste Benægtelse hos Italienerne.

„Nej! Vidste du ikke lige fra første Øjeblik, du saa mig her, at jeg var en Kavaler?“

„Altro!“ svarede Johan Baptist, idet han lukkede Øjnene og kastede Hovedet tilbage. Dette Ord, der i sin genuesiske Betydning kan være baade en Bekræftelse, en Modsigelse, en Forsikring, en Benægtelse, et Stikleri, en Artighed, en Spøg og halvhundrede andre Ting, tilkendegav nemlig i nærværende Tilfælde med en Tydelighed, som ikke kan gengives paa Prent, det samme som vort simple: „Jo ganske vist!“

„Haha! Du har Ret! Kavaler er jeg, og som Kavaler vil jeg leve, som Kavaler vil jeg dø! Det er mit Forsæt at være Kavaler. Det er den Rolle, jeg spiller her i Livet. Guds Død, jeg spiller den til Ende, hvorhen jeg saa kommer!“ Han satte sig ned og udbrød med en triumferende Mine: „Her er jeg! Se paa mig! Rystet ud af Skæbnens Tærningbæger i Selskab med en simpel Smugler — indespærret sammen med en stakkels Smugler, som ikke har sine Papirer i Orden, og som Politiet desuden har slaaet Klo i, fordi han (som et Middel til at slippe over Grænsen) har stillet sin Baad til Raadighed for andre Smaafolk, som heller ikke havde deres Papirer i Orden; han anerkender instinktmæssig min Stilling, selv i denne Belys-

ning og paa dette Sted. Det er godt gjort! Ved Himlen, jeg vinder, hvorledes Spillet saa gaar!“

Atter gik hans Skæg op og hans Næse ned.

„Hvad er Klokken nu?“ spurgte han, idet en tør, hed Blegghed, der ikke svarede til hans Lystighed, bredte sig over hans Ansigt.

„En lille halv Time efter Middag.“

„Godt. Præsidenten vil snart have en Kavaler for sig. Naa, skal jeg sige dig, hvad jeg er anklaget for? Det maa være nu eller aldrig; thi jeg kommer ikke tilbage. Enten slipper jeg fri, eller ogsaa bliver jeg gjort færdig til at barberes. Du ved jo, hvor Ragekniven gemmes.“

Med mere Forvirring end man skulde have ventet, tog Signor Cavaletto Cigaretten ud af Munden.

„Jeg er“ — Monsieur Rigaud rejste sig for at sige det, — „jeg er kosmopolitisk Kavaler. Jeg har intet Fædreland. Min Fader var en Svejtser — fra Waadtland. Min Moder var født i England af franske Forældre. Selv er jeg født i Belgien. Jeg er en Verdensborger.“

Hans teatralske Holdning, medens han stod med den ene Arm paa Hoften under Folderne af sin Kappe, tillige med den Maade, hvormed han oversaa sin Kammerat og talte til Væggen lige overfor i Stedet for til ham, syntes at antyde, at han snarere øvede sig i sin Rolle med Præsidenten, hvis Forhør han snart skulde underkastes, end at han ulejligede sig med at oplyse en saa ubetydelig Person som Johan Baptist Cavaletto.

„Lad mig være fem og tredive Aar. Jeg har set Verden. Jeg har levet her og levet der og levet som Kavaler overalt. Jeg er altid bleven behandlet og agtet som en Kavaler. Bebrejder man mig, at jeg har levet af mit Vid, hvoraf lever da Sagførere, Politikere, Lykkeriddere, Børsmænd?“

Hans lille glatte Haand var i stadig Bevægelse, som om den var et Vidne til hans Standsmæssighed, der ofte før var kommen ham til Nytte.

„For to Aar siden kom jeg til Marseille. Jeg indrømmer, at jeg var fattig; jeg havde været syg. Naar Sagførere, Politikere, Lykkeriddere, Børsmænd bliver syge uden i Forvejen at have skrabet Penge sammen, bliver ogsaa de fattige. Jeg tog ind i Guldkorset, som den Gang ejedes af Monsieur Henri Barronneau — en Mand paa i det mindste fem og tresindstyve Aar og svagelig af Helbred. Da jeg havde boet en fire Maaneders Tid der i Huset, havde han det Uheld at dø — et Uheld, som i

ethvert Tilfælde ikke er saa sjældent. Det indtræffer temmelig ofte uden min Hjælp.“

Da Johan Baptist havde røget sin Cigaret op lige til sine Fingerspidser, var Rigaud saa højmodig at kaste nok en hen til ham, som han tændte ved Ilden af den forrige, og han dampede nu væk, idet han stadig skottede til sin Kammerat, der var saa optagen af sin egen Sag, at han næppe saa paa ham.

„Monsieur Barronneau efterlod en Enke. Hun var to og tyve Aar, havde Ord for at være en Skønhed og var — hvad der ofte er noget ganske andet — virkelig ogsaa smuk. Jeg blev boende i Guldkorset. Jeg ægtede Madame Barronneau. Det tilkommer ikke mig at sige, om Partiet var saa ulige endda. Her staar jeg, brændemærket som en Forbryder; men mulig vil man dog finde, at jeg passede bedre for hende end hendes første Mand.“

Han havde et vist Præg af at være en smuk Mand — hvilket han ikke var; han havde et vist Præg af at være en fin Mand — hvilket han heller ikke var. Det var ikke andet end Praleri og Frækhed; men i denne Henseende, ligesom i saa mange andre, bliver brovtende Overmod taget for gode Varer den halve Verden over.

„Det være nu, som det vil, saa syntes Madame Barronneau om mig. Det taler dog vel ikke imod mig, skulde jeg haabe?“

Da hans Øje ved dette Spørgsmaal tilfældigvis faldt paa Johan Baptist, rystede denne lille Mand hurtig benægtende paa Hovedet og gentog med dæmpet Stemme og i en overbevisende Tone en uendelig Mængde Gange: altro, altro, altro.

„Nu kom Vanskelighederne ved vor Stilling. Jeg er stolt. Jeg siger intet til Forsvar for Stolthed, men jeg er stolt. Det hører ligeledes til min Karakter, at jeg vil byde. Jeg kan ikke bøje mig; jeg maa byde. Uheldigvis var Madame Rigaud Herre over sin Formue. Det var et afsindigt Skridt af hendes første Mand. Hvad der var endnu uheldigere, var, at hun havde Slægtninge. Naar en Kones Slægtninge holder med hende imod en Mand, som er Kavaler, som er stolt, og som maa byde, bliver Følgerne farligere for Husfreden. Der var endnu en Kilde til Uenighed imellem os. Madame Rigaud var desværre lidt simpel. Jeg søgte at danne hendes Væsen og forbedre hendes Tone i det hele taget; hun, som ogsaa heri blev understøttet af sine Slægtninge, tog mine Bestræbelser fortrydelig op. Det kom til Kævlerier imellem os, og, udspredte og overdrevne, som de blev af hendes Slægtninges Sladderagtig-

hed, blev de bekendt blandt Naboerne. Man har fortalt, at jeg behandlede Madame Rigaud grusomt. Man har maaske set mig give hende et Dask i Ansigtet — mere ikke. Jeg har en let Haand, og har man set mig tilsyneladende tugte hende paa denne Maade, har jeg gjort det næsten for Spøg."

Hvis det Smil, Monsieur Rigaud her satte op, virkelig var et Udtryk for hans Spøgefuldhed, kunde Madame Rigauds Slægtninge have haft Føje til at sige, at de langt vilde have foretrukket, at han havde tugtet den ulykkelige Kone for Alvor.

„Jeg er pirrelig og modig. Jeg anfører det ikke som en Fortjeneste at være pirrelig og modig; men det hører nu en Gang til min Karakter. Hvis hendes Slægtninge var traadt aabenlyst frem, vilde jeg have vidst, hvorledes jeg skulde have baaret mig ad imod dem. Det vidste de og spandt i Hemmelighed deres Ränker, og derfor kom det uheldigvis ofte til Sammenstød imellem hende og mig. Selv naar jeg behøvede en nok saa lille Sum til mine personlige Udgifter, kunde jeg ikke faa den uden et Sammenstød — jeg, en Mand, hvis Karakter er at byde! En Aften spadserede Madame Rigaud og jeg i al Venskabelighed — jeg kan gerne sige, som et Par Kærestefolk — paa en høj Bakke ved Stranden. En ond Stjerne bragte hende til at tale om sine Slægtninge; jeg gjorde hende Forestillinger og foreholdt hende den Mangel paa Lydighed og Ærbødighed, hun viste ved at lade sig paavirke af deres Skinsyge og Uvilje mod hendes Mand. Hun tog til Genmæle, jeg tog til Genmæle. Hun blev varm; jeg blev varm og tirrede hende. Jeg indrømmer det; Oprigtighed er en Del af min Karakter. Til sidst kastede hun sig i et Anfald af Raseri, som jeg altid maa beklage, over mig med lidenskabelige Skrig, uden Tvivl de samme, som man hørte i nogen Frastand, rev mine Klæder i Stykker, sled mig i Haaret, kradsede mine Hænder, stampede og trampede i Jorden og sprang til sidst ned fra Skrænten og slog sig ihjel paa Klipperne. Det er denne Række Omstændigheder, som Ondskaben har fordrejet til, at jeg skulde have søgt at tvinge hende til at give Slip paa sine Rettigheder og, da hun haardnakket vægrede sig ved at opfylde mit Forlangende, brødes med hende og myrdede hende!"

Han gik hen til Karmen, hvor Vindruebladene laa strøede omkring, tog et Par Stykker og tørrede sine Hænder paa dem med Ryggen mod Lyset.

„Naa," spurgte han efter et Ophold, „har du intet at sige til alt dette?"

„Det er fælt," sagde den lille Mand, der havde rejst sig og sleb sin Kniv paa sin Sko, medens han støttede Armen imod Væggen.

„Hvad mener du?"

Johan Baptist sleb stiltiende sin Kniv.

„Mener du, at jeg ikke har fremstillet Sagen overensstemmende med Sandheden?"

„Al-tro!" svarede Johan Baptist. Ordet var denne Gang en Undskyldning og betydede: „Paa ingen Maade!"

„Hvad da?"

„Præsidenter og Domstole er saa fordomsfulde."

„Godt!" brummede den anden, idet han med en Ed urolig kastede Enden af sin Kappe over sin Skulder. „Lad dem gøre det værste, de kan."

„Det vil de rimeligvis ogsaa," mumlede Johan Baptist ved sig selv, idet han bøjede Hovedet for at stikke sin Kniv i sit Skærf. Der blev ikke vekslet flere Ord mellem dem, skønt de begge gik frem og tilbage og nødvendigvis ved hver Vending kom forbi hinanden. Rigaud gjorde undertiden Mine til at standse, som om han vilde fremstille sin Sag i et nyt Lys eller gøre en eller anden forbitret Bemærkning; men da Cavaletto vedblev at gaa frem og tilbage i en Slags pudsig Pasgang og stadig slog Øjnene ned, blev det ikke til noget. Efter nogen Tids Forløb bragte Lyden af en Nøgle i Laasen dem begge til at standse. Derpaa fulgte Lyd af Stemmer og Fodtrin. Døren smældede, Stemmerne og Fodtrinene kom nærmere, og Slutteren gik langsomt op ad Trappen, fulgt af en Deling Soldater.

„Naa, Monsieur Rigaud," sagde han, idet han med Nøglen i Haanden standsede ved Gitteret, „vær saa god at komme ud."

„Jeg skal nok drage bort i Procession, ser jeg?"

„Ja, drog De ikke saaledes bort," svarede Slutteren, „kunde De let komme til at drage bort i saa mange Stykker, at det vilde være vanskeligt at faa Dem sat sammen igen. Der er en hel Sværm af Mennesker udenfor, og de holder ikke af Dem."

Han forsvandt og drejede Laasen om paa en lav Dør i et Hjørne af Cellen. „Naa," sagde han, idet han aabnede den, „kom nu."

Blandt alle Farver under Solen er der intet hvidt, som kan sammenlignes med det hvide i Monsieur Rigauds Ansigt i det Øjeblik. Heller ikke er der noget Udtryk i det menneskelige Aasyn, som kan sammenlignes med Udtrykket i et Ansigt, hvor man ser det ængstede Hjerte bæve i hver en Muskel. Begge

sammenlignes sædvanligvis med Døden; men Forskellen er hele det dybe Svælg mellem den overstaaede Kamp og Kampen i dens mest fortvivlede Yderlighed. Han tændte nok en af sine Cigaretter ved sin Kammerats, tog den fast imellem Tænderne, satte en blød, bredskygget Hat paa sit Hoved og kastede atter Enden af sin Kappe over sin Skulder og gik ud i den Sidegang, hvortil Døren førte ud, uden i mindste Maade at ændse Cavaletto. Denne lille Mand selv havde hele sin Opmærksomhed henvendt paa at komme tæt hen til Døren og se ud af den. Aldeles som et vildt Dyr kan nærme sig den aabnede Dør til sit Bur og betragte Friheden udenfor, brugte han disse faa Øjeblikke til at spejde og stirre, indtil Døren atter blev lukket.

Soldaterne blev anført af en Officer, en kraftig bygget, stram Militær med en urokkelig Ro, som med sin dragne Kaarde i Haanden røg en Cigar. Han befalede i al Korthed, at Monsieur Rigaud skulde stilles i Midten af Vagten, satte sig selv i Spidsen med den mest ligegyldige Mine af Verden, kommanderede „March!“, og dermed gik de alle klirrende ned ad Trappen. Døren smældede, — Nøglen blev drejet om — og en svag Straale af et uvant Lys og et varmt Lufttræk syntes at være trængt igennem Fængslet og at forsvinde i den fine Krans af Røg fra Cigaren.

Ligesom et lavere Dyr — som en utaalmodig Abe eller en tirret Bjørn af en af de mindre Arter — var Fangen, der nu var bleven ene, sprungen op i Karmen for ikke at gaa Glip af det mindste Glimt af denne Bortgang. Medens han endnu stod og holdt sig fast i Jærnstængerne med begge Hænder, naaede en Tummel hans Øre, en Blanding af Hyl, Skrig, Eder, Trusler, Forbandelser, skønt, ligesom under et Uvejr, en brusende Larm var det eneste, som tydelig kunde høres. Fangen, hvis Begærlighed efter at erfare mere gav ham en endnu større Lighed med et indespærret Dyr, sprang behændig ned, sprang atter op, tog fat i Gitteret og søgte at ryste det, sprang ned og løb rundt og lyttede og blev ikke rolig, før Larmen, der tabte sig mere og mere i det fjerne, til sidst døde bort. Hvor mange ædlere Fanger har ikke lidt de samme Sjælekvaler, uden at noget Menneske har tænkt derpaa, uden at engang de, der stod deres Hjerte nærmest, har haft nogen Forestilling derom, medens de mægtige Konger og Herskere, der har fængslet dem, har boltret sig i Solskinnet under Mængdens Hurraraab. Og de mægtige Personer har faaet et mønsterværdigt Endeligt, er døde i deres

Senge med smukke Ord paa Læben, og den høflige Historie har, mere slavisk end deres Redskaber, pligtskyldig balsameret dem!

Johan Baptist, der nu kunde vælge sig, hvilken Plads han vilde, inden for disse Mure til Udøvelsen af sin Færdighed til at falde i Søvn, naar det lystede ham, lagde sig til sidst paa Bænken med Ansigtet paa sine korslagte Arme og slumrende ind. Som han laa der i sin Underkastelse, sin Letsindighed, sin Godmodighed, sin kortvarige Heftighed, sin nøjsomme Tagen til Takke med haardt Brød og haarde Stene, sin lette Søvn, sine Nykker og Luner, var han en ægte Søn af det Land, der havde givet ham Livet.

Den hvide Stirren stirrede sig træt for en Stund; Solen gik ned i en rød, grøn og gylden Straaleglans; Stjernerne kom frem paa Himlen, og Ildfluerne efterabede dem i det lavere Luftlag, ligesom Menneskene svagt kan efterligne en bedre Klasse Væsener; de lange, støvede Veje og de uendelige Sletter fik Ro — og ude paa Havet herskede der en saadan Dødsstilhed, at det næppe engang hviskede som den Tid, da det skal opsende sine døde.

ANDET KAPITEL.

Rejsefæller.

„I Dag er det vel forbi med den skrækkelige Hylen fra i Gaar derovre?“

„Jeg har ikke hørt noget.“

„Saa kan De ogsaa være vis paa, at der ikke er noget. Naar disse Mennesker hyler, hyler de, saa man kan høre det.“

„Det gør vel de fleste Mennesker.“

„Ja, men disse Mennesker hyler altid. Ellers er de ikke glade.“

„Mener De Menneskene i Marseille?“

„Jeg mener Franskmændene overhovedet. De skraaler altid. Hvad Marseille angaar, saa kender vi nok Marseille. Det sendte den mest oprørske Melodi, som er bleven komponeret, ud i Verden. Det kunde ikke bestaa uden at „allonge'“ og „mar-

chong'e" til et eller andet — til Sejr eller Død eller brændende Herregaarde eller, hvad det nu kan være."

Den talende, over hvem der hele Tiden var udbredt et vist tørt Lune, saa med den største Ringeagt for Marseille ud over Muren og, idet han indtog en determineret Stilling ved at stikke Hænderne i Lommen og klingre med sine Penge, brød han ud i en kort Latter og henvendte følgende Tale til Byen:

„I maa nok tale om „allong" og „marchong". Det vilde være en langt større Ære for jer, synes jeg, om I lod andre Folk „allong'e" og „marchong'e" i deres lovlige Ærinde, i Stedet for at lægge dem i Karantæne!"

„Ja, det er kedsommeligt nok," sagde den anden, „men i Dag slipper vi ud."

„I Dag slipper vi ud," gentog den første. „Det er næsten at gøre ondt værre, at vi slipper ud i Dag. Ud! Hvorfor i al Verden har vi været inde?"

„Jeg maa tilstaa, der har ikke været nogen særlig Grund dertil. Men da vi kommer fra Levanten, og da Levanten er Pestens Fødeland —"

„Pesten!" udbrød den anden. „Det er netop der, Skoen trykker. Saa længer jeg har været her, har jeg stadig haft Pest. Jeg ligner et fornuftigt Menneske, der er indespærret i et Gale-hus; jeg kan ikke udholde Mistanken derom. Da jeg kom her, var jeg saa frisk, som jeg nogen Sinde har været i mit Liv; men at mistænke mig for Pest er at give mig Pest. Og jeg har haft den — og jeg har den."

„Da har det dog ikke taget synderlig paa Dem, Mr. Meagles," sagde den anden med et Smil.

„Nej. Kendte De Sagens rigtige Sammenhæng, vilde dette være den sidste Bemærkning, De vilde falde paa at gøre. Den ene Nat efter den anden er jeg vaagnet og har sagt til mig selv: Nu har du den; nu har den udviklet sig; nu sidder du net i det; nu har disse Fyre noget at hænge deres Hat paa. Jeg vilde sandelig lige saa gerne lade mig jage et Spid gennem Livet og sætte paa et Kort i en Samling Billeder, som føre det Liv, jeg har ført her."

„Naa, Meagles, tal nu ikke mere derom, nu er det jo forbi," bad en munter, kvindelig Stemme.

„Forbi!" gentog Meagles, som uden at nære Spor af Uvilje syntes at være i den ejendommelige Tilstand, hvori det sidste Ord, som enhver anden taler, er en ny Fornærmelse. „Forbi! Og hvorfor skulde jeg ikke tale mere derom, fordi det er forbi?"

Det var Mrs. Meagles, som havde talt til Mr. Meagles, og hun var, ligesom han, sund og kraftig, med et venligt, engelsk Ansigt, der i fem og halvtredsindstyve Aar eller derover havde set paa hyggelige, hjemlige Omgivelser og straalede af et klart Genskin deraf.

„Naa, Fader, lad det nu være godt!“ sagde Mrs. Meagles. „Glæd dig nu over vor Kæledægge, over vor Pet.“

„Over Pet?“ gentog Meagles i sin krænkede Tone; men Pet, som stod tæt bag ved ham, klappede ham paa Skulderen, og øjeblikkelig tilgav han Marseille af sit ganske Hjerte.

Pet var omtrent tyve Aar. En smuk Pige med yppige, brune Haar, der hang frit i naturlige Krøller. En yndig Pige med et aabent Ansigt og vidunderlige Øjne, saa store, saa blide, saa klare, som passede saa ypperlig til hendes vakre, lille Hoved. Hun var svulmende og frisk og buttet og forkælet, og der var et Udtryk af Frygtsomhed og Afhængighed hos Pet, en Svaghed, som ikke er nogen Last, og som forøgede hendes øvrige Fortrin med den eneste Ynde, som en saa smuk og elskværdig Pige kunde have undværet.

„Nu spørger jeg Dem,“ sagde Meagles med den mest indsmigrende Fortrolighed, idet han selv traadte et Skridt tilbage og trak sin Datter et Skridt frem for at give sit Spørgsmaal forøget Vægt; „nu spørger jeg Dem simpelt hen, som mellem Mand og Mand, har De nogen Sinde hørt Mage til fordømt Dumhed som den, at lægge Pet i Karantæne?“

„Den har dog i ethvert Tilfælde ført det gode med sig, at selv Karantænen er bleven ganske fornøjelig.“

„Naa,“ sagde Meagles, „det er ganske vist noget. Jeg er Dem forbunden for de Ord. Men hør nu, min søde Pet, du gør bedst i at følge med din Moder og gøre dig færdig til at gaa i Baaden. Karantænelægen og en Mængde Vindbeutler med trekantede Hatte kommer snart for omsider at slippe os ud herfra, og alle vi fangne Fugle vil først spise Frokost paa en nogenlunde kristelig Maade igen, førend vi flyver bort til vore forskellige Bestemmelsessteder. Tattycoram, hold dig tæt ved dit unge Herskab.“

Han havde talt til en net, tækkelig klædt ung Pige med glinsende sort Haar og Øjne; hun svarede med et halvt Kniks, idet hun gik bort med Mrs. Meagles og Pet. De skred alle tre hen over den nøgne, svedne Terrasse og forsvandt i en Port Meagles's Rejsefælle, en alvorlig, mørkladen Mand paa fyrre-

tyve Aar, stod endnu og saa hen mod denne Port, efter at de var gaaede, indtil Meagles slog ham paa Armen.

„Om Forladelse," sagde han, idet han fo'r sammen.

„Ingen Forseelse," svarede Meagles.

De gjorde stiltiende et Slag frem og tilbage i Skyggen af Muren og nød heroppe paa Højen, hvorpaa Karantænebarakkerne er anlagt, den Smule forfriskende Søvind, som var at finde der Klokken syv om Morgenen. Derpaa fortsatte Meagles's Rejsefælle Samtalen.

„Tør jeg spørge Dem," sagde han, „hvad hedder egentlig —"

„Tattycoram?" supplerede Meagles. „Det har jeg ikke den fjerneste Forestilling om."

„Jeg troede," sagde den anden, „at —"

„Tattycoram?" sagde Meagles igen.

„Tak — at Tattycoram var et Navn; og jeg har flere Gange undret mig over dette mærkværdige Navn."

„Ja Tingen er, ser De," sagde Meagles, „at min Kone og jeg er praktiske Folk."

„Det har De ofte ytret under de behagelige og underholdende Samtaler, vi har ført, medens vi gik frem og tilbage paa disse Stene," sagde den anden, medens et svagt Smil gled hen over hans alvorlige, mørkladne Ansigt.

„Praktiske Folk. Da vi saaledes en Dag for fem, seks Aar siden havde taget Pet med i Kirken i Hittebarnshospitalet — De har sagtens hørt Tale om Hittebarnshospitalet i London, en lignende Anstalt som den i Paris?"

„Jeg har set det."

„Godt! En Dag, da vi havde taget Pet med i Kirken der, for at hun skulde høre Musikken — thi som praktiske Mennesker har vi gjort det til vor Livsopgave at vise hende alt, hvad vi tror kan more hende — begyndte Moder — mit sædvanlige Navn for min Kone — at græde saaledes, at det blev nødvendigt at føre hende ud. „Hvad er der i Vejen, Moder?" sagde jeg, da vi havde bragt hende lidt til sig selv igen. „Du gør jo Pet ganske bange, min Ven." — „Ja det ved jeg nok, Fader," sagde Moder, „men jeg tror, at det er, fordi jeg elsker hende saa højt, at jeg kom til at tænke derpaa." — „Hvad kom du da til at tænke paa, Moder?" — „Aa Gud, Gud," udbrød Moder og tog igen paa Vej, „da jeg saa alle disse Børn, som ikke havde kendt nogen Fader her paa Jorden, sidde i Rækker, den ene oven over den anden, og anraabe vor fælles store Fader i Himlen, tænkte jeg paa, om aldrig en ulykkelig Moder var kommen

her og havde søgt imellem disse unge Ansigter for at se, om hun ikke skulde kunne finde det stakkels Barn, hun havde sat ind i denne elendige Verden, uden at det nogen Sinde i sit Liv skulde lære hendes Kærlighed, hendes Kys, hendes Ansigt, hendes Stemme eller engang hendes Navn at kende!" Naa, det var praktisk af Moder, og det sagde jeg ogsaa. „Moder," sagde jeg, „det kalder jeg praktisk af dig, min Ven."

Ikke uden Bevægelse indrømmede den anden dette.

Næste Dag sagde jeg derfor: „Hør, Moder, jeg har et Forslag at gøre dig, som jeg tror, du vil bifalde. Lad os tage et af disse Børn til os, saa kan hun gaa Pet til Haande. Vi er praktiske Folk. Skulde vi derfor finde hendes Karakter lidt mangelfuld, eller er nogen af hendes Vaner lidt forskellig fra vore, vide vi jo, hvad vi maa tage Hensyn til. Vi vil vide, hvor uendelig meget der maa trækkes fra alle de Indflydelser og Erfaringer, der har dannet os — ingen Forældre, ingen lille Broder eller Søster, intet Hjem, ingen Glastøffel og heller ikke nogen Fe til Gudmoder. Og paa den Maade fik vi Tattycoram."

„Og Navnet selv —"

„Hillemænd," sagde Meagles, „det havde jeg nær glemt. I Hospitalet var hun bleven kaldt Harriet Custos — et vilkaarlig valgt Navn naturligvis. Harriet forandrede vi nu til Hatty og derpaa til Tatty, fordi vi som praktiske Folk troede, at selv et spøgefuldt Navn maaske kunde være noget nyt for hende og have en Slags formildende og kærlig Virkning. Hvad Custos angaar, saa behøver jeg ikke at sige, at der ikke kunde være Tale derom. Er der noget, som ikke under nogen Betingelse bør taales, noget, som er et Udtryk for bureaukratisk Uforskammethed og Naragtighed, noget, som med Kjole, Vest og en stor Stok repræsenterer vor engelske Holden fast ved en Dumhed, efter at alle andre har faaet Øjnene op for dens Latterlighed, saa er det en Custos. De har vel ikke for nylig set en Custos?"

„Nej, det er for meget at forlange af en Englænder, der i over tyve Aar har været i Kina."

„Saa," sagde Meagles, idet han livlig lagde sin Pegefinger paa sin Rejsefælles Bryst, „undgaa ogsaa nu Synet af en Custos, hvis De kan. Hver Gang jeg en Søndag ser en Custos i fuld Mundering komme ned ad en Gade i Spidsen for en Fattigskole, maa jeg vende mig og løbe min Vej for ikke at forgribe mig paa ham. Da der ikke kunde være Tale om Navnet Custos, og Stifteren af Hospitalet for disse stakkels Hittebørn havde

været en menneskekærlig Sjæl ved Navn Coram, gav vi Pets lille Pige dette Navn. Snart kaldte vi hende Tatty og snart Coram, indtil vi kom i Vane med at blande Navnene sammen, og nu kalder vi hende altid Tattycoram."

„Deres Datter," sagde den anden, da de, efter at have staaet et Øjeblik stille ved Muren og set ned paa Havet, havde fortsat deres Vandring, „er Deres eneste Barn, ved jeg. Tør jeg spørge Dem — det er ikke af utidig Nysgerrighed, men fordi jeg har haft saa megen Glæde af Deres Selskab, maaske aldrig mere i denne Labyrint af en Verden, faar en rolig Passiar med Dem og gerne vilde bevare en nøjagtig Erindring om Dem og Deres — tør jeg spørge Dem, om jeg ikke af Deres Kone har hørt, at De har haft andre Børn?"

„Nej, nej," svarede Meagles. „Ikke egentlig andre Børn, kun eet Barn til."

„Jeg er bange for, at jeg mod min Vilje har berørt et pinligt Emne."

„Det skal De ikke bryde Dem om," sagde Meagles. „Om jeg ogsaa bliver alvorlig derved, bliver jeg dog ikke sørgmodig. Det dæmper for et Øjeblik min Munterhed, men gør mig ikke bedrøvet. Pet havde en Tvillingsøster, der døde, da hun var saa stor, at vi netop kunde se hendes Øjne — de var ganske ligesom Pets — oven for Bordet, naar hun stod paa Taaspidserne og holdt sig fast ved det."

„Ja saa, ja saa."

„Ja, og da vi er praktiske Folk, er der efterhaanden foregaaet noget med os, som De maaske — vil kunne forstaa. Pet og hendes lille Søster var hinanden saa lig og saa fuldkommen ens, at vi siden aldrig har været i Stand til i vore Tanker at skelne dem fra hinanden. Det vilde nu ikke kunne nytte at fortælle os, at vor afdøde Datter kun var et lille Barn. Dette Barn har vi forandret i Overensstemmelse med de Forandringer, der er foregaaede med det Barn, som er blevet os levnet, og som vi altid har haft om os. Ligesom Pet er vokset til, er hint Barn vokset til; ligesom Pet er bleven forstandigere og kvindeligere, er hendes Søster bleven forstandigere og kvindeligere i samme Grad. Det vilde være lige saa vanskeligt at overtyde mig om, at jeg, hvis jeg i Morgen skulde gaa over i den anden Verden, ikke ved Guds Miskundhed vilde blive modtagen der af en Datter ganske ligesom Pet, som at faa mig til at tro, at Pet selv ikke er et virkelig levende Væsen."

„Jeg forstaar Dem," sagde den anden venlig.

„Hvad hende angaar," vedblev hendes Fader, „da har Tabet af hendes lille, levende Billede og Legekammerat og hendes tidlige Forbindelse med den Gaade, hvori vi alle har vor lige store Andel, men som ikke ofte rykker et Barn saa nær paa Livet, nødvendigvis haft en vis Indflydelse paa hendes Karakter. Dernæst var hendes Moder og jeg ikke unge, da vi giftede os, og Pet har altid ført en Slags voksent Liv med os, skønt vi har søgt at lempe os efter hende. Naar der har været lidt i Vejen med hendes Helbred, har vi mere end een Gang faaet det Raad, at vi saa ofte, vi kunde, skulde lade hende skifte Klima og Luft — især i hendes nuværende Alder — og holde hende i godt Humør. Af denne Grund og da jeg ikke længer behøver at sidde klinet til en Kontorpult — skønt jeg i sin Tid har været fattig nok, kan jeg forsikre Dem, ellers havde jeg giftet mig langt tidligere — traver vi nu omkring i Verden. Det er Grunden, hvorfor De fandt os stirrende paa Nilen og Pyramiderne og Sfinkserne og Ørkenen og alt det andet; og af samme Grund vil Tattycoram med Tiden blive en større rejsende end Kaptajn Cook."

„Jeg takker Dem hjertelig," sagde den anden, „for Deres Fortrolighed."

„Jeg beder," svarede Meagles, „det er mig en Fornøjelse. Men nu, Mr. Clennam, tør jeg maaske spørge Dem, om De endnu ikke har taget nogen Beslutning om, hvor De vil rejse hen herfra?"

„Nej, det har jeg rigtignok ikke. Der er intet, der binder mig til noget Sted, saa jeg er tilbøjelig til at lade mig drive af Strømmen."

„Det undrer mig — hvis jeg tør være saa fri at sige det — at De ikke rejser til London," sagde Meagles i en fortrolig Raadgivers Tone.

„Maaske gør jeg det."

„Ja vel; men jeg mener af egen fri Vilje."

„Jeg har ingen Vilje. Det vil sige," her rødmede han lidt, „i nærværende Tilfælde spiller min Vilje saa godt som ingen Rolle. Opdragen med Vold og Magt; knækket, men ikke bøjet; tungt lænket til et Formaal, hvorom jeg aldrig toges med paa Raad, og som aldrig var mit; sendt af Sted til den anden Ende af Verden, førend jeg var bleven myndig, og levende i Landflygtighed der, indtil min Fader døde der for et Aar siden; selv arbejdende i en Trædemølle, som jeg altid har hadet; hvad kan der saa ventes af mig nu, da jeg er en midaldrende Mand?

Vilje, Forsæt, Haab? Alle disse Lys er slukkede, førend jeg kunde stave Ordene.“

„Saa tænd dem igen!“ sagde Meagles.

„Ja, det er let sagt; jeg er en Søn af en haard Fader og Moder. Jeg er eneste Barn af Forældre, som vejede, maalte og vurderede enhver Ting; for hvem alt, hvad der ikke kunde vejes, maales og vurderes, ikke var til. Det var strikse Folk, som det hedder, og Bekendere af en mørk Religion, og derfor blev selve deres Religion et skummelt Offer af Tilbøjeligheder og Interesser, de selv aldrig havde kendt, men som de lagde paa Alteret, som om de dermed kunde tilkøbe sig Sikkerhed for deres jordiske Gods. Strenge Ansigter, ubønhørlig Tugt, Bod i denne Verden og Rædsel i den næste — ingen Skønhed eller Solskin noget Steds og overalt Tomhed i mit kuede Hjerte — saaledes var min Barndom, hvis det ikke er at vanhellige dette Ord at bruge det om en saadan Begyndelse af Livet.“

„Nej virkelig!“ sagde Meagles, der blev ganske uhyggelig til Mode over det Billede, der oprulledes for ham. „Det var en drøj Begyndelse. Men nu maa De som en praktisk Mand lægge Dem efter og drage Fordel af alt, hvad der ligger paa den anden Side af den.“

„Hvis de Mennesker, man plejer at kalde praktiske, var praktiske paa Deres Maade —“

„Men det er de jo!“ sagde Meagles.

„Er de virkelig?“

„Ja, det antager jeg da,“ svarede Meagles og tænkte sig om. „Ikke sandt? Man kan kun være praktisk paa een Maade, og min Kone og jeg er ikke andet.“

„I saa Tilfælde er min ubekendte Bane lettere og forhaabningsfuldere, end jeg havde ventet,“ sagde Clennam, idet han med sit alvorlige Smil rystede paa Hovedet. „Dog nok om mig. Der kommer Baaden!“

Baaden var fuld af de trekantede Hatte, mod hvilke Meagles nærede en national Fordom; Bærerne af de trekantede Hatte gik i Land og op ad Trappen, og de indespærrede rejsende samlede sig. De trekantede Hatte fik nu meget travlt med at tage en Mængde Papirer frem, raabte Navne op, skrive under, forsegle, stemple og strø Sand paa med klattede, grynede og ulæselige Resultater. Da endelig alt var bragt i Stand i Overensstemmelse med Reglementet, havde de rejsende Lov til at gaa, hvorhen de lystede.

I Glæden over atter at være sat i Frihed brød de sig kun

lidt om al den Stirren og Gløden, men fløj i pyntelige Baade tværs over Havnen og samlede sig i et stort Hotel, hvorfra Solen var lukket ude ved Jalusier, og hvor bare Flisegulve, høje Lofter og rungende Gange dæmpede den stærke Hede. I et stort Værelse blev et stort Bord snart rigelig besat med et prægtigt Maaltid, og Kvarteret i Karantænen blev rigtignok fattigt i Sammenligning med de lækre Retter, Sydfrugterne,. de afkølede Vine, Blomsterne fra Genua, Sneen fra Bjergtoppene og alle Regnbuens Farver, som straalede tilbage fra Spejlene.

„Men jeg bærer dog ikke længer Nag til de kedelige Mure," sagde Meagles. „Man begynder altid at tilgive et Sted, naar man har forladt det; jeg er vis paa, at en Fange begynder at faa bedre Tanker om sit Fængsel, saa snart han er sluppen ud."

Selskabet bestod af omtrent tredive Personer, og alle talte de, men naturligvis i Grupper. Fader og Moder Meagles med deres Datter var de sidste tre i Rækken paa den ene Side af Bordet; lige over for dem sad Clennam; tillige en fransk Herre med ravnsort Haar og Skæg og af et mørkt og frygteligt, for ikke at sige gentilt diabolisk Udvortes, men som havde vist sig at være det skikkeligste Menneske under Solen, og en ung, smuk Englænderinde, der rejste ganske alene, havde et stolt, opvakt Ansigt og enten selv havde trukket sig tilbage fra eller blev skyet af de øvrige — hvilket, kunde ingen, undtagen maaske hun selv, med Bestemthed have afgjort. Resten af Selskabet bestod af de sædvanlige Bestanddele, Folk, som rejste i Forretninger, og Folk, som rejste for deres Fornøjelse; permitterede Embedsmænd fra Ostindien; Købmænd, som handlede paa Grækenland og Tyrkiet; en gejstlig engelsk Ægtemand i en from Spændetrøje paa en Bryllupstur med sin unge Kone; en majestætisk engelsk Papa og Mama af Patricierklassen med tre næsten voksne Døtre, der førte Dagbog, hvori de gennemheglede deres Medmennesker, og en gammel, døv, i Rejsefaget velbevandret engelsk Moder med en ubetinget voksen Datter, der drog Universet rundt og tegnede i Haab om til sidst at tegne sig ind i Ægtestanden.

Den tilbageholdne Englænderinde tog Ordet i Anledning af Meagles's sidste Udtalelse.

„Mener De, at en Fange tilgiver sit Fængsel?" spurgte hun langsomt og med Eftertryk.

„Det var min Tanke, Miss Wade; men jeg giver mig ikke

ud for bestemt at vide, hvorledes en Fange føler. Jeg har aldrig før været i den Stilling."

„Tvivler Mademoiselle om," sagde den franske Herre i sit Modersmaal, „at det er saa let at tilgive?"

„Ja."

Pet maatte oversætte dette Ordskifte for Faderen, i hvis Lod det aldrig var faldet at erhverve sig det mindste Kendskab til Sproget i noget Land, hvor han rejste. „Bevares," sagde han, „det er jo slemt, er det ikke?"

„At jeg ikke er lettroende?"

„Ikke netop det. Lad os hellere sige: at De ikke kan tro, at det er let at tilgive."

„Min Erfaring," svarede hun rolig, „har i adskillige Aar rettet min Tro i mange Henseender. Det er kun et naturligt Fremskridt, har jeg hørt."

„Aa ja! Men det er dog vel ikke naturligt at bære Nag?" spurgte Meagles i en oprømt Tone.

„Havde jeg været indespærret et eller andet Sted for at vansmægte og lide, vilde jeg altid hade det Sted og ønske at kunne brænde det eller jævne det med Jorden. Det er alt, hvad jeg ved."

„Stærke Ord, ikke sandt," sagde Meagles til Franskmanden; det hørte nemlig med til hans Vaner at tiltale Individer af alle Nationer paa uforfalsket Engelsk i den faste Overbevisning, at de var nødte til at forstaa det. „De vil vist være enig med mig om, at vor skønne Rejsefælle udtrykker sig temmelig krast?"

Da Franskmanden høflig spurgte: „Plait-il?" svarede Meagles meget tilfreds: „De har Ret. Netop min Mening."

Da Stemningen ved Bordet omsider begyndte at blive lidt mat, holdt Meagles en Tale til Selskabet. Den var baade kort og fornuftig nok af en Tale at være og meget hjertelig. Den gik kun ud paa, at da de var blevne bragt sammen af Tilfældet og havde levet i god Forstaaelse med hverandre og nu var i Færd med at spredes til alle Kanter og rimeligvis ikke mere vilde træffe sammen igen, hvad kunde de da gøre bedre, end sige Farvel og i et Glas kølig Champagne Bordet rundt ønske hverandre Lykke paa Rejsen? Det skete, og under en almindelig Udveksling af Haandtryk opløste Selskabet sig.

I al denne Tid havde den ensomme unge Dame ikke sagt et Ord mere. Hun stod op tillige med de andre og trak sig tavs tilbage til en afsides Krog, hvor hun satte sig paa en Sofa

ved et Vindue og syntes at betragte Genskinnet af Vandet, der bævrede paa Jalusiets Tremmer ligesom flydende Sølv. Hun sad med Ryggen til hele Værelset, som om det var hendes egen Stolthed, der bragte hende til at foretrække Ensomheden. Og dog vilde det have været vanskeligt med Bestemthed at sige, om hun skyede de øvrige eller blev skyet af dem.

Den Skygge, hvori hun sad, og som faldt ligesom et dunkelt Slør over hendes Pande, stemmede overmaade godt med hendes Skønhed. Man kunde næppe lægge Mærke til dette stille og haanlige Ansigt, der blev fremhævet af de buede, sorte Øjebryn og det bølgende, sorte Haar, uden at spørge sig selv, hvilket Udtryk det vilde antage, hvis der foregik en Forandring med det. At det kunde formildes eller blødgøres, syntes at være saa godt som umuligt. At det kunde antage et Præg af Harme eller den yderste Trods, og at det maatte forandre sig i denne Retning, hvis det overhovedet forandrede sig, var det Indtryk, det maatte gøre paa de fleste Iagttagere. Det var ikke studeret eller lagt i ceremonielle Folder. Skønt det ikke var et aabent Ansigt, saa var der dog heller ikke noget paataget i det. Jeg er mig selv nok og stoler paa mig selv; din Mening kommer ikke mig ved; jeg føler ingen Interesse for dig, bryder mig ikke om dig og ser og hører dig med Ligegyldighed — sagde det tydelig. Det sagde det med de stolte Øjne, de opspilede Næseboer, den smukke, men sammenpressede og endog grusomme Mund. Om endog to af disse Udtrykkets Organer havde været skjulte, vilde det tredje dog stadig have sagt det. Selv om de alle havde været tilhyllede, vilde Hovedets Holdning alene have røbet en utæmmelig Natur.

Pets Forældre og Clennam, som nu var de eneste, der var til Stede, havde staaet og talt om hende, og Pet var gaaet hen til hende og havde stillet sig op ved Siden af hende. „Venter De“ — hun slog Øjnene op, og Pet stammede — „venter De at træffe nogen her, Miss Wade?“

„Jeg? Nej.“

„Fader sender Bud paa Posthuset. Maa han have den Fornøjelse at lade Budet spørge, om der er Breve til Dem?“

„Han skal have Tak; men jeg ved, at der ikke kan være nogen.“

„Vi er bange for,“ sagde Pet, idet hun undselig og halvt ømt satte sig ved Siden af hende, „at De vil føle Dem saa forladt, naar vi alle er borte.“

„Virkelig?“

„Ikke," sagde Pet undskyldende og forvirret af hendes Øjne. „naturligivs ikke, fordi vi er til Selskab for Dem, eller fordi vi har kunnet være det eller har troet, at De ønskede det."

„Det har ikke været min Hensigt at vise, at jeg ønskede det."

„Nej, naturligvis. Men — kort sagt," sagde Pet og rørte frygtsomt hendes Haand, der laa ligegyldig imellem dem paa Sofaen, „vil De ikke tillade, at Fader viser Dem en lille Opmærksomhed eller Tjeneste? Det vil være ham meget kært."

„Meget kært," sagde Meagles, der nu nærmede sig med sin Kone og Clennam. „Det vil være mig en sand Fornøjelse at udrette, hvad det skal være, alene med Undtagelse af at tale Fransk."

„Jeg er Dem meget forbunden," svarede hun; „men jeg har ordnet alt, og jeg foretrækker at gaa min egen Vej paa min egen Maade."

„Gør De?" sagde Meagles ved sig selv, idet han saa paa hende med et forundret Blik. „Naa! Det var der da ogsaa Karakter i."

„Jeg er ikke synderlig vant til unge Damers Selskab og frygter for, at jeg ikke vilde paaskønne det saaledes, som andre. Lykkelig Rejse. Far vel!" Hun vilde ikke have rakt sin Haand frem, hvis Meagles ikke havde rakt sin frem lige foran hende, saa at hun ikke kunde komme forbi den. Hun lagde sin i hans, og den laa der ganske saaledes, som den havde ligget paa Sofaen.

„Far vel!" sagde Meagles. „Dette er det sidste Farvel paa Listen; thi Moder og jeg har nylig sagt Farvel til Clennam her, og han venter kun paa at sige Farvel til Pet. Far vel! Vi mødes maaske aldrig mere."

„Paa vor Vandrig gennem Livet vil vi møde de Mennesker, der kommer fra mange fremmede Steder og ad mange fremmede Veje for at møde os," lød det rolige Svar, „og det, som vi er bestemt til at gøre imod dem, og de til at gøre imod os, det vil altsammen ske."

Der laa noget i den Tone, hvori disse Ord blev udtalte, som skurrede i Pets Øren. Den antydede, at det, der vilde ske, nødvendigvis maatte være ondt, og bragte hende til at hviske: „Aa, Fader!" og paa sin forkælede Maade at gyse barnagtig tilbage og flytte sig lidt nærmere hen til ham. Dette undgik ikke Damens Opmærksomhed.

„Deres smukke Datter," sagde hun, „studser ved Tanken

om sligt. Og dog kan De være overbevist om, at der allerede er Mænd og Kvinder undervejs, som har Ærinde til Dem og vil udrette det — saa sandt, som jeg staar her. De drager maaske hundrede, tusinde Mile over Havet; de er maaske ganske nær herved; det er for den Sags Skyld meget muligt, at de trods alt, hvad De maatte gøre for at hindre det, kan komme fra det laveste Udskud i selve denne By."

Hun gik ud af Værelset med et isnende Farvel og med et mat Udtryk i det skønne Ansigt, som gav det et udtæret Præg, skønt hun endnu var i sine bedste Aar.

Nu var der mange Trapper og Gange, som hun maatte tilbagelægge for fra denne Del af det rummelige Hus at komme til det Værelse, hun havde sikret sig til sin egen Afbenyttelse. Medens hun gik hen ad den Gang, hvor hendes Værelse laa, hørte hun en forbitret Mumlen og Hulken. En Dør stod aaben, og inden for den saa hun den Person, som tjente hos den unge Dame, Pigen med det underlige Navn. Hun stod stille for at se paa hende. En trodsig, lidenskabelig Pige! Hendes yppige, sorte Haar hang helt ned omkring hendes blussende røde Ansigt, og mens hun hulkede og rasede, sled hun med uskaansom Haand i sine Læber.

„De egenkærlige Dyr!" sagde Pigen under Hulken og Stønnen. „De bryder sig ikke om, hvad der bliver af mig! Her lader de mig sidde sulten, tørstig og træt, og lod mig gerne sulte ihjel, hvis det stod til dem! Dyr! Djævle! Uslinger!"

„Hvad er der i Vejen, min stakkels Pige?"

Hun saa pludselig i Vejret med røde Øjne og ligesom om hun vilde til at knibe sig i sin Hals, der skamskændedes af nogle store røde Pletter. „Det kommer ikke Dem ved, hvad der er i Vejen. Det kommer ingen ved."

„Jo vist gør det; det bedrøver mig at se Dem saaledes."

„Nej det gør ikke," sagde Pigen, „det glæder Dem; De ved godt, at det glæder Dem. Jeg har kun to Gange før været saaledes, det var derovre i Karantænen, og begge Gange fandt De mig. Jeg er bange for Dem."

„Bange for mig?"

„Ja. De synes at komme ligesom min egen Forbitrelse, min egen Ondskab, min egen — hvad er det saa — jeg ved ikke, hvad det er. Men jeg bliver mishandlet, jeg bliver mishandlet!" I Overraskelsens første Øjeblik havde hun dæmpet sin Heftighed; men nu begyndte hun igen at sukke og græde og flænge i sig selv.

Den fremmede stod og saa paa hende med et sælsomt, opmærksomt Smil. Det var vidunderligt at se Kampens Raseri hos Pigen, og hvorledes hun legemlig stred imod, som om hun sønderreves af Oldtidens Dæmoner.

„Jeg er to, tre Aar yngre end hun, og dog er det mig, som skal varte hende op, som om jeg var gammel, og det er hende, som de altid dægger og kæler for og kalder Barn. Jeg afskyr det Navn. Jeg hader hende. De gør hende til en Idiot, de fordærver hende. Hun tænker kun paa sig selv; hun tænker ikke mere paa mig, end om jeg var af Stok og Sten!“ Saaledes tog Pigen paa Vej.

„De maa have Taalmodighed.“

„Jeg vil ikke have Taalmodighed.“

„Om de ogsaa er meget omhyggelige for sig selv og kun tænker meget lidt paa Dem, maa De ikke bryde Dem derom.“

„Jeg vil bryde mig derom!“

„Tys! Vær nu fornuftig. De glemmer Deres afhængige Stilling.“

„Det bryder jeg mig ikke om. Jeg løber min Vej. Jeg gør en Ulykke. Jeg vil ikke taale det; jeg kan ikke taale det; jeg dør, hvis jeg prøver paa at taale det!“ Damen stod med Haanden paa Brystet og betragtede Pigen, ligesom en Person, der selv lider af en legemlig Svaghed, kan staa og se nysgerrig paa Dissektionen og lytte til Forklaringen i et eller andet lignende Tilfælde.

Pigen rasede og kæmpede med sin Ungdoms og Livsfyldes hele Kraft, indtil hendes lidenskabelige Udbrud lidt efter lidt tabte sig i en uafbrudt Mumlen, som om hun vaandede sig af Smerte. Først sank hun ned paa en Stol, dernæst paa sine Knæ og til sidst ned paa Gulvet ved Siden af Sengen, idet hun trak Tæppet med sig, halvt for at skjule sit skamfulde Hoved og fugtige Haar i det, halvt, som det syntes, for at omfavne det, for dog at have noget at trykke til sit angrende Bryst.

„Gaa bort fra mig! Gaa bort fra mig! Naar det Sind kommer over mig, er jeg vanvittig. Jeg ved, at jeg kan holde det borte, naar jeg kun rigtig gør mig Umage, og undertiden gør jeg mig ogsaa Umage nok; men til andre Tider gør jeg det ikke og vil ikke gøre det. Hvad har jeg sagt? Da jeg sagde det, vidste jeg, at det var lutter Usandhed. De tror, at der bliver sørget godt for mig, og at jeg faar alt, hvad jeg ønsker. De er kun alt for gode imod mig. Jeg holder usigelig meget af dem; ingen kunde være mere kærlig mod mig, end de altid er; men

jeg er et utaknemmeligt Kryb. Gaa, gaa bort fra mig; jeg er bange for Dem. Jeg bliver bange for mig selv, naar jeg mærker, at mit onde Sind er ved at komme over mig, og jeg er lige saa bange for Dem. Gaa bort fra mig og lad mig bede og græde, til jeg bliver bedre!“

Dagen gik, og atter stirrede den hvide Stirren sig træt, og den hede Nat hvilede over Marseille, og gennem den drog Karavanen fra om Formiddagen, som nu havde spredt sig, ad forskellige Veje hver til sit. Og saaledes drager vi alle som rastløse Vandringsmænd paa Livets Pilgrimsgang ved Dag og ved Nat, under Solen og under Stjernerne, stigende op ad støvede Bakker og slæbende os hen ad trættende Sletter, rejsende til Lands og rejsende til Søs, kommende og gaaende saa sælsomt for at mødes og indvirke paa hverandre.

TREDJE KAPITEL.

Hjemmet.

Det var en Søndag Aften i London, skummel, beklumret og trykkende. Øredøvende Kirkeklokker i alle mulige, disharmoniske Toner i Mol og i Dur, sprukne og klare, langsomme og hurtige, fik de grundmurede Huse til at genlyde paa en afskyelig Maade. Tungsindige Gader i en Bodsklædning af Sod farvede de Menneskers Sjæle, som var fordømte til at se ned i dem, med mørk Modfaldenhed. I enhver Gade, næsten i ethvert Stræde og enhver Gyde larmede, kimede og klemtede en eller anden bedrøvelig Klokke, som om Pesten var i Staden, og Ligkarrerne kørte rundt. For alt, hvad der mulig kunde skaffe en overanstrengt Befolkning Adspredelse, var der lukket og stænget. Ingen Malerier, ingen fremmede Dyr, ingen sjældne Planter og Blomster, ingen naturlige eller kunstige Vidundere fra den gamle Verden — alt var lagt under Tabu med en saa oplyst Strenghed, at de stygge Afgudsbilleder fra Sydhavet i det britiske Museum kunde have troet sig hjemme igen. Intet andet at se, end Gader, Gader og atter Gader. Intet andet at indaande end Gader og atter Gader. Intet, som kunde give det

grublende Sind en anden Retning eller løfte det. Intet andet for den udslidte Arbejder at gøre end at sammenligne den syvende Dags Ensformighed med de seks foregaaendes Ensformighed, tænke paa, hvilket møjsommeligt Liv han førte, og bruge det, saa godt eller saa slet han kunde, alt efter Omstændighederne.

I et saadant lykkeligt Øjeblik, der er saa tjenligt for Religionens og Sædelighedens Tarv, sad Arthur Clennam, der nylig var kommen fra Marseille over Dower, ved et Vindue i et Hotel paa Ludgate Hill. Ti tusinde Huse omgav ham og skulede mørkt ned til de Gader, de dannede, som om de alle som eet beboedes af de ti unge Mænd i Kalenderens Historie i Tusind og een Nat, der hver Aften sværtede deres Ansigter og begræd deres Elendighed. Halvhundredetusinde Huler omgav ham, og i disse boede Mennesker saa usundt, at rent Vand, som Lørdag Aften blev sat ind i deres tæt bepakkede Boliger, var fordærvet Søndag Morgen, uagtet hans Højvelbaarenhed, deres Repræsentant i Parlamentet, var forbavset over, at de ikke sov i Selskab med deres Suppekød. Hele Mile af indesluttede Brønde og Gruber af Huse, hvor Beboerne gispede efter Luft, strakte sig langt bort efter alle Kompassets Streger. Gennem Byens Hjerte flød en dræbende Kloak i Stedet for en herlig, frisk Flod. Hvilken jordisk Fornødenhed kunde vel den Million af menneskelige Væsener, hvis daglige Virksomhed seks Dage om Ugen foregik mellem disse arkadiske Omgivelser, fra hvis fortryllende Ensformighed de ikke kunde slippe bort imellem Vuggen og Graven — hvilken jordisk Fornødenhed kunde de vel have paa deres syvende Dag? De trængte aabenbart ikke til andet end en skrap Politibetjent.

Arthur Clennam sad ved Vinduet i Kafeen, talte Slagene af en af de nærmeste Klokker, af hvilke han mod sin Vilje sammensatte Tankesprog og Omkvæd paa Viser, og spurgte sig selv, hvor mange syge denne Klokke vel tog Livet af i Løbet af et Aar. Jo mere Timen nærmede sig, des mere irriterende blev dens Tempoforandringer. Et Kvarter før hel tog den paa Vej, som om det gjaldt Liv og Død, og manede Folk med sin paatrængende Kalden: Kom i Kirke! Kom i Kirke! Ti Minutter før hel indsaa den, at Menigheden kun vilde blive tynd, og hamrede langsomt og forknyt sit: De vil ikke komme! De vil ikke komme! Ved de sidste fem Minutter opgav den ethvert Haab og rystede hvert eneste Hus i Nabolavet i trehundrede

Sekunder med een sørgelig Svingning hvert Sekund, ligesom et Fortvivlelsens Suk.

„Gud ske Lov!“ sagde Clennam, da Timeslaget lød og Klokken tav. Men dens Klang havde kaldt en lang Række triste Søndage til Live igen, og Optoget vilde ikke standse med Klokken, men fortsatte sin Gang. „Gud tilgive mig,“ sagde han, „og dem, som opdrog mig. Hvor jeg hader denne Dag!“

Der var nu den sørgelige Søndag fra hans Barndom, naar han sad med foldede Hænder, skræmmet fra Sans og Samling af et rædsomt Opbyggelsesskrift, der begyndte med paa Titelbladet at spørge den lille Dreng, hvorfor han gik Undergangen i Møde? — en Nysgerrighed, som han i sin Blusekjole ikke var i Stand til at tilfredsstille, og der, som en yderligere Tillokkelse for hans Barnesjæl, i hver anden Linie indeholdt en Parantes med en Henvisning, saasom „2det Brev til de Tessaloniker, 3. Kap.“ 6. og 7. V., som tog Vejret fra ham. Saa var der den søvnige Søndag fra hans Drengeaar, da han, ligesom en rømt Krigsmand, tre Gange om Dagen og moralsk lænket til en anden Dreng blev ført til Kirke under Bedækning af en Deling Lærere og med Glæde vilde have givet to Portioner uforddøielig Prædiken for en Tilgift af et Par Lod daarligt Lammekød til hans knappe Middagsmad. Dernæst var der den uendelige Søndag fra hans Mindreaarighed, da hans Moder, barsk af Aasyn og haard af Hjerte, kunde sidde hele Dagen bag en Bibel, indbunden, ligesom hendes egen Fortolkning af den, i det haardeste, goldeste, stiveste Bind, uden andre Prydelser paa Ryggen end en lille Stribe, der lignede Sporet af en Lænke, og med nogle forbitrede røde Stænk paa Snittet, som om den — Bibelen! — var en Forskansning mod Mildhed i Sindet, naturlig Kærlighed og venlig Omgang. Endvidere var der den forhadte Søndag fra en lidt senere Tid, da han sad og skulede og mulede hele den lange kedsommelige Dag igennem, med en mørk Følelse af Forurettelse i sit Hjerte og uden mere sand Kendskab til det ny Testamentes livsalige Lære, end om han var bleven opfostret blandt Afgudsdyrkere. En hel Legion af Søndage, alle rige paa lidet opbyggelig Bitterhed og Græmmelse, drog langsomt forbi ham.

„Undskyld, Sir,“ sagde en vims Opvarter, idet han tørrede Bordet af. „Vil De have et Soveværelse?“

„Ja, jeg har netop i dette Øjeblik bestemt mig dertil.“

„Jomfru!“ raabte Opvarteren. „Herren i Nummer syv vil have et Soveværelse!“

„Holdt!“ sagde Clennam og fattede sig. „Jeg tænkte ikke over, hvad jeg sagde; jeg svarede hen i Taaget. Jeg agter ikke at blive her i Nat. Jeg tager hjem.“

„Ja saa, Sir. Jomfru! Herren i Nummer syv bliver her ikke i Nat; tager hjem!“

Da Dagen var til Ende, sad han endnu paa det samme Sted og saa paa de kedelige Huse lige overfor, idet han tænkte paa, hvorledes deres tidligere Beboeres frigjorte Aander maatte ynke sig selv paa Grund af deres tidligere Fængsler, hvis de endnu var modtagelige for saadanne Indtryk. Undertiden viste der sig et Ansigt bag en smudsig Vinduesrude og tabte sig igen i Mørket, som om det havde set nok af Livet og var flygtet bort derfra. Straks efter begyndte Regnen at falde i skraa Linier imellem ham og disse Huse, og Folk begyndte at samle sig i Porten lige overfor og at se mismodig paa Himlen, jo tættere og stærkere det regnede. Vaade Paraplyer begyndte at komme frem, og Skørter, som slæbte i Mudderet. Hvem kunde vel sige, hvor Mudderet havde gjort af sig selv, eller hvor det kom fra? Men det syntes at samle sig et Øjeblik, ligesom Tilfældet er med en Folkestimmel, og i fem Minutter at have tilstænket alle Adams Sønner og Døtre. Lygtetænderen gjorde nu sin Runde, og idet Gasblussene sprang frem ved hans Berøring, skulde man have troet, at de blev forbavset over, at det tillodes dem at sprede Klarhed over en saa uhyggelig Skueplads.

Arthur Clennam tog sin Hat, knappede sin Frakke og gik ud. Ude paa Landet vilde Regnen have udviklet tusinde friske Dufte, og hver Draabe vilde have bidraget til at give Naturen forøget Skønhed og Grøde. I Byen udviklede den kun raadne modbydelige Dunster og afgav et væmmeligt, lunkent, smudsigt Bidrag til Rendestenene.

Han gik forbi St. Paulskirken og i en stor Bue næsten helt ned til Vandet gennem en af de krumme og stejle Gader, som ligger imellem Floden og Cheapside, og den Gang laa de endnu krummere og tættere paa hverandre. Forbi — snart et gammelt, forfaldent Lavshus, snart de oplyste Vinduer i en Kirke uden Menighed, som syntes at vente paa, at en foretagsom Oldgransker skulde grave den ud og opdage dens Historie; forbi tavse Pakhuse og Lossepladser og hist og her et snævert Stræde, som førte ned til Floden, hvor en ussel lille Plakat med dens „*Funden druknet*“ græd paa den vaade Mur. Omsider kom han til det Hus, han søgte; et gammelt, grundmuret Hus, der var saa smudsigt, at det næsten var sort, og som laa ene

for sig selv inden for en Port. Foran var der en firkantet Gaardsplads, hvor et Par Buske og en Græsplet var lige saa forsømte, som Jærngitteret, der omgav dem, var rustent; bagved var der et Virvar af Tage. Det var et dobbelt Hus med lange, smalle Vinduer i svære Rammer. For mange Aar siden havde det faaet i Sinde at glide ned til den ene Side, men var blevet stivet af og støttede sig nu paa en halv Snes Kæmpekrykker. Desuagtet syntes dette vejrslagne, røgsværtede og med Ukrudt bevoksede Gymnasium for Nabolagets Katte i den sidste Tid ikke at staa saa synderlig sikkert.

„Alt er uforandret," sagde den rejsende, idet han blev staaende for at se sig om. „Mørkt og kummerligt som altid! Fra min Moders Vindue skinner et Lys, som synes aldrig at være bleven slukket lige siden den Tid, da jeg kom hjem fra Skolen to Gange om Aaret og slæbte min Kuffert hen ad denne Stenbro. Ak ja, ak ja!"

Han gik hen til Døren, oven over hvilken der var en fremspringende Gesims af udskaaret Arbejde — Barnehoveder, der saa ud til at have Vand i Hjernen, og Guirlander, der lignede Haandklæder, tegnede efter et i sin Tid meget yndet monumentalt Mønster. Han bankede paa, og snart hørtes slæbende Fodtrin paa Flisegulvet i Forstuen, og Døren blev aabnet af en gammel Mand, krumbøjet og indtørret, men med skarpe Øjne. Han havde et Lys i Haanden og holdt det et Øjeblik i Vejret for at komme sine skarpe Øjne til Hjælp. „Aha, Mr. Arthur," sagde han uden mindste Bevægelse, „endelig kommer De da engang. Træd indenfor."

Mr. Arthur traadte ind og lukkede Døren.

„De er bleven fyldig og kraftig," sagde den gamle Mand, idet han vendte sig om og saa paa ham, „men efter min Mening kan De dog ikke maale Dem med Deres Fader og heller ikke med Deres Moder."

„Hvorledes har min Moder det?"

„Som sædvanlig i den senere Tid. Hun holder sig inde i sit Værelse, naar hun ikke er nødt til at blive liggende i Sengen, og har ikke forladt det femten Gange i lige saa mange Aar." De var komne ind i en lille, bar Spisestue. Den gamle Mand havde sat Lysestagen paa Bordet og idet han støttede sin højre Albue paa sin venstre Haand glattede han sine læderagtige Kæver, mens han saa paa Gæsten. Denne strakte Haanden ud; den gamle Mand tog den temmelig koldt og syntes at

foretrække sine Kæver, som han igen gav sig i Lag med, saa snart han kunde.

„Jeg tvivler om, at Deres Moder vil synes godt om, at De er kommen hjem paa Sabbaten, Arthur," sagde han og rystede betænksomt paa Hovedet.

„De vil dog vel ikke have, at jeg skal gaa igen?"

„Aa jeg? Jeg? Jeg er ikke Herre her. Det kommer ikke an paa, hvad jeg vil. I mange Aar var jeg Mellemmand mellem Deres Fader og Deres Moder. Jeg agter ikke at være Mellemmand mellem Deres Moder og Dem."

„Vil De sige hende, at jeg er kommen?"

„Ja, Arthur, ja. Naturligvis! Jeg skal sige hende, at De er kommen. Behag at vente her saa længe. De vil ikke finde Værelset forandret." I et Hjørneskab tog han et Lys, tændte det, satte det paa Bordet og gik for at udrette sit Ærinde. Han var en lille, skallet, gammel Mand med en højskuldret Kjole og Vest, drapfarvede Benklæder og lange, drapfarvede Gamacher. Efter hans Klædedragt at dømme kunde han være enten Kontorist eller Tjener og havde virkelig ogsaa en lang Tid været begge Dele. Den eneste Prydelse, han bar, var et Ur, som ved Hjælp af et gammelt, sort Baand var sænket ned paa Bunden af dets private Lomme, og hvortil en forslidt Messing-urnøgle var fæstet for at angive, hvor det laa fortøjet. Hans Hoved sad skævt, og han gik paa Siden ligesom en Krabbe, som om hans Fundamenter havde givet efter omtrent paa samme Tid som Husets, saa at han burde være bleven stivet af paa en lignende Maade.

„Hvor jeg dog er svag," sagde Arthur Clennam, da han var gaaet, „at jeg kan fælde Taarer over en saadan Modtagelse! Jeg, som aldrig har kendt til andet, som aldrig har ventet andet!"

Han ikke alene *kunde* fælde Taarer, men gjorde det virkelig ogsaa. Det var en øjeblikkelig Svaghed af en Natur, der var bleven skuffet, lige fra den havde lært at skønne, men endnu ikke helt havde opgivet alle sine Forhaabninger og Længsler. Han betvang dem, tog Lyset og undersøgte Værelset. Det gamle Bohave stod paa sin gamle Plads; Ægyptens Plager, der var blevne utydeligere af Londons Flue- og Røgplager, hang i Glas og Ramme paa Væggen. Der var det gamle Flaske-foder med ingenting i og foret med Bly, ligesom et Slags Lig-kiste med forskellige Afdelinger; der var det gamle, mørke Skab, ligeledes med ingenting i, og hvis eneste Indhold han mangen

Gang havde været i Straffens Dage, da han havde betragtet det som den virkelige Indgang til den Afgrund, som han ifølge Opbyggelsesskriftet havde været godt paa Vej til. Paa Skænkebordet stod det gamle Ur med de haarde Træk, som han havde set true med ondskabsfuld Glæde ad ham, naar han havde været i Baghaanden med sine Lektier, og som, naar det een Gang om Ugen blev trukket op med en Jærnnøgle, havde lydt, som om det brummede skadefro ved Tanken om alle de Ulykker, det skulde bringe over ham. Dog nu kom den gamle Mand tilbage og sagde: „Arthur, jeg skal gaa foran og lyse Dem.“

Arthur fulgte ham op ad Trappen, hvor Panelet var delt i Firkanter, som saa ud som lige saa mange Ligtavler, og ind i et mørkt Sovekammer, hvor Gulvet efterhaanden var sunket saaledes, at Kaminen stod i en Dal. I denne Fordybning sad hans Moder i Enkedragt paa en sort Sofa, der lignede en Ligbaare. Hendes Ryg var understøttet af en stor, firkantet, sort Pude, omtrent af samme Skikkelse som Blokken ved en Statsforræders Henrettelse i de gode gamle Dage.

Hun og hans Fader havde altid levet i Uenighed, saa langt han kunde huske tilbage. At sidde maalløs under en isnende Tavshed og med Rædsel se paa det ene bortvendte Ansigt hen paa det andet, havde været hans Barndoms fredeligste Syssel. Hun gav ham et glasagtigt Kys og fire stive Fingre i en Uldvante. Efter denne Omfavnelse satte han sig lige over for hende ved hendes lille Bord. Der var lagt i Kaminen, ligesom der havde været det Nat og Dag i de sidste femten Aar. Der stod en Kedel paa Pladen, saaledes som den havde staaet der Nat og Dag i de sidste femten Aar. Der laa en lille Dynge fugtet Aske oven paa Ilden og en anden lille Dynge fejet sammen under Risten, saaledes som det havde ligget der Nat og Dag i de sidste femten Aar. I det aldrig udluftede Værelse var der en Lugt af sort Farve, som Ilden havde trukket ud af Floret og det uldne Tøj i Enkedragten i de sidste femten Maaneder og af den Ligbaare-lignende Sofa i de sidste femten Aar.

„Det er en Forandring, Moder, fra Deres tidligere virksomme Liv.“

„For mig er hele Verden nu indesluttet i dette trange Rum, Arthur,“ svarede hun og saa sig om. „Det er godt, at jeg aldrig har sat min Hu til dens forfængelige Tant.“ Hendes Nærværelse og strenge, stærke Stemme havde endnu en saadan Magt over hendes Søn, at han følte sin Barndoms isnende Frygt og Tilbageholdenhed komme igen.

„Forlader De aldrig Deres Værelse, Moder?“

„Gigten og hvad dermed følger — Afkræftelse eller nervøs Svækkelse — Navnet gør jo mindre til Sagen — har berøvet mig Brugen af mine Lemmer. Jeg forlader aldrig mit Værelse. Jeg har ikke været udenfor denne Dør i — sig ham, hvor længe,“ sagde hun talende over sin Skulder.

„Til Jul bliver det tolv Aar,“ svarede en sprukken Stemme i Mørket bag ved hende.

„Er det Affery?“ spurgte Arthur og saa hen mod den.

Den sprukne Stemme svarede, at det var Affery, og en gammel Kone traadte ud i den tvivlsomme Belysning, kyssede een Gang paa sin Haand og trak sig derpaa tilbage i Mørket.

„Jeg kan,“ sagde Mrs. Clennam, idet hun med sin i Uldvanten indhyllede Haand gjorde en svag Bevægelse hen mod en Rullestol, som stod foran en tillukket Skrivepult med et højt Skab paa, „jeg kan passe mine Forretninger og er taknemmelig for dette Gode. Det er et stort Gode. Dog ikke mere om Forretninger paa denne Dag. Det er daarligt Vejr, ikke sandt?“

„Jo, Moder.“

„Sner det?“

„Sner, Moder? Vi er jo først i September.“

„Alle Aarstider er ens for mig,“ svarede hun med et Slags uhyggeligt Velbehag. „Jeg kender hverken til Sommer eller Vinter, indelukket som jeg er her. Det har behaget Herren at hæve mig over alt sligt.“ Med hendes kolde, graa Øjne, hendes graa Haar og hendes ubevægelige Ansigt, der var lige saa stift som Folderne i hendes stenhaarde Hovedtøj, syntes hendes Utilgængelighed for Aarstiderne kun at være en naturlig Følge af hendes Utilgængelighed for enhver vekslende Følelse. Paa hendes lille Bord laa to, tre Bøger, hendes Lommetørklæde, et Par Staalbriller, hun nylig havde taget af, og et gammeldags Guldur i en dobbelt Kasse. Paa den sidste Genstand var baade hendes Søns og hendes egne Øjne nu fæstede.

„Jeg ser, at De rigtig har modtaget den Pakke, jeg sendte Dem efter min Faders Død.“

„Ja, som du ser.“

„Jeg har aldrig set min Fader saa bekymret for noget, som for at hans Ur ikke straks skulde blive sendt Dem.“

„Jeg gemmer det som et Minde om din Fader.“

„Først i sine sidste Øjeblikke tilkendegav han dette Ønske,

medens han endnu kun kunde lægge sin Haand paa det og meget utydelig sige til mig „Din Moder.“ Et Øjeblik i Forvejen havde jeg troet, at han fantaserede, hvilket han havde gjort i flere Timer — jeg tror ikke, at han var sig nogen Smerte bevidst under sin korte Sygdom — men da saa jeg ham vende sig i Sengen og prøve paa at aabne det.“

„Fantaserede din Fader da ikke, da han prøvede paa at aabne det?“

„Nej, den Gang var han ved sin fulde Samling.“

Mrs. Clennam rystede paa Hovedet; men om det var for at skyde Tanken om den afdøde fra sig, eller fordi hun ikke var af samme Mening som hendes Søn, var ikke klart.“

„Efter min Faders Død aabnede jeg det i den Tanke, at der mulig kunde ligge en eller anden Optegnelse deri. Men jeg behøver ikke at sige Dem, Moder, at der ikke var andet end det gamle perlebroderede Urfuteral, som De uden Tvivl fandt paa dets Sted imellem Kasserne, hvor jeg fandt det og lod det ligge.“

Mrs. Clennam nikkede og tilføjede: „Ikke mere om Forretninger paa denne Dag,“ og derpaa: „Affery, Klokken er ni.“

Ved disse Ord gjorde den gamle Kone det lille Bord ryddeligt, gik ud af Stuen og kom hurtigt tilbage med en Bakke, hvorpaa der stod en Tallerken med smaa Tvebakker og en lille Skive Smør, kølig, symmetrisk, hvid og buttet. Den gamle Mand, der under den hele Sammenkomst havde staaet ved Døren i en og samme Stilling og set paa Moderen, ligesom han før havde set paa Sønnen, gik ud og kom efter en længere Fraværelse tilbage med en Bakke med største Parten af en Flaske Portvin, som han, efter hans Pusten at dømme, havde hentet nede i Kælderen, en Citron, en Sukkerskaal og en Krydderidaase. Ved Hjælp af disse Materialier og Kedlen fyldte han et Bæger med en varm og vellugtende Blanding, der blev udmaalt og sammensat med lige saa stor Nøjagtighed, som om den havde været efter en Recept. Heri dyppede Mrs. Clennam nogle af Tvebakkerne og spiste dem, medens den gamle Kone smurte Smør paa nogle andre, som skulde spises alene. Da den syge havde spist alle Tvebakkerne og drukket hele Blandingen, blev de to Bakker tagne bort, og Bøgerne, Uret, Lommetørklædet og Brillerne igen lagte paa Bordet. Hun satte derefter Brillerne paa og læste med streng, heftig og harmfuld Røst nogle Steder op af en Bog, bedende, at hendes Fjender — ved sin Tone og Holdning gjorde hun dem udtrykkelig

til sine egne — maatte omkomme for Sværd, fortæres af Ild, rammes af Pest og Spedalskhed, at deres Ben maatte blive malet til Støv, og at de maatte udslettes af Jordens Overflade. Medens hun læste, syntes Aar at svinde bort for hendes Søn ligesom Syner i en Drøm, og alle de gamle mørke Rædsler ved hans vante Forberedelse til et uskyldigt Barns Søvn at gribe ham.

Hun lukkede Bogen og sad en lille Stund og skyggede for sit Ansigt med Haanden. Det samme gjorde den gamle Mand, som i øvrigt ikke forandrede sin Stilling, og det samme gjorde formodentlig ogsaa den gamle Kone i sin dunkle Krog. Derpaa var den syge Kone færdig til at gaa til Sengs.

„God Nat, Arthur, Affery vil sørge for dig. Tag lempelig paa mig; min Haand er øm.“ Han berørte hendes Haands uldne Hylster — han følte intet herved; thi om hans Moder ogsaa havde været indhyllet i Malm, vilde der dog ikke have været nogen ny Skranke imellem dem — og gik ned med den gamle Mand og den gamle Kone.

Da de var blevne ene mellem de tunge Skygger i Spisestuen, spurgte Konen ham, om han ikke vilde have Aftensmad.

„Nej, Affery, jeg skal ingen Aftensmad have.“

„De kan let faa noget, hvis De vil. Inde i Spisekammeret staar hendes Agerhøne til i Morgen — den første i Aar; De behøver kun at sige et Ord, saa skal jeg stege den.“ — Nej, det var ikke længe siden han havde spist, og han kunde ikke nyde noget. — „Saa faa Dem da noget at drikke,“ sagde Affery; „De skal faa noget af hendes Portvin, hvis De vil. Jeg skal sige til Jeremias, at De befalede mig at bringe Dem den.“

Nej, heller ikke det vilde han have.

„Fordi jeg er saa bange for dem, som om det gjaldt mit Liv,“ hviskede den gamle Kone til ham, „behøver De da ikke at være det. De har jo arvet Halvdelen af Formuen. Ikke sandt?“

„Jo.“

„Naa, saa behøver De ikke at være bange. De er klog, Arthur, er De ikke?“ — Han nikkede, da hun syntes at vente et bekræftende Svar. — „Saa sæt Dem til Modværge imod dem. Hun er frygtelig klog, og kun en klog Mand tør vove at sige hende imod. Han er klog — aa, han er klog! — og han giver hende det glatte Lag, naar han har Lyst, det gør han!“

„Gør Deres Mand?“

„Om han gør? Jeg ryster over hele min Krop, naar jeg hører ham tale hende til. Min Mand, Jeremias Flintwich, kan faa Bugt selv med Deres Moder. Hvor klog maa han ikke være, naar han kan det?“

Hans slæbende Fodtrin, som nærmede sig, bragte hende til at trække sig tilbage til den anden Ende af Stuen. Skønt hun var en høj, muskuløs gammel Kone med haarde Træk, der i sin Ungdom gerne kunde have ladet sig hverve til Fodgarden uden Frygt for Opdagelse, sank hun dog sammen for den lille, krabbeagtige gamle Mand med de skarpe Øjne.

„Men, Affery,“ sagde han, „men, Kone, hvad tager du dig for? Kan du ikke skaffe Master Arthur en Bid af et eller andet?“

Master Arthur gentog sin Vægring ved at nyde noget.

„Naa,“ sagde den gamle Mand, „saa red hans Seng. Rør dig.“ Hans Hals var saa fordrejet, at de knyttede Ender af hans hvide Halstørklæde i Almindelighed dinglede under det ene Øre; hans medfødte Bidskhed og Ilterhed, der altid kæmpede med en paatvungen Underdanighed, som var bleven ham til en anden Natur, gav hans Træk et svullent og opdunstet Udtryk, og i det hele taget havde han et uhyggeligt Udseende, som om han engang havde hængt sig og siden altid var gaaet omkring med Løkken om Halsen, ganske saaledes som han vilde have set ud, da han i yderste Øjeblik var bleven skaaret ned.

„Det kommer til haarde Ord i Morgen, Arthur, imellem Dem og Deres Moder,“ sagde Jeremias. „At De efter Deres Faders Død opgav Forretningen — hvilket hun formoder, uagtet vi har overladt det til Dem at meddele hende det — vil ikke gaa helt glat.“

„Jeg havde opgivet alt i Livet for Forretningen, og Tiden kom, da jeg kunde opgive den.“

„Godt!“ udbrød Jeremias, — han mente aabenbart „slemt“. „Men vent kun ikke, at jeg vil være Mellemmand mellem Dem og Deres Moder, Arthur. Jeg var Mellemmand mellem Deres Moder og Deres Fader og tog Stødene af baade her og der og blev skubbet og puffet fra den ene til den anden; men nu er jeg ked af den Historie.“

„De vil aldrig blive anmodet om at begynde paa den igen for min Skyld, Jeremias.“

„Godt, det glæder mig at høre; thi jeg maatte sige nej, hvis jeg var bleven anmodet derom. Det er nok — som Deres

Moder siger — mere end nok om saadanne Ting paa en Sabbataften. Affery, Kone, har du fundet, hvad du behøver?“

Hun havde taget Lagener og Tæpper i et Skab og skyndte sig at samle dem og svare: „Ja, Jeremias.“ Arthur Clennam hjalp hende med at bære Byrden, sagde Godnat til den gamle Mand og fulgte med hende øverst op i Huset, gennem den mugne Luft i et gammelt, beklumret og kun lidt brugt Hus helt op til et stort Kvistkammer, bart og tarveligt ligesom alle de øvrige Værelser, men endnu mere uhyggeligt og frastødende end de andre, fordi det var Forvisningsstedet for opslidt Bohave. Løsøret bestod af grimme, gamle Lænestole med opslidte Sæder og grimme, gamle Lænestole uden Sæder; et luvslidt Tæppe uden Mønster, et lemlæstet Bord, et forkrøblet Klædeskab, et spinkelt Sæt Ildtøj, der lignede Skelettet af et ved Døden afgaaet Sæt, et Vaskebord, der saa ud, som om det i Aarhundreder havde staaet i et Uvejr af smudsigt Sæbeskum, og et Sengested med fire nøgne Benrade af Stolper, der hver endte med et Søm, ligesom til en trist Bekvemmelighed for logerende, som havde Lyst til at spidde sig selv. Arthur aabnede det lange, lave Vindue og saa ud paa den gamle, medtagne og sværtede Skov af Skorstene og paa det gamle, røde Skær paa Himlen, der i sin Tid var forekommet ham som en natlig Afspejling af den gloende Egn, som paa alle Kanter fremstillede sig for hans barnlige Tanker.

Han tog Hovedet til sig igen, satte sig ved Sengen og saa til, medens Affery Flintwich redte den.

„Du var ikke gift, Affery, da jeg rejste bort.“

Hun satte Munden i Lave, som om hun vilde have sagt nej, rystede paa Hovedet og stoppede en Pude ind i et Vaar.

„Hvorledes gik det til?“

„Ih, det var naturligvis Jeremias,“ svarede Affery med Enden af Pudevaaret mellem Tænderne.

„Det var naturligvis ham, der friede; men hvorledes gik det hele til? Jeg havde ikke troet, at nogen af Jer havde giftet sig, og mindst havde jeg troet, at I havde giftet jer med hinanden.“

„Ja, jeg saamænd lige saa lidt,“ sagde Mrs. Flintwich.

„Det er netop det, jeg mener. Naar fik du andre Tanker?“

„Jeg fik aldrig andre Tanker,“ sagde Konen.

Da hun, medens hun bredte Puden paa dens Plads paa Dynen, saa, at han stadig iagttog hende, som om han ventede

paa Resten af hendes Svar, gav hun den et dygtigt Dunk midt paa og spurgte: „Hvorledes kunde jeg vel undgaa det?“

„Hvorledes du kunde undgaa at blive gift?“

„Naturligivs,“ sagde Mrs. Flintwich. „Det var ikke min Skyld. Jeg havde aldrig tænkt derpaa. Jeg havde andet at bestille end at tænke! Hun holdt mig i Aande, saa længe hun kunde røre sig, og den Gang kunde hun røre sig.“

„Naa?“

„Naa?“ gentog Mrs. Flintwich. „Det var det, jeg selv sagde. Saa! Hvad kan det nytte at betænke sig? Naar de to kloge Folk er blevne enige derom, hvad er der saa for mig at gøre? Intet.“

„Var det da min Moders Plan?“

„Gud velsigne Dem, Arthur, og tilgive mig Ønsket!“ udbrød Affery, der hele Tiden talte i en dæmpet Tone. „Naar de ikke begge havde været enige derom, hvorledes skulde det saa være gaaet for sig? Jeremias friede ikke til mig, hvilket da ikke var saa sært, eftersom han i saa mange Aar havde tjent i Gaarde med mig og kommanderet over mig. En Dag sagde han til mig: „Affery,“ sagde han, „jeg vil sige dig noget. Hvad synes du om Navnet Flintwich?“ „Hvad jeg synes om det?“ sagde jeg. „Ja,“ sagde han, „for du skal snart antage det,“ sagde han. „Antage det?“ sagde jeg. „Jere—mi—as? Jo, han er klog!“

Mrs. Flintwich bredte derpaa Overlagenet paa Sengen og derefter Tæppet paa Lagenet, som om hun var færdig med sin Fortælling.

„Naa?“ sagde Arthur igen.

„Naa?“ gentog hun. „Hvorledes kunde jeg undgaa det? Han sagde til mig: „Affery, du maa gifte dig med mig, og jeg vil sige dig, hvorfor. Hun begynder at blive svagelig og vil komme til at behøve stadig Pleje oppe paa sit Værelse, og vi vil blive nødte til at være meget om hende, og der kan ingen andre end vi selv gaa om hende her, naar vi er borte fra hende, og det vil ogsaa være det bekvemmeste. Hun er af min Mening,“ sagde han, „og vil du derfor tage din Hat paa Mandag Morgen Klokken otte, saa vil vi bringe den Sag i Orden.“ Mrs. Flintwich puslede ved Sengen.

„Naa?“

„Naa?“ gentog hun. „Det kan der jo være noget i! Jeg satte mig ned og sagde det. Naa! — Derpaa sagde Jeremias til mig: „Da der næste Søndag bliver lyst tredje Gang for os

— for jeg bestilte Lysningen for fjorten Dage siden —, har jeg bestemt Mandag til vor Bryllupsdag. Hun vil selv tale med dig derom og vil nu finde dig forberedt, Affery.“ Samme Dag talte hun til mig og sagde: „Naa, Affery, jeg hører, at du og Jeremias vil gifte jer med hinanden. Det glæder mig og glæder naturligvis ogsaa dig. Det er meget godt for dig og meget tjenligt for mig under de nuværende Omstændigheder. Han er en fornuftig Mand og en gudsfrygtig Mand.“ Hvad skulde jeg vel sige, da det var kommet saa vidt? Ja, havde Talen været om, at jeg skulde — kvæles i Stedet for at giftes,“ — Mrs. Flintwich søgte længe efter dette Udtryk, — „havde jeg ikke kunnet sige et Ord derimod over for de to kloge Folk.“

„Det tror jeg gerne.“

„Det kan De trygt, Arthur.“

„Hvad var det for en Pige, som nylig var inde i min Moders Værelse?“

„En Pige?“ sagde Affery i en temmelig skarp Tone.

„Det var bestemt en Pige, som jeg saa tæt ved dig — næsten skjult inde i den mørke Krog.“

„Aa hun? *Lille Dorrit? Hun* er ingenting! Hun er kun et Indfald af — hende.“ Det var en Ejendommelighed ved Affery Flintwich, at hun aldrig nævnte Mrs. Clennam ved Navn. „Men der er anderledes Piger til. Har De glemt Deres gamle Kæreste? For længe siden, naturligvis.“

„Jeg led nok ved, at min Moder skilte os ad, til at jeg ikke skulde huske hende. Jeg mindes hende meget godt.“

„Har De faaet Dem en anden?“

„Nej.“

„Saa har jeg nyt til Dem. Hun staar sig godt nu og er Enke; De kan faa hende, hvis De vil.“

„Hvoraf ved du det, Affery?“

„De to kloge Folk har talt derom. Men der kommer Jeremias ude paa Trappen!“ Og borte var hun.

I det Væv, som hans Tanker vævede saa travlt i det gamle Værksted, hvor hans Ungdomsvæv havde staaet, havde Mrs. Flintwich anbragt den sidste Traad, som manglede i Mønsteret. Selv til dette Hus havde en saa flygtig Daarskab som en barnlig Forelskelse naaet, og dens Haabløshed havde gjort ham lige saa ulykkelig, som om Huset havde været en Ridderborg i en Roman. For lidt over otte Dage siden, i Marseille, havde den smukke Pige, som det havde gjort ham ondt at tage Afsked med, haft en usædvanlig Interesse og Tiltrækning for ham paa

Grund af en indbildt eller virkelig Lighed i hendes Ansigt med hint første Ansigt, der havde kastet et Glimt af Fantasiens Straaleskær ind i hans mørke Liv. Han støttede sig paa Karmen af Vinduet, og idet han atter saa ud paa den sværtede Skov af Skorstene, begyndte han at drømme. Thi denne Mands hele Udvikling havde bidraget til at gøre ham til Drømmer — der havde manglet saa meget i hans Liv, som maatte sætte Tankerne i Bevægelse; der var saa meget, som kunde være ledet i et bedre Spor og som det kunde have været fornøjeligere at gruble over.

FJERDE KAPITEL.

Mrs. Flintwich har en Drøm.

Naar Mrs. Flintwich drømte, drømte hun som oftest med lukkede Øjne i Modsætning til hendes gamle Frues Søn. Denne Nat, og ikke mange Timer efter at hun havde forladt ham, havde hun en paafaldende levende Drøm. Den var overhovedet slet ikke som en Drøm, saa overordentlig virkelig var den. Sammenhængen med den var følgende.

Mr. og Mrs. Flintwichs Sovekammer var kun nogle faa Skridt fra det, hvori Mrs. Clennam saa længe havde været indespærret. Det laa ikke i det samme Stokværk, men i Sidehuset, og man kom til det ved at gaa ned ad en stejl, af kun nogle faa Trin bestaaende Trappe, der bøjede af fra Hovedtrappen næsten lige over for Mrs. Clennams Dør. Det var ingen let Sag at raabe nogen op derinde, saa tykke var Væggene, Dørene og Panelerne; men det var meget let at komme derhen i hvilken som helst Natdragt, paa hvilken som helst Tid af Natten og i hvilken scm helst Temperatur. Ved Hovedgærdet af Sengen og ikke en Fod fra Mrs. Flintwichs Øre var der en Klokke, hvortil Strengen hang rede ved Mrs. Clennams Haand. Hver Gang denne Klokke ringede, for Affery op og stod inde i Sygeværelset, før hun endnu var bleven rigtig vaagen.

Efter at have bragt sin Frue i Seng, tændt hendes Lampe og sagt hende Godnat, gik Mrs. Flintwich til Køjs som

sædvanlig, alene med Undtagelse af, at hendes Husbond og Herre endnu ikke havde vist sig. Det var hendes Husbond og Herre selv, der skønt han ikke havde været det Emne, som sidst havde sysselsat hendes Tanker, nu blev Genstand for Mrs. Flintwichs Drøm.

Det forekom hende, som om hun vaagnede efter at have sovet nogle Timer, men endnu ikke fandt Jeremias i Sengen; at hun saa paa Lyset, som hun havde ladet staa og brænde, og ved at maale Tiden, ligesom Kong Alfred den Store, efter dets medtagne Tilstand blev bestyrket i den Tro, at hun havde sovet temmelig længe; at hun derpaa stod op, svøbte sig ind i et Sjal, trak sine Sko paa og saare forundret gik ud paa Trappen for at se efter Jeremias.

Trappen var massiv og solid, og Affery gik lige ned ad den, uden noget af de for Drømme ejendommelige Sidespring. Hun svævede ikke hen over den, men gik ned ad den, og ledede sig frem ved Hjælp af Rækværket, da hendes Lys var gaaet ud. I et Hjørne af Gangen bag ved Gadedøren var der en lille Forstue, der lignede en Brønd og havde et langt, smalt Vindue, saa at den saa ud, som om den var bleven sprættet op. I denne Stue, som aldrig blev brugt, brændte et Lys.

Mrs. Flintwich gik over Gangen, hvor Flisegulvet fik hendes strømpeløse Fødder til at fryse, og tittede ind mellem de rustne Hængsler paa Døren, som stod lidt paa Klem. Hun havde ventet at skulle se Jeremias enten sove trygt eller ligge i Afmagt; men han sad ganske rolig, lysvaagen og i bedste Velgaaende i en Lænestol. Men hvad — Kors! — Herren forbarme sig! — mumlede Mrs. Flintwich og blev svimmel.

Den vaagne Mr. Flintwich sad nemlig og saa paa den sovende Mr. Flintwich. Han sad paa den ene Side af et lille Bord og saa vist paa sig selv, som med Hagen sunken ned paa Brystet sad og snorkede paa den anden Side af det. Den vaagne Flintwich vendte hele sit Ansigt mod sin Kone, den sovende Flintwich saas kun i Profil. Den vaagne Flintwich var den gamle Original; den sovende Flintwich var Genparten. Ganske saaledes som hun kunde have skelnet mellem en legemlig Genstand og dens Spejlbillede, bemærkede Affery denne Forskel, medens det blev ved at løbe rundt i hendes Hoved. Havde hun næret nogen Tvivl om, hvem der var hendes egen Jeremias, vilde den være bleven løst af hans Heftighed. Han saa sig om efter et eller andet Angrebsvaaben, greb Lysesaksen og,

førend han brugte den til Tyven i Lyset, gjorde han et Udfald mod den sovende, som om han vilde gennembore ham.

„Hvem er det? Hvad er der paa Færde?“ udbrød den sovende og for op.

Mr. Flintwich gjorde en Bevægelse med Lysesaksen, som om han vilde tvinge sin Stalbroder til at tie ved at jage den ned i Halsen paa ham; men Stalbroderen kom til sig selv og sagde, idet han gned Øjnene: „Jeg glemte, hvor jeg var.“

„Du har sovet,“ snerrede Jeremias og saa paa sit Ur, „i to Timer. Du sagde, at du vilde have udhvilet, naar du bare fik dig en kort Lur.“

„Jeg har faaet mig en lille Lur,“ sagde Genparten.

„Klokken er halv tre om Morgenen,“ brummede Jeremias. „Hvor er din Hat? Hvor er din Frakke? Hvor er Kassen?“

„Altsammen her,“ svarede Genparten og svøbte med søvnig Omhyggelighed et Sjal om Halsen. „Vent en Minut. Giv mig nu Ærmet — ikke det Ærme, men det andet. Ha! Jeg er ikke saa ung, som jeg har været.“ Flintwich havde med en voldsom Kraftanstrengelse hjulpet ham Frakken paa. „Du lovede mig et Glas til, naar jeg havde hvilet mig.“

„Drik det,“ sagde Jeremias, og — kvæl Dig, havde jeg nær sagt, — men gaa, mener jeg.“ Med disse Ord tog han den vel bekendte Portvinsflaske frem og fyldte et Vinglas.

„Hendes Portvin?“ sagde Genparten og smagte paa den, som om han var nede i en Vinkælder og havde Tiden for sig. „Hendes Skaal!“

Han tog et Nip.

„Din Skaal!“

Han tog endnu et Nip.

„Hans Skaal!“

Han tog et tredje Nip.

„Og alle gode Venners Skaal rundt omkring St. Pauls-kirken.“ Midt under denne gamle, borgerlige Skaal tømte han Vinglasset og satte det fra sig og tog Kassen. Det var en Jærnkasse, omtrent to Fod i Firkant, som han temmelig let tog under Armen. Med mistroiske Øjne iagttog Jeremias, hvorledes han bar den; tog i den med sine Hænder for at forvisse sig om, at han holdt den rigtig fast; bød ham, hvis han havde sit Liv kært, at være forsigtig med, hvad han gjorde, og listede sig derpaa ud paa Taaspidserne for at lukke Gadedøren op for ham. Affery, som havde forudset denne sidste Bevægelse, var allerede ude paa Trappen. Alt gik saa naturlig til, at hun,

mens hun stod der, kunde høre Døren gaa op, mærke Natteluften og se Stjernerne udenfor.

Men nu kom den mærkeligste Del af hendes Drøm. Hun var saa bange for sin Mand, at hun ikke var i Stand til at gaa fra Trappen ind i sit Værelse, hvilket hun let kunde have gjort, førend han fik lukket Døren i Laas, men blev staaende der og stirrede. Idet han gik op ad Trappen med Lyset i Haanden for at gaa til Sengs, kom han følgelig lige imod hende. Han saa helt forbavset ud, men mælede ikke et Ord. Han holdt sine Øjne fæstede paa hende og vedblev at gaa, og hun, der var aldeles under hans Indflydelse, vedblev at trække sig tilbage for ham. Idet hun saaledes gik baglængs og han forlængs, kom de ind i deres Værelse. Ikke saa snart var de lukkede inde der, førend Flintwich greb hende i Struben og rystede hende, til hun blev ganske sort i Ansigtet.

„Mén, Affery, Kone — Affery!“ sagde Flintwich, „hvad har du drømt om? Vaagn op, vaagn op! Hvad er der i Vejen?“

„I — i Vejen, Jeremias?“ gispede Mrs. Flintwich og rullede med Øjnene.

„Men, Affery, Kone — Affery! I Søvne er du jo staaet op af din Seng, lille Ven! Efter at jeg selv var falden i Søvn nedenunder, kommer jeg herop og finder dig i din Natkjole og plaget af et Mareridt. Affery, Kone,“ sagde Flintwich med et venskabeligt Grin i sit udtryksfulde Aasyn, „hvis du oftere drømmer saaledes, er det Tegn til, at du trænger til Medicin. Og jeg skal give dig saadan en Dosis, gamle Kone — saadan en Dosis!“

Mrs. Flintwich takkede ham og krøb i Seng.

FEMTE KAPITEL.

Familieanliggender.

Da Klokkerne i City Mandag Morgen slog ni, blev Mrs. Clennam rullet hen til sin Pult med det høje Skab af Jeremias Flintwich, som havde sit sædvanlige hængt Mands Udtryk. Da hun havde lukket det op og sat sig til Rette ved Pulten, gik

Jeremias, ret som om han vilde hænge sig rigtig til Gavns, og hendes Søn traadte ind.

„Har De det bedre i Dag, Moder?“

Hun rystede paa Hovedet med det samme barske Udtryk af Velbehag, som hun Aftenen i Forvejen havde vist, medens hun talte om Vejret. „Jeg faar det aldrig bedre. Det er godt for mig, Arhur, at jeg ved det og kan bære det.“

Medens hun sad og lod Hænderne ligge foran paa Pulten, og det høje Skab taarnede sig i Vejret foran hende, saa hun ud, som om hun spillede paa et døvstumt Orgel. Saaledes forekom det hendes Søn — den Tanke var ofte tidligere falden ham ind — idet han tog Plads ved Siden af hende. Hun aabnede et Par Skuffer og gennemløb nogle Forretningspapirer, som hun derpaa gemte igen. Hendes strenge Ansigt var ubevægeligt og stift; der var ikke en Traad, ved Hjælp af hvilken en Forsker kunde have fundet Vej til hendes Tankers skumle Labyrint.

„Skal jeg tale om vore Sager, Moder? Har De Lyst til at gaa ind paa Foretninger?“

„Om jeg har Lyst, Arthur? Sig hellere, om du har Lyst. Din Fader har været død i over Aar og Dag. I al denne Tid har jeg været til din Tjeneste og ventet paa, naar det maatte behage dig at komme.“

„Der var meget at bringe i Orden, førend jeg knude tage bort, og da jeg tog bort, rejste jeg lidt for at adsprede og udhvile mig.“

Hun vendte sit Ansigt om imod ham, som om hun ikke havde hørt eller forstaaet hans sidste Ord, — saa sig om i det mørke Værelse og syntes, efter Bevægelsen af hendes Læber at dømme, at gentage disse Ord ved sig selv, som om hun kaldte Værelset til Vidne paa, hvor lidt Adspredelse eller Hvile det skaffede hende.

„Og da De desuden var eneste Eksekutor, Moder, og havde Boet under Deres Bestyrelse og Behandling, var der kun faa eller rettere sagt ingen Forretninger, som jeg kunde besørge, førend De havde faaet Tid til at ordne Sagerne efter Deres Godtbefindende.“

„Regnskaberne er opgjorte,“ svarede hun; „jeg har dem her. Alle Regningerne er gennemsete og godkendte. Du kan tage dem i Øjesyn, naar du vil, Arthur. Nu, hvis du har Lyst.“

„Det er mere end nok at vide, at Sagerne er afgjort. Skal jeg gaa videre?“

„Hvorfor ikke?“ sagde hun i sin iskolde Tone.

„Alt i nogle Aar, Moder, har vort Hus gjort færre og færre Forretninger, og vor Omsætning er tagen mere og mere af. Vi har aldrig vist eller indgydt nogen synderlig Tillid; vi har ikke knyttet nogen til os; det Sprog, hvori vi har holdt os, er ikke Tidens Sprog, og vi er blevne langt tilbage. Jeg behøver ikke at opholde mig herved for Dem, Moder. De maa nødvendigvis vide det.“

„Jeg ved, hvad du mener,“ svarede hun sagte.

„Selv det gamle Hus her, hvor vi nu taler med hinanden,“ vedblev hendes Søn, „er et Eksempel paa, hvad jeg siger. I min Faders tidligere Dage og i hans Farbroders Tid før ham var det et virkeligt Forretningssted, et Sted, hvor der var Liv og Røre. Nu derimod er det en aldeles meningsløs Menage, som ikke passer til Tiden og ikke er til nogen Nytte. Alle vore Konsignationer er i lang Tid gaaede igennem Kommissionærerne Rovinghams, og skønt De, Moder, har anvendt al Deres Forstand og Aarvaagenhed for at kontrollere dem og bestyre min Faders Midler paa bedste Maade, vilde disse Egenskaber dog have haft den samme Indflydelse paa min Faders Formuesomstændigheder, om De havde opholdt Dem i en privat Bolig; vilde de ikke?“

„Mener du,“ sagde hun, uden at besvare hans Spørgsmaal, „at det Hus ikke er til nogen Nytte, Arthur, som giver din affældige og af Sorg nedbøjede — med Rette affældige og med Rette af Sorg nedbøjede Moder Ly?“

„Jeg talte kun med Hensyn til Forretningen.“

„I hvilken Hensigt?“

„Nu kommer jeg til det.“

„Jeg forudser,“ svarede hun, idet hun fæstede sine Øjne paa ham, „hvad det er. Men Gud forbyde, at jeg skulde beklage mig over nogen som helst Hjemsøgelse. I min Syndighed fortjener jeg bitter Skuffelse, og jeg finder mig deri.“

„Det smerter mig, Moder, at høre Dem tale saaledes, skønt jeg har været bange nok for, at De vilde —“

„Du vidste, at jeg vilde. Du kendte mig,“ afbrød hun ham.

Hendes Søn tav et Øjeblik. Han havde slaaet Ild af hende og blev overrasket. „Nu vel,“ sagde hun, idet hun atter blev til Sten; „bliv ved. Lad høre!“

„De har forudset, Moder, at jeg har besluttet at opgive Forretningen for mit Vedkommende. Jeg er færdig med den. Jeg vil ikke driste mig til at give Dem Raad; De vil fortsætte den, ser jeg. Havde jeg nogen Indflydelse hos Dem, vilde jeg alene

anvende den for at formilde Deres Dom om mig, fordi jeg har beredt Dem denne Skuffelse, og forestille Dem, at jeg har levet Halvdelen af en lang Levetid uden nogen Sinde at have sat min Vilje imod Deres. Jeg kan ikke sige, at jeg har været i Stand til i Hjerte og Aand at rette mig efter Deres Forskrifter; jeg kan ikke sige, at jeg tror, at mine fyrretyve Aar har været til Gavn eller Glæde for mig selv eller nogen anden; men jeg har været vant til at bøje mig og beder Dem huske det."

Ve den bønfaldende, hvis en saadan var eller nogen Sinde havde været, som vilde søge en Indrømmelse i det ubønhørlige Ansigt ved Skabet! Ve den Forbryder, som skulde indanke sin Sag for en Domstol, hvor hine strenge Øjne havde Forsædet! Højlig trængte den strenge Kvinde til sin mystiske, i Skummelhed og Mørke indhyllede Religion, hvor Forbandelsens, Hævnens og Ødelæggelsens Lyn flammede gennem de sorte Skyer. Tilgiv os vor Skyld, som vi tilgive vore Skyldnere, var en Bøn, der var alt for fattig i Aanden for hende. Straf mine Skyldnere, Herre, træd dem i Støvet, knus dem; gør du, som jeg vilde gøre, og du skal have min Tilbedelse; dette var det formastelige Stentaarn, som hun byggede for at storme Himlen.

„Er du færdig, Arthur, eller har du mere at sige mig? Jeg tror næppe, at der kan være mere. Du har sagt mangt, om end ikke meget."

„Jo, Moder, jeg har endnu noget at sige. I al denne lange Tid har det ligget mig paa Sinde baade Dag og Nat. Det er langt vanskeligere at sige end det, jeg har sagt. Dette angik kun mig selv; det andet angaar os alle!"

„Os alle? Hvem er os alle?"

„De, jeg, min afdøde Fader."

Hun tog Hænderne fra Pulten, foldede dem i sit Skød og sad og saa paa Ilden med en gammel ægyptisk Billedstøttes Uigennemtrængelighed.

„De kendte min Fader langt bedre, end jeg nogen Sinde lærte ham at kende, og hans Tilbageholdenhed imod mig tøede op over for Dem. Allerede som Barn vidste jeg det lige saa godt, som jeg ved det nu. Jeg vidste, at Deres Overlegenhed var Skyld i, at han rejste til Kina, for at forestaa Forretningen der, medens De forestod den her — skønt jeg ikke engang endnu ved, om disse var de egentlige Skilsmissevilkaar, hvorom De kom overens —; jeg vidste ogsaa, at det var Deres Vilje, at jeg skulde blive hos Dem, til jeg blev tyve Aar, og derpaa rejse ud

til ham, som jeg ogsaa gjorde. De vil ikke vredes over, at jeg minder Dem derom efter tyve Aars Forløb?“

„Jeg venter paa at høre, hvorfor du minder mig derom?“

Han dæmpede sin Stemme og sagde med aabenbar Ulyst:

„Jeg ønsker at spørge Dem, om De, Moder, nogen Sinde har haft en Mistanke om —“

Ved Ordet Mistanke vendte hun med rynket Pande pludselig sine Øjne mod Sønnen. Derpaa lod hun dem atter søge Ilden ligesom før, men med Panden i stive Folder, som om Billedhuggeren i det gamle Ægypten for Aarhundreder siden havde hugget dem ind i det haarde Granitansigt.

„— at han gemte paa en eller anden hemmelig Erindring, som forvoldte ham Uro — Samvittighedsnag? Om De aldrig i hans Adfærd bemærkede noget, som tydede derpaa, eller om De aldrig talte til ham derom eller hørte ham lade et Vink falde om sligt?“

„Jeg fatter ikke, hvad det skulde være for et Slags Erindring, som du antager, at din Fader kan have været et Bytte for,“ svarede hun efter et Ophold. „Du taler saa gaadefuldt.“

„Kunde det ikke være muligt, Moder“ — medens hendes Søn fremhviskede disse Ord, bøjede han sig forover for at være hende nærmere og lagde sin skælvende Haand paa hendes Pult — „kunde det ikke være muligt, Moder, at han ulykkeligvis havde forurettet en eller anden, uden at have givet ham Oprejsning?“

Med et forbitret Blik paa ham lagde hun sig tilbage i sin Lænestol for at holde ham længere borte fra sig, men svarede ikke.

„Jeg erkender fuldkomment, Moder, at hvis denne Tanke aldrig er opstaaet hos Dem selv, kan det synes grusomt og unaturligt, at jeg, selv under denne fortrolige Samtale, berører den. Men jeg kan ikke ryste den af. Tid og Forandring — jeg har forsøgt begge Dele, førend jeg brød Tavsheden — har ikke kunnet viske den ud. Husk paa, at jeg opholdt mig hos min Fader. Husk paa, at jeg saa hans Ansigt, da han gav mig Uret i Gemme og anstrengte sig for at tilkendegive, at han sendte Dem det som et Tegn, De vilde forstaa. Husk paa, at jeg i hans sidste Øjeblik saa ham med Blyanten i sin svigtende Haand prøve paa at skrive et Ord, som De skulde læse, men som han ikke var i Stand til at give en bestemt Skikkelse. Jo fjernere og grusommere denne dunkle Mistanke er, des stærkere bliver de Omstændigheder, som kan give den noget Skin

af Sandsynlighed for mig. Lad os for Himlens Skyld samvittighedsfuldt undersøge, om der ikke er begaaet en eller anden Uret, som det var vor Pligt at gøre god igen! Kun De, Moder, kan bidrage hertil.“

Hun laa stadig saa langt tilbage i sin Stol, at hendes Vægt fra Tid til anden bevægede den lidt paa dens Hjul og gav hende Udseende af et barsk Spøgelse, som gled bort fra ham, og idet hun bøjede sin venstre Arm saaledes, at Bagen af hendes Haand vendte mod hendes Ansigt, holdt hun den mellem sig og ham og saa vist paa ham uden at tale.

„Pengegridskhed og for vidt dreven Paaholdenhed — jeg har begyndt og maa nu tale om slige Ting, Moder — har maaske været Skyld i, at en eller anden er bleven bedraget, forurettet, ødelagt. Før min Fødsel var De Drivkraften i dette Maskineri; i over to Snese Aar har Deres stærkere Aand indvirket paa min Faders Foretagender. De kan løse denne Tvivl, antager jeg, hvis De virkelig vil hjælpe mig til at opdage Sandheden. Vil De, Moder?“

Han standsede i Haab om, at hun vilde tale; men hendes sammenpressede Læber var lige saa ubevægelige som hendes graa Haar med dets to Fletninger.

„Er der nogen, som vi kan give Oprejsning eller Erstatning, noget, som vi kan gøre Bod for, saa sig det og lad os gøre det. Ja, Moder, er min Formue tilstrækkelig dertil, saa lad mig gøre det. Jeg har set, hvor liden Lykke der kommer af Penge; de har efter hvad jeg ved, bragt dette Hus og enhver, der hører til det, saa lidt Fred, at de har mindre Værdi for mig end for andre. De kan intet købe mig, som ikke vilde være en Bebrejdelse og en Kummer for mig, hvis jeg skal forfølges af Mistanken om, at de formørkede min Faders sidste Timer med Samvittighedskvaler, og ikke ærlig og redelig tilhører mig.“

Nogle Skridt fra Skabet hang en Klokkestreng. Ved en hurtig og pludselig Bevægelse med sin Fod skød hun sin Rullestol rask tilbage til den og trak voldsomt i den, medens hun stadig holdt sin Arm i Vejret som et Skjold, som om han vilde slaa hende og hun afbøde Slaget.

En Pige kom ganske forskrækket løbende ind.

„Kald paa Flintwich!“

Et Øjeblik efter at Pigen var gaaet, stod den gamle Mand inden for Døren. „Hvad, allerede i Totterne paa hinanden?“ sagde han, idet han koldblodig strøg sig om Ansigtet. „Jeg tænkte det nok. Jeg var temmelig vis derpaa.“

„Flintwich," sagde Moderen, „se paa min Søn!"

„Ja vel, jeg ser jo paa ham," sagde Flintwich.

Hun udstrakte den Arm, hvormed hun havde skærmet sig, og pegede paa Genstanden for sin Harme.

„Næsten i samme Time, han er kommen hjem — førend Skoen paa hans Fod er bleven tør — bagvadsker han sin Faders Minde for sin Moder! Opfordrer han sin Moder til i Forening med ham at udspejde hans Faders Foretagender i en hel Menneskealder! Har han Anelser om, at denne Verdens Goder, som vi møjsommelig har samlet tidlig og sildig, med Slid og Slæb og Anstrengelse og Selvfornægtelse, ikke er andet end røvet Gods, og spørger, til hvem de skal gives som Oprejsning og Bod!"

Skønt rasende opbragt, talte hun dog i en Tone, som var langt fra at være ubehersket; den var endog mere dæmpet, end hendes sædvanlige. Hun talte ogsaa med stor Tydelighed.

„Bod!" sagde hun. „Ja vist, det er en let Sag for ham at tale om Bod, efter at han nylig har flakket om og junkereret i fremmede Lande og ført et forfængeligt og lystigt Levned! Men lad ham betragte mig her i mit Fængsel og mine Lænker. Jeg lider uden at knurre, fordi det er bestemt, at jeg paa denne Maade skal gøre Bod for mine Synder. Bod! Er der ingen Bod i dette Værelse? Har der ingen været der i disse femten Aar?"

Saaledes opgjorde hun altid sit Regnskab med Himlens Majestæt, idet hun optalte de Poster, som hun kunde føre sig til Indtægt, holdt nøje Bog over sine Krav og indkrævede sit Tilgodehavende. Hun udmærkede sig kun heri ved den Kraft og det Eftertryk, hvormed hun gjorde det. Tusinder gør det hver Dag, hver paa sin forskellige Maade.

„Giv mig den Bog, Flintwich!"

Den gamle Mand rakte hende den fra Bordet. Hun stak to Fingre ind mellem Bladene, lukkede Bogen om dem og holdt den truende i Vejret mod sin Søn.

„I hine gamle Tider, hvorom denne Kommentar handler, Arthur, gaves der fromme, Herren velbehagelige Mænd, som vilde have forbandet deres Sønner for mindre end dette, som vilde have forskudt dem og forskudt hele Folkefærd, hvis de havde understøttet dem, for at skys af Gud og Mennesker og omkomme lige til det spæde Barn ved Moderens Bryst. Men jeg siger dig kun, at hvis du nogen Sinde oftere bringer dette Emne paa Bane i mit Paahør, forstøder jeg dig, sender jeg dig

saaledes ud ad denne Dør, at du hellere maatte have været moderløs fra din Vugge. Jeg vil da aldrig mere se eller kendes ved dig. Og hvis du dog til sidst skulde træde ind i dette mørke Værelse for at se mig ligge død, skulde mit Lig svede Blod, hvis det stod til mig, naar du nærmede dig.“

Hun følte sig øjensynlig lettet ved denne voldsomme Trussel i Forbindelse med en vag Forestilling om, at det paa en vis Maade var en religiøs Handling — hvor utroligt det end lyder — thi hun rakte atter den gamle Mand Bogen og tav.

„Forudsat, at jeg ikke straks skal være Mellemmand mellem Moder og Søn,“ sagde Jeremias, „tør jeg maaske, eftersom jeg er bleven kaldt ind og bleven gjort til Tredjemand, spørge om, hvad alt dette skal betyde?“

Da Arthur bemærkede, at det overlodes til ham at tale, svarede han: „Hold Dem til min Moders Fremstilling. Lad det bero derved. Det jeg har sagt, var kun bestemt for min Moder.“

„Aa,“ sagde den gamle Mand, „Deres Moders Fremstilling? Jeg skal holde mig til Deres Moders Fremstilling? Naa; men Deres Moder sagde jo, at De havde haft Deres Fader mistænkt. Det er ikke sønligt, Mr. Arthur. Naar De kan mistænke ham, saa er der ingen, der kan være sikker for Deres Mistanke.“

„Det er nok,“ sagde Mrs. Clennam, idet hun drejede sit Ansigt saaledes, at det i dette Øjeblik kun vendte mod den gamle Mand. „Lad os ikke tale mere om den Ting.“

„Ja, men vent lidt, vent lidt,“ vedblev den gamle Mand. „Lad os se, hvorledes Sagen staar. Har De sagt til Mr. Arthur, at han ikke maa rette Beskyldninger mod sin Fader? At han ikke har Ret til at gøre det? At han ikke har noget at støtte sig paa?“

„Det siger jeg ham nu.“

„Ah, saaledes!“ sagde den gamle Mand. „De siger ham det nu; De har ikke sagt ham det før, men siger ham det nu. Ja, ja, det er rigtigt! De ved, at jeg var saa længe Mellemmand mellem Dem og hans Fader, at det synes, som om Døden ingen Forskel havde gjort, og jeg endnu stod imellem dem. Det vil jeg, og derfor er det ikke mere end billigt, at jeg forlanger at faa det tydelig udtalt. De er saa god at lægge Mærke til, Arthur, at De ikke har Ret til at mistænke Deres Fader, og at De ikke har noget at støtte Dem paa.“

Han lagde Hænderne paa Ryggen af Rullestolen, og idet han mumlede noget ved sig selv, rullede han sin Frue langsomt til-

bage til hendes Pult. „Hvis jeg nu gik med halvt forrettet Sag," tog han atter til Orde, medens han stod bag hendes Stol, „og min Nærværelse atter kunde behøves, naar De kom til den anden Halvdel og igen blev uenige, har da Arthur sagt Dem, hvad han agter at gøre med Hensyn til Forretningen?"

„Han har opgivet den."

„Sagtens ikke til Fordel for nogen?"

Mrs. Clennam skottede til sin Søn, der stod og lænede sig til et af Vinduerne. Han bemærkede hendes Blik og sagde: „Til Fordel for min Moder, naturligvis. Hun gør, hvad hun behager."

„Og hvis jeg kunde finde nogen Trøst," sagde hun efter et kort Ophold, „i mine skuffede Forventninger om, at min Søn i sin bedste Alder skulde have tilført Forretningen ny Ungdom og Styrke og gjort den endnu mere solid og indbringende, da vilde det være den, at jeg derved sættes i Stand til at forfremme en gammel og tro Tjener. Kaptajnen forlader Skibet, Jeremias; men De og jeg vil synke eller flyde med det."

Jeremias, hvis Øjne tindrede, som om de saa Penge, tilkastede Sønnen et pludseligt Blik, der syntes at sige: „Jeg skylder ikke dig nogen Tak derfor! Du har ikke bidraget noget dertil!" og sagde derpaa til Moderen, at han takkede hende, og at Affery takkede hende, og at han aldrig vilde forlade hende, og at Affery aldrig vilde forlade hende. Til sidst halede han sit Ur op af dets Dybde og sagde: „Elleve! Det er paa Tiden, at De faar Deres Østers," og med denne Forandring af Emne ringede han paa Klokken.

Men Mrs. Clennam, der havde besluttet at behandle sig selv med endnu større Strenghed, fordi hun var bleven antagen for ikke at kende noget til Bod, vilde ikke spise sine Østers, da de blev bragt hende. De saa fristende ud; otte i Tallet var de anbragt i en Kreds paa et hvidt Fad paa en med en hvid Serviet beklædt Bakke, med en Skive Franskbrød med Smør paa den ene og et lille Glas kølig Vin og Vand paa den anden Side; men hun modstod alle Overtalelser og sendte dem ned igen, en Handling, som hun uden Tvivl førte sig til Indtægt i sin Dagbog for Evigheden.

Denne Østersforfriskning fremsattes ikke af Affery, men af den Pige, der havde vist sig, da der blev ringet paa Klokken; den samme, der den foregaaende Aften havde været til Stede i det dunkelt belyste Værelse. Nu, da Arthur havde Lejlighed til at iagttage hende, saa han, at hendes spinkle Skikkelse, smaa

Træk og tynde, simple Dragt gav hende Udseende af at være langt yngre, end hun var. Skønt hun var en voksen Kvinde paa mindst to og tyve Aar, kunde man have taget hende for ikke stort mere end halv saa gammel, naar man var gaaet forbi hende paa Gaden. Ikke, fordi hendes Ansigt var saa særdeles ungdommeligt; thi i Virkeligheden laa der mere Eftertanke og Bekymring i det, end der af Naturen kunde tilhøre hendes Alder, om denne ogsaa blev sat saa højt, som rimeligt var; men hun var saa lille og let, saa stille og undselig og syntes saa godt at vide, at hun ikke havde hjemme imellem de tre haarde „Ældste", at hun havde et forkuet Barns hele Væsen og meget af dets Udseende.

Paa en haard Maade og paa en ubestemt Maade, der svingede mellem de to Yderligheder: Beskyttelse og Underkuelse, Stænkning med en Vandkande og hydravlisk Tryk, viste Mrs. Clennam en vis Interesse for denne Pige. Selv i det Øjeblik, da hun var traadt ind ved den heftige Ringen, medens Moderen skærmede sig med hin paafaldende Bevægelse mod Sønnen, havde Mrs. Clennams Øje udtrykt en individuel Genkendelse, som syntes at være hende forbeholdt. Ligesom der gives Grader af Haardhed i det haardeste Metal og Afskygninger af Farve endog i sort, saaledes vår der selv i Mrs. Clennams barske Væsen over for hele den øvrige Menneskeslægt og over for lille Dorrit en fin Gradsforskel.

Lille Dorrit levede af at gaa ud og sy for Folk. For saa og saa meget — eller for saa og saa lidt om Dagen — fra otte til otte var lille Dorrit til Tjeneste. Punktlig paa Minutten kom lille Dorrit, og punktlig paa Minutten forsvandt lille Dorrit. Hvor lille Dorrit blev af imellem de to Ottere, var en Hemmelighed.

Der var en anden mærkelig Omstændighed ved lille Dorrit. Foruden Betaling i Penge indbefattede hendes daglige Kontrakt ogsaa Kosten. Hun havde en mærkværdig Modbydelighed for at spise i Selskab og gjorde det aldrig, naar hun kunde undgaa det. Stedse foregav hun, at der var et lille Stykke Arbejde, som hun først maatte begynde paa, eller et lille Stykke Arbejde, som hun først maatte have færdigt, og brugte alle mulige Kneb og Udflugter — skønt hun aabenbart ikke gjorde det meget fiffigt, thi hun førte ingen bag Lyset — for at komme til at spise i Enrum. Lykkedes det hende at faa sin Tallerken bragt et eller andet Sted hen og gøre et Bord af sit Skød eller af en Kasse eller Gulvet eller vel endog, som man troede, at staa paa Taaspidserne

og spise lidt ved en Kaminhylde, var lille Dorrits største Bekymring for den Dag overstaaet.

Det var ingen let Sag at blive klog paa hendes Ansigt; thi hun var tilbageholden, brugte sin Naal i saa afsides Kroge og fo'r forskrækket af Sted, naar hun mødte nogen paa Trappen. Men det syntes at være et blegt, gennemsigtigt Ansigt, med udtryksfulde, om end ikke smukke Træk, alene med Undtagelse af de blide, nøddebrune Øjne. Et fint bøjet Hoved, en spinkel Skikkelse, et Par smaa, flinke og travle Hænder, en slidt Kjole — den maatte nødvendigvis have været meget slidt for overhovedet at kunne se saaledes ud, da den var saa renlig, som den var — dette var lille Dorrit, naar hun sad ved sit Sytøj.

For disse Enkeltheder angaaende lille Dorrit kundeArthur i Dagens Løb takke sine egne Øjne og Afferys Tunge. Havde Affery haft nogen selvstændig Vilje eller Mening, vilde den sandsynligvis have været lille Dorrit ugunstig. Men da „de to kloge Folk" — den Avtoritet, som Affery stadig paaberaabte sig og som opslugte hele hendes egen Individualitet — var enige om at tage lille Dorrit, som hun var, var der ikke andet for hende at gøre end at holde Trop. Paa samme Maade vilde Affery, hvis de to kloge Folk var bleven enige om at myrde lille Dorrit ved Lys, upaatvivlelig have holdt Lyset, hvis de havde forlangt det af hende.

Medens Affery stegte Agerhønen til Sygeværelset og tillavede en Ret Ragout til Spisestuen, gjorde hun de ovenanførte Meddelelser, idet hun stadig stak Hovedet ind ad Døren igen, naar hun havde taget det til sig, for at opmuntre til Modstand mod de to kloge Folk. Det syntes at være blevet en sand Lidenskab hos Mrs. Flintwich, at Sønnen skulde ægges op imod dem.

I Dagens Løb besaa Arthur tillige hele Huset, som han fandt øde og mørkt. De afblegede Værelser, som i mange Aar havde været ubenyttede, syntes at være hensunkne i en skummel Dvale, hvoraf intet kunde vække dem. Det paa en Gang spinkle og klodsede Bohave snarere skjulte sig i Værelserne end det møblerede dem, og der var ingen Farve i hele Huset; den Farve, som i sin Tid havde været der, var for længe siden fløjet bort paa svundne Solstraaler — havde maaske tabt sig i Blomster, Fuglefjer, Ædelstene og andet. Fra Grund til Tag var der ikke et eneste lige Gulv; Lofterne var saa fantastisk tilslørede af Røg og Støv, at gamle Koner bedre kunde have spaaet i dem end i Kaffegrums; de iskolde Ildsteder fremviste ingen andre Spor af at have været opvarmede, end Bunker af Sod, der var falden ned

fra Skorstenene og svævede omkring i smaa sorte Hvirvler, naar Dørene blev lukkede op. Hvor der engang havde været en Selskabssal, fandtes et Par magre Spejle med triste Optog af sorte Skikkelser, som med Kranse i Hænderne spadserede omkring Rammerne; men selv de manglede Hoveder og Ben, og en Kupido, der saa ud som en Bedemand, havde drejet sig om sin egen Akse og vendte Benene i Vejret, og en anden var falden helt af. Det Værelse, som Arthurs Fader havde brugt til Kontor saa langt tilbage, som han kunde huske, var saa uforandret, at man godt kunde have tænkt sig, at han beboede det usynlig, ligesom hans synlige efterladte beboede Væselset ovenpaa, medens Jeremias Flintwich endnu stadig gik imellem dem og underhandlede. Faderens mørke og skumle Portræt, der hang alvorligt og maalløst paa Væggen, med Øjnene stift fæstede paa hans Søn, ligesom de havde stirret paa denne, da Livet forlod dem, syntes paa en højtidelig Maade at anspore ham til den Opgave, hvorpaa han havde forsøgt; men han havde nu ikke længer noget Haab om Eftergivenhed fra sin Moders Side, og han havde forlængst opgivet Haabet om at finde noget andet Middel til at faa sin Tvivl løst. Nede i Kælderen, ligesom oppe i Sovekamrene var gamle Sager, som han huskede saa godt, blevne forandrede af Alderdom og Brøstfældighed, men fandtes endnu stedse paa deres gamle Plads, endog lige til tomme Øltønder, der var hvidgraa af Spindelvæv, og tomme Vinflasker med Skimmel og Svamp i Halsen. Og blandt uafbenyttede Flaskehylder og blege, skraa Lysstriber fra Gaarden ovenfor stod Pengeskabet, fuldt af gamle Hovedbøger, der havde en muggen og fordærvet Lugt, som om de i Nattens stille Timer regelmæssig opgjordes af gamle Bogholdere, som hver Nat stod op fra de døde.

Klokken to anrettedes Ragouten bodfærdig paa en forkrøllet Dug paa den ene Ende af Spisebordet, hvor han nu spiste til Middag med den ny Kompagnon, Mr. Flintwich, som underrettede ham om, at hans Moder havde genvundet sin Sindsligevægt, og at han ikke behøvede at frygte for, at hun oftere vilde hentyde til, hvad der var foregaaet om Formiddagen. „Men De maa ikke rette Beskyldninger mod Deres Fader, Mr. Arthur," tilføjede Jeremias; „een Gang for alle, det maa De ikke! Og dermed nok om den Sag."

Mr. Flintwich havde allerede været i Færd med at gøre ryddeligt og støve af i sit eget lille Kontor, ligesom til Ære for sin Ophøjelse til en ny Værdighed. Han tog igen fat paa dette Ar-

bejde, da han havde proppet sig med Kød, slikket al Saucen paa sin Tallerken op med Bladet af sin Kniv og taget rigelig til sig af et Anker Øl ude i Køkkenet. Saaledes vederkvæget, smøgede han sine Skjorteærmer op og gav sig igen i Lag med sit Arbejde, og Arthur, der iagttog ham, mens han var i Færd dermed, saa tydelig, at hans Faders Portræt og hans Faders Grav vilde være lige saa meddelsomme imod ham som denne gamle Mand.

„Naa, Affery, Kone," sagde Flintwich, idet han gik over Gangen. „Du havde ikke redt Mr. Arthurs Seng, da jeg sidst var deroppe. Rør dig. Rap dig."

Men Arthur fandt Huset saa øde og tomt og havde saa lidt Lyst til endnu en Gang at høre sin Moder uforsonlig overgive sine Fjender (deriblandt maaske ham selv) til timelig Lemlæstelse og evig Undergang, at han erklærede at ville logere sig ind i det Hotel, hvor han havde ladet sit Rejsegods blive staaende. Da Flintwich hellere end gerne blev ham kvit, og hans Moder, uden for saa vidt der var Tale om at spare, var ligegyldig for de fleste huslige Anstalter, som ikke begrænsedes af hendes egne fire Vægge, fik han med Lethed sit Ønske sat igennem uden at vække ny Forargelse. Man traf Aftale om nogle Forretningstimer, som hans Moder, Flintwich og han i Forening hver Dag skulde anvende til at gennemse og afslutte Bøgerne, og med tungt Hjerte forlod han det Hjem, han saa nylig havde fundet.

Men lille Dorrit?

Forretningstimerne varede, med Undtagelse af de fornødne Mellemrum til en Sygediæt af Østers og Agerhøns, under hvilke Clennam forfriskede sig med en Spadseretur, en fjorten Dages Tid. Stundom arbejdede lille Dorrit med sin Naal, stundom indfandt hun sig som en ydmyg Gæst, i hvilken Egenskab hun havde været til Stede ved hans Ankomst. Hans Nysgerrighed voksede med hver Dag, idet han ventede paa hende, saa eller ikke saa hende og tænkte paa hende. Under Indflydelse af den Ide, som han havde sat sig i Hovedet, kom han endog i Vane med at anstille Betragtninger over, at hun paa en eller anden Maade kunde staa i Forbindelse med den. Til sidst besluttede han at give nøje Agt paa lille Dorrit og lære hendes Historie at kende.

SJETTE KAPITEL.

Marschalsea-Fængslets Fader.

I Southwark laa for tredive Aar siden i Nærheden af St. Georgekirken Marshalsea-Fængslet. Det havde ligget der mange Aar i Forvejen og fandtes der ogsaa nogle Aar efter, men nu er det borte, og Verden har ikke tabt noget derved.

Det var en aflang, kaserneagtig Bygning, som var afdelt i smudsige Længer, der vendte Ryggen til hverandre, saa at der ingen Bagværelser var; den hele Bygning var omgivet af en brolagt Gaardsplads, som atter begrænsedes af høje Mure med de fornødne Pigge foroven. Det var i sig selv et vel tillukket og afspærret Fængsel for Gældsfanger, men indesluttede dog et endnu mere tillukket og afspærret Fængsel for Smuglere. Folk, der havde forbrudt sig mod Statskassen, og Overtrædere af Told- og Acciselovene, der havde paadraget sig Pengebøder, som de ikke kunde betale, antoges at være indespærrede bag en jærnbeslaaet Dør, som lukkede for endnu et Fængsel, bestaaende af et Par faste Celler og en blind, et Par Alen bred Gyde, som dannede den hemmelige Grænse for den højst indskrænkede Keglebane, hvor Fængslets Gældsfanger trillede deres Sorger bort.

Jeg siger *antoges* at være indespærrede der, fordi Tiden saa temmelig var vokset fra de faste Celler og den blinde Gyde. I Praksis ansaas de nu for lidt vel slemme, skønt de i Teorien var lige saa fortræffelige som altid; hvilket kan siges den Dag i Dag om andre Celler, som slet ikke er faste, og andre blinde Gyder, som er stokblinde. Derfor plejede Smuglerne i Almindelighed at komme sammen med Gældsfangerne, som modtog dem med aabne Arme, undtagen til visse, lovbefalede Tider, naar der kom en Mand fra Regeringskontorerne for som en Formsag at efterse et eller andet, som hverken han eller nogen anden forstod sig paa. Ved disse ægte britiske Lejligheder lod Smuglerne, som om de gik frem og tilbage i de faste Celler og den blinde Gyde, medens vedkommende Kontormand gav sig Mine af at varetage sit Hverv og skyndte sig bort, saa snart han var færdig med ikke at varetage det, og saaledes afgav et net Billede paa Administrationen af de fleste offentlige Anliggender paa vor egen, hyggelige lille Ø.

Længe før Begyndelsen af denne Fortælling var en Gælds-

fange, som staar i Forbindelse med denne Fortælling, bleven bragt til Marschalsea-Fængslet. Han var den Gang en meget venlig og meget ubehjælpsom, midaldrende Herre, som straks vilde komme ud igen, fordi Fængslets Dør aldrig blev lukket efter nogen Gældsfange, med hvem dette ikke var Tilfældet. Han havde taget en Vadsæk med, som han knap mente det Umagen værd at pakke ud, saa vis var han — ligesom alle de andre, sagde Arrestforvareren, paa straks at komme ud.

Han var undselig og tilbageholden, saa ret godt ud, skønt der var noget kvindagtigt ved ham, havde en blid Stemme, krøllet Haar og raadvilde Hænder og Ringe paa Fingrene. Disse Hænder vandrede hundrede Gange op til hans dirrende Læbe i den første halve Time af hans Bekendtskab med Fængslet. Mest bekymret var han for sin Kone.

„Tror De," spurgte han Arrestforvareren, „at hun vil blive stærkt rystet, hvis hun i Morgen tidlig skulde komme til Porten?"

Som Resultat af sin Erfaring ytrede Arrestforvareren, at nogle blev det, andre ikke. I Almindelighed snarere ja end nej. „Hvorledes er hun?" spurgte han filosofisk. „Det er det, det kommer an paa, ser De."

„Hun er rigtignok meget fin og uerfaren."

„Det," sagde Arrestforvareren, „taler imod hende."

„Hun er saa lidt vant til at gaa alene ud," sagde Fangen, „at jeg tvivler om, at hun kan finde herhen, hvis hun kommer gaaende."

„Maaske," mente Arrestforvareren, „tager hun en Droske."

„Maaske." De raadvilde Fingre vandrede op til den dirrende Læbe. „Jeg vil haabe det. Men det falder hende maaske slet ikke ind."

„Eller maaske," sagde Arrestforvareren, der udtalte sin Mening oppe fra sin af Slid ganske blanke Træstol, som om han havde udtalt den for et Barn, med hvis Svaghed han havde Medlidenhed, „maaske faar hun sin Broder eller sin Søster til at gaa med sig."

„Hun har hverken Broder eller Søster."

„Naa, saa hendes Niece, Nevø, Fætter, Tjener, Pige eller Urtekræmmer. For Pokker, enten den ene eller den anden af dem," sagde Arrestforvareren, idet han paa Forhaand garderede sig mod, at alle hans Formodninger skulde blive forkastede.

„Jeg er bange for — jeg vil haabe, at det ikke er imod Reglerne, at hun tager Børnene med."

„Børnene?“ sagde Arrestforvareren. „Og Reglerne? Ih, hvor vil De hen! Vi har jo en hel Legeplads fuld af Børn her. Børn? Her vrimler jo af dem. Hvor mange har De?“

„To,“ svarede Fangen, idet han atter førte sin raadvilde Haand op til Læberne og gik ind i Fængslet.

Arrestforvareren fulgte ham med Øjnene. „Og selv er du eet til,“ bemærkede han ved sig selv, „det gør tre. Og din Kone er nok eet, tør jeg holde en Krone paa; det gør fire. Og endnu eet er i Vente, tør jeg holde en halv Krone paa, det gør fem. Og jeg tør holde syv Shillings og seks Pence paa, at ingen kan sige, hvem der er mest ubehjælpsom, enten det ufødte Barn eller du!“

Han havde Ret i alle disse Enkeltheder. Næste Dag kom hun med en lille Dreng paa tre Aar og en lille Pige paa to, og han fik tilstrækkeligt Syn for Sagen.

„Naa, har De faaet Dem et Værelse?“ spurgte Arrestforvareren Fangen efter et Par Ugers Forløb.

„Ja, jeg har faaet et meget godt Værelse.“

„Og der kommer nogle Smaating til at møblere det med?“

„Jeg venter, at Fragtmanden i Eftermiddag afleverer en Smule nødvendigt Bohave.“

„Og Mutter og de smaa kommer for at holde Dem med Selskab?“ spurgte Arrestforvareren.

„Ja, vi synes, det er bedst ikke at være skilte ad, selv nogle faa Uger.“

„Selv nogle faa Uger, naturligvis,“ svarede Arrestforvareren. Og atter fulgte han ham med Øjnene og nikkede syv Gange, da han var gaaet.

Denne Mands Sager var blevne forviklede ved et Kompagniskab, om hvilket han ikke vidste andet, end at han havde sat Penge i det, og hvorved han var bleven rodet ind i en Uendelighed af juridiske Transaktioner, Kontrakter, Forskrivninger og Overdragelser af en mere eller mindre mystisk Art. Da intet Menneske paa Jordens Overflade kunde være mindre skikket til at forklare et eneste Punkt i den forvirrede Masse end han, var det umuligt at bringe Klarhed i hans Sag. At forhøre ham om Enkelthederne og søge at bringe hans Svar i Overensstemmelse med hverandre; at lukke ham inde med Regnemestere og kløgtige, i Fallitgivningens Mysterier indviede Jurister var kun at sætte Sagen ud paa Ufattelighedens Renters Rente. De raadvilde Fingre famlede ved enhver saadan Lejlighed mere

og mere frugtesløst om den dirrende Læbe, og de kløgtige Jurister opgav ham som en ren Umulighed.

„Ud?“ sagde Arrestforvareren. „Han kommer aldrig ud, hvis ikke hans Kreditorer tager ham i Nakken og skubber ham ud.“

Da han havde været der fem, seks Maaneder, kom han en Formiddag løbende for bleg og aandeløs at sige, at hans Kone var syg.

„Det kunde da enhver se, at hun vilde blive,“ sagde Arrestforvareren.

„Vi havde bestemt,“ svarede han, „at hun endnu i Morgen skulde have taget ud paa Landet. „Hvad skal jeg gøre? Du gode Gud, hvad skal jeg gøre?“

„Spild ikke Tiden med at slaa Hænderne sammen og bide Dem i Neglene,“ sagde den praktiske Arrestforvarer, idet han tog ham ved Armen, „men følg med mig.“ Idet Arrestforvareren førte ham ud, skælvede han fra Hoved til Fod og stønnede uafladelig: „Hvad skal jeg dog gøre?“ medens hans raadvilde Fingre tværede Taarerne ud over hans Ansigt. De gik op ad en Hovedtrappe i Fængslet til en Dør oppe paa Kvisten, og Arrestforvareren bankede paa med Kammen af sin Nøgle.

„Kom ind!“ raabte en Stemme indenfor.

Arrestforvareren lukkede Døren op, og i et usselt, ildelugtende, lille Værelse saa de to hæse, pluskævede, rødnæsede Personer, der sad ved et skrøbeligt Bord og spillede Kort, røg Tobak og drak Brændevin.

„Doktor,“ sagde Arrestforvareren, „denne Herres Kone trænger til Deres Bistand; der er ikke et Minut at spilde!“

Doktorens Ven befandt sig i Positiv af Hæshed, Pluskævethed, Rødnæsethed, Kort, Tobak, Smudsighed og Brændevin; Doktoren derimod befandt sig i Komparativ — var mere hæs, pluskævet og rødnæset, mere kortet, tobakket, smudsig og brændevinet. Doktoren var forbavsende lurvet, iført en pjaltet og stoppet Matrospjækkert med Huller paa Albuerne og næsten uden Knapper — han havde i sin Tid været Læge paa et Udvandrerskib — de smudsigste hvide Bukser, noget Menneske kunde tænke sig, Listetøfler og uden synligt Linned. „Barselseng?“ sagde Doktoren. „Jeg er Manden!“ Dermed tog Doktoren en Kam paa Kaminhylden og kæmmede sit Haar i Vejret — hvilket syntes at være hans Maade at vadske sig paa — hentede i det Skab, hvor han gemte sine Tekopper og sine Kul, en Instrumentkasse af et saare kummerligt Udseende, satte sin Hage i

Lave i det fedtede Uldtørklæde, han havde om Halsen, og forvandledes til et gyselig medicinsk Fugleskræmsel.

Doktoren og Gældsfangen løb ned, overladende til Arrestforvareren at vende tilbage til sin Post, og skyndte sig til Fangens Værelse. Alle Damerne i Fængslet var komne under Vejr med Nyheden og opholdt sig nede i Gaarden. Nogle havde allerede bemægtiget sig de to Børn, som de var i Færd med at føre bort for at tage dem under deres gæstfri Beskyttelse; andre tilbød at laane forskellige Bekvemmeligheder af deres eget tarvelige Forraad, og atter andre bevidnede med største Tungeraphed deres Deltagelse. Herrerne blandt Fangerne havde i Erkendelse af, at de ved denne Lejlighed var tilovers, for største Delen trukket, for ikke at sige sneget sig tilbage til deres Værelser, fra hvis aabne Vinduer nogle af dem hilste paa Doktoren ved at fløjte efter ham, da han gik forbi, medens andre, med flere Etager imellem sig, vekslede spydige Bemærkninger om den herskende Spænding.

Det var en hed Sommerdag, og Værelserne i Fængslet stegtes mellem de høje Mure. I Gældsfangernes indskrænkede Stue havde Vadskekonen, Mrs. Bangham, som ogsaa engang havde været Fange, men nu var et meget yndet Forbindelsesled med Yderverdenen, tilbudt sin Tjeneste som Fluefængerske og til, hvad der ellers kunde falde for. Væggene og Loftet var sorte af Fluer. Den aldrig raadvilde Mrs. Bangham viftede med den ene Haand Patienten med et Kaalblad og lavede med den anden Fælder af Eddike og Sukker i Apotekerkrukker, medens hun udbredte sig i passende Opmuntringer og Lykønskninger.

„Fluerne plager Dem vist, kære Barn?“ sagde hun. „Men maaske er det godt, at det giver Dem noget at tænke paa. Paa Grund af Kirkegaarden, Urteboden, Hestestalden og Pølsehandelen bliver Fluerne her meget store. Maaske sendes de os som en Trøst, hvis vi bare forstod os paa det. Hvorledes har De det nu, lille Ven? Ikke bedre? Nej, mit Barn, det kan man ikke vente; De vil faa det endnu værre, før De faar det bedre, og det ved De jo, ikke sandt? Jo. Det var ret! Og at tænke sig, at en sød, lille Engel skal komme til Verden herinde! er det ikke mageløst, er det ikke noget, der kan holde Dem ved godt Mod? Saadant noget har vi ikke oplevet her, saa længe jeg kan huske. Og De græder oven i Købet? De, som vil blive saa berømt! Og Fluerne falde jo i Halvhundredevis ned i Krukkerne! Og alting gaar jo saa godt! Og kommer ikke der,“ sagde Mrs. Bangham, idet Døren aabnede sig, „kommer ikke der Deres

kære Mand med Doktor Haggage! Nu er jo alt klappet og klart, skulde jeg mene!“

Synet af Doktoren egnede sig just ikke til at indgyde en Patient Troen paa, at alt var saa ganske klappet og klart; men da han øjeblikkelig udtalte den Mening: „Hun har det jo saa godt, som man kunde ønske sig det, Mrs. Bangham, og det skal gaa som en Røg,“ og da han og Mrs. Bangham bemægtigede sig det stakkels hjælpeløse Par, saaledes som alle andre altid havde gjort, var de forhaandenværende Midler, naar alt kom til alt, lige saa gode som alle andre. Dr. Haggages Behandling af Tilfældet udmærkede sig særlig ved den urokkelige Energi, hvormed han hele Tiden sørgede for at holde Mrs. Bangham i Aande.

Før han havde været der tyve Minutter, sagde han saaledes til hende: „Gaa ud og hent lidt Brændevin, ellers falder De i Afmagt for os.“

„Mange Tak, Sir, men jeg trænger ikke til noget.“

„Mrs. Bangham,“ svarede Doktoren, „jeg er hidkaldt til denne Dame i min Egenskab af Læge og taaler ingen Indvendinger. Gaa og hent lidt Brændevin, ellers forudser jeg, at De daaner.“

„Deres Befaling skal blive efterkommet, Sir,“ sagde Mrs. Bangham og stod op. „Hvis De selv vilde tage Dem en Slurk, tror jeg ikke, at De vilde have Skade deraf; thi De ser daarlig ud.“

„Tak,“ svarede Doktoren, „men jeg kommer ikke Dem ved, hvorimod De kommer mig ved. Bryd De Dem bare aldrig om mig. Hvad De har at gøre, er at gøre, hvad der bliver Dem sagt, og at hente, hvad jeg beder Dem om.“

Mrs. Bangham faldt til Føje, og efter at have givet hende hendes Dosis, tog Doktoren selv en. Denne Behandling gentog han hver Time og optraadte meget bestemt over for Mrs. Bangham. Tre eller fire Timer gik; Fluerne faldt i Hundredevis ned i Krukkerne, og omsider kom et spædt lille Væsen, hvis Liv knap var kraftigere end deres, til Verden midt imellem de mange døde Smaaskabninger.

„Det er virkelig en rigtig køn, lille Pige,“ sagde Doktoren, „lille, men velskabt: Hejda, Mrs. Bangham! De ser mig saa underlig ud! Af Sted med Dem, Madame, lige paa Minutten, ellers faar De Krampe.“

Paa dette Tidspunkt havde Ringene begyndt at falde af Gældsfangens raadvilde Fingre, ligesom Løvet af et Træ om

Vinteren. Den Aften var der ikke en tilbage paa dem, da han stak noget, som klingrede i Doktorens fedtede Haand. I Mellemtiden havde Mrs. Bangham været ude i et Ærinde i en nærliggende, med tre forgyldte Kugler*) smykket Anstalt, hvor hun var meget godt kendt.

„Tak," sagde Doktoren, „mange Tak. Deres gode Kone har overstaaet det rigtig godt. Hun har det udmærket."

„Jeg er meget glad og meget taknemmelig derfor," sagde Fangen, „skønt jeg mindst havde troet, at —"

„At der skulde blive født Dem et Barn paa et Sted som dette?" sagde Doktoren. „Bah, Sir, hvad vil det sige? Lidt mere Plads er det eneste, vi savner her. Vi har det saa roligt her; vi bliver ikke plaget her; der er ingen Dørhammer her, som Kreditorerne kunne banke med, til Hjertet staar en i Halsen. Ingen kommer her for at spørge, om en Mand er hjemme, og forsikre, at han vil blive staaende paa Dørmaatten, til han kommer. Ingen sender Rykkerbreve til dette Sted. Her er Frihed, Sir, Frihed! Jeg har haft samme Praksis som i Dag baade indenlands og udenlands, paa en March og om Bord i et Skib; men det kan jeg sige Dem, at jeg ikke ved, at jeg nogen Sinde har besørget den under saa rolige Forhold, som i Dag. Paa alle andre Steder er Folk ængstelige, urolige, stundesløse, bekymrede for een Ting og bekymrede for en anden. Intet af den Slags her. Alt det har vi overstaaet — vi kender det værste; vi er komne ned paa Bunden, vi kan ikke falde, og hvad har vi fundet? Fred. Det er Ordet. Fred!" Med denne Trosbekendelse vendte Doktoren, der var en gammel Beboer af Fængslet og som var mere øllet end sædvanlig og stimuleredes yderligere ved den sjældne Bevidsthed om at have Penge paa Lommen, tilbage til sin Kammerat og Stalbroder i Hæshed, Pluskævethed, Rødnæsethed, Kort, Tobak, Smudsighed og Brændevin.

Gældsfangen var ganske vist et helt andet Menneske end Doktoren; men han havde allerede fra den modsatte Side af Cirklen begyndt at nærme sig det samme Punkt. Skønt hans Fængsling i Førstningen havde været et haardt Slag for ham, havde han dog snart følt en sløv Trøst ved den. Han var under Laas og Lukke; men det Lukke, der holdt ham inde, holdt ogsaa mange af hans Genvordigheder ude. Havde han været en Mand med tilstrækkelig Viljeskraft til at trodse disse Genvordigheder og bekæmpe dem, kunde han maaske have sønderrevet det Garn, som omspændte ham, eller ogsaa vilde hans Hjerte være

*) Pantelaanerskiltet i England.

bristet; men da han var, som han var, lod han sig magelig glide ned ad denne jævne Skraaplan, uden nogen Sinde at gøre et eneste Skridt opad.

Da han var bleven befriet for de forviklede Sager, som det havde været umuligt at hitte Rede i, efter at de var blevne vist tilbage af en halv Snes Befuldmægtigede, uden at de havde kunnet blive kloge paa enten Begyndelsen, Midten eller Enden af dem eller af ham, fandt han, at hans usle Tilflugtsted var roligere end før. Han havde for længe siden pakket Vadsækken ud, og hans to ældste Børn legede nu regelmæssig nede i Gaarden, og alle kendte det mindste og gjorde Krav paa en Slags Ejendomsret til det.

„Men jeg bliver jo ordentlig stolt af Dem," sagde hans Ven Arrestforvareren en Dag. „De vil snart være den ældste Beboer her. Marshalsea vilde ikke længer være Marchalsea uden Dem og Deres Familie." Arrestforvareren var virkelig stolt af ham og omtalte ham rosende for de ny ankomne, naar han var gaaet. „Lagde De ikke Mærke til ham," plejede han at sige, „som nylig gik ud af Portnerboligen?"

Den ny ankomne svarede i Almindelighed jo.

„Hvis der er nogen, der har faaet en god Opdragelse, saa er det ham. Intet er der blevet sparet paa hans Lærdom. Var en Gang inde hos Inspektøren for at prøve et nyt Piano for ham. Spillede paa det, hører jeg, som en Mester. Hvad Sprog angaar, saa taler han, hvilket det skal være. Vi havde en Franskmand her, og efter min Mening kunde han mere Fransk end Franskmanden selv. Vi har haft en Italiener her, og ham bandt han Munden paa i mindre end en halv Minut. Der findes maaske adskillige dygtige Karle i andre Fængsler; men vil De se Formanden for dem alle i det, jeg har omtalt, maa De komme til Marshalsea."

Da hans yngste Barn var otte Aar gammelt, tog hans Kone, der længe havde været lidende — det var en medfødt Svaghed hos hende, men ikke fordi hun led mere under Opholdet her end han — ud paa Landet til en fattig Veninde, hendes tidligere Amme, og døde der. Han holdt sig indelukket paa sit Værelse en fjorten Dages Tid, og en Sagførerfuldmægtig, der havde opgivet sit Bo til Skifterettens Behandling, opsatte en Kondolationsadresse til ham, der saa ud som en Lejekontrakt, og som alle Gældsfangerne underskrev. Da han atter viste sig, var han mere graahaaret — han var tidlig begyndt at blive graahaaret — og Arrestforvareren lagde Mærke til, at hans Hænder ofte van-

drede op til hans dirrende Læber igen, ligesom de havde plejet i Førstningen efter hans Ankomst. Men efter et Par Maaneders Forløb havde han overvundet det, og imidlertid legede Børnene nede i Gaarden ligesom før, men kun var de sort klædte.

Da begyndte Mrs. Bangham at blive svagelig og fandtes hyppigere end sædvanlig liggende i Afmagt paa Fortovet med væltet Torvekurv og for faa Smaapenge tilbage til sine Kunder. Hans Søn begyndte at afløse hende og besørge Ærinder paa en forstandig Maade og være som hjemme baade i Fængslet og paa Gaden. Tiden gik, og Arrestforvareren begyndte at blive affældig. Hans Bryst svulmede op, hans Ben blev svage, og han var stakaandet. Han klagede over, at han ikke mere kunde med den forslidte Træstol. Han sad i en Lænestol paa en Pude og hivede undertiden flere Minutter i Rad saaledes, at han ikke kunde dreje Nøglen om. Naar han fik disse Anfald, drejede Gældsfangen den ofte om for ham.

„De og jeg," sagde Arrestforvareren en snefuld Vinteraften, da Portnerboligen med dens klare Baal paa Kaminen var fuld af Gæster, „er de ældste Beboere. Jeg har ikke været her over syv Aar længer end De. Jeg holder ikke længe ud. Naar jeg forlader min Post, er De Marshalsea-Fængslets Fader."

Næste Dag forlod Arrestforvareren sin Post i denne Verden. Hans Ord blev huskede og gentagne, og ved mundtlig Overlevering gik det senere fra Generation til Generation — en Generation i Marshalsea kunde anslaas til omtrent tre Maaneder — at den lurvede gamle Gældsfange med det venlige Væsen og de hvide Haar var Marshalsea-Fængslets Fader. Han begyndte at blive stolt af denne Titel. Hvis en Bedrager var staaet frem og havde gjort Krav paa den, vilde han have fældet Taarer af Harme over et saadant Forsøg paa at berøve ham hans Ret. Der begyndte at ytre sig Lyst hos ham til at overdrive Antallet af de Aar, han havde været der; man var paa det rene med, at der maatte trækkes lidt fra i hans Regning; han var forfængelig, sagde de vekslende Generationer af Fanger.

Alle ny ankommende blev forestillede for ham. Han holdt meget strengt paa denne Ceremoni. De vittige Hoveder foretog ofte Præsentationen med forceret Højtidelighed og Anstand; men efter hans Begreber kunde de vanskelig overdrive Sagens Alvor. Han modtog dem i sit fattige Værelse med en Slags nedladende Velvilje — en Præsentation nede i Gaarden var ham ubehagelig, fordi han betragtede den som formløs — det var jo noget, som kunde hænde enhver. De var velkomne i Marshal-

sea, kunde han sige dem. Ja, han var Stedets Fader. Det var Verden saa artig at kalde ham, og det var han, hvis et Ophold af over tyve Aar gav ham Krav paa denne Titel. I Førstningen saa det lidt indskrænket ud; men der var meget godt Selskab der — lidt blandet, nødvendigvis lidt blandet — og meget god Luft.

Efterhaanden var det ikke noget usædvanligt, at der om Aftenen blev stukket Breve ind under hans Dør med en halv Krone, to halve Kroner og nu og da med lange Mellemrum en halv Sovereign, „med Hilsen fra en bortrejsende“. Han modtog disse Gaver som en Tribut fra Beundrere til en offentlig Personlighed. Undertiden antog disse Korrespondenter spøgefulde Navne, saasom Knubben, Blæsebælgen, den gamle Kartoffel, Pasop, Galfrands, Skrubbekosten, Stik af, Sandmanden; men han fandt det smagløst og følte sig altid lidt stødt derover.

Da denne Korrespondance i Tidens Løb begyndte at gaa i Staa og syntes at udkræve en Anstrengelse af Korrespondenterne, som mange af dem i Afrejsens Hastværk ikke var voksne, indførte han den Skik at følge Medlemmer af en vis Samfundsstilling til Porten og tage Afsked med dem der. Medlemmet, der skulde tages under Behandling, blev undertiden staaende for at svøbe noget ind i et Stykke Papir, vendte derpaa om og raabte: „Hør!“

Han saa sig da forundret om. „Er det mig?“ spurgte han med et Smil. Imidlertid var Medlemmet kommet hen til ham, og han tilføjede i en faderlig Tone: „Har De glemt noget? Hvad kan jeg gøre for Dem?“

„Jeg glemte,“ plejede Medlemmet da gerne at svare, „at efterlade dette til Marshalsea-Fængslets Fader.“

„Kære Ven,“ sagde han da, „han er Dem uendelig forbunden.“ Men lige til det sidste blev den raadvilde Haand nede i den Lomme, hvor han havde gemt Pengene, medens han gik Gaarden et Par Gange rundt, for at de øvrige Medlemmer ikke skulde lægge for meget Mærke til, hvad der gik for sig.

Da han en Eftermiddag havde gjort Honnørs for et temmelig stort Antal Medlemmer, som tilfældigvis skulde ud, mødte han paa Tilbagevejen en Mand fra Fattigsiden, der Ugen i Forvejen var arresteret for en lille Sum, men nu havde klaret for sig og skulde ud. Manden var kun en Murer i sine Arbejdsklæder, havde sin Kone og en Bylt med sig og var i straalende Humør.

„Gud velsigne Dem, Sir,“ sagde han i Forbigaaende.

„Og Dem med," svarede Fængslets Fader venlig.

De var allerede et godt Stykke fra hverandre, da Mureren raabte: „Hør, Sir!" og gik tilbage til ham.

„Det er ikke meget," sagde Mureren, idet han stak ham en lille Bunke Halvpenny-Stykker i Haanden; „men det er godt ment."

Aldrig før var der ydet ham Tribut i Kobber. Hans Børn havde ofte taget imod Kobberskillinger, og med hans fulde Vidende og Vilje var de gaaet i den fælles Pung til at købe Mad for, som han havde spist, og Drikkevarer, som han havde drukket; men at en Fyr i en simpel Lærredskittel, tilsølet af Kalk, kunde, Ansigt til Ansigt med ham, byde ham Halvpenny-Stykker, var noget nyt.

„Hvor tør De vove!" sagde han til Manden og brast i Graad.

Mureren drejede ham om mod Væggen, for at man ikke skulde se hans Ansigt, og denne Handling røbede saa megen fin Følelse, og Manden var saa angerfuld og bad saa oprigtig om Tilgivelse, at han ikke kunde byde ham nogen ringere Paaskønnelse end: „Jeg ved, at De mente det godt. Lad os ikke tale mere derom."

„Gud velsigne Dem, det gjorde jeg," forsikrede Mureren. „Jeg tror, at jeg kunde gøre mere for Dem end nogen anden."

„Hvad vil De da gøre?"

„Besøge Dem, efter at jeg er kommen ud."

„Lad mig faa Pengene igen," sagde den anden ivrigt, „jeg vil gemme dem og aldrig give dem ud. Tak, Tak. De besøger mig altsaa?"

„Lever jeg otte Dage til, gør jeg det."

De gav hinanden Haanden og skiltes. Medlemmerne, som den Aften var samlede til et Drikkegilde i „Hyggeligheden", kunde ikke begribe, hvad der var hændet deres Fader; han spadserede saa sildig i den mørke Gaard og syntes at være saa modfalden.

SYVENDE KAPITEL.

Marshalsea-Fængslets Datter.

Den lille, som med sit første Aandedræt havde indsuget Duften af Doktor Haggages Brændevin, overleveredes fra den ene Generation af Medlemmer til den anden, ligesom Traditionen om deres fælles Fader. Paa de tidligere Stadier af sin Tilværelse overleveredes hun i en bogstavelig og prosaisk Betydning, idet det næsten var en Del af ethvert nyt Medlems Indskud, at han skulde passe det Barn, der var blevet født i Anstalten.

„Egentlig," bemærkede Arrestforvareren, da hun første Gang blev vist ham, „burde jeg staa Fadder til hende."

Faderen betænkte sig en Minut og sagde: „Maaske vilde De ikke have noget imod virkelig at staa Fadder til hende?"

„Jeg? Nej, jeg har ikke noget imod det," svarede Arrestforvareren, „naar De ikke har det."

Saaledes gik det til, at hun blev døbt en Søndag Eftermiddag, da Arrestforvareren havde fri, og at han gik op til Døbefonten i St. Georgeskirken og lovede og indestod og forsagede paa hendes Vegne, som han selv fortalte, da han var kommen tilbage, „saa det stod efter." Dette gav ham en ny Andel i Ejendomsretten over Barnet, som langt overgik hans tidligere officielle. Da hun begyndte at kunne gaa og tale, fik han hende kær og købte en lille Lænestol, som han satte ved det høje Kamingitter i Portnerboligen; han vilde gerne have hende om sig, naar han havde Vagt, og plejede at lokke hende med Godtkøbslegetøj til at komme og snakke med ham. Barnet kom til at holde saa meget af Arrestforvareren, at hun til sidst kom hver Time paa Dagen af sig selv og kravlede op ad Trappen til Portnerboligen. Naar hun faldt i Søvn i den lille Lænestol, dækkede Arrestforvareren hende til med sit Lommetørklæde, og naar hun sad i den og klædte en Dukke, der snart blev forskellig fra alle Dukker uden for Fængslet og fik en afskyelig Familielighed med Mrs. Bangham, betragtede han hende overordentlig venlig oppe fra sin Træstol. Naar Medlemmerne saa alt dette, sagde de, at Arrestforvareren, der var Pebersvend, af Naturen egentlig var bestemt til Familiefader; men han takkede og sagde: „Nej, det var nok for ham at se andre Folks Børn der."

I hvilket Tidsrum af sit unge Liv den lille Skabning begyndte at lægge Mærke til, at det ikke var hele Verdens Vane at leve indelukket i snævre Gaarde, der var omgivne af høje, med Pigge besatte Mure, er et vanskeligt Spørgsmaal at afgøre; men hun var i hvert Tilfælde endnu kun en ganske, ganske lille Skabning, da hun kom til Kundskab om, at hun maatte slippe sin Faders Haand ved den Dør, som den store Nøgle lukkede op, og at medens hendes egne lette Fjed uhindret kunde gaa uden for den, turde hans Fødder aldrig overskride denne Grænse. Et medlidende og vemodigt Blik, hvormed hun havde begyndt at betragte ham, medens hun endnu var ganske ung, stod maaske i Forbindelse med denne Opdagelse.

Dette Marshalsea-Fængsel og Marshalsea-Fælgslets Faders Barn havde ganske vist et medlidende og vemodigt Blik for alt; men der var noget i det, der lignede Beskyttelse, som gjaldt ham alene, naar hun sad hos sin Ven Arrestforvareren i Portnerboligen, opholdt sig inde i Familiens Værelse eller vandrede omkring i Gaarden i de første otte Aar af sit Liv; og hun havde ogsaa et medlidende og vemodigt Blik for sin egensindige Søster, for sin ørkesløse Broder, for Fængselsbørnene, naar de hujede og løb og legede Skjul og gjorde Jærnstængerne i den indre Port til deres „Fristed".

Alvorlig og tankefuld kunde hun om Sommeren sidde i Portnerboligen og se op paa Himlen gennem det tilgitrede Vindue, indtil der, naar hun vendte Øjnene bort, dannede sig Striber af Lys mellem hende og hendes Ven, og hun ogsaa saa ham gennem et Gitter.

„Nu tænker du vist paa Markerne," sagde Arrestforvareren engang, efter at han havde siddet og iagttaget hende, „gør Du ikke?"

„Hvor er de?" spurgte hun.

„Ih, de er — derhenne, lille Ven," sagde Arrestforvareren med et ubestemt Sving med sin Nøgle. „Omtrent derhenne."

„Er der nogen, som aabner og lukker dem? Er der Laas for dem?"

Arrestforvareren blev forlegen. „Aa nej, i Reglen ikke."

„Er de meget smukke, Bob?" Efter hans eget udtrykkelige Forlangende kaldte hun ham Bob.

„Yndige; fulde af Blomster. Der er Smørblomster, og der er Tusindfryd, og der er. — Arrestforvareren betænkte sig, da hans Kendskab til de botaniske Navne var noget ufuldstændigt — „der er Fandens Mælkebøtter, og alle mulige Slags Lege."

„Er der rart at være, Bob?“

„Mageløst,“ sagde Arrestforvareren.

„Har Fader nogen Sinde været der?“

„Hm!“ hostede Arrestforvareren. „Aa ja, nogle Gange.“

„Er han bedrøvet, fordi han nu ikke mere kan komme der?“

„Ikke — ikke synderlig,“ sagde Arrestforvareren.

„Og de andre heller ikke?“ spurgte hun med et Blik paa den ligegyldige Mængde udenfor. „Er du nu ogsaa ganske vis paa det, Bob?“

Paa dette vanskelige Punkt i Samtalen gav Bob tabt og forandrede Emnet til Sukkergodt; det var altid hans sidste Tilflugt, naar han mærkede, at hans lille Veninde begyndte at faa ham ind i en politisk eller teologisk Klemme. Men dette var Oprindelsen til en Række Søndagsudflugter, som disse to underlige Omgangsfæller gjorde med hinanden. Hver anden Søndag plejede de om Eftermiddagen med største Alvor at drage fra Portnerboligen til en eller anden grøn Eng eller Markvej, som Arrestforvareren havde valgt i Løbet af Ugen, og der plukkede hun Græsstraa og Blomster til at bringe hjem, mens han røg sin Pibe. Bagefter trakterede han med Rejer, Øl og andre Lækkerier i en eller anden Beværtningshave, og saa gik de hjem Haand i Haand, medmindre hun var mere end almindelig træt og var falden i Søvn paa hans Skulder.

Allerede i hine tidlige Dage, begyndte Arrestforvareren modent at overveje et Spørgsmaal, der kostede ham saa megen aandelig Anstrengelse, at det blev uafgjort lige til hans Dødsdag. Han besluttede at testamentere sin Guddatter den Smule Formue, han havde sparet sammen, og det kom nu kun an paa at „sætte den fast“ saaledes, at kun hun kunde nyde Gavn af den. Hans Erfaring som Arrestforvarer havde givet ham en klar Indsigt i den uhyre Vanskelighed ved at anbringe Penge paa en saadan Maade, at de tilnærmelsesvis kunde siges at være sat fast og i den mærkværdige Lethed, hvormed de slipper løs. Derfor forelagde han i en Række Aar regelmæssig dette indviklede Spørgsmaal for enhver insolvent Sagfører eller anden lovkyndig Person, som kom ind eller ud.

„Sæt,“ plejede han at sige, idet han med sin Nøgle udviklede Sagen paa den lovkyndiges Bryst, „sæt, at en Mand vilde testamentere sin Formue til et ungt Fruentimmer og ønskede at sætte den saaledes fast, at ingen andre kunde faa Fingre i den, hvorledes vilde De sætte denne Formue fast?“

„Jeg vilde testamentere den til hende personlig," lød i Reglen det forekommende Svar.

„Ja, men ser De," vedblev Arrestforvareren, „sæt, at hun havde for Eksempel en Broder, en Fader eller en Mand, som kunde have Lyst til at faa fat paa Formuen, naar den tilfaldt hende, hvad saa?"

„Den vilde være sat ud for hende personlig, og de andre vilde ikke have et mere lovligt Krav paa den end De eller jeg," lød da det lovkyndige Svar.

„Tøv lidt," sagde Arrestforvareren. „Sæt, at hun var godhjertet, og de overtalte hende; hvilken Lov vilde saa kunne holde sammen paa den?"

Det kløgtigste Hoved, som Arrestforvareren udforskede, var ude af Stand til at paavise en Lov, der kunde binde en saadan Knude, og Arrestforvareren blev derfor ved at tænke derpaa, saa længe han levede, og døde dog til sidst uden at have gjort Testamente. Men det var først længe efter, at hans Guddatter havde fyldt sit sejstende Aar. Den første Halvdel af dette Afsnit af hendes Liv var netop bleven tilbagelagt, da hendes medlidende og vemodige Blik saa hendes Fader som Enkemand. Den Beskyttelse, som hendes undrende Øjne havde udtrykt over for ham, gav sig fra dette Tidspunkt Udslag i Handling, og Marshalsea-Fængslets Datter traadte i et nyt Forhold til Faderen.

I Førstningen kunde et saadant Barn ikke gøre stort andet end sidde hos ham, idet hun forlod sin livligere Plads ved det høje Kamingitter og stille iagttog ham. Men dette gjorde hende saa uundværlig for ham, at han savnede hende, naar hun ikke var til Stede. Gennem denne lille Port gik hun fra Barndommen ud i den sorgfyldte Verden.

Hvad hendes medlidende Blik i hin tidlige Alder saa i hendes Fader, hendes Søster, hendes Broder derinde i Fængslet; hvor meget eller hvor lidt af den sørgelige Sandhed det behagede Gud at gøre synligt for hende, er skjult, ligesom saa mange andre Hemmeligheder. Nok er det, at hun begejstredes til at blive noget, som ikke var, hvad de andre vare, og til at være dette vidt forskellige og besværlige for de andres Skyld. Begejstret? Ja. Skulde vi tale om en Digters eller en Præsts Begejstring, men ikke om det Hjerte, der af Kærlighed og Selvopofrelse tilskyndes til den mest ydmyge Gerning i den mest ydmyge Livsstilling. Uden nogen anden Ven paa Jorden end hendes underlige gamle Kammerat, til at hjælpe hende eller

kun se hende; uden mindste Kendskab til andre almindelige Menneskers daglige Liv og Færden i det fri Samfund; opdragen i en falsk social Stilling, der endog var falsk i Forhold til den mest falske Stilling uden for Murene; drikkende fra sin Barndom af en Brønd, hvis Vand var befængt med sit eget ejendommelige Smitstof og havde sin særegne usunde og unaturlige Afsmag, begyndte Fængslets Barn sit Liv som Kvinde.

Trods mangfoldige Fejlgreb og mislykkede Forsøg, trods den Spot, som hendes Ungdom og spinkle Skikkelse udsatte hende for, og som hun, om den end ikke var ondt ment, dog følte dybt, trods den ydmyge Bevidsthed om hendes egen Barnlighed og Mangel paa Kraft, selv hvor det kom an paa kun at løfte og bære, trods Træthed og Hjælpeløshed og mange hemmelige Taarer arbejdede hun sig frem, indtil hun blev anerkendt som nyttig, ja endog uundværlig. Den Tid kom. I enhver Henseende, undtagen hvor det gjaldt om, hvem der skulde gøres mest Stads af, indtog hun den ældstes Plads iblandt de tre, var den faldne Families Hoved og lukkede dens Bekymringer og Beskæmmelser inde i sit eget Hjerte.

Da hun var tretten Aar, kunde hun læse og føre Regnskab — det vil sige, hun kunde med Ord og Tal udtrykke, hvor meget de simple Fornødenheder, de trængte til, vilde koste, og hvor meget der manglede for at kunne købe dem. Lejlighedsvis havde hun nogle Uger ad Gangen besøgt en Aftenskole uden for Fængslet og faaet sin Søster og Broder med ubestemte Mellemrum sendt til en Dagskole i tre, fire Aar. Ingen af dem fik nogen Undervisning i Hjemmet; men ingen vidste bedre end hun, at en Mand, der var sunken ned til at blive Marshalsea Fængslets Fader, kunde ikke være nogen Fader for sine egne Børn. Til disse tarvelige Dannelsesmidler føjede hun et af sin egen Opfindelse. Blandt den brogede Skare af Fængslets Beboere var der engang en Dansemester. Hendes Søster havde stor Lyst til at lære Dansemesterens Kunst og syntes at have Anlæg. Tretten Aar gammel fremstillede Pigebarnet sig for Dansemesteren med en lille Pung i Haanden og fremsatte sit ydmyge Andragende.

„Undskyld, Sir, jeg er født her.“

„Aah! Er De den unge Dame?“ spurgte Dansemesteren og betragtede den spinkle Skikkelse og det opadvendte Ansigt.

„Ja, Sir.“

„Hvad kan jeg gøre for Dem?“ sagde han.

„Mange Tak, Sir, ingenting for mig,“ svarede hun, idet hun

ivrig løste op for Pungen, „men hvis De, saalænge De opholder Dem her, vilde være saa god at undervise min Søster for en billig Betaling —“

„Jeg vil undervise hende for intet, mit Barn,“ sagde Dansemesteren og lukkede Pungen. Han var saa godmodig en Dansemester, som der nogen Sinde har danset til Skifteretten, og han holdt Ord. Søsteren var saa flink en Elev, og Dansemesteren havde saa megen Tid tilovers at anvende paa hende — thi han brugte ti Uger til at komme til Akkord med sine Kreditorer, affinde sig med Skifteretten og vende tilbage til sin kunstneriske Virksomhed — at hun gjorde vidunderlige Fremskridt. Og han var saa stolt deraf, og ønskede saa meget at vise nogle udvalgte Venner blandt Medlemmerne en Prøve paa sin Dygtighed, førend han tog bort, at der en smuk Morgen Klokken seks blev opført en Menuet nede i Gaarden — Selskabssalene var nemlig alt for indskrænkede dertil — under hvilken et saa stort Rum blev gennemdanset og Trinene udførte saa samvittighedsfuldt, at Dansemesteren, som desuden maatte spille paa sin Violin, blev aldeles aandeløs.

Det heldige Udfald af denne Begyndelse, som bevægede Dansemesteren til at fortsætte Undervisningen endog efter hans Løsladelse, gav det stakkels Barn Mod til et nyt Forsøg. Hun havde i flere Maaneder gaaet og ventet paa en Syerske. Omsider kom en Modehandlerinde, og til hende henvendte hun sig nu paa egne Vegne.

„Undskyld, Frue,“ sagde hun, idet hun kiggede frygtsomt ind ad Døren til Modehandlerinden, som hun fandt liggende grædende i Sengen, „men jeg er født her.“

Alle syntes at have hørt tale om hende, saa snart de var komne derind; thi Modehandlerinden satte sig over Ende i Sengen, tørrede sine Øjne og sagde ganske ligesom Dansemesteren: „Aah, er De det Barn?“

„Ja, Frue.“

„Det gør mig ondt, at jeg ikke har noget til Dem,“ sagde Modehandlerinden og rystede paa Hovedet.

„Det er ikke det. Med Deres Tilladelse vilde jeg gerne lære at sy Skræddersyning.“

„Hvorfor vil De det, naar De ser, hvorledes det er gaaet mig? Det har ikke gavnet mig synderlig.“

„Intet, lige meget hvad det er, synes at have gavnet nogen af alle dem, som kommer her, synderlig,“ svarede hun i al Enfoldighed, „men derfor vil jeg alligevel gerne lære det.“

„Jeg er bange for, at De er for svag," indvendte Damen.

„Jeg tror ikke, at jeg er saa svag, Frue."

„De er grumme, grumme lille," vedblev Modehandlerinden.

„Ja, jeg er rigtignok bange for, at jeg er meget lille," svarede Barnet og begyndte derpaa at hulke over denne slemme Fejl, der saa ofte var hende i Vejen. Modehandlerinden, der hverken var gnaven eller haardhjertet, men kun nylig var gaaet fallit, blev rørt, tog sig af hende med megen Velvilje, fandt i hende den taalmodigste og ivrigste Lærling og gjorde hende i Tidens Løb til en dygtig Syerske.

I Tidens Løb udfoldede Marshalsea Fængslets Fader lidt efter lidt en ny Blomst i sin Karakter. Jo faderligere han blev med Hensyn til Marshalsea, og jo afhængigere han blev af sin vekslende Families Ydelser, des fastere holdt han paa sin tabte Fornemhed. Med den samme Haand, hvormed han en halv Time i Forvejen havde stukket et Medlems halve Krone i Lommen, kunde han aftørre de Taarer, der strømmede ned ad hans Kinder, naar der blev hentydet til, at hans Døtre arbejdede for deres Brød. Marshalsea Fængslets Barn havde saaledes, foruden sine øvrige daglige Sorger, den Sorg altid at maatte bevare den fornemme Fiktion, at de alle til Hobe var nogle dovne Tiggere.

Søsteren blev Danserinde. Til Familiens Medlemmer hørte en ødelagt Farbroder — ødeligt af sin Broder — som ikke vidste mere Besked end sin Ødelægger om, hvorledes det var gaaet til. — Han kom nu under hendes Beskyttelse. Da han af Naturen var tilbageholden og enfoldig, havde han, da Ulykken ramte ham, ikke paa anden Maade ladet sig mærke med, at han var ødelagt, end at han holdt op at vadske sig og aldrig siden tillod sig denne Nydelse. I sine bedre Dage havde han været en middelmaadig musikalsk Dilettant, og da hans Broder drog ham med sig i sit Fald, søgte han sit Underhold ved at spille paa en Klarinet, der var lige saa smudsig som han selv, i Orkestret ved et lille Teater. Ved dette Teater blev hans Broderdatter Danserinde; han havde længe været et fast Inventarium der, og han fandt sig nu i det Hverv at tjene hende til Ledsager og Formynder, ligesom han vilde have fundet sig i en Sygdom, et Legat, et Festmaaltid, Sult — kort sagt alt undtagen Sæbe.

For at sætte sin Søster i Stand til at tjene sine faa Shillings om Ugen maatte Fængslets Barn gennemgaa en omstændelig Formalitet med Faderen.

„Fanny bliver ikke længer boende hos os, Fader. Hun vil nok tilbringe en god Del af Dagen her; men hun kommer til at bo ude i Byen hos Farbroder.“

„Det overrasker mig. Hvorfor?“

„Jeg tror, at Farbroder savner Omgang, Fader. Han kan behøve at blive plejet og passet.“

„Omgang? Han tilbringer jo saa meget af sin Tid her. Og du plejer og passer ham jo langt mere, Amy, end din Søster kan. I gaa allesammen saa meget ud.“ Dette sagde han for at bevare Skinnet af, at han ikke havde mindste Forestilling om, at Amy selv gik ud om Dagen for at arbejde.

„Men vi er jo altid saa glade ved at komme hjem, Fader, er vi ikke? Og Fanny kan, foruden at hun holder Farbroder med Selskab og plejer ham, maaske have godt af ikke stadig at opholde sig her. Hun er jo ikke født her, saaledes som jeg, Fader.“

„Ja, ja, Amy. Jeg forstaar dig ikke ganske; men det er sagtens meget naturligt, at Fanny foretrækker at være udenfor, og du ogsaa for den Sags Skyld. Derfor skal ogsaa du og Fanny og din Forbroder have eders Vilje. Godt, godt! Jeg blander mig ikke deri; bryd dig ikke om mig!“

At faa hendes Broder bort fra Fængslet, bort fra den Bestilling at besørge Kommissioner som Afløser for Mrs. Bangham og bort fra den smittende Omgang med meget mistænkelige Kammerater, som fulgte med begge Dele, var hendes vanskeligste Opgave. Fra sit attende Aar vilde han have slæbt sig frem fra Haand til Mund, fra Time til Time, fra Penny til Penny, til han var bleven firs. Aldrig kom der nogen i Fængslet, af hvem han kunde lære noget nyttigt eller godt, og hun kunde ingen anden Beskytter finde for ham end sin gamle Ven og Gudfader.

„Kære Bob,“ sagde hun, „hvad skal der blive af stakkels Tip?“ Hans Navn var Eduard, og Diminutivet heraf, Ted, var inden for Fængselsmurene blevet forvandlet til Tip. Arrestforvareren havde sin egen bestemte Mening om, hvad der vilde blive af Tip, og var endog for at forebygge at hans Anelser skulde gaa i Opfyldelse, gaaet saa vidt, at han havde følt sig for hos Tip, om det ikke var bedst, at han løb sin Vej og traadte i sit Fædrelands Tjeneste. Men Tip havde takket ham og sagt, at han ikke brød sig om sit Fædreland.

„Ja, lille Ven, noget maa der gøres for ham. Hvad om jeg søgte at faa ham anbragt hos en Prokurator?„

„Det vilde være meget smukt af Dem, Bob!“

Arrestforvareren havde nu to Spørgsmaal at forelægge de lovkyndige Herrer, naar de kom ind og ud. Dette sidste forelagde han saa standhaftig, at der til sidst fandtes en Stol og tolv Shillings om Ugen til Tip paa en Sagførers Kontor i et stort nationalt Palladium ved Navn Palace Retten, som paa den Tid hørte til en lang Række af evigvarende Bolværker for Albions Værdighed og Sikkerhed; men de er nu forsvundne. I seks Maaneder vansmægtede Tip i Cliffords Inn, men kom efter Udløbet af denne Frist en Aften slentrende tilbage med Hænderne i Lommen og lod nogle Ord falde til sin Søster om, at han ikke vilde vende tilbage.

„Ikke vende tilbage?“ sagde den stakkels, lille, bekymrede Pige, til hvis Hovedsorger det hørte altid at skulde gøre Beregninger og lægge Planer for Tip.

„Jeg er saa ked af det,“ sagde Tip, „at jeg har opgivet det.“

Tip blev ked af alt. Med forskellige Mellemrum, under hvilke han dovnede i Marshalsea og løste Mrs. Bangham af, fik hans lille anden Moder, understøttet af sin trofaste Ven, ham anbragt i et Pakhus, hos en Handelsgartner, ved Humlehandelen, endnu en Gang hos en Vekselmægler, atter hos en Sagfører, paa et Diligencekontor, paa et Vognmandskontor, igen hos en Sagfører, hos en Købmand, i et Brændevinsbrænderi, hos en Uldhandler, en Manufakturhandler, en Fiskehandler, i en Delikatesseforretning og i Dokken. Men hvor Tip saa kom hen, kom han led og ked af det tilbage og erklærede, at han havde opgivet det. Hvor denne af Skæbnen mærkede Tip gik hen, syntes han at tage Fængselsmurene med sig og stille dem op i denne eller hin Næringsvej eller Haandtering og luske omkring inden for deres snævre Grænser paa den gamle dorske, planløse, ligegyldige Maade, indtil Marshalseas virkelige, ubevægelige Mure udøvede deres uimodstaaelige Tiltrækningskraft paa ham og kaldte ham tilbage.

Ikke des mindre havde den modige lille Skabning sat sin Hu saa fast til sin Broders Redning, at hun, medens han gennemgik alle hine bedrøvelige Omskiftelser, møjsommelig sparede saa meget sammen, at hun kunde betale hans Overrejse til Canada. Da han var ked af intet at bestille og tilbøjelig til endog at opgive dette, samtykkede han naadigst i at rejse til Canada. Og der var Sorg i hendes Bryst over at skilles fra ham og Glæde ved Haabet om, at han omsider var vel forsørget.

„Gud velsigne dig, kære Tip. Vær ikke for stolt til at komme og besøge os, naar du har gjort din Lykke.“

„Nej, vist ikke,“ sagde Tip og gik.

Men ikke hele Vejen til Canada; han kom i Virkeligheden ikke længere end til Liverpool. Efter at have gjort Rejsen til denne Søstad, følte han sig saa stærkt tilskyndet til at opgive Skibet, at han besluttede at spadsere tilbage igen. Denne Beslutning bragte han virkelig til Udførelse, og efter en Maaneds Forløb fremstillede han sig for hende i Pjalter, uden Sko og langt mere led og ked af det end nogen Sinde før.

Efter at han i nogen Tid atter havde virket som Mrs. Banghams Efterfølger, fandt han til sidst selv en Beskæftigelse og underrettede Søsteren herom.

„Jeg har faaet en Plads, Amy.“

„Er det virkelig sandt, Tip?“

„Ja vel. Nu er jeg ovenpaa. Nu behøver du ikke længer at se saa bedrøvet ud for min Skyld, gamle Tøs.“

„Hvad er det da, Tip?“

„Du kender jo Slingo af Navn?“

„Dog ikke ham, som de kalder Prangeren?“

„Det er netop Fyren. Han kommer ud paa Mandag og vil give mig en Plads.“

„Hvad pranger han med, Tip?“

„Heste. Alting er i Orden! Nu er jeg ovenpaa.“

I flere Maaneder tabte hun ham af Syne og hørte kun een Gang fra ham. De ældre Medlemmer mumlede noget om, at han var bleven set ved en Skinavktion i Moorfields, hvor han havde ladet, som om han havde købt pletterede Sager for massivt Sølv og med største Rundhaandethed betalt dem med Banknoter; men det kom hende aldrig for Øre. Mens hun en Aften var alene ved sit Arbejde — hun stod ved Vinduet for at nytte Tusmørket, der endnu dvælede oven over Muren — aabnede han Døren og traadte ind. Hun kyssede ham og bød ham velkommen, men vovede ikke at gøre ham noget Spørgsmaal. Han saa, hvor ængstelig og frygtsom hun var, og syntes nedslaaet.

„Jeg er bange for, at du denne Gang bliver gnaven; ja minsæl er jeg saa.“

„Det gør mig meget ondt at høre dig tale saaledes, Tip. Er du kommen tilbage?“

„Ja vist.“

„Da jeg denne Gang ikke havde ventet, at det, du havde

fundet, vilde være dig videre tjenligt, er jeg mindre overrasket og bedrøvet, end jeg kunde være bleven, Tip."

„Ak! Men det er ikke det værste."

„Ikke det værste?"

„Se ikke saa forbavset paa mig. Nej, Amy, ikke det værste. Jeg er kommen tilbage, som du ser; men — se dog ikke saa forbavset paa mig — jeg er kommen tilbage paa, hvad jeg kan kalde en ny Maade. Jeg er strøgen af de frivilliges Liste. Nu er jeg herinde som en af den faste Stok."

„Aa sig dog ikke, at du er Arrestant, Tip! Nej, nej!"

„Ja, jeg har ikke videre Lyst til at sige det," svarede han tøvende, „men naar du ikke kan forstaa mig, uden at jeg siger det, hvad skal jeg saa gøre? Jeg er bleven sat fast for fyrretyve Pund og nogle Shilling." For første Gang i alle disse Aar bukkede hun under for sine Sorger. Hun slog Hænderne sammen over sit Hoved, og idet hun udbrød, at det vilde tage Livet af deres Fader, hvis han fik det at vide, sank hun til Jorden ved den ryggesløse Tips Fødder.

Det var lettere for Tip at bringe hende til Bevidsthed, end for hende at bringe ham til at fatte, at deres Fader vilde gaa fra Forstanden, hvis han erfarede Sandheden. Den Ting var uforstaaelig for Tip og i det hele taget en løjerlig Idé. Kun fra dette Synspunkt betragtet gav han efter for den, da han føjede sig efter hendes Bønner, der støttedes af hans Farbroder og Søster. At han kom tilbage, var ikke noget nyt; de gav Faderen den sædvanlige Forklaring, og Medlemmerne, der havde en bedre Forstaaelse af dette fromme Bedrageri end Tip, hjalp trofast til.

Dette var Marshalsea Fængslets Barns Liv og Historie til hendes to og tyvende Aar. Skønt hun endnu havde en Del tilovers for den usle Gaard og Bygning, som havde været hendes Fødested og Hjem, krympede hun sig nu ved at gaa ud og ind der, fordi hun havde Bevidstheden om, at hun altid vakte Opsigt. Efter at hun havde begyndt at arbejde uden for Murene, havde hun fundet det nødvendigt at skjule, hvor hun boede, og gaa saa hemmelig, hun kunde, frem og tilbage mellem den fri Stand og Jærnportene, uden for hvilke hun ikke en eneste Gang i sit Liv havde sovet. Hendes oprindelige Frygtsomhed var tiltagen med dette Hemmelighedskræmmeri, og hendes lette Fjed og spinkle Skikkelse krympede sig ved at passere de befærdede Gader.

Saa verdslig klog hun var, hvor det gjaldt den haarde og

bitre Nød, saa uskyldig var hun i alle andre Henseender, uskyldig med Hensyn til den Taage, gennem hvilken hun saa sin Fader og Fængslet og den plumrede, levende Strøm, der flød igennem det og flød videre. Dette var *lille Dorrits* Liv og Historie, indtil hun nu en raa September Aften gik hjem, mens Arthur Clennam i Afstand iagttog hende. Dette var lille Dorrits Historie, indtil hun vendte om ved Enden af London-Broen, derpaa gik tilbage over den og endnu engang tilbagelagde den, saa gik videre til St. Georgekirken, pludselig igen vendte om og gennem den ydre Port smuttede ind i Fængslet.

OTTENDE KAPITEL.

Lukket inde.

Arthur Clennam blev staaende paa Gaden for at spørge en eller anden forbigaaende om, hvad det var for et Sted. Han lod nogle, hvis Ansigter ikke opmuntrede til en Forespørgsel, gaa forbi, og stod endnu og ventede paa Gaden, da en gammel Mand nærmede sig og drejede ind mod Fængselspladsen.

Han var meget duknakket og tradskede af Sted paa en langsom aandsfraværende Maade, der ikke gjorde Londons travle Hovedgader til noget synderlig sikkert Opholdssted for ham. Han var smudsig og daarlig klædt, i en luvslidt Frakke, der engang havde været blaa og som naaede ham ned til Anklerne og var knappet op til hans Hage, hvor den forsvandt i det blege Genfærd af en Fløjls Krave Et Stykke rødt Klæde, hvormed dette Spøgelse havde været stivet af i dets Levetid, laa nu blottet og ragede op i Nakken paa den gamle Mand imellem et Virvar af graa Haar og et Halsbind med rustent Spænde, som i Forening truede med at støde hans Hat af. Fedtet og forslidt var denne Hat, der hang ham ned over Øjnene, revnet og forkrøllet paa Skyggen og med en Tjavs af et Lommetørklæde dinglende ud neden for den. Hans Benklæder var saa lange og vide og hans Sko saa store og plumpe, at han sjokkede af Sted som en Elefant, skønt ingen vilde have kunnet sige, hvor meget der var Gang og hvor meget Slæben af Klæder og Læder. Under

den ene Arm bar han et forjasket og forslidt Futeral med et eller andet Blæseinstrument; i den samme Haand havde han for en Penny Snustobak i et lille Kræmmerhus, hvoraf han langsomt vederkvægede sin stakkels gamle, blaa Næse med en langtrukken Pris.

Til denne gamle Mand rettede Clennam, idet Manden vilde til at gaa over Pladsen, sit Spørgsmaal og bankede ham paa Skulderen. Den gamle Mand standsede og saa sig om med et Udtryk i sine matte, graa Øjne, som om hans Tanker havde været langt borte, og han tillige var lidt tunghør.

„Med Forlov, Sir," sagde Arthur og gentog sit Spørgsmaal, „hvad er dette for et Sted?"

„Hvad, dette Sted, Sir?" svarede den gamle Mand, idet han standsede sin Pris paa Halvvejen og pegede paa Stedet uden at se paa det. „Det er Marshalsea."

„Gældsfængslet?"

„Sir," sagde den gamle Mand i en Tone, som om han ikke fandt det ubetinget nødvendigt at gøre Fordring paa denne Betegnelse, „Gældsfængslet."

Han vendte sig om og gik videre.

„Undskyld," sagde Arthur og standsede ham igen; „tør jeg gøre Dem et Spørgsmaal? Kan enhver gaa herind?"

„Enhver kan gaa *herind*," svarede den gamle Mand, der ved det Eftertryk, han lagde paa det sidste Ord, tydelig tilføjede: „men ikke enhver kan gaa ud herfra."

„Undskyld endnu en Gang. Er De kendt med Stedet?"

„Sir," svarede den gamle Mand og knugede sit lille Kræmmerhus Snustobak i sin Haand og vendte sig om, som om saadanne Spørgsmaal krænkede ham, „ja, jeg er."

„Jeg beder Dem undskylde mig. Det er ikke af utidig Nysgerrighed, men i en god Hensigt, jeg spørger. Kender De Navnet Dorrit her?"

„Mit Navn, Sir," svarede den gamle Mand højst uventet, „er Dorrit."

Arthur tog Hatten af for ham. „Maa jeg tale med Dem. Jeg var aldeles uforberedt paa Deres Svar og haaber, at denne Forsikring er tilstrækkelig Undskyldning for, at jeg har taget mig den Frihed at tale til Dem. Jeg er først nylig efter en lang Fraværelse kommen hjem til England. Hos min Moder — Mrs. Clennam i City — har jeg set en ung Pige, der syr for hende og som jeg kun har hørt blive tiltalt eller omtalt som lille Dorrit. Jeg har fattet en levende Interesse for hende og havde stor Lyst

til at erfare mere om hende. Næppe en Minut, før De kom, saa jeg hende gaa ind ad denne Dør.“

Den gamle Mand saa vist paa ham. „Er De Sømand, Sir?“ spurgte han og syntes at blive lidt skuffet, da den anden rystede paa Hovedet. „Ikke Sømand? Af Deres solbrændte Ansigt troede jeg, at De var det. Mener De det alvorlig, Sir?“

„Jeg forsikrer Dem, at jeg taler i fuldt Alvor, og jeg beder Dem tro mig paa mit Ord.“

„Jeg kender meget lidt til Verden, Sir,“ svarede den anden med mat og dirrende Stemme. „Jeg gaar min egen stille Gang ligesom Skyggen hen over Solskiven. Det vilde ikke være Umagen værd at føre mig bag Lyset; det vilde være en alt for let Sag. Den unge Pige, som De saa gaa herind, er min Broderdatter. Min Broder hedder William Dorrit, jeg Frederik. De siger, at De har set hende hos Deres Moder, har fattet Deltagelse for hende og ønsker at vide, hvad hun tager sig for. Kom og se.“

Han gik videre, og Arthur fulgte med ham.

„Min Broder,“ sagde den gamle Mand, idet han blev staaende paa Trappen og langsomt vendte sig om igen, „har været her i mange Aar, og meget af det, der foregaar endog mellem os selv indbyrdes, forties for ham af Grunde, som jeg ikke behøver at indlade mig paa nu. Hav den Godhed ikke at tale om, at min Broderdatter syr for Folk. Hav den Godhed ikke at berøre andet, end hvad der bliver omtalt imellem os. Holder De Dem inden for disse Grænser, vil De ikke let begaa en Fejl. Kom nu og se!“

Arthur fulgte ham gennem en smal Gang; for Enden af den blev en Nøgle drejet om, og en jærnbeslaaet Dør blev aabnet indefra. Den førte dem ind i en Portnerbolig eller Forstue, som de gik igennem, og derpaa gennem nok en Dør og et Gitter ind i Fængslet. Da de nærmede sig den vagthavende Arrestforvarer, vendte den gamle Mand, der stadig var tradsket foran, sig om paa sin stive, langsomme, duknakkede Maade, som om han vilde forestille sin Ledsager. Arrestforvareren nikkede, og Ledsageren gik ind uden at blive spurgt om, hvem han vilde tale med.

Aftenen var mørk, og Fængselslygterne i Gaarden og Lysene i Fængselsvinduerne, der skinnede svagt bag mange Slags vinde og skæve gamle Gardiner og Jalusier, syntes ikke at gøre den lysere. Nogle faa Personer slentrede omkring, men største Delen af Befolkningen var inden Døre. Den gamle bøjede ind ad

en Dør og begyndte at gaa op ad Trappen. „Her er temmelig mørkt, Sir; men De behøver ikke at være bange for at løbe imod noget.“

Han standsede et Øjeblik, førend han aabnede en Dør paa første Sal. Ikke saa snart havde han lukket op, førend Gæsten saa lille Dorrit og opdagede tillige Grunden, hvorfor hun lagde saa megen Vægt paa at spise i Enrum. Hun havde bragt den Mad hjem, som hun selv skulde have spist, og varmede den paa en Rist over Ilden til sin Fader, der, iført en gammel graa Slaabrok og en sort Hue, sad ved Bordet og ventede paa sin Aftensmad. En ren Dug laa udbredt foran ham med Kniv, Gaffel og Ske, Saltkar, Peberbøsse, Glas og et Ølkrus af Tin. Endog saadanne smaa Krydderier som hans eget lille Glas med Cayennepeber og lidt Pickles paa en Underkop manglede ikke.

Hun for sammen, rødmede stærkt og blev derpaa bleg. Snarere med Øjnene end med den svage, opmuntrende Haandbevægelse bad Gæsten hende være rolig og stole paa ham.

„Jeg traf denne Herre,“ sagde Farbroderen — „Mr. Clennam, William, en Søn af Amys Veninde — ved Yderporten, hvor han ønskede i Forbigaaende at hilse paa dig, men ikke ret vidste, om han turde gaa ind eller ikke. Det er min Broder William, Sir.“

„Jeg haaber,“ sagde Arthur, meget tvivlraadig om, hvad han skulde sige, „at min Agtelse for Deres Datter vil forklare og retfærdiggøre mit Ønske om at blive forestillet for Dem, Sir.“

„Mr. Clennam,“ svarede den anden, idet han stod op, tog sin Hue af med Fladen af sin Haand og holdt den saaledes færdig til at sætte den paa igen. „De beviser mig en stor Ære, De er velkommen, Sir.“ Her bukkede han dybt. „En Stol, Frederik. Behag at tage Plads, Mr. Clennam.“

Han satte sin sorte Hue paa igen, ligesom han havde taget den af, og indtog atter sin Plads. Der laa et forunderligt Udtryk af Velvilje og Nedladenhed i hans Væsen. Med disse Ceremonier var det, at han modtog Medlemmerne.

„De er velkommen i Marshalsea, Sir. Jeg har budt mange Gentlemen velkommen inden for disse Mure. De ved maaske — min Datter Amy har maaske sagt det — at jeg er dette Steds Fader.“

„Jeg — ja, det har jeg hørt,“ dristede Arthur sig til at svare.

„De ved sikkert ogsaa, at min Datter Amy er født her. En god Pige og i lang Tid en Trøst og en Støtte for mig. Ret kun

an, kære Amy; Mr. Clennam vil undskylde den tarvelige Levemaade, som vi er tvungne til her. Det vilde være mig en Ære, Sir, hvis De —"

„Tak," svarede Arthur, „ikke en Bid."

Han følte sig helt overvældet af Forundring over Mandens Væsen og over, at den Mulighed, at hans Datter kunde have haft noget at skjule med Hensyn til Familiens Historie, kunde have været saa langt fra hans Tanker.

Hun skænkede i hans Glas, satte alle de forskellige Smaating hen til ham og tog derpaa Plads ved Siden af ham, mens hans spiste. Det var aabenbart i Overensstemmelse med deres vanlige Skik, at hun lagde noget Brød foran sig selv og rørte ved hans Glas med sine Læber; men Arthur saa, at hun var urolig og ikke nød noget. Det Blik, hvormed hun saa paa sin Fader, og som halvt udtrykte Beundring og Stolthed, halvt Skamfuldhed, men samtidig den inderligste Kærlighed og Ømhed, gik ham til hans Hjertes Inderste.

Marshalsea Fængslets Fader behandlede sin Broder med en vis Nedladenhed som en venlig, veltænkende Mand, en privat Personlighed, der ikke havde naaet nogen Udmærkelse. „Frederik," sagde han, „du og Fanny spiser jo hjemme i Aften. Hvor har du gjort af Fanny, Frederik?"

„Hun spadserer med Tip."

„Tip er — som De maaske ved — min Søn, Mr. Clennam. Han har været lidt vild og vanskelig at bringe i Vej, men han begyndte rigtignok ogsaa sin Karriere under temmelig" — her trak han paa Skuldrene med et svagt Suk og saa sig om i Værelset — „temmelig ugunstige Forhold. Deres første Besøg her, Sir?"

„Mit første."

„De kunde næppe have været her siden Deres Drengeaar, uden at jeg havde maattet vide det. Det hændes sjælden, at nogen — som indtager en Stilling i Samfundet — kommer her uden at blive mig forestillet."

„Mangen en Dag er hele fyrretyve eller halvtredsindstyve blevet min Broder forestillet," sagde Frederik, svagt oplivet af en Straale af Stolthed.

„Ja," indrømmede Marshalsea Fængslets Fader, „vi har endog overskredet dette Antal. Paa en smuk Søndag under Retsterminen er der en hel Avdiens — en hel Avdiens. Den halve Dag, kære Amy, har jeg prøvet paa at huske Navnet paa

den Herre fra Camberwell, der blev mig forestillet sidste Jul af den behagelige Kulhandler, som sad her seks Maaneder.“

„Jeg husker ikke hans Navn, Fader.“

„Husker du hans Navn, Frederik?“

Frederik var uvis om, at han nogen Sinde havde hørt det. Ingen kunde være uvis om, at Frederik var det sidste Menneske paa Jorden, hvem man kunde gøre et saadant Spørgsmaal med noget Haab om at faa Oplysning.

„Jeg mener,“ sagde hans Broder, „den Herre, der opførte sig med en saa høj Grad af fin Følelse. Hm! Navnet er rent gaaet mig af Minde. Da jeg i Deres Paahør, Mr. Clennam, har omtalt en Opførsel, som røbede saa megen fin Følelse, har De maaske Lyst til at erfare, hvori den bestod?“

„Særdeles megen Lyst,“ sagde Arthur og fjernede sine Øjne fra det fine Hoved, som begyndte at sænke sig, og det blege Aasyn, som en ny Bekymring begyndte at snige sig hen over.

„Den var saa ædelmodig og vidnede om en saa smuk Tænkemaade, at det næsten er en Pligt at omtale den. Jeg sagde den Gang, at jeg altid vilde omtale den ved enhver passende Lejlighed uden Hensyn til mine personlige Følelser. Naa, det nytter ikke at skjule Sandheden. — De maa vide, Mr. Clennam, at det undertiden hænder, at Folk, som kommer herind, ønsker at byde Stedets Fader en eller anden lille — Erindring.“

At se hendes Haand hvile paa hans Arm med en stum, halvt undertrykt Bøn, og hendes lille frygtsomme Skikkelse vende sig bort med en pinlig Forlegenhed var et sørgeligt, sørgeligt Syn.

„Undertiden,“ vedblev han bevæget med dæmpet, blød Stemme og nu og da rømmende sig, „undertiden antager den een, undertiden en anden Skikkelse, men bestaar i Almindelighed i — hm — Penge. Og de er, maa jeg tilstaa, kun alt for — hm — velkomne. Den Herre, jeg her mener, blev forestillet for mig paa en for mine Følelser højst smigrende Maade, og talte ikke alene med megen Artighed, men tillige som en — hm — kundskabsrig Mand.“ I al denne Tid skrabede han, skønt han var færdig med at spise, ivrigt med sin Kniv og Gaffel paa sin Tallerken, som om der endnu var noget tilbage paa den.

„Af hans Ytringer fremgik, at han havde en Have, skønt han i Begyndelsen vogtede sig for at omtale det, da Haver ikke — hm — ikke er tilgængelige for mig. Men det kom for Dagen ved, at jeg beundrede en meget smuk Buket Pelargonier — en dejlig Buket Pelargonier, kan jeg forsikre Dem — som han

havde bragt med fra sit Væksthus. Da jeg lagde Mærke til dens rige Farver, viste han mig et Stykke Papir, der var om den, og hvorpaa der stod skrevet: „Til Marshalsea Fængslets Fader," og forærede mig den. Men dette var — — hm — ikke alt. Da han gik, bad han mig udtrykkelig først at tage Papiret af om en halv Time. Det — ja — det gjorde jeg og fandt, at det indeholdt — hm — to Guineer. Jeg forsikrer Dem, Mr. Clennam, jeg har modtaget — hm — Erindringer paa mange Maader og af meget forskellig Værdi, og de har altid — ja — desværre været velkomne; men aldrig har jeg fundet større Behag i noget, end — hm — netop denne Erindring."

Arthur var i Begreb med at sige, hvad der kunde siges om et saadant Emne, da en Klokke begyndte at ringe og Fodtrin nærme sig. En smuk Pige af langt bedre Figur og meget mere udviklet end lille Dorrit, skønt hun saa meget yngre ud, blev staaende i Døren, da hun fik Øje paa den fremmede, og en ung Mand, som fulgte med hende, blev ligeledes staaende.

„Mr. Clennam, Fanny. Min ældste Datter og min Søn, Mr. Clennam. Klokken er Signalet til, at besøgende skulle gaa, og de er derfor komne for at sige Godnat; men der er Tid nok, mere end Tid nok. Mr. Clennam vil undskylde, hvis I Pigebørn har Husholdningssager at tale om. Han ved sikkert, at jeg kun har et Værelse her."

„Jeg skal kun have min rene Kjole af Amy, Fader," sagde den anden unge Pige.

„Og jeg mine Klæder," sagde Tip.

Amy aabnede en Skuffe i et gammelt Stykke Bohave, som foroven var en Dragkiste og forneden et Sengested, og tog to smaa Bylter, som hun rakte sin Broder og Søster. „Lappet og gjort i Stand?" hørte Clennam Søsteren hviske, hvortil Amy svarede „ja". Han var nu staaet op og benyttede Lejligheden til at se sig om i Værelset. De bare Vægge var blevne malede grønne, aabenbart af en uøvet Haand, og fattig smykkede med nogle Billeder. Der var Gardiner for Vinduet og Tæppe paa Gulvet, og der var Hylder og Knager og andre saadanne Bekvemmeligheder, som havde sammenhobet sig i Aarenes Løb. Det var et beklumret, daarlig møbleret Værelse, og Kaminen røg oven i Købet, eller ogsaa var Blikskærmen over Ildstedet overflødig; men stadig Flid og Umage havde gjort det ganske net og endog efter fattig Lejlighed hyggeligt.

Hele Tiden ringede Klokken, og Farbroderen længtes efter at komme bort. „Kom, Fanny," sagde han, med sit lasede Klari-

netfuteral under Armen. „Der bliver lukket, Barn. Der bliver lukket!“

Fanny sagde sin Fader Godnat og svippede let ud af Døren. Tip var allerede buldret ned ad Trappen. „Mr. Clennam,“ sagde Farbroderen, der saa sig om, idet han sjokkede bag efter dem. „Der bliver lukket, der bliver lukket!“

Clennam havde to Ting at gøre, førend han fulgte efter; den ene var at byde Marshalsea Fængslets Fader en Erindring uden at volde hans Barn Smerte; den anden, at sige dette Barn noget, om det saa kun var eet Ord, til Forklaring, hvorfor han var kommen.

„Tillad, at jeg lyser Dem ned,“ sagde Faderen.

Hun var smuttet ud bag efter de andre, og de var alene. „Paa ingen Maade,“ sagde Gæsten hurtig. „Men tillad mig, at jeg —“ kling, kling, kling.

„Mr. Clennam,“ sagde Faderen, „jeg er dybt, dybt —.“ Men hans Gæst havde lukket hans Haand for at standse den klingrende Lyd og var i største Hast gaaet ned. Men hverken paa Vejen ned eller i Gaarden saa han noget til lille Dorrit. De sidste to eller tre Efternølere skyndte sig hen til Portnerboligen, og han fulgte allerede bag efter dem, da han fik Øje paa hende i Døren til det første Hus fra Indgangen. Hurtig vendte han om.

„Tilgiv,“ sagde han, „at jeg taler til Dem her; tilgiv, at jeg overhovedet kom herhen! Jeg gjorde det for at se, om jeg ikke kunde vise Dem og Deres Familie en eller anden Tjeneste. De ved, paa hvilken Fod min Moder og jeg staar med hinanden, og det vil maaske ikke undre Dem, at jeg ikke har nærmet mig til Dem i hendes Hus, for ikke mod min Vilje at gøre hende mistroisk eller skade Dem i hendes Omdømme. Hvad jeg i denne korte Tid har set, har i høj Grad forøget mit inderlige Ønske om at blive Deres Ven. Det vilde opveje mange Skuffelser for mig, hvis jeg turde haabe at vinde Deres Tillid.“

I Førstningen var hun bange, men syntes at fatte Mod, medens han talte til hende. „De er meget god, Sir. De taler med saa megen Inderlighed til mig. Men jeg — jeg vilde dog ønske, at De ikke havde passet mig op.“

Han fattede, at den Bevægelse, hvormed hun sagde dette, opstod hos hende for hendes Faders Skyld; og han ærede den og tav.

„Mrs. Clennam har gjort mig meget godt; jeg ved ikke, hvorledes vi skulde være komne ud af det, naar hun ikke havde

givet mig Arbejde; jeg er bange for, at det ingen smuk Løn vil være, om jeg har Hemmeligheder for hende. Mere kan jeg ikke sige i Aften. Jeg er overbevist om, at De mener os det godt. Tak, Tak!“

„Lad mig gøre Dem eet Spørgsmaal endnu, førend jeg gaar. Har De længe kendt min Moder?“

“To Aar, tror jeg. — Klokken ringer ikke mere.“

„Hvorledes gjorde De hendes Bekendtskab? Sendte hun Bud hertil efter Dem?“

„Nej. Hun ved ikke engang, at jeg opholder mig her. Vi har en Ven, Fader og jeg — en fattig Arbejdsmand, men en rigtig trofast Ven — og jeg skrev paa nogle Sedler, at jeg ønskede at sy for Folk, og opgav hans Adresse. Og det, jeg havde skrevet, fik han slaaet op paa nogle faa Steder, hvor det ikke kostede noget, og paa den Maade fandt Mrs. Clennam mig og sendte Bud efter mig. — Porten bliver lukket, Sir.“

Hun var saa ængstelig og bevæget og han saa rørt af Medlidenhed med hende og dyb Deltagelse for hendes Historie, da den begyndte at gaa op for ham, at han næppe kunde rive sig løs. Men Klokkens Tavshed og Stilheden i Fængslet mindede ham om at gaa, og med nogle faa hurtige og venlige Ord tog han Afsked, og hun listede sig tilbage til sin Fader.

Men han var bleven for længe. Den indre Port var lukket og Portnerboligen med. Efter forgæves at have banket paa, stod han der med den behagelige Overbevisning at maatte tilbringe Natten, hvor han var, indtil en Stemme tiltalte ham bagfra.

„Fangen!“ sagde Stemmen. „De kommer ikke hjem før i Morgen. — Aa, er det Dem, Mr. Clennam?“

Stemmen var Tips, og de stod og saa paa hinanden i Fængselsgaarden, indtil det begyndte at regne.

„De er selv Skyld i det,“ sagde Tip.

„Men De er jo ogsaa lukket inde,“ sagde Arthur.

„Jeg tror det næsten,“ svarede Tip spydig. „Saa omtrent! Men ikke paa samme Maade som De. Jeg hører til Butikken; kun har min Søster den fikse Idé, at vor gamle aldrig maa faa noget at vide derom. Selv indser jeg ikke hvorfor.“

„Kan jeg faa Husly?“ spurgte Arthur. „Hvad skal jeg gøre?“

„Vi gør bedst i først og fremmest at faa fat paa Amy,“ svarede Tip, som plejede at henvise enhver Forlegenhed til hende som noget, der faldt af sig selv.

„Jeg vilde hellere spadsere omkring den hele Nat — det er ikke saa slemt — end volde Ulejlighed."

„Det behøver De ikke, hvis De vil betale for en Seng. Vil De betale, reder man gerne under disse Omstændigheder en Seng til Dem oven paa Bordet i „Hyggeligheden". Vil De følge med, skal jeg føre Dem derind."

Idet de gik over Gaarden, saa Arthur op til Vinduet i det Værelse, han nylig havde forladt, og hvor der endnu brændte Lys. „Ja," sagde Tip, som havde fulgt hans Blik, „det er den gamles. Hun sidder endnu en Times Tid hos ham og læser Avisen for ham, og derpaa kommer hun ud som et lille Genfærd og forsvinder uden Lyd."

„Jeg forstaar Dem ikke."

„Den gamle sover oppe i Værelset, og hun logerer hos Arrestforvareren. Det første Hus der," sagde Tip og pegede paa den Dør, hvor hun var gaaet ind. „Det første Hus, oppe paa Kvisten. Hun betaler dobbelt saa meget derfor, som for et dobbelt saa godt Logis uden for Fængslet. Men hun hænger baade Dag og Nat over den gamle, den stakkels Pige!"

De var nu komne til Beværtningen i den øverste Ende af Fængslet, hvor Medlemmerne netop havde forladt deres selskabelige Aftenklub. Det Værelse i Stueetagen, hvor den holdtes, var den omtalte „Hyggelighed." Formandssædet, Tinkrusene, Glassene, Piberne, Tobaksasken og den almindelige Knejpeatmosfære, alt var der endnu, ligesom hin gemytlige, glade Forsamling havde forladt det ved sin Bortgang. „Hyggeligheden" havde to af de Egenskaber, som i Almindelighed anses for uundværlige for en Dametoddy, for saa vidt som den var baade hed og stærk; men her hørte ogsaa Ligheden op; thi den tredje Fordring: at der skal være rigeligt deraf, opfyldte „Hyggeligheden" ikke, idet det var et saare indskrænket Lokale.

Den uindviede Gæst udenfra antog naturligvis alle her for Arrestanter — Værten, Opvarteren, Opvartningspigen og Kældersvenden. Om de var det eller ikke, fremgik ikke, men de havde alle et mistænkeligt Udseende. En Mand, der havde en Spækhøkerbutik og tog Herrer i Logis, hjalp til med at rede Sengen. Han havde i sin Tid været Skrædder og holdt Wienervogn, sagde han. Han roste sig af, at han vaagede over Anstaltens Tarv, og han havde nogle ubestemte og ubestemmelige Forestillinger om, at Inspektøren tilegnede sig et „Fond", som burde komme Medlemmerne til gode. Han fandt Behag i at tro dette og gjorde altid enhver ny ankommen eller fremmed

bekendt med denne dunkle Mistanke, skønt han ikke, om det saa skulde have kostet ham hans Liv, vilde have kunnet forklare, hvad det var for et Fond, eller hvorledes denne Forestilling havde rodfæstet sig i hans Sjæl. Ikke des mindre var han fuldt og fast overtydet om, at den ham tilkommende Andel af Fondet udgjorde tre Shillings og ni Pence om Ugen, og at han for sin Part hver Mandag blev snydt af Inspektøren for dette Beløb. Han hjalp aabenbart at rede Sengen for ikke at gaa Glip af en Lejlighed til at fremstille denne Sag. Efter at have lettet sit Sind paa denne Maade og erklæret — det havde han øjensynlig gjort utallige Gange, men der blev aldrig noget af det —, at han vilde skrive et Brev til Bladene og sætte Inspektøren i Gabestokken, gav han sig i Snak om Dit og Dat med de andre. Af den almindelige Tone blandt det hele Selskab var det tydeligt, at de var komne til at betragte Insolvens som Menneskeslægtens Normaltilstand og Betaling af Gæld som en Sygdom, der undertiden brød ud.

Paa denne sælsomme Skueplads og med disse sælsomme Spøgelser svævende omkring sig betragtede Arthur Clennam Tilberedelserne, som om de hørte til en Drøm. Imidlertid udpegede den hjemmevante Tip, umaadelig henrykt over „Hyggelighedens“ Hjælpekilder, den fælles Køkkenild, som vedligeholdtes ved Bidrag fra Medlemmerne. Kedlen til varmt Vand, der nød samme Understøttelse, og forskellige andre Herligheder, som mere eller mindre tjente til at overbevise Beskueren om, at naar man vilde opnaa Rigdom, Lykke og Sundhed, skulde man bare komme til Marshalsea.

Omsider var de to Borde, som blev stillede sammen i en Krog, omdannede til en nogenlunde ordentlig Seng, og man overlod nu den fremmede til Formandssædet, Træstolene, den øllede Atmosfære, Savspaanerne, Fidibusserne, Spyttebakkerne og Søvnen. Men det varede længe, meget længe, før denne indfandt sig. De ny Omgivelser, som han slet ikke havde været forberedt paa, Bevidstheden om at være indelukket, Erindringen om hint Værelse ovenpaa, om de to Brødre, og fremfor alt om den sky, barnlige Skikkelse og det Ansigt, hvori han nu læste en Historie om aarelang Mangel paa tilstrækkelig Næring, om ikke ligefrem Nød, holdt ham vaagen og pinte ham. Tillige fo'r Betragtninger, der stod i det sælsomste Forhold til Fængslet, men dog stadig angik Fængslet, ligesom Nattemarer gennem hans Sjæl, mens han laa vaagen. Om der holdtes Ligkister færdige til de Mennesker, der døde derinde, hvor de gemtes, hvor de

Mennesker, som døde i Fængslet, blev begravede, hvorledes de førtes ud, hvilke Former der iagttoges, om en uforsonlig Kreditor kunde holde den døde arresteret? Hvilke Udsigter der var til Flugt? Kunde en Arrestant bestige Muren ved Hjælp af et Tov og en Krog; kunde han faa Fodfæste paa en Tagryg, snige sig ned ad en Trappe, selv lukke sig ud ad en Dør og forsvinde i Trængslen? Hvorledes det vilde gaa, hvis der skulde bryde Ildebrand ud i Fængslet, mens han laa der?

Og disse uvilkaarlige Fantasier var, naar alt kom til alt, dog kun Rammen om et Billede, hvori tre Personer viste sig for ham: hans Fader med det stive Blik, hvormed han var død, mørkt afskygget i Maleriet; hans Moder, som med opløftet Arm dybt krænket tilbageviste hans Mistanke; lille Dorrit med sin Haand paa denne Arm og bortvendt, sænket Hoved. Hvad om hans Moder havde en gammel Grund, som hun godt kendte, til at være mild mod den stakkels Pige? Hvad om Fangen, der nu sov saa rolig — Gud give det var saa vel! — paa den store Dommensdag skulde drage hende til Ansvar for sit Fald? Hvad om hun eller hans Fader havde begaaet noget, som stod i den fjerneste Forbindelse med, at de to Brødres graahaarede Hoveder var sunkne saa dybt? Hurtig fo'r en Tanke gennem hans Sjæl. Mon hans Moder i den lange Indespærring her og sin egen lange Indespærring i sit Værelse fandt et Regnestykke, som skulde bringes til at stemme: „Jeg indrømmer, at jeg var delagtig i denne Mands Fangenskab. Jeg har lidt derfor paa samme Maade. Han er bleven affældig i sit Fængsel, jeg i mit. Jeg har betalt Boden."

Efter at alle andre Tanker var forsvundne, holdt denne ene ham endnu fast. Da han var falden i Søvn, viste hun sig for ham i sin Rullestol og holdt ham fra sig med denne Retfærdiggørelse. Da han vaagnede og sprang op, greben af en uforklarlig Angest, lød Ordene i hans Øren, som om hendes Stemme langsomt havde udtalt dem ved hans Hovedgærde for at afbryde hans Ro: „Han henvisner i sit Fængsel; jeg henvisner i mit; den ubønhørlige Retfærdighed gaar sin Gang; gaar det ikke lige op?"

NIENDE KAPITEL.

Lille Moder.

Morgenens Lys havde ikke Hastværk med at klatre over Fængselsmuren og se ind ad Vinduerne i „Hyggeligheden“, og da det kom, vilde det have været mere velkomment, hvis det var kommet alene i Stedet for at bringe en øsende Regn med. Men Jævndøgnsstormene rasede ude til Søs, og den upartiske Sydvestvind vilde paa sin Flugt ikke engang forsømme det snævre Marshalsea. Medens den fo'r tudende gennem St. Georgekirkens Taarn og snurrede alle Røghætterne i Nabolaget rundt, gjorde den en Afstikker for at piske Røgen fra Southwark ind i Fængslet, hvor den fo'r ned i Kaminerne til de faa tidlig opstaaede Medlemmer, som var ved at gøre Ild paa, og havde nær kvalt dem.

Arthur Clennam vilde kun have haft ringe Lyst til at blive liggende i sin Seng, selv om denne havde været redt paa et mere uforstyrret Sted og var bleven mindre paavirket af Udragningen af Asken fra i Gaar, Antændelsen af Ilden under Anstaltens Kedel, dette spartanske Kars Fyldning ved Posten, det fælles Værelses Fejning og Bestrøelse med Sand og andre lignende Forberedelser. Hjertelig glad ved at se Morgenen, skønt kun lidt styrket af Natten, stod han op, saa snart han kunde skelne Genstandene i Værelset, og vandrede i to lange Timer frem og tilbage i Gaarden, førend Porten blev aabnet.

Murene var saa tæt ved hinanden, og de vilde Skyer fo'r saa hurtig hen over dem, at han fik en Fornemmelse ligesom af Begyndelsen til Søsyge, naar han saa op paa den stormfulde Himmel. Regnen, som dreves paa skraa af Vindstødene, formørkede den ene Side af Hovedbygningen, men lod en Strimmel blive tør i Læ af Muren, hvor han vandrede frem og tilbage imellem Halmviske, Støv og Papir, Spildevandsstænk fra Posten og enkelte Blade af Gaarsdagens Suppegrønt. Det var en meget ynkelig Livsudsigt!

Og heller ikke oplivedes den af det mindste Glimt af den lille Skabning, som havde bragt ham derhen. Maaske smuttede hun ud ad sin Dør og ind ad den, bag hvilken hendes Fader boede, mens hans Ansigt var vendt bort fra dem begge; men han saa ikke noget til hende. Det var for tidligt for hendes Broder; at have set ham een Gang var at have set nok af ham

til at vide, at han vilde være doven til at forlade sin Seng, om den end lugtede aldrig saa muggent. Mens Arthur Clennam vandrede frem og tilbage og ventede paa, at Porten skulde blive lukket op, grundede han mere over fremtidige, end over øjeblikkelige Midler til at fortsætte sine Opdagelser.

Endelig gik Døren til Portnerboligen op, og Arrestforvareren, som stod paa Trappen og redte sit Haar, var færdig til at lukke ham ud. Med en glad Følelse af Befrielse gik han gennem Portnerboligen og kom atter ind i den lille ydre Gaard, hvor han om Aftenen havde talt med Broderen. Allerede strømmede en Række Mennesker ind, i hvem det ikke var vanskeligt at genkende Stedets forskellige og ubestemmelige Arter af Sendebud, Mellemmænd og Kommissionærer. Nogle af dem havde staaet i Regnen og ventet paa, at Porten skulde blive lukket op; andre, som havde afpasset deres Komme med større Nøjagtighed, indfandt sig først nu og gik ind med fugtige Karduspapirs-Kræmmerhuse fra Urtekræmmeren, Brød, Smør, Æg, Mælk og deslige. Disse Lurvethedens egen Lurvethed, disse Insolvensens insolvente Tjeneres Fattigdom frembød et mærkeligt Skue. Saa luvslidte Frakker og Benklæder, saa skimlede Kjoler og Sjaler, saa bulede Mandfolke- og Fruentimmerhatte, saadanne Sko og Støvler, saadanne Paraplyer og Spadserestokke var aldrig blevne sete paa Pjaltetorvet. Alle bar de andre Mandfolks og Fruentimmeres aflagte Klæder; alle var de sammensatte af Stumper og Stykker af andre Menneskers Individualitet og havde ingen selvstændig skrædderlig Tilværelse. Deres Gang betegnede dem som en særegen Race. Det var en ejendommelig, determineret Lusken omkring Hjørnet, som om de evig og altid var paa Vejen til en Pantelaaner. Naar de hostede, hostede de som Mennesker, der var vante til at blive glemt paa Gadedørstrapper og i Gange, fulde af Trækvind, medens de ventede paa Svar paa Breve, skrevne med blegt Blæk og som voldte Modtagerne af disse Epistler megen aandelig Uro og ingen Tilfredshed. Idet de i Forbigaaende saa paa den fremmede, saa de paa ham med haanende Øjne — gridske, skarpe, som om de anstillede Beregninger med Hensyn til hans Enfoldighed, hvis de skulde faa noget at gøre med ham, og Sandsynligheden for, at han vilde betale dem klækkelig. Tiggernaturen krummede sig i deres høje Skuldre, vaklede i deres usikre Ben, knappede, sammenrimpede og lappede deres Klæder, flossede deres Knaphuller, lækkede ud af deres Skikkelser i smaa, smudsige Ender

Baand og strømmede ud af deres Mund i spirituøse Uddunstninger.

Idet disse Mennesker gik forbi Arthur Clennam, og en af dem vendte om for at spørge ham, om han kunde være ham til Tjeneste, fik han Lyst til endnu engang at tale med lille Dorrit, førend han gik. Hun vilde have fattet sig efter sin første Overraskelse og maaske være mere utvungen imod ham. Han spurgte dette Medlem af Broderskabet — der havde to røgede Sild i Haanden og et Brød og en Skobørste under Armen — om det nærmeste Sted, hvor han kunde faa en Kop Kaffe. Den ubestemmelige førte ham hen til et Kaffehus i Gaden, kun et Stenkast derfra.

„Kender De Miss Dorrit!“ spurgte den ny Klient.

Den ubestemmelige kendte to Misses Dorrit, en, som var født derinde — det var hende! Var det hende? Hende havde han kendt i mange Aar. Hvad den anden Miss Dorrit angik, saa boede han i samme Hus som hun og hendes Farbroder. Dette forandrede Klientens halvvejs lagte Plan at blive i Kaffehuset, til den ubestemmelige bragte ham Underretning, om Dorrit var gaaet ud. Han overdrog ham det Ærinde at meddele hende i Fortrolighed, at den fremmede, som havde besøgt hendes Fader den foregaaende Aften, udbad sig at turde tale et Ord med hende i hendes Farbroders Bolig; fik fra samme Kilde fuldstændig Oplysning om Huset, som laa ganske tæt ved; affærdigede den ubestemmelige til hans største Tilfredshed med en halv Krone og gik til Klarinetspillerens Bolig.

Der var saa mange logerende i Huset, at Dørstolpen syntes at være lige saa fuld af Klokkegreb, som Orgelet i en Domkirke af Registre. Medens han, tvivlraadig om, hvilket der kunde være Klarinetregistret, stod og overvejede dette, fløj en Fjerbold ud af Dagligstuevinduet og ned paa hans Hat. Derpaa bemærkede han, at der i Dagligstuevinduet var et Jalusi med den Indskrift: *Mr. Cripples's Akademi*, samt i en anden Linie: *Aftenundervisning*, og bag Jalusiet en lille blegnæbbet Dreng med et Stykke Smørrebrød og en Ketser. Da Vinduet var lige ved Fortovet, saa han ind over Jalusiet, kastede Fjerbolden tilbage og gjorde sit Spørgsmaal.

„Dorrit?“ sagde den lille blegnæbede Dreng — Master Cripples i egen Person —. „Mr. Dorrit? Tredje Klokke og eet Slag.“

Mr. Cripples's Disciple syntes at have brugt Gadedøren til Skrivebog, saa overmalet var den med Blyant. Hyppigheden

af Indskrifterne „Gamle Dorrit“ og „Snavsede Dick“ i Forening syntes at tyde paa Personligheder fra Disciplenes Side. Der var mere end Tid nok til at gøre disse Iagttagelser, førend den fattige, gamle Mand selv lukkede Døren op.

„Aha!“ sagde han, idet han meget langsomt erindrede sig Arthur. „De blev lukket inde i Aftes?“

„Ja, Mr. Dorrit. Jeg haaber om et Øjeblik at træffe Deres Broderdatter her.“

„Aa!“ sagde han. „Uden at min Broder ved af det? Meget rigtigt. Vil De følge op med og vente paa hende?“

„Mange Tak.“

Idet han vendte sig selv lige saa langsomt, som han vendte og drejede alt, hvad han hørte eller sagde, gik han foran op ad den smalle Trappe. Huset var meget beklumret og havde en usund Lugt. De smaa Vinduer paa Trappegangen vendte ud til Bagvinduerne i andre Huse, der var lige saa usunde som det selv, og hvorfra der stak Stænger og Snore ud, paa hvilke der hang noget elendigt Linned, som om Beboerne mededе efter Klædningsstykker og havde haft nogle faa, usle Bid. Oppe paa det bageste Kvistkammer — et kummerligt Værelse med en Slagbænk, der var slaaet saa hastig sammen, at Tæpperne endnu ligesom kogte over og holdt Laaget aabent — stod en halvt fortæret Frokost af Kaffe og ristet Brød til to Personer hulter til bulter paa et skrøbeligt Bord.

Der var ingen derinde. Efter nogen Betænkning mumlede den gamle Mand ved sig selv, at Fanny nok var løben sin Vej, og gik hen til Værelset ved Siden af for at hente hende. Gæsten, som bemærkede, at hun holdt paa Døren indvendig fra, og da Farbroderen søgte at aabne den, hørte et skrapt, indtrængende: „Lad dog være, Tosse!“ og saa et Glimt af et Par løse Strømper og en Uldklokke, sluttede, at den unge Dame var i Negligé. Farbroderen, som ikke syntes at komme til nogen Slutning, sjokkede tilbage igen, satte sig paa sin Stol og begyndte at varme sine Hænder ved Ilden, ikke fordi det var koldt, eller fordi han havde nogen klar Forestilling om, hvor vidt det var det eller ikke.

„Hvad synes De om min Broder, Sir?“ spurgte han, og da han tilfældigvis opdagede, hvad han foretog sig, holdt han inde, strakte Haanden hen til Kaminhylden og tog sit Klarinetfuteral ned fra den.

„Det glædede mig,“ svarede Arthur yderst forlegen, thi hans Tanker var hos den Broder, som sad foran ham, „at se ham saa frisk og munter.“

„Hm!“ mumlede den gamle Mand. „Ja, ja, ja!“

Arthur kunde ikke begribe, hvad han vilde med Klarinet-futeralet. Han vilde heller slet ikke noget med det. Efter nogen Tids Forløb opdagede han, at det ikke var det lille Kræmmerhus med Snustobak, som ogsaa laa paa Kaminhylden, lagde Futeralet derhen igen, tog Snustobakken og trøstede sig med en Pris. Denne Operation udførte han paa den samme matte, spagfærdige og langsomme Maade som alt andet; men en lille velbehagelig Trækning dirrede dog i de stakkels opslidte Nerver i hans Øjen- og Mundkroge.

„Amy, Mr. Clennam. Hvad synes De om hende?“

„Jeg har faaet et dybt Indtryk, Mr. Dorrit, af alt, hvad jeg har set og tænkt om hende.“

„Min Broder vilde have været aldeles fortabt uden Amy,“ sagde han. „Vi vilde alle have været fortabt uden Amy. Det er en god Pige, er Amy. Hun gør sin Pligt.“

Arthur troede i disse Lovtaler at høre en vis tilvant Tone, som han ligeledes havde bemærket hos Faderen og i sit stille Sind følte sig oprørt over. Det var ikke, fordi de var karrige paa Ros eller ufølsomme for, hvad hun gjorde for dem; men de havde sløvt vænnet sig til hende, ligesom til hele deres øvrige Tilstand. Det forekom ham, at skønt de hver Dag havde Midler til at anstille Sammenligninger imellem hende og sig selv, betragtede de hende dog, som om hun var paa sin nødvendige Plads, som om hun indtog en Stilling over for dem alle, der hørte hende til, ligesom hendes Navn eller hendes Alder. Det forekom ham, at de betragtede hende, ikke som om hun havde hævet sig op over Fængslets Atmosfære, men hørte til den; som om hun var, hvad de havde Ret til at forlange, og ikke andet.

Hendes Farbroder tog atter fat paa sin Frokost og medens han, uden at ænse sin Gæst, gnavede paa sit ristede Brød, som han dyppede i Kaffen, ringede det paa den tredje Klokke. Det var Amy, sagde han, og gik ned for at lukke hende ind, efterladende et lige saa levende Billede af sine smudsige Hænder, sit tilsmurte og udtærede Ansigt og affældige Legeme hos sin Gæst, som om han endnu sad og faldt sammen paa sin Stol. Hun traadte ind bag efter ham i sin sædvanlige simple Kjole og med sit sædvanlige frygtsomme Væsen. Hendes Læber bævede lidt, som om hendes Hjerte bankede stærkere end ellers.

„Mr. Clennam,„ sagde hendes Farbroder, „har ventet noget paa dig, **Amy.**“

„Jeg tog mig den Frihed at sende Bud til Dem.“

„Jeg har talt med Budet, Sir.“

„Gaar De til min Moder i Dag? Det gør De vel næppe, da det er over Deres sædvanlige Tid.“

„I Dag ikke. Hun har ikke Brug for mig i Dag.“

„Tillader De, at jeg følger Dem lidt paa Vej, naar De gaar? Jeg kan da tale med Dem, baade uden at opholde Dem og uden at falde til Ulejlighed her.“

Hun saa noget forlegen ud, men svarede: ja gerne, hvis han havde Lyst. Han lod, som om han havde forlagt sin Stok for at give hende Tid til at bringe Sengestedet i Orden, besvare sin Søsters utaalmodige Banken paa Væggen og sagte sige et Ord til sin Farbroder. Endelig fandt han den, og nu gik de ned, hun først og han bagefter, medens Farbroderen blev staaende ved det øverste af Trappen og sandsynligvis havde glemt dem, før de var komne ned i Stueetagen.

Mr. Cripples's Disciple, som nu var paa Vejen til Skolen, afholdt sig fra deres Morgenadspredelse at knubse hinanden med Bøger og Poser, for med alle de Øjne, de havde, at glo paa den fremmede, der havde været oppe og besøgt snavsede Dick. De udholdt stiltiende dette fristende Syn, indtil den gaadefulde Gæst var i en sikker Afstand; men saa blev der en Hylen og Kasten med Smaasten, medens de dansede omkring under spottende Fagter og i det hele taget begravede Fredspiben med saa mange vilde Ceremonier, at hvis Cripples havde været Cripplewaybu-Stammens Høvding med sin Krigsmaling paa, kunde de ikke have gjort deres Opdrager større Ære.

Midt under denne Hylding bød Arthur lille Dorrit sin Arm, og lille Dorrit tog imod den. „Vil De ikke gaa over Jærnbroen,“ spurgte han, „hvor man er fri for Tummelen i Gaden?“ Lille Dorrit svarede jo gerne og vovede kort efter at ytre det Haab, at han ikke vilde „bryde sig om“ Mr. Cripples's Drenge; thi hun havde selv faaet sin Smule Opdragelse i hans Aftenakademi. Med den største Redebonhed af Verden sagde han, at han af sin inderste Sjæl tilgav Mr. Cripples's Drenge, og saaledes blev Cripples, uden at vide det, til Ceremonimester imellem dem og bragte dem sammen paa en naturligere Maade, end Ceremonimesteren Beau Nash kunde have gjort, hvis de havde levet i hans gyldne Dage, og han udtrykkelig i dette Øjemed var stegen ud af sin Karet med seks Heste for.

Morgenen vedblev at være sludfuld, og Gaderne var frygtelig sølede; men det regnede ikke. Den lille Skabning syntes saa

ung i hans Øjne, at der var Øjeblikke, da han greb sig i at tænke paa, ja næsten i at tale til hende, som om hun endnu var et Barn.

„Det gør mig ondt at høre, at De havde det Uheld i Aftes at blive lukket inde. Det var meget kedeligt.“

Det gjorde ikke noget, svarede han. Han havde faaet en meget god Seng.

„Ja vist saa,“ sagde hun hurtig, „hun vilde gerne tro, at der var fortræffelige Senge i Kaffehuset.“ Han lagde Mærke til, at Kaffehuset var et formelig majestætisk Hotel for hende, og at hun værnede om dets Anseelse. „Det er nok meget dyrt; men Fader har fortalt mig, at man kan faa en udmærket Middag der. Og Vin,“ tilføjede hun frygtsomt.

„Har De nogen Sinde været der?“

„Aa, nej; kun inde i Køkkenet for at hente varmt Vand.“

At tænke sig, at nogen kunde vokse op med et Slags Ærefrygt for Overdaadigheden i hint stolte Etablissement, Hotellet i Marshalsea!

„Jeg spurgte Dem i Aftes,“ sagde Clennam, „hvorledes De var bleven kendt med min Moder. Havde De nogen Sinde hørt hendes Navn, førend hun sendte Bud efter Dem?“

„Nej.“

„Tror De, at Deres Fader nogen Sinde har hørt det?“

„Nej.“

Han mødte hendes Øjne, som hun vendte op imod hans med et saa stærkt Udtryk af Forundring — hun blev bange, da dette Møde fandt Sted, og gøs tilbage igen — at han fandt det nødvendigt at sige: „Jeg har en Grund til at spørge, som jeg ikke ret vel kan forklare; men De maa paa ingen Maade tro, at den er af en saadan Art, at den kunde volde Dem mindste Uro eller Bekymring. Tværtimod. Og De tror heller ikke, at mit Navn, Clennam, i noget Tidsrum af Deres Faders Liv har været ham bekendt?“

„Nej.“

Af den Tone, hvori hun talte, mærkede han, at hun saa op paa ham, og at hendes Læber bævede, og han vilde derfor hellere se lige ud for sig end faa hendes Hjerte til at banke endnu stærkere ved paa ny at gøre hende forlegen. Saaledes kom de ud paa Jærnbroen, hvor der oven paa Larmen i Gaderne var lige saa stille, som om det havde været ude paa Landet. Det blæste stærkt, de vaade Byger kom susende forbi dem og fo'r hen over Pytterne paa Kørebanen og Fortovet og jog dem ned

i Floden. Skyerne løb rasende om Kap paa den blyfarvede Himmel; Røgen og Taagen løb om Kap bagefter; den mørke Strøm løb vildt og stridt i samme Retning. Lille Dorrit syntes at være den mindste, roligste og svageste af alle Himlens Skabninger.

„Lad mig sætte Dem op i en Droske," sagde Arthur Clennam og havde nær tilføjet „mit stakkels Barn."

Hun afslog det hurtigt, idet hun sagde, at vaadt eller tørt omtrent var hende uden Forskel; hun var vant til at gaa ud i al Slags Vejr. Han vidste, at det var Tilfældet, og rørtes endnu mere af Medlidenhed ved Tanken om, at denne spæde Skikkelse hver Aften banede sig Vej gennem de fugtige, mørke, støjende Gader til et saadant Hvilested.

„De talte saa venligt til mig i Aftes, og bagefter fik jeg at vide, at De havde været saa ædelmodig mod Fader, at jeg ikke kunde modstaa den Anmodning, De sendte mig, om det saa kun var for at takke Dem, især da jeg saa gerne vilde sige Dem —" hun tøvede og skælvede, og Taarerne traadte hende i Øjnene, men uden at de faldt.

„Sige mig —?"

„At jeg haaber, at De ikke vil misforstaa Fader. De maa ikke dømme om ham, saaledes som De dømmer om andre udenfor Porten. Han har været der saa længe. Jeg har aldrig set ham udenfor; men jeg kan begribe, at han siden den Tid maa være bleven anderledes i flere Henseender."

„Vær overbevist om, at jeg aldrig skal være haard eller uretfærdig imod ham i mine Tanker."

„Ikke," sagde hun med en stoltere Mine, som om den Anelse aabenbart sneg sig ind hos hende, at hun kunde synes at slaa Haanden af ham, „ikke fordi han har noget at skamme sig over for sin egen Skyld, eller fordi jeg har noget at skamme mig over paa hans Vegne. Han trænger kun til at blive forstaaet. Jeg forlanger kun, at man skal tage tilbørlig Hensyn til hans Liv. Alt, hvad han sagde, var fuldkommen sandt. Det er altsammen gaaet til, som han fortalte. Han er meget agtet. Enhver, som kommer ind, er glad ved at gøre hans Bekendtskab. Han er mere afholdt end nogen anden. Han er langt mere anset end Inspektøren selv."

Har Stolthed nogen Sinde været uskyldig, var den uskyldig hos lille Dorrit, da hun gjorde sig til af sin Fader.

„Det er ofte blevet sagt, at han har et Væsen som en ægte Gentleman, en ligefrem mønsterværdig Optræden. Jeg har ikke

set nogen derinde, som kan maale sig med ham; det er en anerkendt Sag, at han er alle de andre overlegen. Det er fuldt saa meget derfor, at de giver ham Foræringer, som fordi de ved, at han er trængende. Det er ikke hans Skyld, at han er i Trang, stakkels Fader. Hvem kunde være i Fængsel i Fjerdedelen af et Aarhundrede og dog være velstaaende?“

Hvilken Kærlighed laa der ikke i hendes Ord, hvilken Medlidenhed udtrykte der sig ikke i hendes tilbageholdte Taarer, hvilken trofast Sjæl boede der ikke i hende, hvor ægte var ikke det Lys, som udstyrede ham med en falsk Glans!

„Naar jeg har fundet det rettest at skjule, hvor mit Hjem er, er det ikke, fordi jeg skammer mig ved ham. Det forbyde Gud! Heller ikke skammer jeg mig saa meget ved Stedet selv, som man maaske kunde tro. Folk er ikke onde, fordi de kommer der. Jeg har kendt mange gode, stræbsomme, ærlige Mennesker, som er komne der paa Grund af Uheld. De er næsten allesammen tjenstvillige mod hverandre. Og det vilde være utaknemligt af mig, hvis jeg glemte, at jeg har oplevet mange rolige, hyggelige Timer der; at jeg, mens jeg endnu kun var et lille Barn, havde en fortræffelig Ven der, som holdt meget af mig; at jeg er bleven undervist der og har arbejdet der og sovet trygt der. Jeg synes, at det efter alt dette næsten vilde være fejgt og grusomt ikke at nære en Smule Hengivenhed for det.“

Hun havde lettet sit trofaste Hjerte og sagde nu beskedent, idet hun bønfaldende vendte sine Øjne op mod sin ny Vens: „Det var ikke min Hensigt at have sagt saa meget, og jeg har heller ikke mere end een Gang før talt derom. Men det synes at gøre Forholdet klarere, end det var i Aftes. Jeg sagde, at jeg vilde ønske, at De ikke var fulgt bag efter mig. Nu ønsker jeg det ikke saa meget, medmindre De skulde tro — jeg ønsker det for den Sags Skyld slet ikke, medmindre jeg skulde have talt saa forvirret, at — at De næppe kan forstaa mig, hvilket maaske desværre er Tilfældet.“

Med den største Oprigtighed svarede han hende, at det ikke var Tilfældet, og idet han stillede sig imellem hende og den skarpe Blæst og Regn, skærmede han hende, saa godt han kunde.

„Jeg føler nu,“ sagde han, „at jeg tør spørge Dem lidt mere angaaende Deres Fader. Har han mange Kreditorer?“

„Aa en hel Mængde!“

„Jeg mener Kreditorer, som holder ham der, hvor han er?“

„Ja vist, en hel Mængde!“

„Kan De sige mig, hvem af dem, der har mest Inflydelse?“

Efter at have betænkt sig lidt svarede lille Dorrit, at hun for lang Tid siden ofte havde hørt tale om Mr. Tite Barnacle*) som en Mand af stor Anseelse. Han var enten Kommissær eller et Kollegium eller Administrator eller „saadant noget“. Han boede i Grosvenor Square, troede hun, eller ganske tæt derved. Han havde en Post under Regeringen — højt oppe i Omsvøbsdepartementet. Hun syntes i sin Barndom at have faaet et saa forfærdeligt Indtryk af den Magt, som denne vældige Mr. Tite Barnacle fra Grosvenor Square og Omsvøbsdepartementet var i Besiddelse af, at hun følte sig helt overvældet, naar hun nævnte ham.

„Det kan aldrig skade,“ tænkte Arthur, „at jeg taler med denne Mr. Tite Barnacle.“

Denne Tanke fremstillede sig ikke saa ubemærket, at hendes hurtige Fatteevne jo opfangede den. „Ak,“ sagde lille Dorrit og rystede paa Hovedet med et Udtryk, hvori der laa et helt Livs Forsagelse, „tidligere tænkte mange Folk paa at faa min stakkels Fader ud; men De ved ikke, hvor haabløst det er.“

Hun glemte i dette Øjeblik sin Undselighed for at give ham det velmente Raad at forlade det sunkne Vrag, han drømte om at hæve i Vejret, og saa paa ham med Øjne, som i Forening med hendes taalmodige Ansigt, skrøbelige Skikkelse, tarvelige Dragt og Blæsten og Regnen visselig ikke bragte ham til at opgive sit Forsæt at hjælpe hende.

„Selv om det lod sig gøre,“ sagde hun — „men nu lader det sig ikke gøre — hvor og hvorledes skulde Fader saa leve? Jeg har ofte tænkt mig, at hvis der indtraadte en saadan Forandring, vilde den nu maaske slet ikke være en Velgerning for ham. Folk vilde maaske ikke synes saa godt om ham uden for Fængslet, som de synes om ham derinde. Man vilde maaske ikke behandle ham med den samme Hensynsfuldhed udenfor som derinde. Han vilde maaske ikke selv finde sig saa godt i Livet udenfor, som han finder sig i det der.“

Her kunde hun for første Gang ikke hindre sine Taarer fra at falde, og de smaa, magre Hænder, som han havde iagttaget, medens de havde været saa flittige, skælvede, idet de foldede sig i hinanden.

„Det vilde endog være en ny Sorg for ham at faa at vide, at

---

*) Paa dansk: Andeskel, et Slags Muslinger, som i stor Mængde sætter sig paa Bunden af Skibene og derved sinker dem i Farten

jeg og Fanny fortjente lidt. Han er saa bekymret for os, maa De vide, fordi han føler sig saa hjælpeløst lukket inde der. Den gode, gode Fader!“

Han lod det lille Følelsesudbrud gaa over, førend han talte. Det var snart forbi. Hun var ikke vant til at tænke paa sig selv eller ulejlige nogen med sine Følelser. Næppe havde hun kastet et Blik paa den Masse Tage og Skorstene, mellem hvilke Røgen hvirvlede sig tungt, og paa de utallige Master paa Floden og de utallige Kirkespir i Land, som blandede sig utydelig i Uvejrstaagen, førend hun igen var lige saa rolig, som om hun sad og arbejdede med sin Synaal i hans Moders Stue.

„Vilde De gerne have, at Deres Broder fik sin Frihed?“

„Ja meget, meget gerne!“

„Aa, vi ville haabe det bedste for ham. De sagde mig i Aftes, at De havde en Ven?“

Hans Navn var Plornish, sagde lille Dorrit.

Hvor boede da Plornish? Plornish boede i det „Blødende Hjerte.“ Han var „kun Murer“, sagde lille Dorrit, ligesom for at advare ham mod at gøre sig alt for høje sōciale Forventninger om Plornish. Han boede i det sidste Hus i det „Blødende Hjerte“, og hans Navn stod oven over en lille Port.

Arthur skrev Adressen op og gav hende sin. Han havde udrettet alt, hvad han for Øjeblikket ønskede, med Undtagelse af, at han ønskede at indgyde hende Tillid til sig og at faa ligesom et Løfte af hende om, at hun vilde bevare den.

„Det var een Ven!“ sagde han, idet han gemte sin Lommebog. „Lad mig, medens jeg følger Dem tilbage — Ordet hjem skurrede i hans Øren — sige Dem, at De har een Ven til. Jeg holder ikke af at give højtidelige Forsikringer og siger ikke mere.“

„De er saa god imod mig. Jeg behøver sandelig ikke mere.“

De gik tilbage gennem de elendige, sølede Gader og imellem de fattige, kummerlige Butikker og maatte puffe sig frem blandt de Skarer af smudsige Gadesælgere, som i Almindelighed findes i fattige Kvarterer. Paa det korte Stykke Vej fandtes intet som helst behageligt for nogen af de fem Sanser. Og dog var det ingen sædvanlig Gang gennem sædvanlig Regn, Dynd og Larm for Clennam, medens han havde den lille, spinkle, bekymrede Skabning under sin Arm. Hvor ung hun forekom ham, eller hvor gammel han forekom hende at være, eller hvilken Gaade den ene var for den anden ved denne Begyndelse af den af Skæbnen bestemte Sammenslyngning af deres Historie, gør

intet til Sagen. Han tænkte paa, at hun var født og opvokset imellem disse Omgivelser og nu krympede sig ved dem, fortrolig med dem og dog ikke paa sin rette Plads; han tænkte paa hendes lange Bekendtskab med Livets usleste Fornødenheder og paa hendes Uskyldighed, paa hendes tidlige Omhu for andre og hendes unge Alder og barnlige Udseende.

Da de var komne ind i Hovedgaden, hvor Fængslet laa, raabte en Stemme: „Lille Moder, lille Moder!“ og idet Dorrit blev staaende og saa sig om, kom en mærkelig Skikkelse farende ivrig hen imod dem, stadig raabende: „Lille Moder!“ men faldt i det samme og spredte Indholdet af en stor Kurv, der var fuld af Kartofler, i Skarnet.

„Men, Maggy,“ sagde Dorrit, „hvor du dog er et klodset Barn!“

Maggy var ikke kommen til Skade, men samlede straks sig selv op og begyndte derpaa at samle Kartoflerne op, hvormed baade Dorrit og Arthur Clennam hjalp hende. Maggy samlede kun meget faa Kartofler op, derimod en stor Mængde Gadesnavs; men de blev alle samlede sammen igen og lagt i Kurven. Maggy tilsmurte derpaa sit sølede Ansigt med sit Sjal, og idet hun præsenterede Clennam det som en Typus paa Renhed, satte hun ham i Stand til at se, hvorledes hun saa ud.

Hun var omtrent otte og tyve Aar, med store Knogler, store Træk, store Hænder og Fødder, store Øjne og ingen Haar. Hendes store Øjne var vandklare og næsten farveløse; de syntes at paavirkes meget lidt af Lyset og stod unaturlig stive. Hendes Ansigt havde tillige det opmærksomme, lyttende Udtryk, som findes i de blindes Ansigter; men hun var ikke blind, eftersom hun havde eet taalelig tjenstdygtigt Øje. Ansigtet var ikke overdreven stygt, men dette skyldtes udelukkende et Smil, et godmodigt og i og for sig behageligt Smil, som dog blev ynkeligt, fordi det altid var der. En stor hvid Kappe med en Mængde tætte Strimler, som idelig flagrede omkring, skjulte Maggys Skallethed og gjorde det saa vanskeligt for hendes gamle sorte Hat at blive siddende paa hendes Hoved, at den hang om hendes Hals som et Zigeunerbarn. Kun en Komité af Modehandlere kunde have afgjort, hvoraf den øvrige Del af hendes fattige Dragt bestod; men den havde i det hele taget en stærk Lighed med Tang med enkelte kæmpestore Teblade imellem. Især saa hendes Sjal ud som et Teblad, der længe havde ligget i Vand.

Arthur Clennam saa paa Dorrit, som om han vilde sige:

„Tør jeg spørge, hvem det er?“ Dorrit, hvis Haand Maggy, som endnu stadig kaldte hende lille Moder, havde begyndt at kærtegne, svarede.

„Det er Maggy, Sir.“

„Maggy, Sir,“ gentog den forestillede Person. „Lille Moder!“

„Hun er et Barnebarn“ — sagde Dorrit.

„Barnebarn,“ gentog Maggy.

„Af min gamle Amme, som er død for længe siden. Hvor gammel er du, Maggy?“

„Ti Aar, Moder,“ svarede Maggy.

„De kan ikke tro, hvor god hun er,“ sagde Dorrit med uendelig Ømhed.

„God *hun* er,“ gentog Maggy, idet hun overførte dette fra sig selv paa sin lille Moder.

„Eller hvor forstandig,“ sagde Dorrit. „Hun gaar Ærinder saa godt som nogen og er tro som Guld.“ Maggy lo. „Hun fortjener selv sit Brød, helt og holdent. Helt og holdent!“ sagde Dorrit i en mere dæmpet og triumferende Tone. „Det gør hun virkelig!“

„Hvorledes er hendes Historie?“ spurgte Clennam.

„Tænk engang, Maggy!“ sagde Dorrit, idet hun tog hendes to store Hænder og slog dem imod hinanden. „En Herre, som har rejst mange Tusinde Mile, ønsker at høre din Historie!“

„Min Historie!“ udbrød Maggy. „Lille Moder.“

„Hun mener mig,“ sagde Dorrit noget forvirret, „hun holder meget af mig. Hendes Bedstemoder var ikke saa god imod hende, som hun burde have været; var hun vel, Maggy?“

Maggy rystede paa Hovedet, lavede et Drikkekar af sin knyttede venstre Haand, drak af den og sagde: „Genever.“ Derpaa lod hun, som om hun pryglede et Barn, og sagde: „Kosteskaft og Ildrager.“

„Da Maggy var ti Aar,“ sagde Dorrit, „fik hun en slem Feber, og siden er hun slet ikke bleven ældre.“

„Ti Aar,“ sagde Maggy og nikkede. „Men hvilket rart Hospital! Saa hyggeligt, ikke sandt? Aa, hvor det var rart. Saadant et himmelsk Sted!“

„Hun havde aldrig før haft Ro,“ sagde Dorrit sagte, „og nu lader hun altid Munden løbe derom.“

„Saadanne Senge, som der er der!“ udbrød Maggy. „Saadan Limonade! Saadanne Appelsiner! Saadan dejlig Suppe og

Vin! Saadanne Kyllinger! Aa, det er rigtig nok et velsignet Sted at være."

„Derfor blev Maggy der ogsaa, saa længe hun kunde," sagde Dorrit i samme Tone som før. Den var særlig bestemt for Maggys Øre og lød, som om hun fortalte en Børnehistorie, „og da hun til sidst ikke kunde blive der længer, kom hun ud. Men da hun aldrig skulde blive mere end ti Aar, hvor længe hun saa levede, og desuden var meget svag, ja saa svag, at naar hun begyndte at le, kunde hun ikke holde op igen — hvilket var stor Skade —."

Maggy blev pludselig umaadelig alvorlig.

„Vidste hendes Bedstemoder ikke, hvad hun skulde gøre med hende, og var i nogle Aar virkelig meget slem mod hende. I Tidens Løb begyndte Maggy omsider at gøre sig Umage for at uddanne sig og være meget opmærksom og meget flittig og fik efterhaanden Lov til at gaa ind og ud af Fængslet, saa ofte hun vilde, og fik saa meget at bestille, at hun kunde ernære sig selv, og ernærer sig nu ogsaa selv. Og det," sagde lille Dorrit og slog igen de to store Hænder imod hinanden, „er Maggys Historie, som Maggy selv ved."

Ja! Men Arthur vilde have vidst, hvad der manglede for at gøre den fuldstændig, om han end aldrig havde hørt Ordene lille Moder; om han end aldrig havde set den lille, spinkle Haand blive kærtegnet; om han end ikke havde haft Øje for de Taarer, som nu stod i de farveløse Øjne; om han end ikke havde haft Øre for den Hulken, som kvalte den plumpe Latter.

De var meget nær ved Enden af deres Vandring, og de gik nu ud af Porten for at tilbagelægge det sidste Stykke; men Maggy lod dem ikke have Fred, før de blev staaende uden for en Urtekræmmers Vindue tæt ved deres Bestemmelsessted, for at hun kunde vise sin Lærdom. Hun kunde læse lidt og nævnte for største Delen ganske rigtig de fede Tal i Prisangivelserne. Ligeledes hakkede hun sig gennem forskellige menneskekærlige Opfordringer, saasom: „Prøv vor Blanding"; „Prøv vor sorte Familiete"; „Prøv vor orangekrydrede Pekoe, som kan maale sig med ethvert Slags grøn Te", og forskellige Advarsler til Almenheden mod uredelige Udsalg og forfalskede Varer, og hun kom i de fleste Tilfælde ganske godt fra det. Da han saa, hvorledes Glæden bragte et Rosenskær i Dorrits Ansigt, hver Gang Maggy slumpede til at træffe det rigtige, blev han til Mode, som om han kunde være bleven staaende der og have gjort Urte-

kræmmerens Vindue til en Læsestue, indtil Regnen og Blæsten var blevne trætte.

Omsider naaede de ind paa Gaardspladsen, og der sagde han Farvel til lille Dorrit. Hvor lille hun end altid havde set ud, saa hun dog endnu mindre ud, da han saa hende gaa ind i Gangen i Portnerboligen: den lille Moder, ledsaget af sit store Barn. Døren til Buret aabnedes, og da den lille, i Fangenskab opfødte Fugl tamt var flagret ind, saa han den blive lukket igen og gik derpaa sin Vej.

TIENDE KAPITEL.

Indeholder hele Regeringskunsten.

Omsvøbsdepartementet var, hvad enhver ved, uden at det behøves at siges ham, det vigtigste Departement under Regeringen. Ingen som helst offentlig Sag kunde nogen Sinde paa nogen mulig Maade blive afgjort uden Omsvøbsdepartementets Samtykke. Det havde sin Finger i det største offentlige Fad og i den mindste offentlige Tallerken. Det var lige saa umuligt at fremme den soleklareste Ret som at afhjælpe den soleklareste Uret, uden udtrykkelig Bemyndigelse af Omsvøbsdepartementet. Hvis en ny Krudtsammensværgelse var bleven opdaget en halv Time, før Lunten skulde have været tændt, vilde ingen have været berettiget til at frelse Parlamentet, førend der havde været en halv Snes Komitémøder, en halv Skæppe Indstillinger, flere Sække officielle Betænkninger og et Vognmandslæs af ugrammatikalske Skrivelser fra Omsvøbsdepartementets Side.

Denne herlige Institution havde været tidlig paa Færde, da det ene ophøjede Princip for Kunsten at regere et Land første Gang tydelig aabenbaredes for Statsmændene. Det havde først af alle studeret denne glimrende Aabenbaring og ladet dens skinnende Indflydelse gennemtrænge hele den officielle Forretningsgang. Hvad der end skulde gøres, kom Omsvøbsdepartementet dog altid alle de øvrige offentlige Departementer i Forkøbet i den Kunst at opdage — *hvorledes det ikke skulde gøres.*

Ved denne snilde Opdagelse, ved den Takt, hvormed det altid benyttede den, og den Genialitet, hvormed det førte den ud i Livet, havde Omsvøbsdepartementet hævet sig op over alle andre offentlige Departementer, og den offentlige Tilstand hævet sig op til, hvad den var. Vist nok var „hvorledes det ikke skulde gøres" det store Maal, som alle offentlige Departementer og Politikere af Faget uden for Omsvøbsdepartementet tragtede efter. Vist nok var enhver ny Premierminister og enhver ny Regering, der kom til Roret, fordi de havde holdt fast paa en vis bestemt Ting som den, der nødvendigvis maatte gøres, ikke saa snart komne til Roret, førend de anstrengte sig af bedste Evne for at opdage, hvorledes den ikke skulde gøres. Vist nok begyndte, fra det Øjeblik et almindeligt Valg var forbi, enhver, der havde opnaaet Genvalg, at tænke over, hvorledes det ikke skulde gøres, skønt han paa Valgtribunen havde raset over, at Tingen ikke var bleven gjort, og opfordret de ærede Talere af Modpartiet under Trussel om Anklage for Højforræderi til at sige ham, hvorfor den ikke var bleven gjort, og skønt han havde paastaaet, at den maatte gøres, og forpligtet sig til, at den skulde blive gjort. Vist nok gik Debatterne i begge Parlamentshuse hele Samlingen igennem ud paa en langtrukken Overvejelse af, hvorledes den ikke skulde gøres. Vist nok sagde Trontalen ved Aabningen af enhver saadan Samling i Virkeligheden: Mylords og Gentlemen, De har et betydeligt Stykke Arbejde at gøre, og De vil derfor behage at begive Dem til Deres respektive Kamre og forhandle om, hvorledes det ikke skal gøres. Vist nok sagde Trontalen ved Slutningen af enhver saadan Samling i Virkeligheden: Mylords og Gentlemen, i flere besværlige Maaneder har De med megen Loyalitet og Patriotisme forhandlet om, hvorledes det ikke skal gøres, og har udfundet dette; og idet jeg nedbeder Himlens Velsignelse over Høsten (den naturlige, ikke den politiske) sender jeg Dem nu hjem. Alt dette var nu baade vist og sandt; men Omsvøbsdepartementet gik langt videre.

Det gik nemlig Dag ud og Dag ind mekanisk sin Gang og holdt hint vidunderlige, ene fornødne Hjul i Statsmaskineriet, hvorledes det ikke skulde gøres, i Bevægelse. Det overfaldt enhver ubesindig Statstjener, som var i Begreb med at gøre det eller ved et eller andet overraskende Tilfælde syntes at staa i mindste Fare for at gøre det, med en Indstilling, en Betænkning og en Instruks, som gjorde det af med ham. Det var denne nationale Virksomhedsaand hos Departementet, som efterhaan-

den førte til, at det havde faaet noget at gøre med alt. Mekanikere, naturkyndige, Krigsmænd, Sømænd, Ansøgere, Folk med Klager, Folk, som vilde forebygge Klager, Folk, som vilde raade Bod paa Klager, Folk, der købte andre, og Folk, der lod sig købe, Folk, som ikke kunde blive belønnede for deres Fortjenester, og Folk, som ikke kunde blive straffede for slet Opførsel, blev alle i Flæng puttede ind under Omsvøbsdepartementets Folioark.

En Mængde blev borte her. Ulykkelige, som var blevne forurettede eller havde lagt Planer til det almindelige Bedste (og de maatte hellere straks have ladet sig forurette end valgt denne bitre engelske Recept for ganske vist at blive det) og som efter en langsommelig og pinlig Ventetid lykkelig og vel var komne igennem andre offentlige Departementer, efter at de, overensstemmende med Reglementet, var blevne overfusede i dette, narrede i hint og afviste i et tredje, henvistes til sidst til Omsvøbsdepartementet og kom aldrig mere frem for Dagens Lys. Komiteer forhandlede om dem, Sekretærer skrev Indstillinger om dem, Skrivere registrerede, journaliserede, konfererede og afmærkede dem, og de smeltede bort. Kort sagt, alle Landets Sager gik igennem Omsvøbsdepartementet med Undtagelse af de Sager, som aldrig kom ud derfra, og deres Navn var Legio.

Undertiden angreb forbitrede Gemytter Omsvøbsdepartementet. Undertiden blev der stillet Forespørgsler om det, ja endog gjort eller dog truet med Forslag om det i Parlamentet af Demagoger, der var lave og uvidende nok til at paastaa, at den sande Regeringsrecept var, hvorledes det skulde gøres. Men saa stak det højtærede Overhusmedlem eller det ærede Underhusmedlem, hvis Sag det var at forsvare Departementet, en Appelsin i Lommen og benyttede Lejligheden til at holde en dundrende Tordentale. Han traadte da frem i Parlamentet med et Slag i Bordet og mødte det ærede Medlem Ansigt til Ansigt. Han var kommen der for at fortælle det ærede Medlem, om Omsvøbsdepartementet ikke alene var uskyldigt i denne Sag, men fortjente at roses i denne Sag, fortjente at hæves til Skyerne i denne Sag. Han var kommen der for at sige det ærede Medlem, at skønt Omsvøbsdepartementet altid havde Ret og fuldstændig Ret, havde det dog aldrig haft saa megen Ret som i denne Sag. Han var kommen der for at sige det ærede Medlem, at det vilde have været mere stemmende med hans Ære, mere stemmende med hans Anseelse, mere stemmende med

hans gode Smag, mere stemmende med hans sunde Fornuft, mere stemmende med Halvdelen af alle de smukke Talemaader, som findes i Sproget, hvis han havde ladet Omsvøbsdepartementet være i Fred og ikke berørt denne Sag. Dermed skottede han hen til en Manuduktør eller Sufflør fra Departementet, som sad mellem Tilhørerne, og fra hvem han havde sin Inspiration, og gjorde det fuldstændig af med det ærede Medlem ved Hjælp af Departementets Beretning om Sagen. Og skønt der altid skete eet af to, at nemlig Omsvøbsdepartementet enten intet havde at sige og sagde det, eller havde noget at sige, hvoraf det højtærede Overhusmedlem eller ærede Underhusmedlem glemte den ene Halvdel og vrøvlede noget om den anden, blev Omsvøbsdepartementet dog altid af et føjeligt Flertal erklæret fri for enhver Plet og Lyde.

Som en Følge af en lang Løbebane af denne Natur var Departementet blevet en saadan Planteskole for Statsmænd, at flere højtidelige Lorder var komne i Ry for at være sande overjordiske Vidundere af Forretningsdygtighed, alene fordi de i Spidsen for Omsvøbsdepartementet havde lagt sig efter, hvorledes det ikke skulde gøres. Med Hensyn til de underordnede Præster og Akolyter i dette Tempel var Resultatet af alt dette, at de var inddelte i to Klasser, og lige ned til det yderste Kontorbud enten troede paa Omsvøbsdepartementet som en guddommelig Institution, der havde en ubetinget Ret til at gøre, hvad det vilde, eller var havnede i fuldstændig Vantro og betragtede det som en sand Pest.

Familien Barnacle havde i nogen Tid hjulpet med til at bestyre Omsvøbsdepartementet, og Tite Barnacle-Linien ansaa sig endog for at have en vis Eneret i saa Henseende og tog det ilde op, naar nogen anden Familie vilde have et Ord med at sige. Barnaclerne var en meget højtstaaende Familie og en meget talrig Familie. De var ansatte i alle offentlige Kontorer og beklædte alle Slags offentlige Embeder. Enten var Nationen i en umaadelig Gæld til Barnaclerne, eller ogsaa var Barnaclerne i en umaadelig Gæld til Nationen. Man var ikke fuldkommen enig om, hvilken af Delene det var, idet Barnaclerne havde deres Mening og Nationen sin.

Den Mr. Tite Barnacle, som paa det her omtalte Tidspunkt plejede at manuducere eller sufflere den i Spidsen for Omsvøbsdepartementet staaende Statsmand, naar bemeldte højvelbaarne eller velbaarne Individ sad lidt usikker i sin Sadel, fordi en Landstryger brød en Lanse med ham i et Blad, var rigere paa

Blod end paa Penge. Som en Barnacle havde han sit Embede, hvilket jo var en meget god Ting, og som en Barnacle havde han naturligvis faaet sin Søn Barnacle jun. ansat paa sit Kontor. Men han havde giftet sig ind i en Gren af Familien Stiltstalking*), som ligeledes var bedre stillet, hvad Blodrigdom angaar end med Hensyn til rørligt eller urørligt Gods, og af dette Ægteskab var Barnacle jun. og tre unge Damer udsprungne. Paa Grund af Barnacle juniors, de tre unge Damers, Mrs. Tite Barnacles, née Stiltstalkings og sine egne aristokratiske Fornødenheder fandt Mr. Tite Barnacle Tiden fra den ene Gagedag til den anden noget længere, end han kunde have ønsket, en Omstændighed, som han altid lagde Nationens Karrighed til **Last.**

En Dag gjorde Arthur Clennam sin femte Forespørgsel efter Mr. Tite Barnacle i Omsvøbsdepartementet, efter at han de foregaaende Gange havde ventet paa ham enten i en Forstue, en Glasbaas, et Venteværelse eller en ildfast Gang, hvor Departementet syntes at opbevare sit Vinforraad. Ved denne Lejlighed havde Mr. Barnacle ikke, saaledes som tidligere, Forretninger med det højvelbaarne Vidunder, som stod i Spidsen for Departementet, men var fraværende. Derimod meddelte man ham, at den mindre Stjerne, Barnacle jun., endnu var synlig oven for Departements-Synskredsen.

Han udtalte et Ønske om at forhandle med Barnacle jun. og fandt denne unge Herre i Faderens Kontor i Færd med at svide sine Lægge foran Ilden og støtte sin Rygrad til Kaminhylden. Det var et hyggeligt og i den højere Kontorstil smukt møbleret Værelse, som med sit tykke Gulvtæppe, den med Læder betrukne Pult til at sidde ved, den med Læder betrukne Pult til at staa ved, den vældige Lænestol med tilhørende Fodtæppe, Kaminskærmen, de iturevne Papirer, Dokumentkasserne, der var forsynede med smaa Sedler, ligesom Medicinglas eller skudt Vildt, den gennemtrængende Lugt af Læder og Mahogni og et almindelig imponerende Præg af, hvorledes det ikke skulde gøres, vakte majestætiske Forestillinger om den fraværende Barnacle.

Den nærværende Barnacle, som havde Mr. Clennams Kort i sin Haand, havde et ungdommeligt Udseende og de mest dunede smaa Bakkenbarter, man maaske nogen Sinde har set. Saa fine var Dunene paa hans næsten skallede Hage, at han

---

*) Paa dansk: Styltegænger.

lignede en halv flyvefærdig Fugleunge, og en medlidende Iagttager kunde være bleven fristet til at paastaa, at hvis han ikke havde svedet sine Lægge, vilde han være død af Kulde. Han havde et udmærket Øjeglas dinglende om Halsen; men hans Øjehuler var uheldigvis saa flade og hans Øjelaag saa smaa og slappe, at Glasset ikke vilde blive siddende, naar han stak det i Øjet, men stadig drattede ned paa hans Vesteknapper med en Klirren, som generede ham i høj Grad.

„Hvad jeg vilde sige! Ser De, min Fader er ikke til Stede og kommer heller ikke i Dag," sagde Barnacle jun. „Er der noget, jeg kan gøre for Dem?"

(Klik! Øjeglasset drattede ned. Barnacle jun. blev forskrækket og søgte efter det overalt paa sin Person, men kunde ikke finde det.)

„De er alt for artig," sagde Arthur Clennam. „Ikke des mindre ønskede jeg dog at tale med Mr. Barnacle."

„Ja, men, hvad jeg vilde sige, ser De, De er jo ikke bleven tilsagt til at møde," sagde Barnacle jun. ,

(Imidlertid havde han fundet Øjeglasset og stukket det ind i Øjet igen.)

„Nej," sagde Arthur Clennam, „men det er det, jeg ønsker at blive."

„Ja, men hvad jeg vilde sige. Sig mig engang, er det en offentlig Sag?" spurgte Barnacle jun.

(Klik, Øjeglasset drattede ned igen, og Barnacle jun. søgte saa ivrigt efter det, at Clennam for Øjeblikket fandt det unyttigt at svare.)

„Er det," sagde Barnacle jun., idet han lagde Mærke til den fremmedes solbrændte Ansigt, „noget om — Skibsafgifter — eller saadant noget?"

(Medens han ventede paa Svar, aabnede han sit højre Øje med Haanden og stak Glasset ind i det med en saadan Voldsomhed, at det begyndte at løbe skrækkelig i Vand.)

„Nej," svarede Arthur, „det er ikke noget om Skibsafgifter."

„Ja saa. Er det da en privat Sag?"

„Det ved jeg ikke rigtig. Det angaar en Mr. Dorrit."

„Hør engang, jeg vil sige Dem noget. De maa helst forhøre Dem hjemme i vort Hus, hvis De kommer den Vej. Det er Nummer fire og tyve i Mews Street, ved Grosvenor Square. Min Fader har faaet et let Anfald af Podagra, som holder ham hjemme."

(Den vildledte unge Barnacle begyndte aabenbart at blive

blind paa sin Øjeglasside, men undsaa sig ved at gøre yderligere Forandringer i sine smertelige Foranstaltninger.)

„Mange Tak; jeg vil straks gaa derhen. God Morgen.“ Den unge Barnacle blev ganske betuttet herover, som om han ikke havde ventet, at han vilde gaa.

„Er De ogsaa ganske vis paa,“ raabte han efter Clennam, da denne var kommen hen til Døren, eftersom han nødig ganske vilde give Slip paa den lyse, forretningsmæssige Idé, som han havde undfanget, „at det ikke er noget om Skibsafgifter?“

„Ja, ganske vis.“

Med denne Forsikring og noget nysgerrig efter at vide, hvad der vilde have fundet Sted, hvis det virkelig havde været noget om Skibsafgifter, gik Clennam bort for at fortsætte sine Undersøgelser.

Mews Street ved Grosvenor Square var ikke ganske det samme som det fine Grosvenor Square, men laa dog meget nær derved. Det var en vederstyggelig, lille Gade med Brandmure, Stalde, Møddinger og Vognskure med Loftslejligheder for Kuskefamilier, der nærede en stærk Lidenskab for at tørre Tøj og dekorere deres Vindueskarme med Landevejsbomme i Miniature. Den fornemste Skorstensfejer i dette aristokratiske Kvarter boede i den blinde Ende af Mews Street, og det samme Hjørne indeholdt et Etablissement, som havde en stærk Søgning tidlig om Morgenen og i Tusmørket, da man der købte Vinflasker og Køkkenaffald. Mester Jakels Teatre plejede at blive stillede op mod Brandmuren i Mews Street, medens deres Ejere spiste til Middag paa et andet Sted, og Nabolagets Hunde satte hinanden Stævne i den samme Egn. Ikke des mindre laa der ved Indgangen til Mews Street to, tre smaa indelukkede Huse, hvoraf der gik en uhyre Leje paa Grund af, at de gned sig op ad et aristokratisk Kvarter som et usseligt Paahæng; og naar et af disse smaa Hønsebure var at faa til Leje (hvilket sjældent hændte, da de var stærkt efterspurgte), averterede Husagenten det i Avisen som en herskabelig Bolig i den fineste Del af Byen, der udelukkende beboedes af den fornemme Verden.

Havde en herskabelig Bolig i strengeste Forstand ikke været uundværlig for Barnaclernes Blod, vilde denne særlige Gren af Familien have haft et temmelig omfangsrigt Valg mellem mindst ti Tusinde Huse med halvhundrede Gange saa megen Plads for en Tredjedel af Pengene. Saaledes som Forholdet var, rev Mr. Barnacle, der fandt sin herskabelige Bolig yderst ube-

kvem og yderst dyr, altid som en Statens Tjener Landet dette i Næsen og anførte det som et Eksempel paa Landets Karrighed.

Clennam kom til et indeklemt Hus, der havde en forfalden, indsunken Forside, smaa, smudsige Vinduer og en lille, mørk Kælderhals, der mindede om en fugtig Vestelomme, og som han opdagede var Nummer fire og tyve. For Lugtens Sans var Huset ligesom en Slags Flaske, fyldt med en stærk Destillation af Staldluft, og da Tjeneren aabnede Døren, syntes han at tage Proppen af.

Tjeneren forholdt sig til Grosvenor Squares Tjenere, som Huset forholdt sig til Grosvenor Squares Huse. Skønt beundringsværdig i sin Art, var denne Art dog kun en Afart og en Vanart. Hans Forgyldning var ikke fri for at være noget anløben, og baade hans Ansigtsfarve og hans Førlighed var ikke fri for at være paavirket af den beklumrede Luft i hans Anretningsværelse. Der var en vis gusten Laskethed ved ham, da han tog Proppen af og holdt Mr. Clennam Flasken for Næsen.

„Hav den Godhed at give Mr. Tite Barnacle dette Kort og sig, at jeg nylig har talt med den unge Mr. Barnacle, som viste mig herhen.“

Tjeneren, som havde lige saa mange store Knapper med det Barnacleske Vaaben paa Taskerne af sine Lommer, som om han havde været Familiens Sølvkammer og gik omkring med Sølvtøjet og Smykkerne bag disse Knapper, grundede lidt over Kortet og sagde derpaa: „Kom indenfor.“ Der udfordredes en vis Omtanke for at gøre det uden at støde den indvendige Forstuedør op og i det deraf følgende aandelige Virvar og legemlige Mørke at falde ned ad Køkkentrappen. Imidlertid naaede den fremmede dog lykkelig og vel hen paa Dørmaatten.

Da Tjeneren endnu en Gang sagde: „Kom indenfor,“ fulgte den fremmede bag efter ham. Ved den indvendige Forstuedør blev der præsenteret ham nok en Flaske og taget endnu en Prop af. Denne ny Flakon syntes at være fyldt med koncentrerede Levnedsmidler og en Ekstrakt af Opvadskningsvand fra Anretningsværelset. Efter en Skærmydsel i den smalle Gang, som kom af, at Tjeneren tillidsfuldt aabnede Døren til den triste Spisestue, med Forfærdelse bemærkede nogen derinde og, idet han skyndsomt trak sig tilbage, tumlede mod den fremmede, blev denne lukket inde i en beklumret Bagstue, mens han blev meldt. Her havde han Lejlighed til at forfriske sig med begge Flasker paa een Gang, medens han saa ud paa en lav Bagmur tre Fod fra ham og anstillede Betragtninger over,

hvor mange Barnacle Familier der af deres eget fri, forfængelige Valg boede i saadanne Kasser.

Mr. Barnacle vilde tage imod ham. Vilde han gaa ovenpaa? Det vilde og gjorde han, og i Salen forefandt han Mr. Barnacle selv med Benet paa en Skammel, det udtrykte Billede af, hvorledes det ikke skulde gøres.

Mr. Barnacle skrev sig fra en bedre Tid, da Landet ikke var saa karrigt og Omsvøbsdepartementet ikke saa overhængt. Han svøbte det ene Lag efter det andet af et hvidt Halstørklæde om Halsen paa sig selv, ligesom han svøbte det ene Lag efter det andet af Papir om Halsen paa Landet. Hans Manchetter og Flipper var trykkende; hans Stemme og Væsen var trykkende. Han bar en svær Urkæde med en Bunke Signeter, en i en generende Grad tilknappet Kjole, en i en generende Grad tilknappet Vest, et Par Benklæder uden Rynker og et Par stive Støvler. Han var i det hele taget glimrende, massiv, overvældende og uhandlelig. Han syntes at have siddet hele sin Levetid for en Portrætmaler.

„Mr. Clennam?“ sagde han. „Behag at tage Plads.“

Mr. Clennam tog Plads.

„De har nok spurgt efter mig i Omsvøbsdepartementet?“ sagde Mr. Barnacle, idet han gav dette Ord en Betoning, som om det havde bestaaet af fem og tyve Stavelser.

„Jeg har taget mig den Frihed.“

Mr. Barnacle bøjede højtidelig sit Hoved, som om han vilde have sagt: „Jeg nægter ikke, at det er en Frihed, men tag Dem kun endnu en Frihed og underret mig om, hvad De vil.“

„Tillad mig at bemærke, at jeg har opholdt mig nogle Aar i Kina, er aldeles fremmed herhjemme og ikke har nogen personlig Interesse af den Forespørgsel, jeg vil gøre.“

Mr. Barnacle trommede med Fingrene paa Bordet og syntes at sige til sin Gæst, som om han nu sad for en ny og ubekendt Kunstner: „Hvis De vil have den Godhed at tage mig af med mit nærværende ophøjede Udtryk, vil jeg være Dem forbunden.“

„I Marshalsea Fængslet har jeg truffet en Gældsfange ved Navn Dorrit, som har været der i mange Aar. Jeg ønsker at undersøge hans indviklede Anliggender for at erfare, om det efter en saa lang Tids Forløb skulde være muligt at forbedre hans ulykkelige Tilstand. Mr. Tite Barnacle er bleven mig nævnt som en af hans Kreditorer, der skulde besidde en meget betydelig Indflydelse. Er jeg rigtig underrettet?“

Da det hørte til Omsvøbsdepartementets Grundsætninger al-

drig under nogen som helst Omstændigheder at give et ligefremt Svar, sagde Mr. Barnacle: „Meget muligt!“

„Paa Kronens Vegne, om jeg tør spørge, eller som privat Individ?“

„Omsvøbsdepartementet, Sir,“ svarede Mr. Barnacle, „kan mulig have henstillet — mulig — jeg kan ikke sige det — at en eller anden offentlig Fordring paa et insolvent Firma eller Kompagniskab, hvortil hin Person maaske har hørt, skulde inddrives. Spørgsmaalet er maaske under den officielle Forretningsgang blevet Omsvøbsdepartementet forelagt til Betænkning. Departementet har maaske udfærdiget eller tiltraadt en Erklæring, der gik ud paa en saadan Henstilling.“

„Jeg formoder da, at det forholder sig saaledes.“

„Omsvøbsdepartementet,“ sagde Mr. Barnacle, „er ikke ansvarlig for Folks Formodninger.“

„Tør jeg spørge, hvorledes jeg kan erholde officiel Underretning om Sagens rette Sammenhæng?“

„Det tilkommer ethvert Medlem af — Almenheden,“ sagde Mr. Barnacle, idet han nævnede denne foragtelige Størrelse med øjensynlig Uvilje, som om den var hans naturlige Fjende, „at indgive et Andragende til Departementet. De Formaliteter, som herved er at iagttage, kunne erfares ved Henvendelse til vedkommende Afdeling af Departementet.“

„Hvilken er denne vedkommende Afdeling?“

„Jeg maa henvise Dem,“ svarede Mr. Barnacle og ringede paa Klokken, „til Departementet selv for at faa et formelt Svar paa denne Forespørgsel.“

„Undskyld, at jeg —“

„Departementet er tilgængeligt for — Almenheden“ — Mr. Barnacle gjorde altid et lille Ophold foran dette paatrængende Ord — „naar — Almenheden nærmer sig det i Overensstemmelse med de officielle Former; nærmer — Almenheden sig ikke i Overensstemmelse med de officielle Former, maa — Almenheden tage Skade for Hjemgæld.“

Mr. Barnacle gjorde et stift Buk for den fremmede som krænket Mand af god Familie, som krænket Embedsmand og som krænket Beboer af en herskabelig Lejlighed, alle tre ældede sammen til een; og denne gjorde et Buk for Mr. Barnacle og blev af den laskede Tjener lukket ud i Mews Street.

Da han var kommen saa langt, besluttede han, som en Øvelse i Udholdenhed, atter at gaa til Omsvøbsdepartementet og se, om han kunde komme nogen Vej der. Han gik altsaa

tilbage og sendte endnu en Gang sit Kort op til Barnacle jun. med et Kontorbud, som tog ham det meget ilde op, at han var kommen igen, og som spiste mosede Kartofler med Sauce bag et Skærmbrædt i Forstuen. Han stededes atter for Barnacle jun. og fandt nu denne unge Herre i Færd med at svide sine Knæ og gabe sig mødig hen ad Vejen til Klokken fire.

„Hør, ved De hvad, nu skal jeg sige Dem noget! Det er da Pokker til Maade, som De hænger fast ved os," sagde Barnacle jun. og saa over sin Skulder.

„Jeg ønsker at vide —"

„Hør, ved De hvad, De maa paa Ære ikke komme her og sige, at De ønsker at vide, vil jeg lade Dem vide," indvendte Barnacle jun., idet han vendte sig om og stak Øjeglasset i Øjet.

„Jeg ønsker at vide," sagde Arthur Clennam, der havde besluttet at holde sig til en bestemt, kort Ordform, „den nøjagtige Beskaffenhed af Kronens Fordringer paa en Gældsfange ved Navn Dorrit."

„Hør, ved De hvad, De skyder virkelig en stærk Fart, maa jeg sige. De er jo slet ikke bleven tilsagt," sagde Barnacle jun., som om Tingen begyndte at blive alvorlig.

„Jeg ønsker at vide," sagde Arthur Clennam og gentog sit Andragende.

Barnacle jun. stirrede paa ham, til hans Øjeglas drattede ned, hvorpaa han igen stak det i sit Øje og stirrede paa ham, indtil det drattede ned igen. „De har ingen Ret til at komme her og gøre Kvalm," bemærkede han derpaa med den højeste Grad af Mathed. „Hør engang, hvad er Deres Mening? De sagde mig jo selv, at De ikke vidste, om det var en offentlig Sag eller ikke!"

„Jeg har nu bragt i Erfaring, at det er en offentlig Sag," svarede Supplikanten, „og jeg ønsker at vide," tilføjede han og gentog sin ensformige Forespørgsel.

Dette havde den Virkning paa den unge Barnacle, at han i en modløs Tone gentog: „Hør engang, De maa paa Ære ikke komme her og sige, at De ønsker at vide, vil jeg lade Dem vide!" hvilket havde den Virkning paa Arthur Clennam, at han med de selvsamme Ord i den selvsamme Tone paa ny gentog sin Forespørgsel. Dette havde atter den Virkning paa den unge Barnacle, at han frembød et levende Billede af Hjælpeløshed og Fortabthed. „Nu vel, jeg vil sige Dem noget. Hør engang! De gør bedst i at prøve Deres Lykke i Sekretariatet," sagde han

til sidst, idet han vaklede hen til Klokken og ringede. „Jenkinson," sagde han til Budet, „Mr. Wobbler!"

Arthur Clennam, som nu følte, at han havde indviet sig til en Storm paa Omsvøbsdepartementet og maatte lade staa til, fulgte med Budet op i en anden Etage i Bygningen, hvor Betjenten viste ham Mr. Wobblers Kontor. Han gik derind og forefandt der to Herrer siddende lige over for hinanden ved en stor og magelig Pult; den ene af dem pudsede et Riffelløb med et Lommetørklæde, medens den anden med en Papirkniv smurte Syltetøj paa en Skive Brød.

„Mr. Wobbler?" spurgte Supplikanten.

Begge Herrerne saa paa ham og syntes at blive forundrede over en saadan Fripostighed.

„Han rejste altsaa," sagde Herren med Riffelløbet, som var en overordentlig langsom Taler, „ned til sin Fætters Gaard og tog Hunden med sig paa Jernbanen. Mageløs Hund. Fo'r løs paa Drageren, da den blev sat ind i Hundekassen og fo'r løs paa Konduktøren, da den blev tagen ud. Han fik en halv Snes Kammerater ind i en Lade tillige med en dygtig Portion Rotter og lod Hunden gøre en Prøve. Da han mærkede, at Hunden kunde klare for sig, indgik han Væddemaalet og holdt et stor Sum paa Hunden. Da Væddemaalet skulde afgøres, blev en Kæltring underkøbt til at give Hunden noget ind, saa at den blev døddrukken, og dens Herre blev aldeles blanket af."

„Mr. Wobbler?" sagde Supplikanten.

Den Herre, som var i Færd med at smøre Syltetøjet paa en Skive Brød, svarede uden at vende Øjnene bort fra dette Stykke Arbejde: „Hvad kaldte han Hunden?"

„Kaldte den Perle," sagde den anden. „Sagde, at Hunden var det udtrykte Billede af den gamle Tante, efter hvem han ventede en Arv. Fandt, at den især lignede hende, da den var fuld."

„Mr. Wobbler?" sagde Supplikanten.

Begge Herrerne lo i nogen Tid. Da den Herre, som havde pudset Riffelløbet, ved nærmere Eftersyn fandt, at det var i en tilfredsstillende Tilstand, viste han den anden det, og da denne havde tilkendegivet sit Bifald, lagde han Løbet paa dets Plads i Kassen, som stod foran ham, og tog Skæftet og begyndte at pudse det under en sagte Fløjten.

„Mr. Woobler?"

„Hvad godt?" sagde Mr. Wobbler derpaa med Munden fuld.

„Jeg ønsker at vide —“ og atter fremstillede Arthur Clennam mekanisk, hvad han ønskede at vide.

„Kan ikke sige Dem det,“ bemærkede Mr. Wobbler, tilsyneladende til sin Frokost. „Har aldrig hørt Tale derom. Har intet at gøre dermed. Spørg Dem hellere for hos Mr. Clive, anden Dør til venstre paa næste Gang.“

„Maaske giver han mig det samme Svar.“

„Højst sandsynligt. Ved ingen Besked derom,“ sagde Mr. Wobbler.

Supplikanten vendte sig om og havde allerede forladt Værelset, da den anden Herre, ham med Riffelløbet, raabte efter ham: „Halløj! De der!“

Han stak igen Hovedet indenfor.

„Luk Døren efter Dem. Det er Fanden til Træk, De lader strømme ind her!“

Nogle faa Skridt bragte ham til den anden Dør til venstre paa næste Gang. I dette Værelse forefandt han tre Herrer, af hvilke Nummer eet og to egentlig ikke bestilte noget, og Nummer tre egentlig heller ikke bestilte noget. Imidlertid syntes de dog at have en mere direkte Andel end de andre i Udførelsen af Departementets store Grundsætning, eftersom der var et Ærefrygt vækkende indre Gemak med Fløjdøre, i hvilket Omsvøbs-Vismændene syntes at være forsamlede til Raadslagning, og hvor der idelig blev baaret en imponerende Masse Papirer ud og ind af en Herre, Nummer fire.

„Jeg ønsker at vide,“ sagde Arthur Clennam og fremsatte atter sin Sag i den samme Lirekassetone. Da Nummer eet henviste ham til Nummer to, og Nummer to henviste ham til Nummer tre, fik han Lejlighed til at fremsætte den tre Gange, førend de alle tre henviste ham til Nummer fire, for hvem han da atter fremsatte den.

Nummer fire var en livlig, køn, velklædt, venlig ung Fyr — en Barnacle, men af en livligere Gren af Familien — og han sagde i en aabenhjertig Tone: „Aah, De maa hellere lade være at plage Dem selv med det, synes jeg.“

„Lade være at plage mig selv med det?“

„Ja, jeg raader Dem at lade være at plage Dem selv med det.“

Dette var en saa ny Synsmaade, at Arthur Clennam ikke var rigtig paa det rene med, hvorledes han skulde optage det.

„Men derfor kan De jo gerne gøre det, hvis De vil. Jeg kan give Dem saa mange Blanketter, det skal være, til Udfyldning.

Vi har nok af dem. De kan med Fornøjelse faa en halv Snes, hvis De vil. Men De kommer aldrig nogen Vej med det," sagde Nummer fire.

„Skulde det være en saa haabløs Gerning? Undskyld mig, jeg er fremmed her i England."

„*Jeg* siger ikke, at den vil være haabløs," svarede Nummer fire med et frimodigt Smil. „Jeg udtaler ingen Mening derom; jeg udtaler kun en Mening om Dem. *Jeg* tror ikke, at De kommer nogen Vej dermed. Imidlertid kan De naturligvis gøre, hvad De har Lyst til. Sagen angaar formodentlig en Misligholdelse af en Kontrakt eller saadant noget, ikke sandt?"

„Det ved jeg virkelig ikke."

„Naa, men det kan De faa at vide. Derpaa maa De se at faa at vide, under hvilket Departement Kontrakten hørte, og saa kan De der faa at vide, hvorledes det hele hænger sammen."

„Jeg beder Dem om Forladelse. Hvorledes skal jeg faa det at vide?"

„Ih, De maa — De maa spørge, til man siger Dem Besked. Derpaa maa De henvende Dem med et skriftligt Andragende — i Overensstemmelse med de regelmæssige Former, som De maa faa at vide — til Departementet om Tilladelse til at henvende Dem med et skriftligt Andragende til dette Departement. Faar De en saadan Tilladelse — som De sagtens faar efter nogen Tids Forløb — maa Andragendet afgives til hint Departement, sendes til dette Departement for at blive registreret, sendes tilbage for at underskrives af hint Departement, atter sendes tilbage for at blive kontrasigneret af dette Departement, og da begynder det regelmæssig at versere for hint Departement. De maa skaffe Dem at vide, naar Sagen gaar igennem ethvert af disse Stadier, ved at spørge Dem for i begge Departementer, indtil man siger Dem Besked."

„Men det er dog næppe en rigtig Forretningsgang," kunde Arthur Clennam ikke bare sig for at sige.

Denne frejdige unge Barnacle morede sig kostelig over, at han kunde være saa enfoldig endog et Øjeblik at tro, at den var det. Denne forekommende unge Barnacle vidste helt vel, at den ikke var det. Denne raske unge Barnacle var bleven sat ind i Departementet som privat Sekretær, for at han kunde være ved Haanden, naar der faldt en fed lille Mundfuld af, og han indsaa meget godt, at Departementet var et politisk-diplomatisk Hokuspokus-Maskineri, der skulde holde de næsvise

plebejiske Spørgere tre Skridt fra Livet af Højvelbaarenhederne. Denne flotte unge Barnacle vilde kort sagt sandsynligvis blive Statsmand og komme til at spille en Rolle.

„Er Sagen først kommen regelmæssig for i det ene Departement, hvad det nu end er," vedblev denne opvakte unge Barnacle, „kan De fra Tid til anden passe paa den der. Naar den derpaa er kommen regelmæssig for i det andet Departement, maa De fra Tid til anden passe paa den her. Vi ville henvise den til højre og venstre, og der, hvor vi viser den hen, maa de holde Øje med den. Hver Gang, den kommer tilbage hertil, gør De bedst i at holde Øje med os. Gaar den i Staa nogetsteds, maa De se til at give den et Skub. Naar De skriver til det andet Departement om den, og derpaa til dette Departement om den, uden at høre noget tilfredsstillende om den, saa gør De bedst i — at blive ved at skrive."

Arthur Clennam saa unægtelig meget tvivlraadig ud. „I ethvert Tilfælde," sagde han, „er jeg Dem forbunden for Deres Artighed."

„Nej, slet ikke," svarede denne elskværdige unge Barnacle. „Prøv paa det og se, hvorledes De synes om det. Det staar jo altid i Deres Magt at opgive det, hvis De ikke synes om det. De gør bedst i at tage en Slump Blanketter med. Giv ham en Slump!" Med denne Anmodning til Nummer to tog denne sprudlende unge Barnacle en ny Haandfuld Papirer fra Nummer eet og tre og bar dem ind i Helligdommen som et Offer til Overguderne i Omsvøbsdepartementet.

Arthur Clennam stak temmelig mismodig sine Blanketter i Lommen og gik ned ad den lange, med Fliser belagte Gang og ned ad den lange, med Fliser belagte Trappe. Da han var kommen ned til Svingdøren, som førte ud til Gaden, og, ikke alt for taalmodig, stod og ventede paa, at to Mennesker, som var mellem den og ham, skulde gaa ud og ligeledes lade ham komme ud, lød en bekendt Stemme i hans Øre. Han betragtede den talende og genkendte Mr. Meagles. Meagles var meget rød i Ansigtet — rødere, end Rejsen kunde have gjort ham — og sagde, idet han greb en lille Mand, der fulgte ham, i Kraven: „Kom her, Skurk, kom her!"

Dette var noget saa uventet at høre, og det var noget lige saa uventet at se Meagles rive Døren op og styrte ud paa Gaden med den lille Mand, der saa meget uskyldig ud, at Clennam standsede et Øjeblik for at veksle forbavsede Blikke med Portneren. Imidlertid gik han snart bagefter og saa Meagles gaa

ned ad Gaden med sin Fjende ved Siden. Han indhentede snart sin gamle Rejsekammerat og slog ham paa Skulderen. Det koleriske Ansigt, hvormed Meagles vendte sig om imod ham, opklaredes, da han saa, hvem det var, og han udstrakte venskabelig sin Haand.

„Hvorledes har De det?“ sagde Meagles. „Hvorledes befinder De Dem? Jeg er ganske nylig kommen hjem fra min Udenlandsrejse. Det glæder mig at se Dem.“

„Og det glæder mig ligeledes at se Dem.“

„Tak, Tak!“

„Mrs. Meagles og Deres Datter —?“

„I bedste Velgaaende,“ sagde Meagles. „Jeg vilde kun ønske, at De havde truffet mig i en fordelagtigere Tilstand, hvad Kølighed angaar.“

Skønt det ingenlunde var varmt i Vejret, var Meagles dog saa ophedet, at han tiltrak sig de forbigaaendes Opmærksomhed, og det saa meget mere, som han støttede sig med Ryggen op til et Rækværk, tog sin Hat og sit Halstørklæde af og gned sit dampende Hoved og Ansigt og sine blussende Øren og Hals uden mindste Hensyn til den offentlige Mening.

„Puh!“ sagde Meagles, medens han igen klædte sig paa. „Det gjorde godt. Nu er jeg køligere.“

„De har ærgret Dem. Hvad er der i Vejen?“

„Vent lidt, saa skal jeg fortælle Dem det. Har De Tid til at gaa en lille Tur i Parken?“

„Saa megen Tid De behager.“

„Saa følg med. Ja, De maa nok se paa ham.“ Han havde tilfældigvis fæstet sine Øjne paa den Forbryder, hvem Meagles saa forbitret havde grebet i Kraven. „Han er nok værd at se paa, den Fyr.“

Der var ikke stort ved ham at se, hverken med Hensyn til legemlig Størrelse eller Paaklædning, idet han kun var en lille, firskaaren, praktisk udseende Mand, hvis Haar var blevet graat, og i hvis Pande og Ansigt der var nogle dybe Tankefurer, der saa ud, som om de var udskaarne i haardt Træ. Han var iført en anstændig sort Klædning, der var blevet lidt rustbrun, og han saa ud til at være en eller anden dygtig Haandværksmester. I Haanden havde han et Brillefutteral, som han, mens han saaledes var Genstand for Betragtning, drejede rundt med et vis behændigt Tag med Tommelfingeren, som man kun finder hos Folk, der er vant til at omgaas Værktøj. „De bliver hos os,“

sagde Meagles i et Slags truende Tone, „saa skal jeg straks forestille Dem. Nu da!“

Medens de gik den nærmeste Vej til Parken, undrede Clennam sig over, hvad denne ubekendte, der adlød paa den føjeligste Maade, vel kunde have gjort. Hans Udseende retfærdiggjorde ingenlunde Mistanken om, at han havde næret Planer mod Meagles's Lommetørklæde, og heller ikke lod han til at være enten stridbar eller heftig. Han var en stille, jævn, sat Mand, gjorde intet Forsøg paa at undvige og syntes lidt nedslaaet, men hverken skamfuld eller bodfærdig. Var han en Forbryder, maatte han unægtelig være en uforbederlig Hykler, og var han ingen Forbryder, hvorfor havde Meagles da grebet ham i Kraven? Han saa, at Manden ikke alene sysselsatte hans egne Tanker, men ogsaa Meagles's; thi den Samtale, de førte med hinanden paa den korte Vej til Parken, gik ingenlunde flydende, og Meagles's Øje vandrede stadig tilbage til Manden, selv om han talte om noget ganske andet. Da de omsider var komne ind mellem Træerne, blev Meagles staaende og sagde:

„Vil De gøre mig den Tjeneste, Mr. Clennam, at se paa denne Mand? Hans Navn er Doyce, Daniel Doyce. De vilde vist ikke anse denne Mand for Forbryder?“

„Nej, det vilde jeg virkelig ikke.“ Det var et noget kildent Spørgsmaal at svare paa i Mandens Paahør.

„Nej. Men det er han. Han er en Forbryder. Hvori han har gjort sig skyldig? Mord, Drab, Brandstiftelse, Falsk, Bedrageri, Indbrudstyveri, Landevejsrøveri, Ran, Sammensværgelse, Svig? Hvad mener De?“

„Jeg mener,“ svarede Clennam, idet han bemærkede et svagt Smil i Daniel Doyces Ansigt, „i ingen af Delene.“

„De har Ret,“ sagde Meagles. „Men han har været opfindsom og forsøgt at anvende sin Opfindsomhed til Fordel for sit Fædreland. Det gør ham lige straks til en Forbryder.“

Arthur saa paa Manden selv, som kun rystede paa Hovedet.

„Denne Doyce,“ sagde Meagles, „er Smed og Ingeniør. Han sidder ikke i nogen stor Bedrift, men er bekendt som en meget opfindsom Mand. For en halv Snes Aar siden fuldstændiggør han en Opfindelse angaaende en højst mærkværdig hemmelig Fremgangsmaade af stor Vigtighed for hans Fædreland og hans Medmennesker. Jeg vil ikke tale om, hvor mange Penge den har kostet ham, eller om, hvor mange Aar af sit Liv han har anvendt paa den; men for en halv Snes Aar siden bragte han den til Fuldkommenhed. Var det ikke en halv Snes?“ sagde

Meagles til Doyce. „Det er en Mand til at blive rasende over; han klager aldrig.“

„Jo. Ti Aar godt og vel.“

„Godt og vel!“ sagde Meagles; „De mener nok alt andet end godt og vel. Nu vel, Mr. Clennam. Han henvender sig til Regeringen. I samme Øjeblik han henvender sig til Regeringen, bliver han en Forbryder;“ Meagles var atter paa Vej til at blive dygtig hed, „han hører op at være en uskyldig Borger og bliver en Misdæder. Fra hint Øjeblik behandles han som et Menneske, der har begaaet en eller anden djævelsk Misgerning. Han er et Menneske, som skys, afvises, overfuses, spottes, sendes fra den ene fornemme unge eller gamle Herre til den anden fornemme unge eller gamle Herre og tilbage igen; han er et Menneske, som ingen Ret har til sin egen Tid eller til sin egen Ejendom; en fredløs, som man har Lov til at se at blive kvit paa alle mulige Maader; et Menneske, som man har Lov til at pine og plage ved alle mulige Midler.“

Efter Formiddagens Erfaring var dette ikke saa vanskeligt at tro, som Meagles mente.

„Staa ikke der, Doyce, og drej paa Deres Brillefutteral, men fortæl Mr. Clennam, hvad De har betroet mig.“

„Jeg kunde unægtelig ikke andet end føle mig som en Forbryder,“ sagde Opfinderen. „Naar jeg løb og piskede fra det ene Kontor til det andet, blev jeg altid mere eller mindre behandlet, som om det var en meget grov Forbrydelse. Jeg har ofte, for at holde Modet oppe, fundet det nødvendigt at huske paa, at jeg virkelig ikke har begaaet noget, som kunde bringe mig i Newgate, men kun søgt at tilvejebringe en stor Besparelse og en stor Forbedring.“

„Der hører De!“ sagde Meagles. „Døm nu selv, om jeg overdriver. Nu vil De tro mig, naar jeg fortæller Resten.“

Efter denne Indledning kom Meagles med sin Fortælling, denne staaende Fortælling, der er bleven kedelig; denne dagligdags Fortælling, som vi alle kan udenad, om, hvorledes det høje Ministerium efter en Uendelighed af personlige og skriftlige Henvendelser, efter et Utal af Uforskammetheder, Uvidenheder og Fornærmelser afgav en Erklæring, Nummer tretusinde firehundrede og tooghalvfjeerds, hvorved det tillodes Forbryderen paa egen Bekostning at anstille Forsøg med sin Opfindelse. Om hvorledes Forsøgene anstilledes i Overværelse af et Udvalg paa seks Medlemmer, af hvilke to gamle Medlemmer var for blinde til at kunne se dem, to andre gamle Medlemmer for døve

til at kunne høre dem, et andet gammelt Medlem for halt til at kunne komme dem nær nok, og det sidste gamle Medlem for tykhovedet til at kunne forstaa dem. Om hvorledes der gik endnu flere Aar, hvori der forefaldt flere Uforskammetheder, Uvidenheder og Fornærmelser. Hvorledes det høje Ministerium derpaa afgav en Erklæring, Nummer femtusinde ethundrede og tre, hvorved det overdrog Sagen til Omsvøbsdepartementet. Om hvorledes dette i Tidens Løb optog Sagen som noget ganske splinternyt, hvorom der aldrig før havde været Tale; forkvaklede Sagen, forhutlede Sagen, legede Himmelspræt med Sagen. Om hvorledes Uforskammethederne, Uvidenhederne og Fornærmelserne gennemgik hele Multiplikationstabellen. Om hvorledes Opfindelsen blev henvist til tre Barnacler og een Stiltstalking, som ikke forstod sig det mindste paa den; i hvis Hoveder det var umuligt at banke den ind; som blev kede af den og indberettede fysiske Umuligheder om den. Om hvorledes Omsvøbsdepartementet i en Erklæring, Nummer ottetusinde syvhundrede og fyrretyve, udtalte, „at det ikke saa nogen Grund til at omstøde den Beslutning, hvortil det høje Ministerium var kommet. Om hvorledes Omsvøbsdepartementet, efter at være blevet mindet om, at det høje Ministerium ikke var kommet til nogen Beslutning, havde lagt Sagen paa Hylden. Om hvorledes der denne Formiddag havde fundet den sidste Sammenkomst Sted med Overhovedet for Omsvøbsdepartementet, og hvorledes dette Malmhoved havde talt, og i det hele taget, naar Hensyn toges til alle Omstændigheder, og Sagen saas fra de forskellige Synspunkter, været af den Formening, at der kun var een af to Veje at gaa, nemlig enten at lade Sagen bero for stedse, eller begynde paa den forfra.

„Hvorpaa jeg," sagde Meagles, „som praktisk Mand, lige paa Stedet i Overhovedets Nærværelse tog Doyce i Kraven og sagde ham, at det var mig klart, at han var en lumpen Skurk og højforræderisk Forstyrrer af Regeringens Ro, og førte ham bort. Jeg trak ham ved Kraven ud af Døren til Departementet, for at endog Portneren kunde se, at jeg var en praktisk Mand, der paaskønnede den officielle Bedømmelse af den Slags Fyre, og her er vi nu!"

Havde hin frejdige unge Barnacle været der til Stede, vilde han maaske frimodig have sagt dem, at Omsvøbsdepartementet havde udført sit Hverv. Hvad Barnaclerne havde at gøre, var at hænge fast ved det nationale Skib, saa længe de kunde. At lette Skibet, rense Skibet og bringe det paa ret Køl vilde være

det samme som at skrabe dem af; de kunde kun een Gang skrabes af, og gik Skibet til Bunds, medens de endnu hang fast ved det, var det Skibets Sag, ikke deres.

„Saa," sagde Meagles; „nu ved De alt om Doyce, undtagen, hvad der rigtignok ikke forbedrer mit Humør, at De ikke engang nu hører ham klage."

„De maa have megen Taalmodighed," sagde Clennam og betragtede ham med Forundring.

„Nej," svarede han, „jeg ved ikke, at jeg har mere deraf end ethvert andet Menneske."

„Da har De ved Gud mere deraf end jeg!" udbrød Meagles.

Doyce smilede, idet han sagde til Clennam: „De maa vide, at min Erfaring med Hensyn til disse Sager ikke begynder med mig selv. Min Sag er ikke ene i sit Slags. Jeg er ikke bleven værre behandlet end hundrede andre, der har bragt sig i samme Stilling — end alle andre, havde jeg nær sagt."

„Jeg tror næppe, at jeg vilde anse dette for en Trøst, hvis Sagen angik mig; men det glæder mig meget, at De gør det."

„Forstaa mig ret! Jeg siger ikke," svarede han i sin sindige, eftertænksomme Tone, idet han saa ud for sig, som om hans graa Øje maalte en Afstand, „at det er nogen Løn for en Mands Arbejde; men det er et Slags Trøst at vide, at det ikke er mere, end hvad jeg kunde have gjort Regning paa."

Han talte paa den rolige, langsomme Maade og i den dæmpede Tone, som ofte kan bemærkes hos Haandværkere, hvis Arbejde kræver megen Omtanke og Nøjagtighed. Den hørte med til hans Væsen ligesom hans smidige Tommelfinger eller den ejendommelige Maade, hvorpaa han nu og da skød sin Hat tilbage i Nakken, som om han betragtede et eller andet halvt færdigt Stykke Arbejde fra sin Haand og tænkte derover.

„Skuffet?" vedblev han, medens han gik imellem dem under Træerne. „Ja. Vist nok føler jeg mig skuffet. Saaret? Ja. Vist nok føler jeg mig saaret. Det er ikke mere end naturligt. Men hvad jeg mener, naar jeg siger, at Folk, som bringer sig selv i en saadan Stilling, for det meste bliver behandlede paa samme Maade —"

„I England," sagde Meagles.

„Ja, naturligvis mener jeg i England. Naar de bringer deres Opfindelser til fremmede Lande, gaar det dem ganske anderledes. Og det er Grunden, hvorfor mange ty derhen."

Meagles var atter bleven meget hed.

„Hvad jeg mener, er, at hvorledes det nu end er blevet vor

Regerings regelmæssige Fremgangsmaade, saa er det dens regelmæssige Fremgangsmaade. Har De nogen Sinde hørt om en Opfinder, som ikke har fundet den saa godt som utilgængelig og ikke er bleven skræmmet og mishandlet af den?“

„Nej, det tør jeg ikke paastaa.“

„Har De nogen Sinde set den være den første til at tage sig af nyttige Ting? Nogen Sinde set den gaa foran med et nyttigt Eksempel?“

„Jeg er en hel Del ældre end min Ven her,“ sagde Meagles, „og derfor vil jeg svare. Aldrig!“

„Men vi har alle tre, antager jeg,“ sagde Opfinderen, „oplevet ikke faa Eksempler paa dens faste Beslutning at være Mile paa Mile og Aar paa Aar bagud for alle andre, og paa, at den haardnakket er vedbleven at betjene sig af Ting, som længe har været forældede, selv efter at bedre Ting havde vundet almindelig Indgang.

Derom var de alle enige.

„Nu vel da,“ sagde Doyce med et Suk, „ligesom jeg ved, hvorledes det og det Metal vil stille sig under den og den Varmegrad og det og det Legeme under det og det Tryk, saaledes kan jeg ogsaa, naar jeg vil bruge min Eftertanke, vide, hvorledes disse høje Herrer vil behandle en Sag som min. Naar jeg har et Hoved paa mine Skuldre og min Hukommelse er usvækket, er jeg ikke berettiget til at undre mig over, at det gaar mig som alle mine Forgængere. Jeg burde være bleven derfra. Jeg var sandelig bleven tilstrækkelig advaret.“

Dermed gemte han sit Brillefutteral og sagde til Arthur: „Om jeg ogsaa ikke klager, Mr. Clennam, kan jeg dog nære Taknemmelighed, og den, forsikrer jeg Dem, nærer jeg mod vor fælles Ven. Mangen en Gang og paa mange forskellige Maader har han understøttet mig.“

„Sliddersladder,“ sagde Meagles. Arthur kunde ikke lade være at betragte Daniel Doyce under den paafølgende Pavse. Skønt det øjensynlig hørte til hans Karakter og hans Tillid til hans egen Sags Godhed, at han afholdt sig fra unyttig Knurren, var det lige saa øjensynligt, at han paa Grund af sin langvarige Stræben var bleven ældre, alvorligere og fattigere. Han kunde ikke lade være at tænke paa, hvilken Velsignelse det vilde have været for denne Mand, hvis han havde gaaet i Skole hos de Herrer, der var saa gode at tage sig af Nationens Sager, og lært, hvorledes det ikke skulde gøres.

I omtrent fem Minutter var Meagles hed og mørk og begyndte derpaa at kølnes og opklares.

„Naa, naa!“ sagde han. „Man gør ikke Sagen bedre ved at ærgre sig. Hvor agter De Dem hen, Dan?“

„Jeg gaar tilbage til Værkstedet,“ svarede Dan.

„Nu vel da, vi vil alle gaa tilbage til Værkstedet,“ sagde Meagles oprømt. „Mr. Clennam vil ikke lade sig afskrække derfra, fordi det er i det „Blødende Hjerte“.“

„Det „Blødende Hjerte“?“ sagde Clennam. „Der skal jeg netop hen.“

„Saa meget des bedre,“ udbrød Meagles. „Af Sted da.“

Undervejs tænkte ganske vist en og sandsynligvis flere af Selskabet paa, at det „Blødende Hjerte“ ikke var noget upassende Bestemmelsessted for en Mand, der havde staaet i officiel Brevveksling med Ministeriet og Barnaclerne — og havde maaske tillige en Anelse om, at Britannia en styg Dag kunde komme til at søge Logis i det „Blødende Hjerte“, hvis hun gjorde for meget af det med Omsvøbsdepartementet.

ELLEVTE KAPITEL.

Sluppen løs.

En sildig, trist Efteraarsaften var i Færd med at sænke sig over Saône Floden. Ligesom et smudsigt Spejl paa et mørkt Sted afspejlede Strømmen kun dunkelt Skyerne, og de lave Bredder bøjede sig hist og her ud over Vandet, som om de var halvt nysgerrige efter, halvt bange for at se deres mørke Billeder i det. Den flade Egn omkring Chalons laa i den truende Solnedgang som en lang, tung Stribe, der kun hist og her afbrødes af en Række Poppeltræer. Paa Saône Flodens Bredder var der vaadt, uhyggeligt og ensomt, og Aftenen tog stærkt til.

En enlig Vandrer, der bevægede sig langsomt hen mod Chalons, var den eneste synlige Figur i Landskabet. Kain vilde have set lige saa forladt og afskyet ud. Paa Ryggen havde han en gammel Lammeskinds Tværsæk og i Haanden en plump afbarket Stok, som han havde skaaret i en eller anden Skov; til-

sølet og dødstræt var han, med udtraadte Sko og Gamacher, uredt Haar og Skæg; Kappen, han bar paa den ene Skulder, og Klæderne, han havde paa Kroppen, var drivvaade, og idet han hinkede af Sted med Smerte og Besvær, saa han ud, som om Skyerne ilede bort fra ham, som om Vindens Klagen og Græssets Gysen gjaldt ham, som om Vandets dæmpede, gaadefulde Plasken brummede ad ham, som om den urolige Efteraarsaften blev forstyrret af ham. Trodsig, men frygtsomt skottede han fra den ene Side til den anden og blev undertiden staaende og vendte sig om og lod sine Øjne vandre omkring i alle Retninger. Derpaa hinkede han med Møje videre, idet han brummede: „Gid Fanden havde denne Slette, som aldrig faar Ende, og disse Stene, der skærer som Knive! Gid Fanden havde dette afskyelige Mørke, der svøber sig omkring en, saa at man kommer til at fryse! Jeg hader jer!“

Og han havde gerne udøst sit Had over det altsammen i den Skulen, hvormed han saa sig om, hvis han havde kunnet. Han tradskede endnu et lille Stykke af Sted og blev derpaa igen staaende, idet han saa ud i det fjerne.

„Jeg er sulten, tørstig og træt, medens alle I Idioter, som nu sidder, hvor Lysene skinner, spiser, drikker og varmer jer ved en god Ild! Bare jeg kunde faa Lov til at plyndre jeres By, saa skulde I faa det betalt, Børnlille!“

Men Byen kom ikke nærmere, fordi han skar Tænder ad den og truede med Haanden ad den, og Manden var endnu mere sulten og tørstig og træt, da hans Fødder betraadte den ujævne Stenbro og han stod og saa sig om.

Der laa Hotellet med sin Port og sin kraftige Madlugt; der var Kaffehuset med sine oplyste Vinduer og klaprende Dominobrikker; der laa Farverens Hus med sine Strimler af rødt Klæde paa Dørstolperne; der laa Guldsmedens Butik med sine Ørenringe og Altergaver; der laa Tobaksudsalget med sin livlige Klynge Soldater, der kom ud fra det med Piben i Munden; der var Byens fordærvede Uddunstninger, og Regnen og Skarnet i Rendestenene, og de matte Lygter, som hang tværs over Gaderne, og den vældige Diligence, der med sit Bjærg af Rejsegods og sine seks graa, oprumpede Heste holdt færdig til at køre. Men et lille Værtshus for en daarlig beslaaet Rejsende var ikke at øjne, og han maatte derfor opsøge sig et saadant rundt om det mørke Hjørne, hvor Kaalbladene laa tykt nedtraadte omkring den offentlige Vandbeholder, hvor Kvinderne endnu var i Færd med at hente Vand. Der i Baggaden fandt han et, „Dag-

gryet". Gardinerne i Vinduet tilhyllede „Daggryet"; men det syntes at være lyst og varmt og forkyndte med læselige Indskrifter og passende maleriske Sirater af Billardqueuer og Baller, at man i „Daggryet" kunde spille Billard, at man der kunde faa Mad, Drikke og Logis, hvad enten man kom til Hest eller til Fods, og at det holdt gode Vine, Likører og Brændevin. Manden drejede Laasegrebet paa Døren til „Daggryet" om og hinkede ind.

Idet han traadte ind ad Døren, tog han sin falmede, affældige Hat af for nogle faa Personer, som var i Værelset. To spillede Domino ved et af de smaa Borde; tre eller fire sad ved Kakkelovnen og passiarede og røg Tobak; Billardet i Midten af Stuen stod for Tiden ubenyttet; Værtinden i „Daggryet" sad ved sit Sytøj, bag sin lille Disk imellem støvede Flasker med Frugtsafter, Kurve med Kager og blyforede Skyllekar til Glassene. Efter at være gaaet hen til et tomt lille Bord i en Krog af Stuen bag Kakkelovnen, lagde han sin Tværsæk og sin Kappe paa Gulvet. Idet han løftede Hovedet i Vejret, saa han Værtinden ved Siden af sig.

„Kan man faa Nattelogis her, Madame?"

„Overmaade godt!" sagde Værtinden med en skingrende, syngende, munter Stemme.

„Godt. Kan man faa Middagsmad — Aftensmad — hvad De maatte behage at kalde det?"

„Aa overmaade godt!" svarede Værtinden ligesom før.

„Saa vær saa god at skynde Dem. Noget at spise saa hurtig som muligt, og Vin straks. Jeg er ganske udmattet."

„Vejret er meget daarligt, Monsieur," sagde Værtinden.

„Et forbandet Vejr."

Hans hæse Stemme svigtede ham, og han støttede sit Hoved paa sine Hænder, indtil en Flaske Vin var bleven hentet fra Disken. Efter to Gange at have fyldt og tømt sit lille Glas og brækket et Stykke af det store Brød, som blev sat for ham tillige med en Dug og Serviet, Suppetallerken, Salt, Peber og Olie, lænede han sin Ryg mod Væggen, gjorde sig det mageligt paa den Bænk, hvorpaa han sad, og begyndte at tygge Brødskorper, indtil hans Maaltid kunde blive færdigt.

Der havde fundet den øjeblikkelige Afbrydelse Sted i Samtalen ved Kakkelovnen og den forbigaaende Forstyrrelse i Underholdningen, som paa et saadant Sted i Reglen følger med en fremmeds Komme. Dette var imidlertid nu forbi; de tilstedeværende havde holdt op at skotte til ham og snakkede nu atter

sammen. „Det er den sande Grund," sagde den ene af dem, idet han sluttede en Historie, han havde fortalt, „det er den sande Grund, hvorfor man sagde, at Fanden var sluppen løs." Den talende var den høje Svejtser ved Kirken, og han bragte noget af Kirkens Myndighed ind i Samtalen — i Særdeleshed da der var Tale om Fanden.

Efter at Værtinden havde givet sin Mand, der fungerede som Kok i „Daggryet", Besked om den ny Gæsts Beværtning, havde hun atter taget fat paa sit Sytøj bag Disken. Det var en lille Kone med en omfangsrig Kappe og omfangsrige Strømper, og hun blandede sig i Samtalen med flere smilende Nik, men uden at se op fra sit Arbejde.

„Aa Himmel," sagde hun, „da Dampbaaden fra Lyon kom hertil og bragte Efterretning om, at Fanden var sluppen løs i Marseille, var der nogle Tosser, som troede det. Men jeg? Nej, jeg ikke."

„De har altid Ret, Madame," sagde den høje Svejtser; „De var vist opbragt paa dette Menneske, Madame?"

„Javist!" udbrød Værtinden, idet hun spilede Øjnene vidt op og slog med Nakken. „Ja, naturligvis."

„Det var en slet Person."

„Det var en skændig Usling," sagde Værtinden, „som rigelig havde fortjent, hvad han var saa heldig at undgaa. Saa meget des værre!"

„Holdt, Madame! Lad os engang se," svarede Svejtseren og drejede demonstrerende sin Cigar mellem Læberne. „Det har maaske været hans ulykkelige Skæbne. Han har maaske været en Slave af Omstændighederne. Det er altid muligt, at der har været og er noget godt ved ham, hvis man blot kunde opdage det. Den filosofiske Filantropi lærer —"

Resten af den lille Klynge ved Kakkelovnen modsatte sig knurrende Anvendelsen af dette truende Udtryk. Endog de to Dominospillere saa op fra deres Spil ligesom for at gøre Indsigelse imod, at der blev talt om filosofisk Filantropi i „Daggryet".

„Hold op, De der med Deres Filantropi," udbrød den smilende Vædtinde og nikkede af alle Kræfter. „Hør efter. Jeg er en Kvinde, jeg forstaar mig ikke paa Filantropi. Men hvad jeg har set og set lige i Ansigtet her i denne Verden, hvori jeg selv lever, det forstaar jeg mig paa. Og det siger jeg Dem, min Ven, at der gives Mennesker (baade Mænd og Kvinder, desværre) som der ikke er noget godt ved — ikke det mindste. At

der gives Mennesker, som det er nødvendigt ubetinget at afsky. At der gives Mennesker, som maa behandles som Fjender af Menneskeslægten. At der gives Mennesker, som intet menneskeligt Hjerte har, og som bør tilintetgøres ligesom vilde Dyr. Der er kun faa, vil jeg haabe: men jeg har set, at der gives saadanne Mennesker. Og jeg tvivler ikke om, at denne Mand — hvad han nu hedder, jeg har glemt hans Navn — er et af dem."

Værtindens livlige Tale blev modtagen med større Bifald her, end den, nærmere ved Storbritannien, vilde have vakt hos visse elskværdige Talsmænd for den Klasse, som hun havde en saa urimelig Modbydelighed for.

„Min Sandten," sagde Værtinden, idet hun lagde sit Sytøj fra sig og stod op for at modtage den fremmedes Suppe af sin Mand, „hvis Deres Filantropi giver nogen i saadanne Menneskers Vold ved at holde med dem enten i Ord eller Gerning, saa væk med den fra „Daggryet"; thi den er ikke en Sou værd."

Idet hun satte Suppen for sin Gæst, saa han hende lige i Ansigtet, og hans Overskæg gik op over hans Næse, og hans Næse ned over hans Overskæg.

„Naa," sagde den foregaaende Taler, „lad os komme tilbage til vort egentlige Emne. Uden at gaa nærmere ind paa alt dette, mine Herrer, saa var det, fordi Manden blev frikendt, at Folk i Marseille sagde, at Fanden var sluppen løs. Saaledes kom denne Talemaade i Omløb, og det var det, den betød; andet ikke."

„Hvad er det, de kalder ham?" sagde Værtinden. „Biraud, ikke sandt?"

„Rigaud, Madame," svarede den høje Svejtser.

„Rigaud! Ja rigtigt!"

Den rejsendes Suppe blev afløst af en Ret Kødmad, og derefter af en Ret grønt. Han spiste alt, hvad der blev sat for ham, tømte sin Vinflaske, forlangte et Glas Rom og røg sin Cigaret til sin Kop Kaffe. Alt som han følte sig mere og mere styrket, blev han mere og mere overmodig, og under den paafølgende Samtale gav han sig en vis beskyttende Mine over for Gæsterne i „Daggryet", som om han var en langt fornemmere Person, end han saa ud til.

Gæsterne skulde maaske andre Steder hen eller følte maaske deres egen Ringhed; men i ethvert Tilfælde forsvandt de lidt efter lidt og efterlod deres ny Beskytter i uindskrænket Besiddelse af „Daggryet". Værten syslede ude i sit Køkken; Vært-

inden tog i Stilhed sit Sytøj, og den styrkede rejsende sad og røg ved Kakkelovnen og varmede sine pjaltede Fødder.

„Undskyld, Madame — denne Biraud.“

„Rigaud, Monsieur.“

„Rigaud. Undskyld mig endnu en Gang — hvorledes har han paadraget sig Deres Mishag?“

Værtinden, som i det ene Øjeblik havde tænkt, at han var smuk, og i det andet, at han var styg, saa Næsen gaa op og Overskægget ned og hældte nu stærkt til sin sidste Mening. Rigaud var en Forbryder, sagde hun, som havde myrdet sin Kone.

„Ja saa, ja saa! Guds Død, det er rigtignok en Forbrydelse. Men hvoraf ved De det?“

„Alverden ved det.“

„Hvad! Og dog undgik han Retfærdigheden?“

„Loven kunde ikke skaffe tilstrækkelige Beviser mod ham, Monsieur. Ikke des mindre vidste Alverden, at han havde gjort det. Folk vidste det saa godt, at de vilde rive ham i Stykker.“

„Fordi de naturligvis alle levede i den bedste Forstaaelse med deres egne Koner?“ sagde Gæsten. „Ha, ha, ha!“

Værtinden i „Daggryet“ saa atter paa ham og følte sig næsten bestyrket i sin sidste Anskuelse. Men han havde alligevel en smuk Haand og vendte og drejede den paa en iøjnefaldende Maade. Hun begyndte atter at synes, at han ikke saa saa ilde ud.

„Sagde De, Madame — eller talte Herrerne derom — hvad der var blevet af ham?“

Værtinden rystede paa Hovedet. Det var første Gang under Samtalen, at hun i sin livlige Ivrighed undlod at nikke i Takt med, hvad hun sagde. Det var, sagde hun, blevet fortalt i „Daggryet“ efter Bladene, at han var bleven holdt i Fængsel for sin egen Sikkerheds Skyld. Men hvorledes dette nu end var, saa havde han desværre undgaaet sin velfortjente Løn.

Medens Gæsten røg sin sidste Cigaret, og hun sad med Hovedet bøjet over sit Sytøj, sad han og saa paa hende med et Udtryk, der kunde have bragt hende til en afgørende Overbevisning om, enten han saa godt eller ilde ud, hvis hun havde set det. Da hun saa op, var Udtrykket der ikke. Hans Haand var i Færd med at glatte hans buskede Skæg.

„Vil De vise mig mit Værelse, Madame?“

„Med Fornøjelse, Monsieur. Hejda, Mand!“ Manden skulde følge ham ovenpaa. Der sov en rejsende deroppe, som

var gaaet tidlig til Sengs, da han var overvældet af Træthed; men det var et stort Værelse med to Senge og Plads nok til tyve Mennesker. Dette forklarede Værtinden med stor Tungefærdighed, medens hun af og til raabte ud ad Sidedøren: „Hejda, Mand!“ Endelig svarede Manden: „Nu kommer jeg, Kone!“ og med sin Kokkehue paa lyste han den rejsende op ad en stejl og smal Trappe. Den rejsende bar selv sin Kappe og Tværsæk og sagde Værtinden Godnat med en høflig Hentydning til Fornøjelsen af at se hende igen næste Dag. Det var et stort Værelse med et ujævnt, splintret Gulv, et Loft af ugibsede Bræder og to Senge, een paa hver Side. Her satte Manden Lyset, han havde haft med, fra sig og skottede til sin Gæst; medens denne bukkede sig over sin Tværsæk, gav han ham kort og godt den Besked: „Sengen til højre!“ og overlod ham til Hvilen. Værten var, enten han saa var en god eller slet Fysiognomiker, bleven fuldkommen enig med sig selv om, at hans Gæst var en fæl Fyr at se til.

Gæsten saa ringeagtende paa sin rene, men simple Seng, satte sig paa Sivstolen ved Siden af den, tog sine Penge op af sin Lomme og talte dem i sin Haand. „Man maa have noget at spise,“ mumlede han, „men i Morgen bliver jeg nødt til at spise paa en andens Bekostning.“

Mens han sad og grublede og mekanisk vejede sine Penge i Haanden, naaede den rejsendes dybe Aandedræt i den anden Seng saa regelmæssig hans Øre, at det bragte ham til at vende Øjnene i den Retning. Manden var dækket varmt til og havde trukket det hvide Omhæng sammen ved Hovedgærdet, saa at han kun kunde høres, ikke ses. Men det dybe, regelmæssige Aandedræt, som vedblev, medens den anden trak sine forslidte Sko og Gamacher af, og fremdeles vedblev, da han lagde sin Frakke og sit Halstørklæde fra sig, gjorde ham til sidst nysgerrig og vakte en uimodstaaelig Lyst hos ham efter at se et Glimt af den sovendes Ansigt. Han listede sig derfor nærmere hen til hans Seng, indtil han stod tæt ved Siden af den. Selv da kunde han ikke se hans Ansigt, eftersom han havde trukket Lagenet op over det. Da det regelmæssige Aandedræt vedblev, lagde han sin glatte, hvide Haand — hvor forræderisk saa den ikke ud, idet den saaledes listede sig frem! — paa Lagenet og trak det sagte til Side.

„Guds Død!“ hviskede han og traadte tilbage. „Det er jo Cavaletto!“

Den lille Italiener, der maaske i Forvejen var bleven paa-

virket i sin Søvn af den hemmelighedsfulde Puslen ved hans Seng, holdt inde med sit regelmæssige Aandedræt, trak een Gang Vejret dybt og aabnede sine Øjne. I Førstningen var de ikke vaagne, skønt aabne. Han laa nogle Sekunder og saa rolig paa sin Fængselskammerat og sprang derpaa med et Udraab af Forundring pludselig ud af Sengen.

„Stille! Hvad er der? Vær rolig! Det er mig! Kender du mig ikke?“ udbrød den anden med dæmpet Stemme.

Men vildt stirrende og mumlende en Mængde Paakaldelser og Udraab, smuttede Johan Baptist skælvende ind i en Krog og, idet han i en Fart fik Benklæderne paa og bandt sin Frakke med Ærmerne om sin Hals, røbede han en umiskendelig Lyst til at slippe ud gennem Døren heller end at forny Bekendtskabet. Da hans gamle Fængselskammerat saa det, gik han hen til Døren og stillede sig op med Ryggen imod den.

„Cavaletto! Vaagn, min Gut! Gnid dine Øjne og se paa mig. Ikke det Navn, du plejede at kalde mig ved — brug ikke det — Lagnier, sig Lagnier!“

Johan Baptist stirrede paa ham med opspilede Øjne og gjorde en Mængde af hine nationale, omvendte Bevægelser i Luften med den højre Pegefinger, som om han var fast besluttet paa hele sit Liv igennem forud at benægte alt, hvad den anden maatte anføre.

„Giv mig din Haand, Cavaletto! Du kender Kavaleren Lagnier. Rør ved en Kavalers Haand!“

Bøjende sig for den gamle nedladende, myndige Tone, nærmede Johan Baptist sig og lagde sin Haand i sin Velynders. Monsieur Lagnier lo, og efter at han havde givet den et Tryk, kastede han den i Vejret og slap den.

„De er altsaa —“ stammede Johan Baptist.

„Ikke bleven barberet? Nej. Se her,“ udbrød Lagnier og drejede sit Hoved, „det sidder lige saa fast som dit!“

Med en let Gysen saa Johan Baptist sig om i Værelset, ligesom for at genkalde sig, hvor han var. Hans Velynder benyttede denne Lejlighed til at dreje Nøglen om og satte sig derpaa paa sin Seng.

„Se!“ sagde han og holdt sine Sko og Gamacher i Vejret; „det er kun en daarlig Stads for en Kavaler, vil du sige. Men det har ikke noget at sige, det skal jeg snart faa raadet Bod paa, skal du se. Kom og sæt dig. Tag din gamle Plads!“

Johan Baptist, der ingenlunde saa beroliget ud, satte sig paa

Gulvet ved Siden af Sengen og holdt hele Tiden sine Øjne fæstede paa den anden.

„Det er godt!“ udbrød Lagnier. „Nu kunde vi for den Sags Skyld gerne være i dét fordømte gamle Hul igen. Hvor længe har du været ude?“

„Jeg kom ud to Dage efter Dem, Herre.“

„Hvorledes kommer du her?“

„Jeg fik en Advarsel om ikke at blive der og forlod derfor straks Byen, og siden har jeg flakket omkring. Jeg har levet af tilfældig Sjov i Avignon, i Pont Esprit, i Lyon, paa Rhonen og paa Saônen.“ Medens han talte, lod han hurtig sin solbrændte Haand gaa hen over Gulvet, som om han viste paa et Kort.

„Og hvor gaar du nu hen?“

Johan Baptist syntes at have Lyst til at omgaa dette Spørgsmaal uden at vide hvorledes. „Per Bacco,“ sagde han til sidst, som om Tilstaaelsen blev ham aftvungen. „Jeg har undertiden tænkt paa at gaa til Paris og maaske til England.“

„Imellem os sagt, Cavaletto, gaar jeg ogsaa til Paris og maaske til England. Vi vil følges ad.“

Den lille Mand nikkede og viste sine Tænder, men syntes dog ikke at være aldeles vis paa, at dette Arrangement var saa overdreven kærkomment.

„Vi vil følges ad,“ gentog Lagnier. „Du skal faa at se, hvor snart jeg skal tvinge Verden til at anerkende mig som Kavaler, og det skal blive til din Fordel. Er det en Aftale? Skal vi slaa os sammen.“

„Ja vel, ja vel!“ sagde den lille Mand.

„Saa skal du ogsaa, førend jeg sover, høre — og det med to Ord, thi jeg trænger til Søvn — hvorledes det gaar til, at du ser mig her, mig, Lagnier. Husk vel paa det. Ikke det andet Navn.

„Altro, altro! Ikke Ri—.“ Førend Johan Baptist kunde faa Navnet udtalt, havde hans Kammerat faaet sin Haand op under hans Hage og klemte Munden sammen paa ham.

„Guds Død! Hvad gør du? Vil du, at jeg skal trædes under Fødder og stenes? Vil du selv trædes under Fødder og stenes? Det vilde blive Tilfældet. Bilder du dig ind, at Folk vilde falde over mig og lade min Kammerat slippe?“

Idet han slap sin Vens Kæveben, laa der et Udtryk i hans Ansigt, hvoraf hans Ven udledede den Slutning, at hvis det under Begivenhedernes Gang virkelig kom til Stenen og Træ-

den under Fødder, vilde Monsieur Lagnier i den Grad beære ham med sin Opmærksomhed, at han kunde være vis paa at faa Broderparten deraf. Han huskede paa, at Monsieur Lagnier var en kosmopolitisk Kavaler, som ikke gjorde mange Ceremonier.

„Jeg er en Mand," sagde Monsieur Lagnier, „hvem Samfundet dybt har forurettet, siden du saa mig sidst. Du ved, at jeg er pirrelig og modig, og at det ligger i min Karakter, at jeg vil herske. Har Samfundet respekteret disse Egenskaber hos mig? Man har hujet ad mig i Gaderne. Man har maattet beskytte mig paa Gaden mod Mænd og især mod Kvinder, der fo'r løs paa mig, væbnede med alt, hvad de kunde faa fat paa. Jeg er bleven holdt fængslet for min Sikkerheds Skyld, og mit Opholdssted er blevet holdt hemmeligt, for at jeg ikke skulde blive slæbt ud af det og sønderslidt af Mængden. Jeg er bleven kørt ud af Marseille midt om Natten og ført flere Mile bort derfra, nedpakket i Halm. Jeg har ikke turdet nærme mig mit Hus, og med en Tiggers Almisse i Lommen har jeg vandret omkring i Dynd og Slud, indtil mine Fødder er blevne lemlæstede — betragt dem en Gang. Saadanne Ydmygelser har Samfundet tilføjet mig, der besidder de Egenskaber, jeg har nævnt, og som du ved, at jeg besidder. Men Samfundet skal undgælde derfor."

Alt dette hviskede han sin Stalbroder i Øret.

„Endog her," vedblev han i samme Tone, „endog her i denne usle Knejpe forfølger Samfundet mig. Værtinden bagvadsker mig, og hendes Gæster bagvadsker mig, en Kavaler med et Væsen og Talenter, der kunne knuse det! Men de Krænkelser, hvormed Samfundet har overøst mig, gemmer jeg her i dette Bryst."

Til alt dette svarede Johan Baptist, medens han lyttede opmærksomt til den dæmpede, hæse Stemme, af og til: „Ja vel, ja vel!" og slog med Nakken og lukkede Øjnene, som om det var aldeles soleklart og selvindlysende, at Samfundet havde Uret.

„Sæt mine Sko der," vedblev Lagnier. „Hæng min Kappe til Tørring der ved Døren. Tag min Hat." Han adlød enhver Befaling, efter som den blev given. „Og dette er den Seng, som Samfundet anviser mig? Ha! Godt!"

Idet han strakte sig, saa lang han var, paa den, med et pjaltet Lommetørklæde bundet om sit Skurkefjæs, og saaledes, at kun dette Skurkefjæs saas oven for Dynen, mindedes Johan Baptist temmelig stærkt om, hvad der havde været saa nær ved

at hindre Overskægget fra oftere at gaa op og Næsen fra at gaa ned.

„Igen rystet ud af Skæbnens Terningebæger i dit Selskab, hvad? Ved Himlen, saa meget des bedre for dig. Det skal blive til din Fordel. Jeg trænger til lang Hvile. Jeg vil sove længe i Morgen.“

Johan Baptist svarede, at han skulde faa Lov til at sove, saa længe han vilde, sagde Godnat og slukkede Lyset. Man skulde have troet, at Italieneren derpaa vilde have klædt sig af; men han gjorde netop det modsatte og klædte sig paa fra Top til Taa paa Skoene nær. Da han var færdig, lagde han sig paa Sengen med noget af Dynen over sig for at faa Natten overstaaet.

Da han vaagnede, tittede Gudfa'er Daggry ind til sin Navne. Johan Baptist stod op, tog sine Sko i Haanden, drejede med stor Forsigtighed Nøglen om og listede sig ned. Dernede mærkedes ikke andet end Lugten af Kaffe, Vin, Tobak og Limonade, og Madames lille Disk saa temmelig uhyggelig ud. Men han havde Aftenen i Forvejen betalt sin lille Regning og ønskede ikke at se nogen — ønskede kun at faa sine Sko og sin Tværsæk paa, lukke Døren op og slippe bort.

Hans Plan lykkedes. Ingen Bevægelse eller Stemme hørtes, medens han aabnede Døren, intet Skurkefjæs indbundet i et pjaltet Lommetørklæde saa ud af det øverste Vindue. Da Solen havde hævet sin Skive helt op over Synskredsen og slog Gnister af den lange, sølede Vej med dens trættende Allé af smaa Træer, bevægede en sort Plet sig hen ad Vejen og plaskede gennem de luende Regnvandspytter, og denne sorte Plet var Johan Baptist Cavaletto, der flygtede fra sin Velynder.

TOLVTE KAPITEL.

Det „Blødende Hjerte“.

Paa Londons Grund, ved den gamle landlige Vej til en Forstad, hvor der i Forfatteren og Skuespilleren William Shakespeares Dage fandtes kongelige Jagtslotte, skønt der nu kun fin-

des Jagt for Menneskejægere der, laa Gaarden det „Blødende Hjerte“, et Sted, som vel havde forandret sig meget i Udseende og Vilkaar, men dog bevaret et Præg af fordums Storhed. To, tre vældige Klynger af Skorstenspiber og nogle faa store, mørke Værelser, der endnu ikke var bleven afdelt med Skillerum, saa at deres tidligere Skikkelse ikke længer kunde genkendes, gav Gaarden dens ejendommelige Karakter. Den beboedes af fattige Mennesker, som slog sig til Ro mellem dens falmede Herligheder, ligesom Ørkenens Arabere opslaar deres Telte mellem Pyramidernes Ruiner; men mellem Beboerne herskede der en vis stolt Bevidsthed om, at der var noget ejendommeligt ved den.

Ret som om den fremadstræbende By var svulmet op paa selve det Sted, hvor den stod, havde Jordsmonnet hævet sig saaledes omkring det „Blødende Hjerte“, at man kom ind i Gaarden ved at gaa ned ad en Trappe, som ikke hørte til den oprindelige Indgang, og ud af den gennem en lav Port, der førte til en Labyrint af usle Gader, som i Kringelkroge snoede sig op ad til den jævne Overflade. I denne Ende af Gaarden og over Porten laa Daniel Doyces Værksted, der ofte bankede stærkt ligesom et blødende Hjerte af Jærn med en Klang af Metal mod Metal.

Mellem Gaardens Beboere herskede der delte Meninger om Oprindelsen til dens Navn. De mere praktiske af dem slog sig til Ro ved Traditionen om et Mord; de blidere og mere fantasirige Indbyggere, derunder hele det svage Køn, holdt fast ved Sagnet om en ung Dame, som i fordums Dage var bleven holdt strengt indespærret paa sit Kammer af en grusom Fader, fordi hun blev sin trofaste Elsker tro og ikke vilde ægte den Bejler, han havde udkaaret til hende. Sagnet fortalte, at man havde kunnet se den unge Dame sidde ved Vinduet bag Jærnstængerne og nynne en Elskovssang med det Omkvæd: „Blødende Hjerte, blødende Hjerte, blød kun du,“ indtil hun døde. Det morderiske Parti indvendte herimod, at det Omkvæd var en Opfindelse af en romantisk Syjomfru, der endnu logerede i Gaarden. Men saasom alle yndede Sagn maa have noget med Følelsen at gøre, og da langt flere Mennesker forelske sig end begaa Mord, hvilket, hvor slette vi end er, forhaabentlig vil vedblive at være Verdens Gang lige til dens Ende, gik Historien om „Blødende Hjerte, blødende Hjerte, blød kun du,“ af med Sejren med stor Majoritet. Intet af Partierne vilde laane Øre til de Oldgranskere, som holdt lærde Forelæsninger der i Nabolaget for

at det „Blødende Hjerte“ havde været Skjoldemærket for den gamle Familie, hvem Ejendommen i sin Tid havde tilhørt. Og i Betragtning af, at det Timeglas, som de vendte fra det ene Aar til det andet, var fyldt med det groveste og mest jordholdige Sand, havde Beboerne i det „Blødende Hjerte“ tilstrækkelig Grund til ikke at ville miste det eneste lille Guldkorn af Poesi, som tindrede i det.

Daniel Doyce, Meagles og Clennam kom gaaende ned ad Trappen og gik tværs gennem Gaarden mellem de aabne Døre paa begge Sider, som alle var rigelig besatte med magre Børn, der passede paa fede. Da de var komne hen til Porten i den modsatte Ende, standsede Arthur Clennam for at se sig om efter Murer Plornishs Bolig; thi Doyce havde efter Londonnernes Skik lige til denne Time hverken hørt eller set Navnet Plornish.

Ikke des mindre stod det tydelig nok, som lille Dorrit havde sagt, oven over en med Kalk bestænket Port i Hjørnet, hvor Plornish gemte en Stige og et Par Baljer. Det sidste Hus i det „Blødende Hjerte“, som hun havde betegnet som hans Bolig, var et stort Hus, der var lejet ud til flere Lejere; men Plornish tilkendegav paa en sindrig Maade, at han boede i Stuen, ved Hjælp af en Haand, der var malet under Navnet, og hvis Pegefinger, som af Kunstneren var forsynet med en Ring og en højst sirlig Negl af den allerfineste Form, henviste alle Spørgere til hans Lejlighed.

Efter at have taget Afsked med sine Ledsagere og aftalt endnu et Møde med Meagles, gik Clennam alene ind i Gangen og bankede paa Stuedøren. Den blev straks lukket op af en Kone, som havde et lille Barn paa Armen og med den Haand, hun havde fri, hastig bragte sit Kjoleliv i Orden. Det var Mrs. Plornish, og hin moderlige Bevægelse udfyldte en stor Del af hendes Tilværelse.

Var Mr. Plornish hjemme? „Nej, Sir,“ sagde Mrs. Plornish, en høflig Kone, „naar jeg skal være ærlig, er han gaaet ud for at søge Arbejde.“

Naar jeg skal være ærlig var en Talemaade hos hende. Hun vilde under ingen Omstændigheder med sin gode Vilje have været uærlig mod nogen; men det var nu engang hendes Vane at svare i denne forsigtige Form.

„Tror De, at han snart kommer hjem?“

„Jeg har ventet ham hver Minut i den sidste halve Time,“ svarede Mrs. Plornish. „Gaa indenfor, Sir.“

Arthur traadte ind i Dagligstuen, der var noget mørk og be-

klumret, skønt der var højt til Loftet, og tog Plads paa den Stol, hun satte hen til ham.

„Naar jeg skal være ærlig, saa ser jeg det nok," sagde Konen, "og det er smukt af Dem."

Han kunde ikke forstaa, hvad hun mente, og ved at tilkendegive dette ved sit Minespil, fremkaldte han en Forklaring.

„Der kommer ikke mange ind til Fattigfolk," sagde hun, „som anser det for Umagen værd at tage Hatten af. Men Folk tænker mere derved, end Folk tror."

Ilde berørt ved, at en saa højst ringe Opmærksomhed kunde være noget usædvanligt, svarede Clennam: „Var det det hele?" Og idet han bukkede sig for at knibe et andet Barn, der sad paa Gulvet og stirrede paa ham, i Kinden, spurgte han, hvor gammel denne prægtige Dreng var.

„Nylig fyldt fire Aar, Sir," svarede Mrs. Plornish. „Ja, er det ikke en prægtig lille Fyr? Men denne her er noget sygelig." Med disse Ord tyssede hun ømt paa det lille Barn, hun havde paa Armen. „De tager mig vel ikke ilde op, Sir, at jeg spørger Dem, om De skulde være kommen i Anledning af et Stykke Arbejde?" tilføjede hun alvorlig.

Hun spurgte saa ivrigt derom, at dersom han havde besiddet nogen fast Ejendom, havde han hellere ladet den udspække med et Lag Kalk paa en Fods Tykkelse end svaret nej. Men han var nødt til at svare nej, og bemærkede en Skygge af Skuffelse paa hendes Ansigt, idet hun kvalte et Suk og saa hen paa den svagt brændende Ild. Han bemærkede ogsaa, at Mrs. Plornish var en ung Kone, hvem Fattigdommen havde gjort noget sjusket, og i hvem Fattigdommen tillige med Børnene havde trukket saa stærkt, at deres forenede Kræfter allerede havde trukket Rynker i hendes Ansigt.

„Alt, hvad der hedder Arbejde," sagde hun, „synes mig ligesom blæst bort, ja det gør sandelig." Denne Bemærkning gjaldt kun Murerhaandværket og indeholdt ikke nogen Hentydning til Omsvøbsdepartementet og Familien Barnacle.

„Er det vanskeligt at faa noget Arbejde?"

„Det maa Plornish bekende," svarede hun. „Han er grumme uheldig, ja han er saamænd."

Og det var han saamænd. Han var en af hine mangfoldige vejfarende paa Livets Landevej, der syntes at være plagede af overnaturlige Ligtorne, som gør det umuligt for dem at holde Skridt selv med deres halte Konkurrenter. Et villigt, arbejdsomt Menneske med en svag Karakter og et ikke synderlig

stærkt Hoved, som fandt sig saa taalmodig i sin Skæbne, som det kunde forlanges; men den var haard. Det hændte sig saa sjælden, at nogen syntes at have Brug for ham; det var en saadan Undtagelse, at der blev lagt Beslag paa hans Evner, at hans omtaagede Sind ikke kunde begribe, hvorledes det gik til. Han tog det derfor, som det kunde falde sig; tumlede ind i alle Slags Forlegenheder og tumlede ud af dem igen og fik nogle betydelige Knubs ved denne Tumlen gennem Livet.

„Det er ikke, fordi han ikke ser sig om efter Arbejde, kan jeg forsikre Dem," sagde Mrs. Plornish, idet hun trak Øjenbrynene i Vejret og mellem Stængerne i Kaminristen søgte efter en Løsning af Gaaden, „og heller ikke, fordi han forsømmer det, naar han faar noget. Ingen har nogen Sinde hørt min Mand klage over at maatte arbejde for strengt."

Hvorledes det nu forholdt sig eller ikke, saa var dette det almindelige Uheld i Gaarden det „Blødende Hjerte". Fra Tid til anden udtaltes offentlig rørende Klager over, at der var Mangel paa Arbejde — hvilket visse Folk syntes at tage overordentlig ilde op, som om de havde uindskrænket Ret til det paa deres egne Vilkaar; men det „Blødende Hjerte" fik aldrig mindste Nytte deraf. Den fornemme gamle Familie Barnaclerne havde længe haft alt for travlt med sit store Princip til at tage sig af Sagen, og Sagen havde vistnok heller ikke noget at gøre med deres Iver for at fortrænge alle andre fornemme, gamle Familier med Undtagelse af Stiltstalking'erne.

Medens Mrs. Plornish talte saaledes om sin Mand, kom denne tilbage. Det var en rundkindet, rødmusset, rødskægget Mand paa tredive Aar, med lange Ben, krumme Knæ og et enfoldigt Ansigt. Hans Flonels Trøje var overstænket med Kalk.
„Det er Plornish, Sir."

„Jeg er kommen," sagde Clennam, idet han stod op, „for at udbede mig en Samtale med Dem om Familien Dorrit."

Plornish blev mistroisk. Syntes at lugte en Kreditor. Sagde: „Ja vel, ja. Vidste ikke hvilke Oplysninger han kunde give om denne Familie. Hvad skulde det vel være?"

„Jeg kender Dem bedre, end De tror," sagde Clennam smilende.

Plornish bemærkede, men uden at smile: „Og dog havde han ikke den Fornøjelse at kende Herren."

„Nej," sagde Arthur, „jeg kender kun paa anden Haand Deres Tjenstvillighed, men fra den bedste Kilde, fra lille Dorrit. — Miss Dorrit, mener jeg," tilføjede han forklarende.

„Er det Mr. Clennam? Dem har jeg hørt Tale om, Sir.“

„Og jeg om Dem,“ sagde Arthur.

„Vær saa god og sid ned igen, og velkommen skal De være. Ja vist,“ sagde Plornish, idet han satte sig paa en Stol og løftede det ældste Barn op paa sit Knæ for at have den moralske Støtte at kunne tale til den fremmede over dets Hoved, „jeg har selv været paa den gale Side af Fængselsporten, og paa den Maade kom vi til at kende Miss Dorrit. Jeg og min Kone er godt bekendte med Miss Dorrit.“

„Intime Venner!“ udbrød Mrs. Plornish. Saa stolt var hun af dette Bekendtskab, at hun havde vakt en vis bitter Stemning i Gaarden ved at forstørre den Sum, for hvilken Miss Dorrits Fader var gaaet fallit, til et uhyre Beløb. De Blødende Hjerter misundte hende hendes Bekendtskab med saa fornemme Folk.

„Det var hendes Fader, som jeg først blev bekendt med. Og ved at blive bekendt med ham, ser De — naa — saa blev jeg bekendt med hende,“ sagde Plornish.

„Ja vel.“

„Ah! Og sikken et Væsen! sikken en Politur! At en saadan fin Mand skal gaa i Hundene i Marshalsea Fængslet! Maaske ved De ikke,“ sagde Plornish, idet han dæmpede sin Stemme og talte med en ilde anbragt Beundring om, hvad han burde have beklaget eller foragtet, „maaske ved De ikke, at Miss Dorrit og hendes Søster ikke tør lade ham vide, at de arbejder for deres Brød? Nej,“ sagde Plornish, idet han med en komisk triumferende Mine først saa paa sin Kone og derpaa lod Øjnene løbe rundt i Værelset, „det tør de ikke lade ham vide!“

„Uden at beundre ham derfor,“ bemærkede Clennam rolig, „har jeg dog meget ofte ondt af ham.“ Denne Ytring syntes for første Gang at gøre Plornish opmærksom paa, at det dog i Grunden ikke var noget saa særdeles smukt Karaktertræk. Han grublede et Øjeblik derover og lod derpaa den Fugl flyve.

„Hvad mig angaar,“ tog han atter til Orde, „saa er Mr. Dorrit saamænd saa venlig imod mig, som jeg kan forlange, ja mere, naar jeg betænker Forskellen og Afstanden imellem os. Men det var Miss Dorrit, vi talte om.“

„Det er sandt. Sig mig engang, hvorledes kom De til at indføre hende hos min Moder?“

Plornish pillede en Stump Kalk ud af sine Bakkenbarter, puttede det i Munden, drejede det med sin Tunge som et Bolsje, betænkte sig, fandt, at han ikke mægtede at give en tydelig

Forklaring og sagde til sin Kone: „Sally, det er bedst, at du siger, hvorledes det gik til, Mutter!“

„Miss Dorrit,“ sagde Sally, idet hun vissede Barnet frem og tilbage, „kom her en Eftermiddag med en skreven Seddel og sagde, at hun gerne vilde have noget at sy, og spurgte, om det vilde være til Ulejlighed, hvis hun opgav sin Adresse her?“ (sin Adresse her, gentog Plornish sagte, som om han fremsagde Responsorier i Kirken). „Jeg og Plornish sagde: „Nej, Miss Dorrit, slet ingen Ulejlighed,“ (slet ingen Ulejlighed, gentog Plornish) „og saa skrev hun den op, hvorpaa jeg og Plornish sagde: „Men, Miss Dorrit, har De tænkt paa at skrive det af en tre, fire Gange, for at det kan blive bekendt paa mere end et Sted?“ Nej, siger Miss Dorrit, det har jeg ikke, men nu skal jeg gøre det.“ Og saa skrev hun det af her paa dette Bord med saadan en nysselig Haandskrift, og Plornish, han tog det med sig hen, hvor han arbejdede, for han havde netop den Gang et Stykke Arbejde, og siden efter bragte han det ogsaa til Værten her i Gaarden, og paa den Maade kom Mrs. Clennam første Gang til at give Miss Dorrit noget at sy“ (give Miss Dorrit noget at sy, gentog Plornish).

„Værten her i Gaarden,“ sagde Arthur, „er —“

„Det er Mr. Casby, er det,“ sagde Plornish, „og Pancks, han kræver Lejen ind. Det,“ tilføjede Plornish, idet han dvælede ved Emnet med en langsom Tankefuldhed, der ikke syntes at staa i Forbindelse med nogen bestemt Genstand eller at føre ham noget Sted hen, „det er alt, hvad jeg ved om dem, enten De nu vil tro mig eller ikke.“

„Ja saa!“ svarede Clennam, som nu ogsaa blev tankefuld. „Mr. Casby, siger De? En god Bekendt af mig fra gammel Tid.“

Plornish kunde ikke finde paa noget at sige hertil og tav derfor. Da der i Virkeligheden heller ikke var nogen Grund til, at det skulde interessere ham i mindste Maade, gik Arthur Clennam over til Øjemedet med sit Besøg, nemlig at benytte Plornish som Mellemmand for at udvirke Tips Løsladelse med saa liden Skade som muligt for denne unge Mands Selvstændighed og Selvvirksomhed, idet han forudsatte, at han endnu besad nogle Levninger af disse Egenskaber — en vistnok temmelig haartrukken Forudsætning. Plornish, der af Sagvolderens egen Mund var kendt med Sagens Omstændigheder, gav Arthur at forstaa, at Sagsøgeren var Hestepranger, og han antog, at halvhundrede Procent vilde være en „pæn Afgørelse“, men mere

kun vilde være at kaste Pengene bort. Clennam og hans Medlemmand kørte derpaa sammen til en Staldbygning i High Holborn, hvor en udmærket smuk, graa Vallak, der lavt regnet var sine halvfjerdsindstyve Guineer værd, var at faa til Købs for en Tyvepunds Note, fordi den Ugen i Forvejen var løben løbsk med Kaptajn Barbarys Frue, der ikke kunde styre en saa vælig Hest og af lutter Ærgrelse vilde sælge den for denne latterlige lille Sum eller med andre Ord give den bort. Plornish, der gik alene ind i Stalden, medens Clennam blev staaende udenfor, traf der en Herre med stramme, drapfarvede Benklæder, en temmelig gammel Hat, en lille Krogkæp og et blaat Halstørklæde — Kaptajn Maroon fra Gloucestershire, en god Ven af Kaptajn Barbary og som tilfældigvis var der til Stede, bare for Venskabs Skyld, for at omtale disse Smaaomstændigheder ved den udmærket smukke, graa Vallak, hvis en eller anden virkelig Hestekender, der forstod at benytte sig af en god Lejlighed, skulde se derind efter Avertissementet. Da denne Herre tillige tilfældigvis var Sagsøger i Sagen mod Tip, henviste han Plornish til sin Prokurator og afslog at underhandle med Plornish eller endog at taale hans Nærværelse i Bygningen, medmindre han mødte med en Tyvepunds Note, i hvilket Tilfælde Kaptajnen vilde antage, at det var hans Alvor og være villig til at tale med ham. Paa dette Vink gik Plornish ud for at sige Clennam Besked og kom straks efter tilbage med det forlangte Kreditiv, hvorpaa Kaptajn Maroon sagde: „Naa, hvor lang Tid behøver De for at skaffe andre tyve til Veje? Det er det samme, jeg giver Dem en Maaned.“ Og da dette ikke vilde gaa, sagde Kaptajnen: „Naa, saa vil jeg sige Dem noget. De skal give mig en god fire Maaneders Veksel for de andre tyve.“ Og da dette heller ikke vilde gaa, sagde han: „Hør engang — men det er ogsaa mit sidste Ord — giv mig ti Pund til, saa slaar jeg en Streg over Resten.“ Og da heller ikke dette vilde gaa, sagde han: „Jeg vil sige Dem noget, men dermed er der ogsaa Ende paa Visen; han har behandlet mig slet, men jeg vil lade ham slippe for fem Pund til og en Flaske Vin; og vil De slaa til, saa slaa til, og vil De ikke, saa kan de lade være.“ Og endelig sagde Kaptajnen, da ikke engang dette vilde gaa: „Saa kom da med Pengene!“ og gav i Betragtning af det første Tilbud fuld Kvittering og Samtykke til Fangens Løsladelse.

„Jeg haaber, Mr. Plornish,“ sagde Arthur, „at De bevarer min Hemmelighed. Vil De paatage Dem at underrette det unge Menneske om, at han er fri, og at De har hjulpet en Per-

son, som De ikke maa nævne, med at ordne Gælden, vil De ikke alene bevise mig, men maaske ogsaa ham og hans Søster en Tjeneste."

„Den sidste Grund, Sir," sagde Plornish, „vilde være mere end tilstrækkelig. Deres Ønske skal blive opfyldt."

„Hvis De vil, kan De sige, at det er en Ven, som har udvirket hans Løsladelse, en Ven, som haaber, at han for sin Søsters Skyld, om ikke for nogen andens, vil gøre god Brug af sin Frihed."

„Deres Ønske skal blive opfyldt, Sir."

„Og hvis De vil være saa god, paa Grund af Deres bedre Kendskab til Familien, uforbeholden at henvende Dem til mig og vise mig et eller andet Middel, hvorved De tror, at jeg paa en fin Maade kan være lille Dorrit til virkelig Nytte, vil jeg føle mig Dem forbunden."

„Tal ikke derom, Sir," sagde Plornish, „ogsaa mig vil det være en stor Fornøjelse og en — ogsaa mig vil det være en stor Fornøjelse og en —." Men da han mærkede, at han efter to Forsøg var ude af Stand til at fuldende sin Sætning, lod han det klogelig fare og tog imod Clennams Kort og en passende pekuniær Anerkendelse.

TRETTENDE KAPITEL.

Patriarken.

Ved at høre Casby nævne vaagnede igen Clennams Nysgerrighed og Interesse, der havde ligget som ulmende Gløder siden den Aften, da han var kommen hjem og Mrs. Flintwich havde genkaldt dette Navn i hans Erindring. Flora Casby havde været hans Ungdoms Elskede, og Flora var Datter og eneste Barn af gamle Christoffer med Træhovedet — saaledes kaldtes han endnu en Gang imellem af profane Aander, der havde Forretning med ham, og hos hvem det fortrolige Bekendtskab muligvis havde undergravet Respekten. Det var en Mand, der havde Ord for at være rig paa Lejere i Ugevis og for at kunne tappe en god Portion Blod ud af Stenene i forskellige uhyggelige Gaarde og Gyder.

Efter nogle Dages yderligere Undersøgelse og Forespørgsel blev Arthur overtydet om, at der aldeles intet Haab var for Marshalsea Fængslets Fader, og opgav mismodig Tanken om at hjælpe ham til hans Frihed. Heller ikke gjorde han sig noget Haab om den Forespørgsel, han nu var i Færd med at gøre om lille Dorrit, men tænkte dog ved sig selv som saa, at man aldrig kunde vide, om det ikke kunde blive til Nytte for det stakkels Barn, at han fornyede dette Bekendtskab. Det er næppe nødvendigt at tilføje, at han vilde have indfundet sig ved Casbys Dør, selv om lille Dorrit slet ikke havde været til; thi vi ved alle, hvorledes vi bedrager os selv — det vil sige, hvorledes Folk i Almindelighed, vore egne dybsindigere Jeg'er undtagne, bedrager sig selv med Hensyn til deres Bevæggrunde.

Med denne behagelige og paa en Maade fuldkommen ærlige Overbevisning, at han endnu altid tog sig af lille Dorrit ved at foretage sig noget, som aldeles ikke vedrørte hende, stod han en Eftermiddag paa Hjørnet af Mr. Casbys Gade. Han boede i en Gade ved Grays Inn Road, som var sprungen ud fra denne Alfarvej i den Hensigt at løbe ned i Dalen og op paa Toppen af Pentonville Hill uden at standse, men havde løbet sig aandeløs paa de første tyve Skridt og siden var bleven staaende stille. Nu findes der intet saadant Sted der; men den blev staaende der i mange Aar og betragtede med en skuffet Mine den Ørken med Pletter af ufrugtbare Haver og Udslet af filipensagtige Lysthuse, som den havde troet at skulle gennemskære i en Haandevending.

„Huset," tænkte Clennam, idet han skraaede over til Døren, „er lige saa lidt forandret som min Moders, og ser næsten lige saa skummelt ud. Men Ligheden strækker sig kun til det udvendige. Jeg kender den adstadige Ro derinde. Lugten af gamle Potpurrikrukker synes næsten at møde mig her."

Da hans Banken med den blanke Messingdørhammer af gammeldags Form bragte en Tjenestepige til Døren, modtog hin matte Duft ham virkelig ligesom et vinterligt Aandepust, der havde beholdt en svag Erindring om det svundne Foraar. Han traadte ind i det sindige, tavse Hus — man skulde have troet, at det paa østerlandsk Vis var blevet kvalt af stumme Bødler —og idet Døren atter gik i, syntes den at lukke al Lyd og Bevægelse ude. Bohavet var stift, alvorligt og kvækeragtigt, men i god Stand og havde et saa fordelagtigt Udseende, som enhver anden Ting lige fra et menneskeligt Væsen til en Træskammel, der er bestemt til megen og blevet opbevaret til liden

Brug. Der var et alvorligt Ur, som dikkede et Sted oppe paa Trappen, og der var en sangløs Fugl, der hakkede i sit Bur, som om den ogsaa dikkede. Ilden i Dagligstuen dikkede i Kaminen. Der var kun een Person paa Kamintæppet i Dagligstuen, og Uret i hans Lomme dikkede hørlig.

Tjenestepigen havde dikket de to Ord „Mr. Clennam“ saa sagte, at hun ikke var bleven hørt, og han stod følgelig uænset inden for Døren, som hun havde lukket til. Skikkelsen af en Mand af fremrykket Alder, og hvis glatte, graa Øjenbryn syntes at bevæge sig efter Dikningen, idet Skinnet af Ilden spillede paa dem, sad i en Lænestol med sine Listesko paa Tæppet og drejede langsomt sine Tommelfingre omkring hinanden. Det var gamle Christoffer Casby, han var til at kende ved første Øjekast, lige saa uforandret efter over tyve Aars Forløb som hans eget solide Bohave — lige saa lidt berørt af de vekslende Aarstiders Indflydelse som de gamle Rosenblade og de gamle Lavendler i hans Porcellænskrukker.

Maaske har der i denne besværlige Verden aldrig været en Mand, som det vilde være saa besværligt for Fantasien at udmale sig som Dreng. Og dog havde han kun forandret sig lidt paa sin Vandring gennem Livet. Lige over for ham i det Værelse, hvor han sad, hang et Portræt af en Dreng, i hvem enhver vilde have genkendt den lille Christoffer Casby i en Alder af ti Aar, skønt han var udstyret med en Hørive, for hvilken han aldrig havde haft mere Sans eller Brug end for en Dykkerklokke, og sad — paa et af sine egne Ben — i et Bed Violer, tilskyndet til for tidlige Betragtninger ved Spiret paa en Landsbykirke. Det var samme glatte Ansigt og Pande, samme runde blaa Øjne, samme tilfredse Mine. Det blanke, skallede Hoved, der saa saa stort ud, fordi det var saa blankt, og de lange graa Haar paa Siderne og i Nakken, som lignede Flossilke eller spundet Glas og saa saa velvillige ud, fordi de aldrig blev klippede, fandtes naturligvis ikke hos Drengen saaledes som hos Oldingen; men ikke des mindre var det en let Sag hos Englebarnet med Høriven at genkende Grundtrækkene hos Patriarken med Listeskoene.

Patriarken var det Navn, som mange Folk fandt en Fornøjelse i at give ham. Flere gamle Damer i Nabolaget omtalte ham som den sidste af Patriarkerne. Med hans lidenskabsløse Væsen passede Navnet Patriarken godt paa ham. Han var bleven tiltalt paa Gaden og ærbødig anmodet om at blive Patriark for Malere og Billedhuggere, og det med en saadan Paa-

trængenhed, at man skulde have troet, at det gik over de skønne Kunsters Kræfter at erindre eller at opfinde en Patriarks Træk. Menneskevenner af begge Køn havde spurgt om, hvem han var, og efter at have faaet til Svar: „Gamle Christoffer Casby, tidligere Agent for Lord Decimus Tite Barnacle," havde de i et Anfald af Skuffelse udraabt: „O, hvorfor er han med dette Hoved ikke de forældreløses Fader og de venneløses Beskytter?" Med dette Hoved var han imidlertid vedbleven at være gamle Casby, hvem det almindelige Rygte gjorde rig paa faste Ejendomme, og med dette Hoved sad han nu i sin stille Dagligstue, og det vilde vist nok have været den mest topmaalte Urimelighed at have ventet, at han skulde sidde der uden dette Hoved.

Arthur Clennam gjorde en Bevægelse for at tiltrække sig hans Opmærksomhed, og de graa Øjenbryn vendte sig om mod ham.

„Om Forladelse," sagde Clennam, „Jeg er bange for, at De ikke hørte, at jeg blev meldt?"

„Nej, det gjorde jeg ikke. Ønsker De at tale med mig?"

„Jeg ønsker at bringe Dem min Hilsen."

Casby syntes at blive en ganske lille Smule skuffet ved disse Ord, idet han maaske havde forberedt sig paa, at den fremmede ønskede at bringe ham noget andet. „Har jeg den Fornøjelse," vedblev han — „vær saa god at tage Plads, — har jeg den Fornøjelse at kende —? Ah, ja vist saa! Jeg tager næppe fejl, naar jeg tror at kende disse Træk? Jeg formoder, at jeg taler med den Herre, om hvis Tilbagekomst til Fædrelandet Mr. Flintwich har underrettet mig?"

„Det er ham, som De her ser for Dem."

„Det glæder mig at se Dem, Mr. Clennam. Hvorledes har De haft det, siden vi sidst saas?"

Uden at finde det Umagen værd at forklare, at hans legemlige og aandelige Befindende i Løbet af omtrent Fjerdedelen af et Aarhundrede havde været underkastet forskellige smaa Omskiftelser, gav Clennam det almindelige Svar, at han aldrig havde haft det bedre, eller noget lignende i samme Retning og vekslede Haandtryk med Besidderen af „dette Hoved", medens det udbredte sit patriarkalske Lys over ham.

„Vi er blevne ældre, Mr. Clennam," sagde Casby.

„Vi er — ikke blevne yngre," sagde Clennam. Efter denne vise Bemærkning følte han, at han ikke gjorde nogen videre glimrende Figur, og mærkede, at han var nervøs.

„Og Deres ærede Fader, er ikke mere! Det smerter mig at høre det, Mr. Clennam, det smerter mig.“

Arthur svarede med en af de sædvanlige Talemaader, at han var ham overordentlig forbunden.

„Der var en Tid,“ sagde Casby, „da Deres Forældre og jeg ikke stod paa nogen venskabelig Fod. Det var en lille Familiemisforstaaelse. Deres ærede Moder var maaske noget skinsyg paa sin Søn; naar jeg siger Søn, mener jeg Dem i egen højtærede Person.“

Hans glatte Ansigt havde et Farveskær ligesom moden Espalierfrugt. Hans blomstrende Ansigt, dette Hoved og disse blaa Øjne syntes at give alt, hvad han sagde, et Præg af sjælden Visdom og Dyd. Paa samme Maade syntes hans fysiognomiske Udtryk at svulme af Velvilje. Ingen kunde sige, hvor Visdommen sad eller hvor Dyden sad eller Velviljen sad; men de syntes alle at sidde et eller andet Sted hos ham.

„De Tider,“ vedblev Casby, „er imidlertid forbi og borte, forbi og borte. Undertiden har jeg den Fornøjelse at aflægge Deres ærede Moder et Besøg og beundre den Kraft og Sjælsstyrke, hvormed hun bærer sit Kort.“

„Jeg har hørt, at De ved et af disse Besøg har haft den Godhed,“ sagde Arthur, idet han greb Lejligheden i Flugten, „at nævne lille Dorrit for min Moder.“

„Lille —? Dorrit? Den Syerske, som en af mine fattige Lejere omtalte for mig? Ja, ja. Dorrit? Saadan hedder hun. Ah, ja, ja! De kalder hende lille Dorrit?“

Ingen Vej paa den Kant. Der kom intet ud af dette Sidespring. Det førte ikke til noget.

„Min Datter Flora,“ sagde Casby, „blev, som De formodentlig har hørt, for flere Aar siden gift og forsørget. Nogle faa Maaneder efter havde hun det Uheld at miste sin Mand og bor nu igen hos mig. Det vil glæde hende at se Dem, hvis De tillader mig at lade hende vide, at De er her.“

„Med største Fornøjelse,“ svarede Clennam. „Jeg vilde selv have udbedt mig det, hvis De ikke havde været saa venlig at komme mig i Forkøbet.“

Derpaa stod Casby op med sine Listesko og gik med langsomme, tunge Skridt — han var noget elefantagtig af Bygning — hen til Døren. Han havde en lang, bredskødet, flaskegrøn Kjole paa, et Par vide, flaskegrønne Benklæder og en flaskegrøn Vest. Patriarkerne gik ikke med flaskegrønne Klæder, og dog saa hans Klæder patriarkalske ud.

Næppe havde han forladt Værelset og ladet Dikningen blive hørlig igen, førend en hurtig Haand drejede en Nøgle om i Gadedøren, aabnede og lukkede den. Straks efter kom en hurtig og ivrig, lille, mørkladen Mand ind i Stuen med en saadan Fart paa sig, at han ikke kunde standse, førend han kun var et Skridt fra Clennam.

„Halløj," sagde han.

Clennam saa ingen Grund til, hvorfor han ikke ogsaa skulde sige „Halløj."

„Hvad er der paa Færde?" sagde Manden.

„Jeg har ikke hørt, at der er noget paa Færde."

„Hvor er Mr. Casby?" spurgte Manden og saa sig om.

„Han kommer straks, hvis De vil ham noget."

„Jeg ham noget? Vil De ham ikke noget?"

Dette fremkaldte et Par forklarende Ord fra Clennam, under hvilke den lille, mørkladne Mand holdt sit Vejr og saa paa ham. Han var klædt i sort og rusten staalgraat, havde et Par kulsorte Perler af Øjne, en lille skrubbet, sort Hage, stride, sorte Haar, der struttede ud fra hans Hoved ligesom Gafler eller Haarnaale, og en Hudfarve, der var meget mørk af Naturen eller meget smudsig ved Kunst eller en Sammensætning af Natur og Kunst. Han havde smudsige Hænder og smudsige, brækkede Negle og saa ud, som om han havde raget i Kul; han svedte, pustede, hvæsede, stønnede og blæste som en lille Dampmaskine.

„Aah!" sagde han, da Arthur havde sagt ham, hvorfor han var der. „Meget vel. Skulde han spørge om Pancks, er De maaske saa god at sige, at Pancks er kommen?" Og dermed arbejdede han sig pustende ud ad en anden Dør.

Nu havde der i Arthurs gamle Hjem ligget en vis fornemstelig Tvivl i Luften med Hensyn til den sidste af Patriarkerne, som paa en eller anden forglemt Maade havde gjort Indtryk paa ham. Han mindedes, at der paa den Tid havde været Støvgran og Pletter af Mistanke i Atmosfæren, og set gennem disse havde Christoffer Casby ikke været andet end et Værtshusskilt uden Værtshus — en Indbydelse til at slaa sig til Ro og være taknemmelig, uagtet der intet Sted var til at slaa sig til Ro paa og intet at være taknemmelig for. Han vidste, at nogle af disse Pletter endog fremstillede Christoffer som en Mand, der var i Stand til at nære hemmelige Planer i „dette Hoved" og som en listig Bedrager. Der var andre Støvgran, som viste ham som en plump, egenkærlig tykhovedet Dosmer, der, efter at han under sine kluntede Sammenstød med andre Mennesker var

snublet over den Opdagelse, at han, for magelig og med Ære at komme igennem Livet, kun behøvede at holde sin Mund, sørge for, at den skallede Del af hans Hoved altid var dygtig blank, og lade sine Haar skøtte sig selv, havde haft Snedighed nok til at opsnappe denne Tanke og holde fast paa den. Det hed sig, at han var bleven Lord Decimus Tite Barnacles Agent, ikke fordi han besad den mindste Forretningsdygtighed, men fordi han saa saa overordentlig velvillig ud, at ingen kunde falde paa, at de kunde blive trukne op og tagne ved Næsen af en saadan Mand, samt at han nu af lignende Grunde upaatalt pressede flere Penge ud af sine egne usle Lejere, end nogen med en mindre knudret og mindre blank Isse kunde have gjort. Det hed sig, kort sagt — mindedes Clennam, medens han var ene i den dikkende Dagligstue — at mange Mennesker vælger deres Modeller omtrent ligesom de nylig omtalte Malere vælger deres; og ligesom man aarlig i det kongelige Akademi for de skønne Kunster kan se en eller anden lumpen gammel Kæltring af en Hundetyv paa Grund af sine Øjenhaar, sin Hage eller sine Ben legemliggøre alle Kardinaldyderne og derved fuldstændig forvirre Begreberne hos de mere opmærksomme Iagttagere af Naturen, saaledes bliver paa den store sociale Udstilling ofte tilfældige Biting tagne for gode Varer i Stedet for den indre Karakter.

Idet Arthur Clennam genkaldte sig disse Ting og stillede Pancks i Række med dem, hældede han den Dag til den Mening, uden dog at komme til et bestemt Resultat, at den sidste af Patriarkerne var den før nævnte tykhovedede Dosmer med den eneste Tanke at holde den skallede Del af sit Hoved dygtig blank. Ligesom man undertiden kan se et stort klodset Skib drive med Strømmen paa Themsen med Bredsiden til eller Agterenden forrest, i Vejen for sig selv og alt andet, skønt det ser ud, som om det udførte en fortrinlig Manøvre, indtil pludselig en lille kulsværtet Bugserdamper holder ned paa det, tager det paa Slæb og haler af Sted med det, saaledes syntes ogsaa den svære Patriark tagen paa Slæb af den pustende Pancks og fulgte nu bagefter i denne smudsige lille Skudes Kølvand.

Casbys Tilbagekomst med sin Datter Flora gjorde Ende paa disse Betragtninger. Ikke saa snart faldt Clennams Øjne paa Genstanden for hans tidligere Lidenskab, førend denne var som blæst bort.

Man vil finde, at de fleste Mennesker er tilstrækkelig tro mod sig selv til at være tro mod et gammelt Ideal. Det er intet

Bevis paa et ustadigt Sind, men netop paa det modsatte, at Idealet ikke taaler at stilles sammen med Virkeligheden, og at Modsætningen er et Dødsstød for den. Dette var Tilfældet med Clennam. I sin Ungdom havde han elsket denne Kvinde varmt og overøst hende med alle sin Kærligheds og Fantasis opbevarede Rigdomme. I hans øde Hjem var det gaaet med disse Rigdomme ligesom med Robinson Crusoes Guldklump; de havde ikke kunnet borttuskes til nogen, havde ligget ørkesløse i Mørket og rustet, indtil han havde udøst dem for hende. Skønt hun lige indtil den Aften, han var kommen hjem, ikke havde haft mere Plads i hans Nutids eller Fremtids Planer, end om hun havde været død, saa havde han dog bevaret det gamle Ideal fra Fortiden paa dets gamle, hellige Plads lige fra hin mindeværdige Tid. Og nu kom den sidste af Patriarkerne ganske koldblodig ind i Stuen, som om han vilde sige: „Vil De ikke være saa god at kaste det paa Gulvet og danse paa det? Der er Flora."

Flora, der altid havde været høj, var nu tillige bleven fed og stakaandet; men det havde ikke ret meget at sige. Flora, hvem han havde forladt som en Lilje, var bleven til en Bonderose; men det havde heller ikke ret meget at sige. Flora, der før havde syntes fortryllende i alt, var nu pjanket og vrøvlagtig, og det havde meget at sige. Flora, der i gamle Dage havde været forkælet og ukunstlet, havde sat sig for nu ogsaa at ville være forkælet og ukunstlet. Det var et Dødsstød.

„Der er Flora!"

„Jeg maa tilstaa," fniste Flora og kastede med Hovedet paa en Maade, der var en ligefrem Karrikatur af hendes Ungdomsmanerer, ligesom en Maske kunde have gjort ved hendes egen Begravelse, hvis hun havde levet og var død i den klassiske Oldtid, „at jeg skammer mig ved at vise mig for Mr. Clennam, jeg er en sand Fugleskræmsel, jeg ved, at han vil finde mig frygtelig forandret, jeg er formelig en gammel Kone, det er rædsomt at blive saaledes opdaget, det er virkelig rædsomt!"

Han forsikrede, at hun netop var, som han havde ventet, og at Tiden ikke var gaaet sporløs hen over ham selv.

„Aah, men med en Herre er det en ganske anden Sag; og De ser saa forbavsende rask ud, at De ikke har Ret til at sige saadant noget, medens hvad mig angaar, ved De nok — uf!" udbrød hun med et lille Skrig, „jeg er skrækkelig!"

Patriarken, der aabenbart endnu ikke havde opfattet sin

Rolle i det Drama, der blev opført, stirrede med et forklaret Blik ud i det Fjerne.

„Men siden vi taler om ikke at have forandret sig," sagde Flora, der, i hvad hun saa sagde, aldrig satte noget Punktum, „saa se paa Fader, er Fader ikke akkurat som han var, da De rejste bort, er det ikke grusomt og unaturligt af Fader at gøre sit eget Barn saadan til Skamme, at hvis vi bliver meget længer ved paa den Maade, vil Folk begynde at tro, at jeg er Faders Moder?"

Det kunde vare længe, mente Arthur.

„Aah, Mr. Clennam, De er en slem Hykler, jeg har allerede mærket, at De ikke har aflagt Deres gamle Vane at sige Komplimenter, Deres gamle Vane, medens De plejede at lade, som om der var en, De sukkede saa kælent for — men det er ikke det, jeg mener — jeg ved ikke, hvad jeg mener!" Her fniste Flora forvirret og sendte ham et af sine fordums Blikke.

Som om Patriarken nu begyndte at indse, at hans Rolle i Stykket bestod i at forføje sig saa hurtig som muligt bort fra Skuepladsen, stod op og gik hen til den Dør, ad hvilken Pancks havde arbejdet sig ud, og prajede denne Bugserdamper. Han fik Svar fra en eller anden lille Dok udenfor og blev straks taget paa Slæbetov.

„De maa ikke tænke paa at gaa endnu," sagde Flora; Arthur, der var i en latterlig Fortvivlelse og ikke vidste, hvad han skulde gøre, havde nemlig skottet til sin Hat; „De kan ikke være saa uvenlig at tænke paa at gaa, Arthur — Mr. Arthur mener jeg — eller Mr. Clennam, det vilde sagtens være mere passende — men jeg ved virkelig ikke, hvad jeg siger — uden et Ord om de kære gamle Dage, der er forbi for evig. Dog, naar jeg tænker rigtig over Sagen, vilde det sagtens være langt bedre ikke at tale om dem, og det er højst sandsynligt, at De kan finde langt behageligere Selskab andetsteds, og jeg er sandelig den sidste i Verden, som kunde ønske at afholde Dem derfra, uagtet der *var* en Tid, men nu begynder jeg igen at vrøvle."

Var det muligt, at Flora kunde have haft et saadant Snakketøj i de Dage, hun hentydede til? Kunde de Tillokkelser, der havde fængslet ham, tænkes forenede med hendes nuværende pjankede Snakkesalighed?

„Jeg er saa godt som vis paa," sagde Flora, idet hun kørte paa med en forbavsende Fart og uden at bruge andre Skilletegn end Kommaer, og det endda kun ganske faa, „at De er gift med en eller anden kinesisk Dame, for da De har opholdt Dem saa

længe i Kina og havde Forretninger der og naturligvis maatte ønske at bosætte Dem og udvide Deres Forbindelser, var intet rimeligere, end at De friede til en kinesisk Dame, og intet var jo naturligere, end at den kinesiske Dame skulde modtage Deres Tilbud med Kyshaand, kun vil jeg haabe, at hun ikke er en pagodisk Dissenterske."

„Jeg er ikke," sagde Arthur, der mod sin Vilje maatte smile, „gift med nogen som helst Dame, Flora."

„Aah, du min Gud og Fader, da vil jeg dog haabe, at De ikke er bleven ugift saa længe for min Skyld!" fniste Flora. „Men det er De naturligvis ikke og hvorfor skulde De ogsaa det, men svar mig ikke, men fortæl mig noget om de kinesiske Damer, er deres Øjne virkelig saa lange og smalle, at de altid faar mig til at tænke paa Perlemoders Jettons, og gaar de virkelig med flettede Piske ned ad Ryggen, eller er det kun Mandfolkene, og naar de trækker deres Haar saa stramt bort fra Panden gør det saa ikke ondt og hvorfor besætter de deres Broer og Templer og Hatte og andre Ting med smaa Klokker eller gør de det maaske ikke?" Flora sendte ham igen et af sine gamle Øjekast og vedblev derpaa straks igen, som om han alt i nogen Tid havde talt for at svare paa hendes Spørgsmaal.

„Saa de gør det altsaa virkelig! Gud forbarme sig, Arthur — aa undskyld — gammel Vane — Mr. Clennam — hvilket Land at opholde sig saa længe i med alle de Lygter og Paraplyer og hvor mørkt og fugtigt maa Klimaet ikke være og det er det da formodentlig ogsaa, og hvad maa der ikke være at fortjene for Lygte- og Paraplymagere der, siden alle Mennesker gaar med Lygter og Paraplyer, og nu de smaa Sko og Fødderne, som bliver snørede sammen i Barndommen, det er ganske mærkværdigt, hvor De dog har set Dem om!"

I sin latterlige Knibe fik Arthur igen et af de fordums Blikke uden at vide, hvad han skulde gøre med det.

„Ak ja," sagde Flora, „at tænke sig Forandringen herhjemme, Arthur, medens De levede Dem ind i Kinesernes Skikke og Sprog, som De sikkert taler som en indfødt om ikke bedre, for De var altid saa hurtig og opvakt, skønt det uden Tvivl er umaadelig vanskeligt. Tekasserne alene vilde tage Livet af mig, hvis jeg prøvede derpaa, hvilke Forandringer Arthur — nu siger jeg det igen, falder saa naturligt, meget upassende — som ingen skulde have troet, hvem kunde nogen Sinde have tænkt sig mig som Mrs. Finching, naar jeg ikke selv kunde det?"

„Er det Deres Konenavn?" spurgte Arthur, rørt midt under

alt dette af en vis Hjertevarme, der røbede sig i hendes Tone, hver Gang hun, om end paa en nok saa komisk Maade, hentydede til det ungdommelige Forhold, hvori de havde staaet til hinanden. „Finching?“

„Finching, ja er det ikke et rædsomt Navn, men som Mr. F. sagde, da han friede til mig, hvilket han gjorde syv Gange, og han var saa skikkelig at gaa ind paa at være, hvad han kaldte paa Prøve i hele tolv Maaneder, det kunde han ikke gøre for og kunde ikke ændre det, fortræffelig Mand, lignede slet ikke Dem, men en fortræffelig Mand!“

Omsider havde Flora for et Øjeblik snakket sig aandeløs, men ogsaa kun for et Øjeblik; thi hun fik sit Vejr igen ved at føre en lille Flig af sit Lommetørklæde op til Øjet som en Tribut til den hedengangne Mr. F.s Aand og begyndte igen.

„Ingen kan nægte, Arthur — Mr. Clennam — at det er fuldkommen rigtigt, at De under de forandrede Omstændigheder er ceremonielt venskabelig imod mig, og De kan ikke være anderledes, i det mindste antager jeg det, men jeg kan ikke lade være at huske paa, at der var en Tid, da alt var ganske anderledes.“

„Bedste Mrs. Finching,“ begyndte Arthur.

„Aa, ikke det hæslige stygge Navn, sig Flora!“

„Flora. Jeg forsikrer Dem, Flora, at det glæder mig at se Dem igen og opdage, at De, ligesom jeg, ikke har glemt de gamle barnagtige Drømme, da vi saa Fremtiden i Haabets og Ungdommens gyldne Skær.“

„Det kan man ikke se paa Dem,“ sagde Flora surmulende. „De tager det meget koldblodigt, men uagtet jeg ved at De føler Dem skuffet ved mig, formoder jeg at de kinesiske Damer — Mandarinerinderne, hvis de hedder saaledes — har Skylden eller maaske har jeg selv Skylden, hvilket er lige saa rimeligt.“

„Nej, nej,“ bad Clennam, „sig ikke det.“

„Jo,“ sagde Flora i en bestemt Tone, „hvad er det for Snak, jeg ved meget godt at jeg ikke er, hvad De ventede.“

Midt i al sin Sladren havde hun med en forstandigere Kvindes hurtige Fatteevne opdaget dette; men den usammenhængende og aldeles meningsløse Maade, hvorpaa hun vedblev at sammenblande deres for længst opgivne Ungdomsforhold med deres nuværende Sammenkomst, gjorde ikke des mindre Clennam helt fortumlet i Hovedet.

„Een Bemærkning endnu,“ sagde Flora, idet hun uden mindste Varsel og til stor Rædsel for Clennam gav deres Samtale Udtrykket af et Kæresteskænderi, „ønsker jeg at gøre, een Forklaring endnu ønsker jeg at give, da Deres Moder kom og

havde en Scene med Fader og da jeg blev kaldt ned i den lille Frokoststue, hvor de saa paa hinanden med Deres Moders Parasol imellem sig siddende paa to Stole ligesom gale Tyre, hvad skulde jeg gøre?"

Bedste Mrs. Finching," indvendte Clennam, „det ligger jo alt saa langt tilbage, og er forbi for længe siden. Er det da Umagen værd for Alvor —"

„Jeg kan ikke finde mig i, Arthur," svarede Flora, „at blive omtalt som en hjerteløs Kvinde af hele Samfundet i Kina uden at retfærdiggøre mig, naar jeg faar Lejlighed dertil, og det kan ikke være andet end at De meget godt maa vide, at der var en Paul og Virginie som skulde sendes tilbage og blev sendt tilbage uden Billet eller Forklaring, ikke fordi jeg dermed vil sige, at De kunde have skrevet til mig saaledes som der blev passet paa mig, men var den bare kommen tilbage med en rød Oblat paa Omslaget havde jeg vidst at det skulde betyde kom til Peking, Nanking og hvad nu det tredje Sted hedder paa bare Fødder."

„Bedste Mrs. Finching, De fortjener ingen Bebrejdelser, og jeg har aldrig bebrejdet Dem noget. Vi var begge for unge, for afhængige og for hjælpeløse til at gøre andet end finde os i vor Adskillelse — tænk dog paa, hvor længe det er siden!" forestillede Arthur hende blidt.

„Een Bemærkning til," vedblev Flora med usvækket Tungeraphed, „ønsker jeg at gøre, een Forklaring til ønsker jeg at give, i fem Dage havde jeg Snue af at græde og tilbragte dem udelukkende oppe paa Bagsalen — Bagsalen er endnu oppe paa første Sal og endnu i Bagsiden af Huset og kan bekræfte mine Ord — da denne skrækkelige Tid var overstaaet blev det Havblik, Aar forløb og Mr. F. blev bekendt med os hos en fælles Ven, han var lutter Opmærksomhed og besøgte os den næste Dag, han begyndte snart at besøge os tre Aftener om Ugen og sende Smaating til Aftensbordet, det var ikke Kærlighed fra Mr. F.s Side, det var Tilbedelse, Mr. F. friede med Faders fulde Bifald og hvad skulde jeg gøre?"

„Intet andet," sagde Arthur med den gladeste Beredvillighed, „end hvad De gjorde. Lad en gammel Ven forsikre Dem, at De handlede fuldkommen rigtig."

„En sidste Bemærkning," vedblev Flora, idet hun med en Bevægelse med sin Haand skød den prosaiske Virkelighed fra sig, „ønsker jeg at gøre, een sidste Forklaring ønsker jeg at give, at der *var* en Tid, førend Mr. F. begyndte at vise Opmærksomheder som ikke var til at misforstaa, men den er forbi og skulde

ikke blive til noget, bedste Mr. Clennam, De er fri og bærer ikke længer en gylden Lænke, jeg haaber De vil blive lykkelig, der kommer Fader, som er kedelig og skal have sin Næse alle Vegne, hvor man ikke behøver ham.“

Med disse Ord og en hastig Bevægelse, som betegnede en frygtsom Advarsel — denne Bevægelse kendte Clennam saa godt fra gamle Dage — lod stakkels Flora sig selv i sit attende Aar et langt, langt Stykke tilbage og satte endelig et Punktum.

Eller rettere sagt, hun lod omtrent Halvdelen af sig selv i sit attende Aar tilbage og indpodede Resten paa den afdøde Mr. F.s efterlevende Enke, hvorved hun forvandlede sig til en moralsk Havfrue, som hendes forrige Ungdomselsker betragtede med Følelser, hvori hans Sans for det sørgelige og hans Sans for det komiske blandede sig paa en underlig Maade med hinanden. Saaledes f. Eks. som om der var en hemmelig Forstaaelse mellem hende og Clennam af den mest spændende Natur; som om den første af en hel Række forspændte Postchæser, der strakte sig hele Vejen til Skotland, i dette Øjeblik holdt omme paa Hjørnet, og som om hun ikke kunde og ikke vilde være gaaet til Sognekirken med ham i Ly af Familieparaplyen og med den patriarkalske Velsignelse paa sit Hoved og hele Menneskeslægtens udelte Bifald. Flora trøstede sin Sjæl med gaadefulde Signaler, som tilkendegav Frygt for Opdagelse. Med Fornemmelsen af ved hver Minut at blive mere og mere fortumlet, saa Clennam den afdøde Mr. F.s efterlevende Enke fornøje sig paa den underligste Maade med at anbringe sig selv og ham paa deres gamle Pladser og spille hele den gamle Komedie om igen — nu, da Skuepladsen var støvet, Kulisserne falmede, de ungdommelige Skuespillere døde, Orkestret tomt og Lysene slukkede. Men under al denne groteske Genoplivelse af, hvad han mindedes som engang helt naturligt og klædeligt for hende, kunde han dog ikke andet end erkende, at det vaktes til Live ved Synet af ham og udsprang af en kærlig Erindring.

Patriarken stod paa, at han skulde blive til Middag, og Flora signaliserede „Ja!“ Clennam ønskede, at han kunde have gjort mere end blive til Middag — ønskede saa inderlig, at han kunde have fundet den Flora, som een Gang have været, eller som aldrig havde været til — at det forekom ham, at den mindste Bod, han kunde gøre for den Skuffelse, som han næsten skammede sig ved, var at føje sig efter Familiens Ønske. Han blev derfor til Middag.

Pancks spiste med dem. Klokken tre Kvarter til seks dan-

pede Pancks ud af sin lille Dok og holdt lige ned efter Patriarken, som netop var i Færd med paa sin egen dvaske Maade at drive igennem en stillestaaende Beskrivelse af det „Blødende Hjerte“. Pancks gjorde sig øjeblikkelig fast til ham og halede ham væk.

„Det „Blødende Hjerte“?“ sagde Pancks med en Pusten og Hvæsen. „Det er en besværlig Ejendom. Betaler sig ikke daarlig; men det er meget vanskeligt at faa Huslejen ind der. De har mere Ulejlighed af det ene Sted end af alle Deres andre Ejendomme.“ Ligesom det store Skib, der slæbes, af de fleste Tilskuere faar Æren for at være den drivende Kraft, saaledes syntes Patriarken i Almindelighed selv at have sagt, hvad Pancks sagde for ham.

„Virkelig?“ svarede Clennam, der var saa stærkt betagen af denne Forestilling ved kun at se et Glimt af det blanke Hoved, at han prajede Skibet i Stedet for Slæberen. „Er Folkene der saa fattige?“

„Man kan ikke sige,“ snøftede Pancks, idet han tog en af sine smudsige Hænder op af sin staalgraa Lomme for at bide i sine Negle og vendte sine Perler af Øjne mod sin Principal, „om de er fattige eller ikke. De siger nok, at de er det, men det siger de alle. Naar en Mand siger, at han er rig, kan man i Reglen være vis paa, at han ikke er det. Og desuden, er de fattige, kan man jo dog ikke ændre det. Man vilde selv blive fattig, naar man ikke fik sin Leje.“

„Sandt nok,“ sagde Arthur.

„Man kan ikke holde aabent Hus for alle de fattige i London,“ vedblev Pancks. „Man kan ikke huse dem for ingenting. Man kan ikke lukke sin Port op paa vid Gab og lade dem gaa ind. Det kan man virkelig ikke.“

Casby rystede sagtmodig og velvillig paa Hovedet i al Almindelighed.

„Lejer en Mand et Værelse for en halv Krone om Ugen og, naar Ugen er omme, ikke har den halve Krone, siger man til ham: Hvorfor lejede De da Værelset? Naar De ikke har det ene, hvorfor har De saa taget det andet? Hvad har De gjort med Deres Penge? Hvad mener De med det? Det siger man til en saadan Mand, og siger man det ikke, er det kun en saa meget des større Skam for en!“ Her gjorde Pancks en sælsom og overraskende Larm, der frembragtes ved en blæsende Anstrengelse i Næseregionen, som dog ikke førte til andet Resultat end det akustiske.

„De har nok adskillige saadanne Ejendomme i det østlige og ogsaa her i det nordøstlige Distrikt?“ sagde Clennam, uvis om, hvem af de to han skulde tale til.

„Aa ja, saa temmelig,“ sagde Pancks. „Ikke alene i det østlige og nordøstlige, alle Kompasstreger er lige gode. Det, det kommer an paa, er, at ens Penge forrenter sig. Man anbringer dem, hvor man bedst kan. Man er ikke saa kræsen med Hensyn til Beliggenheden, nej, man er ikke.“

I det patriarkalske Telt var endnu en fjerde og højst ejendommelig Skikkelse, som ligeledes kom til Syne før Bordet. Det var et skrækkeligt, lille, gammelt Fruentimmer med et stirrende Ansigt som en Godtkøbs Trædukke uden Spor af Udtryk, og en stiv, gul Paryk, der sad skævt oppe paa hendes Hoved, som om Barnet, hvem Dukken tilhørte, havde slaaet en Pløk igennem den et eller andet Sted, hvor det bedst kunde falde, for at faa den til at sidde fast. En anden Mærkværdighed ved dette lille gamle Fruentimmer var, at det samme Barn syntes at have beskadiget hendes Ansigt med et eller andet stumpt Instrument, saa det var kommet til at se ud som en bulet Ske, idet det frembød en Mængde Fordybninger, navnlig ude paa Tippen af Næsen. En tredje Mærkværdighed ved dette lille gamle Fruentimmer var, at hun intet andet Navn havde end Mr. F.s Tante.

Clennam gjorde hendes Bekendtskab under følgende Omstændigheder. Da den første Ret var bleven sat paa Bordet, sagde Flora, at Mr. Clennam maaske ikke havde hørt, at Mr. F. havde efterladt hende et Legat? Til Svar ytrede Clennam det Haab, at Mr. F. havde testamenteret den Hustru, han havde tilbedt, hele sin jordiske Rigdom. Flora sagde, ja vist, det var ikke det, hun mente, Mr. F. havde gjort et meget smukt Testamente, men som et særligt Legat havde han efterladt hende sin Tante. Hun gik derpaa ud for at hente Legatet og præsenterede ved sin Tilbagekomst temmelig triumferende „Mr. F.s Tante.“

De væsentligste Ejendommeligheder, som den fremmede kunde opdage hos Mr. F.s Tante, var en høj Grad af Strenghed og barsk Tavshed, der undertiden blev afbrudt af en Tilbøjelighed til med dyb, advarende Røst at gøre Bemærkninger, som, da de aldeles ikke fremkaldtes af noget, som blev sagt, og ikke kunde udledes fra nogen som helst Tankeforbindelse, vakte Forvirring og Forfærdelse i Sindet. Mr. F.s Tante henkastede maaske disse Bemærkninger efter et eget System, som maaske

kunde være meget sindrigt eller vel endog dybsindigt, men Nøglen til det manglede.

Det pyntelig anrettede og vel tillavede Maaltid (thi alt i denne patriarkalske Husholdning fremmede en rolig Fordøjelse) begyndte med Suppe, stegte Fisketunger med Rejesauce og et Fad Kartofler. Samtalen drejede sig endnu stadig om Inddrivelse af Husleje. Efter at Mr. F.s Tante i omtrent ti Minutter havde set paa Selskabet med et ondskabsfuldt Blik, fremkom hun med følgende gruopvækkende Bemærkning.

„Medens vi boede i Henley, blev Barnes's Gase stjaalen af nogle Kedelflikkere."

Pancks nikkede modig og sagde: „Ganske rigtigt, Frue." Men denne gaadefulde Meddelelse gjorde et saadant Indtryk paa Clennam, at han blev ganske forskrækket. Og der var endnu en Omstændighed, som gav denne gamle Dame noget ejendommelig rædselsfuldt. Skønt hun stadig stirrede ud for sig, indrømmede hun dog aldrig, at hun saa noget bestemt Individ. Den høflige og opmærksomme fremmede kunde maaske f. Eks. ønske at forhøre sig, om hun følte nogen Tilbøjelighed i Retning af Kartofler. Hans udtryksfulde Gestus vilde være haabløst spildt paa hende, og hvad skulde han ogsaa gøre? Intet Menneske kunde sige: „Mr. F.s Tante, tillader De?" Enhver trak sig, ligesom Clennam, ydmyget og skamfuld tilbage fra Skeen.

Der var en Karbonade, Lammesteg og en Æblekage — intet, som stod i den fjerneste Forbindelse med Gaser — og Maaltidet gik sin Gang som et højst prosaisk Maaltid, hvilket det ogsaa var. I sin Tid havde Clennam siddet ved dette Bord og ikke haft Øje for andet end Flora; hvad der nu var ham mest iøjnefaldende ved Flora var, at hun holdt meget af Porter, at hendes Følsomhed var blandet med en god Portion Sherry, og at hvis hun var lidt vel fyldig, var det af substantielle Grunde. Den sidste af Patriarkerne havde altid været en vældig Spiser og ekspederede et umaadeligt Kvantum solid Føde med den Velvilje, hvormed en god Sjæl bespiser en anden. Plancks, der altid havde Hastværk og fra Tid til anden saa i en lille, smudsig Noticebog, (den indeholdt maaske Navnene paa de Lejere, han agtede at tage under Behandling til Dessert, fordi de var udeblevne med Huslejen), tog sin Mad til sig, omtrent som om han var i Færd med at tage Kul ind; han gjorde nemlig en hel Del Støj, der faldt en hel Del udenfor, og af og til lød der en

Pusten og en Hvæsen, som om han næsten var klar til at dampe væk.

Under hele Maaltidet forenede Flora sin nuværende Smag for Mad og Drikke med sin tidligere Smag for romantisk Kærlighed paa en Maade, som gjorde Clennam bange for at slaa Øjnene op fra sin Tallerken, eftersom han ikke kunde se paa hende uden at faa et Blik, hvori der laa en dyb Betydning eller hemmelig Advarsel, som om de var meddelagtige i et Komplot. Mr. F.s Tante sad stiltiende og bød ham Trods med et Udtryk af den største Bitterhed, indtil Dugen blev tagen af Bordet og Karaflerne blev satte frem, hvorpaa hun kom med en ny Bemærkning — idet hun faldt ind i Samtalen ligesom et Ur, uden at tage Hensyn til nogen.

Flora havde nylig sagt: „Vil De ikke give mig et Glas Portvin, Mr. Clennam, til Mr. F.s Tante?“

„Monumentet ved London Broen,“ lød det pludselig fra denne Dame, „blev opført efter Londons store Ildebrand, og Londons store Ildebrand var ikke den Ildebrand, hvori Deres Onkel Georgs Værksteder brændte.“

Med sit forrige Mod sagde Pancks: „Virkelig, Frue? Ja saa!“ Men i Stedet for at synke tilbage i Tavshed afgav Mr. F.s Tante, der syntes at blive opirret af en indbildt Modsigelse eller anden Uhøflighed, følgende Erklæring: „Jeg hader en Nar!“

Hun gav dette næsten Salomoniske Visdomsord et saa overordentlig fornærmeligt og personligt Præg ved at slynge det lige i Hovedet paa deres Gæst, at det blev nødvendigt at føre Mr. F.s Tante ud af Stuen. Dette blev iværksat i al Stilhed af Flora, idet Tanten ingen Modstand gjorde, men kun paa Vejen ud med uovervindelig Afsky spurgte: „Hvorfor han da var kommen?“

Da Flora kom tilbage, forklarede hun, at hendes Legat var en opvakt gammel Dame, men undertiden lidt egen og tilbøjelig til at „fatte Mishag“ — Ejendommeligheder, som Flora i Grunden syntes at være ganske stolt af. Da saaledes Flora fik Lejlighed til at lægge sin Godmodighed for Dagen, kunde Clennam ikke bebrejde den gamle Dame, at hun havde lokket den frem, nu, da han var befriet for Rædslerne ved hendes Nærværelse, og de drak i Fred og Ro et Glas Vin sammen. Derpaa foregav han, i Forudfølelsen af, at Pancks snart vilde lette Anker og Patriarken sætte sig til at sove, et nødvendigt Besøg hos sin Moder og spurgte Pancks, ad hvilken Kant han skulde.

„Ad City til,“ sagde Pancks.

„Skal vi følges ud?“ spurgte Arthur.

„Med Fornøjelse,“ svarede Pancks.

I korte Brudstykker, der kun var bestemte for Arthurs Øren, mumlede Flora imidlertid, at der *var* en Tid og at det forbigangne var et gabende Svælg og at han ikke længer var bunden af en gylden Lænke og at hun ærede den afdøde Mr. F.s Minde og at hun vilde være hjemme i Morgen Klokken halv to og at Skæbnens Bud var uigenkaldelige og at hun ikke ansaa noget for saa usandsynligt, som at han nogen Sinde spadserede i den nordvestlige Side af Haven ved Grays Inn præcis Klokken fire om Eftermiddagen. Ved Afskeden søgte han at give den nuværende Flora — ikke den forsvundne eller Havfruen — sin Haand med en frimodig Mine; men Flora vilde ikke tage den, kunde ikke tage den, var aldeles ude af Stand til at forestille sig ham og hende selv anderledes, end de havde været i gamle Dage. Han forlod Huset i en temmelig ynkelig Sindsstemning og i den Grad fortumlet, at havde han ikke været saa heldig at være bleven bugseret bort, vilde han i det første Kvarter være dreven, hvorhen det skulde være.

Da han begyndte at komme til sig selv igen, efter at han var kommen ud i den kolde Luft og følte sig befriet for Floras Selskab, fandt han Pancks i fuld Fart, i Færd med at nippe til de tarvelige Rester af Negle, som han kunde faa fat paa. Dette, i Forbindelse med en Haand i Lommen og den luvslidte Hat med Bagsiden fortil, var aabenbart en Betingelse for, at han kunde tænke.

„En kølig Aften,“ sagde Arthur.

„Ja, det er temmeligt køligt,“ indrømmede Pancks. „Som fremmed føler De sagtens Klimaet mere end jeg. Og jeg har heller ikke Tid til at føle det.“

„Fører De et saa travlt Liv?“

„Ja, der er altid en eller anden, jeg maa tage under Behandling, eller et eller andet, jeg maa se efter. Men jeg holder af Forretninger. Hvad er et Menneske til?“

„Ikke til andet?“ spurgte Clennam.

„Til hvad andet?“ lød Pancks's Kontraspørgsmaal. Det udtrykte med saa faa Ord som mulig hele Summen af Clennams tunge Livserfaring.

„Det er det, jeg spørger vore Ugelejere om,“ sagde Pancks. „Nogle af dem sætter et langt Ansigt op og siger: Saa fattige, som De ser, vi er, Herre, saa slider og slæber og aser vi dog hver Minut, vi er vaagne. Hvad andet er I til? siger jeg til

dem. Det binder Munden paa dem. De har ikke et Ord til Svar. Hvad andet er I til? Det slaar Sømmet paa Hovedet.“

„Ak Gud, ja ja!“ sukkede Clennam.

„Se engang paa mig,“ sagde Pancks, idet han fortsatte sit Ræsonnement med Ugelejeren. „Til hvad andet tror du, at jeg er? Kun dertil. Pur mig tidlig ud af min Seng, sæt mig i Gang, giv mig saa kort Tid, du vil, til at sluge min Mad og hold mig i Aande. Hold mig altid i Aande, jeg skal altid holde dig i Aande, hold du altid en anden i Aande. Der har De „Menneskets hele Pligt“ i et Handelsland.“

„Har De ikke Sans for andet, Mr. Pancks?“

„Hvad er Sans?“ spurgte Pancks tørt.

„Saa Lyst da.“

„Jeg har Lyst til at tjene Penge,“ sagde Pancks, „hvis De kan sige mig hvorledes.“ Han gav atter den ejendommelig blæsende Lyd fra sig, og det faldt hans Ledsager ind, at det var hans Maade at le paa. Han var i enhver Henseende et besynderligt Menneske; man kunde maaske have antaget, at han ikke mente det saa aldeles alvorlig, naar ikke den korte, haarde, hurtige Maade, hvorpaa han udstødte disse Grundsætninger, ligesom om det var Cinders, der blev hevet over Bord ved Hjælp af Maskineri, havde syntes at være uforenelig med Skæmt.

„De læser formodentlig ikke meget?“ sagde Clennam.

„Jeg læser aldrig andet end Breve og Regnskaber. Samler ikke paa andet end Indkaldelser af Arvinger. Er det en Sans, saa har jeg den. De er ikke i Familie med Clennam'erne i Cornwall, Mr. Clennam.“

„Ikke det jeg ved af.“

„Jeg ved det. Jeg har spurgt Deres Moder derom. Hun har for megen Karakter til at lade noget gaa fra sig.“

„Men hvis jeg nu havde været i Familie med dem?“

„Vilde De have hørt noget til Deres Fordel.“

„Virkelig? Det er længe siden jeg hørte noget saadant.“

„Der er en Ejendom i Cornwall, som søger en Ejermand; men ikke en Clennam i Cornwall vil melde sig, skønt han kan faa den for ingenting,“ sagde Pancks, idet han tog sin Noticebog frem og gemte den igen. „Her drejer jeg af og siger Dem Farvel.“

„Far vel,“ sagde Clennam. Men Bugserfartøjet, der pludselig blev lettet og ikke længer havde nogen Byrde at slæbe paa, dampede allerede væk langt borte.

Det var ikke Clennams Hensigt at vise sig i sin Moders uhyg-

gelige Værelse den Aften, og medens han grublende gik hen ad St. Paulskirken til, strømmede en Masse Mennesker ham i Møde paa Fortovet; han traadte derfor til Side op imod en Butik for at lade dem gaa forbi. Han opdagede, at de var samlede omkring noget, der blev baaret paa Menneskeskuldre. Han saa snart, at det var en Baare, der i en Fart var bleven lavet af et Vinduesskod eller saadant noget, og en Skikkelse, der hvilede paa den. Brudstykkerne af Mængdens Samtale og en tilsølet Bylt, som bares af en, og en tilsølet Hat, som bares af en anden, underrettede ham om, at der var hændet en Ulykke. Baaren var ikke kommen en halv Snes Skridt forbi ham, førend den standsede under en Lygte, for at Byrden kunde blive lagt bedre til Rette, og da Mængden ligeledes standsede, kom han midt ind i Trængslen.

„Er det en, der er kommen til Skade og skal paa Hospitalet?“ spurgte han en gammel Mand ved Siden af sig, der stod og rystede paa Hovedet og indbød til en Samtale.

„Ja,“ sagde Manden, „det er disse hersens Diligencer. De burde tiltales og mulkteres. De kommer med en Fart af to, tre Mil i Timen, gør disse hersens Diligencer. Det eneste forunderlige er, at ikke flere Mennesker mister Livet ved dem.“

„Han her har dog vel ikke mistet Livet?“

„Det ved jeg ikke,“ svarede Manden; „men det er ikke af Mangel paa god Vilje hos disse hersens Diligencer, hvis han ikke har det.“ Efter at han havde lagt Armene over Kors og begyndt i god Ro og Mag at rive disse hersens Diligencer ned for enhver af de omkringstaaende, som vilde høre paa ham, stemmede flere i af lutter Deltagelse for den lidende, idet een sagde til Clennam: „De er en offentlig Plage, disse Diligencer;“ en anden: „Jeg saa en af dem i Aftes standse knap en halv Tomme fra en Dreng;“ en tredje: „Jeg saa en af dem køre en Kat over — og det kunde lige saa gerne have været ens egen Moder;“ og alle lod de ham forstaa, at hvis han havde nogen offentlig Indflydelse, kunde han ikke bruge den bedre end imod disse Diligencer.

„En indfødt Englænder er jo hver Aften nødt til at frelse sit Liv, saa godt han kan, for disse hersens Diligencer,“ bemærkede den Gamle, som havde talt først: „han ved dog, naar de kommer omkring Hjørnet for at sønderslide ham Led for Led. Hvad kan man forlange af en stakkels Udlænding, som ingen Besked ved om dem?“

„Er det en Udlænding?“ spurgte Clennam, idet han bøjede sig forover for bedre at kunne se.

Midt under saadanne Svar som „Franskmand, Sir;“ „Portugiser, Sir;“ „Hollænder, Sir;“ „Preusser, Sir;“ og andre modstridende Vidnesbyrd hørte han nu en mat Stemme, der baade paa Italiensk og Fransk bad om Vand. Medens det lød fra Mund til Mund: „Aa, stakkels Fyr, han siger, at han ikke vil gaa det igennem, og det er intet Under!“ bad Clennam om at maatte komme frem, da han forstod den stakkels Mand. Man gjorde øjeblikkelig Plads for ham, for at han kunde komme ind i den forreste Række og tale med ham.

„For det første ønsker han noget Vand,“ sagde han, idet han saa sig om. En halv Snes godmodige Fyre spredte sig til alle Sider for at hente det. „Er De kommen slemt til Skade, min Ven?“ spurgte han den paa Baaren liggende Mand paa Italiensk.

„Ja, Sir; ja, ja. Det er mit Ben, det er mit Ben. Men det gør mig dog godt at høre den gamle Musik, skønt jeg har det meget daarligt.“

„Der er Vandet. Lad mig række Dem det.“

De havde sat Baaren paa en Bunke Brosten. Ved at bukke sig kunde Clennam løfte den saaredes Hoved i Vejret med den ene Haand og holde ham Glasset til Læberne med den anden. Det var en lille, muskelstærk, brunladen Mand med sorte Haar og hvide Tænder. Tilsyneladende et livligt Ansigt. Ringe i Ørerne.

„Det var ret. Er De rejsende?“

„Ja vel, Sir.“

„Fremmed her i Byen?“

„Ja vel, ja vel, helt fremmed. Jeg kom først denne ulyksalige Aften.“

„Hvorfra?“

„Fra Marseille.“

„Nej, se engang! Jeg med! Jeg kom for kort siden hertil fra Marseille og er næsten lige saa fremmed her som De, skønt jeg er født her.“ Ansigtet saa bønfaldende op paa ham, idet han rejste sig efter at have tørret det og atter forsigtig lagde Frakken til Rette over Staklen, der krympede sig af Smerte. „Jeg skal ikke forlade Dem, førend der er blevet sørget godt for Dem. Frisk Mod! Om en halv Time vil De have det meget bedre.“

„Ah! Altro, altro!“ udbrød den stakkels, lille Mand i en

lidt vantro Tone, og idet de løftede ham op, rakte han sin højre Haand ud for at ryste med Pegefingeren omvendt i Luften.

Arthur Clennam vendte om, og idet han holdt sig ved Siden af Baaren og nu og da sagde et opmuntrende Ord, fulgte han med til det nærliggende St. Bartholomæus Hospital. Kun han og Bærerne fik Lov at komme ind, og den tilskadekomne blev kort efter paa en kold, metodisk Maade lagt paa et Bord og omhyggelig undersøgt af en vagthavende Kirurg, der var lige saa nær ved Haanden og lige saa rede til at vise sig, som Ulykken selv. „Han forstaar næppe et eneste engelsk Ord," sagde Clennam; „er han kommen slemt til Skade?" — „Vi maa først se os rigtig for," svarede Kirurgen, idet han med forretningsmæssigt Velbehag fortsatte sin Undersøgelse, „førend vi udtaler os."

Efter at Kirurgen havde befølt Benet med een Finger og to Fingre, med een Haand og to Hænder, foroven og fornèden, paa den højre og den venstre Side og bifaldende gjort en Herre, der var kommen til, opmærksom paa, hvad der havde Interesse, klappede han Patienten paa Skulderen og sagde: „Det har ingen Nød. Han kommer sig nok. Det er slemt nok; men denne Gang skal vi dog ikke tage Benet af ham." Dette oversatte Clennam for Patienten, der var fuld af Taknemmelighed og flere Gange paa sin fyrige Maade kyssede baade Tolken og Kirurgen paa Haanden.

„Det er vel alvorligt?" sagde Clennam.

„Ja—a," svarede Kirurgen med det tankefulde Velbehag, hvormed en Kunstner betragter det Arbejde, der staar paa hans Staffeli. „Ja temmelig alvorligt. Det er en komminut Fraktur oven for Knæet og en Dislokation neden for det. De er begge udmærkede i deres Slags." Atter klappede han Patienten venskabelig paa Skulderen, som om han følte, at han var en rigtig brav Fyr, der fortjente al mulig Ros, fordi han havde brækket sit Ben paa en for Videnskaben saa interessant Maade.

„Taler han Fransk?" spurgte Kirurgen.

„Ja, han taler Fransk."

„Saa kommer han ikke i Forlegenhed her. — Naar De kun vil udholde en lille Smule Smerte som en brav Karl og være taknemmelig for, at det ikke er værre, end det er," tilføjede han paa Fransk, „skal De komme til at gaa igen, saa det er en Lyst. Men lad os nu se, om der ellers skulde være noget i Vejen, og hvorledes vore Ribben har det."

Der var ellers ikke noget i Vejen, og vore Ribben havde det godt. Clennam blev, indtil alt, hvad der kunde gøres, var ble-

vet udført med Duelighed og Hurtighed — den stakkels, forvildede Vandringsmand bad ham saa inderlig om at vise ham denne Venlighed — og han tøvede ved hans Seng, indtil han var falden i Slummer. Selv da skrev han et Par Ord til ham paa et Kort med Løfte om at komme igen næste Dag og bad, at han maatte faa det, naar han vaagnede.

Alt dette havde medtaget saa megen Tid, at Klokken slog elleve om Aftenen, da han gik ud af Hospitalsporten. Han havde lejet sig et Logis i Covent Garden og gik den nærmeste Vej derhen. Overladt til sig selv igen efter den Bekymring og Medlidenhed, hvortil dette Eventyr havde givet Anledning, var han ganske naturlig i en tankefuld Stemning. Lige saa naturlig kunde han ikke gaa ti Minutter og tænke uden at genkalde sig Flora. Hun mindede ham nødvendigvis om hans Liv med hele dets forfejlede Retning og dets liden Lykke.

Da han var kommen hjem, satte han sig foran den udgaaende Ild, ligesom han havde staaet ved Vinduet i sit gamle Værelse og set ud paa den sværtede Skov af Skorstene, og vendte sit Blik tilbage mod den dunkle Vej, ad hvilken han var kommen til dette Punkt i sin Tilværelse. Hvor den var lang, bar og tom! Ingen Barndom, ingen Ungdom med Undtagelse af eet Minde, og dette havde endnu samme Dag vist sig at have været en Daarskab. Det var en Ulykke for ham, hvor ubetydeligt det end vilde have været for en anden; thi medens alt, hvad der var haardt og strengt i hans Erindring, ved nærmere Prøvelse vedblev at være noget virkeligt — noget, som baade var synligt og haandgribeligt nok og ikke havde mistet det mindste af sin oprindelige uhyggelige Karakter, havde hans eneste kærlige Minde ikke kunnet udholde den samme Prøve, men var smeltet bort. Medens han den foregaaende Aften havde drømt med vaagne Øjne, havde han forudset dette; men den Gang havde han ikke følt det, og det gjorde han nu.

I denne Retning var han en Drømmer, fordi han var en Mand, der besad en i sin Natur dybt rodfæstet Tro paa alt det ædle og gode, hans Liv havde savnet. Skønt han var opfødt i Smaalighed og Karrighed, havde dette frelst ham, saa at han var bleven en Mand med en hæderlig Tænkemaade og gavmild Haand. Skønt han var opfødt i Kulde og Strenghed, havde dette frelst ham, saa at han havde bevaret et varmt og deltagende Hjerte. Skønt han var opfødt i en Tro, som var alt for mørk formastelig, til at man kunde følge den — en Tro, hvor Menneskets Skabelse i Guds Billede var bleven til Guds Ska-

belse i et vildfarende Menneskes Billede, — havde dette frelst ham, saa at han ikke dømte, men var ydmyg og barmhjertig og nærede Haab og Kærlighed. Og dette frelste ham endvidere fra den sygelige og grusom egenkærlige Betragtningsmaade, at fordi han paa sin egen snævre Sti ikke havde mødt eller selv haft Nytte af en eller anden Lykke eller Dyd, kunde den ikke høre med til Skaberens store Plan, men maatte nødvendigvis udledes fra det laveste Udspring. En skuffet Sjæl havde han, men en Sjæl, der var for kraftig og karsk til en saadan usund Luft. Medens den lod ham selv i Mørke, kunde den svinge sig op til Lyset og se det skinne paa andre og fryde sig ved det.

Derfor sad han foran den udgaaende Ild, sørgmodig ved at tænke paa den Vej, ad hvilken han var kommen til denne Aften, men uden at strø Gift paa den Vej, ad hvilken andre Mennesker var kommen til den. At han skulde have savnet saa meget i sin Alder, være nødt til at se sig saa langt om efter en Stav, der kunde støtte og trøste ham paa hans Vandring ned ad Bakke, var kun en retfærdig Klage. Han saa paa Ilden, hvis Flammer døde hen, hvis Glød slukkedes, saa Asken blev graa og derpaa spredtes som Støv, og tænkte: „Snart vil ogsaa jeg have gennemgaaet disse Forandringer og være død og borte!“

At se tilbage paa hans Liv var ligesom at stige ned ad et grønt Træ med Frugter og Blomster og se alle Grene visne og falde af en for en, idet han nærmede sig.

„Hvad har Livet skænket mig, lige fra den ulyksalige Underkuelse i mine tidligste Aar, i det strenge og ukærlige Hjem, som fulgte efter dem, under min Bortrejse, min lange Landflygtighed, min Tilbagekomst, Modtagelsen hos min Moder, min Omgang med hende efter den Tid lige til denne Dag hos stakkels Flora?“ tænkte han.

Hans Dør aabnede sig sagte, og de Ord, der blev udtalte, bragte ham til at studse og lød ligesom et Svar:

„Lille Dorrit.“

FJORTENDE KAPITEL.

Lille Dorrit i Selskab.

Clennam rejste sig hurtig op og saa hende staa i Døren. I denne Fortælling maa vi undertiden se med lille Dorrits Øjne, og til en Begyndelse vil vi se paa ham.

Lille Dorrit saa ind i et dunkelt Værelse, der for hende syntes rummeligt og elegant møbleret. Glimrende Forestillinger om Covent Garden som et Sted med berømte Kaffehuse, hvor Kavalerer i galonerede Kjoler og med Kaarde ved Siden var blevne uenige og havde duelleret; yppige Forestillinger om Covent Garden som et Sted, hvor der om Vinteren var Blomster til flere Guineer Stykket, Ananasser til flere Guineer Pundet og grønne Ærter til flere Guineer Potten; maleriske Forestillinger om Covent Garden som et Sted, hvor der var et uhyre Teater med vidunderlige og dejlige Skuespil for rigtklædte Damer og Herrer, og hvor stakkels Fanny og stakkels Farbroder aldrig kunde tænke paa at komme hen; bedrøvelige Forestillinger om Covent Garden med alle disse Buegange, hvor de ulykkelige, pjaltede Børn, som hun nylig havde set der, luskede om som Rotteunger, nærede sig af Affald, krøb sammen for at holde Varmen og blev jagede og forfulgte (pas paa Rotterne, baade de unge og de gamle, alle I Barnacler! thi de undergraver, saa sandt der er en Gud, Grunden under vore Fødder og vil faa Taget til at styrte ned over Hovedet paa os!); brogede Forestillinger om Covent Garden, som et Sted, der baade i Nutiden og Fortiden havde været et Hjem for det hemmelighedsfulde og romantiske, for Overflod og Mangel, Skønhed og Hæslighed, smukke Haver og væmmelige Rendestene i een forvirret Blanding — alle disse forskellige Forestillinger gjorde Værelset mørkere i lille Dorrits Øjne, end det virkelig var, medens hun saa paa det fra Døren.

Først havde han siddet i Lænestolen foran den udgaaede Ild og derpaa vendt sig om, fuld af Forundring over at se hende, han, som hun havde søgt, den solbrændte, alvorlige Mand, der smilede saa venlig, der var saa ligefrem og hensynsfuld, og i hvis Alvor der dog var noget, som mindede hende om hans Moder, dog med den store Forskel, at hun var alvorlig og streng, han alvorlig og blid. Nu betragtede han hende med det op-

mærksomme og forskende Blik, for hvilket de ogsaa sænkede sig nu.

„Mit stakkels Barn! Her ved Midnat?“

„Jeg sagde med Vilje „lille Dorrit“, for at forberede Dem. Jeg vidste, at De maatte blive meget overrasket.“

„Er De alene?“

„Nej, jeg har taget Maggy med.“

I den Tanke, at hendes Indtrædelse var bleven tilstrækkelig forberedt, ved at hendes Navn var blevet nævnet, kom Maggy ind fra Trappen med sit brede Grin, men undertrykte dog straks denne Grimace og blev stiv højtidelig.

„Og jeg har ikke Ild,“ sagde Clennam. „Og De er —“ Han havde nær sagt „saa tyndt klædt“, men tog sig i, hvad der vilde have været en Hentydning til hendes Fattigdom, og sagde i Stedet for: „Og det er saa koldt.“

Han flyttede Lænestolen nærmere hen til Kaminen og fik hende til at sætte sig i den, og efter at have hentet Brænde og Kul lagde han dem til Rette og bragte dem til at blusse op. „Deres Fødder er jo kolde som Marmor, mit Barn;“ han var kommen til at røre ved dem, medens han laa paa Knæ og pustede til Ilden; „hold dem nærmere til Varmen.“ Lille Dorrit takkede ham. De var ganske varme, de var meget varme! Det skar ham i Hjertet at bemærke, at hun skjulte sin tynde slidte Sko for ham.

Lille Dorrit skammede sig ikke ved sine daarlige Sko. Han kendte hendes Historie, og det var ikke det. Lille Dorrit havde en Anelse om, at han maaske vilde blive vred paa hendes Fader, hvis han fik dem at se; at han maaske vilde tænke, „hvorfor spiste han til Middag i Dag og gav denne lille Skabning til Pris for de kolde Stene?“ Hun troede ikke, at det vilde have været retfærdigt at tænke saaledes; hun vidste kun af Erfaring, at Folk undertiden gjorde sig skyldig i saadanne Vildfarelser. Det hørte til hendes Faders Ulykke, at de gjorde det.

„Tør jeg,“ begyndte lille Dorrit,medens hun sad foran den svage Ild og atter vendte sine Øjne op mod det Ansigt, hvis harmoniske Udtryk af Deltagelse, Medlidenhed og Beskyttelse hun følte var en Gaade, der laa langt over hendes Fatteevne og som det slet ikke kunde nytte at løse, „tør jeg sige Dem noget?“

„Ja, mit Barn.“

En svag Skygge af Sorg udbredte sig over hende, fordi han saa ofte kaldte hende Barn. Hun undrede sig over, at han

kunde mærke det eller tænkte paa en saa ringe Ting, men han sagde straks:

„Jeg søgte efter et venligt Ord og kunde intet andet finde. Men da De nylig selv gav Dem det Navn, man giver Dem hos min Moder, og da det er det Navn, under hvilket jeg altid tænker paa Dem, tør jeg vel kalde Dem lille Dorrit?“

„Tak; det Navn holder jeg allermest af.“

„Lille Dorrit.“

„Lille Moder,“ rettede Maggy.

„Det er et og det samme, Maggy,“ svarede lille Dorrit.

„Er det et og det samme, Moder?“

„Ja, et og det samme.“

Maggy lo. I lille Dorrits Øjne og Øren var den plumpe Skikkelse og den plumpe Lyd saa fornøjelig som noget. Da hendes Ansigt atter mødte den alvorlige, solbrændte Mands Øjne, blussede det af Stolthed over hendes store Barn. Hun undrede sig over, hvad han vel tænkte, mens han betragtede Maggy og hende. Hun forestillede sig, hvilken god Fader han vilde være, hvorledes han med saadant et Blik vilde kunne vejlede og opmuntre sin Datter.

„Det, jeg vilde sige Dem,“ sagde lille Dorrit, „er, at min Broder har faaet sin Frihed.“

Det fornøjede Arthur at høre det, og han haabede, at han vilde skikke sig vel.

„Og det, jeg vilde sige Dem,“ sagde lille Dorrit skælvende over hele sit Legeme og med bævende Røst, „er, at jeg ikke maa faa at vide, hvis Ædelmodighed der skaffede ham hans Frihed — aldrig tør spørge derom og aldrig tør takke ham af hele mit taknemmelige Hjerte.“

Han vilde formodenlig ikke takkes, sagde Clennam. Han maa sandsynligvis selv, og det med Grund, være taknemmelig, fordi han havde haft Evne og Lejlighed til at vise hende en lille Tjeneste.

„Og det, jeg vilde sige,“ vedblev lille Dorrit, „er, at hvis jeg kendte ham og jeg turde, vilde jeg sige ham, at han aldrig, aldrig kan fatte, hvor jeg paaskønner hans Godhed, og hvor min Fader vilde paaskønne den. Og hvis jeg kendte ham og jeg turde, vilde jeg nærme mig ham paa mine Knæ og tage hans Haand og kysse den og bede ham ikke tage den til sig, men at lade mig beholde den — kun et Øjeblik — og lade mine taknemmelige Taarer falde paa den; thi anden Tak har jeg ikke at give ham!“

Lille Dorrit havde ført hans Haand til sine Læber og vilde have knælet for ham; men han hindrede hende blidt deri og fik hende til at sætte sig i Lænestolen. Hendes Øjne og Tonen i hendes Stemme havde takket ham langt bedre, end hun troede. Han formaaede ikke at sige fuldt saa fattet som sædvanligt: „Saa, lille Dorrit, saa, saa, saa! Vi vil antage, at De kendte denne Person, og at De turde gøre alt det, og at det var blevet gjort. Og sig nu mig, der er en hel anden Person — der ikke er andet end den Ven, der bad Dem stole paa sig — hvorfor De er ude midt om Natten, og hvad der fører Dem saa lang en Vej gennem Gaderne, De spinkle, fine," — Barn havde han nær sagt igen — „lille Dorrit?"

„Maggy og jeg har i Aften," svarede hun med den rolige Selvbeherskelse, der var hende naturlig, „været i det Teater, hvor min Søster er ansat."

„Aah, er det ikke et himmelsk Sted?" afbrødes hun pludselig af Maggy. „Næsten lige saa godt som et Hospital. Kun vanker der ingen Kyllinger."

„Vi gik derhen," sagde lille Dorrit, skottende til sit Plejebarn, „fordi jeg undertiden faar Lyst til at overbevise mig om, at det gaar min Søster godt, og faar Lyst til at se hende der, uden at hun eller Farbroder ved af det. Det er rigtignok meget sjældent, at jeg kan gøre det, fordi jeg altid er hos Fader, naar jeg ikke er ude at arbejde, og selv naar jeg er ude at arbejde, skynder jeg mig hjem til ham. Men i Aften foregav jeg, at jeg skulde i Selskab." Idet hun frygtsomt tøvende aflagde denne Bekendelse, hævede hun sine Øjne op til hans Ansigt og læste Udtrykket deri saa tydelig, at hun svarede: „Ak nej, vist ikke! Jeg har aldrig i mit Liv været i Selskab."

Hun standsede lidt ved hans opmærksomme Blik og sagde derpaa: „Jeg haaber, at der ikke er noget ondt deri. Jeg kunde aldrig have været til nogen Nytte, hvis jeg ikke en Gang imellem havde brugt et eller andet lille Paaskud."

Hun var bange for, at han dadlede hende i sine Tanker, fordi hun saaledes ad Bagveje sørgede for dem, tænkte for dem og vaagede over dem, uden at de vidste det eller takkede hende derfor, men maaske endog gjorde hende Bebrejdelser for hendes formentlige Forsømmelighed. Men det, der i Virkeligheden sysselsatte hans Tanker, var den svage Skikkelse med den stærke Vilje, de tynde, slidte Sko, de daarlige Klæder og Foregivendet om Adspredelse og Fornøjelse. Han spurgte, hvor det opdigtede Selskab var? Paa et Sted, hvor hun arbejdede, svarede

lille Dorrit rødmende. Hun havde kun sagt ganske lidt derom, kun nogle faa Ord for at berolige sin Fader. Hendes Fader troede ikke, at det var noget stort Selskab — det kunde han da sagtens vide. Og hun skottede et Øjeblik til Sjalet, hun havde paa.

„Det er den første Aften," sagde lille Dorrit, „at jeg nogen Sinde har været hjemme fra. „Men det er ikke derfor," tilføjede hun atter med rolig Fatning, „at jeg er kommen og ulejliger Dem. At min Søster har fundet en Veninde, en Dame, hun har talt til mig om, og om hvem jeg gerne vil vide noget mere, var den første Grund, hvorfor jeg gik hjemme fra. Og da jeg nu var ude og med Vilje lagde Vejen om ad Deres Gade, og saa Lys i Vinduet —"

Ikke for første Gang. Nej, ikke for første Gang! I lille Dorrits Øjne havde den udvendige Side af dette Vindue flere Aftener end denne været en fjern Stjerne. Træt og med Besvær var hun gaaet af sin Vej for at se op til det og undres over den alvorlige, solbrændte Herre, der havde talt til hende som en Ven og Beskytter.

„Der var tre Ting," sagde hun, „som jeg syntes, jeg kunde have Lyst til at sige, hvis De var ene, og jeg turde komme herop. For det første det, som jeg har prøvet paa at sige, men aldrig kan — aldrig skal —"

„Stille, stille! Den Sag er nu afgjort. Lad os gaa over til det næste," sagde Clennam, idet han smilede hendes Bevægelse bort, fik Ilden til at skinne paa hende og satte Vin, Kager og Frugt hen paa Bordet til hende.

„Jeg tror," sagde lille Dorrit — „det er det andet — jeg tror, at Mrs. Clennam maa have opdaget min Hemmelighed og ved, hvorfra jeg kommer, og hvorhen jeg gaar."

„Virkelig?" svarede Clennam hurtig. Efter at have tænkt sig om spurgte han hende, hvoraf hun formodede det.

„Jeg tror," svarede lille Dorrit, „at Mr. Flintwich maa have passet mig op."

Og hvoraf, spurgte Clennam, idet han fæstede sine Øjne paa Ilden, rynkede sine Bryn og atter faldt i Tanker, hvoraf formodede hun det.

„Jeg mødte ham to Gange, begge Gange tæt ved mit Hjem, medens jeg gik tilbage. Begge Gange syntes jeg, at han ikke saa ud, som om han havde mødt mig ved et Tilfælde."

„Sagde han noget?"

„Nej, han nikkede kun og lagde Hovedet paa den ene Side."

„Fanden tage hans Hoved!“ tænkte Clennam ved sig selv, medens han stadig saa paa Ilden. „Det ligger jo altid paa den ene Side.“ Han rev sig ud af sine Grublerier for at overtale hende til at drikke en Draabe Vin og nyde en Bid — det var meget vanskeligt, da hun var saa undselig — og sagde derpaa, idet han atter grundede: „Er min Moder bleven anderledes imod Dem?“

„Nej, slet ikke. Hun er ganske den samme. Jeg tænkte paa, om jeg ikke burde fortælle hende min Historie. Jeg tænkte paa, om De vilde synes om, at jeg fortalte hende den. Jeg tænkte paa, om De vilde raade mig, hvad jeg skulde gøre.“

„Lille Dorrit,“ sagde Clennam, og dette Udtryk havde allerede begyndt imellem de to at træde i Stedet for hundrede venlige Udtryk efter den forskellige Tone og Forbindelse, hvori det blev brugt, „gør intet. Jeg skal tale med min gamle Veninde, Mrs. Affery. Gør intet, lille Dorrit, undtagen at gøre Dem til gode med, hvad der staar her for Dem. Det maa De endelig gøre.“

„Tak, jeg er ikke sulten og heller ikke,“ sagde lille Dorrit, idet han skød Glasset hen til hende, „heller ikke tørstig. — Men Maggy kunde maaske nok have Lyst til noget.“

„Vi vil straks lade hende fylde sine Lommer med alt, hvad her er,“ sagde Clennam; „men hun er falden i Søvn, og førend vi vækker hende, var der jo en tredje Ting, De vilde tale om.“

„Ja. De bliver jo ikke vred?“

„Nej, det lover jeg Dem forud!“

„Det vil klinge underlig. Jeg ved næppe, hvorledes jeg skal sige det. Anse det ikke for urimeligt eller utaknemmeligt af mig.“

„Nej, jeg er overbevist om, at det er noget naturligt og oprigtigt. Jeg frygter ikke for, at jeg vil give det en urigtig Fortolkning, hvad det saa er.“

„Jeg takker Dem. De kommer jo igen og besøger min Fader?“

„Ja.“

„De har jo været saa god og betænksom at skrive en Billet til ham for at underrette ham om, at De kommer i Morgen?“

„Aa, det var intet. Ja.“

„Kan De gætte,“ sagde lille Dorrit og knugede sine smaa Hænder sammen og saa paa ham, idet hele hendes Sjæls Inderlighed lyste ud af hendes Øjne, „hvad jeg vil bede Dem ikke at gøre?“

„Jeg tror det næsten; men maaske tager jeg fejl.“

„Nej, De tager ikke fejl,“ sagde lille Dorrit og rystede paa Hovedet. „Skulde vi komme til at trænge grumme, grumme haardt til det, saa lad mig bede Dem derom.“

„Det skal jeg, — det skal jeg.“

„De maa ikke opmuntre ham til at bede. Lad, som De ikke forstaar ham, hvis han beder. Giv ham det ikke, forskaan ham derfor, og De vil da kunne have bedre Tanker om ham.“

Clennam sagde — ikke rigtig tydelig, da han saa Taarer glimte i hendes sørgmodige Øjne — at hendes Ønske skulde være ham helligt.

„De ved ikke, hvorledes han er,“ sagde hun; „hvorledes skulde De kunne vide det, De som saa pludselig fik ham at se der, den kære Fader, og ikke lidt efter lidt, saaledes som jeg! De har været saa god imod os, og paa en saa hensynsfuld Maade, at jeg saa gerne vilde, at han skulde være bedre i Deres Øjne end i nogen andens. Og jeg kan ikke udholde den Tanke,“ udbrød lille Dorrit, skjulende sine Taarer med sine Hænder, „jeg kan ikke udholde den Tanke, at De skulde se ham i hans eneste svage Øjeblikke!“

„Aah, vær ikke saa sørgmodig,“ sagde Clennam. „Hører De, lille Dorrit. Nu er vi jo fuldstændig enige om den Ting.“

„Tak, Tak! Det har kostet mig megen Overvindelse at sige dette; jeg har tænkt derpaa Dage og Nætter; men da jeg havde faaet at vide, at De vilde komme igen, besluttede jeg at tale til Dem. Ikke fordi jeg skammede mig over ham, men fordi jeg kender ham bedre end nogen anden og elsker ham og er stolt af ham.“

Efter at lille Dorrit havde faaet denne Sten væltet fra sit Hjerte, længtes hun ivrig efter at komme bort. Da Maggy nu var lysvaagen og i Færd med at kaste lange, forelskede Blikke til Frugterne og Kagerne under forventningsfulde Latterkluk, kunde Clennam ikke finde paa noget bedre Middel til at give lille Dorrits Tanker en anden Retning end ved at skænke Maggy et Glas Vin. Hun drak det med en Række lydelige Smæk med Tungen, idet hun efter ethvert af dem lagde Haanden paa sin Hals og aandeløs og med stærkt fremtrædende Øjne sagde: „aa, hvor det er dejligt! Aa, hvor det ligner Hospitalet!“ Da hun var færdig med Vinen og med disse Lovtaler, opfordrede han hende til at fylde sin Kurv med enhver spiselig Ting, der fandtes paa Bordet, og drage særlig Omsorg for ikke at levne en

Krumme. Maggys Glæde ved at gøre dette og hendes lille Moders Glæde ved at se Maggy glad var den bedste Vending, Omstændighederne kunde give Samtalen.

„Men Porten maa være bleven lukket for længe siden," sagde Clennam, idet han pludselig kom til at tænke derpaa. „Hvor vil De gaa hen?"

„Jeg gaar hjem hos Maggy," svarede lille Dorrit. „Der er jeg vel faren og i god Behold."

„Jeg maa følge Dem derhen," sagde Clennam; „jeg kan ikke lade Dem gaa alene."

„Aa jo, De maa endelig lade os gaa alene, hører De!" bad lille Dorrit. Hendes Bøn var saa inderlig, at Clennams Takt forbød ham at paanøde hende sit Selskab, især fordi han nok kunde begribe, at Maggys Bolig maatte være af det simpleste Slags. „Kom, Maggy," sagde lille Dorrit muntert, „vi skal nok klare os; vi kender jo Vejen?"

„Ja, ja, lille Moder, vi kender Vejen," svarede Maggy fnisende, og afsted gik de. I Døren vendte lille Dorrit sig om for at sige: „Gud velsigne Dem!" Hun sagde dette ganske sagte; men hun hørtes maaske lige saa tydelig deroppe — hvem ved det? — som et helt Kor i en Domkirke.

Arthur Clennam lod dem gaa omkring Gadehjørnet, førend han i Frastand fulgte bagefter, ikke med nogen Tanke om anden Gang at trænge sig ind i lille Dorrits Hemmelighed, men for at forvisse sig om, at hun kom velbeholden ind i det Kvarter, hvor hun var vant til at færdes. Saa lille saa hun ud, saa skrøbelig og værgeløs mod det kolde, fugtige Vejrlig, medens hun svævede bort i Maggys tungt slæbende Skygge, at han i sin Medlidenhed og sin Vane at betragte hende som et Barn, der ikke havde noget med hele den øvrige Verden at gøre, blev til Mode, som om han med Glæde kunde have taget hende paa sin Arm og baaret hende til Maalet for hendes Vandring.

Omsider kom de ind i den Hovedgade, hvor Fængslet laa, og han saa dem derpaa sagtne deres Skridt og kort efter gaa ned ad en Sidegade. Han standsede, følte, at han ikke havde Ret til at gaa længere, og vendte om. Han havde ingen Anelse om, at de i mindste Maade var udsatte for at blive husvilde til om Morgenen; havde ingen Forestilling om Sandheden før længe, længe efter.

„Men," sagde lille Dorrit, da de standsede uden for et fattigt Hus, der var ganske mørkt, og ikke hørte nogen Lyd, medens de lyttede ved Døren, „du bor godt her, Maggy, og vi maa

ikke gøre Folkene vrede. Vi vil derfor kun banke to Gange paa og ikke stærkt, og kan vi ikke vække dem, maa vi vandre omkring, til det bliver Dag."

Forsigtig bankede lille Dorrit en Gang paa og lyttede. Forsigtig bankede lille Dorrit anden Gang paa og lyttede. Alt var tyst og stille. „Vi maa finde os i det, saa godt vi kan. Vi maa have Taalmodighed, til det bliver Dag."

Det var en kold, mørk Nat med fugtig Blæst, og de hørte Klokken slaa halv to. „Der er kun halvsjette Time, til vi kan gaa hjem," sagde lille Dorrit. Tanken om Hjemmet drev dem ganske naturlig til at gaa hen og se til det, da det laa saa nær. De gik hen til den lukkede Port og tittede igennem den ind i Gaarden. „Jeg haaber, at han sover trygt og ikke savner mig," sagde lille Dorrit og kyssede en af Jærnstængerne.

Porten var dem saa bekendt og ligesom en god gammel Ven, saa at de satte Maggys Kurv i en Krog for at tjene til et Sæde, og hvilede sig der nogen Tid, idet de holdt sig tæt op til hinanden. Medens Gaden var tom og stille, var lille Dorrit ikke bange; men naar hun hørte Fodtrin i nogen Frastand eller saa en Skygge bevæge sig mellem Gadelygterne, blev hun urolig og hviskede: „Jeg ser nogen, Maggy. Kom!" Maggy vaagnede da mere eller mindre gnaven, og de vandrede lidt omkring og kom tilbage igen.

Saa længe det var noget nyt og en Tidsfordriv at spise, holdt Maggy ganske godt ud; men da det var forbi, begyndte hun at klage over Kulden og klynkede. „Det er snart overstaaet, kære Maggy," sagde lille Dorrit taalmodig. — „Ja, det er ingen Sag for dig, lille Moder," svarede Maggy; „men jeg er en Stakkel, kun ti Aar gammel." Langt ud paa Natten, da det endelig var blevet ganske stille i Gaden, lagde lille Dorrit det tunge Hoved op til sit Bryst og lullede hende i Søvn. Og saaledes sad hun ligesom ganske alene ved Porten, saa op til Stjernerne og saa Skyerne fare forbi paa deres vilde Flugt — det var Dansen ved lille Dorrits Selskab.

„Hvis det nu virkelig var et Selskab!" tænkte hun. „Hvis der var lyst og varmt og smukt, og det var vort Hus, og stakkels Fader var dets Herre og aldrig havde været inden for disse Mure. Og hvis Mr. Clennam var en af vore Gæster, og vi dansede efter en dejlig Musik, og vi alle var saa glade og lette om Hjertet, som vi kunde være det! Jeg gad vide —." Saa mange Tanker myldrede ind paa hende, at hun glemte alt andet og sad

og saa op paa Stjernerne, indtil Maggy atter begyndte at klage og vilde op og gaa.

Klokken slog tre og halvfire. De var gaaede over London Broen. De havde hørt Strømmen bruse; de havde med Forfærdelse skuet ned gennem den mørke Taage paa Floden, og hvor Brolygterne spejlede sig i Vandet, set smaa Lyspletter skinne som dæmoniske Øjne med en frygtelig Fristelse for Brøden og Elendigheden. De havde sneget sig forbi husvilde Mennesker, der laa sammenrullede i Krogene. De var løbne deres Vej for fulde Folk. De havde taget Flugten for luskende Mænd, der fløjtede og gjorde Tegn til hverandre paa afsides Gadehjørner eller løb af Sted i fuld Fart. Skønt lille Dorrit overalt var Fører og Vejviser, lod hun dog, som om hun klyngede sig til og stolede paa Maggy, idet hun for en Gangs Skyld var glad ved sit ungdommelige Udseende. Og mere end en Gang havde en Stemme blandt en Klynge højrøstede eller luskende Skikkelser raabt til de andre: „Lad Konen og Barnet slippe forbi."

Saaledes var Konen og Barnet sluppet forbi og gaaede videre, og Klokken havde slaaet fem paa Kirketaarnene. Medens de langsomt vandrede mod Øst og allerede saa efter den første blege Stribe af Dagen, blev de indhentede af et Fruentimmer.

„Hvad gør De med det Barn?" sagde hun til Maggy.

Hun var ung — alt for ung til at være der, skal Himlen vide — og hverken styg eller ond af Udseende. Hun talte groft, men ikke med en af Naturen grov Stemme; der var endog noget musikalsk i dens Klang.

„Hvad gør De med Dem selv?" spurgte Maggy.

„Kan De ikke se det, uden at jeg behøver at sige Dem det?"

„Ikke det jeg ved af," sagde Maggy.

„Jeg tager Livet af mig. Nu, da jeg har svaret Dem, svar saa mig. Hvad gør De med det Barn?" Det formentlige Barn holdt sit Hoved sænket og holdt sig selv tæt ved Siden af Maggy.

„Den Stakkel," sagde Fruentimmeret. „Har De ingen Følelse, siden De holder hende ude i de grusomme Gader paa denne Tid? Har De ingen Øjne, siden De ikke ser, hvor fin og spinkel hun er? Har De intet Hjerte, siden De ikke har mere Medlidenhed med denne kolde og skælvende lille Haand?"

Hun var gaaet om til den Side og holdt Haanden mellem begge sine for at gnide den varm. „Kys et stakkels fortabt

Væsen, kære Barn," sagde hun, idet hun bukkede sig, „og sig mig, hvor hun vil føre dig hen."

Lille Dorrit vendte sig om imod hende.

„Ih, du min Gud!" sagde hun og fo'r tilbage, „De er jo et voksent Fruentimmer!"

„Bryd Dem ikke om det!" sagde lille Dorrit og greb en af de Hænder, der nylig havde sluppet hendes. „Jeg er ikke bange for Dem."

„Da var det dog bedre, om De var det," svarede hun. „Har De ingen Moder?"

„Nej."

„Ingen Fader?"

„Jo, en meget kær Fader."

„Gaa hjem til ham og vær bange for mig. Slip mig. God Nat!"

„Først maa jeg takke Dem; lad mig tale til Dem, som om jeg virkelig var et Barn."

„Det kan De ikke," sagde Fruentimmeret. „De er god og uskyldig, men De kan ikke se paa mig med et Barns Øjne. Jeg havde ikke rørt ved Dem, naar jeg ikke havde troet, at De var et Barn." Og med et sælsomt, vildt Skrig gik hun bort.

Endnu ikke Dag paa Himlen; men der var Dag i de genlydende Stene i Gaderne, i Arbejdsvogne, Karrerne og Diligencerne; i Arbejderne, som gik til deres forskellige Sysler; i Aabningen af de tidlige Butikker; i Færdslen paa Torvene, i Røret nede ved Floden. Dagen viste sig i Lygterne, som nu flimrede med et mattere Skær; Dagen viste sig i Luftens tiltagende Skarphed og Nattens spøgelseagtige Hendøen.

De vendte tilbage til Porten for at vente der, til den blev aabnet; men Luften var saa raa og kold, at lille Dorrit vedblev at holde sig i Bevægelse, idet hun trak den sovende Maggy med sig. Da hun kom forbi Kirken, saa hun Lys inde i den og Døren aaben; hun gik op ad Trappetrinene og saa ind.

„Hvem er det? Hvad vil De?" raabte en før, gammel Mand, der var i Færd med at tage en Nathue paa, som om han vilde til at gaa til Sengs i en Gravhvælving.

„Aah, egentlig ikke noget, Sir," svarede lille Dorrit.

„Holdt!" raabte Manden. „Lad os se paa Dem!"

Dette bragte hende til at vende om og gaa hen til ham mit sit Plejebarn, ligesom hun vilde til at gaa.

„Jeg tænkte det nok!" sagde han. „Jeg kender Dem!"

„Vi har ofte set hinanden," sagde lille Dorrit, som genkendte

Graveren, Klokkeren eller Degnen eller hvad han nu var, „naar jeg har været i Kirke her.“

„Vi har Deres Fødsel indtegnet i vor Kirkebog, maa De vide; De er en af vore Mærkværdigheder.“

„Virkelig?“ sagde lille Dorrit.

„Ja vist. Som Marshalsea Fængslets — men det er sandt, hvorledes er De kommen ud saa tidlig?“

„Vi blev lukkede ude i Aftes og venter paa at komme ind.“

„Det er dog vel aldrig Deres Alvor? Og der er endnu en god Time dertil. Kom ind i Sakristiet. Der er lagt i Kaminen derinde for Malernes Skyld. Jeg venter paa dem, ellers vilde jeg ikke være her, det kan De stole paa. En af vore Mærkværdigheder maa ikke fryse, naar det staar i vor Magt at varme hende op. Følg med.“

Han var med sit ligefremme Væsen en brav gammel Fyr, og efter at han havde raget op i Ilden, saa han sig om imellem Kirkebøgerne paa Hylderne efter et bestemt Bind. „Her staar De, nu skal De se,“ sagde han, idet han tog det ned og bladede i det. „Der vil De finde Dem selv, ligesom De gaar og staar. Amy, Datter af William og Fanny Dorrit. Fødested: Marshalsea Fængslet, St. George Sogn. Og vi fortæller Folk, at De siden har opholdt Dem der uden at have været en eneste Nat eller Dag fraværende. Er det sandt?“

„Fuldkommen sandt indtil i Aftes.“

„Gud!“ Men det beundrende Blik, hvormed han betragtede hende, bragte ham til at tænke paa noget mere, nemlig: „Men det gør mig ondt at se, at De er saa træt og mat. Vent lidt. Jeg vil hente nogle Puder inde i Kirken, og De og Deres Veninde skal lægge Dem ved Kaminen. Vær ikke bange for, at De ikke skal komme ind til Deres Fader, saa snart Porten bliver aabnet. Jeg skal vække Dem.“

Kort efter kom han med Puderne og bredte dem paa Gulvet.

„Se saa, kan De se! Nu har vi Dem to Gange, ligesom De gaar og staar. Aa, det er ikke noget at takke for. Jeg har selv Døtre, og om de end ikke er født i Marshalsea Fængslet, kunde de dog være det, hvis jeg havde været af samme Stof som Deres Fader og baaret mig ad ligesom han. Vent lidt. Jeg maa lægge noget under Puden til et Hovedgærde. Her er et Begravelsesregister. Det passer. I denne Bog har vi Mrs. Bangham. Men det, der gør disse Bøger saa interessante for de fleste Mennesker, det er — ikke hvem, der staar i dem, men hvem, der ikke

staar i dem — hvem der først skal komme, ser De, og naar. Det er det interessante Spørgsmaal."

Med et bifaldende Blik paa det improviserede Hovedgærde overlod han dem til deres korte Hvile. Maggy snorkede allerede, og lille Dorrit faldt snart i en tryg Søvn med sit Hoved hvilende paa denne Skæbnens forseglede Bog uden at forstyrres af dens gaadefulde hvide Blade.

Dette var lille Dorrits Selskab; den store Hovedstads Skændsel og Nød, Elendighed og Laster; den uhyggelige Nats Fugtighed, Kulde, langsomme Timer og hurtige Skyer. Dette var det Selskab, hvorfra lille Dorrit udmattet gik hjem i en regnfuld Morgenstunds graa Taage.

FEMTENDE KAPITEL.

Mrs. Flintwich har endnu en Drøm.

Det gamle forfaldne Hus i City, der stod indhyllet i sin Kaabe af Sod og støttede sig tungt paa de Krykker, der havde delt dets Brøstfældighed og var blevet opslidt med det, vidste aldrig af et Øjebliks Velvære eller Glæde at sige, hvad der saa skete. Berørte Solen det en enkelt Gang, var det kun med en Straale, og den var borte en halv Time derefter; faldt Maaneskinnet paa det, var det kun for at sætte nogle faa Lapper paa dets bedrøvelige Kaabe og give den et endnu kummerligere Udseende. Stjernerne vogtede ganske vist koldt paa det, naar Nætterne og Røgen var klare nok dertil, og alt Slags ondt Vejr holdt sig til det med sjælden Troskab. Man kunde se baade Regn, Hagl, Frost og Tø dvæle i denne triste Indhegning, længe efter at de var forsvundne fra andre Steder, og Sneen kunde man nu se ligge der i flere Uger, længe efter at den var gaaet over fra gult til sort, og langsomt smeltet hen i smudsige Taarer. Andet Tilhæng havde Stedet ikke. Hvad Larmen fra Gaden angik, saa susede Hjulenes Rumlen kun i Forbigaaende ind ad Porten og susede ud ad den igen, saa at det forekom den lyttende Mrs. Affery, at hun var døv og kun glimtvis fik sin Hø-

relse tilbage. Saaledes forholdt det sig ogsaa med Fløjten, Syngen, Snakken, Leen og enhver anden munter menneskelig Lyd. De sprang i en Fart over Gabet og fortsatte derpaa deres Gang.

Det vekslende Skin af Kaminilden og Lysene i Mrs. Clennams Værelse bragte den første Forandring, som nogen Sinde afbrød Stedets døde Ensformighed. Gennem hendes to smalle Vinduer skinnede Ilden dorsk hele Dagen og dorsk hele Natten. Ved enkelte Lejligheder blussede den lidenskabelig op, ligesom hun selv, men for det meste var den dæmpet, ligesom hun, og tærede jævnt og langsomt paa sig selv. Men i mange Timer af de korte Vinterdage, naar der allerede tidlig paa Eftermiddagen var mørkt derinde, kastedes skiftende Vrængbilleder af hende selv i hendes Rullestol, af Flintwich med hans skæve Hals, af Affery, der kom og gik, paa Muren af Huset lige over for Porten, hvor de hoppede omkring ligesom Skyggebilleder fra en stor Laterna magica. Naar den stuebundne Invalid gik til Ro, forsvandt de efterhaanden, idet Afferys forstørrede Skygge altid var den sidste, der dansede om, indtil den omsider smuttede bort i Luften, som om hun var dragen bort paa en Hekseudflugt. Da brændte det ensomme Lys uforanderligt, indtil det blegnede for Daggryet og til sidst døde for Afferys Pust, medens hendes Skygge sænkede sig over det fra Søvnens Hekseregioner.

Sælsomt, hvis Ilden i det lille Sygeværelse virkelig var en Bavneild, der vinkede en vis Person, og det en, om hvem man allermindst skulde have tænkt det, hen til det Sted, han *skulde* hen til! Sælsomt, hvis Lyset i det lille Sygeværelse virkelig var et Vagtlys, som brændte der hver Nat, indtil en bestemt Tildragelse var bleven iagttaget! Hvem af de utallige rejsende under Solen og Stjernerne, af dem, der klavrer op ad støvede Bakker og slæber sig hen ad trættende Sletter, af dem, der færdes til Lands og til Søs, som kommer og gaar saa underlig for at mødes og paavirke hverandre — hvem blandt den hele Hærskare er det vel, som uden Anelse om Rejsens Maal styrer sikkert hen imod dette Sted?

Tiden vil vise det. Hæderens og Skændselens Plads, Feltherrens og Trommeslagerens Post, en Pairs Billedstøtte i Westminsterabbediet og en Matroskøje i Dybets Skød, Bispehuen og Arbejdshuset, Uldsækken og Galgen, Tronen og Guillotinen — alle de, der stævner mod disse, tumler sig paa den store Alfarvej; men den har vidunderlige Forgreninger, og kun Tiden kan vise os, hvor hver enkelt rejsende styrer hen.

En vinterlig Eftermiddag i Tusmørket havde Mrs. Flintwich, der hele Dagen havde været tung i Hovedet, en Drøm.

Det forekom hende, at hun var i Køkkenet for at koge Vand til Teen, og at hun sad med Fødderne paa Kamingitteret og Nederleden af sin Kjole smøget op og varmede sig ved den sammensunkne Ild, der laa midt paa Kaminristen og paa begge Sider begrænsedes af en dyb, kold, sort Kløft. Det forekom hende, at hun, medens hun saaledes sad og grublede over det Spørgsmaal, om Livet ikke var en temmelig kedelig Opfindelse for nogle Mennesker, blev skræmmet af en pludselig Larm bag ved hende. Det forekom hende, at hun engang Ugen i Forvejen var bleven skræmmet paa en lignende Maade, og at Larmen var af en gaadefuld Natur — en raslende Lyd og nogle raske Slag ligesom hurtige Skridt, medens en Rysten eller Skælven fo'r hende gennem Hjertet, som om Skridtene havde rystet Gulvet, eller vel endog, som om hun var bleven berørt af en rædsom Haand. Det forekom hende, som om dette atter vakte en Frygt hos hende, som hun i sin Tid havde næret for, at Huset var hjemsøgt af Spøgelser, og at hun, uden at vide hvorledes, fløj ap ad Køkkentrappen for at være nærmere ved Mennesker.

Det forekom Affery, at hun, efter at være kommen op i Forstuen, saa Døren til sin Herres og Husbonds Kontor staa aaben og Værelset tomt, og at hun gik hen til Vinduet i det lille Værelse ved Gadedøren for gennem Ruden at sætte sit bankende Hjerte i Forbindelse med levende Ting hinsides og uden for det af Spøgelser hjemsøgte Hus. At hun da paa Muren lige over for Porten saa Skyggerne af de to kloge Folk i Samtale med hinanden, og at hun derefter gik ovenpaa med sine Sko i Haanden, dels for at være nærmere ved de to kloge Folk, der efter hendes Mening kunde maale sig med de fleste Spøgelser, og dels for at høre, hvad de talte om.

„Kom ikke med Deres Vrøvl til mig," sagde Mr. Flintwich. „Jeg taaler det ikke af Dem."

Mrs. Flintwich drømte, at hun stod bag ved Døren, der netop stod paa Klem, og ganske tydelig hørte sin Mand sige disse dristige Ord.

„Flintwich," svarede Mrs. Clennam med sin sædvanlige stærke, dybe Stemme, „der bor en Forbitrelsens Djævel i Dem. Vær paa deres Post imod den!"

„Jeg bryder mig ikke om, enten der er en eller en halv Snes," sagde Flintwich, idet han ved sin Tone tydelig nok gav

til Kende, at det højere Tal kom Sandheden nærmere. „Om der saa var halvhundrede, skulde de alle sige: Kom ikke med Deres Vrøvl til mig; jeg taaler det ikke af Dem. — Jeg skulde faa dem til at sige det, enten de vilde eller ikke.“

„Hvad har jeg gjort, De forbitrede Menneske?“ spurgte hendes stærke Stemme.

„Gjort?“ sagde Flintwich. „Væltet Dem over mig.“

„Mener De, gjort Dem Forestillinger —“

„Læg mig ikke Ord i Munden, som jeg ikke mener,“ sagde Jeremias, der med sejg Halsstarrighed holdt fast paa sit billedlige Udtryk: „Jeg mener væltet Dem over mig.“

„Jeg gjorde Dem Forestillinger, fordi —“

„Jeg vil ikke vide af det! De væltede Dem over mig.“

„Nu vel da, jeg væltede mig over Dem, De slette Menneske,“ — Jeremias fniste over at have tvunget hende til at bruge hans Udtryksmaade — „fordi De uden Nødvendighed udtalte Dem alt for tydelig over for Arthur. Jeg har Ret til at beklage mig derover, næsten som over et Tillidsbrud. De mente det ikke —“

„Jeg mente det!“ afbrød den modsigelseslystne Jeremias hende, idet han tilbageviste denne Indrømmelse.

„Jeg kommer sagtens til at lade Dem tale alene,“ svarede hun efter en, som det syntes, forbitret Pavse. „Det nytter ikke, at jeg henvender mig til en hidsig, genstridig gammel Mand, der har foresat sig ikke at ville høre mig.“

„Nej, det taaler jeg heller ikke af Dem,“ sagde Jeremias. „Jeg har ikke foresat mig saadant noget. Jeg har sagt Dem, at jeg mente det. Vil De vide, hvorfor jeg mente det, De hidsige, genstridige gamle Kone?“

„Naar alt kommer til alt, giver De mig kun mine egne Ord tilbage,“ sagde hun, kæmpende med sin Forbitrelse. „Ja.“

„Nu vel da, det var, fordi De ikke havde retfærdiggjort hans Fader over for ham, uagtet De burde have gjort det. Fordi De, førend De røg i Flint for Deres egen Skyld, De som selv er —“

„Hold inde, Flintwich!“ afbrød hun ham med forandret Stemme. „De kunde let gaa for vidt.“

Den gamle Mand syntes at være af samme Mening. Der opstod endnu en Pavse, og efter at han havde forandret sin Stilling, sagde han atter, men mildere: „Jeg var i Færd med at sige Dem, hvorfor det var. Det var. Det var, fordi jeg syntes, at De, førend De talte om Dem selv, burde have

talt om Arthurs Fader. Arthurs Fader! Jeg satte ikke særlig Pris paa ham. Jeg tjente hos hans Onkel her i Huset, medens han selv ikke var stort mere end jeg, — var fattigere end jeg, hvad Kontanter angik — og medens hans Onkel lige saa gerne kunde have indsat mig som ham til sin Arving. Han sultede i Dagligstuen, og jeg sultede i Køkkenet; det var den væsentligste Forskel mellem vore Stillinger; der var ikke synderlig mere end en halsbrækkende Trappe imellem os. Jeg gjorde ikke videre af ham den Gang. Han var en vankelmodig, svag Knøs, der havde ladet alting skræmme ud af sig undtagen sit forældreløse Liv. Da han havde ført Dem, den Hustru, hans Onkel havde valgt til ham, her hjem, behøvede jeg ikke at se to Gange paa Dem for at vide, hvem der vilde blive Herre. Siden har De altid stolet paa Deres egne Kræfter. Stol derfor ogsaa nu paa Deres egne Kræfter. Støt Dem ikke til de døde."

„Jeg støtter mig ikke, som De kalder det, til de døde."

„Men De havde gerne gjort det, hvis jeg havde fundet mig i det," brummede Jeremias, „og derfor er det, at De vælter Dem over mig. De kan ikke glemme, at jeg ikke føjede mig. De forundrer Dem vel sagtens over, at jeg kan anse det Umagen værd, at der bliver vist Arthurs Fader Retfærdighed, hvad? Det er lige meget, enten De svarer eller ikke; thi jeg ved og De ved det med, at det forundrer Dem. Nu vel da, jeg vil sige Dem, hvorledes det hænger sammen. Jeg er maaske lidt sær af Sind, men saaledes er nu en Gang mit Sind — jeg kan ikke lade nogen gaa aldeles efter deres eget Hoved. De er en bestemt Kvinde og klog Kvinde, og naar De ser Deres Maal for Dem, kan intet faa Dem bort fra det. Hvem ved det bedre end jeg?"

„Intet kan faa mig bort fra det, Flintwich, naar jeg tror at kunne forsvare det for mig selv. Læg det til."

„Forsvare det for Dem selv? Jeg sagde, at De var den bestemteste Kvinde paa Jordens Overflade, og har De besluttet at forsvare noget, De har sat Dem for, gør De det naturligvis."

„Menneske, mit Forsvar ligger her i disse Bøger!" udbrød hun med stærkt Eftertryk og syntes, at dømme efter den Lyd, som paafulgte, at slaa i Bordet med hele sin Kraft.

„Det er nu det samme," sagde Jeremias rolig; „paa det Spørgsmaal vil vi ikke indlade os for Øjeblikket. Hvorledes det end forholder sig dermed, saa gennemfører De Deres Forsætter og faar alt til at bøje sig for dem. Men jeg vil ikke bøje mig for dem. Jeg har været Dem tro og nyttig, og jeg har

været Dem hengiven; men jeg kan og vil ikke samtykke, og jeg har aldrig samtykket, og jeg skal aldrig samtykke i at gaa op i Dem. Slug, hvem De ellers vil; for mig gerne. Ejendommeligheden ved mit Sind, Frue, bestaar i, at jeg ikke vil lade mig sluge levende."

Maaske havde dette oprindelig været Udspringet til Forstaaelsen imellem dem. Efter at have opdaget en saadan Karakterstyrke hos Flintwich, havde Mrs. Clennam maaske fundet, at et Forbund med ham ikke var saa galt.

„Nok og mere end nok herom," sagde hun mørkt.

„Medmindre De igen vælter Dem over mig," svarede den udholdende Flintwich; „thi da maa De være forberedt paa at faa mere at høre derom."

Affery drømte, at hendes Husbonds Skikkelse her begyndte at gaa frem og tilbage i Værelset ligesom for at kølne sin Vrede, og at hun løb sin Vej, men at hun, da han ikke kom ud, efter at hun en lille Stund havde staaet lyttende og skælvende ude i den mørke Forstue, atter sneg sig op ad Trappen, dreven ligesom før af Spøgelsefrygt og Nysgerrighed, og atter krøb sammen uden for Døren.

„Vær saa god at tænde Lyset, Flintwich," sagde Mrs. Clennam, som aabenbart ønskede at faa ham ind igen i deres sædvanlige Tone. „Det er næsten Tetid. Lille Dorrit kommer og vil finde mig i Mørke."

Flintwich tændte hurtig Lyset og sagde, idet han satte det paa Bordet: „Hvad agter De at gøre med lille Dorrit? Skal hun stadig komme her og arbejde? Stadig komme her til Te? Stadig gaa ud og ind her paa den samme Maade?"

„Hvorledes kan De tale om „stadig" til en stakkels Krøbling som jeg? Bortmejes vi ikke alle ligesom Græsset paa Marken, og blev jeg ikke alt for mange Aar siden ramt af Leen og har siden den Tid ligget her og ventet paa at blive sanket i Laden?"

„Jo vist, jo vist! Men medens De har ligget her — ikke nær død; nej langtfra — er mangfoldige Børn og unge Mennesker, blomstrende Kvinder, kraftige Mænd og meget andet blevet afmejet og ført bort, og endnu er De her, som De ser, uden dog at være bleven synderlig forandret. De og jeg har maaske endnu en lang Tid for os. Naar jeg siger stadig, mener jeg — skønt jeg ikke er poetisk — saa længe vi er oven Mulde." Flintwich afgav denne Forklaring med stor Ro og ventede rolig paa Svar.

„Saa længe lille Dorrit er stille og flittig og trænger til min ringe Hjælp og hun fortjener den, saa længe antager jeg, at hun, medmindre hun frivillig trækker sig tilbage, vil vedblive at komme her, medens det forundes mig at leve.“

„Ikke andet?“ spurgte Flintwich og strøg sig om Munden.

„Hvad andet skulde der vel være? Hvad andet kunde der vel være?“ udbrød hun i sin skarpe, affejende Tone.

Affery drømte, at de i et Par Minutter saa vist paa hinanden med Lyset imellem sig.

„Skulde De tilfældigvis vide, Mrs. Clennam,“ spurgte han derpaa i en mere dæmpet Tone og med et Eftertryk, som slet ikke syntes at staa i Forhold til det ligefremme Indhold af hans Ord, „hvor hun bor?“

„Nej.“

„Kunde De — naa, kunde De have Lyst til at faa det at vide?“ sagde Jeremias med et Sæt, som om han var faret løs paa hende.

„Brød jeg mig derom, vilde jeg allerede have vidst det. Jeg kunde jo have spurgt hende om det?“

„De bryder Dem altsaa ikke om at faa det at vide?“

„Nej, jeg gør ikke.“

Efter et langt, betydningsfuldt Aandedrag sagde Flintwich: „Thi jeg har tilfældigvis opdaget det.“

„Hvor hun saa bor,“ sagde Mrs. Clennam i en ensformig, haard Tone, idet hun adskilte sine Ord lige saa skarpt, som om hun aflæste dem fra smaa Stykker Metal, som hun tog op et for et, „saa har hun gjort en Hemmelighed deraf, og hun skal faa Lov til at bevare sin Hemmelighed for mig.“

„Naar alt kommer til alt, vilde De maaske helst ikke lære Sandheden at kende?“ sagde Jeremias og sagde det med en Vridning, som om hans Ord var komne ud af ham i hans egen forvredne Skikkelse.

„Flintwich,“ sagde hans Herskerinde og Kompagnon med en pludselig opblussende Energi, der fik Affery til at studse, „hvorfor tirrer De mig? Se Dem om i dette Værelse. Hvis det er nogen Erstatning for min lange Indespærring inden for disse trange Grænser — ikke fordi jeg beklager mig derover — hvis det er nogen Erstatning, at jeg, medens jeg er udelukket fra enhver Adspredelse og Forandring, tillige er udelukket fra at faa Kundskab om Ting, som jeg maaske helst vil blive uvidende om, hvorfor vil De da misunde mig denne Trøst?“

„Jeg misunder Dem den ikke,“ svarede Jeremias.

„Saa sig ikke mere. Lad lille Dorrit bevare sin Hemmelighed for mig, og bevar De den ligeledes for mig. Lad hende komme og gaa ubemærket og uadspurgt. Lad mig lide og und mig den Smule Trøst, som jeg kan finde i min Tilstand. Er det saa meget, siden De piner mig som en ond Aand?“

„Jeg gjorde Dem et Spørgsmaal. Det er det hele.“

„Jeg har besvaret det. Sig derfor ikke mere.“

Her hørtes Lyden af Rullestolen paa Gulvet, og Afferys Klokke ringede med et hastigt Ryk. Mere bange for sin Mand i dette Øjeblik end for den gaadefulde Lyd i Køkkenet, sneg Affery sig sagte og hurtig bort, gik næsten lige saa rask ned ad Køkkentrappen, som hun var gaaet op ad den, satte sig atter foran Ilden, smøgede atter sin Kjole op og kastede til sidst sit Forklæde over Hovedet paa sig. Derpaa ringede Klokken atter, og saa atter, og blev derpaa ved at ringe, men trods den paatrængende Kalden blev Affery endnu stadig siddende under sit Forklæde og snappede efter Vejret.

Til sidst kom Flintwich sjokkende ned ad Trappen og ind i Forstuen, hele Tiden raabende og mumlende: „Affery! Kone!“ Og da Affery endnu stadig blev siddende, kom han humpende ned ad Køkkentrappen, gik sidelængs hen til hende, snappede hendes Forklæde af og vækkede hende.

„Aah Jeremias!“ udbrød Affery, idet hun vaagnede. „Hvor du gjorde mig forskrækket!“

„Hvad har du taget dig for, Kone?“ spurgte Jeremias. „Der er blevet ringet et halvthundrede Gange paa dig.“

„Aah, Jeremias,“ sagde Affery, „jeg har drømt!“

Flintwich, som kom til at tænke paa hendes tidligere Bedrifter i den Retning, holdt Lyset hen til hendes Hoved, som om han havde i Sinde at tænde hende til Belysning af Køkkenet.

„Ved du ikke, at det er hendes Tetid?“ spurgte han med et ondskabsfuldt Grin, og idet han gav et af Benene paa Afferys Stol et Spark.

„Jeremias? Tetid? Jeg ved ikke, hvorledes det er fat med mig, men jeg fik saadan en skrækkelig Rystelse, førend jeg begyndte at drømme, at jeg tror, at det maa være det.“

„Puh! Hvad snakker du om, du Syvsover?“

„Saadan en underlig Lyd, Jeremias, og saadan en besynderlig Bevægelse. Her i Køkkenet — netop her.“

Jeremias holdt Lyset i Vejret og saa paa det sværtede Loft, holdt Lyset ned og saa paa det fugtige Stengulv, vendte sig om mod Lyset og saa omkring paa de smudsige Vægge.

„Rotter, Katte, Vand, Afløbsrør.“

Affery benægtede det altsammen med en Rysten paa Hovedet. „Nej, Jeremias, jeg har mærket det før. Jeg har mærket det ovenpaa og een Gang ude paa Trappen, medens jeg en Aften gik fra hendes Værelse til vort — en Raslen og et Slags skælvende Berøring bag ved mig.“

„Affery, Kone,“ sagde Flintwich bistert efter at have nærmet sin Næse til hendes Læber for at opdage, om han kunde spore Spirituosa, „faar du ikke Teen færdig i en Fart, Kone, vil du komme til at fornemme en Raslen og Berøring, som skal faa dig til at flyve hen til den anden Ende af Køkkenet.“

Denne Spaadom ansporede hende til at rappe sig og skynde sig op til Mrs. Clennams Værelse. Men trods alt dette begyndte hun nu at nære en fast Overbevisning om, at der var noget galt paa Færde i det skumle Hus. Fra nu af havde hun aldrig Ro der, naar Dagens Lys var forsvundet, og gik aldrig i Mørket op eller ned ad Trappen uden at have Forklædet over Hovedet for ikke at faa noget at se.

Paa Grund af denne Spøgelsefrygt og sine besynderlige Drømme henfaldt hun den Aften i en ængstelig Sindstilstand. Under den Dunkelhed, der hvilede over alle hendes seneste Oplevelser og Iagttagelser, begyndte hun at blive gaadefuld for andre, ligesom alle hendes Omgivelser var gaadefulde for hende, og var lige saa vanskelig at blive rigtig klog paa, som hun selv fandt Huset og alt, hvad der var i det, vanskeligt at blive klog paa.

Hun var endnu ikke færdig med at gøre Mrs. Clennams Te i Stand, da den sagte Banken, som altid meldte lille Dorrits Komme, lød paa Døren. Affery saa paa, at lille Dorrit tog sin Hat af i Forstuen, og at Flintwich kradsede sine Kæver og stiltiende betragtede hende, som om hun ventede, at der vilde ske en eller anden vidunderlig Ting, som vilde skræmme hende fra Vid og Forstand eller sprænge dem alle tre i Luften.

Efter Teen lød igen en Banken, der anmeldte Arthur. Affery gik ned for at lukke op for ham, og idet han traadte ind, sagde han: „Det er mig kært, Affery, at det er Dem. Jeg vilde gerne gøre Dem et Spørgsmaal.“ Øjeblikkelig svarede Affery: „Spørg mig for Guds Skyld ikke om noget, Arthur! Jeg har saa mange Forskrækkelser og Drømme, at de er lige ved at skræmme Livet af mig. Jeg ved hverken ud eller ind!“ — og øjeblikkelig for hun bort fra ham og kom ham ikke mere nær.

Da Affery ikke havde Sans for Læsning og ikke Lys nok

til at sy ved i det mørke Værelse, sad hun nu hver Aften i den Dunkelhed, hvoraf hun for en kort Tid var dukket frem den Aften, da Arthur kom hjem, opfyldt af en Mængde fantastiske Grublerier og uhyggelige Anelser om sin Frue, sin Mand og de underlige Lyde i Huset. Naar de vilde Andagtsøvelser stod paa, kunde disse Grublerier lokke hendes Øjne hen til Døren, som om hun ventede, at en eller anden sort Skikkelse skulde vise sig i disse gunstige Øjeblikke og forøge Selskabet med en for meget.

Ellers sagde eller gjorde Affery aldrig noget, der kunde paadrage hende de to kloge Folks Opmærksomhed undtagen ved visse Lejligheder, i Almindelighed i de stille Timer henved Sengetid, da hun pludselig kunde fare ud af sin dunkle Krog og med en rædselsslagen Mine hviske til Flintwich, der læste Avisen nær ved Mrs. Clennams Bord:

„Saa, Jeremias! Hør! Hvad er det for en Larm?“

Men da var Larmen, hvis der havde været nogen, forbi, og Flintwich snerrede, som om hun i samme Øjeblik havde skaaret ham ned mod hans Vilje: „Affery, gamle Kone, jeg skal kurere dig, kan du tro, jeg skal nok kurere dig! Nu har du drømt igen!“

SEJSTENDE KAPITEL.

Ingens Svaghed.

Da Tiden var kommen, at Clennam ifølge Aftalen mellem ham og Meagles skulde forny sit Bekendtskab med Familien Meagles, styrede han en Lørdag sin Gang mod Twickenham, hvor Meagles havde et Landsted. Da Vejret var smukt og tørt og enhver engelsk Landevej rig paa Interesse for ham, der havde været saa længe borte, sendte han sin Vadsæk med Diligencen og begav sig til Fods paa Vejen. En Fodvandring var i og for sig en Nydelse, som kun sjælden var falden i hans Lod under hans Ophold i Udlandet.

Han lagde Vejen over Fulham og Putney for at have den Fornøjelse at gaa over Heden. Der var lyst og klart der, og da han var kommen saa langt paa sin Vej til Twickenham, var han ogsaa kommen et godt Stykke ind i Drømmenes Rige. Under den sunde Bevægelse og paa den smukke Vej myldrede

Tankerne ind paa ham. Det er ikke let at vandre ene ud paa Landet uden at gruble over et eller andet. Og han havde nok af uafgjorte Emner at gruble over, om han saa var gaaet lige til Englands Sydspids.

For det første var der et Spørgsmaal, som sjælden var ude af hans Tanker, hvad han for Fremtiden skulde tage sig for i Livet; til hvilket Arbejde han skulde vie sine Kræfter, og hvor han helst maatte søge det. Han var langt fra at være rig, og hver Dag, der gik hen i Uvished og Uvirksomhed, gjorde hans Arv til en Kilde af større Bekymring for ham. Lige saa ofte som han begyndte at tænke paa, hvorledes han skulde forøge denne Arv eller bevare den, lige saa ofte vendte hans Anelse om, at der var en eller anden, som havde et utilfredsstillet Krav paa hans Retfærdighedsfølelse, tilbage; og det alene var et Emne, som kunde vare den længste Fodvandring ud. Fremdeles var der Spørgsmaal om hans Forhold til hans Moder, med hvem han nu stod paa en taalelig og fredelig, men dog aldrig fortrolig Fod, og hvem han besøgte flere Gange om Ugen. Lille Dorrits Skæbne var et Emne, som altid i høj Grad lagde Beslag paa hans Tanker; thi hans egne Livsforhold i Forbindelse med hendes Historie fremstillede den lille Skabning for ham som den eneste Person, til hvem han var knyttet ved et Baand af uskyldig Tillid paa den ene og kærlig Beskyttelse paa den anden Side, et Baand af Medlidenhed, Agtelse, uegennyttig Interesse, Taknemmelighed og Medynk. Naar han tænkte paa hende og paa Muligheden af hendes Faders Udfrielse af Fængslet ved Dødens frigørende Haand — den eneste Forandring i Forholdene, der, saa vidt han formaaede at indse, kunde sætte ham i Stand til at blive en saadan Ven for hende, som han ønskede at være, ved at forandre hendes hele Levemaade, jævne hendes knudrede Vej og skænke hende et Hjem — betragtede han hende fra dette Synspunkt som sin adopterede Datter, som sit stakkels Barn, der var blevet dysset i Søvn. Var der endelig endnu et Emne i hans Tanker og pegede dette hen imod Twickenham, formede det sig saa utydelig, at det kun var lidet mere end den omgivende Atmosfære, hvori hine andre Emner svævede for hans Blik.

Da han var kommen over Heden, nærmede han sig en Skikkelse, der i nogen Tid havde været forud for ham, og som han nu syntes, at han skulde kende. Han fik dette Indtryk af noget ved Hovedets Drejning og ved Skikkelsens dybsindige Holdning under dens raske Gang. Men da Manden skød Hat-

ten tilbage paa Hovedet og standsede for at grunde over noget, saa han, at det var Daniel Doyce.

„God Dag, hvorledes har De det, Mr. Doyce?“ sagde Clennam, da han indhentede ham. „Det glæder mig at se Dem igen og paa et sundere Sted end Omsvøbsdepartementet.“

„Ah, Mr. Meagles Ven!“ udbrød hin Forbryder mod det offentlige, idet han vaagnede af nogle Beregninger, han havde gjort i sine Tanker, og rakte ham Haanden. „Undskyld, at jeg har glemt Deres Navn.“

„Jeg beder. Det er intet berømt Navn; det er ikke Barnacle.“

„Nej, nej,“ svarede Daniel smilende. „Og nu husker jeg det; det er Clennam. Hvorledes befinder De Dem?“

„Jeg har en Anelse om,“ sagde Clennam, idet de gik videre med hinanden, „at vi skal samme Steds hen.“

„Mener De Twickenham?“ spurgte Daniel. „Det fornøjer mig at høre.“

De blev snart helt fortrolige og forkortede Vejen ved vekslende Samtaler. Den opfindsomme Forbryder var en Mand med megen Beskedenhed og sund Forstand og havde, skønt han var en simpel Mand, været alt for vant til at forene Originalitet og Dristighed i Opfattelsen med Taalmodighed og Omhyggelighed i Udførelsen til at være nogen almindelig Mand. Det var i Førstningen vanskeligt at faa ham til at tale om sig selv, og han afværgede Arthurs Tilnærmelser i den Retning ved simpelthen at indrømme: aa ja, han havde ganske vist gjort hint, og han havde gjort dette, og den Ting var af hans Fabrik, og en anden Ting var hans Opdagelse, men det hørte jo til hans Fag. Først da han efterhaanden var kommen paa det rene med, at hans Ledsager følte virkelig Interesse for, hvad han fortalte om sig selv, aabnede han uforbeholden sit Hjerte for ham. Det viste sig da, at han var en Søn af en Grovsmed i det nordlige, og af sin Moder, der havde været Enke, oprindelig var bleven sat i Lære hos en Klejnsmed. Her havde han „fundet paa nogle Smaating“, som havde medført, at hans Lærekontrakt var bleven hævet, og han selv havde faaet en Foræring, som havde sat ham i Stand til at faa sit levende Ønske opfyldt om at komme i Lære hos en Maskinbygger, under hvem han havde arbejdet strengt og lært strengt og levet strengt i syv Aar. Da hans Tid var omme, havde han „arbejdet i Værkstedet“ i syv, otte Aar. Derpaa havde han begivet sig til Bredderne af Clyde, hvor han havde studeret og filet og

hamret og udvidet sine teoretiske Kundskaber i andre seks, syv Aar. Der havde han faaet et Tilbud om at rejse til Lyon, og i Lyon var han bleven opfordret til at rejse til Tyskland, og i Tyskland havde han faaet et Tilbud om at rejse til Petersburg, og der var det gaaet ham rigtig godt — bedre end paa noget andet Sted. Imidlertid havde han naturligvis følt mere Lyst til at leve i sit Fædreland og ønsket at vinde Udmærkelse og gøre hvad Gavn han kunde, der hellere end paa noget andet Sted. Og saa var han rejst hjem. Og da han var kommen hjem, havde han nedsat sig og havde gjort Opfindelser og bragt dem til Udførelse og arbejdet sig frem, indtil han efter en halv Snes Aars Hoveritjeneste var bleven indrulleret i den store britiske Æreslegion, i de af Omsvøbsdepartementet afvistes Legion og bleven hædret med den store britiske Fortjenstorden, den Barnecleske og Stilstalkingske Uordens Orden.

„Det er højst beklageligt," sagde Clennam, „at De nogen Sinde vendte Deres Tanker i den Retning, Mr. Doyce."

„Sandt nok, til en vis Grad. Men hvad skal en Mand gøre? Er han saa uheldig at finde paa noget gavnligt for Nationen, maa han følge med, hvor det fører ham hen."

„Maatte han ikke hellere lade det fare?" spurgte Clennam.

„Det kan han ikke," svarede Doyce og rystede paa Hovedet med et tankefuldt Smil. „Det opstaar ikke i hans Hoved for at blive begravet. Det opstaar i hans Hoved, for at det skal komme til Nytte. Livet skænkes os paa det Vilkaar, at vi skal slide og slæbe for det til det sidste, og den, der sidder inde med en Opfindelse, har den samme Forpligtelse."

„Det vil altsaa sige," sagde Arthur med voksende Beundring for sin stilfærdige Ledsager, „at De ikke engang nu ganske har tabt Modet?"

„Det vilde jeg ikke have Ret til, selv om det var Tilfældet," svarede den anden. „Tingen er saa sand, som den nogen Sinde har været."

Da de stiltiende var gaaet et lille Stykke Vej, gjorde Clennam Doyce det Spørgsmaal, om han ikke havde en Kompagnon i sin Forretning, som kunde fritage ham for en Del af dens Besværligheder.

„Nej," svarede han, „ikke for Øjeblikket. Da jeg begyndte paa den, havde jeg en, og det var en flink Mand; men han døde for nogle Aar siden, og da jeg vanskelig kunde forsone mig med Tanken om nogen anden, efter at jeg havde mistet ham, købte jeg hans Part og har siden været ene om det hele.

Og der er endnu en Ting; en Opfinder kan jo ikke være Forretningsmand."

„Ikke?" sagde Clennam.

„Det siger i det mindste Forretningsmændene," sagde han og lo højt. „Jeg ved ikke, hvorfor vi ulykkelige Skabninger har Ord for at mangle simpel Menneskeforstand; men det anses i Almindelighed for givet, at det er saa. Ser De ikke, at selv den bedste Ven, jeg har her i Verden, vor fortræffelige Ven histovre, behandler mig med en vis beskyttende Overlegenhed som en Mand, der ikke selv kan passe sine Sager?"

Clennam, som erkendte Sandheden af Bemærkningen, kunde ikke bare sig for at istemme den godmodige Latter.

„Jeg indser altsaa, at jeg maa have en Kompagnon, der er Forretningsmand og ikke har gjort sig skyldig i nogen Opfindelse," sagde Doyce, idet han tog sin Hat af for at lade Haanden glide hen over sin Pande, „om ikke for andet, saa af Hensyn til den almindelige Mening og for at opretholde Fabrikkens Anseelse. Jeg tror ikke, han vil finde, at jeg har gjort mig skyldig i nogen synderlig Mangel paa Paapasselighed eller Omtanke; men det er noget, som det tilkommer ham at afgøre — hvem han saa bliver — ikke mig."

„De har altsaa endnu ikke valgt ham?"

„Nej. Jeg har først nylig fattet den Beslutning at vælge mig en. Tingen er, at der er mere at bestille, end der før har været, og jeg har nok i Fabrikken alene. Bogføringen og Brevvekslingen og Udenlandsrejserne kan jeg ikke overkomme. Kan jeg faa en halv Time tilovers fra nu af og til Mandag Morgen, vil jeg raadføre mig om den bedste Maade at faa Tingen bragt i Stand paa med min — min Goldamme og Beskytter," sagde Doyce atter med smilende Øjne. „Det er en skarpsindig Mand i Forretningssager, og han har megen Erfaring i de Dele."

Derpaa talte de om forskellige Ting, indtil de kom til deres Rejses Maal. Der var en vis stilfærdig og beskeden Selvstændighed hos Daniel Doyce — en rolig Bevidsthed om, at hvad der var sandt maatte vedblive at være sandt trods alle Barnaclerne i Familieoceanet og vilde være netop Sandhed og hverken mere eller mindre, naar selv hint Hav var udtørret — der havde et Slags Storhed ved sig, skønt ikke af den officielle Art. Da han kendte Huset godt, førte han Arthur hen til den Side, hvorfra det tog sig bedst ud. Det var et fortryllende Sted — det tabte ikke det mindste ved at være lidt ekscentrisk — ved Landevejen langs med Floden og netop hvad Familien Meagles's Opholdsted burde være. Det laa i en Have, der sikkert var lige saa frisk og skøn i Aarets

Maj, som Pet nu var i sit Livs Maj, og det var omhegnet af en anselig Mængde smukke Træer og frodige Efeuranker, ligesom Pet altid var omhegnet af Mr. og Mrs. Meagles. Det var et gammelt, grundmuret Hus, der var blevet bygget om, idet en Del var bleven aldeles reven ned og en anden Del omdannet til det nuværende Landsted, saa at der var en kraftig, aldrende Afdeling, der kunde forestille Mr. og Mrs. Meagles, og en ung, malerisk, meget nydelig Afdeling, der kunde forestille Pet. Der var endogsaa en Tilbygning af nyere Dato, som passende kunde sammenlignes med Tattycoram, nemlig et Drivhus, som støttede sig op til det og hvis dunkle, malede Ruder gav det en ubestemmelig Farve, medens dets mere gennemsigtige Dele blinkede i Solens Straaler snart som Ild og snart som uskyldige Vanddraaber. Der var Udsigt til den fredelige Flod og Færgebaaden, som indprentede Beboerne en gavnlig Lære, idet de sagde til dem: Hvad enten I er unge eller gamle, heftige eller rolige, forbitrede eller tilfredse i Sindet, saa løber Strømmen altid saaledes. Lad Hjertet svulme, saa vildt det vil; Vandet, der kruser sig om Færgebaadens Stævn, spiller altid den samme Melodi. Det ene Aar efter det andet løber Strømmen saa og saa meget ud af Kurs, Sivene hist, Lillierne her, ingen Uvished eller Uro paa denne Vej, som stadig løber støt af Sted, medens I tumles om af Tidens Strøm som en Bold for eders Luner.

Næppe havde Portklokken ringet, førend Meagles kom ud for at tage imod dem. Næppe var han kommen ud, førend Mrs. Meagles kom ud. Næppe var hun kommen ud, førend Pet kom ud. Næppe var hun kommen ud, førend Tattycoram kom ud. Aldrig har Gæster faaet en mere gæstfri Modtagelse.

„Her sidder vi, som De ser, Mr. Clennam," sagde Meagles, „og kukkelurer inden for vore egne fire Vægge, som om vi aldrig mere skulde udspile vore Vinger — det vil sige, rejse. Ikke som Marseille, hvad? Intet „allons" og „marchons" her?"

„Her er unægtelig et helt andet Slags Skønhed."

„Men du min Gud og Fader," udbrød Meagles og gned sig fornøjet i Hænderne, „det var dog umaadelig morsomt at ligge i Karantæne, var det ikke? Jeg har ofte ønsket mig der tilbage igen? Vi var et ypperligt Selskab."

Saaledes var det Meagles's uforanderlige Vane. Altid havde han noget at udsætte, medens han rejste, og altid længtes han efter at komme tilbage, naar han ikke rejste.

„Hvis det var Sommer," sagde Meagles, „hvilket jeg vilde ønske for Deres Skyld og for at De kunde se Stedet fra dets

fordelagtigste Side, vilde De næppe kunne høre Dem selv tale for Fuglene. Som praktiske Folk tillader vi aldrig, at nogen skræmmer Fuglene, og Fuglene, der ogsaa er praktiske Folk, kommer til os i Tusindvis. Det glæder os at se Dem, Clennam (med Deres Tilladelse lader jeg Misteren fare); jeg forsikrer Dem oprigtig, at det glæder os."

„Jeg har ikke faaet saa venlig en Hilsen," sagde Clennam — her erindrede han, hvad lille Dorrit havde sagt til ham i hans egen Stue, og tilføjede ærlig, „med Undtagelse af een — siden vi sidst gik frem og tilbage og saa ned paa Middelhavet."

„Ah!" svarede Meagles. „Det var en Udsigt, ikke sandt? Jeg er ingen Ven af et Soldaterregimente, men jeg vilde dog intet have imod en Smule „allons" og „marchons" her i Egnen. Her er saa Pokkers stille."

Efter at Meagles med en betænkelig Hovedrysten havde holdt denne Lovtale over sit Tilflugtssteds Ensomhed, førte han dem ind i Huset. Det var lige stort nok og ikke mere, lige saa smukt indenfor som udenfor og indrettet paa det bedste og hyggeligste. Vel fandtes der i de overtrukne Malerirammer og Møbler og de tildækkede Tapeter nogle Spor af Familiens omflakkende Tilbøjeligheder; men det var let at se, at det var en af Meagles's Særheder, at Landstedet i deres Fraværelse skulde holdes, som om de kom tilbage i Overmorgen. Af Genstande, han havde samlet sig paa sine forskellige Tog, var der en saa uhyre Mangfoldighed, at Huset lignede en elskværdig Korsars Bolig. Der var Oldsager fra Mellemitalien, forfærdigede af de bedste nyere Huse i denne Industrigren; smaa Stykker Mumier fra Ægypten (og maaske fra Birmingham); Gondolmodeller fra Venezia; Landsbymodeller fra Svejts; Bidlinger af indlagte Stengulve fra Herculanum og Pompeji, som lignede forstenet Spegepølse; Aske fra Grave og Lava fra Vesuv; spanske Vifter, spezzianske Straahatte, mauriske Tøfler, toskanske Haarnaale, carrarisk Billedhuggerarbejde, trasteverinske Skærf, genuesiske Fløjler og Filigranarbejder, neapolitanske Koraller, romerske Kameer, Bijouterier fra Genf, arabiske Lygter, Rosenkranse, indviede af Paven selv og en uendelig Mængde Krimskrams. Der var lignende og ikke-lignende Prospekter af mangfoldige Steder, og der var et lille Maleriværelse, som var helliget til nogle faa af de rigtig ægte klæbrige gamle Helgene med Sener som Piskesnore, Haar som Neptuner, Rynker, som mindede om Tatovering, og saadanne Lag Fernis, at enhver af de hellige Personer gjorde samme Tjeneste som en Fluefælde. Om disse Kunstprodukter talte Meagles paa den sædvanlige Maade. Han

var ingen Kender, sagde han, undtagen af hvad der behagede ham selv; han havde faaet dem for Spotpris, og Folk havde fundet dem meget smukke. En Mand, som i ethvert Tilfælde burde forstaa sig noget derpaa, havde erklæret denne „Vismand, som læser“ (en særdeles gammel Herre med Tæppe omkring sig, en Dusk Svanedun til Skæg og en Næt af Sprækker fra øverst til nederst ligesom en fed Smørdejgskage) for at være en fortrinlig Guercino. Hvad den „Sebastian del Piombo“ der angik, kunde man selv dømme om den; var den ikke i hans sidste Maner, af hvem var den da? Titian — maaske og maaske ikke — maaske havde han givet det et Par Strøg. Daniel Doyce sagde, at han maaske ikke havde givet det et Par Strøg; men Meagles var helst fri for at høre den Bemærkning.

Da Meagles havde vist dem hele sit Bytte, førte han dem ind i sit eget hyggelige Værelse, hvorfra der var Udsigt over Haveplænen, og som var indrettet dels som Paaklædningsværelse og dels som Kontor, og hvor der paa et Slags Butikspult stod en Messingvægt til at veje Guld paa og en Skuffe til at skuffe Penge med.

„Der er de, som De ser,“ sagde Meagles. „I fem og tredive Aar havde jeg disse Genstande staaende foran mig og tænkte den Gang lige saa lidt paa at strøjfe omkring, som jeg nu tænker paa at blive hjemme. Da jeg tog Afsked med Banken, bad jeg om dem og tog dem med. Jeg siger Dem det straks, for at De ikke skal tro, at jeg sidder i mit Kontor (som Pet siger, at jeg gør), ligesom Kongen i Visen om de fire og tyve Drosler, og tæller mine Penge.“

Clennams Øjne var faldne paa et paa Væggen hængende Portræt af to smaa Piger med sammenslyngede Arme. „Ja, Clennam,“ sagde Meagles i en mere dæmpet Tone, „der er de begge to. Det blev malet for sytten Aar siden. Den Gang var de, som jeg ofte siger til Moder, rene Pattebørn.“

„Deres Navne?“ spurgte Arthur.

„Ja, det er sandt! De har aldrig hørt noget andet Navn end Pet. Pets Navn er Minnie, hendes Søsters Lillie.“

„Vilde De kunne have set, Mr. Clennam, at en af dem skulde være mig?“ spurgte Pet selv, der nu stod i Døren.

„Jeg kunde godt have troet, at de begge skulde være Dem, de ligner Dem begge meget. Ja,“ sagde Clennam, og saa fra den smukke Original hen paa Portrættet og tilbage igen. „Jeg kan ikke engang nu sige, hvilket af dem der er Deres Portræt.“

„Hører du det, Moder?“ raabte Meagles til sin Kone, der var fulgt bag efter Datteren. „Saaledes gaar det altid, Clen-

nam; ingen kan afgøre det. Barnet paa Deres venstre Haand er Pet."

Maleriet hang tilfældigvis i Nærheden af et Spejl. Idet Arthur atter betragtede det, saa han i Spejlet, at Tattycoram, idet hun gik forbi, blev staaende og lyttede efter, hvad der blev sagt, og derpaa gik videre med et haanligt Udtryk i sit Ansigt, der forvandlede dets Skønhed til Styghed.

„Men hør!" sagde Meagles. „De er gaaet langt og det vil gøre Dem godt at faa Deres Støvler af. Daniel der vilde sagtens aldrig tænke paa at trække sine Støvler af, naar man ikke viste ham en Støvleknægt."

„Hvorfor ikke?" spurgte Daniel med et Smil til Clennam.

„Aah, De har saa mange Ting at tænke paa," svarede Meagles og klappede ham paa Skulderen, som om hans Svaghed ikke paa nogen Maade turde overlades til sig selv. „Tal og Hjul og Drev og Løftestænger og Skruer og Cylindre og tusinde andre Ting."

„I mit Fag," sagde Daniel muntert, „indbefatter det større som oftest det mindre. Men det er det samme, det er det samme! Hvad der morer Dem, morer ogsaa mig."

Idet Clennam satte sig ved Kaminen i sit Værelse, kunde han ikke bare sig for at anstille Betragtninger over, om der dog ikke i denne ærlige, velvillige, hjertelige Meagles's Bryst skulde være en lille mikroskopisk Del af det Sennepskorn, der var vokset op til Omsvøbsdepartementets store Træ. Den mærkværdige Overlegenhed, hvormed han altid behandlede Daniel Doyce og som tilsyneladende støttede sig, ikke saa meget paa noget i dennes Karakter, som alene paa den Omstændighed, at han var Opfinder og en Mand, der ikke fulgte den slagne Landevej, syntes at fremkalde denne Forestilling. Den vilde have sysselsat ham, indtil han en Time senere gik ned til Middagsbordet, dersom han ikke havde haft endnu et Spørgsmaal at overveje, der allerede havde ligget ham paa Sinde, førend han opholdt sig i Karantænen i Marseille, og som nu dukkede op igen og paatrængte sig ham meget stærkt, nemlig intet mindre, end om han skulde tillade sig selv at forelske sig i Pet.

Han var dobbelt saa gammel som hun. Naa! Han var ung af Udseende, ung af Helbred og Kræfter, ung af Hjerte. En Mand var visselig ikke gammel, fordi han var fyrretyve Aar, og mange Mænd var ikke i Stand til at gifte sig eller giftede sig ikke, førend de havde naaet den Alder. Paa den anden Side var Spørgsmaalet ikke, hvad han tænkte om Sagen, men hvad hun tænkte om den.

Han troede, at Meagles var tilbøjelig til at nære en fuldkommen Agtelse for ham, og han var sig bevidst, at han selv følte en oprigtig Agtelse for Meagles og hans gode Hustru. Han kunde forudse, at Afstaaelsen af dette skønne, eneste Barn, som de elskede saa højt, til en Ægtefælle vilde være en Prøvelse for deres Kærlighed, som de maaske endnu aldrig havde haft Styrke til at overveje. Men jo skønnere og mere indtagende og fortryllende hun var, des nærmere maatte de altid være ved Nødvendigheden af at tage Spørgsmaalet op. Og hvorfor ikke lige saa godt til Fordel for ham som for en anden?

Da han var kommen saa langt, faldt det ham atter ind, at Spørgsmaalet var ikke, hvad de tænkte derom, men hvad hun tænkte derom.

Arthur Clennam var en beskeden Mand. Han følte med sig selv, at han havde mange svage Sider, og beundrede i sit stille Sind den skønne Minnies Fortrin, samtidig med at han undervurderede sine egne i den Grad, at Haabet begyndte at svigte ham, saa snart han tænkte rigtig over Sagen. Medens han klædte sig paa til Bordet, kom han til det Resultat, at han *ikke* vilde tillade sig at forelske sig i Pet.

De var kun fem ved Bordet, og det gik meget fornøjelig til. De havde saa mange Steder og Mennesker at tale om, og de var alle saa utvungne og glade — Daniel Doyce sad enten som en oprømt Tilskuer ved et Spilleparti eller kom med nogle af sine egne skarpsindige smaa Bemærkninger, naar de tilfældigvis passede, — at de kunde have været tyve Gange sammen uden at lære hinanden saa godt at kende.

„Men Miss Wade?“ sagde Meagles, efter at de havde omtalt en Mængde af deres Rejsefæller. „Er der nogen, der har set Miss Wade?“

„Det har jeg,“ sagde Tattycoram. Hun havde bragt en lille Kaabe, som hendes unge Frøken havde sendt Bud efter, og stod og bøjede sig over hende og gav hende den paa, da hun pludselig løftede sine mørke Øjne og gav dette uventede Svar.

„Tatty!“ udbrød Pet. Hvor har du set Miss Wade?

„Her,“ svarede Tattycoram.

„Hvorledes?“

„Et utaalmodigt Blik fra Tattycoram, som Clennam bemærkede, syntes at sige: „Med mine Øjne!“ Men hun svarede kun: „Jeg mødte hende ved Kirken.“

„Jeg gad vide, hvad hun bestilte der?“ sagde Meagles. „Hun vilde næppe ind i den.“

„Hun havde først skrevet til mig,“ sagde Tattycoram.

„Aa Tatty," mumlede hendes Frøken, „tag dine Hænder bort. Det er, ligesom det var en anden, der rørte ved mig."

Hun sagde det hurtig og uvilkaarlig, men ikke heftigere eller ærgerligere, end det kunde være blevet sagt af et forkælet Barn, som lo i det næste Øjeblik. Tattycoram pressede sine fyldige røde Læber sammen og lagde Armene over Kors.

„Ønsker De at vide, Sir," sagde hun til Meagles, „hvad Miss Wade skrev til mig om?"

„Ja, Tattycoram," svarede han, „siden du spørger mig derom, og vi allesammen er gode Venner, kan du gerne sige det, hvis du har Lyst."

„Paa Rejsen fik hun at vide, hvor De boede," sagde Tattycoram, „hun havde set mig ikke rigtig — ikke rigtig —"

„Ikke rigtig i godt Humør, Tattycoram?" tilføjede Meagles, idet han rolig advarende rystede paa Hovedet ad de sorte Øjne. „Giv dig kun Tid — tæl til tyve, Tattycoram."

Hun pressede atter sine Læber sammen med et langt og dybt Aandedræt.

„Hun skrev til mig for at sige mig, at hvis jeg nogen Sinde følte mig saaret," her saa hun ned paa sin unge Frøken, „eller fandt mig plaget," her saa hun ned paa hende igen, „kunde jeg komme til hende og skulde blive venlig behandlet. Jeg skulde tænke derpaa og kunde tale med hende ved Kirken. Og saa gik jeg derhen for at takke hende."

„Tatty," sagde hendes unge Frøken og rakte sin Haand op over sin Skulder, for at den anden kunde gribe den, „Miss Wade forskrækkede mig næsten, da vi skiltes, og jeg holdt slet ikke rigtig af at tænke paa for lidt siden, at hun havde været mig saa nær, uden at jeg vidste det. Kære Tatty!"

Tatty stod et Øjeblik ubevægelig.

„Naa!" udbrød Meagles. „Tæl igen til tyve."

Da hun omtrent kunde have talt til ti, bøjede hun sig og kyssede den venlige Haand, som klappede hende paa Kinden, idet den berørte Pets smukke Lokker, og Tattycoram gik.

„Ja," sagde Meagles blidt og gav den stumme Tjener en Drejning for at skyde Sukkeret nærmere ind til sig, „det er en Pige, som vilde gaa helt til Grunde, hvis hun ikke var blandt praktiske Folk. Moder og jeg ved, ene og alene fordi vi er praktiske Folk, at der gives Øjeblikke, da denne Piges hele Natur synes at forhærdes ved at se os gaa saaledes op i Pet. Ingen Fader eller Moder er gaaet op i hende, den Stakkel. Jeg vil nødig tænke paa, hvorledes dette ulykkelige Barn med al denne Lidenskabelighed og Modsigelsesaand maa være til Mode, naar

hun om Søndagen hører det femte Bud.“ Jeg faar altid Lyst til at raabe: „Husk paa, du er i Kirke, tæl til tyve, Tatty-coram.“

Meagles havde to Stuepiger med røde Kinder og klare Øjne, som spillede en fremragende Rolle ved Borddekorationen. „Og hvorfor ikke?“ sagde Meagles. „Som jeg altid siger til Moder, hvorfor ikke have noget smukt at se paa, naar man overhovedet har noget?“ Mrs. Tickit, der var Kokkepige og Husholderske, naar Familien var hjemme, og kun Husholderske, naar den var fraværende, fuldstændiggjordé Husstanden. Meagles beklagede, at de Pligter, der paahvilede Mrs. Tickit, gjorde hende upræsentabel for Øjeblikket, men haabede at kunne forestille hende for den ny Gæst den næste Morgen. Hun var en vigtig Del af Landstedet, sagde han, og alle hans Venner kendte hende. Hendes Portræt hang derhenne i Krogen. Naar de rejste bort, iførte hun sig den Silkekjole og den Række kulsorte Krøller, der var afbildede paa Portrættet (i Køkkenet var hendes Haar rødlig graat), tog Plads i Spisestuen, lagde sine Briller imellem to bestemte Blade i Doktor Buchans Husapotek og sad hele Dagen og saa ud over Jalusiet, indtil de kom tilbage igen. Der kunde ikke opfindes nogen Overtalelse, der vilde kunne formaa hende til at forlade sin Post ved Jalusiet, hvor længe de end blev borte, eller opgive Doktor Buchans Selskab, skønt Meagles fuldt og fast troede, at hun aldrig i sit Liv havde læst et eneste Ord af, hvad der stod i denne lærde Granskers Skrifter.

Om Aftenen spillede de en gammeldags Rubber, og Pet sad og saa paa sin Faders Kort eller sang en Gang imellem lidt ved Pianoet. Hun var et forkælet Barn; men hvor kunde det være anderledes? Hvem kunde omgaas et saa blidt og yndigt Væsen uden at give efter for hendes indsmigrende Indflydelse? Hvem kunde tilbringe en Aften der i Huset uden at elske hende for den Ynde og det Trylleri, som hendes Nærværelse udbredte? Saaledes tænkte Clennam trods det Resultat, hvortil han for kort siden var kommen. Og medens han sad og tænkte herpaa, glemte han at bekende. „Naa, hvad tænker De paa?“ spurgte den forundrede Meagles, der var hans Makker. „Om Forladelse, ikke paa noget,“ svarede Clennam. „Saa var det rart, om De vilde tænke paa noget næste Gang,“ sagde Meagles. Pet mente smilende, at han havde tænkt paa Miss Wade. „Hvorfor paa Miss Wade?“ spurgte hendes Fader. „Ja hvorfor?“ sagde Arthur Clennam. Pet rødmede lidt og gik hen til Pianoet.

Da de brød op for at gaa til Sengs, hørte Arthur Doyce spørge sin Vært, om han kunde skænke ham en halv Times Samtale før Frokost næste Morgen. Og da Værten beredvillig havde svaret ja, blev Arthur et Øjeblik tilbage, fordi han selv havde et Ord at tilføje i denne Anledning.

„Mr. Meagles," sagde han, da de var blevne ene, „husker De, at De raadede mig til at rejse lige til London?"

„Ja, meget godt."

„Og at De gav mig endnu et godt Raad, som jeg den Gang trængte til?"

„Jeg vil ikke sige, om det var noget værd," svarede Meagles; „men jeg husker naturligvis, at vi havde en meget fornøjelig og fortrolig Samtale."

„Jeg har fulgt Deres Raad, og efter at have frigjort mig for en Stilling, der af mange Grunde var mig pinlig, ønsker jeg nu at anvende mine Kræfter og Midler i en anden Virksomhed."

„Det var ret! De kan ikke gøre det for snart."

„Paa Vejen hertil erfarede jeg nu, at Deres Ven Doyce søger en Deltager i sin Forretning, for at gøre Forretningen saa fordelagtig som muligt."

„Netop," sagde Meagles med Hænderne i Lommen og med det samme Forretningsudtryk i sit Ansigt, hvormed han i gamle Dage havde haandteret Vægten og Skuffen.

„Under vor Samtale berørte Mr. Doyce, at han vilde indhente Deres gode Raad om, hvorledes han skulde finde en saadan Deltager, og skulde De nu anse det for rimeligt, at vore Anskuelser og Evner vilde stemme overens, vil De maaske underrette ham om, at jeg er til hans Tjeneste. Jeg taler naturligvis uden at kende noget til Enkelthederne, og det er muligt, at vi ikke bliver enige."

„Meget rigtigt, meget rigtigt," sagde Meagles med den til Vægten og Skuffen hørende Forsigtighed.

„Men det vil være et Spørgsmaal om Talstørrelser og Regnskaber —"

„Ja vist," sagde Meagles med den til Vægten og Skuffen hørende aritmetiske Soliditet.

Og det vil være mig en Fornøjelse at gaa ind derpaa, hvis Mr. Doyce er enig, og De synes om det. Hvis De altsaa vil tillade, at jeg lægger det hele i Deres Haand, vil jeg være Dem meget forbunden."

„Clennam, jeg modtager beredvillig dette Tillidshverv," sagde Meagles, „og uden at foregribe de Punkter, som De som Forretningsmand naturligvis har forbeholdt Dem, siger jeg

Dem rent ud, at jeg tror, at der kan komme noget ud af det. En Ting kan De være fuldkommen vis paa. Daniel er en ærlig Mand."

„Det er jeg saa vis paa, at jeg netop derfor besluttede straks at tale med Dem."

„De maa lede ham, ser De; De maa styre ham; De maa vise ham Vej; han har nogle sære Idéer," sagde Meagles, der aabenbart ikke mente andet dermed, end at han gjorde ny Ting og gik nye Veje; „men han er Ærligheden selv, og dermed Godnat."

Clennam vendte tilbage til sit Værelse, satte sig atter ved Kaminen og blev enig med sig selv om, at han var glad over at have besluttet ikke at forelske sig i Pet. Hun var saa smuk, saa elskværdig, hendes blide Natur og uskyldige Hjerte var saa modtagelig for ethvert sandt Indtryk, og der var ingen Tvivl om, at den Mand, der var saa heldig at gøre et saadant Indtryk paa hende, vilde blive det lykkeligste og misundelsesværdigste af alle Mennesker; derfor var han virkelig glad over, at han var kommen til dette Resultat.

Men da dette kunde have været en Grund til at komme til det modsatte Resultat, gav han sig til at tænke over Sagen; maaske for at retfærdiggøre sig selv.

„Sæt, at en Mand," tænkte han, „der har været myndig en Snes Aar eller saa; der paa Grund af sine Ungdomsforhold mangler Tillid til sig selv; der paa Grund af sin hele Livsstilling er bleven noget alvorlig; der ved med sig selv, at han, fordi han længe har opholdt sig i fjerne Egne uden at komme i Berøring med nogen mildnende Indflydelse, mangler mange af de smaa vindende Egenskaber, som han beundrer hos andre; som intet venligt Hjem har at føre hende ind i; som er en fremmed i Landet; som ingen Formue har, der kan opveje disse Ufuldkommenheder; som ikke har andet, der taler til hans Fordel, end hans ærlige Kærlighed og Ønsket om at gøre, hvad Ret er — sæt, at en saadan Mand kom her i dette Hus og gav efter for denne indtagende Piges Trylleri og bildte sig ind, at han turde haabe at vinde hende, hvor det vilde være en stor Svaghed!"

Han aabnede sagte sit Vindue og saa ud paa den rolige Flod. Det ene Aar efter det andet var Færgebaaden dreven saa og saa langt og Strømmen løben saa og saa mange Mile i Timen, her Sivene, hist Liljerne, ingen Usikkerhed eller Uro.

Hvorfor skulde han føle sig tung om Hjertet? Det var ikke hans egen Svaghed, han havde haft i sine Tanker. Det var ingens — ingens, som han kendte, hvorfor skulde han da be-

kymre sig derom? Og dog bekymrede han sig derom. Og han tænkte — hvem har ikke undertiden tænkt sligt? — at det vilde være bedre at rinde stille hen ligesom Floden; thi kendte den ikke til Glæde, saa kendte den heller ikke til Smerte!

SYTTENDE KAPITEL.

Ingens Medbejler.

Før Frokosten næste Dag gik Arthur ud for at se sig om. Da Vejret var smukt, og han havde en Time til sin Raadighed, tog han med Færgen over Floden og vandrede hen over nogle Enge. Da han kom tilbage til Færgestedet, saa han, at Færgen var paa den modsatte Side, og at en Herre prajede den for at blive sat over.

Denne Herre saa ud til kun at være tredive Aar. Han var godt klædt, livlig og munter af Udseende, kraftig af Bygning og mørk af Hudfarve. Idet Arthur gik over Stenten ned til Flodbredden, skottede den ventende et Øjeblik til ham og fortsatte derpaa sin Tidsfordriv, at vippe Stenene ud i Vandet med sin Fod. Der laa noget i den Maade, hvorpaa han med sin Hæl sparkede dem ud af deres Leje og bragte dem i den fornødne Stilling, som forekom Clennam at have et Præg af Grusomhed. De fleste af os har mere eller mindre modtaget et lignende Indtryk ved at se et Menneske foretage sig en eller anden Ubetydelighed, saasom plukke en Blomst, rydde en Hindring af Vejen eller vel endog tilintetgøre en livløs Genstand.

Denne Herre var fordybet i sine egne Tanker, hvad hans Ansigt viste, og han ænsede ikke en smuk, newfoundlandsk Hund, der iagttog ham opmærksomt og ligeledes iagttog hver enkelt Sten, rede til paa et Tegn af sin Herre at springe ud i Floden. Færgen kom imidlertid over, uden at Hunden havde faaet noget saadant Tegn, og da Baaden stødte mod Land, tog Herren Hunden i Halsbaandet og trak den ud i den.

„Ikke i Dag," sagde han til Hunden. „Drivvaad kan du ikke vise dig i Dameselskab. Læg Dig!"

Clennam gik ned i Baaden bag efter Manden og Hunden og tog Plads. Hunden gjorde, som dens Herre havde befalet den. Manden blev staaende med Hænderne i Lommen og spærrede Udsigten for Clennam. Mand og Hund sprang rask ud, saa

snart de lagde til ved den anden Side, og gik deres Vej. Clennam var glad over at være bleven dem kvit.

Medens han gik hen mod Havelaagen, slog Kirkeuret Frokosttimen, og i samme Øjeblik, som han ringede paa Klokken ved Havelaagen, blev han modtagen af en dyb, stærk Gøen inde fra den anden Side af Muren.

„I Aftes hørte jeg ingen Hund," tænkte Clennam. Laagen blev aabnet af en af de rødkindede Piger, og paa Græsplænen stod Newfoundlænderen og Manden.

„Miss Minnie er endnu ikke kommen ned, mine Herrer," sagde den rødmende Portnerske. Derpaa sagde hun til Hundens Herre: „Mr. Clennam, Sir," og trippede bort.

„Sært nok, Mr. Clennam, at vi nylig skulde have mødt hinanden," sagde Manden. „Tillad, at jeg præsenterer mig selv — Henry Gowan. Et smukt Sted dette, og det tager sig vidunderlig godt ud i denne Morgenstund!"

Hans Væsen var utvungent og hans Stemme behagelig, men ikke des mindre troede Clennam, at hvis han ikke havde fattet den bestemte Beslutning ikke at forelske sig i Pet, vilde han have fattet Mishag til denne Henry Gowan.

„Dette Sted er nok nyt for Dem?" sagde Gowan.

„Ganske nyt. Jeg gjorde først Bekendtskab med det i Gaar."

„Ah! Det viser sig naturligvis ikke nu fra den fordelagtigste Side; derimod tog det sig fortryllende ud i Foraaret, førend de sidst rejste bort. Jeg vilde ønske, at De havde set det den Gang."

Naar hin saa ofte erindrede Beslutning ikke havde været, kunde Clennam have ønsket ham i Ætnas Krater til Gengæld for hans Høflighed.

„Jeg har haft den Fornøjelse at se det under mange forskellige Forhold i de sidste tre Aar, og det er — et Paradis."

Det var — i det mindste kunde det have været det, stadig dog under den Forudsætning, at hin vise Beslutning ikke havde været — et frækt Fif af ham at kalde det et Paradis. Han kaldte det først et Paradis, da han saa hende komme, og betegnede hende derved i hendes Paahør som en Engel. Død og Fordærvelse over ham!

Og ah, hvor hun saa straalende og glad ud! Hvor hun kærtegnede Hunden, og hvor godt Hunden kendte hende! Hvor talende var ikke den forhøjede Rødme i hendes Kinder, hendes usikre Væsen, hendes nedslagne Øjne, hendes glade Forvirring! Naar havde Clennam set hende saaledes? Ikke fordi der var

nogen Grund, hvorfor han nogen Sinde kunde, maatte, vilde eller skulde have set hende saaledes for hans Skyld, men alligevel — naar havde han nogen Sinde set hende saaledes?

Han stod et lille Stykke fra dem. Medens denne Gowan havde talt om et Paradis, var han gaaet hen til hende og havde taget hendes Haand. Hunden havde lagt sine store Poter paa hendes Arm og sit Hoved mod hendes søde Bryst. Hun havde smilet og budt dem velkommen og gjort alt for meget af Hunden, ja alt for meget — det vil sige, hvis der havde været en tredje Person til Stede, som havde elsket hende. Hun gjorde sig nu fri og gik hen til Clennam, lagde sin Haand i hans, bød ham Godmorgen og gav med en yndefuld Bevægelse til Kende, at hun vilde tage hans Arm og lade sig føre ind i Huset. Denne Gowan havde intet derimod at indvende; nej han vidste, at han var alt for sikker i sin Sag!

Der hvilede en forbigaaende Sky paa Meagles's godmodige Ansigt, da de alle tre (fire, Hunden iberegnet, og den var den næst ubehageligste af hele Selskabet) kom ind til Frokosten. Hverken Skyen eller Mrs. Meagles's lette Uro undgik Clennams Opmærksomhed.

„Naa, Gowan," sagde Meagles, der endog undertrykkede et Suk, „hvorledes har De det i Dag?"

„Omtrent som sædvanligt. Da Lion og jeg havde sat os for ikke at gaa Glip af et eneste Minut af vort ugentlige Besøg, stod vi tidlig op, og kom over fra Kingston, mit nærværende Hovedkvarter, hvor jeg er i Færd med at tage et Par Skizzer."

„Mrs. Gowan har det vel godt, Henry?" sagde Meagles. (Clennam blev opmærksom.)

„Jo Tak, min Moder har det rigtig godt." (Clennam blev uopmærksom.) „Jeg har taget mig den Frihed at skaffe en Tilvækst til Deres Familiebord i Dag, som jeg haaber hverken vil være Dem eller Mrs. Meagles ubehagelig. Jeg kunde ikke godt slippe fri for det. Den unge Fyr bød sig selv til Gæst hos mig, og da han er kommen af godt Folk, antog jeg, at De ikke vilde have noget imod, at jeg indførte ham her."

„Hvem er den unge Fyr?" spurgte Meagles med en paafaldende Forekommenhed.

„En Barnacle, Tite Barnacles's Søn, Clarence Barnacle, og ansat i sin Faders Departement. Jeg kan i det mindste indestaa for, at han ikke løber paa Grund, naar han skal sætte over Floden. Han stikker ikke dybt."

„Ja saa, ja saa!" sagde Meagles. „En Barnacle er han?

Vi kender noget til den Familie, ikke sandt, Dan? Men det er min Sandten alligevel Folk, der er ovenpaa! Lad mig se, i hvilket Slægtskabsforhold kan denne unge Mand staa til Lord Decimus? Hans Herlighed ægtede i syttenhundrede og nioghalvfems Lady Jemima Bilbery, der var den næstældste Datter af det tredje Ægteskab — nej, der tog jeg fejl! Det var Lady Serafina — Lady Jemima var den femtende Grev Stilstalkings ældste Datter af hans andet Ægteskab med den højvelbaarne Clementina Toozellem. Meget rigtigt. Denne unge Fyrs Fader ægtede en Stilstalking, og hans Fader igen giftede sig med sin Kusine, som var en Barnacle. Faderen til den Fader, der ægtede en Joddleby. — Jeg gaar maaske lidt vel langt tilbage, Gowan, men jeg vilde gerne se, i hvilket Slægtskabsforhold denne unge Fyr staar til Lord Decimus."

„Det er let forklaret. Hans Fader er en Brodersøn af Lord Decimus."

„Brodersøn — af — Lord — Decimus," gentog Meagles med inderligt Velbehag, idet han lukkede Øjnene, for at intet skulde forstyrre ham i Nydelsen af Stamtræets hele Vellugt. „De har min Sæl Ret, Gowan. Det er han."

„Og følgelig er Lord Decimus hans Grandonkel."

„Men stop lidt!" sagde Meagles og aabnede Øjnene med en ny Opdagelse. „Saa er altsaa Lady Stilstalking hans Grandtante paa mødrene Side?"

„Ja, naturligvis."

„Ja saa, ja saa!" sagde Meagles med megen Interesse. „Virkelig, virkelig? Det skal være os kært at se ham. Vi vil beværte ham saa godt, som vort ringe Hus formaar, og i ethvert Tilfælde haaber jeg, at vi ikke skal sulte ham."

Ved Begyndelsen af denne Samtale havde Clennam ventet, at Meagles skulde have holdt et forskrækkeligt Hus, ligesom den Gang, da han var kommen farende ud fra Omsvøbsdepartementet og havde grebet Doyce i Kraven. Men hans brave Ven havde en Svaghed, som ingen af os behøver at gaa om i den næste Gade for at søge, og som ingen nok saa stor Omsvøbserfaring ret længe kunde undertrykke hos ham. Clennam saa paa Doyce, men Doyce kendte det allerede altsammen; han saa kun paa sin Tallerken, men gjorde intet Tegn og sagde ikke et Ord.

„Jeg er Dem meget forbunden," sagde Gowan for at gøre Ende paa Historien. „Clarence er et stort Fæ, men han er den skikkeligste og braveste Fyr af Verden."

Førend Frokosten var forbi, viste det sig, at enhver, som

denne Gowan kendte, mere eller mindre var et Fæ eller mere eller mindre en Slyngel, men ikke des mindre den elskværdigste, mest indtagende, naturligste, trofasteste, venligste, skikkeligste, braveste Fyr af Verden. Den Fremgangsmaade, hvorved Gowan ufravigelig kom til dette Resultat, ligemeget hvilke Præmisserne end var, kunde han have forklaret saaledes: „Jeg holder særdeles nøjagtig Bog over ethvert Menneske og opgør en omhyggelig lille Balance over godt og ondt hos ham. Dette gør jeg saa samvittighedsfuldt, at jeg Gud ske Lov kan sige, at jeg finder, at det uværdigste Menneske tillige er den prægtigste Fyr, og er i Stand til at afgive den glædelige Beretning, at der er langt mindre Forskel, end man er tilbøjelig til at tro, paa en ærlig Mand og en Kæltring.“ Virkningen af denne opmuntrende Opdagelse blev tilfældigvis den, at medens han syntes at bestræbe sig for at finde noget godt hos de fleste Mennesker, nedsatte han i Virkeligheden det gode, hvor det fandtes, og førte det op, hvor det ikke fandtes, men det var ogsaa den eneste ubehagelige Side ved Sagen.

Den syntes imidlertid ikke at volde Meagles saa megen Fornøjelse, som det Barnacleske Slægtregister havde gjort. Den Sky, som Clennam aldrig havde set paa hans Aasyn før denne Formiddag, overtrak det hyppig igen, og paa hans Kones smukke Ansigt viste der sig den samme Skygge af spejdende Uro, naar hun saa paa ham. Mere end en eller to Gange forekom det Clennam, at naar Pet kærtegnede Hunden, blev hendes Fader bedrøvet over at se det, og en Gang i Særdeleshed, da Gowan stod paa den anden Side af den og paa samme Tid bøjede sit Hoved, troede Arthur at se Taarer i Meagles's Øjne, idet han skyndte sig ud af Stuen. Enten var det ligeledes Tilfældet, eller ogsaa bildte han sig endvidere ind, at Pet selv ikke var uopmærksom paa disse smaa Hændelser; at hun med mere fintfølende Kærlighed end sædvanlig stræbte at vise sin gode Fader, hvor højt hun elskede ham, og at det var af denne Grund, at hun, baade da de gik til Kirke og hjem igen, holdt sig bag ved de andre og tog hans Arm. Han turde næsten have svoret paa, at han, medens han senere spadserede alene nede i Haven, saa et Glimt af hende i hendes Faders Værelse, hvor hun med den største Ømhed klyngede sig til begge sine Forældre og græd ved sin Faders Skulder.

Da det længer ud paa Dagen blev Regnvejr, maatte de holde sig inde, bese Meagles's Samling og fordrive Tiden med Samtaler. Denne Gowan havde meget at fortælle om sig selv, og

fortalte det paa en rask, underholdende Maade. Det lod til, at han var Kunstner og havde været nogen Tid i Rom, men der var dog et vist flygtigt, overfladisk Dilettantvæsen ved ham — en paafaldende Halvhed baade i hans Kærlighed til Kunsten og i hans Dannelse — som Clennam havde ondt ved at fatte.

Han vendte sig til Daniel Doyce om Oplysning, medens de stod ved Siden af hinanden og saa ud ad Vinduet.

„Kender De Gowan?“ spurgte han med dæmpet Stemme.

„Jeg har set ham her. Kommer her hver Søndag, naar de er hjemme.“

„Han er nok Kunstner, maa jeg tro, af hvad han siger?“

„Saadan et Slags Kunstner,“ svarede Doyce gnaven.

„Hvad Slags?“ spurgte Clennam med et Smil.

„Aa, han er slentret ind i Kunsten i en magelig Promenadegang,“ sagde Doyce, „og jeg er bange for, det duer ikke at tage den Ting slet saa let.“

Ved at fortsætte sine Forespørgsler erfarede Clennam, at Familien Kowan var en meget fjern Forgrening af Barnaclerne, og at den faderlige Gowan, efter først at have været ansat ved et Gesandtskab i Udlandet, var bleven pensioneret som Direktør for Gud maa vide hvad og død paa sin Post med sin hævede Gage i sin Haand, idet han tappert forsvarede den til det yderste. I Betragtning af denne udmærkede Fortjeneste af det offentlige havde den Barnacle, som da var ved Roret, foreslaaet Kronen at tilstaa hans Enke en Pension af to, trehundrede Pund, hvortil den Barnacle, som afløste ham, havde føjet nogle skyggefulde, adstadige Værelser i Hampton Court, hvor den gamle Dame endnu boede og i Selskab med flere andre gamle Damer af begge Køn klagede over Tidernes Daarlighed. Det havde været meget vanskeligt at bringe hendes Søn Henry Gowan, der efter sin Fader havde arvet den saare tvivlsomme Hjælp i Livet, en meget lille Formue, ordentlig i Vej, og det saa meget mere, som der netop havde været knap Tid paa offentlige Ansættelser, og han i sine første Manddomsaar udelukkende havde lagt sig efter den Side af Kvægopdrætningen, hvis Opgave det er at løbe Hornene af. Til sidst havde han erklæret at ville være Maler, dels fordi han havde en Smule Talent i den Retning, og dels for at ærgre de regerende Barnacler, der ikke havde forsørget ham. Følgen heraf havde været: først, at flere højfornemme Damer var frygtelig forargede; dernæst, at Mapper med hans Kunstfrembringelser var gaaede fra Haand til Haand i Aftenselskaber og blev erklærede for sande Mester-

værker; saa havde Lord Decimus købt hans Malerier, bedet Præsidenten og Bestyrelsen for Kunstakademiet til Middag og med sin majestætiske Alvor sagt: „Jeg maa sige, det forekommer mig at være et overordentlig fortjenstfuldt Arbejde," og indflydelsesrige Personer havde ligefrem gjort sig Umage for at bringe ham i Mode. Men det havde alt sammen ikke nyttet. Folk var saa fordumsfulde, at de satte sig imod med Hænder og Fødder. De havde sat sig i Hovedet ikke at beundre Lord Decimus's Maleri. De havde sat sig i Hovedet, at i enhver Livsstilling, undtagen deres egen, maa en Mand uddanne sig ved at stræbe tidlig og sildig og ved at arbejde med Liv og Lyst og af alle Kræfter. Saaledes hang Gowan nu ligesom hin gamle, forslidte Ligkiste, der aldrig havde været Mahomeds eller nogen andens, mellem to Punkter — forbitret og arrig over det, han havde opgivet, og forbitret og arrig over det, han ikke kunde naa.

Dette var Hovedindholdet af de Opdagelser, Clennam gjorde om ham hin regnfulde Søndag Eftermiddag og senere.

En Time efter Spisetid kom, ledsaget af sit Øjeglas, den unge Barnacle; til Ære for hans Familieforbindelser havde Meagles kasseret de smukke Stuepiger og ladet to smudsige Mandfolk trække paa Vagt i deres Sted. Den unge Barnacle blev i højeste Grad forbavset og forvirret ved Synet af Arthur og havde uvilkaarlig mumlet: „Hør engang! — Paa Ære, jeg maa sige!" førend hans Aandsnærværelse vendte tilbage.

Selv da maatte han betjene sig af den første Lejlighed, der tilbød sig, til at trække sin Ven hen i et Vindue og sige til ham med en Snøvlen, som var en Følge af hans almindelige Svækkelse: „Jeg vil gerne tale med Dem, Gowan. Hør, engang. Hvad jeg vilde sige, hvad er det for en Fyr?"

„En Ven af vor Vært, ikke af mig."

„Det er en glubende Radikal, forstaar De."

„Er han? Hvoraf ved De det?"

„Ih, min Gud, forleden overfusede han vore Folk, saa det var frygteligt. Gik hjem til os selv og overfusede i den Grad min Fader, at han maatte vise ham Døren. Kom tilbage til vort Departement og overfusede mig. Ved De hvad, det er en slem Fyr."

„Hvad vilde han da?"

„Ih, du min Gud, han sagde, at han vilde vide, forstaar De! Trængte sig frem overalt i vort Departement uden at være tilsagt og sagde, at han vilde vide —"

Den harmfulde og forbavsede Stirren, hvormed den unge

Barnacle ledsagede denne Meddelelse, vilde have anstrengt hans Øje paa en meget skadelig Maade, naar Maden ikke betimelig var kommen ham til Undsætning. Meagles, hvem det havde været overordentlig magtpaaliggende at faa at vide, hvorledes hans Onkel og Tante havde det, bad ham føre Mrs. Meagles til Bords, og da han sad paa højre Side af Meagles, saa denne saa fornøjet ud, som om hele hans Familie havde været til Stede.

Alt den foregaaende Dags naturlige Trylleri var forsvundet. De, der spiste Maden, var, ligesom Maden selv, lunkne, flove og for møre — og alt dette var denne stakkels, lille, kedelige Barnacle Skyld i. Han, som til enhver Tid var fattig paa Stof til Samtale, var nu et Offer for en særlig Svaghed, som Clennam udelukkende var Aarsag i. Han var i den tvingende og stadige Nødvendighed at maatte se paa denne Herre, hvorved hans Øjeglas faldt ned i hans Suppe, hans Vinglas, paa Mrs. Meagles's Tallerken, hang ned ad hans Ryg som en Klokkestreng og flere Gange maatte stikkes ind paa hans Bryst af et af de smudsige Mandfolk. Svækket paa Aanden ved sine hyppige Tab af dette Instrument og den Halsstarrighed, hvormed det vægrede sig ved at blive siddende i hans Øje, og mere og mere aandelig afkræftet for hver Gang, han saa paa den gaadefulde Clennam, holdt han Skeer, Gafler og andre uvedkommende til Opdækningen hørende Genstande til sit Øje. Hans Opdagelser af disse Fejltagelser forøgede i høj Grad hans Forlegenhed, men befriede ham ikke for Nødvendigheden af at se paa Clennam. Og naar Clennam talte, grebes denne af Skæbnen forfulgte unge Mand aabenbart af en Skræk for, at han ved en eller anden snedig List skulde komme til det Punkt, at han vilde vide, forstaar De.

Det turde derfor være et Spørgsmaal, om nogen anden end Meagles havde nogen synderlig Glæde af Middagen. Men han nød ogsaa den unge Barnacle i fulde Drag. Ligesom i Fortællingen en eneste Flaske af det gyldne Vand blev til en hel Kilde, naar det skænkedes ud, saaledes syntes Meagles at være til Mode, som om denne Smule Barnacle-Krydderi udgød Duften af hele Familietræet over hans Bord. I dets Nærværelse traadte hans frimodige, smukke fortræffelige Egenskaber helt i Skyggen; han var ikke saa utvungen; han var ikke saa naturlig; han stræbte efter noget, som ikke hørte ham til; han var ikke sig selv. Hvor det var underligt at se Meagles saaledes! Og dog — han var ikke noget enestaaende Eksempel.

Omsider fik den vaade Søndag en Ende og afløstes af en

vaad Aften, og den unge Barnacle tog hjem, medens den ubehagelige Gowan ogsaa tog bort, ledsaget af den ubehagelige Hund. Pet havde hele Dagen paa det elskværdigste stræbt efter at vise sig venlig mod Clennam, men denne havde efter Frokosten været lidt tilbageholden.

Da han var kommen op paa sit Værelse og atter havde kastet sig i Lænestolen ved Kaminen, bankede Doyce paa Døren for at spørge ham, naar og hvorledes han agtede at vende tilbage den næste Dag? Efter at have besvaret dette Spørgsmaal, sagde han et Par Ord til Doyce om denne Gowan — der vilde være løbet ham en hel Del om i Hovedet, hvis han havde været hans Medbejler.

„Det er ingen gode Udsigter for en Maler.“ sagde Clennam.

„Nej,“ svarede Doyce.

Doyces rolige Ansigtsudtryk røbede, at han ventede, den anden skulde sige noget mere.

„Det forekom mig, at vor gode Ven var lidt forandret og ikke i saa godt Humør, efter at han var kommen i Morges?“ sagde Clennam.

„Ja,“ svarede Doyce.

„Derimod var det ikke Tilfældet med hans Datter.“

„Nej,“ sagde Doyce.

Der opstod en Pavse. Doyce tog derpaa Ordet. „Tingen er, at han to Gange er rejst udenlands med sin Datter i Haab om at fjerne hende fra Gowan. Han tror, hun er tilbøjelig til at synes om ham, og har en pinlig Forudfølelse af, at der ikke vilde komme noget godt ud af et saadant Ægteskab. Jeg er fuldstændig enig med ham heri — og De formodenlig ogsaa.“

„De er —“ Clennam var nær ved at kvæles og hostede.

„De har forkølet Dem,“ sagde Daniel Doyce, men uden at se paa ham.

„De er naturligvis forlovede?“ sagde Clennam flot henkastet.

„Nej, saa vidt jeg ved, ganske bestemt ikke. Han har ønsket det, men dertil er det ikke kommet. Efter deres sidste Tilbagekomst har vor Ven samtykket i et ugentligt Besøg; men det er ogsaa det højeste. Minnie vilde ikke bedrage sine Forældre. De har rejst med dem, og jeg tror, at De ved, at der er et Baand mellem dem, som strækker sig langt ud over dette Liv. Jeg tror ikke, at der er noget imellem Miss Minnie og Mr. Gowan, som vi ikke ser.“

„Ah, vi ser mere end nok!“ udbrød Arthur.

Mr. Doyce sagde ham Godnat i samme Tone som en Mand,

der har hørt et sørgmodigt, for ikke at sige fortvivlet Udraab og søger at bibringe den, der har udstødt det, lidt Opmuntring og Trøst. Denne Tone hørte sandsynligvis med til hans Særheder; thi hvorledes kunde han have hørt noget af det Slags, uden at Clennam ogsaa havde hørt det?

Regnen faldt tungt paa Tagene, plaskede paa Jorden og dryppede mellem Vedbendrankerne og de bladløse Træer. Regnen faldt tungt og trist. Det var en Taarernes Nat.

Havde Clennam ikke sat sig for ikke at forelske sig i Pet, havde han haft den Svaghed at gøre det; havde han lidt efter lidt overtalt sig til at sætte hele sin Naturs Alvor, hele sit Haabs Kraft og hele sin modne Karakters Rigdom paa dette Terningekast, havde han gjort dette og set, at alt var tabt, vilde han den Nat have været ubeskrivelig ulykkelig. Nu derimod —

Nu derimod faldt Regnen tung og trist.

ATTENDE KAPITEL.

Lille Dorrits Tilbeder.

Lille Dorrit havde ikke naaet sin to og tyvende Fødselsdag uden at have fundet en Tilbeder. Selv i det skumle Marshalsea udsendte den evig unge Bueskytte nu og da nogle fjerløse Pile fra en skimlet Bue og vingeskød et Medlem eller to.

Lille Dorrits Tilbeder var imidlertid intet Medlem, men en følsom Søn af en Arrestforvarer. Hans Fader haabede, naar Tidens Fylde kom, at efterlade sin Søn en uplettet Nøgle i Arv, og fra hans tidlige Ungdom havde han gjort ham fortrolig med sit Embeds Pligter og indpodet ham den Ærgerrighed at bevare Fængselsnøglen i Familien. Medens han afventede det Tidspunkt, da han skulde tiltræde Arven, hjalp han sin Moder med at forestaa en hyggelig, lille Tobakshandel i Nærheden af Fængslet (hans Fader Arrestforvareren boede nemlig udenfor), der i Reglen havde en ganske god Kundekreds mellem Medlemmerne.

For flere Aar tilbage, medens Genstanden for hans ømme Følelser plejede at sidde i den lille Lænestol i Arrestforvarerboligen, havde den unge John, hvis Familienavn var Chivery, og som selv kun var et Aar ældre, betragtet hende med beundrende Nysgerrighed. Naar han havde leget med hende ude

i Gaarden, havde hans Yndlingsleg bestaaet i at lade, som om han lukkede hende ud for virkelige Kys. Da han var bleven stor nok til at titte gennem Nøglehullet i den store Laas paa Hoveddøren, havde han flere Gange sat sin Faders Middags- eller Aftensmad fra sig og ladet den skøtte sig selv, medens han stod og fik Træk i Øjet af at titte paa hende gennem denne luftige Aabning.

Hvis unge John i sine Drengeaars mindre modtagelige Dage, da Ungdommen er tilbøjelig til at glemme at snøre sine Støvler og lever i en lykkelig Uvidenhed om Fordøjelsesredskaber, havde været mindre stadig i sin Troskab, havde han dog snart stivet den af igen og strammet den op. Da han var nitten Aar, havde hans Haand paa den Del af Muren, der laa lige over for hendes Bolig, i Anledning af hendes Fødselsdag skrevet med Kridt: „Velkommen, Feernes yndige Skødebarn!“ I en Alder af tre og tyve Aar havde den samme Haand skælvende budt Fængslets og hans Sjæls Dronnings Fader Cigarer om Søndagen.

Unge John var lille af Vækst, havde temmelig tynde Ben og meget tyndt, lyst Haar. Tillige var det ene af hans Øjne — maaske det Øje, der havde plejet at titte gennem Nøglehullet — svagt og saa større ud end det andet, som om det ikke kunde tage sig sammen. Endvidere havde unge John et blidt Sind, men en stor Sjæl og var poetisk, aabenhjertig og trofast. Skønt alt for ydmyg over for sit Hjertes Beherskerinde til at være sangvinsk, havde John betragtet sin Kærlighed fra alle dens Lys- og Skyggesider. Naar han tænkte til Bunds i Sagen, syntes han, uden at rose sig selv, at de egentlig passede ganske godt til hinanden. Sæt, at alting gik godt, og at de blev forenede. Hun var Marshalsea Fængslets Barn, han dets Arrestforvarer. Det passede godt. Sæt, at han blev Arrestforvarer med Bolig i Fængslet, saa vilde hun paa Embedsvegne faa det Værelse, hvor hun saa længe havde boet til Leje. Der var en skøn Overensstemmelse deri. Naar man stod paa Taaspidserne, kunde man se ud over Muren derfra, og med et Espalier af Pralbønner og en Kanariefugl eller saa vilde det ligefrem blive et helt Lysthus. Det var en fortryllende Tanke. Dernæst var der, naar de blev alt for hinanden, endog en særlig Ynde ved dette Fængselsliv. Naar Verden lukkedes ude (med Undtagelse af den Del af den, der skulde lukkes inde); naar de kun lærte dens Genvordigheder at kende af Omtale, saaledes som de vilde blive dem beskrevne af de Pilgrimme, der dvælede hos dem paa deres Vej til Insolvensens Alter; med Lysthuset oppe

og Arrestforvarerboligen nede vilde de glide ned ad Tidens Strøm i idyllisk, huslig Lyksalighed. Unge John fik Vand i Øjnene, idet han afsluttede Billedet med en Ligsten paa den nærliggende Kirkegaard, tæt op til Fængselsmuren og med følgende rørende Indskrift: „Helliget Erindringen om *John Chivery*, tresindstyve Aar Arrestforvarer og halvhundrede Aar Overarrestforvarer ved Marshalsea Fængslet. Der, almindelig agtet, forlod dette Liv den en og tredivte December Attenhundrede og seks og firs, i en Alder af tre og firsindstyve Aar. Samt til Minde om hans inderlig elskede, opofrende Hustru *Amy*, hvis Pigenavn var *Dorrit*, der ikke fuldt otte og fyrretyve Timer overlevede Tabet af ham, og som opgav sin Aand i Marshalsea Fængslet. Der var hun født, der levede hun, der døde hun."

Forældrene Chivery var ikke uvidende om deres Søns Følelser — disse havde endog ved visse sjældne Lejligheder hensat ham i en Sindstilstand, som havde bragt ham til at vise sig pirrelig over for Kunderne og skade Søgningen — men de havde ogsaa paa deres Side knyttet mange skønne Forhaabninger dertil. Moderen, som var en forstandig Kone, havde bedet sin Mand lægge Mærke til, at deres Søns Udsigter til Nøglen ganske vist vilde styrkes ved en Forbindelse med Miss Dorrit, der selv havde et Slags Krav paa Stiftelsen og var meget agtet der. Hun havde bedet sin Mand lægge Mærke til, at hvis paa den ene Side deres John havde Midler og en Tillidspost, havde Miss Dorrit paa den anden Side Familie, og at efter hendes Mening gjorde to halve en hel. Hun havde dernæst som Moder, ikke som Diplomat, bedet sin Mand huske paa, at deres John aldrig havde været stærk, og at hans Kærlighed allerede havde pint og plaget ham mere end nok, uden at man behøvede at drive ham til at gøre en Ulykke paa sig selv, og det kunde ingen svare for, hvis Verden gik ham imod. Disse Grunde havde indvirket saa mægtig paa Faderen, der var en Mand af faa Ord, at han flere Søndagmorgener havde givet sin Dreng, hvad han kaldte „et heldigt Puf", som en Anbefaling til Fru Fortunas Gunst, i Haab om, at han den Dag skulde erklære sin Lidenskab og vende hjem med Sejr; men unge John havde aldrig haft Mod til at gøre Erklæringen, og det havde især været ved saadanne Lejligheder, at han havde været studs mod Kunderne.

I denne Sag ligesom i enhver anden, var lille Dorrit den sidste, til hvem der blev taget Hensyn. Hendes Broder og Søster kendte den og tog sig den til Indtægt ved at benytte den som Paaskud til at opfriske den ynkelig forslidte, gamle Fiktion

om Familiens Fornemhed. Hendes Søster haandhævede Familiens Fornemhed ved at gøre Nar af den stakkels Bejler, naar han drev omkring i Fængslet for at opfange et Glimt af sin tilbedte. Tip haandhævede Familiens og sin egen Fornemhed ved at give den aristokratiske Broders Rolle og gjorde paa den lille Keglebane skvadronerende Hentydninger til, at en vis Person efter al Sandsynlighed vilde dreje Halsen om paa en lille unavngiven Hvalp. Disse var ikke de eneste Medlemmer af Familien Dorrit, som førte sig den til Nytte. Nej paa det Lag. Marshalsea Fængslets Fader antoges naturligvis at være uvidende om Tingen; hans stakkels Værdighed kunde ikke se saa lavt. Men han tog imod Cigarerne om Søndagen og var glad ved at faa dem, ja nedlod sig undertiden til at gaa frem og tilbage i Gaarden med Giveren (som da var stolt og fuld af Haab) og velvillig ryge en i hans Selskab. Med ikke mindre Beredvillighed og Nedladenhed modtog han Opmærksomheder af Chivery sen., der altid overlod ham sin Lænestol og sin Avis, naar han kom ind i Arrestforvarerboligen til ham, og han havde endog sagt ham, at hvis han engang skulde faa Lyst til i Tusmørket at gaa i al Stilhed ud i Ydergaarden og se ud paa Gaden, skulde der ikke være noget i Vejen derfor. Om han ogsaa ikke benyttede sig af denne Høflighed, var det kun, fordi han havde tabt Lysten, eftersom han ellers tog imod alt, hvad han kunde faa, og undertiden kunde sige: „En overordentlig høflig Person, denne Chivery, meget opmærksom og meget ærbødig. Og det er den unge Chivery med; har virkelig en næsten fintfølende Opfattelse af ens Stilling her. En meget velopdragen Familie, disse Chivery'er. Jeg er særdeles tilfreds med deres Opførsel."

Den forelskede John havde i al denne Tid betragtet Familien med Ærefrygt. Han drømte aldrig om at bestride den dens fine Prætentioner, men bøjede ydmygt Knæ for det ynkelige Afgudsbillede, som deres Forfængelighed havde rejst. Hvad det angik at tage en Fornærmelse af *hendes* Broder fortrydelig op, vilde han, selv om han ikke af Naturen havde været uhyre fredsommelig, have anset det for en vanhellig Handling at bruge Mund imod eller lægge Haand paa hans hellige Person. Det smertede ham, at hans ædle Sind kunde føle sig krænket; men ikke des mindre erkendte han, at denne Omstændighed ikke var uforenelig med en ædel Tænkemaade, og søgte at formilde eller forsone dette stolte Hjerte. Hendes Fader, en Herre i daarlige Omstændigheder — men med en nobel Karakter og et fornemt Væsen og som altid taalte ham — ærede han

dybt. Hendes Søster ansaa han for noget forfængelig og stolt, men betragtede hende tillige som en uhyre talentfuld ung Dame, der ikke kunde glemme Fortiden. Det var en instinktmæssig Anerkendelse af lille Dorrits Værd og Forskellighed fra alle de andre, at den stakkels unge Fyr ærede og elskede hende ene og alene paa Grund af det, hun var.

Tobakshandelen laa i en enetages landlig Bygning, der nød godt af Luften i Gaardene ved Fængslet samt af en afsides Spadseregang under denne venlige Stiftelses Mur. Forretningen var af en alt for beskeden Natur til at kunne holde en Højlænder i Legemsstørrelse som Skilt uden for Butikken, men havde kun en mindre Udgave, som var anbragt paa en Hylde ved Siden af Døren, og som lignede en falden Engel, der havde fundet det nødvendigt at tage et Skørt paa.

Fra den saaledes smykkede Portal drog unge John efter et tidligt Middagsmaaltid af opvarmede Retter ud i sit sædvanlige Søndagsærinde, ikke tomhændet, men med sit Offer af Cigarer. Han var iført en pyntelig, blommefarvet Kjole med saa stor en Krave af sort Fløjl, som hans Krop kunde bære; en med gyldne Blomsterstilke broderet Silkevest; et paa den Tid moderne, tækkeligt Halstørklæde med lillafarvede Fasaner paa gulbrun Grund; Benklæder, der i den Grad var dekorerede med Striber paa Siderne, at hvert Ben saa ud som en trestrenget Lut, og endelig en meget høj og haard Stadshat. Da den forstandige Mrs. Chivery saa, at hendes John foruden disse Prydelser havde taget hvide Alluns Handsker paa og bar et Spanskrør, saa stort som en lille Velviser med en Elfenbens Haand til Knap, der viste ham, hvilken Vej han skulde gaa, og da hun saa ham med denne svære Oppakning dreje om Hjørnet, gjorde hun Faderen opmærksom paa, at hun troede at vide, fra hvilken Kant Vinden blæste.

Medlemmerne beværtede den Søndag Eftermiddag et stort Antal Gæster, og deres Fader opholdt sig paa sit Værelse for at give Avdiens. Efter at have gjort sin Runde i Gaarden, gik lille Dorrits Tilbeder trang om Hjertet derop og bankede paa Faderens Dør.

„Kom ind!“ sagde en naadig Stemme, hendes Faders Stemme. Han sad med sin sorte Fløjls Hue paa og sin Avis foran sig; tre Shillings og en Sixpence laa ligesom hændelsesvis paa Bordet, og to Lænestole var sat frem. Alt var i Stand til Avdiensen.

„Ah, unge John! Hvorledes har De det?“

„Mange Tak, Sir, meget godt. Jeg haaber, det samme er Tilfældet med Dem?“

„Ja, John Chivery, ja, intet at klage over.“

„Jeg har taget mig den Frihed, Sir, at bringe —“

„Hvad?“ Paa dette Punkt trak den gamle altid sine Øjenbryn i Vejret og blev elskværdig tankeløs og smilte aandsfraværende.

„— et Par Cigarer, Sir.“

„Aah!“ (for Øjeblikket i højeste Grad overrasket.) „Tak, unge John, Tak. Men jeg frygter virkelig for, at jeg er alt for — ikke? Nu vel, saa vil jeg ikke tale mere derom. Vær saa god at lægge dem paa Kaminhylden. Og sæt Dem, sæt Dem, De er jo ikke fremmed her.“

„Jeg takker Dem ret meget; Miss“ — her snurrede unge John den store Hat rundt paa sin venstre Haand, ligesom et Musebur, der drejes langsomt om — „Miss Amy befinder sig dog vel?“

„Ja vist, meget vel. Hun er ude.“

„Virkelig?“

„Ja, John. Hun er gaaet ud at trække frisk Luft. Alle mine unge Mennesker gaar en Del ud. Men i deres Alder er det jo saa naturligt.“

„Ja ganske vist.“

„At trække frisk Luft. Ja.“ Han trommede med Fingrene paa Bordet og kastede Øjnene op til Vinduet med et huldsaligt Smil. „Amy er gaaet ud for at trække frisk Luft paa Jærnbroen. Hun har i den sidste Tid faaet en stærk Forkærlighed for Jærnbroen og synes at holde mere af at spadsere der end noget andet Sted.“ Han gik derpaa over til en almindelig Samtale. „Deres Fader har nok ikke Vagt for Øjeblikket?“

„Nej, han kommer først ud paa Eftermiddagen.“ Nok en Snurren med den store Hat, og derpaa sagde unge John, idet han rejste sig: „Men nu maa jeg nok sige Farvel, Sir.“

„Allerede? Far vel. Nej, nej, bryd Dem ikke om Deres Handske. Ræk mig kun Deres Haand med den paa. De er jo ikke fremmed her.“

Saare glad over denne venlige Modtagelse, gik unge John ned ad Trappen. Paa Vejen mødte han nogle Medlemmer med Gæster, som skulde præsenteres, og i samme Øjeblik hørte han Mr. Dorrit raabe ud over Rækværket med særligt Eftertryk: „Meget forbunden for Deres lille Erindring, John.“

Lille Dorrits Tilbeder gik ud paa Jærnbroen for at opsøge

den velkendte og højtelskede Skikkelse. I Førstningen frygtede han for, at hun ikke var der; men da han gik videre, saa han hende staa stille og se paa Vandet. Hun var fordybet i sine Tanker, og han spurgte sig selv, hvad hun vel tænkte paa.

Lille Dorrit grublede saa længe og var saa fordybet i sine Betragtninger, at skønt hendes Tilbeder blev staaende stille en lang Tid, som det forekom ham, og vendte nogle Gange om og kom tilbage til det samme Sted, rørte hun sig dog ikke. Endelig besluttede han at gaa videre og lade, som om han tilfældigvis blev hende var, og saa tale til hende. Stedet var roligt, og nu eller aldrig var Øjeblikket der til at tale med hende. Han gik til, og hun syntes ikke at høre hans Skridt, førend han var tæt ved hende. Da han sagde: „Miss Dorrit!“ studsede hun og veg tilbage for ham med et Udtryk af Skræk og ligesom af Mishag, der voldte ham en ubeskrivelig Smerte. Hun havde ofte før — ja stadig, i lang lang Tid — skyet ham. Naar hun havde set ham nærme sig, havde hun saa ofte vendt sig om og var smuttet bort, at den ulykkelige John ikke kunde anse det for tilfældigt. Men han havde haabet, at det kunde være Undselighed, hendes tilbageholdne Karakter, hendes Bekendtskab med hans Hjertes Tilstand, kort alt andet end Modbydelighed. Men nu havde dette forbigaaende Udtryk i hendes Ansigt sagt: „Du her! Jeg vilde hellere have set enhver anden paa Jorden end dig!“

Det havde kun været et forbigaaende Udtryk, eftersom hun straks undertrykkede det og med sin bløde, lille Stemme sagde:

„Aa, Mr. John, er det Dem?“ Men hun følte, hvad der havde rørt sig i hende, ligesom han følte det, og de stod og saa lige forvirrede paa hinanden.

„Jeg frygter for, Miss Amy, at jeg forstyrrede Dem ved at tale til Dem.“

„Ja lidt. Jeg — jeg var gaaet herhen for at være ene og troede, at jeg var det.“

„Miss Amy, jeg tog mig den Frihed at gaa denne Vej, fordi Mr. Dorrit tilfældigvis, da jeg nylig hilste paa ham, ytrede, at De —“

Hun forvoldte ham endnu større Smerte end før ved pludselig og i en hjerteskærende Tone at mumle: „Aah Fader, Fader!“ og vendte Ansigtet bort.

„Miss Amy, jeg haaber, at jeg ikke har gjort Dem urolig ved at nævne Mr. Dorrit. Jeg forsikrer Dem, at jeg fandt ham i bedste Velgaaende og i ypperligt Humør, og han viste mig

endog mere end sædvanlig Venlighed; han var endog saa elskværdig at sige, at jeg ikke var fremmed der, og behandlede mig med al mulig Forekommenhed."

Til sin Tilbeders ubeskrivelige Forfærdelse mumlede lille Dorrit med Hænderne for sit bortvendte Ansigt og rokkende frem og tilbage, som om hun følte Smerte: „Aah Fader, hvor kan du? Aah kære, kære Fader, hvor kan du gøre det?"

Den stakkels Fyr stod og stirrede paa hende, overvældet af Deltagelse, men uden at kunne fatte, hvad dette skulde betyde, indtil hun med Lommetørklædet for sit stadig bortvendte Ansigt ilede bort. I Førstningen blev han staaende stille, men skyndte sig derpaa bag efter hende.

„Aah hør, Miss Amy! Vil De ikke være saa god at standse et Øjeblik? Er det saaledes fat, Miss Amy, vil jeg hellere gaa. Jeg gaar fra Forstanden, hvis jeg skal tro, at jeg saaledes har jaget Dem bort."

Hans skælvende Stemme og uforstilte Inderlighed bragte lille Dorrit til at standse. „Aah jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre," udbrød hun.

For unge John, der aldrig havde set hendes Selvbeherskelse svigte hende, der stadig havde set hende være saa tryg og fattet, var der noget forfærdeligt ved Tanken om, at han var Aarsagen til hendes Sorg. Han indsaa Nødvendigheden af at forklare sig. Han kunde maaske være bleven misforstaaet, bleven antaget for at have ment eller gjort noget, som aldrig var faldet ham ind. Han bad hende høre paa ham, som den største Gunst, hun kunde vise ham.

„Jeg ved meget godt, Miss Amy, at Deres Familie staar langt over min. Det vilde være umuligt at skjule det. Aldrig har en Chivery været en fin Herre, og jeg vil ikke vise mig saa lav at give en falsk Fremstilling i en saa vigtig Sag. Jeg ved meget godt, Miss Amy, at Deres højsindede Broder og Søster ser ned paa mig. Hvad jeg har at gøre, er at agte dem, at ønske at faa Adgang til deres Venskab, at se op til den Højde, hvorpaa de er stillede, og altid at ønske dem alt muligt godt."

Der var virkelig en Oprigtighed hos den stakkels Fyr og en Modsætning mellem hans Hats Haardhed og hans Hjertes (maaske ogsaa hans Hoveds) Blødhed, som var rørende.

Lillé Dorrit besvor ham hverken at nedsætte sig selv eller sin Stilling og fremfor alt ikke tro, at hun ansaa sin egen for at være hans overlegen. Dette gav ham lidt Trøst.

„Miss Amy," stammede han derpaa, „længe — i Aarhundre-

der, forekommer det mig — har jeg næret et inderligt Ønske om at sige Dem noget. Tør jeg sige det?“

Lille Dorrit fo'r atter uvilkaarlig bort fra ham med en svag Afskygning af det tidligere Udtryk og gik, efter at have betvunget dette, hurtig midt ud paa Broen uden at svare.

„Tør jeg — Miss Amy, i al Ydmyghed spørger jeg derom — tør jeg sige det? Jeg forsikrer Dem højt og helligt, jeg er allerede bleven saa ulykkelig over mod min Vilje at have voldt Dem Smerte, at De ikke behøver at frygte for, at jeg skal sige det uden Deres Tilladelse. Jeg kan være bedrøvet alene; jeg kan være fortvivlet alene; hvorfor skulde jeg da ogsaa gøre den bedrøvet og fortvivlet, for hvis Skyld jeg vilde styrte mig ned fra dette Rækværk, naar det kunde skaffe hende et Øjebliks Glæde? Ikke fordi det vilde være nogen Heltegerning; thi det vilde jeg gøre for to Pence.“

Hans Sørgmodighed og hans spraglede Ydre vilde have gjort ham latterlig, naar hans fine Følelse ikke havde gjort ham agtværdig. Lille Dorrit lærte af den, hvad hun skulde gøre.

„De maa undskylde, John Chivery,“ svarede hun skælvende, men i en rolig Tone; „da De er saa opmærksom at spørge, om De tør sige mere — undskyld, at jeg siger nej.“

„Aldrig, Miss Amy?“

„Nej, undskyld mig. Aldrig.“

„Aah Gud!“ gispede unge John.

„Men maaske tillader De, at jeg siger Dem noget. Jeg vilde gerne sige det med al den Alvor og Tydelighed, jeg kan. Naar De tænker paa os, John — min Broder, Søster og mig selv, mener jeg — maa De ikke tænke os anderledes end alle andre; thi hvad vi end har været, har vi for længst ophørt at være det og kan aldrig mere blive det. Det vil være langt bedre for Dem og langt bedre for andre, hvis De vil gøre dette i Stedet for det, De nu gør.“

Unge John forsikrede med en ynkelig Mine, at han skulde stræbe efter at huske derpaa og med Glæde vilde gøre alt, hvad hun ønskede.

„Hvad mig angaar,“ sagde lille Dorrit, „saa tænk saa lidt paa mig, som De kan; jo mindre, des bedre. Naar De overhovedet tænker paa mig, John, saa tænk Dem mig kun som et Barn, De har set vokse op i Fængslet og altid optaget af de samme Pligter; som en svag, tilbageholden, nøjsom, ubeskyttet

Pige. Især beder jeg Dem huske paa, at naar jeg kommer uden for Porten, er jeg ubeskyttet og ene."

Han skulde stræbe at gøre alt, hvad hun ønskede. Men hvorfor vilde Miss Amy, at han især skulde huske paa det, hun sidst havde sagt?

„Fordi," svarede lille Dorrit, „jeg ved, at jeg da fuldkommen kan stole paa, at De ikke vil glemme, hvad der er sket i Dag og ikke mere tale til mig. De er saa højmodig, at jeg ved, at jeg kan stole paa Dem i saa Henseende, og det gør jeg, og skal jeg altid gøre. Jeg vil straks vise Dem, at jeg stoler trygt paa Dem. Jeg holder mere af dette Sted, hvor vi nu taler med hinanden, end af noget andet, jeg kender;" hendes svage Rødme var veget bort, men det forekom hendes Tilbeder, som om han netop nu saa den vende tilbage; „og jeg vil maaske ofte være her. Jeg ved, at jeg kun behøver at sige Dem det for at være fuldkommen vis paa, at De aldrig mere vil søge mig her. Og jeg er ogsaa fuldkommen vis derpaa!"

Hun kunde stole derpaa, sagde unge John. Han var en ulykkelig Stakkel; men hendes Ord var en Lov for ham.

„Og nu far vel, John," sagde lille Dorrit. „Og jeg haaber, at De engang vil faa en god Kone og blive en lykkelig Mand. Jeg er overbevist om, at De vil fortjene at blive lykkelig, og det vil De blive, John."

Idet hun med disse Ord rakte ham sin Haand, svulmede Hjertet under den blomstrende Vest op til samme Størrelse som en fin Herres, saa at den stakkels, simple lille Fyr ikke havde Plads til at rumme det, men brast i Taarer.

„Aah græd ikke!" sagde lille Dorrit medlidende. „Græd ikke! Far vel, John. Gud være med Dem!"

„Far vel, Miss Amy, far vel!"

Og dermed forlod han hende, efter først at have lagt Mærke til, at hun satte sig paa Hjørnet af en Bænk og ikke alene støttede sin lille Haand paa den ru Mur, men ogsaa lagde sit Ansigt op til den, som om hendes Hoved var tungt og hendes Sjæl sørgmodig. Det var et rørende Billede paa de menneskelige Planers Forfængelighed at se hendes Elsker med den store Hat trukken ned over Øjnene, den Fløjls Krave slaaet op, som om det regnede, den blommefarvede Kjole knappet til for at skjule Silkevesten med de gyldne Blomsterstilke, og den lille Vejviser pegende ubønhørlig hjemad, snige sig gennem de værste Baggader og undervejs forfatte følgende ny Indskrift til en Ligsten paa St. Georges Kirkegaard:

„Her hviler de dødelige Levninger af *John Chivery*, der aldrig blev til noget, som er værd at tale om, og døde i Slutningen af Aaret Attenhundrede og seks og tyve af Hjertesorg, bedende med sit sidste Aandedræt, at Ordet *Amy* maatte blive skrevet over hans Aske, hvilket ogsaa blev efterkommet af hans dybt sørgende Forældre.

NITTNEDE KAPITEL.

Marshalsea Fængslets Fader i et Par forskellige Situationer.

Naar Brødrene William og Frederik Dorrit gik frem og tilbage i Stiftelsens Gaard — naturligvis paa den aristokratiske eller Pumpesiden; thi Faderen mente, hans Værdighed paabød ham at vogte sig for at færdes for meget mellem sine Børn paa Fattigsiden, undtagen Søndagmorgen, Juledag og ved andre festlige Lejligheder, hvor han meget punktlig indfandt sig der, lagde sin Haand paa deres spæde Hoveder og velsignede disse unge Fallenter med en højst opbyggelig Velvilje — naar Brødrene gik frem og tilbage med hinanden i Stiftelsens Gaard, frembød de et saare mærkeligt Skue. Frederik den fri var saa ydmyg, nedbøjet, vissen og falmet; William den trælbundne var saa høflig, nedladende og viste en saa velvillig Erkendelse af sin Stilling, at Brødrene alene i denne Henseende var et Par mærkelige Fremtoninger.

Om Aftenen, da lille Dorrit havde haft Sammenkomsten paa Jærnbroen med sin Tilbeder, gik de frem og tilbage i Gaarden. De ceremonielle Sorger var overstaaede for den Dag, Avdiensgemakket havde været stærkt besøgt, flere ny Præsentationer havde fundet Sted, de paa Bordet tilfældigvis liggende tre Shillings, og Fængslets Fader gjorde sig til gode med et Drag af en Cigar. Medens han gik frem og tilbage, venlig lempende sine Skridt efter sin Broders Sjokken, ikke stolt af sin Overlegenhed, men fuld af Hensyn for det stakkels Skrog, bærende over med ham og udaandende Taalmodighed med hans Skrøbeligheder med hvert lille Røgpust, var han en mærkelig Fremtoning.

Hans Broder Frederik med det matte Øje, den rystende Haand, den krumbøjede Skikkelse og den famlende Aand sjokkede ydmygt ved Siden af ham og tog imod hans Beskyttelse, ligesom han tog imod alt i den labyrintiske Verden, hvori han havde forvildet sig. I Haanden havde han det sædvanlige, sammenkrammede Stykke Papir, hvoraf han nu og da krammede en tarvelig Pris ud. Naar den var tagen, plejede han i Almindelighed at skotte, ikke uden Beundring, til sin Broder, lægge sine Hænder paa Ryggen og derpaa atter sjokke ved Siden af ham, indtil han tog sig endnu en Pris eller blev staaende for at se sig om — maaske fordi han pludselig savnede sin Klarinet.

Alt som Nattens Skygger nærmede sig, begyndte Stiftelsens Gæster at forsvinde, men Gaarden var dog endnu temmelig fuld, da de fleste Medlemmer var ude for at følge deres Venner til Arrestforvarerboligen. Medens Brødrene spadserede i Gaarden, saa William den trælbundne sig om for at modtage Hilsener, besvarede dem ved naadig at lette paa sin Hat, hindrede med en forekommende Mine Frederik den fri fra at løbe Folk paa Armen eller selv at blive stødt ind mod Muren. Medlemmerne var, som en Helhed betragtede, ikke synderlig modtagelige for Indtryk, men selv de syntes hver paa sin Vis at undre sig over det mærkelige Par.

„Du er ikke rigtig oppe i Aften, Frederik," sagde Fængslets Fader. „Er der noget i Vejen?"

„I Vejen?" Han stirrede et Øjeblik og sænkede derpaa atter sit Hoved og sine Øjne. „Nej, William, der er ikke."

„Hvis man kunde faa dig til at fikse dig lidt op, Frederik —"

„Ja vist, ja vist," sagde den gamle Mand hurtig. „Men det nytter ikke. Tal ikke saaledes; det er altsammen forbi."

Marshalsea Fængslets Fader skottede til et forbigaaende Medlem, med hvem han stod paa en fortrolig Fod, som om han vilde sige: „En gammel Svækling, men det er min Broder, og Naturens Røst er mægtig!" og styrede sin Broder klar af Pumpestangen ved at hale i hans luvslidte Ærme. Intet vilde have manglet i hans Karakters Fuldkommenhed som broderlig Vejleder, Filosof og Ven, hvis han bare havde styret sin Broder klar af Ulykken i Stedet for at styrte ham i den.

„Jeg synes, jeg er træt, William," sagde Genstanden for hans kærlige Omhu, „og vil gaa hjem og lægge mig."

„Bedste Frederik," sagde den anden, „jeg vil ikke opholde dig; du maa ikke opofre dine Tilbøjeligheder for min Skyld."

„Det er sagtens Nattevaagen, den varme Luft og Aarene, som svækker mig," sagde Frederik.

„Bedste Frederik," svarede Fængslets Fader, „er du ogsaa tilstrækkelig omhyggelig for dig selv? Tror du, at din Levemaade er saa systematisk og metodisk, som min for Eksempel? For ikke atter at tale om den lille Særhed, jeg nylig berørte, tvivler jeg ikke paa, at du faar frisk Luft og Motion nok. Spadserepladsen her er jo altid til din Tjeneste. Hvorfor benytter du den ikke mere.

„Ak!" sukkede den anden. „Ja, ja, ja, ja?"

„Men det nytter ikke at sige ja, bedste Frederik," vedblev Fængslets Fader i sin blide Visdom, „naar du ikke handler overensstemmende dermed. Betragt mig, Frederik. Jeg er et Slags Mønster. Nødvendigheden og Tiden har lært mig, hvorledes jeg skal bære mig ad. Til bestemte Tider af Dagen kan du finde mig paa Spadserepladsen, paa mit Værelse, i Arrestforvarerboligen, læse Avisen, modtage Besøg, spise og drikke. I mange Aar har jeg foreholdt Amy, at jeg f. Eks. punktlig maa have mine Maaltider. Amy er vokset op med Bevidstheden om Vigtigheden heraf, og du ved selv, hvilken god Pige hun er."

Atter sukkede Broderen, idet han traskede drømmende af Sted: „Ak! Ja, ja, ja, ja!"

„Bedste Ven," sagde Fængslets Fader, idet han lagde sin Haand paa hans Skulder og ruskede ham blidt — blidt, paa Grund af hans Svaghed, den stakkels kære Sjæl — „det har du sagt en Gang før, og det siger ikke meget, Frederik, selv om der ligger en dyb Betydning deri. Gid jeg kunde vække dig, min gode Frederik; du trænger til at vækkes."

„Ja, William, ja. Du har vist Ret," svarede den anden og saa paa ham med sine matte Øjne. „Men jeg er ikke som du."

Med et beskedent Skuldertræk sagde Fængslets Fader: „Aah du kunde være som jeg, bedste Frederik; det kunde du, hvis du selv vilde!" og undlod højmodig i Bevidstheden om sin egen Sjælsstyrke at trænge videre ind paa sin faldne Broder.

Som sædvanlig Søndag Aften var der en hel Del Sigen Farvel i Krogene, og hist og her i Mørket græd en stakkels Kvinde, en Hustru eller Moder med et nyt Medlem. Der havde været den Tid, da Faderen selv havde grædt i denne Gaards Skygge. ligesom hans stakkels Kone havde grædt; men det var mange Aar siden, og nu lignede han en Passager om Bord i et Skib paa en lang Rejse, der har overstaaet sin Søsyge og ærgrer sig over denne Svaghed hos de Passagerer, der er komne om Bord

i den sidste Havn. Han var tilbøjelig til at gøre Forestillinger og erklære, at Folk, som ikke kunde lade være at græde, ikke havde noget at gøre der. Ved sit Væsen, om ikke ved sine Ord tilkendegav han sit Mishag med disse Afbrydelser af den almindelige Harmoni, og dette var en saa almindelig kendt Sag, at de skyldige som oftest trak sig tilbage, naar de mærkede, at han kom.

Denne Søndag Aften fulgte han sin Broder med et Udtryk af Taalmodighed og Overbærenhed, eftersom han var blidt stemt og naadigst tilbøjelig til at overse Taarerne. Flere Medlemmer solede sig i den straalende Gasbelysning i Arrestforvarerboligen, idet nogle tog Afsked med Gæster, og andre, som ingen Gæster havde haft, iagttog Nøglens hyppige Omdrejninger og talte med hinanden og med Mr. Chivery. Fængselsfaderens Indtrædelse vakte naturligvis en vis Opsigt, og idet Chivery berørte sin Hat med sin Nøgle, skønt paa en temmelig kølig Maade, ytrede han det Haab, at han befandt sig taalelig vel.

„Jo, tak, Chivery, jeg befinder mig meget vel; og De?“

Chivery sagde med en sagte Brummen, at *ham* fejlede der ikke noget, hvilket var den Maade, hvorpaa han i Almindelighed, naar han var lidt gnaven, besvarede Forespørgsler om hans Befindende.

„Jeg havde Besøg af unge John i Dag, Chivery, og han var saamænd rigtig fin.“

Det havde Chivery hørt. Han maatte imidlertid tilstaa, at han nok kunde ønske, at Knøsen ikke anvendte saa mange Penge derpaa. Thi hvad bragte det ham ind? Kun Ærgrelse, og den kunde han faa overalt for ingenting.

„Ærgrelse! Hvorledes det?“ spurgte den velvillige Fader.

„Det kan nu være det samme,“ svarede Chivery. „Det gør intet til Sagen. Vil Mr. Frederik ud?“

„Ja, Chivery, min Broder vil gaa hjem og lægge sig. Han er træt og ikke ganske vel. Pas godt paa, Frederik, pas godt paa. God Nat, bedste Frederik!“

Efter at have givet sin Broder Haanden og taget til sin fedtede Hat for Selskabet, sjokkede Frederik ud af Døren. Fængslets Fader viste et overordnet Væsens kærlige Omsorg for, at han ikke skulde komme til Skade.

„Vær saa god at holde Døren et Øjeblik aaben, Chivery, for at jeg kan se ham gaa igennem Gangen og ned ad Trappen. Pas paa, Frederik! (Han er saa svag.) Husk paa Trappen! (Han er saa aandsfraværende.) Vær forsigtig med at gaa over Gaden,

Frederik! (Jeg holder virkelig slet ikke af, at han gaar ene omkring, han kan saa uhyre let blive kørt over)."

Med disse Ord og en Mine, der udtrykte en levende Uro og mange faderlige Bekymringer, fæstede han sit Blik paa de tilstedeværende og tilkendegav saa tydelig sin Beklagelse over, at hans Broder ikke var under Laas og Lukke, at de forsamlede Medlemmer enstemmig udtalte, at de var af samme Mening.

Denne Udtalelse vandt dog ikke hans ubetingede Bifald, tværtimod sagde han: Nej, mine Herrer, nej; de maatte ikke misforstaa ham. Hans Broder Frederik var unægtelig meget affældig, og det vilde vistnok være mere beroligende for ham selv, Marshalsea Fængslets Fader, at vide ham i Sikkerhed inden for Murene. Men man maatte dog huske paa, at der til at sikre sig en Tilværelse der for længere Tid udfordredes en Forening af Egenskaber — han sagde ikke ophøjede Egenskaber, men Egenskaber — moralske Egenskaber. Men besad nu hans Broder Frederik disse særlige Egenskaber? Ja, han var jo et ganske fortræffeligt Menneske, en ædel, velvillig, agtværdig Mand, enfoldig og troskyldig som et Barn; men vilde han, skønt uskikket for de fleste andre Steder, være skikket for dette Sted? Nej! Uden Betænkning sagde han nej! Og han sagde: Himlen forbyde, at Frederik skulde være der i nogen anden Egenskab end som frivillig Gæst! Enhver, som kom ind i denne Stiftelse for at blive der i længere Tid, maatte have Karakterstyrke nok til at gennemgaa en hel Del og hjælpe sig ud af en hel Del. Var hans elskede Broder Frederik Mand herfor? Nej. De saa nok, at han var knust. Ulykken havde knust ham. Han havde ikke Modstandskraft nok, ikke Spændstighed nok til at blive længe paa et saadant Sted og dog bevare sin Selvagtelse og sin Bevidsthed om at være en Gentleman. Frederik besad ikke, hvis han turde betjene sig af dette Udtryk, Kraft nok til i de fine smaa Opmærksomheder og — og — Erindringer, der under saadanne Omstændigheder maatte blive ham til Del, at se Beviser paa den menneskelige Naturs Godhed og den skønne Aand, der besjælede Medlemmerne som Samfund betragtede, uden deri tillige at se en Nedværdigelse af ham selv og en Undervurdering af hans Krav som Gentleman. Gud velsigne Dem, mine Herrer!

Dette var det Forslag, som han benyttede sig af Lejligheden til at holde for det forsamlede Selskab, førend han vendte tilbage til den skumle Gaard og med sin usle, lurvede Værdighed gik forbi Medlemmet i Slobrokken, som ingen Kjole havde,

og forbi Medlemmet i de nedtraadte Tøfler, som ingen Sko havde, og forbi det føre Grønthandler-Medlem i de Hvergarns Knæbenklæder, som ingen Sorger havde, og forbi det magre Skriver-Medlem i de knappeløse, sorte Klæder, som intet Haab havde, op ad sin usle, lurvede Trappe til sit usle, lurvede Værelse.

Der stod Bordet dækket til hans Aftensmaaltid, og der hang hans gamle Slobrok til ham paa Ryggen af hans Lænestol ved Kaminen. Hans Datter gemte sin lille Bønnebog — havde hun bedet om Medlidenhed med alle Fanger og Arrestanter? — og rejste sig for at byde ham velkommen.

Farbroder var altsaa gaaet? spurgte hun, idet hun tog imod hans Kjole og gav ham hans sorte Fløjls Hue. Ja, Farbroder var gaaet hjem. Havde hendes Fader haft Fornøjelse af sin Spadseretur? Nej, ikke synderligt, Amy, ikke synderligt. Ikke? Var han maaske ikke rigtig vel?

Medens hun stod bag ved ham og bøjede sig saa kærlig over hans Stol, saa han med nedslagne Øjne paa Ilden. Der paakom ham en Uro, som lignede et Anstrøg af Skamfølelse, og da han talte, som han straks efter gjorde, var det paa en usammenhængende og forvirret Maade.

„Der var noget — jeg — hm! — jeg ved ikke hvad — i Vejen med Chivery. Han var ikke — hm! ikke nær saa forekommende og opmærksom som ellers. Det — hm! er en Ubetydelighed, men det foruroliger mig, kære Barn. Det er umuligt at glemme“ — her vendte og drejede han sine Hænder og saa vist paa dem — „at — hm! — at jeg i min Stilling desværre hver Time paa Dagen er afhængig af disse Mennesker i en eller anden Henseende.“

Hendes Arm hvilede paa hans Skulder, men hun saa ham ikke i Ansigtet, medens han talte. Bøjende sit Hoved, saa hun til en anden Side.

„Jeg — hm! — jeg kan ikke begribe, Amy, hvad der kan have fornærmet Chivery. Han er i Almindelighed saa — saa særdeles opmærksom og ærbødig. Og i Aften var han ordentlig — ordentlig studs imod mig. Og der var flere Mennesker til Stede! Gud fri mig! hvis jeg skulde miste Chiverys og de andre Arrestforvareres Understøttelse og Velvilje, kunde jeg gerne komme til at sulte ihjel her!“

Medens han talte, aabnede og lukkede han sine Hænder ligesom Klapper og følte sig hele Tiden saa skamfuld, at han ikke turde tænke paa, hvad han selv mente.

„Jeg — hm! — jeg kan ikke begribe, hvoraf det kommer. Jeg kan slet ikke forestille mig Grunden dertil. Der var en Gang her en Arrestforvarer ved Navn Jackson, og han — hm! og han havde en — Broder, og denne — unge Broder gjorde Kur til — eller om han ikke gik saa vidt, at han gjorde Kur, saa — beundrede han i al Ærbødighed — ikke en Datter, men en Søster af — en af vore, af et temmelig, jeg kan gerne sige meget højtstaaende Medlem. Hans Navn var Kaptajn Martin, og han raadførte sig med mig om, hvorvidt hans Søster burde vove at fornærme Arrestforvareren ved at være alt for — hm — alt for tydelig mod hans Broder. Kaptajn Martin var en Gentleman og en Mand af Ære, og jeg bad ham om først at sige mig sin — sin egen Mening. Han sagde da uden Betænkning, at det forekom ham, at hans Søster ikke behøvede at forstaa den unge Mand alt for tydelig, men gerne kunde opmuntre ham lidt — jeg ved ikke nu, om opmuntre netop var det Udtryk, han brugte; jeg tror snarere, at han sagde taale ham for sin Faders — jeg mener Broders Skyld. Jeg ved ikke, hvorledes denne Historie er falden mig ind. Det er sagtens, fordi jeg ikke har kunnet blive klog paa Chivery; men med Hensyn til Forbindelsen mellem de to, indser jeg ikke —“

Hans Stemme døde hen, som om hun ikke kunde udholde den Smerte at høre ham, og hendes Haand havde lidt efter lidt sneget sig op til hans Læber. En lille Stund herskede der en fuldstændig Dødsstilhed, og han blev siddende sammenkrøben i sin Lænestol, mens hun holdt sin Arm om hans Hals og lod sit Hoved hvile paa hans Skulder.

Hans Aftensmad blev varmet i en Potte paa Ilden, og da hun rørte sig, var det for at sætte den paa Bordet til ham. Han tog sin sædvanlige Plads, hun tog sin, og han begyndte at spise. Endnu saa de ikke paa hinanden. Lidt efter lidt begyndte han paa forskellige Maader at vise, at han var i daarligt Humør, slog Kniv og Gaffel ned i Bordet, sled og rev i alt og bed i sit Brød, som om han var vred paa det. Omsider skød han sin Tallerken fra sig og talte højt paa en mærkværdig usammenhængende Maade.

„Hvad gør det til Sagen, om jeg spiser eller sulter? Hvad gør det til Sagen, om et saa jammerligt Liv som mit faar Ende nu, næste Uge eller næste Aar? Er der nogen, der bryder sig om mig, en stakkels Gældsfange, der lever af Almisser og Levninger, en elendig, vanæret Usling?“

„Fader, Fader!“ Idet han stod op, sank hun paa Knæ for ham og rakte sine Hænder op imod ham.

„Amy,“ vedblev han med dæmpet Stemme, medens han skælvede voldsomt og saa saa vildt paa hende, som om han var bleven afsindig, „jeg siger dig, at kunde du se mig saaledes, som din Moder saa mig, vilde du ikke tro, at det var det samme Menneske, som du kun har set paa gennem Jernstængerne i dette Bur. Jeg var ung, jeg var dannet, jeg saa godt ud, var uafhængig — ved Gud, det var jeg, Barn, — og Folk søgte mig og misundte mig! Ja, misundte mig!“

„Elskede Fader!“ Hun forsøgte at bøje hans tægtende Arm, men han gjorde Modstand og skød hendes Haand bort.

„Havde jeg et Portræt af mig selv fra hine Dage, om det end var aldrig saa slet, vilde du være stolt af det! Men det har jeg ikke, og lad mig derfor tjene til Advarsel! Lad intet Menneske forsømme at bevare i det mindste den Smule fra sin Velmagts og Anseelses Dage. Det vil dog give hans Børn en svag Forestilling om, hvad han har været. Med mindre mit Ansigt, naar jeg er død, faar dets længst forsvundne Udseende tilbage — man siger jo, at sligt undertiden hændes, jeg ved det ikke — vil mine Børn aldrig have set mig.“

„Fader, Fader!“

„Ja, foragt mig! Vend mig Ryggen, hør ikke efter mig, stands mig, rødm over mig, græd over mig — selv du, Amy! Gør det, gør det! Jeg gør det selv! Nu er jeg forhærdet; jeg er sunken for dybt, til at jeg ret længe skulde bryde mig selv derom.“

„Kære Fader, dyrebare Fader, min inderlig elskede!“ Hun klyngede sig til ham og fik ham til igen at sætte sig i Lænestolen, greb den opløftede Arm og søgte at lægge den om sin Hals.

„Lad den ligge der, Fader. Se paa mig, Fader; kys mig! Tænk bare et eneste Øjeblik paa mig, Fader!“

Men endnu stedse tog han paa Vej i den samme vilde Tone, skønt den efterhaanden tabte sig i en ynkelig Klynken.

„Og dog nyder jeg en vis Agtelse her. Jeg har dog gjort nogen Modstand. Jeg er ikke ganske bleven traadt i Støvet. Gaa ud og spørg, hvem der er den vigtigste Person her paa Stedet. De vil alle svare dig, at det er din Fader. Gaa ud og spørg, hvem man aldrig driver Gæk med, hvem man altid behandler med en vis Finfølelse. De vil sige, din Fader. Gaa ud og spørg, hvilken Ligbegængelse der her vil vække større Opsigt

og maaske større Sorg end nogen anden, som man har været Vidne til her. De vil sige, din Faders. Nu vel. Amy, Amy! Er din Fader saa almindelig foragtet? Er der intet, som taler for ham? Er der intet andet, hvorved du kan mindes ham end hans Ødelæggelse og Undergang? Vil du ingen Godhed kunne nære for ham, naar han er borte, den stakkels forskudte, borte?"

Han var saa rørt af Medlidenhed med sig selv, at han brast i Graad, og idet han omsider gav efter for hendes Kærtegn, lod han sit graa Hoved hvile mod hendes Kind og beklagede sin Elendighed. Straks efter skiftede han Emnet for sin Klage, og medens han omslyngede hende med sine Arme, kaldte han hende Amy, sit moderløse, forladte Barn, som i Aaringer havde været saa omhyggelig for ham og slidt og slæbt for hans Skyld. Derpaa vendte han tilbage til sig selv og fortalte hende med mat Røst, hvor langt højere hun vilde have elsket ham, hvis hun havde kendt ham i hans Velmagtsdage, og at han vilde have giftet hende bort til en fin Mand, der vilde have været stolt af hende som hans Datter, og at hun — hvorover han igen gav sig til at græde — først skulde have redet ved hans faderlige Side paa sin egen Hest, og hvorledes Hoben (hvorved han i Virkeligheden mente de Mennesker, der havde givet ham de tolv Shillings, han havde i sin Lomme) vilde have trasket ærbødig paa den støvede Landevej.

Saaledes aabenbarede han sin fornedrede Tilstand for sit kærlige Barn, snart pralende, snart fortvivlet, men i begge Tilfælde som Fangen, paa hvem Fængslets Raaddenskab havde sat sit Mærke, og i hvis Sjæls Kerne den havde gnavet sig ind. — Ingen anden havde nogen Sinde set ham saaledes i hele hans Ynkelighed. Lidet anede Medlemmerne, der paa deres Værelser gjorde sig lystige over den Tale, han nylig havde holdt i Arrestforvarerboligen, hvilket sørgeligt Billede de den Søndag Aften havde i Marshalsea Galleriet.

En Gang var der — maaske — en klassisk Datter, som ernærede sin Fader i hans Fængsel paa samme Maade, som hendes Moder havde ernæret hende. Skønt af Nutidens uheroiske Race og kun en Englænderinde gjorde lille Dorrit langt mere, idet hun styrkede sin Faders udtærede Hjerte ved sit uskyldige Bryst og bød det en Kærlighedens og Trofasthedens Kilde, som aldrig udtørredes under alle hans Trængselsaar.

Hun trøstede ham, bad ham om Tilgivelse, hvis hun havde været eller syntes at have været pligtforglemmende; forsikrede

ham, Himlen ved, hvor megen Sandhed, at hun ikke kunde ære ham mere, hvis han havde været Lykkens Yndling, og hele Verden havde ligget for hans Fod. Da hans Taarer var tørrede, og han ikke længer hulkede i sin Svaghed, da hans Skamfuldhed havde forladt ham, og han havde genvundet sin Fatning, tilberedte hun paany Levningerne af hans Aftensmad og glædede sig, medens hun sad ved hans Side, ved at se ham spise og drikke. Thi nu sad han atter stormægtig med sin sorte Fløjlskalot og sin gamle, graa Slobrok paa, og havde et Medlem set ind til ham og udbedt sig hans Raad, vilde han have opført sig imod ham som en moralsk Lord Chesterfield eller etisk Ceremonimester i Marshalsea Fængslet.

For at holde ham i Aande talte hun til ham om hans Garderobe, og det behagede ham da at sige, ja, de Skjorter, hun talte om, vilde rigtignok være særdeles kærkomne, eftersom de, han havde, var opslidte og aldrig havde passet ham, fordi de var blevne købte færdigsyede, og da han nu havde faaet Munden paa Gang og var kommen i godt Humør, henvendte han hendes Opmærksomhed paa sin Kjole, som hang bag Døren, idet han ytrede, at Stedets Fader kun vilde give sine Børn, der allerede var tilbøjelige nok til Sjuskeri, et daarligt Eksempel, hvis han gik ud iblandt dem med Huller paa Albuerne. Han gjorde tillige Løjer med Hælene paa sine Sko, men blev alvorlig med Hensyn til sit Halsbind og lovede hende, at hun, naar hun fik Raad dertil, maatte købe ham et nyt.

Medens han i Fred og Ro røg sin Cigar ud, redte hun hans Seng og gjorde det lille Værelse i Orden, for at han kunde gaa til Hvile, og da han nu paa Grund af den sildige Tid og den Bevægelse, hvori han havde været, var bleven træt, rejste han sig op for at velsigne hende og sige hende Godnat. I al denne Tid havde han ikke en eneste Gang tænkt paa *hendes* Paaklædning, *hendes* Sko, eller paa, at *hun* trængte til noget. Intet andet Menneske paa Jorden undtagen hun selv kunde have været saa ligegyldig for hendes Fornødenheder.

Han kyssede hende mange Gange med gentagne „Gud velsigne dig, min Datter. God Nat, elskede Barn!“

Men hans Opførsel havde gjort et saa dybt Indtryk paa hendes bløde Hjerte, at hun nødig vilde lade ham være ene, for at han ikke paany skulde klage og fortvivle. „Kære Fader, jeg er ikke søvnig endnu. Lad mig, naar du er i Seng, komme ind igen og sidde hos dig.“

Han spurgte hende med en beskyttende Mine, om hun følte sig ensom.

„Ja, Fader.“

„Saa kom endelig ind igen, elskede Barn.“

„Jeg skal være ganske stille, Fader.“

„Tænk ikke paa mig,“ sagde han, idet han gav hende sin naadige Tilladelse, „kom endelig ind igen.“

Da hun kom tilbage, syntes han at slumre, og hun lagde den næsten udbrændte Ild ganske sagte til Rette for ikke at vække ham, men han hørte hende og spurgte, hvem det var.

„Kun Amy, Fader.“

„Amy, mit Barn, kom herhen. Jeg ønsker at sige dig et Ord.“ Idet hun knælede ved hans lave Seng for at bringe sit Ansigt i Nærheden af ham, rejste han sig lidt op og lagde sin Haand mellem hendes. I dette Øjeblik havde hans Faderfølelser, baade som privat Fader og som Marshalsea Fængslets Fader, stor Magt over ham. „Kære Barn, du har ført et bedrøveligt Liv her. Ingen Omgang, ingen Adspredelser, men mange Sorger, frygter jeg.“

„Tænk ikke paa det, Fader. Jeg tænker aldrig derpaa.“

„Du kender min Stilling, Amy. Jeg har ikke været i Stand til at gøre meget for jer; men alt, hvad jeg har kunnet gøre, har jeg gjort.“

„Ja, Fader,“ svarede hun og kyssede ham, „det ved jeg.“

„Jeg har nu været her paa tre og tyvende Aar,“ sagde han med en snøftende Lyd, der ikke saa meget var et Suk som et Udtryk for hans Tilfredshed med sig selv, det øjeblikkelige Udbrud af en ædel Bevidsthed. „Det er alt, hvad jeg har kunnet gøre for mine Børn — jeg har gjort det. Dyrebare Amy, du er den højst elskede af jer alle; dig har jeg først og fornemmelig tænkt paa; hvad jeg saa har gjort for din Skyld, har jeg gjort med en god Vilje og uden at knurre.“

Kun den Visdom, der har Nøglen til alle Hjerter og alle Hemmeligheder, kan med Vished vide, i hvilken Grad et Menneske og især et Menneske, der er blevet nedværdiget saa dybt, som denne Mand var blevet det, kan føre sig selv bag Lyset. Men det maa være nok at sige, at han lagde sig ned med vaade Øjenhaar, ophøjet, rolig, paa en Maade majestætisk, efter at have skænket sit Fornedrelsens Liv som et Slags Arv til det opofrende Barn, paa hvem dets Ulykker var faldne saa tungt, og hvis Kærlighed alene havde frelst ham fra at blive noget endnu værre, end det han allerede var.

Dette Barn nærede ingen Tvivl, gjorde sig ingen Spørgsmaal; thi hun var kun alt for glad ved at se ham med et Straaleskær omkring hans Hoved. Stakkels Fader, kære, gode, dyrebare Fader var de eneste Navne, hun havde til ham, medens hun dyssede ham i Søvn. Hun forlod ham ikke den hele Nat. Som om hun havde begaaet en Uret imod ham, som hendes Ømhed næppe en Gang kunde afsone, sad hun hos ham, mens han sov, og kyssede ham undertiden med tilbageholdt Aandedræt og kaldte ham hviskende med et eller andet kærligt Navn. Undertiden traadte hun til Side for ikke at staa i Vejen for Ildens dæmpede Skin, og idet hun iagttog ham, mens det spildte paa hans sovende Ansigt, spurgte hun sig selv, om han nu saa saaledes ud, som han havde set ud i sin Lykkes og Velmagts Dage, saaledes som han paa en saa gribende Maade havde hentydet til, at han maaske endnu en Gang vilde se ud, naar hin frygtelige Tid kom. Ved Tanken om denne Tid knælede hun atter ved hans Seng og bad: „O, skaan hans Liv! Bevar ham for mig! Sku ned paa min dyrebare, haardt prøvede, ulykkelige, saa forandrede, kære, kære Fader!“

Først da Morgenen kom for at beskytte og opmuntre ham, gav hun ham et sidste Kys og forlod det lille Værelse. Da hun var krøben op paa sit høje Kvistkammer, blev de røgfri Tagrygge og de fjerne Bakker ude paa Landet synlige i den klare Morgen uden for Muren. Idet hun sagte aabnede Vinduet og saa mod Øst ned i Fængselsgaarden, var Spidserne af Piggene paa Muren farvede røde og aftegnede sig derpaa som et mørkt Mønster paa Solskiven, idet den steg luende op paa Himlen. Aldrig havde Piggene syntes saa skarpe og grusomme eller Jernstængerne saa svære eller Fængselsrummet saa skummelt og indskrænket. Hun tænkte paa Solens Opgang over rullende Floder, over frugtbare Landskaber, over store Skove, hvor Fuglene var ved at vaagne, og hvor Træerne susede, og hun saa ned i den levende Grav, over hvilken Solen var staaet op, og hvor hendes Fader havde været i tre og tyve Aar, og sagde med et Udbrud af Sorg og Medlidenhed: „Nej, nej, jeg har aldrig set ham i mit Liv!“

TYVENDE KAPITEL.

I fint Selskab.

Havde unge John Chivery haft Lyst og Evne til at skrive en Satire over Familiestolthed, vilde han ikke haft nødigt at gaa uden for sin elskedes Familie for at finde et straffende Eksempel. Han vilde i rigeligt Maal have fundet det i hin højsindede Broder og hin kræsne Søster, der var opvoksede under saa usle Forhold, men havde en saa stolt Bevidsthed om Familienavnet; saa rede til at trygle eller laane af den fattigste, spise af en andens Brød, bruge af en andens Penge, drikke af en andens Bæger og slaa det i Stykker bagefter. At have skildret de smudsige Kendsgerninger i deres Liv, og hvorledes de stadig manede Familiens Fornemhed frem som et Dødningehoved for at skræmme deres Velgørere, vilde have gjort unge John til en Satiriker af første Rang.

Tip havde benyttet sin Frihed paa en lovende Maade ved at blive Markør ved et Billard. Han havde bekymret sig saa lidt om Maaden, hvorpaa han var bleven løsladt, at Clennam næppe havde behøvet at ulejlige sig med at indskærpe Plornish noget i saa Henseende. Hvem der saa havde vist ham denne Opmærksomhed, tog han meget beredvillig imod Opmærksomheden, og dermed var det forbi. Efter paa disse magelige Vilkaar at være sluppen ud af Porten, blev han Markør og besøgte nu af og til den lille Keglebane i en grøn Kjole (brugt) med en skinnende Krave og blanke Knapper (ny) og drak Medlemmernes Øl.

Et solidt og fast Punkt i denne Persons løse Karakter var det, at han ærede og beundrede sin Søster Amy. Denne Følelse havde aldrig bevæget ham til at skaane hende for et Øjebliks Ubehagelighed eller til at paalægge sig selv nogen Tvang eller Ulejlighed for hendes Skyld; men skønt Fængselsluften saaledes havde besmittet hans Kærlighed, elskede han hende. Den samme ramme Fængselsluft sporedes ogsaa deri, at han tydelig saa, at hun ofrede sit Liv for hans Fader, og i, at han ingen Tanke havde om, at hun havde gjort noget for ham selv.

Naar dette opvakte, unge Menneske og hans Søster havde begyndt systematisk at stille Familie-Benraden til Skue for at indgyde Stiftelsen Ærefrygt, kan ikke nøjagtig angives, mulig paa samme Tid, som de begyndte at spise til Middag af Stif-

telsens Almisser; men saa meget er vist, at jo mere det gik til agters med dem, des højtideligere steg Benraden op af sin Grav, og at naar der var noget særdeles lurvet i Gære, kom Benraden frem med den mest spøgelseagtige Anstand.

Lille Dorrit var sildig paa Færde Mandag Morgen, da hendes Fader sov længe, og hans Frokost derpaa skulde laves til og hans Værelse gøres rent; men da hun ikke skulde ud at sy, blev hun hos ham, indtil hun ved Maggys Hjælp havde bragt alting i Orden og faaet ham af Sted paa sin Morgenvandring (paa tyve Skridt eller saa) til Kaffehuset for at læse Avisen. Derpaa tog hun sin Hat og gik ud, hvilket hun havde længtes meget efter at kunne gøre. Passiaren i Arrestforvarerboligen standsede som sædvanligt, da hun gik derigennem, og et Medlem, som først var kommen Lørdag Aften, fik af et mere akklimatiseret Medlems Albue det Vink: „Pas paa, der er hun!“

Hun vilde tale med sin Søster, men da hun kom til Cripples's, fik hun at vide, at baade hendes Søster og hendes Farbroder var gaaede hen til det Teater, hvorved de var ansatte. Da hun imidlertid undervejs havde tænkt sig Sandsynligheden heraf og besluttet i saa Tilfælde at gaa bag efter dem, gik hun til Teatret.

Lille Dorrit var næsten lige saa uvidende om Indretningen af et Teater som om Indretningen af en Guldgrube, og da hun blev vist hen til en Slags hemmelig Dør, der havde et underligt Præg af at staa aaben hele Natten og syntes at skamme sig for sig selv og skjule sig i et Stræde, betænkte hun sig paa at nærme sig den, især da hun end mere afskrækkedes ved Synet af et halvt Dusin glatragede Herrer, der, med deres Hatte siddende paa en højst sælsom Maade paa Hovedet, drev omkring ved Døren og ingenlunde var Medlemmer af Marshalsea Stiftelsen saa ulige. Da hun, opmuntret af denne Lighed, henvendte sig til dem med Forespørgsel om Miss Dorrit, gjorde de Plads for hende, for at hun kunde gaa ind i en mørk Forstue — den lignede mere en stor udgaaet Lygte end noget andet — hvor hun kunde høre en fjern Musik og Lyden af dansende Fødder. En Mand, der i den Grad trængte til frisk Luft, at han havde faaet et Slags blaalig Skimmel paa sig, sad og vogtede dette mørke Sted fra et Hul i en Krog, ligesom en Edderkop, og lovede hende at sende Bud op til Miss Dorrit med den første Dame eller Herre, som gik forbi. Den første Dame, som gik forbi, havde en Rulle Noder i sin Muffe og var i en saa forkrøllet Tilstand, at det syntes at være en Kærlighedsgerning at stryge

hende. Men hun var meget godmodig og sagde: „Følg med, jeg skal snart skaffe Dem fat paa Miss Dorrit.“ Lille Dorrit gik med hende og nærmede sig med hvert Skridt, hun gjorde i Mørket, mere og mere Lyden af Musikken og de dansende Fødder.

Omsider kom de ind i en Labyrint af Støv, hvor en Mængde Mennesker snublede over hverandre, og hvor der var en saadan Forvirring af besynderlige Bjælker, Skodder, Vægge, Tov og Ruller, og en saadan Blanding af Gaslys og Dagslys, at de syntes at være komne om paa Vrangsiden af Universitets Mønster. Da lille Dorrit var bleven overladt til sig selv, var der hvert Øjblik en eller anden, der løb imod hende, saa hun var hel fortumlet, da hun hørte sin Søsters Stemme.

„Men du gode Gud, Amy, hvad vil du her?“

„Jeg vilde gerne tale med dig, og da jeg skal ud hele Dagen i Morgen og fik at vide, at du vilde være optaget hele Dagen i Dag, syntes jeg —“

„Men at tænke sig, Amy, at du er kommen op paa Scenen! Jeg har aldrig kendt Magen! Idet hendes Søster sagde dette i en ingenlunde hjertelig Velkomsttone, førte hun hende til et mere frit Sted i Labyrinten, hvor en Del forgyldte Stole og Borde stod hulter til bulter imellem hverandre, og en Mængde unge Damer sad paa, hvad de havde kunnet faa fat paa, og sladrede. Alle disse unge Damer trængte til at stryges og havde saadan en egen Maade at se sig om til alle Sider, mens de sladrede.

Netop som Søstrene var komne derhen, stak en Dreng med en skotsk Hue sit Hoved omkring en Bjælke til venstre og sagde i en drævende Tone: „Mindre Støj der, mine Damer!“ og forsvandt, og straks efter saa en livlig Herre med en Masse lange, sorte Haar omkring en Bjælke til højre og sagde: „Mindre Støj der, Smaapiger!“ og forsvandt ligeledes.

„At du skulde komme iblandt Kunstnere, Amy, vilde virkelig sidst af alt være faldet mig ind!“ sagde hendes Søster. „Hvorledes har du dog fundet hertil?“

„Det ved jeg ikke. Den Dame, som sagde dig, at jeg var her, var saa god at tage mig med.“

„Det ligner jer, I smaa stilfærdige Skabninger. I kan bane jer Vej overalt, tror jeg. For *mig* var det aldrig lykkedes, Amy, skønt jeg dog kender langt mere til Verden.“

Det var Familiens Skik at betragte det som en Familielov, at hun var en simpel, huslig lille Skabning uden de øvriges store

og vise Erfaringer. Denne Familieindbildning var Familiens Værn mod hendes Tjenester — et Paaskud for ikke at gøre for meget af dem.

„Naa, hvad har du paa Hjertet, Amy? Naturligvis har du noget paa Hjertet, som angaar mig?“ sagde Fanny. Hun talte, som om hendes Søster, der var flere Aar yngre end hun, var hendes fordomsfulde Bedstemoder.

„Det er ikke synderlig vigtigt; men siden du fortalte mig om den Dame, der forærede dig Armbaandet, Fanny —“

Den drævende Dreng stak sit Hoved omkring Bjælken til venstre og sagde: „Pas paa, mine Damer,“ og forsvandt. Den livlige Herre med de sorte Haar stak lige saa pludselig sit Hoved omkring Bjælken til højre og sagde: „Pas paa, Smaapiger!“ og forsvandt, hvorpaa alle de unge Damer stod op og rystede deres Skørter ud bagtil.

„Naa, Amy,“ sagde Fanny, idet hun gjorde ligesom alle de andre, „hvad var det saa, du vilde sige?“

„Siden du fortalte mig, at en Dame havde foræret dig det Armbaand, som du viste mig, Fanny, har jeg ikke været saa ganske rolig paa dine Vegne og ønsker, oprigtig talt, at høre lidt mere, hvis du vil betro mig mere.“

„Saa, mine Damer!“ sagde Drengen med den skotske Hue. „Saa, Smaapiger!“ sagde den livlige Herre med de sorte Haar. De forsvandt alle i samme Øjeblik, og atter hørte man Musikken og de dansende Fødder.

Ganske svimmel af disse hurtige Afbrydelser, satte lille Dorrit sig i en forgyldt Lænestol. Hendes Søster og de øvrige havde allerede været længe borte, og under deres Fraværelse raabte en Stemme — den syntes at tilhøre den livlige Herre med de sorte Haar — idelig gennem Musikken: „En, to, tre, fire, fem, seks — saa! Pas paa, Smaapiger! En, to, tre, fire, fem, seks — saa!“ Tilsidst tav Stemmen, og nu kom de alle, mere eller mindre aandeløse, tilbage igen, indhyllede sig i deres Sjaler og gjorde sig færdige til at gaa. „Vent et Øjeblik, Amy, og lad dem gaa først,“ sagde Fanny. De blev snart ene, uden at der imidlertid tildrog sig noget videre, end at den drævende Dreng sagde: „I Morgen Klokken elleve, mine Damer!“ og den livlige Herre med det sorte Haar sagde: I Morgen Klokken elleve, Smaapiger!“

Da de var blevne ene, blev noget rullet op eller paa anden Maade skaffet til Side, og der viste sig nu en stor, tom Brønd foran dem, hvori Fanny saa ned og sagde: „Naa, Farbroder!“

Efter at lille Dorrits Øjne var blevne vante til Mørket, kunde hun dunkelt skimte ham nede paa Bunden af Brønden i en mørk Krog, ene med sig selv og med sit Instrument i det laasede Futteral under Armen.

Den gamle Mand saa ud, som om de fjerne Vinduer højt oppe i Galleriet med deres lille Stribe Himmel kunde have været den Lykkens Tinde, hvorfra han var falden, indtil han lidt efter lidt var sunken ned der paa Bunden af Brønden. Paa dette Sted havde han i mange Aar siddet seks Aftener om Ugen, men man havde aldrig set ham løfte sine Øjne op fra sin Nodebog, og man ansaa det for givet, at han aldrig havde set et Skuespil. Der gik det Sagn der paa Stedet, at han ikke kendte de mest yndede Helte og Heltinder saa meget som af Anseelse, og at Komikeren i Følge et Væddemaal halvhundrede Gange havde skaaret Ansigter ad ham paa sin pudserligste Maade, uden at han havde røbet mindste Spor af Bevidsthed derom. I første Loge havde de lavet den Vittighed om ham, at han var død uden at vide af det, og Parketgængerne antog, at han tilbragte hele sit Liv, Nat og Dag, og Søndagen med, nede i Orkestret. Nogle Gange havde de sat ham paa Prøve ved at byde ham en Pris over Rækværket, og denne Opmærksomhed havde han besvaret med en forbigaaende Opvaagnen, der ledte Tanken hen paa et blegt Genfærd af en gammel Herre; men med Undtagelse heraf havde han aldrig haft nogen anden Del i det, der foregik, end det for Klarinetten skrevne Parti; i det private Liv, hvori der intet Parti var for Klarinetten, havde han aldeles ingen Del. Nogle sagde, at han var fattig, andre, at han var rig, men gerrig, men han sagde intet, løftede aldrig sit bøjede Hoved i Vejret, forandrede aldrig sin sjokkende Gang ved at løfte sin kraftløse Fod fra Jorden. Skønt han havde ventet paa, at hans Broderdatter skulde kalde paa ham, hørte han hende dog ikke, førend hun havde kaldt tre, fire Gange paa ham, og blev heller ikke forundret over at se to Broderdøtre i Stedet for en, men sagde kun med sin rystende Stemme: „Nu kommer jeg, nu kommer jeg!“ og krøb frem fra en underjordisk Vej.

„Naa, Amy,“ sagde hendes Søster, da de alle tre gik ud ad den Dør, der havde en saadan skamfuld Bevidsthed om at være forskellig fra andre Døre, og idet Farbroderen instinktmæssig tog Amys Arm som den paalideligste. „Naa, Amy, saa du var altsaa nysgerrig med Hensyn til mig?“

Hun var smuk og selvbevidst og temmelig fejende, og den

Nedladenhed, hvormed hun trods sine legemlige Fortrin og sin overlegne Verdenserfaring tiltalte sin Søster næsten som sin Ligemand, smagte stærkt af Familien.

„Alt, hvad der vedrører dig, interesserer mig.“

„Det ved jeg, det ved jeg, og du er en fortræffelig lille en. Om jeg ogsaa er lidt sær en Gang imellem, vil du dog sikkert betænke, hvad det vil sige at indtage en Stilling og føle med sig selv, at man er for god til den. Jeg vilde ikke bryde mig derom, hvis de andre ikke var saa simple. For ingen af dem er det gaaet saaledes ned ad Bakke her i Verden som for os. De staar alle paa den Plads, der tilkommer dem. Saa simple!“

Lille Dorrit saa blidt paa hende, men afbrød hende ikke; Fanny tog sit Lommetørklæde frem og tørrede sine Øjne med en temmelig fortrædelig Mine. „Jeg er ikke født samme Steds som du, Amy, ved du nok, og det gør maaske en Forskel. Naar vi er blevne af med Farbroder, skal du faa alting at vide. Vi vil sætte ham af uden for den Kælder, hvor han gaar hen for at spise til Middag.“

De gik videre med ham, indtil de i en smudsig Gade kom til et smudsigt Butiksvindue, som man næsten ikke kunde se igennem for Dampen af varme Kødretter, Grøntsager og Buddinger. Men man kunde dog opfange enkelte Glimt af en Flæskesteg, som laa og svømmede i en Metalbeholder, der var svingende fuld af Sauce, af en saftig Oksesteg og en blaset Yorkshirebudding, som dampede i en lignende Indretning, af en farceret Kalvefilet, som der stadig blev skaaret væk af, af en Skinke, som gik i en saa rivende Fart, at den svedte ved det, og af en Tallerken med stegte Kartofler, som var klistrede sammen af deres egen Fedme, af et Fad eller to med kogte Grøntsager, og andre solide Lækkerier. Indenfor var der nogle Træskillerum, bag hvilke de Kunder, som fandt det nemmere at tage deres Middagsmad med i deres Maver end i deres Hænder, i Ensomhed nedpakkede deres Indkøb. Mens de tog disse Ting i Øjesyn, aabnede Fanny sin Sypose og tog en Shilling, som hun rakte Farbroder. Farbroder, som efter en lille Stund ikke at have set paa den, gættede Hensigten med den, mumlede: „Spise? Ha! Ja, ja, ja!“ og forsvandt langsomt i Taagen.

„Naa, Amy,“ sagde hendes Søster, „følg nu med, hvis du ikke er for træt til at gaa til Harley Street.“

Den Mine, hvormed hun udtalte denne fornemme Adresse, og det Kast, hun gjorde med sin ny Florshat, som øjensynlig var mere til Stads end til Nytte, forundrede hendes Søster, som

imidlertid erklærede sig villig til at gaa med til Harley Street. Efter at være kommen til dette elegante Bestemmelsessted, udsøgte Fanny det smukkeste Hus og spurgte, da hun havde banket paa, efter Mrs. Merdle. Tjeneren indrømmede, skønt han havde Pudder i Haaret og to andre, ligeledes pudrede Tjenere i Ryggen, ikke alene, at Mrs. Merdle var hjemme, men bad endog Fanny gaa ind.

Fanny gik ind og tog sin Søster med, og de gik ovenpaa, med Pudder foran og Pudder bagved, og lodes ene i en rummelig, halvrund Selskabssal, hvor der uden paa et forgyldt Bur var en Papegøje, som holdt sig fast med sit Næb, medens de skællede Ben strittede ud i Luften, og satte sig i mange forunderlige, bagvendte Stillinger. Denne Ejendommelighed er bleven bemærket hos Fugle af en ganske anden Art, naar de klatrer paa forgyldte Metaltraade.

Salen var saa pragtfuld, at den overgik alt, hvad lille Dorrit nogen Sinde havde tænkt sig, og vilde have været pragtfuld og kostbar i enhvers Øjne. Hun saa forbavset paa sin Søster og vilde have gjort hende et Spørgsmaal, hvis Fanny ikke advarende havde peget paa en med et Tæppe behængt Mellemdør til et andet Værelse. I det næste Øjeblik bevægede Tæppet sig; en Dame med en svær beringet Haand løftede det i Vejret, og idet hun traadte ind, lod hun det igen falde ned bag ved sig. Damen var ikke ung og frisk fra Naturens Haand, men ung og frisk fra sin Kammerpiges. Hun havde store, ufølsomme, smukke Øjne, sort, ufølsomt, smukt Haar, et bredt, ufølsomt, smukt Bryst, og der var gjort saa meget som muligt ud af hende i enhver Henseende. Enten det nu var, fordi hun var forkølet, eller fordi det klædte hendes Ansigt, saa havde hun bundet et fyldigt hvidt Slør om sit Hoved og under sin Hage, og havde der nogen Sinde været en ufølsom smuk Hage, som ingen Menneskehaand nogen Sinde havde vovet at gøre Kiks med, som det hedder, da var det denne af hin Kniplingstøjle saa tæt strammede Hage.

„Mrs. Merdle," sagde Fanny, „min Søster."

„Det glæder mig at se Deres Søster, Miss Dorrit. Jeg huskede ikke, at De havde en Søster."

„Jeg har heller ikke sagt Dem, at jeg havde nogen."

„Ah!" Mrs. Merdle bøjede den lille Finger paa sin venstre Haand, som om hun vilde sige: „Der fangede jeg Dem. Jeg vidste jo godt, at De ikke havde sagt det!" Alle sine Bevægelser udførte hun som oftest med sin venstre Haand, fordi hendes

Hænder ikke var Mage til hinanden, idet den venstre var langt hvidere og mere buttet end den højre. Derpaa tilføjede hun: „Tag Plads!“ og satte sig selv magelig til Rette i en Rede af karmoisinrøde og guldbroderede Puder paa en Ottoman.

„Ogsaa Kunstnerinde?“ sagde Mrs. Merdle, idet hun betragtede lille Dorrit gennem en Lorgnet.

Fanny svarede nej.

„Nej,“ sagde Mrs. Merdle og slap Lorgnetten. „Har intet kunstnerisk Udtryk. Meget net, men ikke kunstnerisk.“

„Min Søster, Frue,“ sagde Fanny med en paafaldende Blanding af Ærbødighed og Dristighed, „har bedet mig sige hende, hvorledes jeg er kommen til den Ære at gøre Deres Bekendtskab. Og da jeg havde lovet at hilse paa Dem endnu en Gang, troede jeg at turde være saa fri at tage hende med i Haab om, at De maaske vilde sige hende det. Jeg ønsker, at hun faar det at vide, og De siger hende det maaske.“

„Tror De, at det i Deres Søsters Alder —“ ytrede Mrs. Merdle.

„Hun er ældre, end hun ser ud til,“ sagde Fanny; „næsten lige saa gammel som jeg.“

„Selskabet,“ sagde Mrs. Merdle med igen en Bøjning af sin lille Finger, „er noget, som det er saa vanskeligt at forklare for unge Personer, at det glæder mig at høre dette. Jeg vilde ønske, at Selskabet ikke var saa vilkaarligt; jeg vilde ønske, at det ikke var saa fordringsfuldt — vær stille, Fugl!“ Papegøjen havde udstødt et frygtelig gennemtrængende Skrig, som om dens Navn var Selskab og den hævdede sin Ret til at være fordringsfuld. „Men,“ vedblev Mrs. Merdle, „vi maa tage det, som vi finder det. Vi ved, at det er falsk og overfladisk og verdsligt og højst foragteligt, men medmindre man hører til de vilde paa Sydhavsøerne (jeg vilde være henrykt ved selv at have været en vild — det skal være et yndigt Liv og et ypperligt Klima), maa man tage Hensyn til det. Det er vor fælles Lod. Mr. Merdle er en meget stor Købmand, han driver Forretninger efter en uhyre Maalestok, hans Rigdom og Indflydelse er meget betydelig, men endog han — vær stille, Fugl!“

Papegøjen havde udstødt et Skrig, der sluttede Sætningen saa udtryksfuldt, at Mrs. Merdle ikke behøvede at fuldende den.

„Da Deres Søster ønsker, at jeg skal slutte vort personlige Bekendtskab,“ begyndte hun til lille Dorrit, „med at meddele de Omstændigheder, der gør hende saa megen Ære, kan jeg

ikke undslaa mig for at opfylde hendes Ønske. Jeg har en Søn — jeg var meget ung, da jeg giftede mig første Gang — paa tre og tyve Aar."

Fanny pressede Læberne sammen, og hendes Øjne saa triumferende paa hendes Søster.

„Han er lidt løs paa Traaden, hvad Selskabet er vant til hos unge Mennesker, og meget modtagelig for Indtryk. Maaske har han arvet denne Svaghed. Jeg er selv af Naturen meget modtagelig for Indtryk, frygtelig svag. Mine Følelser kommer straks i Bevægelse."

Alt dette sagde hun saa koldt, som om hun havde været af Sne, og glemte ganske Søstrene, idet hun tilsyneladende henvendte sig til en eller anden Abstraktion af Selskabet, for hvis Skyld hun ligeledes af og til rettede paa sin Kjole eller paa sin Stilling paa Ottomanen.

„Han er altsaa meget modtagelig for Indtryk. Ganske vist ikke nogen Svaghed i vor naturlige Tilstand; men vi befinder os ikke i en naturlig Tilstand. Vistnok meget beklageligt, i Særdeleshed for mig, der er et Naturens Barn, naar jeg blot kunde vise det; men saaledes gaar det, Selskabet undertrykker og behersker os — vær stille, Fugl!"

Papegøjen var bristet i en Skoggerlatter, efter at den med sit krogede Næb havde bøjet flere Stænger i sit Bur og slikket paa dem med sin sorte Tunge.

„Det er aldeles overflødigt at sige en Person med Deres gode Forstand, omfattende Erfaring og fint udviklede Følelse," sagde Mrs. Merdle fra sin Rede af karmosinrødt og Guld, „at Skuepladsen undertiden har et vist Trylleri for unge Mennesker med den Karakter. Naar jeg siger Skuepladsen, mener jeg Personerne af Kvindekønnet paa den. Da jeg derfor hørte, at min Søn skulde være fortryllet af en Danserinde, vidste jeg, hvad der i Almindelighed menes dermed i Selskabet, og stolede paa, at det var en Danserinde ved Operaen, hvor unge Mennesker, der bevæger sig i Selskabet, i Reglen bliver fortryllede."

Hun lagde sine hvide Hænder oven paa hinanden, idet hun nu iagttog Søstrene, og Ringene paa hendes Fingre skuredes med en haard Lyd mod hverandre.

„Da jeg erfarede, hvad det var for et Teater, blev jeg, som Deres Søster vil kunne sige Dem, højlig forundret og bekymret. Men da jeg fik at vide, at Deres Søster ved — jeg maa tilføje paa en helt uventet Maade — at afvise min Søns Tilnærmelser

havde bragt ham paa det Punkt at tilbyde hende Ægteskab, blev jeg meget pinlig berørt, ligefrem rystet.“

Hun fulgte med sin Haand Omridset af sit venstre Øjebryn og satte det i Lave.

I en fortvivlet Stemning, for hvilken kun en Moder — der bevæger sig i Selskabet — kan være modtagelig, besluttede jeg selv at gaa hen til Teatret og skildre min Sindstilstand for Danserinden. Jeg fremstillede mig for Deres Søster, hvem jeg til min store Forundring fandt i mange Henseender forskellig fra mine Forventninger og sandelig ikke mindst deri, at hun optraadte over for mig med en — hvad skal jeg kalde det — en vis Familiestolthed.“

„Jeg svarede Dem, Frue,“ sagde Fanny rødmende, „at skønt De fandt mig i denne Stilling, stod jeg saa langt over de andre, at jeg ansaa min Familie for at være lige saa god som Deres Søns, og at jeg havde en Broder, som naar han erfarede Omstændighederne, vilde være af samme Mening og ikke betragte en saadan Forbindelse som en Ære.“

„Miss Dorrit,“ sagde Mrs. Merdle efter at have betragtet hende koldt gennem sin Lorgnet, „netop hvad jeg ifølge Deres Ønske vilde have sagt Deres Søster. Jeg er Dem meget forbunden, fordi De erindrer det saa nøjagtig og kommer mig i Forkøbet. Ufortøvet,“ tilføjede hun til lille Dorrit — „thi jeg følger altid Øjeblikkets Indskydelse — tog jeg et Armbaand af min Arm og bad Deres Søster tillade mig at spænde det om hendes som et Tegn paa, hvor kært det var mig, at vi kunde tale om Sagen som Ligemænd.“ — Dette var ganske sandt; thi Damen havde undervejs købt et billigt, men iøjnefaldende Smykke i den Hensigt at bruge det som et Bestikkelsesmiddel —.

„Og jeg sagde Dem, Mrs. Merdle,“ sagde Fanny, „at vi maaske var uheldige, men ikke simple.“

„Netop Deres egne Ord, saa vidt jeg husker.“

„Og jeg sagde Dem, Mrs. Merdle,“ sagde Fanny, „at naar De talte til mig om Deres Søns overordnede Stilling i Samfundet, kunde det dog være muligt, at De tog fejl i Deres Formodninger om min Byrd, og at min Faders Stilling selv i den Samfundskreds, hvori han nu bevægede sig, var i høj Grad overordnet og anerkendt af alle.“

„Meget rigtigt, De har en forbavsende Hukommelse.“

„Tak, Frue. Vil De fortælle min Søster Resten.“

„Der er meget lidt at fortælle,“ sagde Mrs. Merdle; „men

det gjorde Deres Søster Ære. Jeg udviklede simpelthen Sagens Stilling for hende; Umuligheden af, at det Selskab, hvori vi bevægede os, kunde anerkende det Selskab, hvori hun bevægede sig, skønt det sikkert var særdeles vakkert, den umaadelig skæve Stilling, hvori hun følgelig vilde bringe den Familie, hun havde saa høje Tanker om, men paa hvilken vi vilde finde os nødsagede til at se ned med Foragt, og fra hvilken vi — set fra et socialt Standpunkt — maatte føle os forpligtede til at gyse tilbage med Afsky. Jeg appellerede, kort sagt, til hin prisværdige Stolthed hos Deres Søster."

„Behag at underrette min Søster om, Mrs. Merdle," sagde Fanny surmulende og med et Kast med sin Florshat, „at jeg allerede havde haft den Ære at tilkendegive Deres Søn, at jeg ikke ønskede at have med ham at gøre."

„Ja, Miss Dorrit," svarede Mrs. Merdle, „jeg burde maaske have sagt det før. Naar jeg ikke har tænkt derpaa, er det, fordi mine Tanker vendte tilbage til den Frygt, jeg den Gang nærede for, at han muligvis ikke vilde give Afkald paa Dem, og at De maaske dog vilde faa noget at gøre med ham. Jeg omtalte ligeledes for Deres Søster — jeg taler atter til den ikke-kunstneriske Miss Dorrit — at min Søn i Tilfælde af et saadant Ægteskab aldeles intet vilde faa, men blive en ligefrem Tigger. Jeg anførte kun dette som en Omstændighed, der hører til Historien, og ingenlunde, fordi jeg mener, at det har indvirket paa Deres Søster, undtagen paa den fornuftige og berettigede Maade, hvorpaa vi alle, saaledes som vort kunstige System nu engang er, maa lade os paavirke af slige Hensyn. Efter nogle højsindede Ytringer fra Deres Søsters Side blev vi omsider fuldkommen enige om, at der ingen Fare var paa Færde, og Deres Søster var saa forekommende at tillade, at jeg inde hos min Modehandlerinde gav hende et Par Beviser paa min Paaskønnelse."

Lille Dorrit saa bedrøvet ud og skottede med et uroligt Blik til sin Søster.

„Samt," sagde Mrs. Merdle, „at love at forunde mig den Fornøjelse at have en Afskedssamtale med hende og skilles fra hende i bedste Forstaaelse. Ved denne Lejlighed," tilføjede Mrs. Merdle, idet hun rejste sig og stak Fanny noget i Haanden, „vil Miss Dorrit, at jeg paa min egen kedelige Maade siger hende Farvel og giver hende mine bedste Ønsker med paa Vejen."

Søstrene rejste sig paa samme Tid, og de stod alle i Nærheden af Papegøjens Bur, som, idet den hakkede i en Klofuld Tvebak og spyttede det ud, syntes at spotte dem med en pompøs Dans med sin Krop uden at røre Fødderne. Derpaa slog den pludselig en Kolbøtte og klatrede ved Hjælp af sit grusomme Næb og sin sorte Tunge rundt paa den udvendige Side af sit forgyldte Bur.

„Far vel, Miss Dorrit, gid det maa gaa Dem godt," sagde Mrs. Merdle. „Kunde vi kun opleve det tusindaarige Rige eller noget af det Slags, kunde jeg for min Person have den Fornøjelse at gøre Bekendtskab med en Mængde fortræffelige og talentfulde Mennesker, fra hvem jeg nu er udelukket. Jeg vilde være henrykt ved en mere primitiv Samfundstilstand. Medens jeg lærte Lektier, var der et Digt, noget om Lo, den stakkels Indianer, som jeg ikke rigtig kan huske. Hvis kun nogle faa Tusinde Personer, som nu bevæger sig i Selskabslivet, vilde gaa hen og blive Indianere, vilde jeg straks lade mig indskrive; men da vi, naar vi bevæger os i Selskabet, desværre ikke kan være Indianere, saa — god Morgen!"

Med Pudder foran sig og Pudder bag ved sig gik de ned ad Trappen, den ældste Søster hovmodig og den yngste ydmyget, og blev lukkede ud i det upudrede Harley Street.

„Naa," sagde Fanny, da de var gaaede et lille Stykke uden at tale, „har du intet at sige?"

„Aa, jeg ved ikke, hvad jeg skal sige," svarede hun bedrøvet. „Holdt du ikke af den unge Mand, Fanny?"

„Holdt af ham? Han er jo halv Idiot."

„Det gør mig saa ondt — bliv ikke vred — men siden du spørger mig om, hvad jeg har at sige, saa gør det mig inderlig ondt, at du tillod, at denne Dame gav dig noget."

„Du lille Nar!" svarede hendes Søster og rykkede hende saa stærkt i Armen, at hun formelig rystede hende. „Har du da ikke Spor af Stolthed? Men det er netop Tingen! Du har ingen Agtelse for dig selv, du har ikke den tilbørlige Ærekærhed. Ligesom du tillader, at en foragtelig lille Pjalt som denne Chivery," sagde hun med haanligt Eftertryk, „render i Hælene paa dig, saaledes vilde du ogsaa lade din Familie trædes paa Nakken uden at kny."

„Sig ikke det, kære Fanny; jeg gør for den, hvad jeg kan."

„Du gør for den, hvad du kan!" gentog Fanny og trak hende meget hurtig af Sted med sig. „Vilde du lade en Kvinde som hun, hvem du, hvis du havde mindste Erfaring, kunde se var

falsk og uforskammet, som nogen Kvinde kan være — vilde du lade hende sætte Foden paa din Familie og takke hende til?“

„Nej, Fanny, det vilde jeg sandelig ikke.“

„Saa lad hende betale for det, du sølle Pjok. Hvad andet kan du faa hende til at gøre? Lad hende betale for det, du tossede Barn, og gør din Familie Ære med Pengene!“ De talte ikke mere paa hele Vejen tilbage til det Hus, hvor Fanny og hendes Farbroder boede. Da de kom derind, fandt de den gamle Mand spillende en ynkelig Melodi paa sin Klarinet i en Krog af Stuen. Fanny skulde tilberede et vidtløftigt Maaltid af Koteletter, Porter og Te og satte en fortørnet Mine op, medens hun lod, som om hun selv lavede Maden til, skønt hendes Søster i Virkeligheden rolig og stille besørgede det altsammen. Da Fanny omsider satte sig ned for at spise og drikke, kastede hun Bordtøjet imellem hinanden og var vred paa sit Brød, omtrent ligesom hendes Fader havde været det den foregaaende Aften.

„Naar du foragter mig,“ sagde hun og brast i en heftig Graad, „fordi jeg er Danserinde, hvorfor har du da hjulpet mig ind paa den Bane? Det var dit Værk. Du vil, at jeg skal bøje mig lige ned til Jorden for denne Mrs. Merdle og lade hende sige og gøre, hvad hun vil, og foragte os alle og sige mig det lige i Øjnene. Fordi jeg er Danserinde!“

„Aa, Fanny!“

„Og nu Tip, den Stakkel. Hun skal have Lov til uhindret at sige lige saa meget ondt om ham, som hun vil — sagtens fordi han har været paa et Prokuratorkontor og i Dokkerne og mange andre Steder. Men det var jo dit eget Værk, Amy. Du burde i det mindste kunne taale, at man tager ham i Forsvar.“

I al den Tid blæste Farbroderen ynkelig i Krogen paa sin Klarinet, idet han undertiden holdt den en Tomme eller saa fra Munden, medens han med en dunkel Fornemmelse af, at nogen havde sagt noget, stod og stirrede paa dem.

„Og din Fader, din stakkels Fader, Amy. Fordi han ikke er fri og ikke kan vise sig og selv tale for sig, vil du lade saadanne Mennesker ustraffet haane ham. Om du ogsaa ingen Følelse har for dig selv, fordi du gaar ud og syr, burde du dog i det mindste have Følelse for ham, synes mig, naar du ved, hvad han har gaaet igennem.“

Stakkels lille Dorrit, følte temmelig dybt det uretfærdige i denne Haan, som Mindet om den foregaaende Aften gav en

skarp Braad. Hun sagde intet til Svar, men vendte sig bort fra Bordet hen mod Ilden. Efter at have gjort et Ophold, lod Farbroderen sin Klarinet udstøde et sørgeligt Klagesuk og spillede videre.

Fanny lod sin Vrede gaa ud over Tekopperne og Brødet, saa længe hendes Heftighed varede, og forsikrede derpaa, at hun var den elendigste Pige paa Jorden, og ønskede, at hun var død. Derpaa blev hendes Graad angerfuld, og hun slyngede sine Arme om Søsteren. Lille Dorrit søgte at afholde hende fra at sige noget, men hun svarede, at det vilde, det maatte hun! Hvorpaa hun atter og atter sagde: „Jeg beder dig om Forladelse, Amy," og: „Tilgiv mig, Amy," næsten lige saa heftig, som da hun gav sin Vrede Luft."

„Men Amy," sagde hun, da de sad Side om Side i søsterlig Enighed, „jeg haaber og tror, at du vilde have set dette i et andet Lys, dersom du havde kendt lidt mere til Verden."

„Det vilde jeg maaske," sagde den blide lille Dorrit.

„Ser du, mens du har været huslig og hengivet dig i din Skæbne og har ladet dig lukke inde der, Amy," vedblev hendes Søster og begyndte lidt efter lidt at blive beskyttende, „har jeg været ude, bevæget mig mere i Verden og er maaske bleven stolt og ærekær — mere maaske, end jeg burde?"

Lille Dorrit svarede: „Ja. Javist."

„Og medens du har tænkt paa Middagsmaden eller Klæderne, har jeg maaske, ser du, tænkt paa Familien. Kan det ikke være muligt, Amy?"

Lille Dorrit nikkede igen „jo"; men hendes Ansigt var gladere end hendes Hjerte.

„Især da vi ved," sagde Fanny, „at der unægtelig findes en Tone paa det Sted, mod hvilket du har været saa trofast, der er det ejendommeligt og gør det forskelligt fra andre Samfundskredse. Giv mig derfor endnu et Kys, Amy, og vi vil være enige om, at vi begge kan have Ret, og at du er en stille, huslig, god Pige, der elsker sit Hjem."

Under denne Samtale havde Klarinetten klaget paa det mest rørende, men blev pludselig afbrudt, da Fanny tilkendegav, at det var paa Tiden at gaa, ved at lukke sin Farbroders Nodebog og tage Klarinetten af Munden paa ham.

Lille Dorrit skiltes fra dem uden for Døren og skyndte sig tilbage til Fængslet. Det blev tidligere mørkt der end andre Steder, og at gaa derind den Aften var ligesom at gaa ind i en dyb Grøft. Skyggen af Muren hvilede over enhver Genstand

og ikke mindst over Skikkelsen i den gamle, graa Slobrok og med den sorte Fløjls Kalot, som vendte sig om imod hende, da hun aabnede Døren til det dunkle Værelse.

„Hvorfor ikke ogsaa over mig?“ tænkte lille Dorrit, mens hun endnu holdt Haanden paa Døren. „Det var ikke saa urimeligt af Fanny.“

EN OG TYVENDE KAPITEL.

Mrs. Merdles Onde.

Over det statelige Hus, det Merdleske Hus i Harley Street, hvilede der ikke nogen simplere Skygge end den, der kastedes af Forsiderne fra andre statelige Huse paa den modsatte Side af Gaden. Ligesom det ulastelige Selskab, var de to lige over for hinanden liggende Husrækker i Marley Street meget bistre imod hinanden, ja Boligerne og deres Beboere var hinanden saa lige i denne Henseende, at man ofte havde Lejlighed til at se disse Mennesker placerede paa de modsatte Sider af samme Spisebord i Skyggen af deres eget Hovmod og stirre over paa den anden Side med en lignende Tværhed som Husene.

Enhver ved, hvor meget to Spisebordsrækker af Mennesker, der hører til Gaden, vilde ligne denne. De udtryksløse, ensformige tyve Huse, som alle ringes og bankes paa i den samme Form, som alle er tilgængelige ad de samme stive Gadedørstrapper, som alle er indhegnede med Gitre af samme Mønster, som alle har de samme ubrugelige Redningsapparater i Ildebrandstilfælde, de samme ubekvemme, mur- og nagelfaste Appertinentier i deres Hoveder, som alle uden Undtagelser maa overtages til højeste Pris — hvem har ikke spist til Middag med dem? Det Hus, der er saa skrækkelig brøstfældigt, Huset med det enkelte Buevindue, Huset med Stukornamenterne, Huset med den ny Façade, Hjørnehuset med lutter kantede Værelser, Huset, hvor Jalousierne altid er nede, Huset, som altid er behængt med Sørgedraperier, Huset, hvor Rodemesteren har været for at indkræve Fjerdeparten af en Tanke, men ikke har truffet nogen hjemme — hvem har ikke spist til Middag med dem?

Det Hus, som ingen vil have, og som dog er at faa for et godt Ord — hvem kender ikke det? Det prangende Hus, som den skuffede Lejer har taget paa Livstid, og som slet ikke er ham tilpas — hvem er ubekendt med denne uhyggelige Bolig?

Harley Street var mere vidende om Mr. og Mrs. Merdles Tilværelse. Der var Snyltegæster i Harley Street, om hvis Tilværelse Gaden ikke var vidende, men Mr. og Mrs. Merdle var det dens Glæde at ære. Selskabet var ogsaa vidende om Mr. og Mrs. Merdles Tilværelse. Selskabet havde sagt: „Lad os give dem Borgerskab; lad os kende dem."

Mr. Merdle var umaadelig rig; en Mand med en vidunderlig Foretagelsesaand; en øreløs Midas, som forvandlede alt, hvad han rørte ved, til Guld. Han var god til alt, lige fra Bankierforretninger til Bygningsforetagender. Han sad naturligvis i Parlamentet, hørte naturligvis til City, var Formand hist, Kasserer her og Præsident der. De indflydelsesrigeste Mænd havde sagt til Projektmagere: „Ja, hvilket Navn har De paa Listen? Har De Merdle?" Og naar Svaret havde været benægtende, havde de tilføjet: „Saa vil jeg ikke have noget med Dem at gøre."

Denne store og lykkelige Mand havde for en femten Aar siden forsynet hin omfattende Barm, der behøvede saa megen Plads til at være tilstrækkelig ufølsom i, med en Rede af karmoisinrødt og Guld. Det var ingen Barm til at hvile sig ved, men en udmærket Barm til at hænge Juveler paa, og derfor havde han købt den. Man kunde tænke sig en stor Juveler gifte sig med den samme Bagtanke.

Ligesom alle hans andre Spekulationer var denne god og vellykket. Juvelerne viste sig i det mest glimrende Lys. Naar Barmen bevægede sig i Selskabet med de paa den udstillede Juveler, vakte den almindelig Beundring. Selskabets Bifald var Mr. Merdle nok. Han var det uegennyttigste Menneske af Verden — gjorde alt for Selskabet og fik selv saa lidt for al sin Rigdom og Møje, som et Menneske vel kunde faa. Det vil sige, at han formodentlig fik alt, hvad han vilde have, da han jo med saa uindskrænkede Midler maatte kunne faa det. Men hans Tragten gik ud paa i højeste Grad at tilfredsstille Selskabet og godkende alle dets Fordringer paa ham som noget, han skyldte det. Han glimrede ikke i Selskabet; gjorde ikke mange Ord, var tilbageholden og havde et stort, ludende, aarvaagent Hoved, hin ejendommelige matte Rødme i sine Kinder, som snarere er Tegn paa Overmodenhed end paa Friskhed, og et noget

uroligt Udtryk i sine Kjoleopslag, som om de var indviede i hans Fortrolighed og havde Grund til at være omhyggelige for at skjule hans Hænder. I det lidet, han sagde, var han behagelig nok; tydelig og kraftig i sine Ytringer om offentlig og privat Tillid og han holdt strengt paa, at enhver i alle Henseender viste Selskabet den dybeste Ærbødighed. I dette samme Selskab (hvis det var det, som indfandt sig ved hans Middagsgilder og i Mrs. Merdles Cirkler og Koncerter) syntes han ikke at more sig synderlig og stod for det meste op ad Vægge og bag ved Døre. Og gik han ud i det, i Stedet for at det kom hjem til ham, syntes han at være lidt træt og i det hele taget mere oplagt til at gaa til Sengs; men ikke des mindre søgte han det, bevægede sig i det og anvendte med største Rundhaandethed Penge paa det.

Mrs. Merdles første Mand havde været en Oberst, under hvis Auspicier Barmen havde konkurreret med Nordamerikas Sne; skønt den havde staaet lidt tilbage i Hvidhed, havde den dog ikke staaet tilbage, hvad Kulden angik. Oberstens Søn var Fruens eneste Barn. Han var tykhovedet og højskuldret og saa snarere ud som en opsvulmet Dreng end som en ung Mand. Han havde ytret saa faa Tegn paa Fornuft, at det hed sig blandt hans Kammerater, at under en stærk Frost, som havde hersket i Ny Brunsvig paa den Tid, han blev født, var hans Hjerne frossen stiv og ikke siden bleven tøet op. Der var en anden Vittighed om ham, som gik ud paa, at han i sin Barndom ved en Ammes Skødesløshed var falden ud af et meget højt Vindue og lige ned paa sit Hoved, og at troværdige Vidner havde set en Skrue falde ud. Sandsynligvis var begge Historier af *ex post facto* Oprindelse, eftersom den unge Herre, hvis Navn var Sparkler, havde den Monomani at fri til alle Slags umulige unge Damer og om hver ny ung Dame, han gjorde et Ægteskabstilbud, at bemærke: „At hun var en fordømt prægtig Tøs — velopdragen — uden noget gudsfrygtigt Vrøvl ved sig.“

En Stedsøn med disse begrænsede Talenter vilde have været en Klods om Benet paa enhver anden Mand; men Merdle behøvede ingen Stedsøn for sin egen Skyld; han behøvede en Stedsøn for Selskabets Skyld. Da Sparkler havde staaet i Gareden og aldrig havde været savnet ved Væddeløbene, paa Promenaden og paa Ballerne og var velkendt, var Selskabet tilfreds med sin Stedsøn. Dette glædelige Resultat vilde Merdle have anset for særdeles tilfredsstillende, selv om Sparkler havde væ-

ret en dyrere Artikel, og dog havde han, endog som det var, ingenlunde erhvervet Sparkler for godt Køb for Selskabet.

Medens lille Dorrit den Aften ved sin Faders Side syede paa hans ny Skjorter, skulde der være Middagsgilde i Huset i Harley Street, og der var Storheder fra Hoffet og fra City, fra Overhuset og fra Underhuset, Dommere, Advokater og Biskopper, Repræsentanter for Finansministeriet, Krigsministeriet og Admiralitetet — alle de Storheder, som sætter os i Trit og undertiden spænder Ben for os.

„Jeg hører," sagde en Biskop til en Departementschef i Krigsministeriet, „at Mr. Merdle har gjort et uhyre Kup. Man siger hundrede Tusinde Pund."

Departementschefen havde hørt to.

Ekscellencen fra Finansministeriet havde hørt tre.

En Advokat var ingenlunde vis paa, at det ikke var fire. Det var et af disse heldige Mesterstykker af Beregning og Spekulation, hvis Udbytte var vanskeligt at vurdere. Det var et af disse Eksempler paa et omfattende Blik i Forening med medfødt Held og personlig Dristighed, hvoraf en Menneskealder kun frembød faa. Men der kom vor Ven Bellows, som havde været med i den store Banksag og rimeligvis kunde sige os mere. Hvad anslog vor Ven Bellows dette ny Held til?

Vor Ven Bellows var i Begreb med at bukke for Barmen og kunde kun i Forbigaaende sige dem, at han fra en meget troværdig Kilde havde hørt, at det var en halv Million.

Sekretæren i Admiralitetet mente, at Merdle var en vidunderlig Mand. Ekscellencen mente, at han var en ny Magt i Landet og vilde være i Stand til at købe det hele Underhus. Biskoppen sagde, at det var ham en kær Tanke, at disse Rigdomme strømmede ind i en Mands Kasse, der altid var rede til at varetage Selskabets bedste Interesser.

Merdle indfandt sig i Almindelighed sildig ved disse Lejligheder som en Mand, der endnu holdtes tilbage af Kæmpe-Foretagender, efter at andre allerede havde rystet deres Dværge af sig for den Dag. Ved denne Lejlighed var han den sidste, som kom. Ekscellencen sagde, at Merdles Arbejde tog vel meget paa hans Kræfter. Biskoppen sagde, at det var ham en kær Tanke, at disse Rigdomme strømmede ind i en Mands Kasse, der modtog dem med et ydmygt Sind.

Pudder! Der var saa meget opvartende Pudder til Stede, at det krydrede Maden. Der kom pudderagtige Partikler i Fadene, og Selskabets Retter fik en Tilsætning af Lakajer af

første Rang. Merdle førte en Grevinde til Bords, som var skjult et eller andet Sted i det inderste af en umaadelig Kjole, til hvilken hun forholdt sig ligesom Hjertebladet til et mægtigt Kaalhoved. Dersom en saa simpel Lignelse kan tilstedes, gik Kjolen ned ad Trappen som en prægtig silkebroderet „spansk Kappe“, uden at nogen vidste, hvad det var for en lille Person, der bar den.

Selskabet fik til Middag alt, hvad det kunde og ikke kunde ønske sig. Det er at haabe, at det gjorde sig til gode; thi Merdles egen Part af Maaltidet kunde været betalt med atten Pence. Mrs. Merdle var pragtfuld. Overkældermesteren var Dagens næstpragtfuldeste Institution. Han var den stateligste Mand i Selskabet. Han bestilte ingenting, men saa til, saaledes som kun faa Mennesker kunde se til. Han var Merdles sidste Gave til Selskabet. Merdle behøvede ham ikke og blev altid befippet, naar den storslaaede Fyr saa paa ham; men det umættelige Selskab vilde have ham og havde faaet ham.

Paa det sædvanlige Stadium af Gæstebudet førte den usynlige Grevinde den spanske Kappe ud af Salen, og de skønnes Række sluttedes af Barmen. Ekscellencen sagde Juno; Biskoppen sagde Judith.

Advokaten indlod sig med Krigsministeriet i en Forhandling om Krigsretter. Vor Ven Bellows og Overretsassessoren gav deres Ord med i Laget. Andre Storheder stak Hovederne sammen. Merdle sad tavs og saa paa Borddugen. Undertiden talte en Storhed til ham for at drage ham med ind i Samtalen; men Merdle gjorde ikke andet end vaagne op af sine Beregninger og lade Vinflasken gaa rundt.

Da de rejste sig, havde saa mange af Storhederne noget at sige Merdle privat, at han gav smaa Avdienser ved Buffeten og afmønstrede dem, idet de gik ud ad Døren.

Ekscellencen fra Finansministeriet haabede, at han turde ønske en af Englands verdensberømte Pengemænd og Handelsfyrster (denne originale Sætning havde han nogle Gange betjent sig af i Underhuset, og den faldt ham saa naturlig) til Lykke med en ny Bedrift. At udvide saadanne Mænds Triumfer var at udvide Nationens Triumfer og Hjælpekilder, og Ekscellencen følte sig — gav han Merdle at forstaa — patriotisk stemt i den Anledning.

„Tak, Mylord,“ sagde Merdle, „tak. Jeg modtager Deres Lykønskninger med Stolthed og glæder mig ved Deres Bifald.“

„Ja, da giver jeg dog ikke mit Bifald saa ganske ubetinget, min kære Mr. Merdle," svarede Ekscellencen skæmtende; „thi det kan aldrig være Umagen værd for Dem at tage Plads iblandt os og hjælpe os."

Merdle følte sig æret ved —

„Nej, nej," sagde Ekscellencen, „man kan ikke vente, at en Mand, hvis praktiske Kundskaber og store Omsigt har anvist ham en saa fremragende Plads, skulde se Sagen i dette Lys. Skulde vi nogen Sinde tilfældigvis blive saaledes Herre over Forholdene, at vi kunde have den Lykke at foreslaa en saa fremragende Personlighed at tage Plads iblandt os og skænke os Vægten af sin Indflydelse, sine Kundskaber og sin Anseelse, kunde vi kun foreslaa ham det som en Pligt, som en Pligt, han skyldte Samfundet."

Merdle ytrede, at Samfundet var hans Øjesten, og at dets Krav gik fremfor alt. Ekscellencen gik videre, og Advokaten kom til. Med det lille indsmigrende Buk, hvormed han plejede at henvende sig til Juryen, udtalte han det Haab, at det maaske vilde blive holdt ham til gode, om han for en af de største Forvandlere af Roden til alt ondt straalende Glans over vort Handelslands Historie — om han uegennyttig og som, hvad vi Jurister i vort pedantiske Sprog kaldte *amicus curiæ*, omtalte en Omstændighed, der tilfældigvis var kommen til hans Kundskab. Han var bleven anmodet om at undersøge Skødet til et meget betydeligt Gods i et af de østlige Grevskaber — det laa for Resten, thi Mr. Merdle vidste jo, at vi Jurister gerne vil være saa nøjagtige som muligt, paa Grænsen af to af de østlige Grevskaber. Skødet var i fuldkommen Orden, og Godset kunde paa meget fordelagtige Vilkaar købes af en Mand, der havde — Penge. Dette var først i Dag kommet til hans Kundskab, og han havde da sagt til sig selv: „Jeg skal have den Ære at spise hos min højt agtede Ven Mr. Merdle i Aften og vil under fire Øjne nævne denne Lejlighed for ham." Et saadant Køb vilde ikke alene medføre en stor og berettiget politisk Indflydelse, men tillige Kaldsretten til en halv Snes Præstekald af en betydelig aarlig Værdi. Vel vidste han nu meget godt, at Mr. Merdle ikke var i Forlegenhed for at finde Midler til at anlægge sin Kapital eller til at sysselsætte sin virksomme og kraftige Aand. Men han vilde dog tillade sig at anføre, at der var opstaaet det Spørgsmaal hos ham, om en Mand, der med Rette indtog en saa ophøjet Stilling og havde vundet en saa europæisk Anseelse, ikke skyldte, vi vil ikke sige sig selv, men vi vil sige

Samfundet, at sætte sig i Besiddelse af en saadan Indflydelse og bruge den til Bedste, vi vil ikke sige for sig selv eller for sit Parti, men for Samfundet.

Mr. Merdle erklærede atter, at han var denne Genstand for hans stadige Opmærksomhed hengiven med Liv og Sjæl, og Advokaten forlod ham med et Buk, hvorpaa Biskoppen ligesom ganske tilfældig kom listende hen til Buffeten.

Vist nok kunde denne Verdens Goder, faldt det Biskoppen ind at bemærke ganske i Forbigaaende, næppe komme i bedre Hænder, end naar de trylledes frem paa de vises og skarpsindiges Bud; thi medens de kendte Rigdommens sande Værd (Biskoppen bestræbte sig her for at se ud, som om han selv var temmelig fattig), var de ikke uvidende om dens Betydning for vore Brødre i Almindelighed, naar den blev bestyret med Forstand og uddelt paa rette Maade.

Med Ydmyghed erklærede Merdle sig overbevist om, at hans Højærværdighed ikke kunde mene ham, og udtalte noget inkonsekvent sin dybe Paaskønnelse af hans Højærværdigheds gode Mening. Hans Højærværdighed forelagde derpaa sin gode Ven følgende Spørgsmaal, idet han koket stak sit velskabte højre Ben en lille Smule frem, som om han vilde sige til Merdle: „Bryd Dem ikke om Præstekjolen, den er kun en Form.“

Om det aldrig var faldet hans gode Ven ind, at Samfundet ikke uden Grund kunde gøre sig Haab om, at en Mand, der var saa heldig i sine Foretagender, og hvis ophøjede Eksempel udøvede en saa mægtig Indflydelse, vilde yde et lille Pengebidrag i Retning af saadan noget som en Mission i Afrika.

Efter at Merdle havde tilkendegivet, at han vilde skænke denne Sag sin bedste Opmærksomhed, forelagde Biskoppen ham endnu et Spørgsmaal: Om hans gode Ven overhovedet havde interesseret sig for Komiteen til ekstra Dotering af Kirkens Dignitarier, og om det aldrig var faldet ham ind, at Ydelsen af et lille Pengebidrag i den Retning vilde være en stor og smuk Tanke.

Merdle gav et lignende Svar som før, og Biskoppen meddelte ham nu Grunden til sit Spørgsmaal.

Af Mænd som hans gode Ven ventede Samfundet, at de vilde gøre sligt. Det var ikke, fordi han ventede det af dem, men Samfundet ventede det, netop ligesom det ikke var Komiteen, der ønskede nogen ekstra Dotering af Kirkens Dignitarier, men Samfundet, som var besjælet af den pinligste Uro, indtil det havde faaet dette Ønske opfyldt. Han tillod sig at forsikre

sin gode Ven, at han i højeste Grad erkendte, at hans gode Ven ved enhver Lejlighed varetog Samfundets bedste Interesser, og han antog, at han baade tog Hensyn til disses Interesser og udtalte Samfundets Følelser, naar han ønskede ham vedvarende Held, vedvarende Forøgelse af hans Rigdom og alt muligt andet vedvarende.

Biskoppen begav sig derefter ovenpaa, og de andre Storheder svævede lidt efter lidt derop bag efter ham, saa at der til sidst ingen andre blev tilbage end Merdle. Efter at have set paa Dugen saa længe, at Overkældermesterens Bryst glødede af ædel Harme, gik ogsaa han ovenpaa og blev helt borte i Menneskestrømmen paa Hovedtrappen. Mrs. Merdle gav Kur; de smukkeste af Juvelerne var udhængte til Skue; Selskabet fik, hvad det var kommet for at faa; Merdle drak i en Krog for to Pence Te og fik mere, end han ønskede.

Blandt Aftenens Storheder var der en berømt Læge, som kendte alle og var kendt af alle. Idet han traadte ind ad Døren, gik han hen til Merdle, medens denne drak sin Kop Te i Krogen, og slog ham paa Armen.

Merdle for sammen. „Aa er det Dem?“

„Gaar det bedre i Dag?“

„Nej,“ sagde Merdle, „slet ikke bedre.“

„Skade, at jeg ikke saa Dem i Formiddags. Kom hjem til mig i Morgen, eller lad mig komme til Dem.“

„Ja,“ svarede han, „jeg skal komme i Morgen, naar jeg kører forbi.“

Advokaten og Biskoppen havde begge været til Stede ved denne korte Samtale, og efter at Merdle var bleven reven bort af Menneskemassen, anstillede de deres Betragtninger derover i Lægens Paahør. Advokaten sagde, at der gaves en vis Grænse for aandelig Anstrengelse, ud over hvilken intet Menneske kunde gaa; at denne Grænse var forskellig hos de forskellige Mennesker, idet den rettede sig efter Hjernens Bygning og de legemlige Ejendommeligheder, hvilket han havde haft Lejlighed til at iagttage hos flere af sine lærde Kolleger, men at naar Udholdenhedsgrænsen overskredes saa meget som en Linie, blev Forstemthed og slet Fordøjelse Følgen. Uden at ville trænge ind i Lægekunstens hellige Mysterier, antog han nu, at det forholdt sig saaledes med Mr. Merdle. Biskoppen sagde, at medens han som ung Mand en kort Tid havde været hengiven til at skrive Prædikener om Lørdagen, en Vane, som Kirkens yngre Sønner omhyggelig burde sky, havde han hyppig

sporet en Forstemthed, som han antog havde hidrørt fra en overbebyrdet Hjerne, men mod hvilken en frisk Æggeblomme, tilbørlig pisket i et godt Glas Sherry med reven Muskatnød og stødt Sukker, havde virket som et Tryllemiddel. Uden at formaste sig til at forlange, at en saa dybsindig Dyrker af den ædle Lægevidenskab skulde skænke et saa simpelt Middel alvorlig Opmærksomhed, vilde han dog tillade sig at spørge, om ikke Aanden, naar den var bleven overanstrengt af indviklede Beregninger (menneskeligt talt), kunde erholde sin Ligevægt igen ved et mildt og dog kraftigt Pirringsmiddel.

„Ja," sagde Lægen, „ja, De har begge Ret. Men jeg kan lige saa gerne sige Dem, at jeg ikke kan opdage, at Mr. Merdle fejler noget. Han har et Helbred som en Rhinoceros, en Fordøjelse som en Struds og en Koncentrationsevne som en Østers. Hvad Nerver angaar, er Mr. Merdle af et koldt Temperament og ingenlunde følsom af sig, næsten lige saa usaarlig, kunde jeg gerne sige, som Achilles. At en saadan Mand uden Grund kan anse sig for syg, vil De maaske finde besynderligt. Men jeg har ikke kunnet opdage, at der fejler ham noget. Han bærer maaske paa et dybt rodfæstet, skjult Onde. Det kan jeg ikke sige. Jeg siger kun, at jeg endnu ikke har opdaget det."

Der var ikke en Skygge af Merdles Onde udbredt over det Bryst, som nu prangede med en Udstilling af Ædelstene, der kappedes med mange lignende straalende Juvelerbutikker; der var ikke en Skygge af Merdles Onde udbredt over den unge Sparkler, medens han vimsede omkring i Salene og i sin Monomani søgte efter en eller anden tilstrækkelig umulig ung Dame, som der intet Vrøvl var ved; der var ikke en Skygge af Merdles Onde udbredt over Barnaclerne og Stiltstalkingerne, af hvilke hele Kolonier var til Stede. Endog hos ham var Skyggen af det svag nok, medens han bevægede sig i Trængslen og modtog deres Hyldest.

Merdles Onde! Samfundet og han havde i alle andre Henseender saa meget med hinanden at gøre, at det er vanskeligt at tænke sig, at hans Onde, hvis han led af noget, alene kunde vedkomme ham. Led han virkelig af hint dybt rodfæstede, skjulte Onde, og opdagede en Læge det? Taalmodighed. Imidlertid var Skyggen af Marshalsea Fængslets Mur en virkelig formørkende Indflydelse og kunde spores paa Familien Dorrit paa ethvert Punkt af Solens Bane.

TO OG TYVENDE KAPITEL.

En Forlegenhed.

Clennam steg ikke i Yndest hos Fængslets Fader i samme Forhold, som hans Besøg blev hyppigere. Hans Mangel paa Forstaaelse overfor det store Spørgsmaal om Ydelsen af smaa Erindringer egnede sig ikke til at vække Beundring i det faderlige Bryst, men var snarere skikket til at volde Forargelse i denne pirrelige Region og til at blive betragtet som en Fejl i Opdragelsen. En Fornemmelse af Skuffelse, der foranledigedes ved den Opdagelse, at Clennam næppe besad den Takt, som han i sin Godtroenhed havde været tilbøjelig til at tillægge ham, begyndte at formørke det faderlige Sind for denne Herres Vedkommende. Faderen gik saa vidt, at han i sin Familiekreds sagde, at han frygtede for, at Clennam ikke var en Mand med en nobel Tænkemaade. Det var ham en Fornøjelse, eytrede han, i sin offentlige Egenskab af Stiftelsens Leder og Repræsentant at modtage Mr. Clennam, naar han indfandt sig for at gøre sin Opvartning, men personlig følte han sig ikke tiltrukken af ham. Det forekom ham, at han manglede noget — han vidste ikke hvad. Ikke des mindre undlod Faderen ikke at vise ham al ydre Høflighed, men beærede ham tværtimod med megen Opmærksomhed. Maaske nærede han det Haab, at om han end ikke var en Mand med en tilstrækkelig glimrende og selvstændig Begavelse til uopfordret at betænke ham med flere Erindringer, kunde han dog muligvis være tilbøjelig til at give et imødekommende Svar, naar man henvendte sig skriftlig til ham i den Anledning.

I sin tredobbelte Egenskab som den Herre udenfra, der tilfældigvis var bleven lukket inde den første Aften, han havde vist sig, som den Herre udenfra, som med det storslaaede Formaal at skaffe Marshalsea Fængslets Fader fri havde undersøgt hans Forhold, og som den Herre udenfra, som interesserede sig for Marshalsea Fængslets Barn, blev Clennam snart en anset Gæst. Han overraskedes ikke af de Opmærksomheder, som han modtog af Chivery, naar denne Embedsmand havde Vagt, da han ikke havde gjort synderlig Forskel paa Chiverys og de andre Arrestforvareres Artigheder; men en vis Eftermiddag overraskede Chivery ham pludselig og kom til at staa i et helt andet Lys end sine Kolleger.

Ved en snedig Anvendelse af sin Myndighed til at rydde Arrestforvarerboligen, havde Chivery faaet alle ørkesløse Medlemmer paa Døren, for at Clennam, naar han forlod Fængslet, kunde finde ham alene.

„Jeg beder Dem undskylde, Sir," sagde Chivery hemmelighedsfuldt, „men hvilken Vej agter De at gaa?"

„Jeg gaar over Broen." Med en vis Forbavselse saa han i Chivery et Sindbillede paa Tavsheden, idet han stod med sin Nøgle paa sine Læber.

„Jeg beder Dem endnu en Gang undskylde," sagde Chivery, „men kunde De ikke gaa om ad min Gade? Kunde De ikke faa Tid til at se indenfor hos mig — her har De Adressen," tilføjede han og rakte ham et trykt Kort, der var bestemt til at uddeles blandt dem, der søgte hos Chivery & Co., Tobakshandlere, Importørere af ægte Havanna Cigarer, bengalske Ceruter og bedste Cubaer, Forhandlere af fine Snustobakker osv.

„Det vedkommer ikke Tobakshandelen," sagde han. „Det vedkommer, sandt at sige, min Kone. Hun længes saa meget efter at tale et Ord med Dem om en Sag angaaende — ja," sagde Chivery, idet han besvarede Clennams forstaaende Blik med et Nik, „angaaende *hende*."

„Jeg skal straks opsøge Deres Kone."

„Mange Tak; meget forbunden. Det er ikke over ti Minutter af Deres Vej. Behag at spørge efter Mrs. Chivery!" Disse Forskrifter raabte Chivery, der allerede havde lukket ham ud, forsigtig til ham gennem Klappen i Yderdøren.

Med Kortet i sin Haand gik Clennam efter den angivne Adresse og kom snart derhen. Det var et ganske lille Udsalg, hvor en tarvelig Kone sad bag ved Disken med sit Sytøj. Nogle smaa Krukker med Tobak, nogle smaa Kasser med Cigarer, et lille Forraad af Piber, et Par smaa Krukker med Snus og et lille Instrument, ligesom et Skohorn til at øse op med udgjorde Varelageret og Inventariet.

Arthur nævnede sit Navn og sagde, at han paa Chiverys Anmodning havde lovet at indfinde sig i Anledning af noget, der angik Miss Dorrit, troede han. Straks lagde Mrs. Chivery sit Sytøj fra sig, rejste sig fra sin Stol bag Disken og rystede sørgmodig paa Hovedet.

„De kan gerne faa ham at se," sagde hun, „hvis De vil have den Godhed at titte indenfor."

Med disse gaadefulde Ord førte hun sin Gæst ind i en bag ved Butikken liggende lille Dagligstue med et lille Vindue, som

vendte ud til en meget lille, skummel Baggaard. I denne Gaard forsøgte en hel Vask af Lagener og Bordduge forgæves, af Mangel paa Luft paa at blive tørret paa et Par Snore, og imellem disse flagrende Genstande sad paa en Stol, ligesom den sidste Matros, der er bleven i Live paa Dækket af et overskyllet Skib, uden at være i Stand til at beslaa Sejlene, en lille, ynkelig, ung Mand.

„Vor John," sagde Moderen.

For ikke at vise sig udeltagende spurgte Clennam, hvad han bestilte der.

„Det er den eneste Adspredelse, han vil vide af at sige," sagde hun, idet hun atter rystede paa Hovedet. „Han vil ikke gaa ud, ikke engang ud i Baggaarden, naar der ikke hænger Linned der; men naar der hænger Linned der, som kan skjule ham for Naboernes Øjne, kan han sidde der hele Timer i Træk. Han siger, at han er til Mode, som om han sad i en Lund!" Mrs. Chivery rystede paa Hovedet, holdt paa en moderlig Maade sit Forklæde for sine Øjne og førte derpaa sin Gæst tilbage til Forretningens Enemærker.

„Behag at tage Plads. Det er Miss Dorrit, som ligger vor John paa Sinde; hans Hjerte er bristefærdigt af Sorg over hende, og jeg vilde gerne tage mig den Frihed at spørge, hvorledes hans Forældre skulde faa det sat i Stand igen, naar det er bristet?"

Mrs. Chivery, som var en vakker Kone at se til og nød megen Agtelse i Nabolaget for sin Tænkemaade og sine Talegaver, udtalte disse Ord med en uhyggelig Ro og begyndte umiddelbart derefter igen at ryste paa Hovedet og tørre sine Øjne.

„De kender Familien," sagde hun videre, „har vist Deltagelse for den og formaar meget. Kan De fremme Planer, der er skikkede til at gøre to unge Mennesker lykkelige, da besværger jeg Dem for vor Johns, for begges Skyld — gør det."

„I den korte Tid, jeg har kendt hende," svarede Arthur noget forlegen, „er jeg bleven vant til at betragte lille — er jeg bleven vant til at betragte Miss Dorrit i et Lys, der er saa forskellig fra det, hvori De nu fremstiller hende for mig, at dette kommer helt bag paa mig. Kender Deres Søn hende?"

„De er blevne opdragne sammen," svarede Moderen. „De har leget sammen."

„Ved hun, at Deres Søn beundrer hende?"

„Aa, Gud velsigne Dem," sagde Mrs. Chivery med et Slags triumferende Gysen, „hun kunde ikke have set ham nogen Søn-

dag uden at maatte vide det. Alene hans Stok vilde have sagt hende det, om ikke andet havde gjort det. Unge Mennesker lægger sig ikke for ingenting efter Elfenbens Hænder, som peger. Hvorledes fik jeg det selv først at vide? Paa samme Maade."

„Men Miss Dorrit fatter maaske ikke saa hurtig som De?"

„Saa ved hun det af hans egen Mund."

„Er De vis paa det?"

„Lige saa vis, som jeg er vis paa, at jeg staar her i dette Hus," sagde Mrs. Chivery. „Med mine egne Øjne saa jeg min Søn gaa ud, medens jeg var i dette Hus, og med mine egne Øjne saa jeg min Søn komme hjem, og jeg vidste, at han havde sagt det."

„Tør jeg spørge, hvorledes han er kommen i denne modfaldne Stemning, der volder Dem saa megen Uro?"

„Det," sagde hun, „skete den samme Dag, da jeg med disse mine Øjne saa John vende tilbage til dette Hus. Aldrig har han siden været, som han før var, lige fra den Time, da jeg og hans Fader for syv Aar siden flyttede ind i dette Hus!" Mrs. Chiverys ejendommelige Ordføjning gav denne Tale en Vægt, som om det havde været en beediget Forklaring for Retten.

„Tør jeg være saa fri at spørge Dem om Deres Opfattelse af Sagen?"

„Det tør De," svarede Mrs. Chivery, „og jeg skal meddele Dem den saa ærlig og saa sandfærdig, som jeg staar her i dette Hus. Enhver taler godt om vor John og ønsker ham alt muligt godt. Han legede med hende som Barn, medens hun som Barn legede i Gaarden. Han har stadig kendt hende siden. Han gik ud den Søndag Eftermiddag, efter at han havde spist til Middag her i denne selv samme Dagligstue, og mødte hende, enten det nu var efter Aftale eller ikke efter Aftale, skal jeg lade være usagt. Han friede til hende. Hendes Broder og Søster har store Tanker og kan ikke døje vor John. Hendes Fader har kun Tanke for sig selv og vil ikke dele hende med nogen, og under disse Omstændigheder svarede hun vor John: „Nej, John, jeg kan ikke tage imod Deres Tilbud, jeg vil ingen Mand have; det er ikke min Hensigt nogen Sinde at gifte mig, det er min Hensigt altid at være et Offer. Farvel, søg en anden, der er Dem værdig, og glem mig." Paa denne Maade er hun fordømt til altid at være Slavinde for dem, der ikke fortjener altid at have en Slavinde. Paa denne Maade er vor John kommen til at finde sin eneste Glæde i at forkøle sig mellem Linnedet

og i denne Gaard at vise sig som en faldefærdig Ruin, der gaar hans Moder til Hjertet!“ Her pegede den gode Kone paa det lille Vindue, hvorfra de kunde se hendes Søn sidde mistrøstig i den bladløse Lund, og atter rystede hun paa Hovedet og tørrede sine Øjne og besvor ham for begge de unge Menneskers Skyld at anvende sin Indflydelse, for at denne sørgelige Historie kunde faa en glædelig Udgang.

Hun var saa tillidsfuld i sin Fremstilling af Sagen, og den støttede sig paa saa fuldkommen rigtige Forudsætninger, hvad lille Dorrits og hendes Slægtninges indbyrdes Forhold angik, at Clennam ikke kunde føle sig overbevist om det modsatte. Han havde fattet en saa ejendommelig Interesse for lille Dorrit, at han fandt det ærgerligt, ubehageligt, næsten pinligt at tro om hende, at hun elskede den unge Chivery ude i Baggaarden eller nogen anden saadan Person. Paa den anden Side sagde han sig selv, at hun var lige saa god og lige saa trofast, fordi hun elskede ham, som hvis hun ikke elskede ham, og at det at gøre et Slags Husalf af hende, naar dette kun kunde ske ved at drage hendes Hjerte bort fra de eneste Mennesker, hun kendte, kun vilde være sygeligt Fantasteri og ikke nogen Kærlighedsgerning. Men hendes ungdommelige og æteriske Ydre, hendes frygtsomme Væsen, hendes følelsesfulde Stemmes og Øjnes Trylleri, alt det, hvorved hun havde vakt hans Interesse for sin egen Individualitets Skyld, og den store Forskel mellem hende og hendes Omgivelser stod alligevel ikke i Samklang med denne nylig opstaaede Tanke, og var heller ikke bestemt dertil.

Efter at have overvejet alt dette, sagde han den brave Mrs. Chivery, at hun kunde stole paa, at han skulde gøre alt for at fremme Miss Dorrits Lykke og Ønsker, saafremt han kunde opdage, hvori de bestod. Tillige advarede han hende mod løse Formodninger og det ydre Skin, paalagde hende den strengeste Tavshed og Hemmelighedsfuldhed, for at Miss Dorrit ikke skulde blive ulykkelig, og raadede hende i Særdeleshed til at søge at vinde sin Søns Tillid og fuldkommen forvisse sig om Sagens Sammenhæng. Den sidste Formaning fandt hun overflødig, men sagde dog, at hun vilde prøve paa det, og rystede atter paa Hovedet, som om hun ikke havde fundet al den Trøst, hun taabelig havde ventet sig af denne Samtale, men takkede ham ikke des mindre for den Ulejlighed, han havde været saa god at gøre sig. Derpaa skiltes de ad som gode Venner.

Da Menneskestrømmen paa Gaden tørnede imod den Strøm af Tanker, der myldrede i hans Hjerne, og da de to Strømme

frembragte Forvirring, skyede han London Broen og drejede af hen imod den roligere Jernbro. Næppe havde han sat Foden paa den, førend han saa lille Dorrit gaa foran sig. Vejret var smukt, der blæste en let Brise, og hun syntes at være kommen der lige i samme Øjeblik for at trække frisk Luft. For en Time siden havde han forladt hende i hendes Faders Værelse. Det var et heldigt Tilfælde, som begunstigede hans Ønske at iagttage hendes Ansigt og Væsen, naar ingen andre var til Stede. Han paaskyndte sine Skridt, men førend han indhentede hende, drejede hun Hovedet.

„Har jeg overrasket Dem?“ spurgte han.

„Det forekom mig, som om jeg skulde kende Fodtrinene,“ svarede hun tøvende.

„Kendte De dem da, lille Dorrit? De kunde næppe have ventet, at det var mig.“

„Jeg ventede ingen; men da jeg hørte Fodtrin, syntes jeg, at de lignede Deres.“

„Skal De længere bort?“

„Nej, jeg spadserer kun for at trække lidt Luft!“

De spadserede sammen, og hun genvandt sit tillidsfulde Væsen overfor ham og saa ham lige i Ansigtet, idet hun sagde: „Det er saa underligt. Maaske kan De næppe fatte det, men undertiden har jeg en Fornemmelse, som om det næsten var hjerteløst at spadsere her.“

„Hjerteløst?“

„At se Floden og saa megen Himmel, saa mange Genstande og en saadan Afveksling og Bevægelse, og saa at vende tilbage og finde ham paa det samme indesluttede Sted.“

„Ak ja! Men naar De vender tilbage, maa De huske paa, at De bringer de Indtryk, De har modtaget af alt dette, med til Opmuntring for ham.“

„Gør jeg? Gid jeg turde haabe det! Jeg er bange for, at De har alt for store Tanker om mig og tiltror mig for megen Magt. Kunde jeg, hvis De var i Fængsel, bringe Dem en saadan Trøst?“

„Ja, lille Dorrit, det er jeg vis paa.“

Af en Dirren af hendes Læbe og en forbigaaende stærk Bevægelse paa hendes Ansigt udledede han den Slutning, at hendes Tanker var hos hendes Fader. Han tav stille nogle Øjeblikke, for at hun kunde fatte sig. Den lille Dorrit, som skælvede ved hans Arm, stod mindre i Samklang med Mrs. Chiverys Teori og var dog ikke uforenelig med en ny Forestilling, der

opstod hos ham om, at der maaske var en anden i det haabløse, uopnaaelige fjerne.

De vendte om, og der kom Maggy! sagde Clennam. Lille Dorrit saa forbavset i Vejret, og de stod nu lige over for Maggy. Hun havde haft saa travlt og været saa optagen af sine egne Tanker, at hun ikke havde lagt Mærke til dem, førend de vendte sig om imod hende; men hun blev nu øjeblikkelig saa slaaet af sin Samvittighed, at denne Følelse endog meddelte sig til hendes Kurv.

„Maggy, du lovede mig at blive hos Fader."

„Det vilde jeg ogsaa have gjort, lille Moder, naar han bare havde ladet mig faa Lov dertil. Naar han sender mig i Byen, maa jeg gaa. Naar han siger: „Maggy, du skal skynde dig af Sted med dette Brev, og bringer du mig et godt Svar, skal du faa en Sixpence," saa maa jeg besørge det. Gud, lille Moder, hvad skal en lille Stakkel paa ti Aar gøre? Og naar Mr. Tip siger: „Hvor skal du hen, Maggy?" og jeg saa siger: „Jeg skal der og der hen," og han saa siger: „Jeg vil have Bud med," og han gaar ind i Værtshuset og skriver et Brev og giver mig det og siger: „Tag det med til det samme Sted, og bliver Svaret godt, skal du faa en Shilling," saa er det ikke min Skyld, Moder!"

I lille Dorrits nedslaaede Øjne læste Arthur, at hun gættede, til hvem Brevene var adresserede.

„Jeg skal der og der hen. Saa! Det er der, jeg skal hen," sagde Maggy. „Det er ikke dig, lille Moder, som det angaar — det er Dem, ser De," sagde hun til Arthur. „Det er bedst, at De gaar der og der hen, for at jeg kan give Dem dem."

„Saa nøjeregnende vil vi ikke være, Maggy; giv mig dem her," sagde Clennam med dæmpet Stemme.

„Naa, saa kom herover," sagde Maggy hviskende. „Lille Moder maatte ikke vide det, og hun skulde heller aldrig have faaet noget at vide derom, hvis De bare var gaaet der og der hen i Stedet for at drive omkring her. Det er ikke min Skyld. Jeg maa gøre, hvad der bliver mig sagt. De burde skamme sig ved at befale mig det."

Clennam gik over paa den anden Side af Broen og aabnede Brevene. Det fra Faderen indeholdt, at da han uventet var kommen i den for ham nye Stilling at være bleven skuffet med Hensyn til en Remisse fra City, paa hvilken han ganske sikkert havde gjort Regning, havde han grebet Pennen, eftersom hans treogtyveaarige Fangenskab (dobbelt understreget) ulykkeligvis

hindrede ham i selv at komme. Han anmodede nu Mr. Clennam om at forstrække ham med en Sum af tre Pund og ti Shillings mod hans Forskrivning, som han tillod sig at lade medfølge. Brevet fra Sønnen gik ud paa, at han vidste, at det vilde være Mr. Clennam kært at erfare, at han omsider havde opnaaet en fast Stilling med de bedste Udsigter til at gøre en udmærket Karriere i Livet, men at hans Principals midlertidige Mangel paa Evne til at betale ham hans til Dato forfaldne Løn i Forening med en troløs Vens bedrageriske Adfærd og de nærværende høje Priser paa Livets Fornødenheder havde bragt ham til Randen af Undergang, hvis han ikke til Klokken tre Kvarter til seks samme Aften kunde tilvejebringe en Sum af otte Pund. Denne Sum havde han ogsaa allerede ved flere Venners Beredvillighed, der nærede en levende Tillid til hans Redelighed, tilvejebragt paa en ubetydelig Rest af eet Pund og sytten Shillings nær, og Laanet af denne Rest for et Tidsrum af en Maaned vilde drage de sædvanlige velsignelsesrige Følger efter sig.

Ved Hjælp af sin Blyant og Lommebog besvarede Clennam paa Stedet disse Breve, idet han sendte Faderen det, denne havde bedet om, og undskyldte sig for at opfylde Sønnens Anmodning. Han paalagde Maggy at vende tilbage med hans Svar og gav hende den Shilling, som hun ellers paa Grund af sit mislykkede Biærinde vilde være gaaet Glip af.

Da han var kommen tilbage til lille Dorrit, og de havde begyndt at spadsere ligesom før, sagde hun pludselig:

„Det er nok bedst, jeg gaar hjem.“

„De maa ikke være bedrøvet,“ sagde Clennam. „Jeg har besvaret Brevene. Det var intet. De ved, hvad det var.“

„Men,“ svarede hun, „jeg er bange for at gaa fra ham, jeg er bange for at gaa fra nogen af dem. Naar jeg er borte, fordærver de endog Maggy.“

„Det var et højst uskyldigt Ærinde, hun besørgede, den Stakkel. Og ved at skjule det for Dem troede hun upaatvivlelig, at hun kunde forskaane Dem for Uro.“

„Ja, det haaber jeg. Men det er bedst, jeg gaar hjem! Endnu forleden Dag sagde min Søster mig, at jeg var bleven saa vant til Fængslet, at jeg havde antaget dets Tone og Præg. Det maa sikkert være saaledes, naar jeg ser disse Ting. Min Plads er der. Det er bedst, jeg er der. Det er hjerteløst af mig at være her, naar jeg kan udrette det allermindste der. Far vel. Jeg maa langt hellere blive hjemme!“

Den smertefulde Tone, hvori hun udtalte disse Ord, som om de af sig selv trængte sig ud af hendes beklemte Hjerte, gjorde det vanskeligt for Clennam at holde Taarerne borte fra sine Øjne, medens han saa og hørte hende.

„Kald det ikke hjemme, mit Barn!“ bad han. „Det er mig altid pinligt at høre Dem kalde det hjemme.“

„Men det er mit Hjem! Hvad andet kan jeg kalde saaledes? Hvorfor skulde jeg et eneste Øjeblik glemme det?“

„Det gør De aldrig, kære Dorrit, naar det gælder en god og trofast Gerning.“

„Det vil jeg ikke haabe, nej, det vil jeg ikke haabe! Følg ikke med mig, lad mig gaa ene. Farvel. Gud velsigne Dem. Tak, tak!“

Han følte, at det var bedst at rette sig efter hendes Bøn, og rørte sig ikke, mens hendes spinkle Skikkelse forsvandt for hans Blik. Da den var kommen ham af Syne, vendte han sit Ansigt mod Vandet og stod og tænkte: Hun vilde til enhver Tid være bleven ulykkelig over en saadan Opdragelse — men i den Grad, at hun ikke kunde beherske sig? — Nej! — Da hun havde set sin Fader tigge, da hun havde bedet Clennam om ikke give hendes Fader Penge, havde hun været ulykkelig, men ikke saaledes som nu. Der var noget, som netop nu havde saaret hende endnu dybere. Var der da nogen i det haabløse, uopnaaelige fjerne? Eller var denne Mistanke opstaaet hos ham, ved at han selv havde sat den plumrede Flod neden for Broen i Forbindelse med den samme Flod højere oppe, dens uforanderlige Melodi mod Færgebaadens Stævn, Strømmens fredelige Løb saa og saa mange Mile i Timen, her Sivene, hist Lillierne, ingen Uro eller Usikkerhed?

Han tænkte længe paa sit stakkels Barn, lille Dorrit; han tænkte paa hende, medens han gik hjem; han tænkte paa hende om Natten; han tænkte paa hende, da Dagen atter brød frem. Og det stakkels Barn, lille Dorrit, tænkte paa ham — alt for trofast — i Skyggen af Marshalsea Fængslets Mur.

TRE OG TYVENDE KAPITEL.

Maskineri i Bevægelse.

Meagles tog saa ivrig og kraftig fat paa den Underhandling med Daniel Doyce, som Clennam havde overdraget til ham, at han snart fik den bragt i en forretningsmæssig Gænge og en Morgen Klokken ni indfandt sig hos Clennam for at aflægge sin Beretning.

„Doyce er meget glad over Deres gode Mening og ønsker intet mere, end at De selv vil undersøge Fabrikkens Sager og sætte Dem fuldstændig ind i dem. Han har leveret mig Nøglerne til alle sine Bøger og Papirer, og det eneste Paalæg, han har givet mig, er: „Sæt Mr. Clennam i Stand til at skaffe sig lige saa god Besked som jeg selv om alt, hvad jeg ved; skulde der desuagtet ikke blive noget deraf, vil han respektere min Tillid. Havde jeg ikke fra først af været vis herpaa, vilde jeg slet ikke have haft noget med ham at gøre.“ Saaledes er han jo, det ligner Daniel Doyce saa fuldstændig.“

„En overordentlig hæderlig Karakter.“

„Ikke mindste Tvivl derom. Sær, men meget hæderlig. Oven i Købet meget sær. Skulde De tro, Clennam,“ sagde Meagles, idet han gottede sig inderlig ved sin Vens Særheder, „at jeg tilbragte en hel Formiddag i — det „Blødende Hjerte“, førend jeg overhovedet kunde faa ham til at tage Sagen under Overvejelse.“

„Hvorledes det?“

„Hvorledes det, min Ven? Ikke saa snart havde jeg nævnt Deres Navn i Forbindelse med den, førend han rent ud sagde nej.“

„Nej, for min Skyld?“

„Ikke saa snart havde jeg nævnt Deres Navn, Clennam, førend han sagde: „Det gaar aldrig an!“ Hvad mente han med det? spurgte jeg ham. Lige meget, Meagles, det gik aldrig an. Men hvorfor gik det aldrig an? De vil næppe tro det, Clennam,“ sagde Meagles og lo ved sig selv, „men omsider kom det for en Dag, at det aldrig gik an, fordi De og han, medens De fulgtes ad til Twickenham, var komne i en venskabelig Samtale, under hvilken han havde omtalt, at han havde i Sinde at søge en Kompagnon, idet han den Gang havde antaget, at De selv sad i en god og fast Livsstilling. „Og derfor,“ sagde

han, „kunde Mr. Clennam maaske nu tro, at jeg havde haft en hemmelig Bagtanke med, hvad jeg sagde, medens jeg kun aabnede mit Hjerte for ham i al Oprigtighed. Og det kan jeg ikke taale," sagde han; „det er jeg virkelig for stolt til at taale."

„Jeg vilde lige saa snart tro —"

„Ja, naturligvis," afbrød Meagles ham, „og det sagde jeg ham. Men det tog mig en hel Formiddag at rydde denne Anstødssten af Vejen, og jeg tvivler om, at det vilde være lykkedes for nogen anden end mig — han holder nu engang af mig fra gammel Tid. — Naa, ser De, da denne forretningsmæssige Hindring var overvunden, betingede han sig, at jeg, førend jeg talte nærmere med Dem, skulde gennemse Bøgerne og selv danne mig en Mening. Jeg gennemsaa Bøgerne og dannede mig en Mening. „Er den i det hele taget for eller imod?" sagde han. „For," svarede jeg. „Saa kan De nu," sagde han, „give Mr. Clennam Lejlighed til ogsaa at danne sig en Mening, og for at han uhildet og med fuldkommen Frihed kan gøre det, vil jeg forlade Byen paa en Uge. Og væk er han, det er den grinagtige Ende paa den Historie."

„Jeg maa tilstaa," sagde Clennam, „jeg har faaet meget høje Tanker om hans Redelighed og hans —"

„Særhed!" faldt Meagles ind. „Det skulde jeg mene!"

Det var egentlig ikke det Ord, der svævede Clennam paa Læberne, men han undlod dog at afbryde sin muntre Ven.

„Og nu," tilføjede Meagles, „kan De begynde at gøre Dem bekendt med Forholdene, naar De finder for godt. Jeg har lovet at meddele Dem Oplysninger, hvor De maatte behøve dem, men at være streng upartisk og ikke at gøre andet."

Endnu samme Formiddag begyndte de deres Undersøgelser. Erfarne Øjne havde let ved at opdage nogle smaa Ejendommeligheder ved Doyces Forretningsførelse, men den frembød dog næsten altid en sindrig og simpel Løsning af alle Vanskeligheder og en ganske naturlig Vej til det ønskede Maal. At hans Papirer ikke var holdte à jour, og at han behøvede Hjælp for at udvikle sin Forretning til det, den burde være, var tydeligt nok; men alle Resultaterne af hans Foretagender i en lang Aarrække var tydelig fremsatte og let tilgængelige. Der var ikke gjort noget af Hensyn til den forestaaende Undersøgelse; alt var i sin virkelige Hverdagsdragt og i en vis plump og bramfri Orden. Alle med hans egen Haand indførte Beregninger og Noter, af hvilke der fandtes mange, var noget uhjælpsomt skrevne og vidnede just ikke om megen Sirlighed; men de var

stedse tydelige og gik lige løs paa Sagen. Det forekom Arthur, at en langt mere gennemført og kunstig Forretningsførelse, selv om den stak mere i Øjnene — som for Eksempel Tilfældet var med Omsvøbsdepartementets Protokoller — vilde være langt mindre nyttig, idet den var bestemt til at være langt mindre forstaaelig.

Nogle Dages stadig Arbejde satte ham ind i alle de Omstændigheder, som det var ham af Vigtighed at kende. Meagles var hele Tiden til Stede og rede til at belyse ethvert dunkelt Punkt med den til Vægtskaalen og Skuffen hørende, lille, klare Sikkerhedslampe. De blev enige om den Sum, som det kunde være passende at byde for en halv Part i Forretningen, og derpaa aabnede Meagles et forseglet Papir, hvorpaa Doyce havde angivet det Beløb, hvortil han anslog den, hvilket tilmed var noget mindre. Da han kom tilbage, fandt han saaledes Sagen saa godt som afgjort.

„Og nu kan jeg tilstaa, Mr. Clennam," sagde han med et hjerteligt Haandtryk, „at om jeg havde set mig vidt og bredt om efter en Kompagnon, tror jeg ikke, at jeg kunde have fundet nogen, der vilde være mere efter mit Sind."

„Det samme siger jeg," sagde Clennam.

„Og jeg siger om Dem begge," tilføjede Meagles, „at De passer godt for hinanden. De, Clennam, skal holde ham i Tømme med Deres almindelige, sunde Menneskeforstand, og De, Dan, skal passe Værkstedet med Deres —"

„Ualmindelige sunde Menneskeforstand?" indskød Daniel med sit rolige Smil.

„Kald den kun saaledes, hvis De vil — og enhver af Dem vil være den andens højre Haand. Og derpaa giver jeg Dem begge som en praktisk Mand min egen højre Haand."

Handelen afsluttedes inden en Maaned og lod Arthur kun i Besiddelse af en privat Formue paa nogle Hundrede Pund, men aabnede ham en virksom og lovende Løbebane. I denne glædelige Anledning spiste de tre Venner til Middag sammen; Værkstedet og Værkstedets Koner og Børn holdt Fridag og spiste ligeledes til Middag, selv det „Blødende Hjerte" spiste til Middag og blev proppet med Mad. Næppe var to Maaneder forløbne, førend det „Blødende Hjerte" atter var blevet saa fortrolig med smal Kost, at Traktementet var ganske glemt der, og der syntes ikke at være andet nyt i Interessentskabet end Malingen i den paa Dørstolperne anbragte Indskrift: *Doyce &*

Clennam. Det forekom Clennam selv, som om han i flere Aar havde haft Firmaets Sager i sine Tanker.

Clennams eget Kontor var et lille Værelse af Træ og Glas for Enden af et langt, lavt Værksted, som var fuldt af Høvlebænke, Skruestikker, Værktøj, Remme og Hjul, som, naar de sattes i Bevægelse af Dampmaskinen, snurrede rundt, som om de havde det selvmorderiske Hverv at male Forretningen til Støv og rive Fabrikken i Stykker. De store Lemme i Gulvet og Loftet, som førte til Værkstedet nedenunder og Værkstedet ovenover, dannede en Skakt af Lys i dette Perspektiv, som mindede Clennam om den gamle Billedbog, hvori lignende Straaler var Vidner til Mordet paa Abel. Støjen var tilstrækkelig fjernet og udelukket fra Kontoret til at tabe sig i en travl Summen, hvori der af og til blandede sig en klingrende og bankende Lyd. De taalmodige, arbejdende Skikkelser var sorte af Jern- og Staalfilspaaner, som dansede omkring paa enhver Bænk og boblede frem af enhver Revne i Brædderne. Til Værkstedet kom man op ad en Trappe fra den ydre Gaard. Det hele havde i Clennams Øjne et baade fantastisk og praktisk Præg, der var ham en velkommen Forandring, og hver Gang han løftede dem op fra sit første Arbejde, at bringe samtlige Forretningspapirer i fuldkommen Orden, saa han paa alle disse Ting med en Følelse af Glæde over sin Gerning, som var helt ny for ham.

Idet han saaledes en Dag løftede sine Øjne i Vejret, overraskedes han ved at se en Fruentimmerhat arbejde sig op ad Trappen. Dette usædvanlige Syn efterfulgtes af endnu en Fruetimmerhat, og han opdagede, at den første Hat sad paa Hovedet af Mr. F.s Tante, og den anden Hat paa Hovedet af Flora, der syntes at have haft megen Møje med at faa sit Legat op ad den stejle Trappe.

Skønt ikke saa aldeles henrykt ved Synet af disse Gæster, tøvede Clennam dog intet Øjeblik med at lukke Kontordøren op og hjælpe dem ud af Værkstedet, en Undsætning, der var saa meget mere nødvendig, som Mr. F.s Tante allerede snublede over nogle Hindringer og truede Dampkraften, som Institution betragtet, med en stenhaard Sypose, hun havde paa Armen.

„Du gode Gud, Arthur — Mr. Clennam skulde jeg sige — hvor har vi maattet klavre for at komme herop, og hvorledes skal vi komme ned igen uden en Redningsmaskine, og uden at Mr. F.s Tante falder ned mellem Trappetrinene og forslaar sig

og De i Maskin- og Støberifaget, tænk bare, og aldrig sagt os et Ord derom!“

Imidlertid havde han sat Stole frem til dem, og idet Flora sank ned paa sin, sendte hun ham det gamle Blik.

„Og at tænke sig Doyce & Clennam, og hvem Doyce kan være,“ sagde Flora; „vakker Mand uden Tvivl og maaske gift eller maaske en Datter, hvad, har han virkelig? Saa forstaar man Interessentskabet og indser det hele, fortæl mig ikke noget, for jeg har ingen Ret til at spørge nu, da den gyldne Kæde, som en Gang blev smedet, er sprungen, og det er jo ganske i sin Orden.“

Flora lagde ømt sin Haand paa hans og sendte ham atter et af de ungdommelige Blikke.

„Bedste Arthur, jeg maa tillade mig at bede mig undskyldt, fordi jeg har været saa paatrængende, men jeg troede, at jeg for de gamle Dages Skyld, der er visnede for aldrig mere at blomstre, turde aflægge dette Besøg med Mr. F.s Tante for at gratulere og bringe min bedste Lykønskning, en hel Del bedre end Kina, det kan ikke nægtes, og langt nærmere skønt højere oppe!“

„Det glæder mig meget at se Dem,“ sagde Clennam. „De skal have Tak, Flora, fordi De har været saa venlig at tænke paa mig.“

„Det er i hvert Tilfælde mere, end jeg selv kan sige,“ svarede Flora, „for jeg kunde gerne være død og begravet tyve forskellige Gange, uden at De vilde have husket paa mig, trods hvilket jeg dog ønsker at gøre en sidste Bemærkning, at give en sidste Forklaring —“

„Bedste Mrs. Flinching,“ indvendte Arthur forskrækket.

„Aa, ikke dette ubehagelige Navn, sig Flora!“

„Er det Umagen værd, Flora, at De paany ulejliger Dem med at komme ind paa Forklaringer? Jeg forsikrer Dem, der behøves ingen. Jeg er overbevist — fuldstændig overbevist.“

Her foranledigede Mr. F.s Tante en Forstyrrelse ved at afgive følgende ubønhørlige, rædsomme Erklæring.

„Der er Milepæle paa Vejen til Dover!“

Og med et saa dødeligt Fjendskab mod den menneskelige Slægt affyrede hun denne Bombe, at Clennam slet ikke vidste, hvorledes han skulde værge sig, og det saa meget mindre, som han allerede var bleven ganske befippet over den Ære at modtage et Besøg af denne ærværdige Dame, da det var tydeligt nok, at hun nærede den største Afsky for ham. Han kunde kun se

forlegen paa hende, medens hun sad og aandede Bitterhed og Foragt og stirrede flere Mile ud for sig, hvorimod Flora havde optaget Bemærkningen, som om den havde været af den mest passende og behagelige Natur, idet hun bifaldende og lydelig bemærkede, at Mr. F.'s Tante besad megen Aand. Ansporet enten af denne Kompliment eller af sin glødende Harme, tilføjede hin berømmelige Kvinde: „Lad ham forsvare sig, hvis han kan!" og tilkendegav med en stiv Bevægelse med sin stenhaarde Sypose, at Clennam var den ulykkelige Person, hvem denne Udfordring gjaldt.

„En sidste Bemærkning," tog Flora atter Ordet, „ønsker jeg som sagt at gøre, en sidste Forklaring ønsker jeg at give Mr. F.'s Tante og jeg vilde ikke have trængt os her ind i Forretningstiden, da M. F. selv var Forretningsmand og havde en Vinforretning, som dog ogsaa er en Forretning."

„Sig dog intet til Undskyldning," bad Clennam. „De er altid velkommen."

„Meget høfligt af Dem at tale saaledes Arthur men mere høfligt end sandt er jeg bange for; thi at gaa ind i Maskinfaget uden at sende Fader saa meget som en Linie eller et Kort — jeg taler ikke om mig selv skønt der var en Tid, men den er borte og den haarde Virkelighed har nu du gode Gud det er nu det samme — det ser ikke meget høfligt ud maa De indrømme."

Selv Floras Kommaer syntes at være flygtede ved denne Lejlighed. Hun var endnu mere usammenhængende og snaksom end ved deres tidligere Møde.

„Skønt det jo rigtignok," vedblev hun ilfærdig, „ikke er andet end man kunde vente, og jeg er langt fra at laste Dem eller nogen da Deres Moder og min Fader plagede Livet af os og sønderrev den gyldne Harpe — den gyldne Lænke mener jeg, som forenede os og fik os til at græde paa Sofaen saa at vi var nær ved at kvæles i det mindste jeg, blev alting forandret og da jeg gav Mr. F. min Haand vidste jeg at jeg gjorde det med aabne Øjne men han var saa ulykkelig og fortvivlet at han allerede i Aandsfraværelse havde hentydet til Floden og jeg gjorde det i den bedste Hensigt."

„Kære Flora, det har vi jo før talt om. Det var fuldkommen rigtig af Dem."

„Det er tydeligt nok at det er Deres Alvor," svarede Flora, „thi De tager det meget koldblodig, havde jeg ikke vidst det var Kina vilde jeg have gættet paa Polaregnene, bedste Mr. Clen-

nam. De har imidlertid Ret og jeg kan ikke dadle Dem men med Hensyn til Doyce & Clennam saa hørte vi det da Fader har sin Ejendom her af Pancks og havde han ikke været, saa havde vi aldrig hørt et Ord derom, det er jeg vis paa."

„Nej, nej, sig ikke det."

„Hvad er det for en Snak at jeg ikke maa sige det, Arthur, naar jeg ved det og De ved det med og ikke kan nægte det."

„Men jeg nægter det, Flora. Jeg havde med det første aflagt Dem et venskabeligt Besøg."

„Ah!" sagde Flora og kastede med Nakken. „Jo vist!" Og igen sendte hun ham et af de gamle Blikke. „Da Pancks havde fortalt det satte jeg mig ikke desto mindre for at Mr. F.'s Tante og jeg vilde gaa herhen og hilse paa Dem for da Fader tilfældigvis nævnede hendes Navn for mig og sagde, at De interesserede Dem for hende sagde jeg straks paa Øjeblikket du store Gud hvorfor da ikke lade hende komme til os naar der er noget at bestille i Stedet for at give det ud af Huset."

„Naar De siger hende," ytrede Clennam, som nu næsten ikke vidste ud eller ind, „mener De saa Mr. F.'s —"

„Min Gud Arthur, hvem har vel nogen Sinde hørt at Mr. F.'s Tante gaar ud og syr om Dagen."

„Gaar ud og syr? Taler De om lille Dorrit?"

„Ja, naturligvis," svarede Flora, „og af alle de mærkelige Navne jeg nogen Sinde har hørt er det det mærkeligste, det er ligesom det var et Sted ude paa Landet med en Landevejsbom eller en Kleppert eller en Hundehvalp eller en Fugl i et Bur eller noget fra en Frøhandler til at lægge i en Have eller en Urtepotte og som kommer op med brogede Blomster."

„Mr. Casby, Flora," sagde Arthur med pludselig Interesse for Samtalen, „var altsaa saa god at nævne lille Dorrit for Dem? Hvad sagde han?"

„Aa De ved nok hvorledes Fader er," svarede Flora, „og hvor kedsommelig han sidder og ser smuk ud og drejer sine Tommelfingre omkring hinanden saa at han gør en ganske svimmel, han sagde, da vi talte om Dem — jeg ved ikke hvem der begyndte Arthur — men jeg er vis paa at det ikke var mig, i det mindste vil jeg ikke haabe det men De maa virkelig undskylde at jeg ikke udtaler mig nærmere om dette Punkt."

„Meget gerne," sagde Arthur. „Med Fornøjelse."

„De er grumme føjelig," surmulede Flora, og hendes fortryllende Undselighed forsvandt med det samme, „det maa jeg til-

staa, Fader sagde at De havde talt om hende paa en meget indtrængende Maade, og jeg sagde hvad jeg har sagt Dem."

„Er det det hele?" sagde Arthur lidt skuffet.

„Undtagen at da Pancks havde fortalt os at De var gaaet ind i dette Fag og med Nød og næppe faaet os til at tro at det virkelig var Dem, sagde jeg til Mr. F.'s Tante at saa vilde vi gaa hen og spørge Dem om der vilde være noget til Hinder for at vi engagerede hende til at komme hjem til os naar vi havde Brug for hende, for jeg ved at hun ofte kommer hjem til Deres Moder og jeg ved at Deres Moder er meget vanskelig at gøre tilpas, Arthur, ellers var jeg maaske aldrig bleven gift med Mr. F. og havde maaske nu været -- dog nu begynder jeg at vrøvle."

„Det var meget smukt af Dem at tænke derpaa."

Med en ligefrem Oprigtighed, der klædte hende bedre end hendes mest ungdommelige Blikke, svarede stakkels Flora, at det glædede hende, at han fandt det, og hun sagde det med en saadan Hjertelighed, at Clennam vilde have givet meget for paa Stedet at have kunnet købe sit gamle Indtryk af hende tilbage og kaste det og Havfruen bort for bestandig.

„Jeg tror, Flora," sagde han, „at det Arbejde, De kan give lille Dorrit, og den Venlighed, De kan vise hende —"

„Ja og som jeg vil vise hende," sagde Flora hurtig.

„Derom er jeg overbevist — vil være hende en stor Hjælp. Jeg er ikke berettiget til at meddele Dem, hvad jeg ved om hende, da det er noget, der er blevet mig betroet, og det under Omstændigheder, der binder mig til Tavshed, men jeg nærer en Agtelse og Interesse for den lille Skabning, som jeg ikke til fulde kan udtrykke. Hendes Liv har været saa fuldt af Prøvelser og Opofrelser og en saadan stille Godhed, at De næppe kan forestille Dem det. Jeg kan næppe tænke paa, langt mindre tale om hende uden at føle mig bevæget. Lad denne Følelse sige Dem, hvad jeg kunde fortælle Dem, og anbefale hende til Deres Venlighed, saa vil jeg takke Dem derfor."

Endnu en Gang udstrakte han frimodig sin Haand mod stakkels Flora; endnu en Gang kunde stakkels Flora ikke frimodig modtage den, fandt, at det ikke var noget værd at gøre det aabenlyst, men maatte bruge al den gamle Underfundighed og Hemmelighedsfuldhed dertil. Lige saa meget til sin egen Fornøjelse som til hans Gru tilhyllede hun den med den ene Flig af sit Sjal, da hun greb den, og idet hun derpaa vendte Øjnene mod Glasvæggen i Kontoret og saa to Skikkelser nærme sig, udbrød hun med usigelig Velbehag: „Fader! Stille, Arthur,

for Himlens Skyld!“ og vaklede frygtelig overrasket og i et jomfrueligt Oprør tilbage til sin Stol med en forbavsende Efterligning af at svæve i Fare for at daane.

Imidlertid kom Patriarken med en idiotisk straalende Mine i Panck's Kølvand. Pancks lukkede Døren op for ham, bugserede ham ind og trak sig tilbage til sin egen Ankerplads i en Krog.

„Jeg hørte af Flora,“ sagde Patriarken, „at hun vilde gaa herhen, og da jeg var ude, syntes jeg, at jeg ogsaa vilde gaa herhen.“

Den kærlige Visdom, han ved Hjælp af sine blaa Øjne, sit glinsende Hoved og sit lange, hvide Haar lagde i denne i og for sig ikke dybsindige Erklæring, gjorde en umaadelig Virkning. Den syntes at fortjene at sættes i Klasse med de mest ophøjede Tanker, som nogen Sinde er blevet udtalt af Verdens største Aander. Og da han, idet han tog Plads i den tilbudte Lænestol, sagde til Clennam: „Saa De er altsaa gaaet ind i et nyt Fag, Mr. Clennam? Jeg ønsker Dem til Lykke!“ syntes han at have gjort Vidundere af Velvilje.

„Mrs. Flinching har sagt mig,“ sagde Arthur, „at hun haaber undertiden at faa Brug for den unge Syerske, som De anbefalede til min Moder, og derfor har jeg takket hende.“

Idet Patriarken tungt vendte sit Hoved om mod Pancks, glemte denne Medhjælper Noticebogen, hvori han havde været fordybet, og tog ham paa Slæb.

„De anbefalede hende jo ikke,“ sagde Pancks, „hvorledes kunde De det? De kendte jo ikke noget til hende. Navnet blev nævnt for Dem, og De lod det gaa videre. Det var alt, hvad De gjorde.“

„Nu vel,“ sagde Clennam, „da hun gør enhver Anbefaling Ære, kommer det omtrent ud paa eet.“

„Man glæder sig over, at hun skikker sig vel,“ sagde Pancks, „men det vilde ikke have været ens Skyld, om hun havde skikket sig ilde. Der tilkommer en ingen Ære, fordi det er gaaet som det er, og man vilde ingen Skam have haft af, at det var gaaet anderledes. Man gik ikke i Kavtion; man kendte ikke noget til hende.“

„De er altsaa ikke,“ sagde Arthur, idet han dristede sig til at spørge paa Lykke og Fromme, „bekendt med nogen af hendes Familie?“

„Bekendt med nogen af hendes Familie?“ svarede Pancks. „Hvorledes skulde man være bekendt med nogen af hendes

Familie? Man har aldrig hørt tale om den. Man kan jo ikke være bekendt med Folk, man aldrig har hørt tale om. Man ved jo nok i Almindelighed, hvad det betyder at være Kavtionist. Se en Gang til Lejerne hernede i Gaarden. De vil alle sammen med Fornøjelse gaa i Kavtion for hinanden, hvis man gav dem Lov dertil. Men hvad kunde det nytte at give dem Lov dertil? Det er ingen Fornøjelse at blive snydt af to i Stedet for af een. En Person, som ikke kan betale, faar en anden Person, som heller ikke kan betale, til at indestaa for, at han kan betale, naar Tiden kommer. Akkurat ligesom en Person med to Træben fik en anden Person ogsaa med to Træben til at indestaa for, at han havde to naturlige Ben. Det vilde ikke sætte nogen af dem i Stand til at gaa om Kap. Og fire Træben er en til mere Ulejlighed end to, naar man ingen Brug har for dem."

En kort Pavse, som paafulgte, afbrødes af Mr. F.'s Tante, der siden sidste offentlige Bemærkning havde siddet i en stiv, kataleptisk Stilling. Hun undergik nu en voldsom Vridning, som nødvendigvis maatte gøre et overraskende Indtryk paa de uindviedes Nerver, og ytrede med det dødeligste Fjendskab:

„De kan ikke gøre et Hoved med Hjerne i af en Klump Messing med ingenting i. De kunde ikke gøre det, medens Deres Onkel George levede; langt mindre nu, da han er død." Pancks var ikke sen til med sin sædvanlige Rolighed at svare: „Virkelig, Madame? Det undrer mig paa min Sæl at høre det." Men trods hans Aandsnærværelse gjorde Mr. F.'s Tantes Tale en nedtrykkende Virkning paa det lille Selskab, først fordi det var umuligt at skjule, at Clennams uskyldige Hoved var det Fornuftens Tempel, som hun særlig havde sigtet til, og dernæst fordi ingen ved disse Lejligheder vidste, hvis Onkel George der var ment, eller hvilken Aand det var, hun paakaldte under denne Benævnelse.

Flora sagde derfor, skønt ikke uden en vis triumferende Stolthed over sit Legat, at Mr. F.'s Tante var meget livlig i Dag, og at hun fandt det bedst, at de gik. Men Mr. F.'s Tante var imidlertid saa livlig, at hun uventet tog dette Forslag fortrydelig op, og erklærede, at hun ikke vilde gaa, idet hun med flere fornærmelige Ytringer tilføjede, at hvis „Han" — det var alt for tydeligt, at hun mente Clennam — „ønskede at blive hende kvit, kunde han kaste hende ud ad Vinduet," og udtale et levende Ønske om at se „Ham" udføre denne Ceremoni.

I denne Knibe listede Pancks, som altid syntes at vide

Raad under enhver Forlegenhed i de patriarkalske Farvande, sig til at tage sin Hat paa, smuttede ud ad Døren og smuttede et Øjeblik efter ind igen med en kunstig Friskhed i sit Væsen, som om han i nogle Uger havde været paa Landet. „Men Gud velsigne Dem, Madame," sagde han og purrede med største Forbavselse op i sit Haar, „er det Dem? Hvorledes befinder De Dem, Madame? De ser overmaade vel ud i Dag! Det glæder mig ret at se Dem. Overlad mig Deres Arm, Madame, lad os spadsere lidt sammen, De og jeg, hvis De vil beære mig med Deres Selskab." Og dermed fulgte han meget galant Mr. F.'s Tante ned ad Trappen, hvorpaa den patriarkalske Mr. Casby rejste sig med en Mine, som om han havde gjort det selv, og fulgte huldsalig bagefter. Til sidst kom Datteren, efter at hun først med en aandsfraværende Hvisken, som skaffede hende en sand Nydelse, havde bemærket til sin fordums Tilbeder, at de havde tømt Livets Bæger lige til Bærmen, og derpaa lod falde et gaadefuldt Vink om, at den afdøde Mr. F. laa paa Bunden af det.

Da Clennam igen var bleven ene, blev han et Bytte for sin gamle Mistanke med Hensyn til sin Moder og lille Dorrit og grublede over sine gamle Tanker og Anelser. De opfyldte endnu hans Sjæl og blandede sig med det Arbejde, han mekanisk foretog sig, da en Skygge paa hans Papirer bragte ham til at se i Vejret efter Aarsagen. Aarsagen var Pancks.

Med en lille spørgende Drejning af sit Hoved spurgte Pancks, om han maatte komme ind igen. Clennam svarede med et bekræftende Nik. Pancks arbejdede sig ind, lagde sig paa Siden af Pulten, fortøjede sig ved at støtte sine Arme paa den og satte pustende og prustende Samtalen i Gang.

„Er Mr. F.'s Tante bleven rolig?" sagde Clennam.

„Alting i Rigtighed," svarede Pancks.

„Jeg er saa uheldig at have vakt en stærk Uvilje hos denne Dame," sagde Clennam. „Ved De hvorfor?"

„Ved *hun* hvorfor?" spurgte Pancks.

„Det tror jeg ikke."

„*Jeg* tror det ikke heller," sagde Pancks.

Han tog sin Noticebog frem, aabnede den, lukkede den og lod den falde ned i sin Hat, som stod ved Siden af ham paa Bordet, og saa ned i den.

„Mr. Clennam," begyndte han derpaa, „jeg trænger til en Oplysning."

„Om vort Firma?" spurgte Clennam.

„Nej," sagde Pancks.

„Hvorom da, Mr. Pancks? Det vil da sige, forudsat, at De ønsker at faa den af mig."

„Ja, jeg ønsker at faa den af Dem," sagde Pancks, „A, B, C, D. DA, DE, DI, DO. Leksikalsk Orden, Dorrit. Det er Navnet."

„Jeg forstaar Dem ikke, Mr. Pancks."

„Det er det Navn, jeg ønsker at vide Besked om."

„Hvad ønsker De da at vide?"

„Hvad De kan og vil sige mig." Dette omfattende Udtog af hans Ønsker kom ikke frem uden en tung Arbejden af Pancks's Maskineri.

„Det er et underligt Besøg. Det er mig noget paafaldende, at De kommer i et saadant Øjemed til mig."

„Ja, det kan gerne være, at det er paafaldende," svarede Pancks. „Det kan maaske være uden for den slagne Landevej og dog være en Forretning. Det er, kort sagt, en Forretning. Jeg er Forretningsmand. Hvilken anden Forretning har jeg her i Verden end at hænge i Forretninger? Ikke nogen som helst."

Med sin tidligere Tvivl om, hvorvidt denne tørre, haarde Personlighed virkelig mente det alvorlig, fæstede Clennam atter sine Øjne opmærksomt paa hans Ansigt. Det var lige saa skruppet og smudsigt som altid, lige saa ivrigt og lovligt som altid, og han kunde ikke se, at der lurede noget i det, der i mindste Maade tydede paa den hemmelige Spot, som syntes at skurre i Stemmen.

„Naa," sagde Pancks, „for nu at sætte denne Forretning i dens rette Lys, saa vedkommer den ikke min Principal."

„Mener De Mr. Casby med Deres Principal."

Pancks nikkede. „Min Principal. Sæt, at jeg hos min Principal har hørt et Navn — Navnet paa en ung Person, som Mr. Clennam ønsker at tjene. Sæt, at Navnet først nævnes for min Principal af Plornish i Gaarden. Sæt, at jeg gaar til Plornish. Sæt, at jeg som en simpel Forretningssag søger Oplysninger af Plornish. Sæt, at Plornish, skønt han skylder min Principal seks Ugers Husleje, vægrer sig ved at give mig den. Sæt, at hans Kone vægrer sig derved. Sæt, at de begge henviser mig til Mr. Clennam. Sæt det Tilfælde."

Medens hans Haar strittede til alle Sider, og hans Vejr kom og gik meget haardt og kort, traadte den travle Mand et Skridt tilbage — bakkede et Slag, for at bruge et Bugserbaadsudtryk —

ligesom for at fremvise hele sit smudsige Skrog, skød derpaa igen over Stævn og rettede sit hurtige Blik afvekslende paa sin Hat med Noticebogen og paa Clennams Ansigt.

„For ikke at følge i Deres hemmelighedsfulde Fodspor vil jeg udtale mig saa tydelig, som jeg kan. Men jeg maa gøre Dem to Spørgsmaal. For det første —"

„Godt!" sagde Pancks og rakte sin snavsede Pegefinger op. „Jeg forstaar Dem! Hvad er Deres Bevæggrund?"

„Netop."

„Bevæggrunden," sagde Pancks, „god. Vedkommer ikke min Principal; kan ikke meddeles for Øjeblikket, men god. Ønsker at tjene en ung Person ved Navn Dorrit. Bedst at indrømme, at Bevæggrunden er god."

„For det andet, hvad ønsker De at vide?"

Førend Spørgsmaalet blev gjort, havde Pancks fisket sin Noticebog op, og idet han nu omhyggelig stak den ned i en indvendig Brystlomme og hele Tiden saa vist paa Clennam, svarede han efter et Ophold og en Pusten: „Jeg ønsker enhver yderligere Oplysning, jeg kan faa."

Clennam kunde ikke tilbageholde et Smil, medens den stønnende lille Bugserbaad, der var saa nyttig for det vældige Skib „Casby", ventede og iagttog ham, som om den søgte en Lejlighed til at borde ham og fratage ham alt, hvad den attraaede, førend han kunde modsætte sig dens Manøvrer, skønt der tillige laa noget i Pancks's Ivrighed, som fremkaldte nysgerrige Tanker hos ham. Efter at have betænkt sig lidt besluttede han i Hovedtrækkene at meddele Pancks de Oplysninger, som det stod i hans Magt at give ham, idet han helt vel vidste, at om ogsaa Pancks's nærværende Undersøgelse slog fejl, kunde man dog være temmelig sikker paa, at han vilde vide at skaffe sig Underretning ad anden Vej.

Efter derfor først at have opfordret Pancks til at erindre sin frivillige Erklæring om, at Meddelelsen ikke vedkom hans Principal, og at hans egne Hensigter var gode, fortalte han ham uforbeholden, at han ingen Oplysning kunde give ham om Familien Dorrits Slægt og tidligere Opholdssted, og at hans Kendskab til den indskrænkede sig til den Omstændighed, at den nu syntes at være bragt ned til fem Medlemmer, nemlig to Brødre, af hvilke den ene var ugift og den anden Enkemand med tre Børn. De enkelte Medlemmers Alder meddelte han Pancks saa nøje, som han kunde gætte sig til den, og beskrev sluttelig Marshalsea Fængslets Faders Stilling og den Række af Begi-

venheder, hvorved han i Tidens Løb havde opnaaet denne Værdighed. Til alt dette laante Pancks, hvis Pusten og Blæsen tiltog i en forfærdelig Grad, alt efter som hans Interesse voksede, med stor Opmærksomhed Øre og syntes ret at gotte sig ved de sørgeligste Dele af Fortællingen og navnlig at blive henrykt over Beretningen om William Dorrits lange Fængsling.

„Endnu, Mr. Pancks," sagde Arthur, „skal jeg kun tilføje, at jeg, bortset fra ethvert personligt Hensyn, har Grunde til at tale saa lidt som muligt om Familien Dorrit, i Særdeleshed i min Moders Hus," — Mr. Pancks nikkede — „og til at erfare saa meget, jeg kan, om den. En saa dygtig Forretningsmand som De — hvad behager?"

Pancks havde nemlig pludselig med usædvanlig Kraft gjort sin blæsende Anstrengelse.

„Det er intet," sagde Pancks.

„En saa dygtig Forretningsmand som De forstaar fuldkommen, hvad en ren Aftale vil sige. Jeg ønsker at træffe en ren Aftale med Dem om, at De, naar det staar i Deres Magt, vil oplyse mig om Familien Dorrit, ligesom jeg har oplyst Dem om den. Det giver Dem maaske ikke noget saa særdeles smigrende Begreb om min Forretningsdygtighed, at jeg undlod at opstille mine Vilkaar forud," vedblev Clennam; „men jeg foretrækker at gøre det til en Æressag. Jeg har set saa mange Forretninger blive afsluttede efter alle Kunstens Regler, at jeg, sandt at sige, er bleven ked deraf."

Pancks lo. „Det er en Aftale, Sir," sagde han. „De skal faa at se, at jeg skal holde den."

Derpaa stod han et Øjeblik og saa paa Clennam og bed sig i alle sine ti Negle, medens han aabenbart nøje indprentede sig det, han havde hørt, og gennemgik det omhyggelig, førend Lejligheden til at udfylde et Hul i hans Hukommelse gik tabt. „Alting er i Rigtighed," sagde han til sidst, „og nu vil jeg sige Dem Farvel, da det er Indkrævningsdag i Gaarden i Dag. Dog, det er sandt. En halt Udlænding med en Stok?"

„Ja vist, ja vist. De tager dog undertiden mod Kavtion, hvad?" sagde Clennam.

„Naar Manden kan betale," sagde Pancks. „Man skal tage alt, hvad man kan faa, og beholde alt, hvad man ikke er nødt til at give Slip paa. Det er forretningsmæssigt. Den halte Udlænding med Stokken ønsker et Kvistkammer her i Gaarden. Er han solid nok?"

„Det er jeg," sagde Clennam. „Jeg vil indestaa for ham."

„Det er nok. Hvad jeg maa have af det „Blødende Hjerte“, sagde Pancks, idet han noterede Sagen i sin Bog, „er min Leje. Pengene eller Møblerne! er Feltraabet nede i Gaarden. Den halte Udlænding med Stokken foregav, at De havde sendt ham, men han kunde lige saa gerne have foregivet, at Stormogulen havde sendt ham. Han har nok været paa Hospitalet?“

„Ja, fordi han var kommen til Skade. Han er først nylig bleven udskreven.“

„Efter hvad jeg har hørt, kommer en Mand under Fattigvæsenet, naar han har været paa Hospitalet?“

„Ja, det har jeg ogsaa hørt,“ sagde Clennam koldt.

Pancks, som nu var færdig til Afgang, fik i en Fart Dampen op, og uden andet Signal eller videre Ceremonier styrede han hvæsende ned ad Trappen og ind i det „Blødende Hjerte“, førend han endnu syntes at være kommen vel ud af Kontoret.

Hele den øvrige Del af Dagen herskede der Forfærdelse i det „Blødende Hjerte“, medens den bistre Pancks kryssede omkring og irettesatte Beboerne for deres Nølevornhed med at betale, krævede sin Leje, truede med Opsigelse og Udpantning, løb forsømmelige Betalere i Sænk, udsendte en Dønning af Rædsel foran sig og efterlod den i sit Kølvand. Drevne af en uimodstaaelig Nysgerrighed, lurede Klynger af Mennesker uden for ethvert Hus, hvor man vidste at han var, og lyttede efter Brudstykker af hans Samtale med Beboerne, og naar det hed, at han gik ned ad Trappen, kunde de ofte ikke skilles saa hurtig ad, at han jo kom tidsnok midt iblandt dem for at kræve, hvad de selv skyldte, og naglede dem fast til Stedet. Hele den øvrige Del af Dagen genlød Gaarden af Pancks's Hvad de tænkte paa? og Hvad det skulde betyde? Han vilde ikke vide af Undskyldninger, vilde ikke vide af Klager, vilde ikke vide af Istandsættelser, vilde ikke vide af andet end Penge lige paa Stedet. Medens han svedende og pustende for omkring i alle mulige Retninger og med hvert Øjeblik blev hedere og smudsigere, piskede han Strømmen i Gaarden op, saa den blev til et vildt og fraadende Hav. Endnu fulde to Timer efter at man havde set ham dampe bort i Synskredsen ved det øverste af Trappen, var der ikke blevet smult Vande.

Paa de mest yndede Forsamlingssteder i Gaarden holdtes den Aften smaa Møder, i hvilke man blev enig om, at Pancks var en haard Hund at have at gøre med, og at det var højst beklageligt, ja saamænd var det saa, at en Mand som Mr. Casby skulde betro ham at indkræve Huslejen uden at kende ham rig-

tig. Thi, sagde de blødende Hjerter, naar en Mand med saadant et Haar og saadanne Øjne selv vilde indkræve sin Husleje, vilde denne Pinen og Plagen faa Ende og alt blive anderledes.

Og i denne selvsamme Time og Minut laa Patriarken — der om Formiddagen, førend Plageriet begyndte, var svævet gennem Gaarden som en Fredens Engel i den udtrykkelige Hensigt at fremkalde denne Tillid til sine glinsende Knuder og silkebløde Lokker — i denne selvsamme Time og Minut laa denne første Klasses Humbug paa tusinde Kanoner og flød tungt i sin udasede Dampbugserbaads lille Dokke hjemme, og sagde, idet han drejede sine Tommelfingre omkring hinanden:

„Et meget daarligt Stykke Arbejde i Dag, Pancks. Det forekommer mig, og jeg skylder mig selv at udtale det saa tydelig som muligt, at De burde have bragt mig mange flere Penge.“

FIRE OG TYVENDE KAPITEL.

Spaadomme.

Samme Aften fik lille Dorrit et Besøg af Plornish, som opnaaede at faa Avdiens hos hende paa Trappegangen uden for Døren, efter at han ved en gentagen Hosten havde ladet hende forstaa, at han ønskede at tale med hende under fire Øjne. Denne Hosten var saa paafaldende, at den maatte vække en Mistanke om, at hendes Fader, hvad hendes Arbejde som Syerske angik, var et Eksempel paa Rigtigheden af den Sætning, at ingen Mennesker er saa stokblinde som de, der ikke vil se.

„Der har været en Dame hjemme hos os i Dag, Miss Dorrit,“ hviskede Plornish, „og der var een til i Følge med hende, der ganske sikkert var en gammel Heks, hvis jeg ellers nogen Sinde har set en Heks. De kan ikke tro, hvorledes hun kunde snuppe en af!“

Den sagtmodige Plornish var i Førstningen aldeles ude af Stand til at faa sine Tanker bort fra Mr. F.'s Tante; „thi,“ sagde han til sin Undskyldning, „hun er saa sur som en Eddi-

kebrygger!“ Omsider løsrev han sig dog ved en Kraftanstrengelse saa meget fra dette Emne, at han kunde sige: „Men det er nu ikke hende, Talen egentlig er om. Den anden Dame, det er Mr. Casbys Datter, og staar han sig ikke godt, saa er det sandelig ikke Pancks's Skyld. For hvad Pancks angaar, saa slider han i det, alt hvad han kan, det kan jeg forsikre Dem.“

Plornish udtrykte sig som sædvanlig lidt dunkelt, men med samvittighedsfuldt Eftertryk.

„Og hvorfor hun kom hjem til os,“ vedblev han, „det var for at sige, at hvis Miss Dorrit vilde gaa efter denne Adresse — det er Mr. Casbys Hus — vilde det være hende kært at give hende noget Arbejde. Hun var en god, gammel Veninde, sagde hun udtrykkelig, af Mr. Clennam, og haabede at vise sig som en nyttig Veninde for *hans* Veninde. Det var hendes egne Ord. Og da hun gerne vilde vide, om Miss Dorrit kunde komme i Morgen tidlig, lovede jeg at tale med Dem, Miss, og forhøre mig og gaa derhen i Aften for at sige ja, eller, hvis De skulde et andet Sted hen i Morgen, naar.“

„Tak,“ sagde lille Dorrit. „Jeg kan godt komme i Morgen. Det er meget smukt af Dem; men De er jo altid saa venlig.“

Idet Plornish beskeden tilbageviste denne Ros, lukkede han Stuedøren op for hende og fulgte ind med hende med et saa kluntet Forsøg paa at give det Udseende af, at han slet ikke havde været ude, at hendes Fader, selv uden at have været synderlig mistroisk, maatte have lagt Mærke dertil; men i sin forekommende Bevidstløshed ænsede han det ikke. Efter en kort Samtale, hvori Plornish blandede sin tidligere Ærbødighed som Medlem med sit nuværende Privilegium som en beskeden Ven udefra, hvilket atter afdæmpedes af hans simple Stilling som Murer, tog han Afsked; men førend han gik, gjorde han en Runde i Fængslet og iagttog Keglespillet med de blandede Følelser, som var naturlige for en fordums Beboer, der havde sine Grunde til at tro, at det maaske kunde blive hans Skæbne at komme tilbage.

Efter at have betroet Maggy Opsynet med Huset, begav lille Dorrit sig tidlig den næste Morgen til det patriarkalske Telt. Fem Minutter før otte laa hendes Haand paa den patriarkalske Dørhammer, der sad saa højt, at hun med Nød og næppe kunde naa den.

Hun gav Pigen Mrs. Finchings Kort, og Pigen sagde hende, at „Miss Flora“ — Flora havde nemlig ved sin Tilbagekomst til det faderlige Tag atter antaget den Titel, under hvilken hun

havde levet der — endnu ikke var kommen ud fra sit Sovekammer, hvorfor hun maatte være saa god at gaa ind i Dagligstuen. Pligtskyldigst gik hun ind i Dagligstuen og forefandt der et til to Personer hyggelig dækket Frokostbord, hvorpaa der stod en Reservebakke til en tredje. Pigen forsvandt et Øjeblik og kom derpaa tilbage for at bede hende sætte sig paa en Stol ved Kaminen, tage sin Hat af og lade, som om hun var hjemme. Men da lille Dorrit var undselig og ikke vant til ved saadanne Lejligheder at lade, som om hun var hjemme, vidste hun ikke, hvorledes hun skulde bære sig ad dermed, og sad derfor endnu ved Døren med Hatten paa, da Flora en halv Time senere kom farende ind.

Det gjorde Flora saa ondt at have ladet hende vente, og, du gode Gud, hvorfor sad hun dog der i Kulden, i Stedet for at hun havde ventet at se hende sidde ved Kaminen og læse i Avisen, og havde den tankeløse Tøs ikke sagt hende Besked, og havde hun virkelig haft sin Hat paa hele Tiden, og hun maatte dog endelig lade hende tage den af! Og da Flora paa den venligste Maade af Verden havde taget den af, blev hun saa overrasket af det Ansigt, der viste sig, at hun sagde: „Men De er jo en rigtig sød lille en!“ og trykkede kærlig hendes Ansigt mellem sine Hænder.

Det hele gik saa hurtig, at lille Dorrit næppe fik Tid til at tænke paa, hvor venlig hun var, førend Flora ilede hen til Frokostbordet og begyndte at lade Munden løbe som en Kæp i et Hjul.

„Gør mig virkelig saa ondt at jeg netop i Dag skulde staa saa sildig op, da det var min Hensigt og mit Ønske at være færdig til at tage imod Dem naar De kom og sige Dem, at enhver, der havde interesseret Mr. Clennam halv saa meget maatte interessere mig og at De var hjertelig velkommen og at jeg var saa glad ved at se Dem men i det Sted kaldte de slet ikke paa mig og jeg kunde for den Sags Skyld gerne have ligget og snorket endnu og hvis De hverken holder af kogt Skinke — som der er mange der ikke gør foruden Jøderne og det er af Samvittighedsskrupler, som vi alle maa respektere, skønt jeg maa tilstaa at jeg vilde ønske at de var lige saa samvittighedsfulde naar de sælger os forfalskede Varer for ægte som ikke er Pengene værd, — saa vilde det virkelig bedrøve mig,“ sagde Flora.

Lille Dorrit takkede hende og sagde undselig, at Smørrebrød og Te var alt, hvad hun plejede —

„Sniksnak mit Barn, det vil jeg ikke vide noget af,“ sagde

Flora, idet hun med den største Ligegyldighed drejede Hanen om paa Temaskinen, saa at det varme Vand sprøjtede op i hendes Øjne, da hun bukkede sig for at se ned i Tepotten. „De er kommen her som en Veninde maa De vide, hvis De vil tillade mig at kalde Dem saaledes, og jeg vilde skamme mig for mig selv, hvis De kom her i nogen anden Egenskab og desuden talte Arthur Clennam i saadanne Udtryk — De er træt, mit Barn.“

„Nej, Frue.“

„De bliver saa bleg De er gaaet for langt førend De fik Frokost og De bor vist langt herfra og burde have kørt,“ sagde Flora, „Gud, Gud, er der ikke noget, De kunde have godt af?“

„Jeg befinder mig virkelig fuldkommen vel, Frue. Jeg takker Dem mange Gange, men jeg befinder mig vel.“

„Saa maa De ogsaa straks drikke Deres Te,“ sagde Flora, „og spise en Vinge af denne Kylling og en Bid Skinke, De maa ikke vente paa mig for jeg bringer altid selv denne Bakke ind til Mr. F.'s Tante, der spiser Frokost paa Sengen og en rar gammel Dame er hun og meget forstandig, det er Mr. F.'s Portræt der bag Døren og det ligner godt, skønt Panden er stor og hvad angaar den Søjle med Marmorgulv og Ballustrader og et Bjærg saa har jeg aldrig set ham i Nærheden deraf, hvilket ikke vilde være rimeligt i Vinhandelen, fortræffelig Mand, men slet ikke anlagt i den Retning.“

Lille Dorrit saa paa Portrættet, men fulgte kun meget flygtig Hentydningerne til dette Kunstværk.

„Mr. F. elskede mig saa højt at han aldrig kunde afse mig,“ sagde Flora, „skønt jeg naturligvis ikke kan sige, hvor længe det vilde have varet da han blev mig berøvet medens jeg endnu var en ny Kost, skikkelig Mand, men ikke poetisk mandig prosaisk men ikke romantisk.“

Lille Dorrit saa atter paa Portrættet. Kunstneren havde givet det et Hoved, der, fra et intellektuelt Synspunkt betragtet, vilde have været topsvært for en Shakespeare.

„Men det romantiske var,“ vedblev Flora, medens hun travlt lavede Mr. F.'s Tantes Franskbrød til, „som jeg uforbeholden sagde Mr. F. da han friede til mig og det vil forundre Dem at høre at han friede syv Gange til mig een Gang i en Droske een Gang i en Baad een Gang i een Kirkestol een Gang paa et Æsel og de andre Gange paa sine Knæ, det romantiske var flygtet med Arthur Clennams tidlige Dage, vore Forældre rev os fra hinanden vi blev til Marmor og den haarde Virkelig-

hed satte sig paa Tronen, Mr. F. sagde hvad der gjorde ham Ære at han vidste det godt og endog foretrak denne Tingenes Tilstand følgelig blev Ordet udtalt og Skæbnens Vilje fuldbyrdet og saaledes er Livet ser De og dog knækkes vi ikke men bøjer os og spis nu dygtig medens jeg gaar ind med Bakken."

Hun forsvandt og lod lille Dorrit gruble over Meningen af hendes usammenhængende Ord, men kom snart tilbage og begyndte selv at spise Frokost under stadig Snak.

„Ser De vel min bedste," sagde Flora, idet hun kom et Par Teskefulde af en brun Vædske, der lugtede ligesom Kognak, i sin Te, „jeg er nødt til omhyggelig at følge min Læges Forskrifter, uagtet Lugten ikke er behagelig da jeg er en svagelig Stakkel og maaske endnu ikke har forvundet det Stød jeg fik i min Ungdom af at græde i Værelset ved Siden af da jeg skiltes fra Arthur, har De kendt ham længe?"

Saa snart lille Dorrit havde fattet, at dette Spørgsmaal gjaldt hende — hvilket krævede Tid, da hendes Velynderindes galloperende Fart havde ladet hende blive et langt Stykke tilbage — svarede hun, at hun havde kendt Mr. Clennam lige siden hans Hjemkomst.

„Ganske rigtigt De kunde ikke have kendt ham før medmindre De havde været i Kina eller staaet i Brevveksling med ham og ingen af Delene er rimeligt," sagde Flora; „thi rejsende Folk bliver i Almindelighed mere eller mindre mahognibrune og det er De slet ikke og hvad det angaar at skrive Breve hvad skulde det vel have været om undtagen om Te? Saa det var altsaa hjemme hos hans Moder at De gjorde hans Bekendtskab, umaadelig forstandig og fast men skrækkelig streng burde være Moder til Manden med Jærnmasken."

„Mrs. Clennam har været god imod mig," sagde lille Dorrit.

„Virkelig? Det glæder mig sandelig at høre for da hun er Arthurs Moder kan det naturligvis ikke andet end være mig kært at faa en bedre Mening om hende end jeg før har haft, skønt hvad hun vil tænke om mig naar jeg tager paa Vej hvilket jeg sikkert vil gøre og hun sidder og stirrer paa mig ligesom Skæbnen i en Gangvogn — rædsom Sammenligning — svagelig men ikke hendes Skyld — det ved jeg ikke og kan aldrig tænke mig."

„Er mit Sytøj her, Frue?" spurgte lille Dorrit og saa sig frygtsomt om; „kan jeg tage det?"

„De flittige lille Fe," svarede Flora, idet hun igen tog en af de af hendes Læge foreskrevne Doser; „det har slet ingen Hast

og det er bedre at vi begynder med at blive fortrolige med Hensyn til vor fælles Ven — end af lutter Stivhed at blive, ikke De men jeg, ligesom den spartanske Dreng som jeg haaber De vil undskylde at jeg hentyder til for af alle de kedelige Drenge som gaar og roder sig ind i alle mulige Bekendtskaber er den Dreng dog den kedsommeligste."

Meget bleg i sit Ansigt satte lille Dorrit sig igen for at høre paa hende. „Men var det ikke bedst at jeg bestilte noget saa længe?" spurgte hun. „Jeg kan godt sy og høre paa een Gang, og det vil jeg helst, hvis jeg maa."

Hendes Alvor viste saa tydelig, at hun ikke var vel tilpas, naar hun var ledig, at Flora svarede: „Nu vel mit Barn, som De selv vil," og tog en Kurv med hvide Lommetørklæder frem. Glad satte lille Dorrit den ved Siden af sig, tog sin lille Syæske op af Lommen, traadte sin Naal og begyndte at sømme.

„Hvilke flinke Fingre De dog har," sagde Flora; „men er De ogsaa rigtig vel?"

„Ja, vist saa."

Flora lagde sine Fødder op paa Kamingitteret og satte sig i Lave til en rigtig god, romantisk Meddelelse. Hun begyndte straks, idet hun kastede med Hovedet, sukkede paa den mest betegnende Maade, brugte sine Øjenbryn en hel Del og undertiden saa paa det stille Ansigt, som bøjede sig over Sytøjet.

„De maa da vide mit Barn," sagde Flora, „skønt jeg ikke tvivler om at De allerede ved det ikke alene fordi jeg allerede saadan i Almindelighed har antydet det, men fordi jeg føler at jeg bærer det præget med gloende hvad det nu hedder paa min Pande at førend jeg gjorde Bekendtskab med den afdøde Mr. F. havde jeg været forlovet med Arthur Clennam, vi var alt for hinanden det var Livets Morgen det var Salighed det var Vanvid det var alt muligt af det Slags i den højeste Grad, da vi reves fra hinanden forvandledes vi til Sten og saaledes rejste Arthur til Kina og jeg blev den afdøde Mr. F.'s Marmorbrud."

Flora gottede sig umaadelig, idet hun med en dyb Stemme udtalte disse Ord.

„At skildre," sagde hun, „Stemningen hin Morgen da alt var Marmor indenfor og Mr. F.'s Tante kom bagefter i en Glaskaret som maa have været skammelig brøstfældig for ellers kunde den ikke være gaaet i Stykker to Gader fra Huset saa hun maatte bæres hjem paa en Sivstol ligesom en Guy Fawkes vil jeg ikke forsøge, nok sagt at Bryllupsgildet blev fejret som

en hul Formalitet nede i Spisesalen at Fader spiste for meget røget Laks og laa syg flere Uger derefter og at Mr. F. og jeg gjorde en Udflugt til Calais hvor Folk sloges om os paa Havnedæmningen saa at de skilte os ad skønt ikke for evig thi dertil var Tiden endnu ikke kommen."

Næsten uden at standse for at trække Vejret vedblev Marmorbruden med største Velbehag at lade Munden løbe.

„Jeg vil drage et Slør over hint drømmeriske Liv, Mr. F. var i godt Humør hans Appetit var god han syntes godt om Maden han fandt Vinen svag men velsmagende og alt gik godt, vi vendte tilbage til vor Bolig i Nærheden af London Dokke og satte Bo og inden vi endnu havde faaet Stuepigen fuldstændig overbevist om at sælge Fyldet i Reservedynen gik Podagraen op i Kroppen paa Mr. F. og tog ham med sig til en anden Sfære."

Med et Blik paa hans Portræt rystede hans efterladte Enke paa Hovedet og tørrede sine Øjne.

„Jeg ærer Mindet om Mr. F. som en agtværdig Mand og mageløs kærlig Ægtefælle, behøvede kun at nævne Asparges og de kom eller at lade falde et Vink om en eller anden velsmagende Drik og den kom i en Halvflaske ligesom ved Trylleri, det var ikke Sværmeri men Hyggelighed, jeg vendte tilbage til Faders Tag og levede ensomt nogle Aar indtil Fader en Dag kom dumpende ind og sagde at Arthur Clennam ventede paa mig nede, jeg gik ned til ham spørg mig ikke om hvorledes jeg fandt ham, undtagen at han stadig var ugift stadig uforandret."

Den mørke Hemmelighedsfuldhed, hvori Flora nu indhyllede sig, kunde have standset flere Fingre end de flinke Fingre, som syede i Nærheden af hende. De syede væk uden at standse, og det travle Hoved bøjede sig for at iagttage Stingene.

„Spørg mig ikke," sagde Flora, „om jeg endnu elsker ham eller om han endnu elsker mig eller om hvad Enden skal blive vi er omgivne af aarvaagne Øjne og det kan gerne være at vi er bestemt til at hentæres adskilte fra hinanden for maaske aldrig mere at genforenes, ikke et Ord ikke et Aandedræt ikke et Blik der kunde røbe os alt maa være tyst som Graven det maa derfor ikke forundre Dem hvis jeg skulde synes forholdsvis kold imod Arthur eller Arthur skulde synes kold imod mig, vi har skæbnesvangre Grunde, det er nok at vi forstaar dem, stille!"

Alt dette sagde Flora med en saa hovedkulds Heftighed, som om hun troede det. Der er næppe Tvivl om, at hun, naar

hun havde arbejdet sig op i ægte Havfruestemning, virkelig troede, hvad hun selv sagde.

„Stille!“ gentog Flora. „Jeg har nu sagt Dem alt der er nu Fortrolighed imellem os stille, for Arthurs Skyld skal jeg stedse vise mig som Deres Veninde min kære Pige og i Arthurs Navn kan De stedse stole paa mig.“

De flinke Fingre lagde Sytøjet til Side, og den lille Skikkelse stod op og kyssede hendes Haand. „De er saa kold,“ sagde Flora, idet hun gik over til sin egen naturlige, godmodige Tone og vandt betydelig ved denne Forandring. „De maa ikke arbejde i Dag, De er bestemt ikke vel, De er bestemt ikke stærk.“

„Jeg føler mig kun lidt overvældet af Deres Godhed og af Mr. Clennams Godhed at betro mig til en, han har kendt og elsket saa længe.“

„Ja ved De hvad, mit Barn,“ sagde Flora, der havde en afgjort Tilbøjelighed til at være ærlig, naar hun kun gav sig Tid til at tænke derpaa, „det er lige saa godt nu at lade den Fugl flyve, thi jeg tør med alt det dog ikke indestaa for, dog det siger intet, læg Dem lidt!“

„Jeg har altid været stærk nok til at gøre, hvad jeg vil, og vil snart befinde mig bedre,“ svarede lille Dorrit med et svagt Smil. „Jeg er bleven overvældet af Taknemmelighed, det er det hele. Naar jeg staar lidt ved Vinduet, gaar det nok over.“

Flora aabnede et Vindue, satte hende i en Lænestol ved det og trak sig betænksomt tilbage til sin forrige Plads. Det blæste noget, og den friske Vind bragte snart Blodet tilbage i lille Dorrits Kinder. Faa Minutter efter vendte hun tilbage til sin Sykurv, og hendes flinke Fingre var lige saa flinke som før.

Medens hun fortsatte sit Arbejde, spurgte hun Flora om Mr. Clennam havde sagt hende, hvor hun opholdt sig, og da Flora svarede nej, sagde lille Dorrit, at hun nok forstod, hvorfor han havde været saa hensynsfuld, men at hun var overbevist om, at han vilde bifalde, at hun betroede Flora sin Hemmelighed. Efter at have faaet et opmuntrende Svar, sammentrængte hun sin Levnedsbeskrivelse i nogle faa Ord om sig selv og en glødende Lovtale over sin Fader, og Flora hørte paa det hele med en naturlig Deltagelse, som forstod det hele fuldt vel, og hvori der ikke var noget usammenhængende.

Da Spisetiden kom, tog Flora sin ny Protegé under Armen, førte hende ned og forestillede hende for Patriarken og Pancks, der allerede befandt sig i Spisestuen og ventede paa at komme

til at begynde, (Mr. F.'s Tante laa imidlertid aftaklet oppe paa sit Værelse). Disse Herrer modtog hende i Overensstemmelse med deres Karakter, idet Patriarken syntes at vise hende en uvurderlig Tjeneste ved at sige, at det glædede ham at se hende, og Pancks udblæste sin Yndlingslyd som en Hilsen. Under disse ny Omgivelser vilde hun i ethvert Tilfælde have været meget undselig, især da Flora nødte hende til at drikke et Glas Vin og spise af det bedste, der var paa Bordet; men den Tvang, hun følte, forøgedes i høj Grad af Pancks. Denne Herres Adfærd bragte hende først til at tro, at han var Portrætmaler, saa vist saa han paa hende, og saa tit skottede han til den lille Noticebog, der laa ved Siden af ham, men da hun bemærkede, at han intet Udkast gjorde, men kun talte om Forretninger, begyndte hun at fatte Mistanke om, at han var en af hendes Faders Kreditorer, hvis Tilgodehavende var optegnet i Bogen, og fra dette Synspunkt betragtet, blev hans Blæsen et Udtryk for Forurettelse og Utaalmodighed og enhver af hans lydeligere Prustninger et Forlangende om Betaling.

Men ud af denne Vildfarelse blev hun bragt ved en usædvanlig og paafaldende Adfærd fra Pancks's Side. Hun var staaet fra Bordet for en halv Time siden og sad alene og syede. Flora var gaaet bort for at lægge sig inde i Værelset ved Siden af, og samtidig med denne Bortgang havde en Lugt af noget at drikke udbredt sig i Huset. Med sin filantropiske Mund aaben, laa Patriarken og sov trygt under et gult Lommetørklæde i Spisestuen. Medens alt saaledes var roligt, traadte Pancks sagte frem for hende og nikkede høflig.

„De sidder vel og keder Dem saa smaat, Miss Dorrit?" spurgte han med dæmpet Stemme.

„Nej, Sir, slet ikke," svarede lille Dorrit.

„Travlt, ser jeg," bemærkede han og sneg sig Tomme for Tomme ind i Stuen. „Hvad er dette for noget?"

„Lommetørklæder."

„Ih nej, se en Gang, det havde jeg aldrig troet!" sagde Pancks. Han saa slet ikke paa dem, men kun paa lille Dorrit. „Maaske vil De gerne vide, hvem jeg er. Skal jeg sige Dem det? Jeg er en Spaamand."

Lille Dorrit begyndte nu at tro, at han var gal.

„Jeg tilhører med Liv og Sjæl min Principal," sagde Pancks; „De saa min Principal spise til Middag. Men undertiden gør jeg ogsaa lidt i det andet Fag; i Stilhed, i al Stilhed, Miss Dorrit."

Lille Dorrit saa tvivlende og ikke uden Uro paa ham. „Jeg vilde meget gerne se den indvendige Flade af Deres Haand. Jeg kunde have Lyst til at tage den i Øjesyn. Men lad mig ikke falde Dem til Ulejlighed.“

Han faldt for saa vidt til Ulejlighed, som han slet ikke var kærkommen der; men hun lagde dog sit Sytøj paa sit Skød og udstrakte sin højre Haand med Fingerbøllet paa.

„Mange Aars Slid og Slæb, hvad?“ sagde Pancks sagte og berørte Haanden med sin plumpe Pegefinger. „Men hvortil er vi ellers skabte? Ikke til andet. Halløj!“ udbrød han, idet han betragtede Stregerne i Haanden. „Hvad er dette med Jernstænger for? En Stiftelse! Og hvad er det med en graa Slobrok og en sort Fløjls Hue? Det er en Fader! Og hvad er dette med en Klarinet? Det er en Farbroder! Og hvad er dette i Dansesko? Det er en Søster! Og hvad er dette, der driver saa ørkesløst om? Det er en Broder! Og hvad er dette, der tænker for dem allesammen? Ih, det er jo Dem, Miss Dorrit!“

Hendes Øjne mødte hans, idet hun forundret saa ham ind i Ansigtet, og hun tænkte, at han trods sine skarpe Øjne var en behageligere og venligere Mand, end hun havde troet ved Bordet. Hans Øjne fæstede sig straks efter igen paa hendes Haand, og Lejligheden til at stadfæste eller berigtige dette Indtryk gik saaledes tabt for hende.

„Men Pokker staar i det,“ mumlede Pancks, idet han med sin klodsede Finger forfulgte en Linie i hendes Haand, „er det ikke mig der i Krogen? Hvad bestiller jeg der? Hvad er det, der er bag ved mig?“

Han førte sin Finger langsomt ned til Haandleddet og rundt omkring dette og lod, som om han paa Bagsiden af Haanden søgte efter, hvad der var bag ved ham.

„Er det noget slemt?“ spurgte lille Dorrit smilende.

„Pokker heller!“ sagde Pancks. „Hvad tror De vel, det er værd?“

„Det maa jeg spørge Dem om; det er ikke mig, der er Spaamanden.“

„Rigtigt,“ sagde Pancks. „Hvad er det værd? Det vil De nok faa at vide, Miss Dorrit.“

Efter lidt efter lidt at have sluppet Haanden gentog han langsomt: „Husk paa, hvad jeg siger. De vil nok faa det at vide, Miss Dorrit.“

Hun kunde ikke undgaa at vise, at hun var højlig overra-

sket, om det saa kun var, fordi han vidste saa god Besked om hende.

„Ah! Der har vi det!“ sagde Pancks og pegede paa hende. „Miss Dorrit, ikke saaledes, aldrig!“

Mere forbavset og lidt mere forskrækket end før, saa hun paa ham for at søge en Forklaring af hans Ord.

„Ikke saaledes,“ sagde han, idet han med den største Alvor efterlignede hendes forbavsede Udtryk og Væsen, tilsyneladende paa en mere grotesk Maade, end han havde tilsigtet. „Ikke saaledes. Se aldrig paa mig, lige meget naar, lige meget hvor. Jeg er ikke til for Dem. Bryd Dem aldrig om mig. Tal ikke om mig. Ænsmig ikke. Er det en Aftale, Miss Dorrit?“

„Jeg ved næppe, hvad jeg skal sige,“ svarede lille Dorrit helt forbavset. „Hvorfor?“

„Fordi jeg er en Spaamand. Zigøjneren Pancks. Jeg har endnu ikke spaaet Dem saa meget af Deres Skæbne, Miss Dorrit, at jeg har sagt Dem, hvad det er, der er bag ved mig paa den lille Haand. Jeg har sagt Dem, at De nok vil faa det at vide. Er det en Aftale, Miss Dorrit?“

„En Aftale, at — jeg —“

„Ikke maa ænse mig andre Steder end her, med mindre jeg først nærmer mig Dem. Ikke maa bryde Dem om mig, naar jeg kommer og gaar. Det er meget let; De taber ikke noget derved; jeg er ikke smuk, jeg er ingen Selskabsmand, jeg er kun min Principals Skruppekost. De behøver kun at tænke: „Ah, Zigøjneren Pancks, som er ude at spaa — han vil en Dag sige mig Resten af min Skæbne — jeg vil nok en Gang faa den at vide. Er det en Aftale, Miss Dorrit?“

„Ja—a,“ stammede lille Dorrit, der var bleven helt fortumlet, „jeg tror nok, saa længe De ingen Fortræd gør.“

„Godt!“ Han skottede til Sideværelset. „Ærlig Sjæl, men ubetænksom og en Sladderhank, Miss Dorrit.“ Dermed gned han sig i Hænderne, som om Samtalen havde været særdeles tilfredsstillende for ham, arbejdede sig prustende hen til Døren og forsvandt med et Nik.

Var lille Dorrit bleven over al Maade forvirret over sin ny Bekendts forunderlige Adfærd og over at se sig indviklet i denne sælsomme Overenskomst, saa blev hendes Forvirring ikke ringere under de paafølgende Begivenheder. Foruden at Pancks benyttede enhver Lejlighed, der frembød sig i Casbys Hus, til at skotte til hende og pruste ad hende paa en betydningsfuld

Maade — hvilket ikke havde stort at betyde ovenpaa det, han allerede havde gjort — begyndte han at trænge sig ind i hendes daglige Liv. Hun saa ham stadig paa Gaden. Naar hun kom til Casbys, var han der. Naar hun var hos Mrs. Clennam, indfandt han sig der under et eller andet Paaskud, ligesom for at holde Øje med hende. Der var ikke gaaet otte Dage, førend hun traf ham i Arrestforvarerboligen, talende med Arrestforvareren, tilsyneladende som en god gammel Bekendt. Dernæst overraskedes hun ved at se ham bevæge sig lige saa frit inden for Fængslet; ved at høre, at han havde indfundet sig blandt Gæsterne ved hendes Faders Søndagsavdiens; ved at se ham Arm i Arm med en Ven fra Stiftelsen i Gaarden; ved af Rygtet at erfare, at han en Aften havde udmærket sig i Klubben, som samlede sig i Hyggeligheden, ved at holde en Tale til Medlemmerne, synge en Vise og traktere Selskabet med 5 Gallons Øl — en vanvittig Beretning tilføjede en Skæppe Rejer. Det Indtryk, som disse Fænomener gjorde paa Plornish, naar han paa sine trofaste Besøg blev Vidne til dem, satte lille Dorrit i en næsten lige saa stor Forundring som Fænomenerne selv. De syntes at kneble og binde ham. Han kunde kun stirre og svagt stamme, at det ikke vilde blive troet nede i det „Blødende Hjerte", at dette var Pancks; men for Resten sagde han ikke mere hverken med Ord eller Tegn, ikke engang til lille Dorrit. Pancks satte Kronen paa sin gaadefulde Optræden ved at gøre Bekendtskab med Tip og om Søndagen slentre omkring i Stiftelsen ved denne unge Mands Arm. Han gav sig aldrig af med lille Dorrit undtagen een eller to Gange, da han tilfældigvis kom tæt hen til hende, og der ingen andre var i Nærheden. Saa sagde han kun i Forbigaaende med et venskabeligt Blik og en opmuntrende Prusten: „Zigøjneren Pancks — spaar."

Lille Dorrit stræbte og arbejdede som sædvanlig, medens hun forundrede sig over alt dette, men gemte sin Forundring saaledes, som hun fra sin tidligste Ungdom havde gemt mange tungere Byrder i sit eget Bryst. Der var foregaaet og foregik endnu stadig en Forandring med det taalmodige Hjerte. Hver Dag fandt hende mere tilbageholden end den foregaaende. At gaa ubemærket ind og ud af Fængslet og i det hele taget at blive overset og glemt var hendes højeste Ønske.

Og til sit eget Værelse, dette Værelse, som svarede saa lidet til hendes Ungdom og Karakter, tyede hun med Glæde, saa ofte hun kunde uden at forsømme sine Pligter. Der var

Tider paa Eftermiddagen, naar der kom fremmede for at spille et Slag Kort med hendes Fader, da hun kunde undværes og helst maatte være borte. Da svævede hun gennem Gaarden, klavrede op ad de mange Trappetrin, der førte til hendes Værelse, og satte sig ved Vinduet. Mange Figurer dannede Piggene paa Muren, mange lette Skikkelser flettede det stærke Jern sig i, mange gyldne Straaler faldt der paa Rusten, medens lille Dorrit sad der og grublede. Undertiden fremkom der ny Slyngninger i det grusomme Mønster, naar hun saa det gennem en Strøm af Taarer; men hvad enten det tog sig smukt ud eller blev endnu mere haardt og strengt, saa higede hun i sin Ensomhed efter at se over og under og igennem det og saa alt stemplet med dette uudslettelige Mærke.

Et Kvistkammer, og det et Kvistkammer i Marshalsea Fængslet, var lille Dorrits Værelse. Hvor pænt det end blev holdt, var det dog stygt i sig selv og havde lidet andet end Renlighed og frisk Luft til Smykke; thi den Smule Pynt, hun havde været i Stand til at købe, var gaaet til hendes Faders Værelse. Men alligevel røbede hun en voksende Forkærlighed for dette kummerlige Sted og befandt sig allerbedst, naar hun sad alene der. Da hun derfor en Eftermiddag under de Panckske Mysterier sad ved Vinduet og hørte Maggys velkendte Fodtrin komme op ad Trappen, blev hun helt urolig af Frygt for at blive kaldt bort. Alt som Maggys Skridt kom nærmere, skælvede og bævede hun, og det var med Nød og næppe, at hun kunde tale, da Maggy omsider viste sig.

„Med Forlov, lille Moder," sagde Maggy og snappede efter Vejret, „Du maa komme ned og tale med ham. Han er her."

„Hvem, Maggy?"

„Ih, naturligvis Mr. Clennam. Han er inde hos din Fader, og han sagde til mig: Maggy, sagde han, vil De ikke være saa god at gaa hen og sige, at det kun er mig?"

„Jeg er ikke rigtig rask, Maggy. Jeg vil helst blive her. Jeg vilde lige til at lægge mig. Se, nu har jeg lagt mig for at lindre mit Hoved. Hils ham venlig fra mig og sig ham, at jeg ikke er rask, ellers var jeg kommen."

„Men det er dog slet ikke høfligt af dig, lille Moder," sagde den stirrende Maggy, „saaledes at vende Ansigtet bort."

Maggy var meget tilbøjelig til at se en personlig Fornærmelse i alt. „Og saa holder du oven i Købet begge dine Hænder for Ansigtet!" vedblev hun. „Kan du ikke taale, at en stakkels Pige ser paa dig, maatte du hellere sige hende det

straks, i Stedet for at gemme dig for hende og saare hendes Følelser og knuse Hjertet paa den lille Stakkel.“

„Det er for at skaffe mit Hoved Lindring, Maggy.“

„Naa, græder du for at lindre dit Hoved, lille Moder, saa lad ogsaa mig græde. Du maa ikke beholde al Graaden for dig selv,“ indvendte Maggy, „det er at være alt for graadig.“ Og straks begyndte hun at flæbe.

Kun med Møje var hun at formaa til at gaa tilbage med den Besked, hun havde faaet; men Løftet om at faa en Historie — fra gammel Tid hendes største Fornøjelse — paa det Vilkaar, at hun udrettede sit Ærinde ordentligt og lod sin lille Moder være ene en Time endnu, i Forbindelse med en Anelse hos Maggy om, at hun havde glemt sit gode Humør ved Foden af Trappen, gjorde Udslaget. Bort gik hun altsaa, idet hun hele Vejen mumlede ved sig selv den Besked, hun skulde bringe, for ikke at glemme den, og kom tilbage til den bestemte Tid.

„Det gjorde ham meget ondt, kan jeg sige dig,“ meldte hun, „og han vilde have sendt Bud efter en Doktor. Og han kommer igen i Morgen, gør han, og jeg tror ikke, at han sover godt i Nat, fordi han hørte, at du havde Hovedpine, lille Moder. Aah Gud, har du nu grædt igen?“

„Ja lidt, tror jeg, Maggy.“

„Lidt? Aah!“

„Men nu er det forbi — rent forbi, Maggy. Og mit Hoved er bedre og ikke saa hedt, og jeg er ganske rask. Jeg er meget glad ved, at jeg ikke gik ned.“

Hendes store, stirrende Barn omfavnede hende ømt, glattede hendes Haar og badede hendes Pande og Øjne med koldt Vand; hendes sædvanlige Kejtethed var helt forsvunden. Derpaa knugede hun hende atter, jublede over at se hende rask igen og satte hende paa hendes Stol ved Vinduet. Hen ved Siden af denne Stol slæbte hun saa med krampagtige Anstrengelser, som slet ikke behøvedes, den Kasse, som udgjorde hendes Sæde, naar der blev fortalt Historier, satte sig paa den, omfavnede sine egne Knæ og sagde med en glubende Begærlighed efter Historier og med vildt opspilede Øjne:

„Naa, lille Moder, lad os nu faa en god en!“

„Hvad skal den være om, Maggy?“

„Aa, lad os faa noget om en Prinsesse,“ sagde Maggy, „og hun skal være en af de ægte. Saadant noget rigtig utroligt, hvad!“

Lille Dorrit tænkte sig et Øjeblik om og begyndte derpaa med et noget sørgmodigt Smil paa sit Ansigt, som farvedes rødt af den nedgaaende Sol:

„Nu skal du høre, Maggy; engang var der en mægtig Konge, der havde alt, hvad han kunde ønske sig, og en hel Del mere. Han havde Guld og Sølv, Diamanter og Rubiner, Rigdomme af alle Slags. Han havde Paladser og han havde —"

„Hospitaler," afbrød Maggy hende. „Lad ham have Hospitaler, for de er saa hyggelige. Hospitaler med Masser af Kyllinger."

„Ja, dem havde han nok af, og han havde nok af alt."

„Nok af brunede Kartofler, for Eksempel?" spurgte Maggy.

„Nok af enhver Ting."

„Gud!" Maggy lo, saa det klukkede, og knugede sine Knæ. „Hvor det maa have været dejligt!"

„Denne Konge havde en Datter, som var den klogeste og dejligste Prinsesse, man nogen Sinde havde set. Som Barn kunde hun alle sine Lektier, førend hendes Lærere havde lært hende dem, og da hun var bleven voksen, var hun et af Verdens Underværker. Naa, i Nærheden af det Palads, hvor denne Prinsesse boede, laa der en Hytte, og i den boede en lille, spinkel, fattig Kvinde ganske alene."

„En gammel Kvinde," sagde Maggy med et velbehageligt Smask med Læberne.

„Nej, ingen gammel Kvinde, hun var tværtimod ganske ung."

„Det undrer mig, at hun ikke var bange," sagde Maggy. „Men bliv bare ved."

„Prinsessen kom næsten hver Dag forbi Hytten, og hver Gang hun kørte forbi i sin smukke Karet, saa hun den fattige, lille Kvinde spinde paa sin Rok, og hun saa den lille Kvinde, og den lille Kvinde saa paa hende. En Dag lod hun Kusken holde et Stykke fra Hytten og steg ud og gik hen og tittede ind ad Døren, og der sad som sædvanlig den fattige, lille Kvinde og spandt paa sin Rok, og hun saa paa Prinsessen, og Prinsessen saa paa hende."

„Som om de vilde prøve, hvem der kunde se længst uden at blinke," sagde Maggy. „Men bliv ved, lille Moder."

„Prinsessen var en saa vidunderlig Prinsesse, at hun havde den Evne, at hun kendte alle Hemmeligheder, og hun sagde til den lille Kvinde: Hvorfor gemmer du den der? Saa mærkede hun straks, at Prinsesen vidste, hvorfor hun boede saa

ganske alene, og hun knælede ved Prinsessens Fødder og bad hende ikke forraade hende. Nej, sagde Prinsessen, jeg skal aldrig forraade dig. Lad mig se den. Derpaa lukkede den lille Kvinde Skoddet for Vinduet i Hytten og laasede Døren, og skælvende fra Hoved til Fod af Frygt for, at nogen skulde belure hende, aabnede hun et meget hemmeligt Sted og viste Prinsessen en Skygge."

„Gud!" sagde Maggy.

„Det var Skyggen af en, som for længe siden var gaaet forbi; af en, som for længe siden var gaaet langt, langt bort, for aldrig, aldrig mere at komme tilbage. Den var smuk at se til, og da den lille Kvinde viste Prinsessen den, var hun saa stolt af den, som om det var en stor Skat. Da Prinsessen havde betragtet den en Stund, sagde hun til den lille Kvinde: Og du holder Vagt over den hver Dag? Og hun slog Øjnene ned og hviskede Ja, hvorpaa Prinsessen sagde: Sig mig hvorfor? Hertil svarede den anden, at der aldrig var kommet nogen saa god og kærlig den Vej, og at det for det første var derfor. Tillige sagde hun, at ingen savnede den, at ingen tabte noget ved den, at det var en, som var gaaet bort til dem, der ventede paa ham —"

„Denne var altsaa en Mand?" afbrød Maggy hende. Lille Dorrit svarede frygtsomt: „Ja, det troede hun," og vedblev derpaa: „— Var gaaet bort til dem, der ventede paa ham, og at denne Erindring ikke var stjaalen fra nogen. Prinsessen sagde, at det nu var godt nok; men naar Hytteboersken døde, vilde den blive opdaget derinde. Den lille Kvinde svarede nej; naar den Tid kom, vilde den synke stille ned i hendes egen Grav og aldrig blive funden."

„Naa, det maa jeg sige!" udbrød Maggy. „Men bliv ved, bliv ved!"

„Prinsessen blev meget forbavset over at høre dette, som du nok kan begribe, Maggy."

„Og det havde hun ogsaa god Grund til," sagde Maggy.

„Og hun besluttede derfor at passe paa den lille Kvinde og se, hvad det blev til. Hver Dag kørte hun i sin smukke Karet forbi Hyttedøren og saa stadig den lille Kvinde, og den lille Kvinde saa paa hende. En Dag stod Rokken stille, og den lille Kvinde var ikke at se. Da Prinsessen forhørte sig om, hvorfor Rokken var gaaet i Staa, og om hvor den lille Kvinde var, fik hun at vide, at Rokken var gaaet i Staa, fordi der ikke var nogen til at dreje den, eftersom den lille Kvinde var død."

„De skulde have bragt hende paa Hospitalet," sagde Maggy; „saa var hun nok bleven rask."

„Da Prinsessen havde grædt ganske lidt over Tabet af den lille Kvinde, tørrede hun sine Øjne og steg ud af sin Karet og gik hen til Hytten og tittede ind ad Døren. Nu var der ingen, som saa paa hende, og ingen, hun kunde se paa, og hun gik derfor lige ind og søgte efter den gemte Skygge. Men der var ikke Spor af den at finde noget Sted, og deraf vidste hun, at den lille Kvinde havde sagt Sandhed, og at den aldrig vilde volde nogen den ringeste Ulejlighed, men var sunken stille ned i hendes egen Grav, og at hun og den nu hvilede sammen i Fred."

„Nu er Historien ude, Maggy."

Den nedgaaende Sol skinnede saa klart paa lille Dorrits Ansigt, da hun saaledes kom til Ende med sin Historie, og hun holdt Haanden i Vejret for at skygge for det.

„Blev hun gammel?" spurgte Maggy.

„Det ved jeg ikke," sagde lille Dorrit. „Men det vilde være kommet ud paa eet, om hun saa var bleven aldrig saa gammel."

„Vilde det virkelig? Ja, det vilde det sagtens," sagde Maggy og sad og stirrede og grublede. Hun sad saa længe med Øjnene vidt opspilede, at lille Dorrit til sidst, for at lokke hende bort fra Kassen, stod op og saa ud ad Vinduet. Idet hun tittede ned i Gaarden, saa hun Pancks gaa forbi og i Forbigaaende skele op til hende.

„Hvem er det, lille Moder?" spurgte Maggy, der var gaaet hen til hende. „Jeg ser ham saa tit gaa ud og ind."

„Jeg har hørt sige, at det skal være en Spaamand," sagde lille Dorrit. „Men jeg tror ikke, at han kan sige ret mange Mennesker deres Skæbne, ikke engang hvorledes den har været, eller hvorledes den er."

„Mon han kunde have sagt Prinsessen hendes?"

Lille Dorrit, der saa grublende ned i Fængslets mørke Dal, rystede paa Hovedet.

„Heller ikke den lille Kvindes?" spurgte Maggy.

„Nej," svarede lille Dorrit, medens den nedgaaende Sol kastede et stærkt Lys over hende. „Men lad os gaa bort fra Vinduet."

FEM OG TYVENDE KAPITEL.

Sammensvorne og andre.

Pancks havde sin private Bolig i Pentonville, hvor han logerede paa anden Sal hos en Prokurator i en meget lille Forretning, hvis Forstuedør inden for Gadedøren bevægede sig som en Fjeder og sprang op med et Smæld, ligesom en Fælde. Paa Vinduet oven over Gadedøren stod: *Rugg, Generalagent, Regnskabsfører, indkræver Regninger.*

Denne i sin strenge Simpelhed majestætiske Indskrift vendte ud til en lille Strimmel Have, som stødte op til den sandede Landevej, og hvor nogle faa støvede Blade hang bedrøvelig med Hovedet og førte en grumme kummerlig Tilværelse. En Skrivelærer boede paa første Sal og oplivede Havestakittet med Glasskabe med udvalgte Prøver paa, hvad hans Elever havde været, førend de havde faaet seks Timer, og medens hele hans talrige Børneflok fik Bordet til at ryste, og hvad de var blevne til efter at have faaet seks Timer, og naar Børneflokken blev holdt i Ave. Pancks Bolig indskrænkede sig til et luftigt Sovekammer. Desuden havde han med sin Vært, Mr. Rugg, truffet den Overenskomst, at han mod Erlæggelsen af visse nærmere fastsatte Summer og efter foregaaende mundtlig Varsel skulde være berettiget til om Søndagen at deltage i Frokosten, Middagsmaden, Teen eller Aftensmaden, det være sig et enkelt Maaltid eller samtlige Maaltider, sammen med Mr. og Miss Rugg i Bagstuen.

Miss Rugg var en Dame med en lille Formue, som hun havde skaffet sig tillige med en stor Anseelse i Nabolaget, ved at hendes Hjerte var blevet grusomt sønderslidt og hendes Følelser mishandlede af en midaldrende, i Nærheden boende Bager, hvem hun efter Faderens Tilskyndelse havde fundet det nødvendigt at sagsøge til Erstatning for Brud paa Ægteskabsløfte. Efter at Miss Ruggs Sagfører ved denne Lejlighed havde skældt Bageren ud, saa meget som han kunde forlange for et Beløb af tyve Guineer, efter en Takst af omtrent atten Pence pr. Epitheton, var Bageren bleven idømt en tilsvarende Erstatning og led endnu af og til Forfølgelse af Ungdommen i Pentonville. Miss Rugg derimod, som var omgiven af Lovens Majestæt og havde faaet sin Skadeserstatning anbragt i offentlige Papirer, nød almindelig Agtelse.

I Selskab med Mr. Rugg, der havde et rundt, hvidt Ansigt, som om hele hans Evne til at rødme for længst var bleven tappet af ham, og som havde et forpjusket gult Haar ligesom en opslidt Kaminkost; og i Selskab med Miss Rugg, hvis Ansigt var fuldt af smaa Nankins Pletter ligesom Skjorteknapper, og hvis egne gule Fletninger var mere stride end yppige, havde Pancks i de sidste Aar plejet at spise til Middag om Søndagen, og to Gange om Ugen eller saa deltaget i en Souper, bestaaende af Brød, hollandsk Ost og Porter. Han var et af de faa giftefærdige Mandfolk, hvem Miss Rugg ikke indgød Rædsel, idet han beroligede sig med det Ræsonnement, at det for det første „ikke vilde lykkes anden Gang“, og for det andet, „at det ikke var Umagen værd at lægge an paa ham“, og beskyttet af denne dobbelte Rustning, prustede Pancks ubekymret ad Miss Rugg.

Hidtil havde Pancks gjort faa eller ingen Forretninger i sin Bolig i Pentonville undtagen i Retning af at sove; men nu da han var bleven Spaamand, sad han ofte indelukket efter Midnat med Rugg i dennes Kontor, ja brændte endog efter disse sildige Timer Lys i sit Sovekammer. Skønt hans Pligter som hans Principals Skrubbekost ingenlunde formindskedes, og skønt denne Tjeneste ingen anden Lighed havde med et Rosenleje, end at der fandtes mange Torne i den, lagde dog en eller anden ny Industrigren idelig Beslag paa ham. Naar han om Aftenen lod Patriarken sejle sin egen Sø, var det kun for at tage en navnløs Skude paa Slæb og arbejde videre paa en frisk i andre Farvande.

Overgangen fra et personligt Bekendtskab med den ældre Chivery til at blive forestillet for hans elskværdige Hustru og utrøstelige Søn kan maaske have været let nok; men hvad enten den nu havde været let eller ikke, saa kom Pancks snart saa vidt. Et Par Uger efter at han første Gang havde vist sig i Stiftelsen, var han som hjemme i Familien og lagde i Særdeleshed Vind paa at komme paa en god Fod med den unge John. Dette lykkedes ham saa godt, at han fik denne smægtende Hyrde lokket bort fra Lunden og fristet til at paatage sig hemmelighedsfulde Ærinder, som med ubestemte Mellemrum bragte ham til at forsvinde flere hele Dage ad Gangen. Den forstandige Mrs. Chivery, der højlig forundrede sig over denne Forandring, vilde have gjort Indsigelse imod den som fordærvelig for det højlandske Sindbillede paa Dørstolpen, hvis ikke to mægtige Grunde havde været, den ene, at hendes Søn John ansporedes til at fatte en levende Interesse for den Forretning,

som disse Udflugter mentes at fremme — og det ansaa hun for at være godt for hans synkende Mod — og den anden, at Pancks i Fortrolighed havde lovet at give hende en rigelig Erstatning for hendes Søns Tid. Forslaget udgik fra ham selv og var indklædt i de kraftige Ord: „Om ogsaa Deres John er svag nok til ikke at tage imod det, hvorfor skulde saa De ikke tage imod det? En Forretning er en Forretning, og derfor, ganske imellem os, her er Pengene.“

Hvad Chivery tænkte om disse Ting, eller hvor meget eller hvor lidt han vidste om dem, var aldrig til at faa ud af ham. Han var en Mand af faa Ord, og han var kommen i den fagmæssige Vane at lukke for alting. Han lukkede lige saa omhyggelig for sig selv som for Gældsfangerne, ja endog den Maade, hvorpaa han slugte sine Maaltider, kan have været en Del af et ensartet Hele; men der er ikke Spørgsmaal om, at han i alle Henseender holdt sin Mund lige saa fast lukket som Marshalsea Fængslets Dør. Han aabnede den aldrig uden Grund. Naar det var nødvendigt at lade noget slippe ud, aabnede han den en lille Smule, holdt den netop saa længe aaben, som det var nødvendigt, og lukkede den igen. Ligesom han vilde spare sig Ulejlighed ved Marshalsea Fængslets Dør, og naar han saa en fremmed komme over Gaarden, lade en anden fremmed, der vilde ud, vente nogle Øjeblikke, for at een Drejning med Nøglen kunde være nok for dem begge, saaledes kunde han ofte holde en Bemærkning tilbage, naar han mærkede, at en anden var paa Vejen til hans Læber, og lade dem begge slippe ud paa een Gang. Hvad det angik, at der i hans Ansigt skulde findes en Nøgle til, hvad han gemte paa i sit Indre, da gav Nøglen til Marshalsea Fængslet lige saa tydelig Oplysning om de individuelle Karakterer og Livshistorier, for hvilke den lukkede op og i.

At Pancks kunde lade sig bevæge til at indbyde nogen til Middag i Pentonville, var en enestaaende Begivenhed i hans Almanak. Imidlertid indbød han den unge John til Middag og bragte ham endog inden for Skudvidden af Miss Ruggs paa Grund af deres Kostbarhed farlige Yndigheder. Gildet var berammet til en Søndag, og Miss Rugg farcerede egenhændig et Lammebryst med Østers og sendte det til Bageren — ikke den Bager, men et konkurrerende Etablissement. Indkøb af Appelsiner, Æbler og Nødder blev ligeledes gjorte, og Rom bragte Pancks hjem med Lørdag Aften for at glæde Gæstens Hjerte.

Det var imidlertid ikke det velbesatte Bord, der spillede

Hovedrollen ved Gæstens Modtagelse; det, der gav den dens særlige Præg, var den Hjertelighed og Deltagelse, hvormed de kom ham i Møde. Da den unge Johan indfandt sig Klokken halv to, uden den Elfenbens Haand og Vesten med de gyldne Kviste — lig Solen berøvet sin Glans af mørke Uvejrsskyer — forestillede Pancks ham for de to gulhaarede Rugg'er som den unge Mand, han saa ofte havde omtalt som Miss Dorrits Tilbeder.

„Det glæder mig," sagde Rugg, idet han særlig tiltalte ham i denne Egenskab, „at have den sjældne Tilfredstillelse at gøre Deres Bekendtskab. Deres Følelser gør Dem Ære. De er ung; gid De aldrig maa overleve Deres Følelser! Skulde jeg overleve mine Følelser," sagde Rugg, der var en Mand af mange Ord og ansaas for at have udmærkede Talegaver, „skulde jeg overleve mine Følelser vilde jeg testamentere halvhundrede Pund til den, som vilde gøre Ende paa min Tilværelse."

Miss Rugg drog et Suk.

„Min Datter! Sir," sagde Rugg. „Anastasia, denne unge Mands Sindstilstand er dig ikke fremmed. Min Datter har haft sine Prøvelser og kan føle for Dem."

Næsten overvældet af denne rørende Modtagelse, svarede den unge John noget i den Retning.

„Hvad jeg misunder Dem," sagde Rugg, „tillad mig at tage Deres Hat — vi er lidt i Forlegenhed for Knager — jeg vil sætte den her i Krogen, der træder ingen i den — hvad jeg misunder Dem, er Deres varme Hjerte. Jeg hører til et Fag, hvori denne kostelige Gave undertiden er nægtet os."

Den unge John takkede og svarede, at han haabede, at det, han gjorde, var rigtigt, og at det viste, hvor inderlig hengiven han var Miss Dorrit. Han vilde gerne være uegennyttig, og det haabede han, han var. Han vilde gerne gøre alt, hvad der stod i hans Magt, for at tjene Miss Dorrit, aldeles uden Hensyn til sig selv, og det haabede han, han gjorde. Det var kun lidt, han kunde gøre, men han haabede, at han gjorde det.

„Sir," sagde Rugg, idet han tog hans Haand. „De er en ung Mand, som man har godt af at træffe sammen med, De er en ung Mand, som jeg kunde ønske at se optræde som Vidne, for at De kunde forædle Sagførerstanden. Jeg haaber, De kommer med en god Appetit og kan tage ordentlig for Dem af Retterne."

„Tak, Sir," svarede den unge John, „jeg spiser ikke meget for Tiden."

Rugg trak ham lidt til Side. „Det samme var Tilfældet med min Datter, den Gang hun for at værne sine krænkede Følelser og sit Køn optraadte som Citantinde i Sagen Rugg kontra Bawkins. Jeg tror næsten, at jeg med Fordel kunde have fremført under Sagen, at det Kvantum solid Føde, som min Datter nød i det Tidsrum, ikke oversteg ti Unzer om Ugen."

„Da tror jeg dog, at jeg gaar lidt videre," svarede den anden tøvende, som om han tilstod dette med en vis Undseelse.

„Men overfor Dem staar der ingen Djævel i Menneskeskikkelse," sagde Rugg med et overbevisende Smil. „Læg vel Mærke til det, Mr. Chivery! Ingen Djævel i Menneskeskikkelse!"

„Nej, visselig ikke, Sir," tilføjede unge John enfoldig; „det vilde gøre mig meget ondt, hvis det var Tilfældet."

„Denne Udtalelse," sagde Rugg, „er kun, hvad jeg kunde have ventet mig af Deres bekendte Grundsætninger. Den vilde i høj Grad have rørt min Datter, hvis hun havde hørt den. Da jeg ser Lammebrystet, glæder det mig, at hun ikke hørte den. Mr. Pancks, sæt Dem ved denne Lejlighed lige over for mig. Mit Barn, sæt dig lige over for Mr. Chivery. For dine naadige Gaver, Herre, takker vi — og Miss Dorrit — dig af et oprigtigt Hjerte!"

Naar der ikke havde ligget en gravetetisk Skalkagtighed i den Maade, hvorpaa Rugg indledede Festen, kunde det have set ud, som om Miss Dorrit forudsattes at være til Stede. Pancks optog Vittigheden paa sin sædvanlige Maade og indtog paa sædvanlig Maade sin Proviant. Miss Rugg, som maaske indhentede noget af, hvad hun i sin Tid havde forsømt, tog ogsaa dygtig for sig af Lammebrystet, og der var snart ikke andet end Benet tilbage. En Brødbudding forsvandt aldeles, og et betydeligt Kvantum Ost og Ræddiker gik samme Vej. Derpaa kom Desserten.

Og da, og det før Groggen, kom ogsaa Pancks Noticebog. Det paafølgende Mellemspil var kort, men mærkeligt og havde en vis Lighed med en Sammensværgelse. Pancks saa omhyggelig i sin Bog, der nu næsten var fuld, og pillede nogle smaa Uddrag ud, som han skrev op paa særskilte Stykker Papir paa Bordet, medens Rugg iagttog ham med spændt Opmærksomhed, og unge John lod sit Blik svæve omkring i taagefulde Betragtninger. Da Pancks, der agerede Formand for Sammen-

sværgelsen, havde faaet sine Uddrag færdige, saa han dem igennem, rettede dem og holdt dem i Haanden som et Spil Kort.

„Naa, der er en Kirkegaard i Bedfordshire," sagde Pancks. „Hvem tager den?"

„Den tager jeg, Sir," svarede Rugg, „naar ingen anden vil byde paa den."

Pancks gav ham hans Kort og saa atter paa sit Spil.

„Saa er der en Forespørgsel i York," sagde Pancks, „hvem tager den?"

„York er ikke noget for mig," sagde Rugg.

„Saa maaske," vedblev Pancks, „De vil være saa god, John Chivery?"

Da unge John havde sagt ja, gav Pancks ham hans Kort og saa atter paa sit Spil.

„Der er en Kirke i London; det er lige saa godt, at jeg tager den. Og en Familiebibel; det er lige saa godt, at jeg tager den med. Det var to Ting til mig. Her er en Skriver i Durham til Dem, John, og en gammel Sømand i Dunstable til Dem, Mr. Rugg. To Ting til mig, var det jo? Her er en Sten; tre Ting til mig. Og et dødfødt Barn; fire Ting til mig. Og nu er jeg færdig for denne Gang."

Da Pancks saaledes havde omdelt sine Kort, hvilket skete ganske stille og med dæmpet Stemme, styrede han ned i sin egen Brystlomme og bugserede en Sejldugs Pose ud, af hvilken han med sparsom Haand optalte Penge til Rejseudgifter i to smaa Bunker. „Pengene gaar hurtig," sagde han bekymret, idet han skød en Bunke hen til hver af sine Kammerater, „meget hurtig."

„Jeg kan kun forsikre Dem, Mr. Pancks," sagde den unge John, „at jeg dybt beklager, at mine Omstændigheder er saaledes, at jeg ikke har Raad til selv at afholde mine Udgifter, eller at det ikke er tilraadeligt at indrømme mig den fornødne Tid til at tilbagelægge Vejen til Fods. Thi intet vilde være mig en større Tilfredstillelse end at gaa Benene af mig uden Løn eller Godtgørelse.

Den unge Mands Uegennyttighed forekom Miss Rugg saa latterlig, at hun saa sig nødsaget til skyndsomst at fortrække og sætte sig ude paa Trappen, indtil hun havde let af. Imidlertid snoede Pancks, der ikke uden en vis Medynk saa paa unge John, langsomt og tankefuldt sin Sejldugs Pose sammen, som om han vilde vride Halsen om paa den. Medens han var i

Færd med at putte den i sin Lomme, kom Frøkenen ind igen, lavede Grog til Selskabet, sit eget skønne Jeg ikke at forglemme, og rakte enhver hans Glas. Da alle var blevne forsynede, stod Mr. Rugg op, og idet han stiltiende holdt sit Glas ud fra sig over Midten af Bordet, opfordrede han med denne Gestus de andre tre til at gøre ligesaa og klinkede paa et godt Udfald af Sammensværgelsen. Ceremonien var meget effektfuld til et vis Punkt og vilde have været fuldstændig vellykket, hvis Miss Rugg ikke, idet hun førte sit Glas til sine Læber, tilfældigvis var kommen til igen at se paa unge John, hvorved hun atter blev saa overvældet af det grinagtige ved hans Uegennyttighed, at hun udsprøjtede nogle ambrosiske Draaber Grog og maatte trække sig forvirret tilbage.

Saaledes var det enestaaende Middagsmaaltid, som Pancks gav i Pentonville, og saaledes var det travle og sælsomme Liv, som han førte. De eneste vaagne Øjeblikke, i hvilke han synstes at glemme sine Sorger og adsprede sig ved at gaa et andet Sted hen eller sige noget uden at have et bestemt Maal for Øje, var, naar han viste en vaagnende Interesse for den halte Udlænding med Stokken ude i det „Blødende Hjerte".

Udlændingen, der hed Johan Baptist Cavalletto — Mr. Baptist kaldte de ham i Gaarden — var en saa livlig, omgængelig, ufortrøden lille Fyr, at den Tiltrækning, han havde for Pancks sandsynligvis bestod i Kraft af Modsætningerne. Ene, svag og med et mangelfuldt Kendskab til de nødvendigste Ord i det eneste Sprog, hvori han kunde meddele sig til de Mennesker, der omgav ham, fandt han sig i sin Skæbne med en Frejdighed, som man ikke var vant til at se paa det Sted. Skønt han kun havde lidt at spise og endnu mindre at drikke og ingen andre Klæder end dem, han havde paa, eller som han havde bragt med i en af de mindste Bylter, der nogen Sinde var bleven set, satte han dog et lige saa smilende Ansigt op, som om han havde været i de allerbedste Omstændigheder, da han første Gang humpede frem og tilbage i Gaarden og ydmygt banede sig Vej til deres Hjerter med sine hvide Tænder.

Det var et svært Stykke Arbejde op ad Bakke for en Udlænding, hvad enten han var halt eller frisk, at bane sig Vej til de „Blødende Hjerter". For det første havde de en dunkel Forestilling om, at enhver Udlænding bar en Kniv hos sig, og dernæst ansaa de det for en sund statsøkonomisk og national Grundsætning, at han burde vende hjem til sit eget Fædreland. De tænkte aldrig paa, hvor mange af deres egne Lands-

mænd der vilde blive sendte dem selv paa Halsen fra forskellige Verdensdele, hvis denne Grundsætning vandt almindelig Anerkendelse; de ansaa den for særlig britisk. For det tredje foresvævede det dem, at det var en Slags guddommelig Straf, naar en Udlænding ikke var en Englænder, og at hans Fædreland hjemsøgtes af alle mulige Ulykker, fordi det gjorde, hvad England ikke gjorde, og ikke gjorde, hvad England gjorde. I denne Tro var de rigtignok længe blevne omhyggelig oplærte af Barnaclerne og Stilstalkningerne, der altid, baade officielt og ikke officielt, foreholdt dem, at det Land, som ikke bøjede sig for disse to Familier, aldrig turde gøre sig Haab om Forsynets Beskyttelse, og naar de troede det, i Stilhed erklærede dem for de fordomsfuldeste Mennesker under Solen.

Dette kunde derfor kaldes de „Blødende Hjerters" politiske Standpunkt; men der var desuden andre Grunde, hvorfor de ikke kunde lide at se Udlændinge i Gaarden. De troede, at Udlændinge altid sad daarlig i det, og skønt de selv sad saa daarlig i det, som de vel kunde ønske, saa forringede dette dog ikke deres Fremmedhad. De troede, at Udlændinge altid blev forfulgte af Dragoner og Bajonetter, og skønt de selv nok saa pænt fik deres Pandeskaller slaaede i Stykker, naar de viste sig genstridige, saa skete dette dog med et sløvt Redskab og havde saaledes intet at betyde. De troede, at Udlændinge altid var usædelige, og skønt der ogsaa hjemme af og til holdtes Kriminalret og forekom en Skilsmissesag, havde dette dog intet dermed at gøre. De troede, at Udlændinge ingen Uafhængighedsaand havde, eftersom de aldrig førtes flokkevis til Valgurnen af Lord Decimus Tite Barnacle med flyvende Faner og klingende Spil efter Melodien til Rule Britannia. Dog for ikke at blive kedelige, vil vi tilføje, at de havde mange flere Forestillinger af lignende Beskaffenhed.

Mod disse Hindringer maatte nu den halte Udlænding med Stokken kæmpe saa godt, han kunde, og om han end ikke stod ganske ene i Kampen, da Clennam havde anbefalet ham til Plornisherne (han boede oppe paa Kvisten i det samme Hus), saa var det dog mod en stor Overmagt. De „Blødende Hjerter" var imidlertid gode Hjerter, og da de saa, at den lille Fyr humpede lystig omkring med sit gemytlige Ansigt uden at gøre Fortræd, uden at trække Kniv, uden at gøre sig skyldig i nogen grov Usædelighed, hovedsagelig levede af Mel- og Mælkespiser og legede med Plornish's Børn om Aftenen, begyndte de at finde, at om han end aldrig turde gøre sig Haab om at blive

en Englænder, vilde det dog være Synd at lade ham undgælde for denne Ufuldkommenhed. De begyndte at lempe sig efter ham og kaldte ham „Mr. Baptist“, men behandlede ham som et lille Barn og lo umaadelig over hans livlige Fagter og barnagtige Engelsk, snarest fordi han ikke brød sig derom og selv lo med. De talte meget højt til ham, som om han var stokdøv. For at lære ham Sproget i dets Renhed sammensatte de Sætninger som de, hvormed de Vilde tiltalte Kaptajn Cook eller Fredag Robinson Crusoe. Især var Mrs. Plornish meget opfindsom i denne Retning og erhvervede sig en saadan Navnkundighed ved at sige: „Mig haab, Dem Ben snart godt,“ at man troede, at det næsten var lige saa godt som at tale Italiensk. Endog Plornish selv begyndte at tro, at hun havde et naturligt Anlæg til dette Sprog. Da de var blevne bedre kendt med ham, benyttedes forskellige Husholdningsgenstande til at gøre ham fortrolig med en righoldig Ordsamling, og naar han viste sig i Gaarden, kom Damerne farende ud i deres Døre og raabte: „Mr. Baptist — Tepotte!“ „Mr. Baptist — Skarnfjerding!“ „Mr. Baptist — Dejrulle!“ „Mr. Baptist — Kaffekande!“ idet de samtidig pegede paa disse Ting og gav ham en levende Forestilling om det angelsaksiske Sprogs forfærdelige Vanskeligheder.

Paa dette Standpunkt af hans Uddannelse og omtrent i den tredje Uge af hans Ophold fik Pancks Lyst til at se til den lille Mand. Ledsaget af Mrs. Plornish som Tolk gik han op paa hans Kvistkammer og forefandt Mr. Baptist uden andet Bohave end hans Seng, der var redt paa Gulvet, et Bord og en Stol. Han sad nok saa skikkelig og snittede ved Hjælp af noget simpelt Værktøj.

„Naa, gamle Fyr,“ sagde Pancks, „frem med Mønten!“

Han havde sine Penge indsvøbt i et Stykke Papir og overleverede dem med et smilende Ansigt, hvorpaa han med en let Bevægelse udspilede lige saa mange Fingre paa sin højre Haand som der skulde være Shillings, og gjorde et Krys i Luften for at betegne en overskydende Sixpence.

„Oho!“ sagde Pancks, idet han betragtede ham forundret. „Naa, saa de er der allesammen? De er en flink Gut! Det er ganske rigtigt. Jeg havde ikke ventet at faa dem.“

Her tog Mrs. Plornish meget nedladende Ordet og forklarede sagte for Mr. Baptist: „Ham fornøjet. Ham glad, ham fik Penge.“

Den lille Mand smilte og nikkede. Hans oprømte Ansigt

syntes at have noget ualmindelig tiltrækkende for Pancks. „Hvorledes gaar det med hans Ben?“ spurgte Pancks.

„Aah, en hel Del bedre, Sir,“ sagde Mrs. Plornish. „Vi haaber, at han i næste Uge ganske vil kunne undvære sin Stok.“ Da dette var en altfor gunstig Lejlighed, til at hun skulde lade den gaa tabt, aabenbarede Mrs. Plornish sit store Talent ved med tilgivelig Stolthed at forklare for Mr. Baptist: „Ham haab, Dem Ben snart godt.“

„Og en lystig Fætter er han,“ sagde Pancks og saa beundrende paa ham, som om han var et mekanisk Legetøj. „Hvoraf lever han?“

„Aah, Sir,“ svarede Mrs. Plornish, „han synes at have stor Færdighed i at udskære disse Blomster, som De ser ham i Færd med.“ (Baptist, som iagttog deres Ansigter, medens de talte, rakte sit Arbejde i Vejret. Paa Pancks's Vegne oversatte Mrs. Plornish paa sin italienske Maade: „Ham fornøjet. Bravo godt!“)

„Kan han leve deraf?“ spurgte Pancks.

„Han kan leve af meget lidt, og med Tiden vil han nok kunne skaffe sig et godt Udkomme. Mr. Clennam hjalp ham til dette Arbejde og lader ham desuden besørge et og andet i Værkstedet her ved Siden af — finder, kort sagt, paa noget til ham, naar han ved, at han trænger til det.“

„Og hvad tager han sig for, naar han ikke er ved sit Arbejde?“ spurgte Pancks.

„Aah, endnu ikke stort, sagtens fordi han ikke kan gaa ret langt, men han gaar omkring i Gaarden og sladrer med Folk uden egentlig at forstaa dem eller at blive forstaaet, og han leger med Børnene og sidder i Solen — han sætter sig, hvor det skal være, som om det var i en Lænestol — og synger og ler.“

„Ler!“ gentog Pancks. „Han ser jo ud, som om hver eneste Tand i hans Mund altid lo.“

„Men naar han kommer op paa det øverste Trin af Trappen for Enden af Gaarden,“ sagde Mrs. Plornish, „stirrer han ud for sig paa den underligste Maade af Verden, saa at nogle af os tror, at han stirrer mod den Kant, hvor hans Fædreland ligger, og nogle af os tror, at han ser efter en, som han ikke gerne vilde se, og nogle af os ved ikke, hvad de skal tro.“

Baptist syntes at forstaa, hvad hun sagde, eller ogsaa opfangede og begreb hans hurtige Fatteevne den ubetydelige Bevægelse, hvormed hun havde betegnet hans Stirren. I ethvert

Tilfælde lukkede han Øjnene og kastede med Hovedet med en Mine, som om han havde sine gode Grunde til at gøre, hvad han gjorde, og sagde i sit Modersmaal, at det intet havde at betyde. *Altro!*

„Hvad er *Altro?*“ sagde Pancks.

„Hm! Det er saadan et almindeligt Udtryk, Sir,“ svarede Mrs. Plornish.

„Er det?“ sagde Pancks. „Nu, saa *Altro* til Dem, gamle Kammerat. Farvel. *Altro!*“

Paa sin livlige Maade gentog Baptist Ordet flere Gange, medens Pancks kun sagde det een Gang i sin langsommere Tone. Fra den Tid af havde Zigøjneren Pancks hyppig for Skik, naar han gik træt hjem om Aftenen, at lægge Vejen om ad det „Blødende Hjerte“, gaa ganske stille op ad Trappen, se ind ad Baptists Dør og, naar han saa ham paa hans Værelse at sige: „Halløj, gamle Kammerat! *Altro!*“ hvortil Mr. Baptist med utallige straalende Nik og Smil svarede: *Altro, signore, altro, altro!*“ Efter denne yderst kortfattede Samtale gik saa Pancks, tilsyneladende lettet og vederkvæget, sin Vej.

SEKS OG TYVENDE KAPITEL.

Ingens Sindstilstand.

Var Clennam ikke kommen til hin vise Beslutning strengt at afholde sig fra at elske Pet, vilde han have levet i en stadig Uro og Bekymring og haft mange vanskelige Kampe at bestaa med sit eget Hjerte, af hvilke den mindste ikke vilde have været den staaende Strid imellem en Tilbøjelighed til ikke at kunne lide Gowan, omend ikke at betragte ham med ligefrem Modbydelighed, og en Hvisken om, at en saadan Tilbøjelighed var uværdig. En ædel Natur er ikke tilgængelig for stærke Antipatier og giver kun langsomt efter for dem, selv om der ikke er nogen Partiskhed med i Spillet; men naar den mærker, at Uviljen begynder at faa Bugt med den, og den undertiden har Øje for, at dens Oprindelse ikke er upartisk, bliver en saadan Natur ulykkelig.

Naar altsaa hans særdeles kloge Beslutning ikke havde været, vilde Henry Gowan have formørket Clennams Sind og optaget hans Tanker langt mere end andre, langt mere behagelige Personer og Ting. Nu derimod syntes Gowan særlig at ligge Daniel Doyce paa Sinde, i det mindste faldt det i Almindelighed snarere i Doyces end i Clennams Lod at omtale ham i deres Samtaler. Saadanne Samtaler havde de ofte, idet de to Kompagnoner beboede samme Etage i et rummeligt Hus i en af de alvorlige, gammeldags Gader ikke langt fra den engelske Bank.

Doyce havde været i Twickenham for at tilbringe Dagen der; Clennam havde derimod undskyldt sig. Doyce var nylig kommen hjem og stak Hovedet ind ad Clennams Dør for at sige ham Godnat.

„Kom ind, kom ind!“ sagde Clennam.

„Jeg saa, at De læste,“ svarede Doyce, idet han traadte ind, „og troede, at De maaske ikke gerne vilde forstyrres.“

Naar den mærkelige Beslutning, som Clennam havde taget, ikke havde været, havde han maaske slet ikke vidst, hvad han havde læst; havde han maaske i en halv Time ikke haft sine Øjne fæstede paa Bogen, skønt den laa opslaaet foran ham. Han lukkede den temmelig hurtig.

„Befinder de sig vel? spurgte han.

„Ja vist, de befinder sig alle vel,“ svarede Doyce.

Daniel havde fra sine Svendedage beholdt den Vane at gaa med sit Lommetørklæde i sin Hat. Han tog det ud af den og tørrede sin Pande med det, idet han langsomt gentog: „De befinder sig alle vel. Især syntes jeg, at Miss Minnie saa ualmindelig rask ud.“

„Var der fremmede paa Landstedet?“

„Nej, ingen fremmede.“

„Hvorleds fordrev I da Tiden, I fire?“ spurgte Clennam oprømt.

„Vi var fem,“ svarede hans Kompagnon. „Han, hvad er det nu han hedder, var der.“

„Hvem er det?“ spurgte Clennam.

„Henry Gowan.“

„Ah, ja saa!“ udbrød Clennam med usædvanlig Livlighed. „Ja! — Ham havde jeg glemt!“

„De husker maaske,“ sagde Daniel Doyce, „at jeg har fortalt Dem, at han er der hver Søndag.“

„Ja, ja," svarede Clennam „nu husker jeg det."

Daniel Doyce, der endnu stadig tørrede sin Pande, gentog ufortrøden: „Ja. Han var der: Ja, naturligvis var hans Hund der ogsaa."

„Miss Meagles holder meget af — Hunden," svarede Clennam.

„Ja vist," indrømmede hans Kompagnon. „Hun holder mere af Hunden, end jeg holder af dens Herre."

Der opstod en Pavse, som Clennam benyttede til at trække sit Ur op.

„De er maaske lidt vel hastig i Deres Dom," sagde han. „Vore Domme — jeg taler ganske i Almindelighed — blive alt for let paavirkede af mange Hensyn, der, næsten uden at vi selv ved af det, er ubillige. Det er derfor nødvendigt at være forsigtige med dem. For Eksempel Mr. —"

„Gowan," tilføjede Doyce rolig.

„Han er ung og smuk, utvungen og livlig, har Talent og har set en hel Del af Livet i dets forskellige Skikkelser. Det turde falde vanskeligt at anføre en uegennyttig Grund til at være indtagen imod ham."

„Ikke vanskeligt for mig, Clennam, tror jeg," svarede hans Kompagnon. „Allerede nu ser jeg ham bringe Uro og Bekymring ind i min gamle Vens Hus, og jeg er bange for, det kan blive til Sorg. Jeg ser ham præge dybe Furer i min gamle Vens Ansigt, jo mere han nærmer sig til og jo hyppigere han ser paa hans Datters Ansigt. Jeg ser ham, kort sagt, drage sit Næt sammen om den smukke, kærlige Pige, som han aldrig vil gøre lykkelig."

„Vi ved ikke," sagde Clennam, næsten i en Tone, som om han følte Smerte, „at han ikke vil gøre hende lykkelig."

„Vi ved ikke," svarede Doyce, „om Verden vil staa i hundrede Aar til, men vi anser det for højst sandsynligt."

„Naa, naa," sagde Clennam, „vi bør haabe det bedste og i det mindste søge at være, om ikke ædelmodige (hvortil der i dette Tilfælde ingen Anledning er for os), saa dog retfærdige. Vi vil ikke nedsætte denne Mand, fordi han gør Lykke hos den skønne Genstand for hans Ærgerrighed, og vi vil ikke bestride hendes naturlige Ret til at skænke sin Kærlighed til den, hun finder værdig til den."

„Maaske, min Ven," sagde Doyce. „Maaske ogsaa, at hun er for ung og forkælet, for tillidsfuld og uerfaren til at kunne skelne rigtig."

„Det," sagde Clennam, „staar det ikke i vor Magt at ændre."

Doyce rystede alvorlig paa Hovedet og svarede: „Jeg er bange for det."

„Derfor bør vi med eet Ord," sagde Clennam, „gøre os det klart, at det er os uværdigt at tale ondt om Gowan. Det vilde være jammerligt at nære en Fordom imod ham, og jeg for min Del har sat mig for ikke at ringeagte ham."

„Jeg er ikke fuldt saa sikker paa mig selv og forbeholder mig derfor min Ret til ikke at synes om ham," svarede den anden. „Men om jeg ogsaa ikke er sikker paa mig selv, saa er jeg dog sikker paa Dem, Clennam, og ved, hvilken retskaffen Mand De er, og hvor megen Agtelse De fortjener. God Nat, min Ven og Kompagnon!" Med disse Ord trykkede han hans Haand, som om der havde ligget noget meget alvorligt paa Bunden af deres Samtale, og dermed skiltes de.

De havde allerede besøgt Familien flere Gange og altid bemærket, at selv en forbigaaende Hentydning til Henry Gowan, naar han ikke var til Stede iblandt dem, fik den Sky til at vende tilbage, som havde formørket Meagles's straalende Ansigt hin Formiddag efter det tilfældige Møde ved Færgen. Havde Clennam nogen Sinde givet den forbudne Lidenskab Rum i sit Bryst, kunde denne Tid let være bleven en sand Prøvelsestid, men under de nærværende Omstændigheder havde det uden Tvivl intet at betyde — slet intet.

Og ligeledes vilde, — hvis hans Hjerte havde huset hin banlyste Gæst — den stilfærdige Maade, hvorpaa han kæmpede sig igennem den aandelige Tilstand, hvori han befandt sig paa dette Tidspunkt, maaske have været en Smule fortjenstlig. I den stadige Bestræbelse for ikke at lade sig forlokke til den samme Skødesynd, som han havde set saa meget af — at forfølge egenkærlige Formaal ved Hjælp af lave og smaalige Midler, men i Stedet derfor at være tro mod sine ædle og højmodige Grundsætninger, vilde der have været en Smule Fortjeneste. I den Beslutning ikke engang at sky Meagles's Hus, for ikke af egenkærlig Skaansel mod sig selv at berede Datteren den mindste Ubehagelighed ved at stemple hende som Aarsagen til hans Udebliven, som han troede vilde gøre Faderen ondt, — ogsaa heri vilde der have været en Smule Fortjeneste. Og i den Beskedenhed og Oprigtighed, hvormed han altid indrømmede for sig selv, at Gowan passede bedre til hende i Alder og havde et mere vindende Ydre —, vilde der have været

en Smule Fortjeneste. Naar han gjorde alt dette og meget mere paa en fuldkommen naturlig Maade og med en mandig Fatning, medens han følte en nagende Smerte i sit Indre, saa kunde det have vidnet om en vis rolig Karakterstyrke. Men efter den Beslutning, han havde taget, kunde han naturligvis ikke have saadanne Fortjenester, og en saadan Sindstilstand var ingens — slet ingens.

Gowan brød sig ikke om, enten den var ingens eller nogens, og bevarede ved alle Lejligheder den mest uforstyrrede Sindsro, som om Muligheden af, at Clennam kunde havde dristet sig til at drøfte det store Spørgsmaal, var alt for fjern og latterlig, til at man kunde tænke sig den. Han behandlede altid Clennam med en Forekommenhed og Utvungenhed, der i og for sig (under Forudsætning af, at han ikke havde taget hint fornuftige Parti) vilde have gjort et højst ubehageligt Indtryk paa ham.

„Det gør mig virkelig meget ondt, at De ikke var med os i Gaar," sagde Gowan, da han den følgende Dag besøgte Clennam. „Vi havde en behagelig Dag deroppe ved Floden."

Det havde han hørt, sagde Arthur.

„Af Deres Kompagnon?" svarede Gowan. „Hvor det dog er en rar gammel Fyr!"

„Jeg har megen Agtelse for ham."

„Det er min Sæl en fortræffelig Karl!" sagde Gowan. „Saa ungdommelig, saa grøn, tror paa de mest vidunderlige Ting."

Dette var nu en af de mange smaa Plumpheder, som let kunde skurre i Clennams Øren. Han afviste den ved at gentage, at han havde særdeles megen Agtelse for ham.

„Han er mageløs! At se ham gaa om og drømme i hans Alder, uden at lægge noget af og uden at tilegne sig noget — det kan ordentlig varme en op. Saa ufordærvet, saa naturlig, saadan en skikkelig Sjæl! Man føler sig som et forfærdelig verdsligt og gudsforgaaent Menneske, Mr. Clennam, i Sammenligning med en saadan Uskyldighed. Jeg taler om mig selv, maa jeg dog tilføje, uden at regne Dem med. De er ogsaa en solid Fyr!"

„Jeg takker Dem for Komplimenten," sagde Clennam, ilde berørt; „det er De dog vel med, vil jeg haabe?"

„Saa, saa," svarede den anden. „Naar jeg skal være ærlig, saa nogenlunde. Jeg er ingen stor Bedrager. Køb et af mine Malerier, og jeg forsikrer Dem i al Fortrolighed, at det ikke er Pengene værd. Køb et af en anden — en eller anden stor Professor, mod hvem jeg kun er en Sinke — og der er al Rimelig-

hed for, at jo mere De giver ham, des mere snyder han Dem. Det gør de alle."

„Alle Malere?"

„Malere, Forfattere, Patrioter og alle de andre, som har noget at falbyde paa Markedet. Giv næsten enhver, jeg kender, ti Pund — Tusinde Pund — ti Tusinde Pund, og han vil snyde Dem efter en tilsvarende Maalestok. Jo større Navnkundigheden, des større Bedrageriet. Men hvor Verden dog er herlig!" udbrød Gowan med varm Begejstring. „Hvor Verden dog er lystig, fortræffelig og dejlig!"

„Jeg havde egentlig troet," sagde Clennam, „at den Grundsætning, De omtaler, i Særdeleshed fulgtes af —"

„Barnaclerne?" afbrød Gowan ham smilende.

„Af de Herrer Politikere, som nedlader sig til at forestaa Omsvøbsdepartementet."

„Aah, vær ikke saa streng mod Barnaclerne," sagde Gowan og smilte paa ny, „det er saadanne prægtige Fyre! Endog stakkels lille Clarence, Familiens fødte Idiot, er en mageløs behagelig og elskværdig Dumrian, og han er oven i Købet i Besiddelse af et Slags Intelligens, som min Sandten vilde forbavse Dem."

„Ja, det vilde den, og det ikke lidt," sagde Clennam tørt.

„Og naar alt kommer til alt," udbrød Gowan med sin ejendommelige Afvejen, som bragte alt i hele den vide Verden ned til den samme Undervægt, „skønt jeg ikke kan nægte, at Omsvøbsdepartementet maaske til sidst vil faa alt og alle til at gaa i Hundene, vil det dog sandsynligvis ikke ske i vor Tid — og det er en Skole for Gentlemen."

„Det er en meget farlig, utilfredsstillende og kostbar Skole for Folket, som betaler for Eleverne der, frygter jeg for," sagde Clennam og rystede paa Hovedet.

„Aah, De er et skrækkeligt Menneske," svarede Gowan muntert. „Jeg kan godt forstaa, at De næsten har skræmmet Livet af det lille Fæ Clarence, og han er dog saadan et skikkeligt Grødhoved — jeg holder virkelig meget af ham. Dog nok om ham og alle de andre. Jeg ønsker at forestille Dem for min Moder, Mr. Clennam. Vis mig den Godhed at give mig Lejlighed dertil."

I ingens Sindstilstand var der intet, som Clennam mindre kunde have ønsket, eller som det vilde have faldet ham vanskeligere at sno sig fra.

„Min Moder lever paa den mest primitive Maade i sit kede-

lige, røde Fængsel i Hampton Court," sagde Gowan. „Hvis De selv vil vælge Tiden og fastsætte Dagen, da det maa være mig tilladt at føre Dem derhen til Middag, vil De faa Lejlighed til at kede Dem, og hun vil blive henrykt. Saaledes staar Sagen i Virkeligheden."

Hvad skulde Clennam sige hertil? Hans tilbageholdne Karakter indeholdt meget, som var enfoldigt i Ordets bedste Betydning, fordi det var uudviklet og uberørt, og i sin Enfold og Beskedenhed kunde han kun sige, at det glædede ham at stille sig til Mr. Gowans Raadighed. Følgelig sagde han det, og Dagen blev fastsat. Og en med Frygt imødeset Dag var den for hans Vedkommende, og en højst uvelkommen Dag, da den kom, og de tog til Hampton Court.

De ærværdige Beboere af denne ærværdige Bygning syntes i hine Dage at være lejrede der ligesom et Slags civiliserede Zigøjnere. Deres Boliger havde et midlertidigt Præg, som om de agtede at drage bort, saa snart de kunde faa noget bedre; og selv havde de et misfornøjet Præg, som om de tog det meget ilde op, at de ikke allerede havde faaet noget bedre. Elegante Jalusier og Forhæng faldt mere eller mindre i Øjnene, naar deres Døre gik op; Skærmbrætter, der ikke var halvt høje nok, og som dannede Spisesale af hvælvede Gange og dækkede for mørke Kroge, hvor Tjenere sov om Natten med deres Hoveder imellem Knivene og Gaflerne; Gardiner, som opfordrede en til at tro, at de ikke skjulte noget; Glasruder, som anmodede om, at man ikke maatte se dem; maskerede Faldgruber i Væggene, der aabenbart var Kulkældere, og tildækkede Døre, som øjensynlig førte til smaa Køkkener; Møbler af forskellige Former, der lod, som om de ikke havde noget at gøre med den brødefulde Hemmelighed, de gemte paa — en Seng. Alt dette avlede i hele denne Kreds Fortielse og Forstillelse. Medens de besøgende saa deres Værter stift i Øjnene, lod de, som om de ikke lugtede Maden, der blev tillavet tre Skridt fra dem; Folk, som stod lige foran Skabe, der tilfældigvis stod aabne, lod, som om de ikke bemærkede Flaskerne; fremmede, som lænede Hovedet op til et Skillerum af tyndt Lærred, bag hvilket Pagen og Tjenestepigen skændtes paa Kraft, lod, som om de sad i den dybeste Stilhed. Der var ingen Ende paa de smaa selskabelige Akkomodationsveksler, som disse Standsmæssighedens Zigøjnere stadig trak paa og accepterede for hinanden.

Nogle af disse Tatere havde et pirreligt Gemyt, idet der var to Ting, som stadig pinte og plagede dem, nemlig for det første

Bevidstheden om, at de ikke havde faaet nok ud af Almenheden, og for det andet Bevidstheden om, at Almenheden havde Adgang til Bygningen. Denne sidste store Forurettelse voldte enkelte frygtelige Kvaler, især om Søndagen, efter at de i nogen Tid havde ventet, at Jorden skulde aabne sig og opsluge Almenheden. Denne længselsfuldt imødesete Begivenhed var imidlertid endnu ikke indtruffen paa Grund af en uforsvarlig Slaphed i Verdensstyrelsen.

Mrs. Gowans Dør aabnedes af en Tjener, der i flere Aar havde tjent i Familien og ligeledes havde sin Høne at plukke med Almenheden med Hensyn til en Ansættelse under Postvæsenet, som han havde ventet paa i nogen Tid, men endnu ikke faaet. Han vidste helt vel, at Almenheden aldrig vilde kunde have skaffet ham ind, men fandt en uhyggelig Fornøjelse i at tro, at Almenheden holdt ham ude. Paavirket af denne Krænkelse (og maaske ogsaa af en Smule Knaphed og Uregelmæssighed med Hensyn til hans Løn), var han bleven forsømmelig med sin Person og gnaven i sit Sind, og da han nu i Clennam saa en til hans Undertrykkeres uværdige Hob hørende Person, modtog han ham med Haan.

Mrs. Gowan derimod modtog ham med Nedladenhed. Han fandt i hende en fin gammel Dame, der tidligere havde været en Skønhed og endnu saa saa godt ud, at hun gerne kunde have undværet Pudderet paa sin Næse og et vis umuligt Rosenskær under hvert Øje. Hun var lidt stolt imod ham; det samme var en anden gammel Dame, der havde en mørk Pande og kroget Næse og maatte have haft noget virkeligt ved sig, da hun ellers umulig kunde have været til; men det var visselig hverken hendes Haar, hendes Tænder, hendes Figur eller hendes Teint; og det samme var ogsaa en graahaaret gammel Herre med et pedantisk og trevent Væsen. Begge var komne for at spise til Middag. Men da de alle havde været i det britiske Gesandtskab i forskellige Verdensdele, og da et britisk Gesandtskab ikke bedre kan gøre sig anset i Omsvøbsdepartementet end ved at behandle sine Landsmænd med ubegrænset Foragt (ellers vilde det jo komme til at ligne alle andre Landes Gesandtskaber), erkendte Clennam, at de i det hele taget lod ham slippe for temmelig godt Køb.

Den pedantiske gamle Herre viste sig at være Lord Lancaster Stiltstalking, der i mange Aar var bleven ernæret af Omsvøbsdepartementet som en af den storbritanniske Majestæts Repræsentanter i Udlandet. Dette adelige Isskab havde i sin

Tid faaet flere europæiske Hoffer til at fryse og gjort det med et saadant Held, at Udlændinge, der nød den sjældne Ære at kunne huske ham fem og tyve Aar tilbage i Tiden, ved det blotte Ord Englænder fik Forkølelse i Maven.

Han var nu pensioneret og derfor (med et vægtigt hvidt Halsbind, der lignede en stiv Snedrive) saa naadig at lade sin Skygge falde over Middagsmaaltidet. Bordtøjets nomadiske Beskaffenhed og de mærkelige Fade og Tallerkener hviskede om den alt gennemtrængende Taternatur, men det adelige Iskaab var dog langt bedre end baade Sølv og Porcellæn og kastede Glans over det hele. Han krystalliserede Maden, kølede Vinene, fik Saucen til at stivne og Grøntsagerne til at visne.

Der var kun een Person til i Værelset, en mikroskopisk lille Tjener, der opvartede den ondskabsfulde Mand, som ikke var kommen ind i Postvæsenet. Hvis man kunde have knappet hans Trøje op og set ind i hans Hjerte, vilde man have opdaget, at selv denne Yngling tragtede efter en Ansættelse under Regeringen, som en fjern Tilhænger af Familien Barnacle.

Med en blid Tungsindighed, som hidrørte fra, at hendes Søn som en simpel Kunstdyrker var nødt til at smigre for det gemene Publikum i Stedet for at haandhæve sin Fødselsret og, som en anerkendt Barnacle, stikke det en Ring gennem Næsen, førte Mrs. Gowan ved Bordet Samtalen hen paa de onde Dage. Da var det, at Clennam for første Gang erfarede, omkring hvilke smaa Tapper denne store Verden drejer sig.

„Havde John Barnacle," sagde Mrs. Gowan, efter at man var bleven fuldkommen enig om Tidernes Udartelse, „kun opgivet det ulykkelige Indfald at gøre sig gode Venner med Pøbelen, vilde alt have været godt og Landet være blevet frelst, tror jeg."

Den gamle Dame med den krumme Næse indrømmede det, men tilføjede, at hvis August Stiltstalking uden videre havde ladet Kavalleriet rykke ud med Befaling til at hugge ind, vilde Landet være blevet frelst.

Det adelige Isskab indrømmede det, men tilføjede, at hvis William Barnacle og Tudor Stiltstalking, den Gang de slog sig sammen og dannede deres mindeværdige Koalition, dristig havde lagt en Mundkurv paa Bladene og fastsat Straf for enhver Redaktørpjalt, der havde formastet sig til at tale om nogen lovlig Autoritets Optræden, det være sig i Udlandet eller hjemme, troede han, at Landet vilde være blevet frelst.

Man var enig om, at Landet — et andet Ord for Barnaclerne og Stiltstalking'erne — trængte til at frelses. Det var alt for tydeligt, at Spørgsmaalet kun drejede sig om John Barnacle, August Stiltstalking, William Barnacle og Tudor Stiltstalking, Tom, Dick eller Harry Barnacle eller Stiltstalking, fordi alle andre jo hørte til Pøbelen. Og det var denne Side af Samtalen, som især gjorde et ubehageligt Indtryk paa Clennam, da han ikke var vant til saadanne Ytringer, og bragte ham i Tvivl med sig selv, om det var saa ganske rigtigt, at han sad der og stiltiende hørte paa, at en stor Nation indskrænkedes til saa snævre Grænser. Men da han huskede paa, at Spørgsmaalet under Parlamentsdebatterne, hvad enten disse vedrørte denne Nations legemlige eller sjælelige Liv, i Reglen udelukkende drejede sig om John Barnacle, August Stiltstalking eller en anden Barnacle eller Stiltstalking, og ingen andre, sagde han intet paa Pøbelens Vegne, idet han betænkte, at Pøbelen var vant til det.

Henry Gowan syntes at finde en ondskabsfuld Fornøjelse i at ophidse de tre talende imod hinanden, og i at se Clennam forarges over, hvad de sagde. Da han nærede en ophøjet Foragt saavel for den Klasse, der havde stødt ham fra sig, som for den Klasse, der ikke havde villet tage imod ham, følte han sig ikke personlig berørt af, hvad der foregik. I Følelsen af sin egen Sindsligevægt syntes han endog at finde en vis Tilfredsstillelse i Clennams forlegne og afsondrede Stilling i det gode Selskab, og havde Clennam været i den Tilstand, som „Ingen" uophørlig kæmpede med, vilde han have haft en Mistanke derom og bekæmpet denne Mistanke som en Lavhed, selv medens han sad ved Bordet.

I Løbet af et Par Timer kom det adelige Isskab, der aldrig var mindre end hundrede Aar tilbage i Tiden, omtrent fem Aarhundreder tilbagè og udtalte højtidelige Orakelspaadomme, der passede for hin Epoke. Han sluttede med at faa en for hans egen Mund bestemt Kop Te til at fryse og trak sig tilbage paa sin laveste Temperatur.

Mrs. Gowan havde i sin Glansperiode plejet at have en tom Lænestol ved Siden af sig, hvorhen hun kaldte sine ydmyge Slaver, een for een, til korte Audienser som et Tegn paa hendes særlige Bevaagenhed. Nu opfordrede hun Clennam med et Tegn med sin Vifte til at nærme sig. Han adlød og tog Plads paa den af Lorden nylig rømmede Trefod.

„Mr. Clennam," sagde Mrs. Gowan, „afset fra den Glæde,

det er mig at blive bekendt med Dem, skønt det sker paa dette modbydelige, uhyggelige Sted — en ren Kaserne — er der en Sag, som jeg brænder af Længsel efter at tale med Dem om. Det er en Sag, som saa vidt jeg ved, har givet Anledning til, at min Søn har haft den Fornøjelse at gøre Deres Bekendtskab."

Clennam bøjede sit Hoved som et almindeligt, passende Svar paa, hvad han endnu ikke rigtig forstod.

„For det første altsaa," sagde Mrs. Gowan, „er hun virkelig smuk?"

I „Ingens" vanskelige Stilling vilde han have fundet det meget vanskeligt at svare, meget vanskeligt endog at smile og spørge: „Hvem?"

„Aah, det ved De nok!" svarede hun. „Henrys Flamme, denne ulyksalige Forelskelse. Naa, hvis det er en Æressag, at jeg først nævner Navnet — Miss Mickles — Miggles."

„Miss Meagles," sagde Clennam, „er overordentlig smuk."

„Mænd tager saa ofte fejl i saa Henseende," svarede Mrs. Gowan og rystede paa Hovedet, „at jeg oprigtig tilstaar, at jeg ikke engang nu er fuldkommen vis derpaa, skønt det altid er noget at høre Henrys Udsagn bekræftet med saa meget Alvor og Eftertryk. Han fik nok fat paa disse Mennesker i Rom, tror jeg?"

Dette Udtryk vilde have krænket „Ingen" dybt. Clennam svarede: „Undskyld, jeg tror ikke, at jeg ganske forstaar Deres Mening."

„Fik fat paa disse Mennesker," sagde Mrs. Gowan og bankede paa sit lille Bord med sin lukkede Vifte (en stor grøn Vifte, som hun brugte som en Haandskærm). „Stødte paa dem. Traf Dem. Faldt over dem."

„Disse Mennesker?"

„Ja, disse Miggles'er."

„Jeg kan virkelig ikke sige," sagde Clennam, „hvor min Ven Mr. Meagles første Gang forestillede Mr. Henry Gowan for sin Datter."

„Jeg er temmelig vis paa, at han fik fat paa hende i Rom; men lige meget hvor — et Sted var det. Sig mig nu ganske imellem os, er hun meget plebejisk?"

„Undskyld, Frue," svarede Clennam, „jeg er selv alt for plebejisk, til at jeg tør have nogen Mening herom."

„Meget vel!" sagde Mrs. Gowan og udfoldede koldblodig sin Vifte. „Meget smukt! Jeg tør altsaa deraf udlede den

Slutning, at De i Deres stille Sind finder, at hendes Væsen svarer til hendes Ydre?"

Efter et Øjebliks Stivhed bukkede Clennam.

„Det er beroligende, og jeg vil haabe, at De har Ret. Henry har nok sagt mig, at De har rejst med dem?"

„Jeg rejste nogle Maaneder med min Ven Mr. Meagles, hans Kone og hans Datter. („Ingens" Hjerte vilde have vaandet sig ved Mindet herom).

„Virkelig meget beroligende, da De maa have lært dem nøje at kende. Ser De, Mr. Clennam, det er gaaet i lang Tid, uden at jeg har kunnet spore nogen Bedring, og det er mig derfor en umaadelig Trøst at have Lejlighed til at tale derom med en Person, der er saa vel underrettet som De; ja, en sand Lykke er det, en sand Velsignelse, forsikrer jeg Dem."

„Undskyld," sagde Clennam, „men jeg er ikke indviet i Mr. Henry Gowans Fortrolighed. Jeg er langt fra at være saa vel underrettet, som De tror. Deres Fejltagelse gør min Stilling meget vanskelig. Der er ikke blevet vekslet et Ord om denne Sag imellem Mr. Henry Gowan og mig."

Mrs. Gowan skottede til den anden Ende af Værelset, hvor hendes Søn sad paa en Sofa og spillede Ecarté med den gamle Dame, der havde stemt for et Kavalleriindhug.

„Ikke indviet i hans Fortrolighed? Nej," sagde hun. „Nej, det kan jeg tænke mig. Men der gives en stiltiende Fortrolighed, Mr. Clennam, og da De begge staar paa en venskabelig Fod med disse Mennesker, kan jeg ikke tvivle om, at en saadan Fortrolighed finder Sted i det foreliggende Tilfælde. De har maaske hørt, at jeg har maattet opleve den bitre Sorg, at Henry har valgt en Livsstilling, som — nu vel!" tilføjede hun med et Skuldertræk, „en meget respektabel Livsstilling, vil jeg indrømme, og nogle Kunstnere er, som Kunstnere betragtede, vistnok ganske fortræffelige Personer; men alligevel er vi i vor Familie aldrig gaaede uden for Dilettantismen, og det er en tilgivelig Svaghed at føle en Smule —"

Idet Mrs. Gowan her brød af for at drage et Suk, kunde Clennam, hvor fast han end havde besluttet at være højmodig, dog ikke undertrykke den Tanke, at der var grumme liden Fare for, at Familien nogen Sinde, ikke engang saaledes som Sagerne nu stod, vilde gaa uden for Dilettantismen.

„Henry," tog Moderen til Orde, „er egensindig og halsstarrig, og da disse Mennesker naturligvis anstrenger sig af alle Kræfter for at fange ham, kan jeg kun nære meget lidt Haab

om, at det hele gaar over Styr. Jeg frygter for, at Pigens Formue kun er højst ubetydelig; Henry kunde have gjort et langt bedre Parti; der er næppe noget, som kan forsone en med denne Forbindelse; men ikke des mindre raader han sig selv, og indtræder der ikke om kort Tid en Forbedring, ser jeg ingen anden Udvej end at finde mig i min Skæbne og se at komme til Rette med disse Mennesker paa bedste Maade. Jeg er Dem uendelig forbunden for, hvad De har sagt mig."

Idet hun trak paa Skuldrene, bukkede Clennam atter stift. Med en forlegen Rødme i sit Ansigt og en vis Tøven i sit Væsen sagde han derpaa i en endnu mere dæmpet Tone, end han hidtil havde brugt:

„Jeg ved ikke ret, Mrs. Gowan, hvorledes jeg skal opfylde, hvad jeg anser for en Pligt, og dog maa jeg udbede mig, at De godhedsfuldt vil bære over med, at jeg søger at opfylde den. Der er en Misforstaaelse paa Deres Side, en meget stor Misforstaaelse, hvis jeg tør kalde den saaledes, som synes at trænge til Berigtigelse. De har troet, at Mr. Meagles og hans Familie anstrengte sig af alle Kræfter, forekom det mig, at De sagde."

„Af alle Kræfter," gentog Mrs. Gowan og betragtede ham med haardnakket Ro, idet hun holdt sin grønne Vifte imellem sit Ansigt og Ilden.

„For at sikre sig Mr. Henry Gowan?"

Hun nikkede mildt.

„Dette er nu saa langt fra at være Tilfældet," sagde Arthur, „at jeg ved, at Mrs. Meagles er meget ulykkelig over den hele Sag og i Haab om at gøre Ende paa den har lagt den alle de Hindringer i Vejen, han kunde."

Mrs. Gowan slog sin Vifte sammen, bankede ham paa Armen med den og bankede sig selv paa sine smilende Læber. „Ja, naturligvis," sagde hun, „netop det, jeg mener."

Arthur iagttog hendes Ansigt for at finde en Forklaring af, hvad hun mente.

„Er det Deres Alvor, Mr. Clennam? Ser De det ikke?"

Arthur saa det ikke og sagde det.

„Kender jeg da ikke min Søn, og ved jeg da ikke, at dette netop er Midlet til at holde ham fast?" sagde Mrs. Gowan haanlig. „Og ved disse Mennesker, disse Miggles'er, det ikke i det mindste lige saa godt som jeg? Det er fiffige Folk, Mr. Clennam, aabenbart Forretningsfolk! Saa vidt jeg ved, har Miggles nok været ansat ved en Bank. Det maa have været

en meget fordelagtig Bank, hvis han har haft meget med dens Bestyrelse at gøre. Dette er virkelig meget godt gjort."

„Jeg beder Dem, Frue —" afbrød Arthur hende.

„Aah, Mr. Clennam, kan De virkelig være saa lettroende?"

Det gjorde et saa pinligt Indtryk paa ham at høre hende tale i denne hovmodige Tone og se hende banke sig paa sine haanlige Læber med sin Vifte, at han sagde yderst alvorlig: „Tro mig, Frue, det er en uretfærdig, en aldeles ugrundet Mistanke."

„Mistanke?" gentog Mrs. Gowan. „Ikke Mistanke, Mr. Clennam, Vished. Det er meget snildt gjort og synes ganske at have ført Dem bag Lyset." Hun smilede og sad atter og bankede sig paa sine Læber med sin Vifte og slog med Nakken, som om hun tilføjede: „Kom ikke og fortæl mig noget. Jeg ved, at saadanne Mennesker vil gøre alt for at opnaa den Ære at komme ind i en saadan Familie."

I dette belejlige Øjeblik blev Kortene lagt til Side, og Henry Gowan gik over Gulvet og sagde: „Hvis du nu kan undvære Mr. Clennam, Moder, for denne Gang, — for vi har en lang Vej, og det er allerede sildigt." Clennam stod derpaa op, da han intet andet Valg havde, og Mrs. Gowan viste ham lige til det sidste den samme Mine og de samme haanlige Læber.

„De havde en frygtelig lang Audiens hos min Moder," sagde Gowan, idet Døren lukkede sig efter dem. „Jeg vil dog ikke haabe, at hun har trættet Dem?"

„Paa ingen Maade," svarede Clennam.

De skulde køre hjem i en lille aaben Faeton og sad snart i den. Gowan, der kørte, tændte en Cigar; Clennam vilde ingen have. Hvor meget han end stred imod, saa hensank han snart i saa dybe Grublerier, at Gowan atter sagde: „Jeg er bange for, at min Moder har trættet Dem," hvorved han vaagnede op og svarede: „Paa ingen Maade," og derpaa igen faldt i Tanker.

I den Sindstilstand, som gjorde „Ingen" urolig, vilde hans Tankefuldhed især have drejet sig om den Mand, der sad ved Siden af ham. Han vilde have tænkt paa den Morgen, da han saa ham rive Stene løse med sin Hæl, og spurgt sig selv: „Sparker han mig af Vejen paa den samme ligegyldige, grusomme Maade?" Han vilde have tænkt paa, om Sønnen havde arrangeret denne Præsentation for sin Moder, fordi han vidste, hvad hun vilde sige, og fordi han saaledes kunde sætte sin Medbejler ind i Sagernes Stilling og give ham et advarende Vink, uden

selv at betro sig til ham med et Ord. Han vilde have tænkt paa, om han, selv om han ikke havde haft en saadan Plan, havde ført ham derhen for at drive Gæk med hans undertrykte Følelser og pine ham. Disse Betragtninger vilde undertiden være bleven standsede af et Anfald af Skamfølelse, idet hans egen aabne Natur vilde have gaaet i Rette med ham og foreholdt ham, at han ved kun et flygtigt Øjeblik at huse en saadan Mistanke svigtede det ophøjede og upartiske Standpunkt, han havde besluttet at stille sig paa. I saadanne Øjeblikke vilde Kampen i hans Indre have været haardest, og naar han havde set i Vejret og opfanget Gowans Blik, vilde det have givet et Sæt i ham, som om han havde tilføjet ham en Fornærmelse.

Og naar han saa betragtede den mørke Vej og dens utydelige Genstande, vilde han lidt efter lidt igen være falden i Tanker. „Hvor mon vi kører hen, han og jeg, paa Livets dunkle Vej? Hvorledes vil det staa til med os og med hende i den taagede Fremtid?“ Tanken om hende vilde paa ny have vakt en bebrejdende Anelse om, at det ikke engang var loyalt over for hende ikke at kunne lide ham, og at han ved saa let at fatte Fordomme imod ham blev hende endnu mindre værdig end i Begyndelsen.

„De er aabenbart forstemt,“ sagde Gowan; „jeg er meget bange for, at min Moder har trættet Dem frygtelig.“

„Nej, paa ingen Maade,“ sagde Clennam. „Det er intet — slet intet.“

SYV OG TYVENDE KAPITEL.

Tæl til tyve.

En ofte tilbagevendende Tvivl om, hvor vidt Pancks's Lyst til at indhente Oplysninger om Familien Dorrit paa nogen Maade kunde staa i Forbindelse med den Mistanke, han efter sin Tilbagekomst fra sin langvarige Landflygtighed havde betroet sin Moder, voldte paa denne Tid Arthur Clennam megen Uro. Hvad Pancks allerede vidste om Familien Dorrit, hvad

mere han egentlig ønskede at komme efter, og hvorfor han overhovedet vilde plage sin travle Hjerne med den, var Spørgsmaal, som ofte satte ham i Forlegenhed. Pancks var ikke den Mand, der af ørkesløs Nysgerrighed vilde spilde Tid og Ulejlighed paa saadanne Undersøgelser. At han havde en bestemt Hensigt dermed, kunde Clennam ikke tvivle om. Og om denne Hensigts Opnaaelse ved Pancks's Flid maaske paa en ubetimelig Maade kunde bringe de hemmelige Grunde for Lyset, der havde bevæget hans Moder til at tage sig af lille Dorrit, var et Spørgsmaal, som gav Anledning til alvorlige Betragtninger.

Ikke fordi han nogen Sinde vaklede enten i sit Ønske eller sine Beslutninger om at gøre den Uret, der var begaaet i hans Faders Tid, god igen, dersom en saadan Uret kom for Lyset og kunde oprettes. Den Skygge, som Formodningen om en uretfærdig Handling havde kastet over ham siden hans Faders Død, var saa dunkel og formløs, at den maaske hidrørte fra noget, der var vidt forskelligt fra, hvad han havde tænkt sig. Men skulde hans Frygt vise sig grundet, var han rede til, hvad Øjeblik det skulde være, at ofre alt, hvad han ejede, og begynde sin Bane paa ny. Ligesom hans Barndoms strenge, mørke Lære aldrig var trængt ind i hans Hjerte, saaledes sagde den første Artikel i hans moralske Lovbog, at han maatte begynde med at vise sin Ydmyghed i Gerningen her paa Jorden, og at han aldrig ved Hjælp af Ord kunde svinge sig op til Himlen. Det gjaldt om at virke, sone sin Brøde og opfylde sin Pligt her paa Jorden; det var de første stejle Trin opefter. Snæver var Porten. og smal var Vejen, langt snævrere og smallere end den brede Landevej, der er brolagt med tomme Forsætter og tomme Formularer, Skæver i Næstens Øjne og beredvillig Overgivelse af andre til Dommen — lutter billige Materialier, der slet ingenting koster.

Nej, det var ingen egenkærlig Frygt eller Vaklen, der gjorde nam urolig, men en Mistanke om, at Pancks ikke vilde holde sin Del af den mellem dem trufne Overenskomst, og, naar han gjorde en Opdagelse, skulde benytte den for sin egen Regning uden at meddele ham den. Naar han paa den anden Side mindedes sin Samta'e med Pancks og hvor liden Grund han havde til at antage, at denne sælsomme Person overhovedet var paa Spor efter noget vedrørende denne Sag, kunde han undertiden ikke begribe, at han lagde saa megen Vægt derpaa. Arbejdende i denne Søgang, ligesom enhver Baad arbejder i krap Sø, tumlede han omkring uden at komme i Havn.

Fjernelsen af lille Dorrit selv fra deres vante Omgang gjorde ikke Tingen bedre. Hun var saa meget ude og saa meget paa sit Værelse, at han begyndte at savne hende. Han havde skrevet til hende for at spørge, om hun befandt sig bedre, og hun havde svaret ham meget taknemmelig og hjertelig og bedet ham ikke at være urolig for hendes Skyld, da hun befandt sig fuldkommen vel; men han havde ikke set hende i lang Tid — lang i Forhold til, hvad han havde været vant til.

Da han en Aften kom hjem fra et Besøg hos hendes Fader, der havde sagt, at hun var ude — hvilket han altid sagde, naar hun syede allerflittigst for at tjene Penge til hans Aftensmad — fandt han Meagles gaaende i en ophidset Tilstand frem og tilbage i hans Værelse, og da han lukkede Døren op, blev Meagles staaende, vendte sig om og sagde:

„Clennam! — Tattycoram!"

„Hvad er der paa Færde?"

„Forsvunden!"

„Men du min Gud," udbrød Clennam forbavset, „hvad mener De?"

„Vilde ikke tælle til tyve; var ikke at formaa dertil; standsede ved otte og gik sin Vej."

„Forlod Deres Hus?"

„For ikke mere at vende tilbage," sagde Meagles og rystede paa Hovedet. „De kender ikke det Pigebarns stolte og lidenskabelige Karakter. Et helt Spand Heste vilde nu ikke kunne trække hende tilbage; Boltene og Jærnstængerne i den gamle Bastille vilde ikke kunne holde hende."

„Men hvad gav Anledning dertil?"

„Hvad der gav Anledning dertil, er ikke saa let at fortælle, fordi man selv maatte have det stakkels heftige Pigebarns ulykkelige Sind for at forstaa det. Men det gik til paa følgende Maade. Pet og Moder og jeg havde i den sidste Tid haft en Del at tale med hinanden om. Jeg vil ikke skjule for Dem, Clennam, at disse Samtaler ikke har været af en saa glædelig Natur, som jeg kunde ønske det. De har drejet sig om en ny Udenlandsrejse, som jeg har tænkt paa at foretage i en bestemt Hensigt."

„Ingens" Hjerte bankede stærkt.

„En Hensigt," sagde Meagles, „som jeg heller ikke vil skjule for Dem, Clennam. Mit kære Barn nærer en Tilbøjelighed, som gør mig ondt. Maaske gætter De Personen? Henry Gowan."

„Jeg var ikke uforberedt paa at høre det.“

„Nu vel,“ sagde Meagles med et dybt Suk, „Gud give, at De aldrig havde oplevet at høre det; men det er nu engang saaledes. Moder og jeg har gjort alt, hvad vi kunde, for at faa de Griller ud af hendes Hoved. Vi har forsøgt det med kærlige Raad, vi har forsøgt, hvad Tid, hvad Fraværelse kunde udrette, men hidtil uden Nytte. Vore seneste Samtaler har drejet sig om atter at rejse uden Lands paa et Aar i det mindste, for at skille dem ad og fuldstændig afbryde Forholdet i den Tid. I den Anledning er Pet helt ulykkelig, og derfor er Moder og jeg ogsaa helt ulykkelige.“

Clennam sagde, at det kunde han godt forstaa.

„Nu vel,“ vedblev Meagles i en undskyldende Tone, „som en praktisk Mand indrømmer jeg, og jeg er overbevist om, at Moder som en praktisk Kone ogsaa vil indrømme det, at man i sine Familieforhold let overdriver sine Genvordigheder og gør sine Myg til Elefanter paa en Maade, som kan være temmelig generende for dem, som kun ser til, for de rent udenforstaaende, om jeg saa maa sige. Men ikke des mindre er Pets Lykke eller Ulykke for os ligefrem et Spørgsmaal om Liv eller Død, og jeg tør haabe, at det vil holde os til gode, at vi lægger saa megen Vægt derpaa. I ethvert Tilfælde burde Tattycoram have fundet sig deri. Synes De ikke?“

„Jo, det synes jeg rigtignok,“ svarede Clennam med den fuldeste Anerkendelse af det berettigede i denne Fordring.

„Nej, Sir,“ sagde Meagles og rystede bedrøvet paa Hovedet. „Hun kunde ikke udholde det. Pigebarnet var saa opbragt, det kogte og sydede saaledes i hende, at jeg tit og mange Gange sagde til hende: „Tæl til tyve, Tattycoram!“ Og gid hun den Dag og Nat uafladelig kunde have talt til tyve, saa vilde det ikke være sket.“ Med et fortvivlet Udtryk, hvori hans Hjertensgodhed afspejlede sig endnu tydeligere end i hans glade og muntre Timer, rystede Meagles atter paa Hovedet.

„Jeg sagde til Moder — ikke fordi det behøvedes, for hun vilde have sagt sig det selv altsammen —: Vi er praktiske Folk, min Ven, og kender hendes Historie; vi ser i denne ulykkelige Pige ligesom et Billede af, hvad der rasede i hendes Moders Hjerte, førend denne Stakkel kom til Verden; vi vil bære over med hendes Sind, Moder, vi vil ikke ænse det nu; vi vil en anden Gang benytte os af en bedre Stemning hos hende. Vi sagde derfor intet, men hvad vi end gjorde, saa var

det, ligesom om det skulde være saaledes, og en Aften gav hun sit Raseri Luft."

„Hvorledes og hvorfor?"

„Spørger De mig om hvorfor," sagde Meagles, lidt forlegen over dette Spørgsmaal, da det var ham langt mere om at gøre at stille hendes end Familiens Forhold i et bedre Lys, „kan jeg kun henvise Dem til, hvad jeg nylig har fortalt Dem, at jeg sagde til Moder. Hvad angaar hvorledes, saa havde vi i hendes Nærværelse sagt Godnat til Pet — meget kærlig, maa jeg indrømme —og hun var gaaet ovenpaa med Pet; De vil erindre, at hun var hendes Pige. Pet har maaske, fordi hun ikke var i rigtig godt Humør, ikke været saa betænksom som ellers med at forlange Opvartning af hende, skønt jeg ikke tør paastaa det, da hun altid har været saa hensynsfuld."

„Man kan ikke tænke sig et blidere Herskab."

„Tak, Clennam," sagde Meagles og trykkede hans Haand. „De har ofte set dem sammen. Kort efter hørte vi den ulykkelige Tattycoram blive højrøstet og vred, og førend vi kunde faa spurgt om, hvad der var paa Færde, kom Pet skælvende ned og sagde, at hun var bleven ganske bange for hende. Tæt bag efter hende kom Tattycoram, skummende af Raseri. „Jeg hader Dem alle tre," sagde hun og stampede i Gulvet. „Jeg er bristefærdig af Had til det hele Hus."

„Hvorpaa De —?"

„Jeg?" sagde Meagles med en saa djærv Oprigtighed, at selv Mrs. Gowan maatte have troet paa den. „Jeg sagde: „tæl til tyve, Tattycoram." Atter rystede Meagles paa Hovedet med et inderlig bedrøvet Udtryk.

„Hun var saa vant til at gøre det, Clennam, at hun selv i dette Øjeblik, skønt hun var saa hidsig, at De aldrig har set Mage, pludselig tav stille, saa mig stift i Ansigtet og talte til otte. Men hun kunde ikke beherske sig tilstrækkelig til at komme længere. Der stoppede hun, den Stakkel, og gav de andre tolv en god Dag, og saa brød det løs. Hun afskyede os, hun var ulykkelig hos os, hun kunde og vilde ikke udholde det, hun vilde gaa sin Vej. Hun var yngre end sit unge Herskab, og skulde hun maaske blive og se hende altid blive stillet frem som det eneste Væsen, der var ung og interessant og fortjente at elskes og æres? Nej, det vilde, det vilde, det vilde hun ikke! Hvad troede vi vel, at hun, Tattycoram, kunde være bleven, hvis hun i sin Barndom var bleven plejet og kælet for, som hendes unge Herskab? Lige saa god som hun? Aah, maaske

hundrede Gange bedre. Naar vi lod, som om vi holdt saa meget af hinanden, var det kun for at drive Spot med hende, og det gjorde vi; vi drev Spot med hende og skammede hende ud. Og det gjorde alle i Huset. De talte om deres Fædre og Mødre og Søstre; det var deres Lyst at paradere med dem lige for hendes Øjne. Endnu i Gaar havde Mrs. Tickit, medens hendes lille Barnebarn var hos hende, moret sig over, at Barnet havde prøvet paa at kalde hende (Tattycoram) med det stygge Navn, vi havde givet hende, og havde let af Navnet. Og hvem gjorde ikke det? Og hvad Ret havde vi til at kalde hende ligesom en Hund eller en Kat? Men det kunde være det samme. Hun vilde ikke længer modtage Velgerninger af os; vi kunde gerne selv beholde hendes Navn — hun vilde gaa. Hun vilde forlade os lige paa Minutten, ingen skulde faa hende til at blive, og vi skulde aldrig mere høre fra hende."

Alt dette havde Meagles fortalt med en saa levende Erindring om Originalen, at han nu næsten var bleven lige saa ophidset, som hun efter hans Beskrivelse havde været.

„Ak ja," sagde han og tørrede sit Ansigt. „Det kunde ikke have nyttet at prøve at tale til det voldsomme, lidenskabelige Pigebarn — Himlen maa vide, hvorledes hendes Moders Historie har været — og jeg sagde derfor ganske rolig, at hun ikke maatte gaa saa sildig om Aftenen, tog hende ved Haanden og førte hende op paa hendes Kammer og lukkede alle Udgangsdørene af. Men i Morges var hun borte."

„Og mere ved De ikke om hende?"

„Nej," svarede Meagles. „Jeg har gaaet paa Jagt efter hende hele Dagen. Hun maa være gaaet meget tidlig og i al Stilhed. Hjemme hos os har jeg intet Spor fundet."

„Holdt!" sagde Clennam, efter at have betænkt sig et Øjeblik. „De ønsker formodentlig at se hende?"

„Ja, vist saa, jeg ønsker at lade hende prøve endnu en Gang; Moder og Pet ønsker at lade hende prøve endnu en Gang; naa, og De selv ønsker, at den stakkels, hidsige Pige faar Lov til at prøve endnu en Gang, ikke sandt?"

„Det vilde være besynderligt og haardt, om jeg ikke gjorde det, naar de alle er saa overbærende," sagde Clennam. „Hvad jeg vilde spørge Dem om, var, om De havde tænkt paa Miss Wade?"

„Ja. Jeg tænkte ikke paa hende, førend jeg havde gennemstrejfet hele vort Nabolag, og selv da tror jeg ikke, at jeg vilde have tænkt paa hende, hvis jeg ikke, da jeg kom hjem, havde

fundet Moder og Pet opfyldt af den Tanke, at Tattycoram maatte være gaaet til hende. Da tænkte jeg naturligvis paa, hvad hun havde sagt den Dag, da De første Gang spiste til Middag hos os."

„Har De noget Begreb om, hvor Miss Wade er at finde?"

„Sandt at sige," svarede Meagles, „er det netop, fordi jeg har en dunkel Forestilling i saa Henseende, at De traf mig ventende her. De ved nok, at et underligt Indtryk undertiden paa en ubegribelig Maade kan faa Indpas i et Hus; ingen ved rigtig, hvor de har det fra, men alle har en Følelse af, at de har faaet det fra en eller anden og igen givet Slip paa det — hjemme hos mig har vi et saadant Indtryk af, at hun bor eller har boet et Sted her." Med disse Ord rakte Meagles ham et Stykke Papir med Navnet paa en af de øde Baggader i Nærheden af Park Lane.

„Der staar intet Nummer," sagde Arthur.

„Intet Nummer, Clennam!" svarede hans Ven. „Nej, hvor vil De hen! Selv Gadens Navn kan gerne være grebet ud af Luften; for, som jeg sagde Dem, ingen derhjemme kan sige, hvor de har faaet det fra. Imidlertid er det dog altid et Forsøg værd, og da jeg hellere vil gøre det i Selskab end alene, og da De ogsaa var en Rejsekammerat af den iskolde Frøken, De husker nok, troede jeg, at De maaske —" Clennam sluttede Sætningen for ham ved atter at tage sin Hat og sige, at han var færdig.

Det var nu Sommertid; en graa, varm, støvet Aften. De kørte til Enden af Oxford Street, hvor de steg ud og dykkede ind imellem de store Gader med deres triste, fornemme Præg, og de smaa Gader, som prøver paa at være lige saa fornemme, og som det lykkes at blive endnu mere triste, af hvilke der findes en Labyrint i Nærheden af Park Lane. Hjørnehuse med barbariske gamle Buegange med Tilbehør; Rædsler, som skrev sig fra en eller anden forrykt Person i en eller anden forrykt Tid, og som endnu gjorde Krav paa alle senere Slægters blinde Beundring, fast besluttet paa at gøre det, til de faldt ned, skuede truende ud i Tusmørket. Snyltegæster af smaa Boliger med Klemmelse i hele Kroppen, lige fra den dværgagtige Gadedør efter Hans Naades kæmpestore Mønster paa Torvet til det indknebne Kabinetsvindue, hvorfra der var Udsigt til Møddingerne i Staldbygningerne, spolerede Aftenen. Skrøbelige Huse, som utvivlsomt havde en vis Stil, men var ude af Stand til at rumme noget ordentligt undtagen en fæl Lugt, saa ud som de

sidste Ætlinge af det store Herresæde og, hvor deres smaa Buer og Altaner hvilede paa tynde Jærnpiller, syntes de at støtte sig paa Krykker ligesom kirtelsvage Krøblinge. Hist og her skuede et Vaabenskjold med hele den heraldiske Videnskab overlegent ned paa Gaden ligesom en Ærkebiskop, der prædiker over Verdens Forfængelighed. Butikkerne, som var faa i Antal, gjorde ingen Spræl; thi den offentlige Mening havde ikke noget at betyde for dem. Konditoren vidste, hvem der stod i hans Bøger, og kunde i Bevidstheden herom slaa sig til Ro med nogle faa Glas med Pebermyntekager i sine Vinduer og en halv Snes forgemte Prøver af Ribsgelée. Nogle faa Appelsiner udgjorde Frugthandlerens eneste Indrømmelse til de lave Sjæle. En eneste Kurv med Mos, der engang havde indeholdt Vibeæg, rummede alt, hvad Vildthandleren havde at sige Pøbelen. I disse Gader syntes alle — hvad der altid er Tilfældet paa den Tid af Dagen og Aaret — at være ude i Middagsselskaber, og ingen syntes at give de Selskaber, de var tagne hen til. Paa Gadedørstrapperne dorskede Tjenere, som med deres pragtfulde, spraglede Fjer og hvide Parykker mindede om en vidunderlig Fuglerace fra Forverdenen, og Kældermestre, ensomme Mænd med et tilbageholdent Væsen, som syntes at være mistroiske mod alle andre Kældermestre. Kareternes Rullen i Parkerne var forbi for den Dag; Gadelygterne begyndte at blive tændte, og smaa, ugudelige Rideknægte i stramme Klæder og med Skævheder i deres Ben, der svarede til Skævhederne i deres Sind, drev om, to og to, tyggende paa et Halmstraa, og betroede hinanden deres Kæltringestreger. De tigrede Hunde, som fulgte ud med Kareterne og stod i en saa nøje Forbindelse med glimrende Ekvipager, at det syntes at være en Nedladenhed af disse Dyr at gaa ud uden dem, ledsagede Løbedrengene paa deres Ærinder. Hist og her saas et afsides Værtshus, som ikke trængte til at bæres paa Folkets Skuldre, og hvor Gentlemen uden Liberi ikke var synderlig velsete.

Denne sidste Opdagelse gjorde de to Venner, medens de anstillede deres Undersøgelser. Hverken der eller noget andet Sted vidste man noget om, at der boede en saadan Person som Miss Wade i den Gade. Den var en af Snyltegaderne, lang, regelmæssig, smal, øde og skummel og lignede et Ligtog af Kalk og Sten. De forespurgte sig ved forskellige Stakitlaager, hvor en forknyt Yngling stod og spiddede sin Hage paa det øverste Trin af en stejl Kældertrappe, men kunde ingen Oplys-

ning faa. De gik op ad Gaden paa den ene Side og ned ad den paa den anden, medens to højrøstede Avissælgere, der udraabte en mærkelig Begivenhed, som aldrig havde fundet og aldrig vilde finde Sted, lod deres hæse Stemmer trænge ind i de hemmeligste Kamre, men uden Nytte. Til sidst stod de ved det Hjørne, hvor de havde begyndt, og det var nu blevet ganske mørkt, uden at de var blevne klogere.

I Gaden var de flere Gange gaaet forbi et smudsigt, tilsyneladende tomt Hus med Plakater i Vinduerne, som bekendtgjorde, at det var at faa til Leje. Som en Afveksling i Ligtoget kunde disse Plakater næsten betragtes som en Dekoration. Det var maaske, fordi de særlig havde fæstet dette Hus i hans Hukommelse, eller maaske fordi Meagles og han to Gange, idet de var gaaet forbi det, havde været enige om, at hun ikke kunde bo der, at Clennam nu foreslog, at de skulde vende om og gøre et Forsøg med dette Hus, førend de gik. Meagles samtykkede, og de vendte om.

De bankede een Gang og ringede een Gang uden at faa Svar. „Tomt", sagde Meagles lyttende. „Endnu en Gang," sagde Clennam og bankede atter paa. Efter denne Banken hørte de en Bevægelse nedenunder og nogen komme sjokkende hen til Døren.

Den smalle Indgang var saa mørk, at det var umuligt tydelig at skelne, hvad det var for en Person, der aabnede Døren; men det lod til at være en gammel Kone. „Undskyld, at vi ulejliger Dem," sagde Clennam, „men kan De ikke sige os, hvor Miss Wade bor?" Stemmen i Mørket svarede helt uventet: „Bor her."

„Er hun hjemme?"

Da der ikke kom Svar, spurgte Meagles atter: „Med Forlov, er hun hjemme?"

Efter et Ophold sagde Stemmen kort: „Jeg tror det; men kom indenfor, saa skal jeg spørge ad."

De blev lukket ind i det beklumrede, mørke Hus, og efter at Skikkelsen havde fjernet sig, lød Stemmen ned til dem oppefra: „Kom kun op; De kan ikke falde over noget." De famlede sig frem op ad Trappen hen mod et svagt Lys, som viste sig at være Lyset fra Gaden, der skinnede gennem et Vindue; og Skikkelsen lod dem ene tilbage i et luftløst Værelse.

„Det er sært, Clennam," sagde Meagles sagte.

„Sært nok," indrømmede Clennam i samme Tone, „men vi

har opnaaet, hvad vi vilde, og det er Hovedsagen. Nu kommer der Lys."

Lyset var en Lampe, som blev baaret af en gammel Kone, meget smudsig, meget rynket og tør. „Hun er hjemme," sagde hun — det var den samme Stemme, som havde talt før — „hun kommer straks." Efter at have sat Lampen paa Bordet, støvede den gamle Kone sine Hænder af paa sit Forklæde, hvilket hun kunde være vedbleven at gøre i al Evighed uden at have faaet dem rene, saa med et Par sløve Øjne paa de fremmede og gik baglængs ud af Døren.

Den Dame, de var komne for at tale med, syntes — hvis det virkelig var hende, der beboede Huset — at have indrettet sig her, som om det var et østerlandsk Karavanseraj. Et lille firkantet Tæppe midt i Stuen, nogle faa Stykker Bohave, som aabenbart ikke hørte til det, og en Masse Kufferter og Rejsegods udgjorde hele Møblementet. I en tidligere, fast Beboers Tid var det kvælende, lille Værelse blevet smykket med et Pillespejl og et forgyldt Bord; men Forgyldningen var lige saa falmet som Blomster fra i Fjor, og Spejlet saa mat, at det syntes at have gemt paa al den Taage og det daarlige Vejr, det nogen Sinde havde afspejlet. Da de fremmede havde haft et Par Minutters Tid at se sig om, gik Døren op, og Miss Wade traadte ind.

Hun var ganske, som hun havde været, da de skiltes, lige saa smuk, lige saa haanlig, lige saa indesluttet i sig selv. Hun røbede hverken Forundring eller nogen anden Sindsbevægelse ved at se dem. Hun bad dem tage Plads, og idet hun afslog selv at sætte sig, foregreb hun straks enhver Forklaring.

„Jeg antager," sagde hun, „at jeg kender Anledningen til, at De beærer mig med dette Besøg; vi kan straks gaa til Sagen."

„Anledningen altsaa," sagde Meagles, „er Tattycoram."

„Det tænkte jeg nok."

„Miss Wade," sagde Meagles, „vil De være saa god at sige, om De ved noget om hende."

„Med Fornøjelse. Jeg ved, at hun er her hos mig."

„Tillad mig da," sagde Meagles, „at underrette Dem om, at det vilde være baade mig og min Kone og Datter kært at faa hende tilbage. Hun har været saa længe hos os; vi har ikke glemt hendes Krav paa os, og jeg haaber, at vi forstaar at vise Overbærenhed."

„De haaber, at De forstaar at vise Overbærenhed?“ svarede hun i en kold, afmaalt Tone. „Hvormed?“

„Jeg tror, at min Ven vilde have sagt,“ tog Clennam til Orde, da han saa, at Meagles blev noget forlegen: „med det lidenskabelige Sind, som undertiden overvælder den stakkels Pige, fordi hun tror sig forurettet, og som stundom faar hende til at glemme, hvad de har gjort for hende.“

Damen gav sig til at smile, idet hun fæstede sine Øjne paa ham. „Virkelig?“ var alt, hvad hun sagde.

Hun stod saa fuldkommen rolig og fattet ved Bordet efter dette Svar paa hans Bemærkning, at Meagles stirrede ligesom fortryllet paa hende og ikke engang kunde se paa Clennam for at faa denne til at gøre endnu et Skridt. Efter et Øjebliks temmelig pinlig Pavse sagde Arthur:

„Vilde det ikke være lige saa godt, at Meagles fik hende i Tale, Miss Wade?“

„Det kan let lade sig gøre,“ svarede hun; „kom herind, mit Barn.“ Med disse Ord aabnede hun en Dør og førte Pigen ind ved Haanden. Det var et højst mærkeligt Syn at se dem staa ved Siden af hinanden: Pigen famlende med Fingrene mellem Folderne paa sit Kjoleliv, halvt tvivlraadig, halvt lidenskabelig; Miss Wade med sine ubevægelige Øjne stift fæstede paa hende, medens selve hendes Ro tydelig røbede hendes egen Naturs utæmmelige Lidenskabelighed, ligesom et Slør kan røbe den Skikkelse, det tilhyller.

„Se her,“ sagde hun i den samme afmaalte Tone som før, „her er Deres Beskytter, Deres Herre. Han er villig til at tage Dem med sig igen, hvis De paaskønner denne Gunst og vil følge med ham. De kan atter blive en Staffage for hans smukke Datter, en Slave af hendes elskværdige Luner og et Legetøj i Huset, der tjener som Bevis paa Familiens Godhed. De kan igen faa Deres pudsige Navn, der paa en saa spøgefuld Maade stiller Dem i Gabestokken, saaledes som det sig hør og bør. Husk paa Deres Fødsel, Harriet; De maa ikke glemme Deres Fødsel. — De kan atter blive trukken frem for denne Herres Datter, Harriet, og holdt hende for Øje som et levende Vidnesbyrd om deres Overlegenhed og naadige Nedladenhed. De kan genvinde alle disse Fordele og flere til af samme Slags, som De sikkert mindes alt for godt i dette Øjeblik, og som De mister ved at tage Deres Tilflugt til mig. — De kan genvinde dem alle ved at sige disse Herrer, hvor ydmyg og bodfærdig De

er, og ved at følge tilbage med dem og bede om Forladelse. Hvad siger De, Harriet? Vil De gaa?"

Pigen, som, paavirket af disse Ord, efterhaanden var bleven mere og mere opnidset og rød i Hovedet, svarede, idet hun et Øjeblik løftede sine sorte, tindrende Øjne i Vejret og knugede sin knyttede Haand mod sit Bryst: „Før vilde jeg dø!"

Miss Wade, der stadig holdt hende i Haanden, saa sig rolig om og sagde med et Smil: „Mine Herrer, hvad vil De saa gøre?"

Den stakkels Meagles's ubeskrivelige Forfærdelse over at høre sine Bevæggrunde og Handlinger blive saaledes fordrejede, havde hidtil hindret ham fra at fremføre et eneste Ord, men nu fik han Mælet igen.

„Tattycoram," sagde han, „thi endnu vil jeg kalde dig med dette Navn, min gode Pige, i Bevidstheden om, at jeg ikke mente andet end godt med at give dig det, og i Bevidstheden om, at du ved det —"

„Nej, jeg gør ikke!" sagde hun, idet hun atter saa op og næsten sønderrev sin Kjole med den samme travle Haand.

„Nej, maaske ikke nu," sagde Meagles, „ikke medens denne Dames Øjne er saa stift fæstede paa dig, Tattycoram," hun skottede et Øjeblik til dem, „og medens hun har den Magt over dig, som vi ser hende udøve; ikke nu maaske, men en anden Gang. Jeg vil ikke spørge denne Dame, Tattycoram, om hun selv tror, hvad hun har sagt, thi baade jeg og min Ven ved meget godt, at hun har talt i Vrede og Forbitrelse, skønt hun forstaar at beherske sig paa en Maade, som ingen, der kun har set hende en eneste Gang, saa let vil kunne glemme. Jeg vil heller ikke spørge dig, om du med mit Hjem og alt, hvad dertil hører, i frisk Erindring kan tro det. Jeg vil kun sige, at du hverken behøver at love mig eller mine noget eller at bede os om Tilgivelse, og at det eneste i Verden, jeg anmoder dig om, er, at du vil tælle til tyve."

Hun saa et Øjeblik paa ham og sagde derpaa med rynket Pande: „Nej, jeg vil ikke. Miss Wade, før mig bort herfra."

Den Kamp, der rasede i hende, havde nu intet mildnende Element i sig; det var kun en Kamp mellem lidenskabelig Hæftighed og halsstarrig Trods. „Nej, jeg vil ikke, jeg vil ikke!" gentog hun med dæmpet, tykt Mæle. „Før vil jeg lade mig sønderslide. Før vil jeg selv sønderslide mig!"

Miss Wade, der havde sluppet hende, lagde et Øjeblik sin Haand beskyttende paa Pigens Hals og sagde derpaa, idet

hun saa sig om med sit forrige Smil og talte ganske i sin forrige Tone: „Mine Herrer, hvad vil De saa gøre?“

„Tattycoram, Tattycoram!“ udbrød Meagles og rakte Haanden bønfaldende frem. „Hør denne Dames Røst, betragt denne Dames Ansigt, t ænk paa, hvad der bor i denne Dames Hjerte, og betænk, hvilken Fremtid der ligger for dig. Men hvad du saa tænker, mit Barn, saa er denne Dames forbavsende, jeg kan gerne sige forfærdelige Indflydelse paa dig grundet paa en Lidenskabelighed, der er stærkere end din, og paa et Sind, der er heftigere end dit. Hvad kan I to være for hinanden? Hvad kan der komme ud af det?“

„Jeg er ene her, mine Herrer,“ ytrede Miss Wade uden Forandring i Tone eller Væsen. „Sig, hvad De vil.“

„Høfligheden maa vige for Hensynet til denne vildledte unge Pige i hendes nærværende, fortvivlede Stilling,“ sagde Meagles, „skønt jeg haaber ikke ganske at skulle glemme den til Trods for, at jeg maa staa og se paa den Uret, De begaar imod hende. Undskyld, at jeg i hendes Paahør minder Dem om, at De var en Gaade for os alle og intet havde tilfælles med nogen af os, da hun var saa ulykkelig at træffe sammen med Dem. Jeg ved ikke, hvad De er, men De skjuler ikke, kan ikke skjule, hvilken mørk Aand der bor i Dem. Skulde De tilfældigvis være en Kvinde, der finder en sørgelig Glæde i at gøre en anden Kvinde lige saa ulykkelig som hun selv — jeg er gammel nok til at have hørt tale om sligt — saa advarer jeg hende for Dem, advarer jeg Dem for Dem selv.“

„Mine Herrer,“ sagde Miss Wade rolig, „naar De er færdig, vil De, Mr. Clennam, maaske formaa Deres Ven —“

„Ikke førend jeg har gjort endnu et Forsøg,“ sagde Meagles bestemt. „Tattycoram, mit stakkels Barn, tæl til tyve.“

„Afvis ikke det Haab, den Vished, denne Mand tilbyder Dem,“ sagde Clennam med dæmpet, indtrængende Stemme. „Vend tilbage til de Venner, De ikke kan have glemt. Betænk Dem!“

„Nej!“ svarede Pigen med højt svulmende Barm og med Haanden om sin Strube. „Lad mig gaa, Miss Wade!“

„Tattycoram,“ sagde Meagles, „endnu en Gang! Det eneste i Verden, jeg beder dig om, Barn! Tæl til tyve!“

Hun holdt sine Hænder tæt for sine Øren, idet hun i sin Voldsomhed rev sit glinsende sorte Haar løst og vendte sig trodsig ind mod Væggen. Miss Wade, der under denne sidste Opfordring havde iagttaget hende med et sælsomt, opmærksomt

Smil og Haanden knuget mod sit Bryst, ligesom da hun iagttog hende i Marseille, lagde nu sin Haand om hendes Liv, som om hun bemægtigede sig hende for stedse. Og der laa en øjensynlig Triumf i hendes Ansigt, da hun vendte det om for at affærdige de fremmede.

„Da det er sidste Gang, jeg nyder denne Ære," sagde hun, „og da De har ytret, at De ikke ved, hvad jeg er, eller hvilken Grunden kan være til min Indflydelse her, vil jeg underrette Dem om, at den grunder sig i en fælles Sag. Hvad Deres sønderbrudte Legetøj er med Hensyn til Fødsel, er jeg med. Hun har intet Navn og jeg har intet Navn. Hendes Forurettelse er ogsaa min Forurettelse; mere har jeg ikke at sige Dem."

Disse Ord henvendtes til Meagles, som bedrøvet gik sin Vej. Idet Clennam fulgte bagefter, sagde hun med den samme udvortes Fatning og i den samme afmaalte Tone, men med et Smil, som kun ses i grusomme Ansigter — et meget svagt Smil, der trak Næseboerne i Vejret, næppe berørte Læberne og ikke tabte sig lidt efter lidt, men forsvandt paa een Gang, da det havde gjort sin Nytte:

„Jeg vil haabe, at Deres gode Ven, Mr. Gowans Hustru maa faa megen Glæde af sin Byrd, som er saa forskellig fra denne Piges og min, og af den store Lykke, der venter hende."

OTTE OG TYVENDE KAPITEL.

Ingens Forsvinden.

Meagles slog sig ikke til Ro med de Forsøg, han havde gjort paa at faa sit tabte Plejebarn tilbage, men sendte et bønligt Brev, der ikke aandede andet end Velvilje, baade til hende og til Miss Wade. Der kom imidlertid intet Svar hverken paa disse Skrivelser eller paa en tredje, som hendes tidligere unge Herskerinde skrev til den trodsige unge Pige, og som maatte have rørt hende, hvis noget havde kunnet det, men alle tre Breve blev nogle Uger senere sendt tilbage, eftersom de var blevne afvist ved Gadedøren. Han sendte derfor Mrs. Meagles

af Sted for at prøve Resultatet af en personlig Sammenkomst, og da denne værdige Dame ikke kunde opnaa en saadan, men ogsaa blev afvist, besvor Meagles Arthur endnu en Gang at forsøge paa, hvad han kunde udrette. Alt, hvad der imidlertid kom ud af hans Føjelighed, var, at han opdagede, at det tomme Hus var blevet anbetroet til den gamle Kones Varetægt, og at Miss Wade var borte tillige med de faa Møbler, samt at den gamle Kone tog imod saa mange halve Kroner, som det skulde være, og takkede Giveren mange Gange, men uden at have anden Oplysning at byde som Vederlag for disse Mønter, end et stadigt Tilbud om at lade ham se en Indholdsfortegnelse over det faste Inventarium, som Huskommissionærens Skriver havde efterladt i Gangen.

Men da Meagles endog efter dette Nederlag nødig ganske vilde opgive den utaknemmelige og betage hende alt Haab for det Tilfælde, at hendes bedre Følelser maatte faa Bugt med den mørkere Side af hendes Karakter, lod han seks Dage i Rad i Morgenbladene indrykke et forsigtig affattet Avertissement, der gik ud paa, at hvis en ung Person, der for kort siden i et ubesindigt Øjeblik havde forladt sit Hjem, vilde henvende sig til hans Adresse, skulde alt være ligesom før, og vedkommende skulde ikke faa Bebrejdelser. De uventede Følger af denne Bekendtgørelse bragte for første Gang den bekymrede Meagles paa den Tanke, at der maatte være flere hundrede unge Personer, som hver Dag i et ubesindigt Øjeblik forlod deres Hjem; thi hele Skarer af unge Mennesker kom ned til Twickenham, og naar de ikke saa sig modtagne med Begejstring, forlangte de i Almindelighed Skadeserstatning foruden Vognleje frem og tilbage. Og disse var ikke de eneste ubudne Klienter, som Bekendtgørelsen skaffede ham paa Halsen. De mangfoldige Forfattere af Tiggerbreve, som altid syntes at ligge paa Lur efter den mindste Anledning til at faa et Brev anbragt, skrev, at de ved at læse Bekendtgørelsen var blevne bragt til tillidsfuldt at anmode om forskellige Summer, der varierede fra ti Shillings til halvhundrede Pund, ikke fordi de vidste noget om den unge Person, men fordi de var overbevist om, at vedkommende vilde føle sig betydelig lettet ved at komme af med disse Gaver. Ligeledes benyttede diverse Projektmagere sig af samme Lejlighed til at korrespondere med Meagles, som f. Eks. for at underrette ham om, at da deres Opmærksomhed af en Ven var bleven henledet paa Bekendtgørelsen, tillod de sig at meddele, at hvis de nogen Sinde skulde høre noget om

den unge Person, skulde de ikke forsømme ufortøvet at lade ham det vide, og hvis han imidlertid vilde forstrække dem med de fornødne Midler til at fulkommengøre et ganske nyt Slags Pumper, vilde dette være til den største Velsignelse for Menneskeslægten.

Medens Meagles og hans Familie efter disse forskellige mislykkede Forsøg mod deres Vilje havde begyndt at opgive Tattycoram som uigenkaldelig tabt, tog det ny og virksomme Firma Doyce & Clennam i sin private Egenskab en Lørdag ned til Landstedet for at blive der til om Mandagen. Den ældre Kompagnon tog af Sted med Diligencen, den yngre med sin Spadserestok.

Det var en stille Sommeraften, og Solen var ved at gaa ned, da han nærmede sig Maalet for sin Vandring og gik over Engene ved Flodbredden. Han var i den fredelige og sorgfri Stemning, som landlig Ro vækker i Byboerens Bryst. Alt inden for hans Synskreds var yndigt og venligt. Træernes friske Løv, det frodige, med vilde Blomster isprængte Græs, de smaa grønne Holme i Floden, Sivbuskene, Vandlillierne, der vuggede sig i Vandskorpen, de fjerne Stemmer, som fra Baade bares hen til ham paa de krusede Bølger og gennem Aftenluften ligesom Musik, alt tydede paa Hvile. Fiskenes Spjætten, Aarernes Plasken, Fuglenes Kvidren, førend de satte sig til Ro, de fjerne Hundeglam, Køernes Brølen — alle saadanne Lyde bidrog kun til at forhøje den stemningsfulde Fred, som syntes at ombølge ham i enhver Vellugt, der krydrede den duftende Luft. De lange Striber af rødt og gult paa Himlen og den nedgaaende Sols pragtfulde Spor bar Præget af en himmelsk Ro. Over de purpurfarvede Trætoppe langt borte og den grønne Bakke tætved, som Skyggerne sneg sig langsomt hen over, hvilede den samme Tysthed. Imellem det virkelige Landskab og dets Afspejling i Vandet var der ingen Forskel. Begge var saa uforstyrrede og klare, og skønt saa opfyldte af Livets og Dødens højtidelige Gaade havde de dog en saa mildnende og beroligende Virkning paa Beskuerens Hjerte paa Grund af deres blide, guddommelige Skønhed.

Clennam var bleven staaende, ingenlunde for første Gang, for at se sig om og lade det, han saa, sænke sig i hans Sjæl, ligesom Skyggerne, naar han saa paa dem, syntes at sænke sig dybere og dybere i Vandet. Idet han derpaa langsomt fortsatte sin Gang, saa han en Skikkelse paa Fodstien foran sig,

som han maaske allerede havde sat i Forbindelse med Aftenen og dens Indtryk.

Det var Minnie, og hun var alene. Hun havde nogle Roser i Haanden og syntes, da hun var bleven ham var, at være bleven staaende for at vente paa ham, og hun lod til at være kommen fra den modsatte Kant. Der var en Uro i hendes Væsen, som Clennam aldrig før havde bemærket, og da han nærmede sig hende, opstod pludselig den Tanke hos ham, at hun udtrykkelig var kommen for at tale med ham.

Hun rakte ham Haanden og sagde: „Det undrer Dem at se mig her alene? Men Aftenen er saa smuk, og jeg er gaaet længere, end jeg fra først af havde i Sinde. Jeg tænkte næsten, at jeg skulde møde Dem, og det gjorde mig mere tillidsfuld. De gaar nok altid denne Vej, ikke sandt?“

Idet Clennam sagde, at det var hans Yndlingsvej, følte han hendes Haand skælve paa hans Arm og saa, at Roserne rystede.

„Tør jeg give Dem en, Mr. Clennam? Jeg plukkede dem, idet jeg gik ud af Haven, ja jeg plukkede dem næsten til Dem, da jeg nok tænkte, at jeg skulde møde Dem. Mr. Doyce kom for over en Time siden og sagde os, at De gik herned.“

Hans egen Haand rystede, idet han modtog et Par Roser af hende og takkede hende. De stod nu ved en Allé. Om det var ham eller hende, der først bøjede ind i den, gør kun lidet til Sagen. Han blev aldrig klar over, hvem af dem det var.

„Der er saa højtideligt her,“ sagde Clennam, „men dog saa kønt paa denne Tid. Ved at gaa i denne dunkle Skygge og ud igennem Lysbuen ved den anden Ende nærmer vi os Færgen og Landstedet ad den smukkeste Vej, forekommer det mig.“

Med sin simple Havehat og sin lette Sommerkjole, med sit fyldige brune Haar, der hang i naturlige Lokker omkring hende, og sine vidunderlige Øjne fæstede paa ham med et Blik, hvori Agtelse og Tillid paa en paafaldende Maade blandede sig med et Slags frygtsom Bekymring for ham, var hun saa dejlig, at det var godt, godt for hans Ro — eller slemt for hans Ro, han vidste ikke rigtig hvilket — at han havde taget hin kraftige Beslutning, han saa ofte havde tænkt paa.

Hun afbrød en kort Pavse ved at spørge, om han vidste, at Fader havde tænkt paa en ny Udenlandsrejse, Han sagde, at han havde hørt tale derom. Hun afbrød en ny kort Pavse ved at tilføje, at Fader havde opgivet denne Tanke.

Ved disse Ord tænkte han straks: „De skal giftes.“

„Mr. Clennam,“ sagde hun endnu mere frygtsomt og saa

sagte, at han maatte bøje sit Hoved for at kunne høre, hvad hun sagde: „Jeg vilde saa gerne skænke Dem min Fortrolighed, hvis De vilde være saa god at tage imod den. Jeg havde saa gerne skænket Dem den for længe siden, fordi — jeg følte, at De mere og mere blev vor sande Ven.“

„Hvor kunde jeg andet end til enhver Tid være stolt af den? Skænk mig den, hav Tillid til mig!“

„Jeg kunde aldrig have frygtet for at betro mig til Dem,“ svarede hun og vendte frimodig sine Øjne op mod hans Ansigt. „Jeg tror, at jeg alt for nogen Tid siden havde gjort det, naar jeg kun havde vidst, hvorledes, men jeg ved det næppe engang nu.“

„Mr. Gowan,“ sagde Arthur Clennam, „har Grund til at være meget lykkelig. Gud velsigne hans Hustru og ham.“

Hun græd, idet hun søgte at takke ham. Han beroligede hende, greb hendes Haand, der hvilede med de skælvende Roser paa hans Arm, tog Roserne ud af den og førte den til sine Læber. Da forekom det ham, som om han først endelig opgav det døende Haab, der havde ulmet i Ingens Hjerte og voldt det saa stor Smerte og Kvide; og fra dette Øjeblik blev han i sine egne Øjne en langt ældre Mand, der havde slaaet alle saadanne Forhaabninger og Tanker ud af Hovedet. Han gemte Roserne inde paa sit Bryst, og en kort Tid gik de langsomt og tavs videre under de skyggefulde Træer. Da spurgte han hende i en venlig, oprømt Tone, om der ikke var andet, hun havde at sige ham som hendes Ven, der var saa mange Aar ældre end hun; om hun ikke havde noget at betro ham, en eller anden Tjeneste at bede ham om, som kunde bidrage til hendes Lykke, — han vilde være saa glad ved Tanken om at kunne være hende til Nytte.

Hun vilde lige til at svare, men blev saa greben af en eller anden lille skjult Sorg eller Sympati — hvad kunde det vel have været? — at hun atter brast i Taarer og sagde: „Aah, Mr. Clennam! Gode, ædle Mr. Clennam, sig, at De ikke er vred paa mig!“

„Jeg være vred paa Dem?“ sagde Clennam. „Bedste Pige, jeg være vred paa Dem? Nej!“

Efter at have lagt sine Hænder paa hans Arm og set ham tillidsfuldt op i Ansigtet med nogle ilsomme Ord om, at hun takkede ham af sit ganske Hjerte (hvilket hun i Sandhed gjorde, hvis Hjertet er Inderlighedens Kilde), blev hun lidt efter lidt mere rolig og fattet, medens de langsomt og næsten tavse gik

videre under de mørknende Træer. Kun af og til lod han et opmuntrende Ord falde.

„Og nu, Minnie Gowan," sagde Clennam omsider smilende, „har De intet at bede mig om?"

„Aah, jeg har saa meget at bede Dem om."

„Det er godt! jeg havde haabet det; saa bliver jeg ikke skuffet."

„De ved, hvor højt jeg bliver elsket hjemme, og hvor højt jeg elsker mit Hjem. De vil maaske næppe tro det, kære Mr. Clennam," sagde hun med stærk Bevægelse, „naar De ser, at jeg forlader det af mit eget fri Valg; men jeg elsker det saa inderlig!"

„Derom er jeg overbevist," sagde Clennam; „kan De tro, at jeg tvivler om det?"

„Nej, nej. Men det er saa underligt endog for mig, at jeg, uagtet jeg elsker det saa højt og elskes saa højt der, kan bringe det over mit Hjerte at forstøde det. Det synes saa letsindigt, saa utaknemmeligt."

„Bedste Pige," sagde Clennam, „det er kun Naturens Orden. Saaledes bliver ethvert Hjem forladt."

„Ja, det ved jeg, men ikke ethvert Hjem forlades med en saadan Tomhed i det som den, der vil være i mit, naar jeg er borte. Ikke fordi der ikke er langt bedre og elskværdigere og mere talentfulde unge Piger end jeg; ikke fordi jeg har saa stort at betyde, men fordi de har gjort saa meget af mig."

Pets kærlige Hjerte var overvældet, og hun hulkede, medens hun skildrede, hvad der vilde ske.

„Jeg ved, hvilken Forandring det i Førstningen vil være for Fader, og jeg ved, at jeg i Førstningen slet ikke kan være for ham, hvad jeg nu i saa mange Aar har været. Og derfor beder jeg Dem huske paa ham og undertiden holde ham med Selskab, naar De har lidt Tid tilovers, og at sige ham, at De ved, at jeg elskede ham højere, da jeg forlod ham, end nogen Sinde i hele mit Liv. Thi der er ingen, han holder saa meget af som af Dem, eller som han har saa stor Tillid til."

Tanken om, hvad der var foregaaet mellem Fader og Datter, faldt som en tung Sten i Clennams Hjertebrønd og bragte Vandet til at svulme op i hans Øjne. Han sagde oprømt, men ikke fuldt saa oprømt, som han gerne havde villet, at det skulde ske; det lovede han hende højt og helligt.

„Naar jeg ikke taler om Moder," sagde Pet, smukkere i sin uskyldige Sorg, end Clennam nu turde vove at tænke sig hende

— „er det, fordi Moder bedre vil forstaa dette Skridt af mig og føle mit Tab paa en anden Maade. Men De ved, hvilken øm, opofrende Moder hun er, og De vil ogsaa huske paa hende, ikke sandt?“

Minnie kunde stole paa ham, sagde Clennam; Minnie kunde stole paa, at han skulde gøre alt, hvad hun ønskede.

„Bedste Mr. Clennam,“ sagde Minnie, „da Fader og en Person, jeg ikke behøver at nævne, endnu ikke bedømmer og forstaar hinanden ganske saaledes, som de med Tiden vil, og da det i mit ny Liv vil være min Pligt og min Stolthed og Glæde at bringe dem til at kende hinanden bedre og at glæde sig ved hinanden, de, som begge elsker mig saa højt, saa søg, saa sandt De er en god og trofast Mand, naar jeg er skilt fra mit Hjem, at forsone Fader lidt mere med ham og brug Deres store Indflydelse til at aabne Faders Øjne for hans sande Værd. Vil De gøre dette for mig som en ædeltænkende Ven?“

Stakkels Pet! Selvbedragne, vildledte Barn! Naar har man vel set en saadan Forandring i Menneskers naturlige Forhold til hinanden, en saadan Udjævning af indgroede Modsætninger? Det er blevet mange Gange forsøgt af andre Døtre, Minnie; det er aldrig lykkedes, aldrig er der kommet andet end fejlslagne Forventninger ud af det.

Saaledes tænkte Clennam, men han sagde det ikke; det var for sildigt. Han lovede at gøre alt, hvad hun bad om, og hun vidste helt vel, at han vilde gøre det.

De var nu komne til det sidste Træ i Alléen. Hun standsede og trak sin Arm til sig. Idet hun saa ham ind i Øjnene og skælvende rørte ved en af de Roser, der stak frem paa hans Bryst, ligesom for at lægge en dybere Betydning i sine Ord, sagde hun:

„Kære Mr. Clennam, i min Glæde — thi jeg er glad, uagtet De har set mig græde — kan jeg ikke udholde Tanken om, at der skulde være den mindste Sky imellem os. Har De noget at tilgive mig — ikke noget, som jeg forsætlig har gjort, men en eller anden Sorg, jeg maaske har voldet Dem uden at have villet det eller været i Stand til at undgaa det —, saa tilgiv mig i Aften af Deres ædle Hjerte!“

Han bukkede sig for at møde det uskyldige Ansigt, der mødte hans uden at gyse tilbage. Han kyssede det og svarede, at Himlen skulde være hans Vidne, at han intet havde at tilgive. Idet han bukkede sig endnu en Gang, hviskede hun „Far vel!“ og han gentog det. Det var at tage Afsked med alle hans gamle Forhaabninger — med alle „Ingens“ gamle, urolige Tanker.

I næste Øjeblik traadte de ud af Alléen, Arm i Arm, og Træerne syntes at lukke sig bag dem i Mørket ligesom et Slør, der sænkede sig over deres egen Fortid.

Straks efter hørte de Forældrenes og Doyces Stemmer i Nærheden, og da Clennam hørte dem nævne Pets Navn, raabte han: „Hun er her hos mig.“ Der blev en Spørgen og Leen; men saa snart alle var samlede, hørte det op, og Pet smuttede bort.

Uden at sige noget, gik Meagles, Doyce og Clennam nogle Minutter frem og tilbage ved Flodbredden. Saa trak Doyce sig tilbage og gik ind i Huset. Meagles og Clennam blev endnu nogle Minutter ved at gaa frem og tilbage uden at tale, indtil Meagles brød Tavsheden.

„Arthur,“ sagde han, det var første Gang han brugte denne fortrolige Tiltale, „husker De, at jeg, medens vi en varm Morgenstund gik frem og tilbage og saa ud over Havnen ved Marseille, sagde til Dem, at Pets Tvillingsøster, der var død, forekom mig og Moder at være vokset, ligesom hun var vokset, og at have forandret sig, ligesom hun havde forandret sig?“

„Ja, meget godt.“

„Husker De, at jeg sagde, at vore Tanker aldrig havde været i Stand til at skille disse to Tvillingsøstre fra hinanden, og at for os var den anden stedse det samme, som Pet var?“

„Ja, meget godt.“

„Arthur,“ sagde Meagles modfalden, „I Aften forfølger jeg denne Tanke et Skridt videre. Kære Ven, jeg er til Mode, som om De havde elsket mit døde Barn meget højt og mistet hende, medens hun var, ligesom Pet nu er.“

„Tak,“ mumlede Clennam, „Tak!“ og dermed trykkede han hans Haand.

„Gaar De indenfor?“ sagde Meagles kort efter.

„Om et Øjeblik.“

Meagles gik, og han blev ene. Da han havde gaaet en halv Times Tid ved Flodbredden, stak han Haanden ind paa sit Bryst og tog varsomt Roserne frem. Maaske trykkede han dem til sit Hjerte, maaske trykkede han dem til sine Læber, men ganske vist er det, at han bukkede sig ned ved Bredden og skød dem sagte ud i den bølgende Flod. Blege og utydelige i Maaneskinnet, førtes de bort af Strømmen.

Da han kom ind i Huset, brændte Lysene klart, og Ansigterne, de belyste, blev, hans eget ikke undtaget, snart rolig oprømte. De talte om mange Ting, gik derpaa til Sengs og

lagde sig til at sove, medens Blomsterne, blege og utydelige i Maaneskinnet, førtes bort af Strømmen; og saaledes flyde større Ting, der engang boede i vort Bryst og tæt ved vort Hjerte, bort fra os til Evighedens Hav.

NI OG TYVENDE KAPITEL.

Mrs. Flintwich bliver ved at drømme.

Under alle disse Begivenheder bevarede Huset i City sit tunge, triste Præg, og den syge, som beboede det, bevægede sig i den samme uforanderlige Kredsgang. Morgen, Middag og Aften vendte uophørlig tilbage med den samme Ensformighed og maskinmæssige Sendrægtighed ligesom et langsomt gaaende Urværk.

Rullestolen havde sine med den forbundne Erindringer og Drømmerier, ligesom ethvert Sted, der er blevet et menneskeligt Væsens faste Plads. Billeder af ombyggede Gader og forandrede Huse, saaledes som de havde været, medens den, der sad i Stolen, havde været fortrolig med dem; Billeder af Mennesker, saaledes som de havde været, uden Hensyn til den Tid, der var forløben, siden de sidst var blevne sete, af dem maa der have været mange i den lange Række af triste Dage. At standse den travle Tilværelses Ur i samme Øjeblik, vi selv personlig afsondres fra den; at tro, at Menneskeslægten er bleven staaende ubevægelig stille, saa snart vi selv er gaaet i Staa; ikke at kunne maale Forandringerne uden for vor Synskreds med en større Maalestok end med vor egen ensformige og indskrænkede Tilværelses indskrumpede Alen er en Svaghed hos mange Invalider, en sygelig Aandstilstand hos næsten alle Eneboere.

Hvad det var for Skuepladser og Skuespillere, som den strenge Kvinde hyppigst lod passere Revy, medens hun Aar ud og Aar ind sad i sit mørke Værelse, vidste kun hun selv. Flintwich, som med sit forvredne Væsen daglig indvirkede paa hende ligesom en ekscentrisk, mekanisk Kraft, kunde maaske have skruet det ud af hende, hvis hun havde ejet mindre Modstandsevne; men hun var ham for stærk. Affery havde nok at gøre

med at se paa sin Husbond og sin affældige Frue med stum Forundring, at gaa omkring i Huset med Forklædet over Hovedet, naar det var blevet mørkt, altid at lytte efter de mærkelige Lyde og undertiden at høre dem, og aldrig at blive reven ud af sin drømmende, halvt sovende, halvt vaagne Tilstand.

Der var kommet Liv i Forretningerne, efter hvad Affery kunde mærke; thi hendes Mand havde nok at bestille i sit Kontor og modtog flere Mennesker, end der plejede at komme der i de sidste Aar. Dette var nu ikke saa vanskeligt, da Huset saa længe havde været øde; men han modtog Breve og Besøg og førte Bøger og skrev. Desuden gik han ogsaa hen til andre Kontorer og til Værfter og Dokker og til Toldboden og paa Børsen, saa at han altid havde Hænderne fulde. Han begyndte ogsaa undertiden om Aftenen, naar Mrs. Clennam ikke ytrede nogen særlig Lyst til hans Selskab, at ty hen til et Værtshus i Nabolaget for at læse Skibsefterretninger og Markedspriser i Aftenbladet, og endog at gøre smaa Traktementer for Kofardikaptajner, som kom der. Paa en bestemt Tid hver Dag holdt han og Mrs. Clennam Raad om Forretningssager, og Affery, der stadig listede sig lyttende og iagttagende omkring, havde en Følelse af, at de to kloge Folk tjente Penge.

Den Sindstilstand, hvori Flintwichs fortumlede Ægtehalvdel var hensunken, havde nu begyndt at udtrykke sig saa tydelig i alle hendes Miner og Bevægelser, at de to kloge Folk højlig ringeagtede hende som en Person, der aldrig havde haft nogen særlig god Forstand, men nu blev mere og mere fjollet. Det var maaske, fordi hendes Ydre intet kommercielt Præg havde, eller fordi det var faldet ham ind, at han ved at have taget hende til Kone kunde udsættes for, at hans Handelsvenner kunde tvivle om hans sunde Dømmekraft, at Flintwich befalede hende at holde sin Mund om deres ægteskabelige Forhold og aldrig kalde ham Jeremias uden for det huslige Kløverblads Kreds. Hendes hyppige Forglemmelse af denne Formaning forøgede hendes Forskræmthed, eftersom Flintwich havde den Vane at hævne sig for hendes Forsømmelighed ved at gøre Spring efter hende paa Trappen og ryste hende; hun gik derfor altid i den dødeligste Angest for, at hun skulde blive overfaldet paa denne Maade.

Lille Dorrit havde fuldendt en lang Dagsgerning i Mrs. Clennams Værelse og var i Færd med at rydde op efter sig, førend hun gik. Pancks, hvem Affery nylig havde vist ind, henvendte en Forespørgsel til Mrs. Clennam om hendes Helbred i

Forbindelse med den Bemærkning, at han havde set indenfor for paa sin Principals Vegne at spørge til hendes Befindende. Mrs. Clennam saa med stærkt sammentrukne Øjenbryn paa ham.

„Mr. Casby ved," svarede hun, „at jeg ikke kender til nogen Forandring. Den Forandring, jeg venter paa her, er den store Forandring."

„Virkelig, Frue?" sagde Pancks og lod sit Blik glide hen mod den lille Syerskes Skikkelse, medens hun laa paa Knæ og pillede Traadender og Trævler op fra Tæppet. „De ser rask ud, Frue."

„Jeg bærer, hvad jeg har at bære," svarede hun. „Pas De, hvad De har at passe."

„Tak," sagde Pancks, „det er det, jeg stræber efter."

„De kommer nok her i Nærheden?" spurgte hun.

„Aa ja," sagde Pancks, „i den sidste Tid er jeg ofte kommen denne Vej snart af een, snart af en anden Grund."

„Bed Mr. Casby og hans Datter ikke at sende Forespørgsler om mit Befindende. Naar de ønsker at se mig, ved de jo, at jeg er her og kan tage imod dem. De behøver ikke at sende Bud, og De behøver ikke at ulejlige Dem med at komme."

„Det er ikke den ringeste Ulejlighed, Frue," sagde Pancks. „De ser virkelig ualmindelig rask ud."

„Meget forbunden. Far vel."

Denne Affærdigelse, der ledsagedes af en Bevægelse med Haanden hen imod Døren, var saa kort og tydelig, at Pancks ikke saa nogen Udvej til at forlænge sit Besøg. Med sit livligste Udtryk purrede han op i sit Haar, skottede atter til den lille Skikkelse, sagde: „Far vel, Frue; De maa endelig ikke gaa ned med, Mrs. Affery, jeg kender Vejen," og dampede væk. Med Hagen støttet paa sin Haand fulgte Mrs. Clennam ham med opmærksomme og mørkt mistroiske Øjne, og Affery stod ligesom fortryllet og saa paa hende.

Langsomt og tankefuldt vendte Mrs. Clennam sine Øjne fra Døren hen paa lille Dorrit, idet denne rejste sig op fra Tæppet. Med Hagen hvilende endnu tungere paa sin Haand og med aarvaagne, skumle Blikke sad den syge Kone og iagttog hende, indtil lille Dorrit mærkede det; hun rødmede og slog Øjnene ned. Mrs. Clennam sad endnu og stirrede.

„Lille Dorrit," sagde hun, da hun til sidst brød Tavsheden, „kender De noget til denne Maud?"

„Jeg kender ikke noget til ham, Frue, undtagen at jeg har set ham nogle Gange, og at han har talt til mig."

„Hvad har han da sagt til Dem?“

„Jeg forstaar ikke, hvad han sagde; han er saa underlig. Men det var slet ikke noget uartigt eller ubehageligt.“

„Hvorfor kommer han her for at se Dem?“

„Det ved jeg ikke,“ svarede lille Dorrit frimodig.

„Ved De da, at det er for at se Dem, at han kommer her?“

„Jeg har faaet det Indtryk,“ sagde lille Dorrit. „Men hvorfor han af den Grund kommer her, forstaar jeg ikke.“

Mrs. Clennam fæstede sine Øjne paa Gulvet og blev siddende i dybe Tanker med sit alvorlige, strenge Ansigt. Det varede nogle Minutter, førend hun vaagnede af denne Tankefuldhed og atter antog sin stive, fattede Holdning.

Lille Dorrit havde imidlertid ventet paa at komme til at gaa, men været bange for at forstyrre hende ved at røre sig. Hun vovede nu at forlade det Sted, hvor hun var bleven staaende, siden hun havde rejst sig op, og at gaa sagte omkring Rullestolen. Ved Siden af den standsede hun for at sige: „God Nat, Frue.“

Mrs. Clennam udstrakte sin Haand og lagde den paa hendes Arm. Lille Dorrit blev forvirret ved denne Berøring og nølede. Maaske foresvævede der hende en eller anden forbigaaende Erindring om Historien om Prinsessen.

„Sig mig, lille Dorrit,“ sagde Mrs. Clennam, „har De mange Venner?“

„Nej, kun meget faa, Frue. Foruden Dem, kun Miss Flora og — een til.“

„Nemlig,“ sagde Mrs. Clennam, idet hun med sin stive Finger atter pegede paa Døren, „den Mand.“

„Ak nej, Frue!“

„Maaske da en Ven af ham?“

„Nej, Frue.“ Lille Dorrit rystede alvorlig paa Hovedet. „Ak nej! Ikke nogen, der ligner ham i fjerneste Maade eller kommer ham ved.“

„Nu vel,“ sagde Mrs. Clennam næsten smilende, „det kommer ikke mig ved. Jeg spørger kun, fordi jeg har Godhed for Dem, og fordi jeg tror, at jeg viste mig som Deres Ven, da De ingen andre havde, der tog sig af Dem. Har jeg Ret?“

„Ja, Frue, det er den rene Sandhed. Jeg har været her mangen en Gang, da vi vilde have manglet alt, naar De ikke havde givet mig Arbejde.“

„Vi?“ gentog Mrs. Clennam og saa paa det Ur, der havde

tilhørt hendes afdøde Mand og som nu altid laa paa hendes Bord. „Er de mange?“

„Kun Fader og jeg. Jeg mener, det er kun Fader og mig, der skal leve af, hvad vi fortjener.“

„Har De lidt mange Savn, De og Deres Fader og hvem der ellers hører Dem til?“ spurgte Mrs. Clennam med Eftertryk, idet hun tankefuldt legede med Uret.

„Undertiden har det været strengt nok at komme ud af det,“ svarede lille Dorrit med sin bløde Stemme og paa sin undselige, taalmodige Maade, „men for den Sags Skyld sikkert ikke strengere end saa mange andre Mennesker.“

„Det er fornuftigt talt!“ sagde Mrs. Clennam hurtig. „Det har De Ret i! De er en god, betænksom Pige. Og De er ogsaa en taknemmelig Pige, eller jeg skulde tage meget fejl.“

„Det er jo ikke mere end naturligt. Deri er der ingen Fortjeneste,“ sagde lille Dorrit. „Det er ganske vist.“

Med en Blidhed, som den drømmende Affery aldrig havde drømt hende i Stand til, trak Mrs. Clennam den lille Syerskes Ansigt til sig og kyssede hende paa Panden.

„Gaa nu, lille Dorrit,“ sagde hun, „ellers bliver det saa sildigt for Dem, stakkels Barn!“

I alle de Drømme, Affery havde hobet op, lige siden hun først hengav sig til denne Idræt, havde hun ikke drømt noget mere forbavsende end dette. Hendes Hoved værkede ved Tanken om, at hun maaske næste Gang skulde se den anden af de to kloge Folk kysse lille Dorrit og derpaa begge de kloge Folk omfavne hinanden og opløses i Taarer af Medlidenhed med hele Menneskeslægten. Denne Tanke bedøvede hende formelig, idet hun ledsagede de lette Fjed ned ad Trappen, for at Gadedøren kunde blive lukket forsvarlig i Laas.

Idet hun aabnede den for at lukke lille Dorrit ud, saa hun Pancks spankulere frem og tilbage i Gaarden uden for Huset, i Stedet for at være gaaet sin Vej, hvad man fornuftigvis kunde have ventet paa ethvert andet, mindre vidunderligt Sted og under mindre vidunderlige Forhold. I samme Øjeblik han saa lille Dorrit, skred han rask forbi hende, sagde med Fingeren paa Næsen (som Affery tydelig hørte): „Zigøjneren Pancks spaar,“ og gik sin Vej. „Vor Herre fri og bevare os, nu er der kommet en Zigøjner og Spaamand med i Spillet!“ udbrød Affery. „Hvad mon der nu forestaar os?“

Hun stod i den aabne Dør og brød sit Hoved med denne Gaade, og Aftenen var regnfuld og tordensvanger. Skyerne jog

hurtig af Sted, Vinden blæste stødvis, smældede med nogle Vinduesskodder, der var gaaet løs, snurrede de rustne Skorstenshatte og Vejrhaner rundt og susede omkring en lille nærliggende Kirkegaard, som om den vilde blæse de døde Borgere op af deres Grave. Den dæmpede Torden, der brummede fra alle Sider af Himlen, syntes at true med Hævn for denne tilsigtede Vanhelligelse og at mumle: „Lad dem hvile, lad dem hvile!“

Madame Affery, hvis Frygt for Torden og Lynild kun kunde sammenlignes med hendes Rædsel for Spøgelsehuset, som laa indhyllet i et overnaturligt Mørke, stod saa længe og betænkte sig paa, om hun skulde gaa ind eller ikke, indtil dette Spørgsmaal blev afgjort ved, at Døren blæste i for hende og lukkede hende ude. „Hvad skal jeg nu gøre!“ udbrød hun og vred sine Hænder. „Nu, da hun er ganske alene derinde og lige saa lidt kan gaa ned og lukke op, som de døde derhenne paa Kirkegaarden!“

I denne Knibe løb hun med Forklædet over Hovedet for at skærme sig mod Regnen flere Gange frem og tilbage i det ensomme, brolagte Indelukke. Hvorledes det derpaa kunde falde hende ind at bukke sig og se ind gennem Nøglehullet i Døren, som om hun kunde aabne den med Øjet, vilde være vanskeligt at sige; men det er ikke des mindre det, de fleste Mennesker vilde have gjort i den samme Situation, og det var det, hun gjorde.

Af denne Stilling for hun pludselig op med et hålvt Skrig, idet hun bemærkede noget paa sin Skulder. Det var Berøringen af en Haand. Manden var klædt som en Rejsende, havde en Hue med Pelsværks Kant paa Hovedet og en Slængkappe om Skulderen. Han saa ud til at være en Udlænding. Han havde stærkt Haar og Skæg — kulsort undtagen i de buskede Ender, hvor det havde et rødt Skær — og en krum Høgenæse. Han lo over Afferys Studsen og Skrigen, og idet han lo, gik hans Skæg op under hans Næse, og hans Næse ned over hans Skæg.

„Hvad er der paa Færde?“ spurgte han paa rent Engelsk. „Hvad er De bange for?“

„For Dem!“ gispede Affery.

„For mig, Madame?“

„Og det uhyggelige Vejr og — alting,“ sagde Affery. „Og se, Vinden har blæst Døren i, og jeg kan ikke komme ind.“

„Hm!“ sagde den fremmede, som tog Tingen ganske kold-

blodig. „Ja saa! Skulde De vide Besked om nogen her i Nabolaget, som hedder Clennam?“

„Vor Herre bevares, det skulde jeg mene!“ udbrød Affery og vred, opirret af Spørgsmaalet, paa ny sine Hænder.

„Hvor omtrent?“

„Hvor!“ raabte Affery. „Hvor, undtagen her i Huset? Og hun er ganske alene oppe i sit Værelse og har mistet Brugen af alle sine Lemmer og kan ikke røre sig for enten at hjælpe sig selv eller mig, og den anden af de kloge Folk er ude, og Gud forlade mig, jeg er lige paa Nippet til at gaa fra min Forstand!“

Den fremmede, som tog sig noget varmere af Sagen nu, da den angik ham selv, traadte tilbage for at se opad Huset, og hans Øjne fæstede sig snart paa det lange, smalle Vindue i det lille Værelse tæt ved Forstuen.

„Hvor kan den Dame, der har mistet Brugen af sine Lemmer, vel være, Madame?“ spurgte han med hint ejendommelige Smil, som Affery ikke kunde lade være at iagttage.

„Deroppe!“ sagde Affery. „De to Vinduer.“

„Hm! Jeg er temmelig velvoksen, men vilde dog ikke uden en Stige kunne have den Ære at fremstille mig i det Værelse. Nu, Madame, oprigtig talt — Oprigtighed hører til min Karakter — skal jeg lukke Døren op for Dem?“

„Ja, Gud velsigne Dem, Sir, saa er De sød, men gør det straks,“ udbrød Affery; „for hun kalder maaske paa mig lige i dette hellige Øjeblik eller stikker maaske Ild i sig og brænder levende op, eller Gud ved, hvad der kan hændes hende, og jeg er nærved at gaa fra min Samling ved at tænke derpaa!“

„Vent lidt, min gode Madame!“ Han holdt hende tilbage med sin glatte, hvide Haand. „Kontortiden er vel desværre forbi for i Dag?“

„Ja, ja, ja,“ raabte Affery; „for længe siden.“

„Lad mig da gøre Dem et billigt Forslag. Billighed hører til min Karakter. Jeg er nylig kommen i Land fra Paketbaaden, som De kan se.“ Han viste hende, at hans Kappe var drivvaad og hans Støvler gennemblødte; hun havde tidligere set, at han saa forpjusket og medtagen ud ligesom efter en streng Overrejse, og at han frøs, saa at hans Tænder klaprede. „Jeg er bleven forsinket af Vejret, det nederdrægtige Vejr! Som Følge heraf, er jeg bleven hindret i at afgøre en nødvendig Forretning, som jeg ellers vilde have besørget her til den sædvanlige Tid; jeg siger nødvendig, da det er en Pengeforretning. Vil De nu hente en eller anden her i Nærheden, der er bemyndiget

til at afgøre den med mig, til Gengæld for, at jeg lukker Døren op, vil jeg lukke den op. Skulde De have noget herimod at indvende, vil jeg —“ her gjorde han med det samme Smil en betydningsfuld Bevægelse, som om han vilde trække sig tilbage.

Affery, som var inderlig glad ved at slutte den foreslaaede Overenskomst, slog straks til. Den fremmede anmodede hende derpaa om at gøre ham den Tjenste at holde hans Kappe, tog et kort Tilløb til det smalle Vindue, svang sig op i Karmen, klyngede sig fast til Murstenene og havde et Øjeblik efter sin Haand paa Vinduesrammen, som han skød i Vejret. Idet han stak sit Ben ind i Værelset og skottede ned til Affery, havde hans Øjne et saa skummelt Udtryk, at hun med en pludselig Kuldegysen tænkte paa, hvad hun skulde gøre, hvis han nu gik lige op ad Trappen og myrdede den syge.

Lykkeligvis havde han ingen saadan Hensigt; thi straks efter viste han sig i Gadedøren. „Naa, bedste Madame,“ sagde han, idet han igen tog sin Kappe og kastede den om sig, „vil De nu have den Godhed — hvad Fanden er det?“

Den sælsomste Lyd af Verden, aabenbart ganske tæt ved, thi den satte Luften i en ejendommelig sitrende Bevægelse, og dog dæmpet, som om den kom langt borte fra. En Rysten, en Rumlen, og et Fald af en eller anden let og tør Genstand.

„Hvad Fanden er det?“

„Jeg ved ikke, hvad det er, men jeg har mange Gange hørt det samme,“ svarede Affery, der havde grebet hans Arm.

Han kunde næppe være nogen meget modig Mand, tænkte selv hun i sin drømmeagtige Forfærdelse; thi hans dirrende Læber var blevne farveløse. Efter at have lyttet nogle Øjeblikke slog han det hen.

„Aah, intet! Naa, bedste Madame, det forekommer mig, som om De talte om en eller anden klog Person. Vil De maaske være saa god at forestille mig for dette Geni?“

Han holdt fast paa Døren, som om han var rede til at lukke den igen, hvis hun svigtede.

„Men saa maa De heller ikke sige noget om mig eller Døren?“ hviskede Affery.

„Ikke et Ord.“

„Og De maa hverken røre Dem af Pletten eller svare, hvis hun kalder, medens jeg løber omkring Hjørnet.“

„Madame, jeg er en Billedstøtte.“

Affery nærede en saa levende Frygt for, at han, saa snart

hun havde vendt ham Ryggen, skulde snige sig ovenpaa, at hun, efter at have skyndt sig at komme ham af Syne, vendte tilbage til Porten for at titte efter ham; men da hun saa, at han endnu stod paa Dørtærskelen, snarere uden for end inde i Huset, som om han ikke yndede Mørket og ingen Lyst havde til at udforske dets Hemmeligheder, fløj hun om i næste Gade og sendte et Bud til Værtshuset efter Flintwich, som straks kom ud. Idet de tvende vendte tilbage — Damen foran og Mr. Flintwich halende ud bag efter hende, oplivet af Haabet om at ryste hende, førend hun kunde komme i Hus — saa de den fremmede staa paa samme Sted og hørte Mrs. Clennams stærke Stemme raabe fra hendes Værelse: „Hvem er det? Hvad er det? Hvorfor svarer der ingen? Hvem er det, som staar dernede?“

TREDIVTE KAPITEL.

En Gentlemans Ord.

Idet Mr. og Mrs. Affery aandeløs naaede hen til Huset i Tusmørket, fo'r den fremmede studsende tilbage. „Guds Død!“ udbrød han; „hvorledes kommer De her?“

Flintwich, til hvem disse Ord var rettede, gengældte til fulde den fremmedes Forundring. Han stirrede paa ham med stum Forbavselse, saa sig tilbage over sin Skulder, som om han ventede at se, at en, som han ikke havde bemærket, stod bag ved ham, stirrede atter paa den fremmede, maalløs af Forundring over, hvad han mente, og saa paa sin Kone for at søge en Forklaring; men da han ingen fik, fo'r han løs paa hende og rystede hende saa eftertrykkelig, at han rystede Kappen af Hovedet paa hende, medens han spottende mumlede mellem Tænderne: „Affery, du maa have en Dosis, Kone! Det er igen et af dine Indfald! Nu har du atter drømt. Hvad er der paa Færde? Hvem er det? Tal ud, eller jeg kvæler dig. Nu kan du selv vælge.“

Under Forudsætning af, at Affery i dette Øjeblik virkelig havde Evne til at vælge, gik hendes Valg aabenbart ud paa at

blive kvalt; thi hun svarede ikke et eneste Ord, men hengav sig i sin Skæbne, medens hendes bare Hoved rokkede frem og tilbage. Den fremmede tog imidlertid hendes Kappe op og lagde sig imellem.

„Tillad," sagde han, idet han lagde sin Haand paa Skulderen af Jeremias, som standsede og slap sit Offer. „Tak, undskyld. Jeg ser af denne spøgefulde Tone, at De er Mand og Kone! Ha, ha, ha! Det er altid en Fornøjelse at se et Ægtepar spøge saaledes med hinanden. Tys! Tør jeg gøre opmærksom paa, at der er nogen ovenpaa i Mørket, som ikke længer kan styre sin Nysgerrighed efter at erfare, hvad der foregaar her?"

Denne Hentydning til Mrs. Clennam mindede Flintwich om at gaa ind i Forstuen og raabe op ad Trappen: „Det er ingenting; jeg er her, og Affery kommer straks med Deres Lys." Derpaa sagde han til den fortumlede Kvinde: „Af Sted med dig, og ovenpaa!" og derefter vendte han sig om mod den fremmede, til hvem han sagde: „Nu, hvad staar til Tjeneste?"

„Jeg er bange for," svarede den fremmede, „at jeg maa bede Dem have den Ulejlighed at skaffe Lys."

„Ja vel," svarede Jeremias. „Det er netop det, jeg vilde. Behag at blive staaende, medens jeg henter et."

Den fremmede stod i Døren, men idet Flintwich gik ind, vendte han sig lidt om mod Mørket inde i Huset og forfulgte ham med sine Øjne ind i det illle Værelse, hvor han famlede efter et Fyrtøj. Da han fandt det, var det fugtigt, eller der var noget andet i Vejen med det, og den ene Svovlstik efter den anden, som han tændte, brændte tilstrækkelig til at kaste et mat Skær paa hans forskende Ansigt og stænke smaa Ildpletter over hans Hænder, men ikke tilstrækkelig til at tænde Lyset. Ved denne ustadige Belysning af hans Ansigt saa den fremmede vist og nysgerrigt paa ham. Da Jeremias omsider havde faaet Lyset tændt, vidste han, at han havde gjort dette, eftersom han saa den sidste Skygge af en mørk Spejden svinde bort fra hans Ansigt, idet dette gik over til det tvivlsomme Smil, der udgjorde en saa væsentlig Bestanddel af dets Udtryk.

„Vær saa god," sagde Jeremias, idet han lukkede Husdøren og iagttog den smilende Gæst temmelig skarpt, „at gaa ind i mit Kontor. — Det er ingenting!" brød han hidsig af for at svare Stemmen ovenpaa, der endnu ikke var stillet tilfreds, uagtet Affery var der og søgte at tale hende til Rette. „Jeg har

jo sagt Dem, at det ingenting er. Hvad gaar der af Konen, er hun da rent fra det?“

„Frygtsom,“ bemærkede den fremmede.

„Frygtsom?“ sagde Flintwich og drejede Hovedet for at svare, idet han gik foran med Lyset. „Modigere end halvfemsindstyve Mandfolk af hundrede, kan jeg fortælle Dem.“

„Og dog sygelig?“

„Sygelig i mange Aar. Mrs. Clennam. Den eneste af dette Navn, som nu er tilbage her i Huset. Min Kompagnon.“

Idet Flintwich gik gennem Forstuen, sagde han undskyldende noget om, at de paa den Tid af Aftenen ikke plejede at tage mod nogen, men altid lukkede Huset, og viste derpaa den fremmede ind i sit eget Kontor, som havde et helt forretningsmæssigt Præg. Her satte han Lyset paa sin Pult og sagde: „Hvad har De at befale?“

„Mit Navn er Blandois.“

„Blandois? Det kender jeg ikke,“ sagde Jeremias.

„Jeg troede, at De mulig,“ tog den anden til Orde, „var bleven adviseret fra Paris.“

„Vi har ikke modtaget nogen Advis fra Paris om nogen af det Navn Blandois,“ sagde Jeremias.

Jeremias stod i sin Yndlingsstilling. Idet den smilende Mr. Blandois vilde til at aabne sin Kappe for at faa Haanden hen til en Brystlomme, standsede han med et Smil i sine glimtende Øjne, der forekom Flintwich at sidde alt for tæt ved hinanden, for at sige:

„De ligner en af mine Venner saa meget! Just ikke saa slaaende, som jeg troede, da jeg virkelig et Øjeblik i Mørket antog Dem for ham — hvorfor jeg burde have bedet om Forladelse; tillad mig at gøre det nu; Villighed til at indrømme mine Vildfarelser hører til min aabenhjertige Karakter — men ikke des mindre ligner De ham paafaldende.“

„Saa?“ sagde Jeremias trevent. „Men jeg har ikke nogetstedsfra faaet et Advisbrev om nogen ved Navn Blandois.“

„Virkelig?“ sagde den fremmede.

„Ja virkelig,“ sagde Jeremias.

Uden i mindste Maade at blive bragt ud af Fatningen ved denne Forsømmelse fra Huset Clennam & Co.'s Korrespondenters Side, tog Mr. Blandois sin Brevtaske op af Brystlommen. tog et Brev ud og rakte Flintwich det. „De kender uden Tvivl godt Haanden. Maaske taler Brevet for sig selv og behøver ingen Advis. Saadanne Sager forstaar De langt bedre end jeg.

Det er mit Uheld, at jeg ikke saa meget er Forretningsmand, som, hvad Verden vilkaarlig kalder en Gentleman.“

Flintwich tog Brevet og læste under Overskriften Paris: „Vi har den Ære at underrette Dem om, at en højagtet Korrespondent af vort Firma, Mr. Blandois her af Staden,“ osv. osv. „Den Vejledning, han maatte ønske, og de Opmærksomheder, det maatte staa i Deres Magt,“ osv. „Vi skal endnu tilføje, at hvis De vil honorere Mr. Blandois's à vista Tratter til et Beløb af Lstr. 50,“ osv.

„Meget vel, Sir,“ sagde Flintwich. „Tag en Stol. For saa vidt vort Hus formaar det — vi driver vore Forretninger efter en beskeden, gammeldags, adstadig Maalestok — vil det være os kært at yde Dem enhver Bistand. Af dette Brevs Dato ser jeg, at vi endnu ikke har kunnet være adviserede om det. De er sandsynligvis kommen over med den forsinkede Post, der har Advisbrevet med.“

„At jeg er kommen med den forsinkede Post, Sir,“ svarede Mr. Blandois og fo'r med sin hvide Haand ned over sin krogede Næse, „har baade mit Hoved og min Mave faaet at føle; det afskyelige og utaalelige Vejr har taget svært paa dem begge. De ser mig i den samme Tilstand, hvori jeg for en halv Time siden forlod Paketbaaden. Jeg burde have været her for flere Timer siden, og da vilde jeg ikke have haft nødig at bede undskyldt — tillad, at jeg beder om Undskyldning — at jeg fremstillede mig paa en saa ubelejlig Tid og forskrækkede — nej, det er sandt, De sagde ikke forskrækkede; tillad, at jeg atter beder om Undskyldning — den ærede Dame, Mrs. Clennam, i hendes Sygeværelse ovenpaa.“

Et brovtende Væsen og en myndig, nedladende Mine formaar saa meget, at Flintwich allerede havde begyndt at anse ham for en højst gentil Person. Dette gjorde ham dog ikke mindre ubøjelig over for ham. Han skrabede sig kun om Hagen og spurgte, hvad han kunde have den Ære at gøre for Mr. Blandois i Aften efter Kontortiden.

„Ja,“ svarede denne og trak paa Skuldrene, „jeg maa skifte Klæder, have noget at spise og drikke og Tag over Hovedet et eller andet Sted. Hav den Godhed at sige mig — jeg er jo helt fremmed her — hvor jeg skal tage ind; med Pengene kan det være det samme indtil i Morgen. Jo nærmere herved, des bedre. Helst ved Siden af, hvis det er muligt.“

Flintwich havde allerede langsomt begyndt: „For en Gentle-

man med Deres Vaner er der intet Hotel her i Nærheden —“ da Mr. Blandois afbrød ham.

„Blæse være med mine Vaner!“ sagde han og knipsede med Fingrene. „En Verdensborger har ingen Vaner. At jeg paa min beskedne Vis er en Gentleman, vil jeg sandelig ikke benægte; men jeg har ingen generende, fordomsfulde Vaner. Et rent Værelse, en Ret varm Mad og en Flaske ikke ubetinget forgiftet Vin er alt, hvad jeg behøver i Aften. Men det trænger jeg ogsaa højlig til, uden at have nødig at gaa længere end nødvendigt derefter.“

„Der er,“ sagde Flintwich nølende, idet han et Øjeblik mødte Mr. Blandois's skinnende Øjne, der aldrig stod stille, „der er et Kaffehus og Gæstgiversted tæt herved, som jeg kan anbefale; men det er ikke meget flot.“

„Det kan være det samme med Flotheden!“ svarede Mr. Blandois og slog ud med Haanden. „Gør mig den Ære at vise mig Huset og føre mig derind, hvis det ikke er for megen Ulejlighed, og jeg vil være Dem uendelig forbunden.“

Derpaa tog Flintwich sin Hat og lyste Mr. Blandois gennem Forstuen. Idet han satte Lyset paa en Hylde, hvor det mørke, kolde Panel næsten gjorde samme Tjeneste som en Lyseslukker, huskede han paa, at det var bedst, at han gik op og sagde den syge, at han ikke vilde blive fem Minutter borte.

„Tjen mig i,“ sagde den fremmede, „at overrække mit Visitkort og behag at tilføje, at jeg vil prise mig lykkelig ved at turde hilse paa Mrs. Clennam for at gøre hende min personlige Opvartning og gøre Undskyldning for at have voldet Forstyrrelse i denne rolige Afkrog, hvis det maatte være hende belejligt at taale en fremmeds Nærværelse nogle faa Minutter, naar han har skiftet sine vaade Klæder og styrket sig med noget at spise og drikke.“

Jeremias skyndte sig, alt hvad han kunde, og sagde, da han kom tilbage: „Det vilde være hende kært at se Dem, Sir; men da hun ved, at hendes Sygeværelse intet tillokkende kan have, beder hun mig sige Dem, at hun ikke vil tage Dem det ilde op, hvis De skulde betænke Dem.“

„At betænke sig vilde være en Uhøflighed mod en Dame,“ svarede den galante Blandois; „Uhøflighed mod en Dame vilde røbe Mangel paa Ridderlighed mod Kønnet, og Ridderlighed mod Kønnet hører til min Karakter!“ Med disse Ord kastede han den tilsølede Nederdel af sin Kappe op over sin Skulder og

gik med Flintwich hen til Gæstgiverstedet, fulgt af en Drager, der ventede uden for Porten med hans Vadsæk.

Huset var tarvelig indrettet, og Mr. Blandois's Nedladenhed var uden Ende. Den syntes at opfylde den lille Skænkestue, hvor Værtinden, en Enke, og hendes to Døtre modtog ham, i en generende Grad; den var alt for stor for det indskrænkede, panelede Værelse med Fortunaspillet, som man først tilbød ham; den opslugte aldeles Familiens lille private Stadsestue, som til sidst blev afstaaet til ham. Med parfumeret Linned og tørre Klæder, med glattet Haar, en stor Ring paa hver Pegefinger og en massiv Urkæde ventede Mr. Blandois her paa sin Mad, og som han laa der og strakte sig paa Sofaen ved Vinduet med Knæene trukne op under sig, havde han trods Juvelens forskellige Indfatning en frygtelig og paafaldende Lighed med en vis Monsieur Rigaud, der engang havde ventet saaledes paa sin Frokost, medens han laa i Stenkarmen bag Jærngitteret i et usselt Fængsel i Marseille.

Hans Graadighed ved Maaltidet stemte ligeledes fuldkommen overens med Monsieur Rigauds Graadighed ved Frokosten. Den Begærlighed, hvormed han samlede alle Madvarerne omkring sig og fortærede nogle med sine Øjne, medens han fortærede andre med sine Kæver, var ganske den samme. Hans fuldkomne Ligegyldighed for andre Mennesker, som viste sig i, at han kastede de Smaating, som der var pyntet op med, omkring imellem hinanden, smed Stadspuder under sine Støvler, for at de kunde hvile saa meget des blødere, og krøllede det smukke Betræk med sin svære Krop og sit store, sorte Hoved, udsprang af den samme raa Egenkærlighed. De hvide Hænder, der bevægede sig saa let mellem Fadene, havde samme Bevægelser som de Hænder, der fordum havde klynget sig til Jernstængerne. Og da han ikke kunde spise mere og sad og slikkede sine fine Fingre, en for en, og tørrede dem i Dugen, manglede der intet andet end Vindruebladene for at gøre Maleriet fuldstændigt.

Paa denne Mand, hvis Skæg gik op, og hvis Næse gik ned, naar han satte sit onde Smil op, hvis sjælløse Øjne saa ud, som om de hørte til hans farvede Haar og havde mistet deres medfødte Afspejlingsevne ved en lignende Behandlingsmaade, havde Naturen sat sit Mærke: Vogt dig! Det var ikke dens Skyld, hvis Advarslen var frugtesløs. Den bærer aldrig Skylden i saadanne Tilfælde.

Efter at have endt sit Maaltid og renset sine Fingre, tog Mr. Blandois en Cigar op af Lommen og lagde sig atter paa Vindues-

bænken, hvor han i al Magelighed røg den ud, idet han af og til talte til Røgen, medens den som en tynd Strøm gik ud fra hans tynde Læber.

„Blandois, du skal spille Samfundet et slemt Puds, min lille Ven. Ha, ha, ha, Død og Plage, du har begyndt godt, Blandois! Naar det kniber, en udmærket Mester i Engelsk eller Fransk; en Mand, der er som skabt for Familiens Skød! Du har en hurtig Fatteevne, du har Vid, du har Anstand, du har et indsmigrende Væsen, du har et godt Udvortes, kort sagt, du er en Gentleman. Som en Gentleman skal du leve, min lille Dreng, som en Gentleman skal du dø. Du skal vinde, hvorledes Spillet saa gaar. De skal alle anerkende dine Fortjenester, Blandois. Du skal tvinge Samfundet, der har tilføjet dig en saa blodig Uret, til at bøje sig for dit eget stolte Sind. Guds Død, du har Ret til at være stolt, og det er din Natur, min brave Blandois.“

Under denne trøstelige Enetale røg denne Gentleman sin Cigar og tømte sin Flaske Vin. Da han var færdig med begge Dele, rettede han sig op, og med den alvorlige Slutningsbemærkning: „Stop nu! Blandois, min fiffige Ven, hold nu Ørene stive!“ rejste han sig og gik tilbage til Clennam & Co.'s Hus.

Ved Døren modtoges han af Affery, der i Følge sin Ægteherres Befaling havde sat to tændte Lys i Forstuen og et tredje paa Trappegangen og førte ham op til Mrs. Clennams Værelse. Der var lavet i Stand til Te og truffet de sædvanlige smaa, selskabelige Forberedelser til en ventet Gæsts Modtagelse. De var yderst tarvelige selv ved de største Anledninger, og udstrakte sig aldrig videre, end til at det kinesiske Testel sattes frem og Sengen tilhylledes med et prunkløst, mørkt Draperi. Forøvrigt var der den ligbaare-lignende Sofa med Blokken liggende paa den og Skikkelsen i Enkedragten, der saa ud, som om den var klædt paa til sin Henrettelse; Ilden med den lille Dynge af fugtig Aske ovenpaa; Risten med endnu en lille Askedynge; Kedlen og Lugten af sort Farve, altsammen saaledes, som det havde været for femten Aar siden.

Flintwich forestillede den til Clennam & Co.'s Velvilje anbefalede Herre. Mrs. Clennam, der havde Brevet liggende foran sig, bad ham tage Plads. De saa meget vist paa hinanden. Det var kun af naturlig Nysgerrighed.

„Jeg takker Dem, Sir, fordi De tænker paa en affældig Kone som mig. Kun faa af dem, der kommer her i Forretninger, har en Tanke tilovers for en Person, der lever saa afsondret fra Ver-

den. Det vilde være for meget forlangt, at de skulde have det. Ude af Øje, ude af Sind. Fordi jeg er taknemmelig for Undtagelsen, beklager jeg mig ikke over Reglen.“

I sin mest belevne Tone ytrede Mr. Blandois, at han desværre frygtede for at have forstyrret hende ved at fremstille sig paa en saa ubelejlig Tid, hvorfor han allerede havde fremført sine bedste Undskyldninger over for Mr. — han bad om Forladelse — af Navn havde han ikke den Ære —“

„Mr. Flintwich har i mange Aar staaet i Forbindelse med Huset.“

Mr. Blandois var Mr. Flintwichs allerærbødigste Tjener. Han bad Mr. Flintwich modtage Forsikringen om hans dybeste Agtelse.

„Nu, da min Mand er død,“ sagde Mrs. Clennam, „og min Søn har foretrukket en anden Virksomhed, har vort gamle Hus ingen anden Repræsentant end Mr. Flintwich.“

„Hvad kalder De da Dem selv,“ lød denne Herres uvante Spørgsmaal. „De har Hoved for to Mænd.“

„Mit Køn,“ vedblev hun med et flygtigt Blik paa Jeremias, „gør mig uskikket til at tage nogen væsentlig Del i Forretningen, selv om jeg havde den fornødne Dygtighed, og Mr. Flintwich forener derfor min Interesse med sin egen og forestaar den. Den er ikke, hvad den tidligere plejede at være; men nogle af vore gamle Venner — især Afsenderen af dette Brev — er saa gode ikke at glemme os, og vi er i Stand til at besørge det, de betror os, lige saa paalidelig, som vi altid har gjort. Dog dette kan ikke interessere Dem. De er Englænder, Sir?“

„Oprigtig talt, nej, Frue; jeg er hverken født eller opdragen i England. Egentlig tilhører jeg ikke noget Land,“ sagde Mr. Blandois; „jeg nedstammer fra en halv Snes forskellige Lande.“

„De har set Dem meget om i Verden?“

„Det har jeg. Jeg har været her og der og alle mulige Steder.“

„De har formodentlig intet, der binder Dem, er ikke gift?“

„Frue,“ sagde Mr. Blandois med en uhyggelig Sænkning af sine Øjenbryn, „jeg tilbeder Deres Køn, men jeg er ikke gift, har aldrig været det.“

Affery, der stod ved Bordet tæt ved ham og skænkede Te, kom i sin drømmende Tilstand tilfældigvis til at se paa ham, idet han sagde disse Ord, og hun bildte sig ind, at hun opfan-

gede et Udtryk i hans Øjne, der tiltrak sig hendes egne Øjne saaledes, at hun ikke kunde faa dem bort. Følgen af denne Indbildning blev, at hun vedblev at stirre paa ham med Tepotten i sin Haand, hvorved hun ikke alene selv blev yderst forlegen, men aabenbart ogsaa gjorde ham og de to andre forlegne. Saaledes indtraadte nogle spøgelseagtige Øjeblikke, i hvilke de alle stirrede forvirret paa hverandre uden at vide hvorfor.

„Affery," var hendes Frue den første til at sige, „hvad er der i Vejen med dig?"

„Det ved jeg ikke," svarede hun og udstrakte den venstre Haand, som hun havde fri, mod Gæsten. „Det er ikke mig; det er ham!"

„Hvad mener denne gode Kone?" udbrød Mr. Blandois, idet han paa en Gang blev rød og bleg og rejste sig langsomt med et Blik, der udtrykte et saa indædt Raseri, at det dannede en paafaldende Modsætning til den lette Betoning af hans Ord. „Hvorleds er det muligt at blive klog paa denne skikkelige Sjæl?"

„Det er *ikke* muligt," sagde Flintwich, idet han hastig skruede sig hen i den Retning. „Hun ved ikke, hvad hun mener. Hun er en Idiot, et rent Fjols. Hun skal faa en Dosis, hun skal faa en saadan Dosis! Af Sted med dig, Kælling," tilføjede han hviskende til hende, „af Sted med dig, medens du endnu ved, hvem du selv er, og inden jeg ryster dig, saa du bliver til Vælling."

Erkendende den Fare, hvori hendes Person svævede, slap Affery Tepotten, som hendes Mand tog, kastede sit Forklæde over Hovedet og forsvandt i en Fart. Gæsten begyndte lidt efter lidt at smile og satte sig ned igen.

„De maa undskylde hende, Mr. Blandois," sagde Jeremias, medens han selv skænkede Te, „hun er skrøbelig og gaar i Barndom; det er det, der fejler hende. Skal De have Sukker i, Sir?"

„Mange Tak, jeg skal ingen Te have — undskyld min Bemærkning, men det er et højst mærkværdigt Ur."

Tebordet stod tæt ved Sofaen; der var kun et lille Mellemrum imellem det og Mrs. Clennams eget særlige Bord. I sit Galanteri var Mr. Blandois staaet op for at række hende hendes Te, og idet han havde sat Koppen saaledes, at hun bekvemt kunde naa den, havde Uret, der laa foran hende, tiltrukket sig

hans Opmærksomhed. Mrs. Clennam saa pludselig op paa ham.

„Tillader De? Tak. Et smukt, gammeldags Ur," sagde han, idet han tog det i Haanden. „Noget svært til daglig Brug, men stærkt og solidt. Jeg har en vis Forkærlighed for alt, hvad der er solidt. Jeg er selv solid paa min Maade. Ah, et Herreur i to Kasser paa gammeldags Maner! Tør jeg tage det ud af Yderkassen? Tak. Hvad? Et gammelt Silke-Urhylster, broderet med Perler! Jeg har ofte set lignende hos gamle Hollændere og Belgiere. Sære Ting!"

„Ogsaa de er gammeldags," sagde Mrs. Clennam.

„Meget. Dog dette er nok ikke saa gammelt som Uret?"

„Det er det næppe."

„Mærkværdigt, hvor de plejede at slynge deres Bogstaver sammen!" ytrede Mr. Blandois og saa igen i Vejret med sit eget Smil. „Naa, dette skal nok være G. I.? Det kan næsten være alt muligt."

„Det er ganske rigtigt."

Flintwich, som i al denne Tid havde staaet iagttagende med en Kop Te i Haanden og Munden aaben, rede til at sluge Indholdet, begyndte nu at gøre dette.

„G. I. har sikkert været en eller anden fin, yndig, fortryllende Skabning," bemærkede Mr. Blandois, idet han igen lukkede Kassen. „I Forvisningen herom tilbeder jeg hendes Minde. Desværre for min Sindsro er jeg kun alt for tilbøjelig til at tilbede. Det er maaske en Fejl, det er maaske en Dyd; men Tilbedelse af kvindelig Skønhed og Dyd udgør de tre Fjerdedele af min Karakter, Frue."

„Her kan De beholde Deres Hjerte frit, Sir," svarede hun Mr. Blandois. „Disse Bogstaver er, saa vidt jeg ved, ikke Begyndelsesbogstaverne til et Navn."

„Til et Tankesprog?" sagde Mr. Blandois henkastende.

„Til en Sætning. De har altid, saa vidt jeg ved, skullet betyde: „Glem ikke!"

„Og naturligvis," sagde Mr. Blandois, idet han lagde Uret fra sig, „glemmer De *ikke*."

Idet Flintwich tømte sin Kop, tog han ikke alene en længere Slurk, end han endnu havde taget, men indtog tillige en hel ny Stilling under den paafølgende Pavse. Han lod nemlig Hovedet ligge bagover og vedblev at holde Koppen for Munden, medens hans Øjne var fæstede paa den syge. Hendes Ansigt havde det selvbeherskende og fattede Udtryk. som hos hende

traadte i Stedet for Minespil og Gestikulation, idet hun med sindigt Eftertryk svarede:

„Nej, Sir, jeg glemmer ikke. At føre et saa ensformigt Liv, som mit har været i saa mange Aar, er ikke Vejen til at glemme. At leve et Liv i Bod og Forsagelse er ikke Vejen til at glemme. Bevidstheden om at have — hvad alle vi Adams Børn have! — Synder at afsone og Tilgivelse at stræbe efter retfærdiggør ikke Ønsket om at glemme. Derfor har jeg for længst opgivet det, og jeg hverken glemmer eller ønsker at glemme."

Flintwich, som havde haft travlt med at ryste Bundfaldet i sin Tekop om, slubrede det nu i sig, og idet han satte Koppen fra sig, vendte han sine Øjne om mod Mr. Blandois, som om han vilde spørge ham, hvad han syntes herom.

„Alt, Frue," sagde Mr. Blandois med sit smidigste Buk og sin hvide Haand paa sit Bryst, „er udtrykt i Ordet „naturligvis", som jeg er stolt af at have haft Forstand og Takt nok til at betjene mig af; dog, uden Takt vilde jeg ikke være Blandois."

„Undskyld mig, Sir," svarede hun, „hvis jeg betvivler Sandsynligheden af, at en Mand, der er vant til Adspredelser, Forandringer og Artigheder, vant til at smigre og smigres —"

„Men, Frue! Ved Himlen!"

„— Hvis jeg tvivler om Sandsynligheden af, at en saadan Mand kan sætte sig rigtig ind i mine Forhold. For ikke at besvære Dem med Skriftens Ord," her saa hun paa den afskrækkende Stabel af haarde, blege Bøger, der laa foran hende, „— thi De gaar deres egen Vej, og Følgerne deraf kommer over Deres eget Hoved — vil jeg kun sige, at jeg retter min Kurs efter Lodser, strengt efter prøvede og erfarne Lodser, under hvis Ledelse jeg umulig kan lide Skibbrud — og at jeg, hvis jeg var ligegyldig for den i hine Bogstaver indeholdte Formaning, ikke vilde være halvt saa ydmyget, som jeg er."

Det var mærkeligt, hvorledes hun greb Lejligheden til at disputere med en usynlig Modstander. Maaske var det hendes egen bedre Forstand, der altid vendte sig imod hende og hendes Selvbedrag.

„Glemte jeg min Uvidenhed i min Sundheds og Friheds Dage, kunde jeg beklage mig over det Liv, jeg nu er dømt til at føre. Det gør jeg aldrig, har jeg aldrig gjort. Glemte jeg, at denne Skueplads, Jorden, er bestemt til at være en Skueplads for Sorg og Modgang og tunge Prøvelser for de Skabnin-

ger, der er skabte af dens Støv, kunde jeg maaske nære en vis Svaghed for dens Daarskaber. Men jeg nærer ingen saadan Svaghed. Vidste jeg ikke, at vi alle som een er Genstand for en retfærdig Vrede, som kræver Bod, og mod hvilken Gerninger alene er intet, vilde jeg maaske beklage mig over Forskellen mellem mig, saaledes som jeg sidder fængslet her, og de Mennesker, som gaar forbi min Port. Men jeg anser det for en Gunst og Naade at være udkaaren til at gøre Bod, til at vide, hvad jeg ved for vist her, og til at udsone, hvad jeg har udsonet. Ellers vilde min Hjemsøgelse ingen Mening have for mig. Derfor vil jeg ikke glemme og glemmer jeg ikke noget. Derfor er jeg tilfreds og siger, at jeg er bedre faren end Millioner andre."

Med disse Ord lagde hun sin Haand paa Uret og skød det hen paa det samme Sted paa hendes lille Bord, hvor det stedse plejede at ligge. Med Fingrene paa det sad hun endnu nogle Øjeblikke og saa vist og halvt udfordrende paa det.

Under alt dette havde Mr. Blandois været lutter Øre og holdt sine Øjne fæstede paa Fruen, medens han tankefuld strøg sig med begge Hænder om sit Skæg. Flintwich havde været lidt urolig og tog nu til Orde.

„Saa, saa, saa!" sagde han. „Det er tydeligt nok, og De har talt fromt og smukt. Mr. Blandois er formodentlig ikke af det gudfrygtige Slags."

„Tværtimod, Sir!" forsikrede denne og knipsede med Fingrene. „Undskyld! Det hører til min Karakter. Jeg er følsom, varmblodig, samvittighedsfuld og har en levende Indbildningskraft. En Mand med de Egenskaber, Mr. Flintwich, maa være gudsfrygtig eller intet!"

I Flintwichs Ansigt ytrede der sig en svag Mistanke om, at han maaske var intet, idet han med forceret Flothed rejste sig op og nærmede sig for at tage Afsked med Mrs. Clennam.

„De vil sagtens betragte det som en sygelig gammel Kones Egenkærlighed, Sir," sagde hun derpaa, „men i Virkeligheden er det Deres tilfældige Hentydning, som har bragt mig til at tale om mig selv og mine Skrøbeligheder. Da De har vist mig den Opmærksomhed at besøge mig, tør jeg haabe, at De ogsaa vil være saa opmærksom at overse dette. Gør mig ingen Komplimenter." Han var nemlig i Færd hermed. „Det vil være Mr. Flintwich kært, hvis han kan være Dem til nogen Tjeneste, og jeg haaber, at De maa have Fornøjelse af Deres Ophold her i Byen." Mr. Blandois takkede hende og kyssede flere Gange

paa sin Haand. „Det er et gammelt Værelse dette," bemærkede han med en pludselig Livlighed og saa sig om, da han nærmede sig Døren. „Jeg har været saa optagen, at jeg ikke har lagt Mærke til det. Men det er et ægte, gammelt Værelse."

„Det er et ægte gammelt Hus," svarede Mrs. Clennam med sit iskolde Smil. „Der er ingen Stads ved det; men det er en antikvarisk Kuriositet."

„Ja netop!" udbrød Gæsten. „Hvis Mr. Flintwich vilde vise mig den Godhed at føre mig gennem Værelserne, naar jeg gaar, vilde jeg være ham overordentlig forbunden. Jeg har en Svaghed for gamle Huse. Jeg elsker og studerer det maleriske i alle dets Former. Jeg er selv bleven kaldt malerisk. Det er ingen Fortjeneste at være malerisk — jeg har maaske større Fortjenester — men maaske er jeg det tilfældigvis dog. Sympati, Sympati!"

„Jeg siger Dem forud, Mr. Blandois, at De vil finde det meget smudsigt og meget tomt," sagde Jeremias og tog Lyset. „Det er ikke Umagen værd at se det." Men Mr. Blandois smilte kun, idet han gav ham et venskabeligt Dunk i Ryggen, kyssede atter paa Haanden ad Mrs. Clennam, og derpaa gik de ud af Stuen sammen.

„De har vel ikke Lyst til at gaa oven paa?" sagde Jeremias.

„Tværtimod, Mr. Flintwich; hvis det ikke trætter Dem for meget, vil jeg være henrykt."

Mr. Flintwich snoede sig altsaa op ad Trappen, og Mr. Blandois fulgte tæt bagefter. De steg op til det store Sovekammer paa Kvisten, hvor Arthur havde ligget Natten efter sin Hjemkomst. „Saa, Mr. Blandois," sagde Jeremias, idet han viste ham det, „jeg vil haabe, at De finder det Umagen værd at være gaaet saa højt op for at faa det at se. Jeg gør det ikke, tilstaar jeg."

Da Mr. Blandois var henrykt, gik de gennem andre Kvistkamre og Gange og til sidst ned ad Trappen igen. Imidlertid havde Flintwich lagt Mærke til, at han aldrig havde set Gæsten betragte noget Værelse, efter at have kastet et flygtigt Blik paa det, men at han stadig holdt Øje med ham selv. Med denne Opdagelse i sine Tanker vendte han sig om paa Trappen for at gøre endnu et Forsøg. Han mødte straks hans Øjne, og i det samme satte Blandois et djævelsk Grin op, ledsaget af den uhyggelige Trækning ved Næsen og Overskægget.

Da Flintwich gik foran Gæsten ned ad Trappen, var han i den ubehagelige Situation at blive begloet ovenfra. Han ven-

tede med atter at se paa Blandois, indtil denne tilfældige Ulighed var blevet hævet, ved at de kom ind i den afdøde Mr. Clennams Værelse. Men da han saa pludselig snoede sig om imod ham, fandt han hans Blik uforandret.

„Et prægtigt gammelt Hus," sagde Blandois smilende. „Saa hemmelighedsfuldt. Hører De aldrig spøgelseagtige Lyde her?"

„Lyde?" svarede Flintwich. „Nej."

„Eller ser noget til Djævle?"

„Ikke," sagde Flintwich, „ikke af den Slags, der selv præsentere sig under dette Navn og i denne Egenskab."

„Ha, ha, ha! Et Portræt her, ser jeg," sagde den anden, men saa stadig paa Flintwich, som om han var Portrættet. „Tør jeg spørge, hvem det skal forestille, Mr. Flintwich?"

„Den afdøde Mr. Clennam. Hendes Mand."

„Maaske det mærkelige Urs tidligere Ejer?" sagde Gæsten.

Flintwich, der havde kastet sine Øjne paa Portrættet, snoede sig atter om og mærkede, at han atter var Genstand for det samme Blik og Smil. „Ja, Mr. Blandois," svarede han mut. „Det tilhørte ham og hans Onkel før ham, og Herren maa vide, hvem flere før denne; det er alt, hvad jeg kan sige Dem om dets Stamtavle."

„Det er en stærkt udpræget Personlighed, vor Veninde deroppe."

„Ja, Sir," sagde Jeremias, idet han atter snoede sig om imod Gæsten, hvilket han gjorde under hele denne Samtale, ligesom en Skruemaskine, der ikke kunde faa fat; „det er en mærkelig Kone. Fast Karakter — megen Aandsstyrke."

„De maa have været meget lykkelige," sagde Blandois.

„Hvem?" spurgte Flintwich.

Blandois rystede med sin højre Pegefinger ad Sygeværelset og med sin venstre Pegefinger ad Portrættet, og idet han derpaa lagde Armene over Kors og stillede sine Ben vidt fra hinanden, stod han og smilte til Flintwich, medens hans Næse gik ned og hans Skæg gik op.

„Sagtens lige saa lykkelige som de fleste andre Ægtefolk," sagde Flintwich. „Det skal jeg ikke kunne sige; jeg ved det ikke. Der gives Hemmeligheder i alle Familier."

„Hemmeligheder!" udbrød Blandois hurtig. „Sig det endnu en Gang, min Søn."

„Jeg siger," svarede Flintwich, „jeg siger, at der gives Hemmeligheder i alle Familier."

„Det gør der," udbrød den anden, idet han slog ham paa begge Skuldrene og rokkede ham frem og tilbage. „Ha, ha, ha, De har Ret, det gør der! Hemmeligheder! Død og Plage, i nogle Familier gives der Hemmeligheder, der tilhører Djævelen selv, Mr. Flintwich!" Efter at han derpaa havde slaaet Flintwich flere Gange paa Skuldrene paa en venskabelig og gemytlig Maade, som om han morede sig over en Vittighed, han havde sagt, strakte han Armene i Vejret, lagde Hovedet bagover, hagede sine Hænder i hinanden bag ved det og brast i en skraldende Latter.

„Laan mig Lyset et Øjeblik," sagde han, da han var færdig. „Lad os engang betragte den mærkelige Dames Mand. Hah!" Her holdt han Lyset i Vejret. „Ogsaa han har et meget bestemt Udtryk, men det er af en anden Art. Ser ud, som om han vilde sige — hvad var det nu? — *Glem ikke* — gør han ikke, Mr. Flintwich? Jo, min Sandten gør han saa!"

Idet han rakte ham Lyset igen, saa han igen paa ham, og medens han derpaa gik langsomt ud i Forstuen med ham, erklærede han, at det var et fortryllende gammelt Hus, og at det havde behaget ham i den Grad, at han ikke for hundrede Pund vilde have undværet at have set det.

Under alle disse sælsomme Friheder, som Blandois tog sig, og som medførte en Forandring i hele hans Væsen, idet det blev langt grovere og plumpere, langt voldsommere og dristigere end før, forandrede Flintwich, hvis læderagtige Ansigt ikke var udsat for mange Afvekslinger, ikke en Mine. Med Undtagelse af, at han nu maaske saa ud, som om man havde ladet ham hænge lidt vel længe, førend den venskabelige Operation, Nedskæringen, var bleven foretaget, bevarede han en rolig Fatning. De havde sluttet deres Undersøgelse i det lille Værelse ved Siden af Forstuen, og der stod han nu og saa paa Blandois.

„Det glæder mig, at De er saa vel tilfreds," bemærkede han rolig. „Jeg havde ikke ventet det. De synes at være i godt Humør?"

„I glimrende Humør," svarede Blandois. „Paa Ære, aldrig været mere oprømt. Har De nogen Sinde Anelser, Mr. Flintwich?"

„Jeg ved ikke rigtig, om jeg forstaar, hvad De mener med dette Udtryk," svarede Flintwich.

„Lad os sige, en dunkel Forudfølelse af, at der forestaar Dem noget glædeligt."

„Jeg kan ikke sige, at jeg for Øjeblikket mærker noget til en

saadan Forudfølelse," svarede Flintwich med største Alvor. „Skulde jeg mærke noget, skal jeg sige det."

„Da har jeg," sagde Blandois, „da har jeg, min Søn, i Aften en Anelse om, at vi to skulde blive gode Venner. Mærker De noget?"

„N—ej," svarede Flintwich efter nøje at have prøvet sig selv. „Det kan jeg ikke sige."

„Jeg har en stærk Anelse om, at vi skulde blive rigtig intime Venner. — Har De endnu ikke nogen saadan Fornemmelse?"

„Endnu ikke," svarede Mr. Flintwich.

Idet Mr. Blandois atter tog ham ved Skuldrene, ruskede han ham lidt paa sin tidligere lystige Maade, tog ham derpaa under Armen og opfordrede ham til at følge med og drikke en Flaske Vin, den gamle Skælm, som han var. Uden et Øjebliks Betænkning tog Flintwich imod Indbydelsen, og de gik derpaa til det Gæstgiversted, hvor den rejsende logerede. Det havde for længe siden holdt op at tordne og lyne, men Regnen strømmede ned. Da de kom ind i Blandois's Værelse, blev der bestilt en Flaske Portvin af denne galante Herre. Blandois foreslog at drikke af de største Glas i Huset, hvori Flintwich samtykkede. Da der var skænket i Glassene, klinkede Blandois med støjende Munterhed mod Foden og saa mod Randen af Flintwichs Glas og drak paa det intime Venskab, som han forudsaa. Flintwich gjorde ham gravitetisk Besked og drak al den Vin, han kunde faa, men sagde intet. Hver Gang Blandois klinkede, og det var hver Gang, der var blevet skænket i Glassene, udførte Flintwich mekanisk sin Del af Klinkningen og vilde mekanisk have drukket sin Stalbroders Del af Vinen saavel som sin egen; han var en ren Fyldebøtte.

Blandois fandt, kort sagt, at han ikke kunde aabne Munden paa den tilbageholdne Flintwich, men snarere lukkede den til ved at tylde Portvin i ham. Desuden saa det ud til, at han godt var i Stand til at blive ved hele Natten, og om det skulde være, hele den næste Dag og den næste Nat, hvorimod Blandois snart dunkelt mærkede, at han snakkede alt for vildt og pralende. Han sluttede derfor Gildet, da den tredje Flaske var tømt.

„Trækker De paa os i Morgen, Sir?" spurgte Flintwich med et forretningsmæssigt Ansigt ved Afskeden.

„Min brave Ven," svarede den anden, „De kan stole paa, jeg skal nok trække paa Dem. Far vel, min Gut. Modtag til Afsked" — her omfavnede han ham paa sydlandsk Vis og kys-

sede ham paa begge Kinder — „en Gentlemans Ord! Fanden tage mig, om De ikke skal faa mig at se igen!“

Han indfandt sig ikke den næste Dag, skønt Advisbrevet ganske rigtig indløb. Da Flintwich om Aftenen forhørte sig om ham, erfarede han til sin Forundring, at han havde betalt sin Regning og var rejst tilbage til Fastlandet over Calais. Ikke des mindre skrabede Jeremias den levende Overbevisning ud af sit betænksomme Ansigt, at Blandois denne Gang vilde holde Ord og vise sig igen.

EN OG TREDIVTE KAPITEL.

Æresfølelse.

I Hovedstadens travle Gader kan man hver Dag møde en mager, rynket, gul, gammel Mand (som man kunde tro var falden ned fra Stjernerne, hvis nogen Stjerne var mat nok til at kunne mistænkes for at have kastet en saa svag Gnist fra sig), og som kryber af Sted med en ængstelig Mine, som om han var fortumlet og skræmmet af Larmen og Travlheden. Denne gamle Mand er altid en lille Mand. Har han nogen Sinde været stor, saa maa han være skrumpet ind. Hans Kjole har en Farve og et Snit, som aldrig noget Sted har været paa Moden. Den er aabenbart ikke syet til ham eller nogen bestemt Person. En eller anden „en gros“ Leverandør tog Maal af Skæbnen til fem Tusinde saadanne Kjoler, og Skæbnen har laant denne gamle Kjole til denne gamle Mand som hørende til en uendelig lang Række af gamle Mænd. Den har altid nogle store, anløbne Metalknapper, der ikke ser ud som andre Knapper. Denne gamle Mand gaar med en fedtet og luvslidt og dog halsstarrig Hat, der aldrig har villet læmpe sig efter hans stakkels Hoved. Hans grove Skjorte og grove Halstørklæde har ikke mere Individualitet end hans Kjole og Hat; de har det samme Præg af ikke at være hans — af ikke at være nogens. Disse Klædningsstykker sidder paa ham, som om han var klædt paa og fikset op for at vise sig offentlig, som om han tilbragte den største Del af sin Tid i Slobrok og Nathue. Og ligesom Markmusen i

det andet Hungersnødsaar kommer og besøger Husmusen og frygtsomt sniger sig hen til Husmusens Bolig gennem en Katteby, saaledes gaar denne gamle Mand gennem Gaderne.

Undertiden kan man om Helligdagene henad Aften se ham gaa lidt mindre sikkert, og i hans gamle Øjne glimter da et fugtigt og sumpet Lys. Da er den lille, gamle Mand beruset. Han faar meget let en Taar over Tørsten. En halv Pægl bringer ham til at dingle paa sine svage Ben. En medlidende Bekendt — som oftest en tilfældig Bekendt — har givet ham et Krus Øl at styrke sig paa, og Følgen heraf bliver, at det vil vare længer end sædvanligt, førend han igen kommer forbi. Thi den lille, gamle Mand gaar hjem til Arbejdshuset; og naar han opfører sig godt, lader de ham ikke ret otte gaa ud; men opfører han sig slet, holder de ham endnu strengere indespærret end ellers imellem et halvt Hundrede andre gamle Mænd, af hvilke hver enkelt lugter af alle de andre.

Mrs. Plornish's Fader — en stakkels lille, skrøbelig, pibende gammel Fyr, der lignede en udmattet Fugl, og som havde været i, hvad han kaldte Nodeindbindingsfaget, og haft megen Modgang — var efter den Eksekutionsforretning, der havde ført Plornish til Marshalsea Stiftelsen, frivillig tyet til det Arbejdshus, der ved Loven var bestemt til at være hans Distrikts gode Samaritaner. Førend det var kommet saa vidt med hans Svigersøn, havde gamle Nandy (saaledes kaldtes han i sit lovmæssige Tilflugtssted, men imellem de „Blødende Hjerter" var han gamle Mr. Nandy) siddet i en Krog ved den Plornishske Arne og faaet sin Mad og Drikke fra det Plornishske Spisekammer. Han haabede endnu stadig paa igen at skulle indtage denne huslige Stilling, naar Fru Fortuna atter tilsmilede hans Svigersøn; men saa længe hun viste sig ubønhørlig, var han og havde han besluttet at vedblive at være en af de smaa, gamle Mænd med fælles Lugt.

Men hverken hans Fattigdom eller hans mærkværdige Kjole eller hans Ophold i Arbejdshuset kunde svække hans Datters Beundring. Hun var lige saa stolt af sin FadersTalenter, som om de havde gjort ham til Lordkansler. Hun troede lige saa fuldt og fast paa hans Belevenhed og Anstand, som om han havde været Overkammerherre. Den lille, fattige gamle Mand kunde nogle afblegede og flove, forældede smaa Sange om Kloe og Fyllis og Strefon, der blev saaret af Venus's Søn, og for Dateren var der ingen lifligere Musik end de spæde kvækkende Toner, hvormed han foredrog disse Viser ligesom en svag, spruk-

ken lille Lirekasse, der drejedes af et Pattebarn. Paa hans „Udgangsdage," disse Lyspletter i hans kummerlige Tilværelse, var det baade hendes Fryd og Sorg, naar han var styrket af Mad og havde faaet for en halv Penny Porter, at sige: „Syng os en Sang, Fader." Da gav han dem Kloe og, naar han var i rigtig godt Humør, ogsaa Fyllis — og saa erklærede Datteren, at hun ikke troede, at der nogen Sinde havde været saadan en Sanger som Fader, og tørrede sine Øjne.

Var han ved disse Lejligheder kommen fra Hoffet, ja havde han været det adelige Isskab, kommen triumferende fra et fremmed Hof for at forestilles og forfremmes i Anledning af sin sidste frygtelige Fiasko, kunde Mrs. Plornish ikke med større Stolthed have vist ham frem i det „Blødende Hjerte." „Her er Fader," sagde hun da, idet hun forestillede ham for en Nabo. „Nu kommer Fader snart hjem til os igen og bliver hos os. Ser Fader ikke rask ud? Fader synger endnu smukkere end før; De vilde aldrig kunne glemme ham, hvis De havde hørt ham for lidt siden." Plornish, som havde giftet sig med disse Trosartikler, da han giftede sig med Mr. Nandys Datter, kunde kun ikke begribe, at en saa begavet gammel Mand ikke havde samlet sig Formue. Grunden hertil fandt han efter lang Overvejelse deri, at hans musikalske Geni ikke var blevet videnskabelig uddannet i hans Ungdom. „Thi hvorfor," ræsonnerede Plornish, „hvorfor binde Musik ind, naar man har den i sig selv? Det maa være Grunden, tror jeg."

Gamle Nandy havde en Velynder — een Velynder. Han havde en Velynder; der var uhyre god imod ham paa en vis nedladende Maade — en undskyldende Maade, som om han stadig tog en beundrende Forsamling til Vidne paa, at han virkelig ikke kunde bare sig for paa Grund af den gamle Fyrs Naturlighed og Fattigdom at vise sig mere fri imod ham, end man maaske vilde have ventet. Gamle Nandy havde ofte været i Marshalsea Stiftelsen for at tale med sin Svigersøn under dennes korte, tvungne Ophold der og været saa heldig at erhverve sig denne nationale Institutions Faders Bevaagenhed, der efterhaanden var vokset betydelig i Tidens Løb.

Mr. Dorrit plejede at modtage den gamle Mand, som om den gamle Mand var hans Vassal ifølge en eller anden Lensforpligtelse. Han gjorde smaa Traktementer og Teselskaber for ham, som om han kom med sin Tribut fra et eller andet fjernt Distrikt, hvis Beboere endnu var i Naturtilstanden. Det syntes, som om der var Øjeblikke, da han ikke turde forsværge, at

den gamle Mand ikke var en af hans fordums underordnede, der havde udmærket sig ved sin Troskab. Naar han nævnede ham, omtalte han ham som sin gamle Pensionist. Det var ham en vidunderlig Tilfredsstillelse at se ham og at udbrede sig over hans kummerlige Forfatning, naar han var gaaet. Det forekom ham saa forbavsende, at han dog kunde holde Hovedet oppe, stakkels Fyr. „I Arbejdshuset, Sir; intet for sig selv, ingen Besøg, ingen Stilling, ingen Agtelse, ingen Specialitet. Meget at beklage!“

Det var gamle Handys Fødselsdag, og de lod ham gaa ud. Han havde ikke sagt noget om, at det var hans Fødselsdag, da de ellers maaske havde holdt ham inde; thi saadanne gamle Mænd burde ikke være fødte. Han gik som sædvanlig til det „Blødende Hjerte“, hvor han fik sin Middagsmad hos sin Datter og sin Svigersøn og gav dem Fyllis. Næppe var han færdig, førend lille Dorrit traadte ind for at se, hvorledes de alle havde det.

„Miss Dorrit,“ sagde Mrs. Plornish, „her er Fader! Ser han ikke godt ud? Og hvilken Stemme han har!“

Lille Dorrit rakte ham Haanden og sagde smilende, at det var længe, siden hun havde set ham.

„Ja, de er saa strenge imod stakkels Fader,“ sagde Datteren med en bekymret Mine, „og lader ham ikke komme nær saa meget ud i den friske Luft, som han kunde have godt af. Men nu kommer han snart hjem og bliver hos os; ikke sandt, Fader?“

„Jo, mit Barn, det haaber jeg. Med Tiden, om Gud vil.“

Her holdt Plornish en Tale, som han foranderlig holdt Ord til andet ved saadanne Lejligheder. Den var affattet i følgende Udtryk:

„Johan Edward Nandy! Saa længe der er en Krumme Mad her i Huset, vil vi dele den med Dem. Saa længe vi har en Haandfuld Brændsel eller en Stump Dyne, vil vi dele dem med Dem. Skulde det træffe sig saaledes, at der ingenting var i Huset, vilde vi alligevel dele med Dem. Og det er, hvad jeg mener, og derfor narrer jeg Dem ikke, og følgelig beder jeg Dem tage til Takke, og hvorfor vil De ikke det?“

Paa dette klare Foredrag svarede Svigerfaderen med pibende Stemme:

„Jeg takker Dem af Hjertet, Thomas; jeg ved, hvad De mener, og takker Dem af Hjertet derfor. Men nej, Thomas. Indtil den Tid kommer, da det ikke vil være at tage Brødet af

Munden paa Deres Børn, saaledes som nu, skal alt blive, som det er; men den Tid kommer nok og kan ikke komme for snart; nej, Thomas, nej!“

Mrs. Plornish, der med en Flig af sit Forklæde i Haanden havde vendt sit Ansigt lidt bort, blandede sig igen i Samtalen ved at sige til Miss Dorrit, at Fader havde i Sinde at gaa over paa den anden Side af Floden for at gøre sin Opvartning, medmindre hun vidste en eller anden Grund, hvorfor han maaske ikke var velkommen.

Hendes Svar var: „Jeg gaar lige hjem, og vil han gaa med, skal det være mig en Fornøjelse at passe paa ham — en stor Fornøjelse, „at have ham til Ledsager.“

„Naa, Fader!“ udbrød Mrs. Plornish. „Du er mig den rette Springfyr til at gaa en Spadseretur med Miss Dorrit! Men lad mig nu binde dit Halstørklæde i en rigtig flot Sløjfe, som det sømmer sig for saadan en flot Kavaler.“

Med denne barnlige Spøg pyntede Datteren paa ham, trykkede ham kærlig i sin Favn og stillede sig i Døren for at se efter sin lille gamle Fader, der humpede af Sted med lille Dorrit under Armen.

De gik langsomt, og lille Dorrit førte ham over Jærnbroen og lod ham hvile sig der, og de saa ud over Vandet og snakkede om Skibene; og den gamle Mand fortalte, hvad han vilde gøre, hvis han fik et Skib fuldt af Guld hjem (hans Plan gik ud paa at leje et smukt Logis til Plornisherne og sig selv i en Tehave og bo der deres øvrige Levetid, opvartede af Opvartere), og det var en herlig Fødselsdag for den gamle Mand. Fem Minutters Gang fra deres Bestemmelsessted stødte de paa Fanny, der med sin ny Hat paa styrede efter den samme Havn.

„Men du store Gud, Amy!“ udbrød denne unge Dame studsende. „Det er dog vel aldrig dit Alvor?“

„Mit Alvor? Hvilket, kære Fanny?“

„Naa, jeg kunde rigtignok have troet en hel Del om dig,“ svarede den unge Dame blussende af Harme, „men det tror jeg dog ikke, at jeg kunde have troet, ikke engang om dig!“

„Fanny!“ udbrød lille Dorrit, saaret og forbavset.

„Aah, kald mig ikke Fanny, din lille simple Tøs! At tænke sig, at hun ved højlys Dag gaar paa Gaden med et Fattiglem!“ — Dette sidste Ord udskødes ligesom en Kugle af en Vindbøsse.

„Men Fanny!“

„Kald mig ikke Fanny, siger jeg, for jeg taaler det ikke. Jeg har aldrig kendt Mage. Den Maade, hvorpaa du ved en-

hver Lejlighed stræber at vanære os, er virkelig skændig. Din væmmelige Unge."

„Vanærer det nogen," sagde lille Dorrit meget blidt, „at drage Omsorg for denne stakkels gamle Mand?"

„Ja, Miss," svarede hendes Søster, „og det burde du vide. Du ved det ogsaa godt. Og du gør det, fordi du ved det. Din bedste Fornøjelse er at minde din Familie om dens Ulykke. Og din næstbedste Fornøjelse er at søge slet Selskab. Men har du ingen Sans for, hvad der passer sig, saa har jeg det. Du er saa god at lade mig gaa paa den anden Side af Gaden uden at genere mig."

Dermed fo'r hun over paa det modsatte Fortov. Den gamle, som havde staaet og bukket ærbødig et Par Skridt derfra og var bleven puffet til og forbandet af utaalmodige Fodgængere, fordi han spærrede Fortovet, nærmede sig sin Ledsagerinde og sagde: „Jeg haaber, at der ikke er noget i Vejen med Deres ærede Fader, Miss, eller med Deres ærede Familie?"

„Nej, nej," svarede lille Dorrit. „Tak skal De have. Giv mig igen Deres Arm, Mr. Nandy. Nu er vi der straks."

Og hun talte med ham ligesom før, og de kom til Arrestforvarerboligen, hvor de traf Chivery ved Døren, og gik ind. Nu hændte det sig, at Fængslets Fader kom drivende hen mod Arrestforvarerboligen i samme Øjeblik, som de kom ud fra den. Idet han fik Øje paa dem, røbede han den højeste Grad af Uro og Sindsbevægelse, og uden at ænse gamle Nandy, der, efter at have gjort sit Buk, var bleven staaende med Hatten i Haanden, saaledes som han altid gjorde over for denne naadige Personlighed, vendte han sig om og ilede ind ad sin egen Dør og op ad Trappen.

Lille Dorrit forlod den stakkels gamle Mand, hvem hun i en ulykkelig Time havde taget under sin Beskyttelse, med Løftet om straks at komme tilbage og skyndte sig efter sin Fader. Paa Trappen blev hun indhentet af Fanny, der kom anstigende med krænket Værdighed. Alle tre kom næsten paa een Gang ind i Værelset, og Faderen satte sig i sin Lænestol, begravede sit Ansigt i sine Hænder og begyndte at stønne.

„Naturligvis," sagde Fanny. „Meget passende. Stakkels, ulykkelige Fader! Nu haaber jeg, at du tror mig, Miss?"

„Hvad er det, Fader?" udbrød lille Dorrit og bøjede sig over ham. „Har jeg gjort dig bedrøvet, Fader? Det vil jeg ikke haabe!"

„Det vil du ikke haabe! Nej, hør kun! Aah, du er —"

Fanny standsede for at finde et tilstrækkelig stærkt Udtryk — „en lavt tænkende lille Tingest — et rigtigt Fængselsbarn!“

Han standsede disse bitre Bebrejdelser med et Vink med sin Haand og sagde sukkende, idet han saa op og rystede tungsindig paa Hovedet ad sin yngste Datter: „Amy, jeg ved, at dine Hensigter er uskyldige, men du har saaret mig dybt!“

„Hendes Hensigter uskyldige!“ tog den uforsonlige Fanny til Orde. „Passiar med hendes Hensigter! Hendes Hensigter er gemene og nedværdigende for hendes Familie!“

„Fader!“ udbrød lille Dorrit bleg og skælvende. „Det gør mig meget ondt. Tilgiv mig! Sig mig, hvad det er, for at jeg ikke skal gøre det oftere!“

„Hvad det er, du lille Hykler!“ raabte Fanny. „Du ved bedst selv, hvad det er. Jeg har allerede sagt dig det; gør derfor ikke aabenbart Nar af Forsynet ved at søge at benægte det!“

„Stille! Amy,“ sagde Faderen, idet han flere Gange fo'r hen over sit Ansigt med sit Lommetørklæde og derpaa knugede det krampagtig med den Haand, der sank ned paa hans Knæ, „jeg har gjort, hvad jeg har kunnet, for at holde eder for eder selv her; jeg har gjort, hvad jeg har kunnet, for at sikre eder en Stilling her. Om det er lykkedes mig eller ej, derom skal **jeg** ikke udtale nogen Mening. Jeg har taalt alt her undtagen Ydmygelse. For den er jeg lykkeligvis bleven forskaanet — indtil i Dag.“

Her aabnede hans krampagtig knyttede Haand sig, og han holdt atter Lommetørklædet for Øjnene. Lille Dorrit, der stod ved Siden af ham med sin bønfaldende Haand paa hans Arm, iagttog ham angerfuldt. Efter at have overstaaet sit første Anfald af Sorg knugede han atter sit Lommetørklæde.

„For Ydmygelse er jeg lykkeligvis bleven skaanet indtil i Dag. Under alle mine Genvordigheder har der været — en Æresfølelse hos mig og en — en Underdanighed, hvis jeg tør betjene mig af dette Udtryk, hos mine Omgivelser, som har skaanet mig for — hm — Ydmygelse. Men i Dag, i denne Time har jeg bitterlig følt den.“

„Naturligvis! Hvor kunde det være andet?“ udbrød den ustyrlige Fanny. „At løbe om med et Fattiglem!“

„Men, kære Fader,“ sagde lille Dorrit, „jeg undskylder mig ikke, fordi jeg har saaret dit Hjerte; nej, Himlen er mit Vidne, det gør jeg ikke.“ Hun vred sine Hænder i Smerte. „Jeg bønfalder dig kun om at være rolig og glemme det. Men havde jeg ikke vidst, at du selv var god imod den gamle Mand og holdt

af ham og altid gerne saa ham, havde jeg ikke taget ham med. Hvad jeg har været saa uheldig at gøre, har jeg gjort af Uvidenhed. Ikke for alt i Verden vilde jeg bringe Taarer i dine Øjne, kære Fader!“ sagde lille Dorrit med næsten knust Hjerte.

Med et paa en Gang forbitret og angerfuldt Suk begyndte Fanny selv at græde og sagde — hvad hun altid sagde, naar hun var halvt vred og halvt formildet, halvt opbragt paa sig selv og halvt opbragt paa en anden — at hun vilde ønske, at hun var død.

Imidlertid trykkede Fængslets Fader sin yngste Datter til sit Bryst og klappede hende paa Hovedet.

„Saa, saa! Sig ikke mere, mit Barn! Jeg skal glemme det, saa snart jeg kan. Jeg,“ vedblev han med hysterisk Munterhed, „vil snart være i Stand til at glemme det. Det er fuldkommen sandt, kære Barn, at jeg altid er glad ved at se min gamle Pensionist og — hm — udstrækker saa megen Beskyttelse og Godhed til det — hm — det knækkede Rør — jeg haaber, at jeg uden Anstød tør kalde ham saaledes — som jeg i mine Omstændigheder kan. Det er fuldkommen rigtigt, at det er saaledes, elskede Barn. Men ved Siden heraf har jeg en vis Æresfølelse, en passende Æresfølelse. Og der gives Ting, som er uforenelige med den,“ her holdt han op for at sukke, „og saare den — saare den dybt. Det er ikke, fordi jeg har set min Amy være opmærksom og — hm — nedladende mod min gamle Pensionist — det er ikke det, der saarer mig. Det er for at blive færdig med dette pinlige Emne og udtrykke mig tydelig, fordi jeg har set mit Barn, mit eget Barn, min egen Datter, komme fra offentlig Gade ind i denne Stiftelse — smilende, smilende! — Arm i Arm med — o min Gud, en Person i Liberi!“

Denne Hentydning til Kjolen, der ikke havde noget Snit og ikke tilhørte nogen Tidsalder fremgispede den ulykkelige Mand med næppe hørlig Røst, medens han holdt sit sammenknugede Lommetørklæde højt op i Luften. Hans ophidsede Følelser havde maaske givet sig yderligere Luft, hvis det ikke havde banket paa Døren, hvorfor Fanny, der endnu stadig ønskede sig død og nu endog gik saa vidt, at hun tilføjede: „og begravet,“ raabte: „Kom ind!“

„Ah, unge John!“ sagde Faderen i en forandret og rolig Tone. „Hvad er det, unge John?“

„Et Brev til Dem, Sir, der i dette Øjeblik blev afleveret i Arrestforvarerboligen tillige med en Besked, og da jeg tilfældig-

vis var til Stede, tænkte jeg, at jeg lige saa gerne selv kunde bringe Dem det.“ Johns Opmærksomhed forstyrredes betydelig ved det ynkelige Syn af lille Dorrit ved sin Faders Fødder og med bortvendt Ansigt.

„Virkelig, John? Tak skal De have.“

„Brevet er fra Mr. Clennam, Sir — det er Svaret — og Beskeden var den, at Mr. Clennam tillige lod hilse og sige, at han vilde have den Fornøjelse at komme i Eftermiddag og haabede at se Dem og,“ tilføjede han endnu mere forstyrret, „Miss Amy.“

„Aah!“ Idet Faderen saa i Brevet — der laa en Banknote i det —, rødmede han lidt og klappede atter Amy paa Hovedet. „Tak, unge John. Fuldkommen rigtigt. Meget forbunden for Deres Opmærksomhed. Er der nogen, der venter?“

„Nej, der er ingen, der venter.“

„Tak, John. Hvorledes har Deres Moder det, unge John?“

„Tak, Sir, hun er ikke fuldt saa vel, som vi kunde ønske det — egentlig talt, er ingen af os det, undtagen Fader — men ellers er hun temmelig rask.“

„Sig, at vi sender hende vore Hilsener, unge John.“

„Tak, det skal jeg.“ Og Chivery jun. gik sin Vej, efter lige paa Stedet at have forfattet en splinterny Gravskrift over sig selv af det Indhold, at „Her laa John Chivery, Som, Da han den og den Dag havde set sit Livs Afgud i Sorg og Taarer, Og følte sig ude af Stand til at udholde det martrende Syn, Ufortøvet begav sig til sine utrøstelige Forældres Bolig, Hvor han, med egen Haand, gjorde Ende paa sin Tilværelse.“

„Naa, naa, Amy,“ sagde Faderen, da unge John havde lukket Døren, „lad os nu ikke tale mere derom.“ De sidste faa Minutter havde mærkelig forbedret hans Humør, og han var hel oprømt. „Hvor har min gamle Pensionist været i al denne Tid? Vi maa ikke længer lade ham være alene, ellers kunde han let tro, at han ikke var velkommen, og det vilde smerte mig. Vil du hente ham, Barn, eller skal jeg?“

„Hvis du vil være saa god, Fader,“ sagde lille Dorrit, idet hun søgte at standse sin Hulken.

„Ja vist vil jeg, mit Barn. Jeg havde glemt, at dine Øjne var saa røde. Naa, frisk Mod, Amy! Vær ikke bekymret for min Skyld. Nu er jeg ganske mig selv igen, kære Barn. Gaa op paa dit Værelse og lad mig se, du modtager Mr. Clennam med et venligt og glad Ansigt.“

„Jeg vilde helst blive paa mit Værelse, Fader,“ svarede

lille Dorrit, der fandt det endnu vanskeligere end før at genvinde sin Fatning.

„Hvilken Snak! Det er jo Daarskab. Mr. Clennam er en meget gentil Mand — meget gentil; undertiden lidt tilbageholden, men ikke des mindre meget gentil. Jeg kunde ikke tænke mig, at du ikke var her for at modtage Mr. Clennam, især i Eftermiddag. Gaa derfor op og vask dit Ansigt med koldt Vand, saa er du en god Pige.“

Efter denne Formaning stod lille Dorrit pligtskyldigst op og adlød, idet hun kun standsede et Øjeblik, førend hun gik, for at give sin Søster et Forsoningskys, hvorpaa denne unge Dame, der var meget ærgerlig til Mode og for Øjeblikket ked af det Ønske, hvormed hun plejede at lette sit Sind, undfangede og udførte den glimrende Tanke at ønske gamle Nandy død, hellere at end han skulde komme og plage dem, den væmmelige, kedelige, elendige Usling, og stifte Ufred mellem to Søstre.

Fængslets Fader var bleven i saa godt Humør, at han endog nynnede en Melodi og havde sin sorte Fløjls Hue lidt paa Snur, da han gik ned i Gaarden, hvor han fandt sin gamle Pensionist staaende med Hatten i Haanden lige inden for Porten, saaledes som han hele Tiden havde staaet der. „Kom, Nandy,“ sagde han med største Venlighed, „gaa ovenpaa; De kender jo Vejen; hvorfor gaar De ikke ovenpaa?“ Han gik ved denne Lejlighed endog saa vidt, at han gav ham Haanden og sagde: „Hvorledes har De det, Nandy? Er De ogsaa rigtig rask?“ hvortil Sangeren svarede: „Mange Tak, højstærede, det gør mig altid godt at se Deres Velbaarenhed.“ Idet de gik over Gaarden, forestillede Fængslets Fader ham for et nylig ankommet Medlem. „En gammel Bekendt af mig, en gammel Pensionist,“ og sagde derpaa meget nedladende: „Behold kun Deres Hat paa, min gode Nandy.“

Hans Bevaagenhed indskrænkede sig ikke hertil, thi han paalagde Maggy at gøre Teen i Stand samt at købe Tebrød, nykærnet Smør, Æg, kold Skinke og Rejer. Til Indkøbet af disse Rariteter gav han hende en Banknote paa ti Pund og formanede hende paa det strengeste til at passe godt paa, at hun fik rigtig tilbage paa den. Disse Forberedelser var allerede skredne langt frem, og hans Datter Amy kommen tilbage med sit Sytøj, da Clennam indfandt sig. Han modtog ham meget naadig og anmodede ham om at deltage i deres Maaltid. „Bedste Amy, du kender Mr. Clennam, og det endog bedre, end jeg har den Lykke at kende ham. Bedste Fanny, du kender ogsaa Mr. Clennam.“

Fanny hilste hovmodig paa ham, idet hun altid gik ud fra den Forudsætning, at der var en uhyre Sammensværgelse, som havde det Formaal at fornærme Familien ved ikke at forstaa den eller tage tilstrækkeligt Hensyn til den, og hun mente nu at have en af de sammensvorne for sig. „Der, Mr. Clennam, ser De en af mine gamle Pensionister, gamle Nandy, en meget retskaffen gammel Mand.“ Han omtalte ham altid som en ren Oldsag, uagtet han var to eller tre Aar yngre end han selv. „Lad mig en Gang se. De kender jo Plornish? Jeg synes, at min Datter Amy har sagt, at De kendte stakkels Plornish.“

„Ja vist,“ sagde Arthur Clennam.

„Ja, det er Mrs. Plornish's Fader.“

„Det vilde fornøje Dem endnu mere, Mr. Clennam, hvis De kendte hans mange gode Egenskaber.“

„Jeg haaber, at jeg skal lære dem at kende ved at lære ham selv at kende,“ sagde Arthur, som i sit stille Sind ynkede den krumbøjede, underdanige Skikkelse.

„Han har Fridag i Dag og kommer og besøger sine gamle Venner, som altid er glade ved at se ham,“ bemærkede Fængslets Fader og tilføjede derpaa sagte: „Staklen er i Arbejdshuset; han har faaet Lov til at gaa ud i Dag.“

Imidlertid havde Maggy i al Stilhed sammen med sin lille Moder dækket Bordet, og Maaltidet var færdigt. Da det var varmt i Vejret, og der var noget beklumret i Fængslet, var Vinduet lukket saa højt op, som det kunde komme. „Hvis Maggy vil brede denne Avis i Vindueskarmen, lille Ven,“ ytrede Faderen venlig og halvt hviskende til lille Dorrit, „kan min gamle Pensionist faa sin Te der, medens vi drikker vor.“

Og saaledes blev Mrs. Plornish's Fader nok saa godt trakteret, med et Svælg af omtrent en Fods Bredde, justeret Maal, mellem sig og det gode Selskab. Clennam havde aldrig set Mage til højsindet Bevaagenhed som den, Fængslets Fader udfoldede, og tabte sig i Betragtninger over dens mange mærkelige Ytringsformer. Den mest paafaldende af disse var maaske, at han ligesom gottede sig ved at gøre Bemærkninger over Pensionistens Skrøbeligheder og Svagheder, ret som om han var en velvillig Menageriejer, der holdt et Foredrag over det uskadelige Dyrs Affældighed, som han foreviste.

„Endnu ikke færdig med det Stykke Skinke, Nandy? Hvor De dog er langsom! (De sidste Tænder,“ forklarede han Selskabet, „er ved at falde ud af Munden paa ham, det gamle Skrog.“)

En anden Gang sagde han: „skal De ingen Rejer have,

Nandy?“ og bemærkede, da Nandy ikke straks svarede. „Det gaar tilbage med hans Hørelse; han er snart helt døv.“

Noget efter spurgte han ham: „Spadserer De meget omkring i Gaarden henne hos Dem, Nandy?“

„Nej, Sir; det har jeg ingen synderlig Lyst til.“

„Nej, det kan jeg nok tænke, det er saa naturligt,“ hvorpaa han hemmelig underrettede Kredsen om, „at Benene begyndte at svigte ham.“

Senere spurgte han Pensionisten af almindelig Kristenkærlighed — kun for at spørge om noget, for at holde ham i Aande, hvor gammelt hans yngste Barnebarn var.

„John Edward,“ sagde Pensionisten, idet han langsomt lagde Kniv og Gaffel fra sig for at tænke sig om. „Hvor gammel, Sir? Lad mig en Gang se.“

Fængslets Fader bankede sig paa Panden. „Svækket Hukommelse.“)

„John Edward, Sir? Jeg har virkelig glemt det. Jeg kan ikke saa lige sige, om det er to Aar og to Maaneder, eller to Aar og fem Maaneder; men een af Delene er det.“

„De maa ikke bryde Deres Hoved med det,“ svarede han med uendelig Overbærenhed. („Aandsevnerne tager aabenbart af — den gamle sløves ved det Liv, han fører.“)

Jo flere saadanne Opdagelser han indbildte sig at gøre hos Pensionisten, des bedre lod han til at synes om ham, og idet han efter Teen rejste sig op for at sige Pensionisten Farvel, gav han sig selv et saa rankt og kraftigt Udseende som muligt.

„Vi kalder ikke dette en Shilling, forstaar De, Nandy,“ sagde han, idet han stak ham en i Haanden. „Vi kalder det Tobak.“

„Højstærede, jeg takker Dem. Jeg skal købe Tobak for den. Miss Amy og Miss Fanny, ærbødigste Tjener. God Nat, Mr. Clennam.“

„Og glem os nu endelig ikke, Nandy,“ sagde Faderen. „De maa komme igen, hver Gang De har en Eftermiddag fri. De maa ikke gaa ud uden at besøge os, ellers bliver vi misundelige. God Nat, Nandy, tag Dem godt i Agt, naar De gaar ned ad Trappen; den er noget slidt og ujævn.“ Med disse Ord stillede han sig ved den øverste Ende af den og iagttog den gamle Mand, medens han gik ned, og da han igen kom ind i Stuen, sagde han med en højtidelig Tilfredsstillelse udbredt over sig: „Et sørgeligt Syn, Mr. Clennam, om man end har den Trøst at vide, at han ikke selv mærker noget dertil. Den stakkels gamle

Fyr er et ynkeligt Vrag. Hans Mod er knækket og borte — pulveriseret — knust!“

Da Clennam havde en bestemt Hensigt med at blive, svarede han, saa godt han kunde, paa disse Ytringer, og stod i Vinduet med sin Vært, medens Maggy og hendes lille Moder vadskede Tetøjet af og satte det bort. Han bemærkede, at Faderen stod i Vinduet med en Mine som en naadig og nedladende Hersker, og at hans Genhilsen, naar nogen af hans Undersaatter nede i Gaarden saa op og hilste paa ham, meget stærkt nærmede sig til en Velsignelse.

Efter at lille Dorrit havde faaet sit Arbejde frem paa Bordet, og Maggy sit paa Sengestedet, gjorde Fanny Mine til at gaa ved at binde sin Hat. I det samme aabnedes Døren uden foregaaende Varsel, og Mr. Tip traadte ind. Han kyssede Amy, idet hun sprang op for at gaa ham i Møde, nikkede ad Fanny, nikkede ad sin Fader, gloede paa Gæsten uden andet Tegn paa Genkendelse og satte sig ned.

„Kære Tip,“ sagde lille Dorrit blidt, stødt herover, „ser du ikke —“

„Jo vist ser jeg, Amy. Mener du den Gæst, I har,“ svarede Tip, idet han gjorde et kraftigt Kast med Hovedet hen imod Clennam, „saa ser jeg ham.“

„Er det alt, hvad du har at sige?“

„Det er alt, og jeg formoder,“ sagde den stolte unge Mand, „at eders Gæst vil forstaa mig, naar jeg siger, at det er alt. Kort sagt, jeg formoder, at eders Gæst vil forstaa, at han ikke har behandlet mig som en Gentleman.“

„Det forstaar jeg ikke,“ bemærkede den ildesete Gæst rolig.

„Ikke? Naa, for altsaa at gøre det forstaaeligere for Dem, vil jeg tillade mig at underrette Dem om, at naar jeg retter en passende Anmodning, en indstændig, delikat Anmodning til en Person om en lille, midlertidig Haandsrækning, som han med Lethed kan yde — som han med Lethed kan yde, læg vel Mærke dertil— og denne Person svarer mig, at han beder sig undskyldt, mener jeg, at han ikke behandler mig som en Gentleman.“

Ikke saa snart havde Fængslets Fader, der stiltiende havde set paa Sønnen, hørt denne Erklæring, førend han med harmfuld Røst begyndte: „Hvor tør du —“

Men Sønnen standsede ham. „Spørg ikke, hvor jeg tør, Fader; thi det er noget Snak. Med Hensyn til den Adfærd, som

jeg finder for godt at vise mod denne Person her, burde du være stolt af, at jeg har den tilbørlige Æresfølelse."

„Det skulde jeg mene!" udbrød Fanny.

„Tilbørlige Æresfølelse?" sagde Faderen? „Er det kommet saa vidt, at min Søn vil lære mig — *mig* — hvad Æresfølelse er?"

„Aah, lad os ikke plage os med det, Fader, eller have Scener i den Anledning. Jeg er fuldkommen enig med mig selv om, at denne Person her ikke har behandlet mig som en Gentleman, og dermed er det forbi."

„Dermed er det ikke forbi," svarede Faderen. „Dermed skal det ikke være forbi. Du er enig med dig selv?"

„Ja jeg er. Hvad kan det nytte at tage saaledes paa Vej?"

„Fordi," svarede Faderen med Varme, „du ikke er berettiget til at blive enig med dig selv om, hvad der er oprørende, om hvad der er — hm — umoralsk — om hvad der er — hm — fadermorderisk. Nej, Mr. Clennam, jeg beder, Sir. Forlang ikke af mig, at jeg skal holde op; det gælder her et — hm — et almindeligt Princip, der endog staar over Hensynet til — hm — Gæstfriheden. Jeg protesterer mod min Søns Paastand. Jeg — hm — jeg tilbageviser den personlig."

„Men hvad angaar den dig, Fader?" sagde Sønnen over sin Skulder.

„Hvad den angaar mig? Jeg besidder en — hm — en Æresfølelse, som ikke vil taale den. Jeg, jeg fornærmes og forhaanes ved den. Sæt, at jeg een Gang — hm — eller flere Gange havde rettet en — hm — lignende Anmodning under lignende Omstændigheder og med samme Resultat, skulde min egen Søn derfor sige mig, at jeg ikke var bleven behandlet som en Gentleman, og at jeg — hm — havde fundet mig deri?"

Hans Datter Amy søgte blidt at berolige ham, men han vilde ikke paa nogen Maade lade sig berolige. Han sagde, at hans Sind var i Oprør, og at han ikke vilde taale sligt. Skulde hans egen Søn, ønskede han at vide, sige ham sligt lige i Øjnene i hans eget Hus! Skulde en saadan Ydmygelse tilføjes ham af hans eget Kød og Blod!

„Du tilføjer dig den selv, Fader, og er selv Skyld i alle disse indbildte Fornærmelser," sagde den unge Herre gnavent. „Hvad jeg er bleven enig med mig selv om, kommer ikke dig ved. Hvad jeg har sagt, angaar ikke dig. Hvorfor vil du stikke din Næse i andre Folks Sager?"

„Jeg svarer, at det altsammen angaar mig," svarede Fade-

ren. „Jeg foreholder dig med Harme, at din Faders kildne og ejendommelige Stilling — hm — hm — burde berøve dig Mælet, om intet andet, naar du vil opstille saadanne — hm — saadanne unaturlige Grundsætninger. Og om du ogsaa ikke ved, hvad en Søn skylder sin Fader, om du ogsaa fornægter dine sønlige Pligter, er du i det mindste — hm — dog vel en Kristen? Eller er du — hm — er du Ateist? Og er det kristeligt, vil jeg spørge dig, at brændemærke og anklage en Person, fordi han beder sig undskyldt for denne Gang, naar den samme Person maaske en anden Gang vil yde den forlangte Hjælp? Sømmer det sig for en Kristen ikke at — hm — ikke at prøve ham igen?“ Han havde arbejdet sig op til en ligefrem religiøs Fanatisme.

„Jeg ser nok,“ sagde Mr. Tip, „at det ikke kan nytte at tale fornuftig her i Aften, og derfor gør jeg bedst i at stikke af. God Nat, Amy. Du maa ikke tage dig det nær. Det gør mig meget ondt, at det skulde hændes her og i din Nærværelse, ja min Sæl gør det saa; men ikke engang for din Skyld, min Tøs, kan jeg lade min Æresfølelse træde under Fødder.“

Med disse Ord satte han Hatten paa og gik, ledsaget af Miss Fanny, som ikke ansaa det for stemmende med sin Æresfølelse at tage Afsked med Mr. Clennam med en mindre fjendtlig Demonstration end et udfordrende Blik, som tilkendegav, at hun altid havde vidst, at han var med i den store Sammensværgelse.

Da de var gaaede, blev Fængslets Fader i Førstningen tilbøjelig til igen at hensynke i Modløshed, og vilde ogsaa have gjort det, naar ikke heldigvis en Herre efter et Par Minutters Forløb var kommen for at følge ham til Hyggeligheden. Det var den samme Fyr, som Clennam havde set der den Aften, han tilfældigvis var bleven indelukket, og som havde Inspektøren mistænkt for at mæske sig af Stiftelsens Fond. Han fremstillede sig som en Deputation, der skulde føre Faderen til Præsidentstolen, da han havde lovet at føre Forsædet ved en lille musikalsk Sammenkomst for samtlige Medlemmer.

„De ser, Mr. Clennam,“ sagde Faderen, „at min Stilling her fører mange mærkelige Ting med sig. Men det er en offentlig Pligt! Ingen er sikkert villigere end De til at anerkende en offentligt Pligt.“

Clennam bad ham ikke at tøve et Øjeblik.

„Bedste Amy, kan du formaa Mr. Clennam til at blive her længer, kan jeg med Tryghed overdrage dig at gøre Honnørs i

vort ringe Hus, og maaske kan du bidrage noget til at faa Mr. Clennam til at glemme det — hm — kedelige og ubehagelige Optrin, som foregik her."

Clennam forsikrede ham, at det intet Indtryk havde gjort paa ham, og at der derfor ikke var noget at glemme."

„Bedste Sir," sagde Faderen, idet han tog sin sorte Hue af og trykkede Clennams Haand til Tegn paa, at han rigtig havde modtaget hans Billet med Bilag samme Eftermiddag, „Himlen være med Dem!"

Saaledes havde Clennam endelig opnaaet sin Hensigt og kunde tale med lille Dorrit uden Vidner. Maggy var nok til Stede, men hende regnede han ikke for nogen.

TO OG TREDIVTE KAPITEL.

Flere Spaadomme.

Maggy sad ved Vinduessiden i Værelset med sin store, hvide Kappe paa, hvis tætte Strimler skjulte den Smule Profil, hun havde, medens hendes tjenstdygtige Øje var fæstet paa hendes Arbejde. Paa Grund af den daskende Kappe og hendes utjenstdygtige Øje var der ligesom et Skillerum mellem hende og hendes lille Moder, der sad lige over for Vinduet. Lyden af de traskende og sjokkende Fodtrin i Gaarden var tagen stærkt af, efter at Præsidentstolen var bleven besat, da de fleste Medlemmer havde søgt hen til den musikalske Sammenkomst. Nogle faa, som ingen Musik havde i deres Sjæle eller ingen Penge i deres Lommer, drev endnu omkring, og hist her kunde man i Krogene se en bekymret, nybagt Arrestant, som havde faaet Besøg af sin Kone, ligesom man kan se sønderrevne Spindelvæve og lignende Vederstyggeligheder i Krogene paa andre Steder. Det var den roligste Tid i Stiftelsen, med Undtagelse af Nattetimerne, naar Medlemmerne slumrede sødt. Undertiden betegnede en bifaldende Dundren i Bordene i Hyggeligheden den heldige Tilendebringelse af et lille Musiknummer eller de forenede Børns taknemlige Modtagelse af en af deres Fader ud-

bragt Skaal. Undertiden underrettede en mere end almindelig kraftig vokal Præstation Tilhørerne om, at en eller anden ærgerrig Bassist befandt sig paa det blaa Hav, paa Jagten, mellem Rensdyrene, oppe mellem Bjergene eller ude paa Heden; men Marshalsea Fængslets Inspektør vidste bedre Besked og havde ham under Laas og Lukke.

Da Clennam flyttede sig for at sætte sig ved Siden af lille Dorrit, rystede hun saa stærkt, at hun næppe kunde holde fast paa sin Naal. Clennam lagde blidt sin Haand paa hendes Sytøj og sagde: „Kære lille Dorrit, lad mig lægge det til Side.“

Hun gav ham det, og han lagde det bort. Hendes Hænder foldede sig derpaa ængstelig; men han greb den ene af dem.

„Hvor jeg dog har set Dem sjælden i den sidste Tid.“

„Jeg har haft saa travlt.“

„Men endnu i Dag hørte jeg tilfældigvis,“ sagde Clennam, „at De havde besøgt de gode Mennesker, der bor tæt ved mig. Hvorfor kom De da ikke op til mig?“

„Det — ved jeg ikke. Eller rettere sagt, jeg troede, at De maaske ogsaa havde travlt; thi det har De jo i Almindelighed, ikke sandt?“

Han saa hendes skælvende lille Skikkelse og hendes bøjede Hoved og de Øjne, der sænkede sig i samme Øjeblik, de hævede sig op mod hans — han betragtede dem med næsten lige saa megen Bekymring som Ømhed.

„Mit Barn, Deres Væsen er saa forandret.“

Nu kunde hun ikke længer beherske sig. Idet hun sagte trak sin Haand til sig og lagde den i den anden, sad hun foran ham med bøjet Hoved og skælvede over hele sit Legeme.

„Min egen lille Dorrit,“ sagde Clennam medlidende.

Hun brast i Taarer. Maggy saa sig pludselig om og stirrede i det mindste en Minut ud for sig, men sagde ikke et Ord. Clennam tøvede lidt, førend han atter talte.

„Jeg kan ikke,“ sagde han da, „udholde at se Dem græde; men jeg haaber, at denne Graad er en Lindring for et beklemt Hjerte.“

„Ja, det er den, ikke andet.“

„Ja, ja! Jeg frygtede for, at De vilde tænke for meget paa, hvad der nylig foregik her. Det har intet at betyde. Ikke det allermindste. Det gør mig kun ondt, at jeg har været Anledning dertil. Lad det være glemt; det er ikke en Taare værd. Jeg vilde med Glæde finde mig i saadan en Smule Ubehagelighed et

halvhundrede Gange om Dagen for at spare Dem et Øjebliks Hjertesorg, lille Dorrit."

Hun havde nu fattet Mod og svarede, langt mere i sin sædvanlige Tone end før: „De er saa god! Men selv om der ikke var andet at sørge over eller skamme sig ved, er det dog en saa slet Løn for Deres —"

„Stille!" sagde Clennam smilende og berørte hendes Læber med sin Haand; „at De, der husker paa saa meget, skulde glemme, vilde i Sandhed være noget nyt. Skal jeg minde Dem om, at jeg ikke er og aldrig har været andet end den Ven, De lovede at stole paa? Nej! De husker det nok, ikke sandt?"

„Jeg bestræber mig derfor; thi ellers havde jeg brudt mit Løfte for nylig, da min vildfarende Broder var her. Jeg ved, at De vil tage Hensyn til, at han er bleven opført her, og ikke dømme ham for strengt, den Stakkel!" Idet hun med disse Ord løftede sine Øjne op, iagttog hun hans Ansigt nøjere end hidtil og sagde med en hurtig Overgang i Tonen: „De har dog vel ikke været syg, Mr. Clennam?"

„Nej!"

„Eller haft Modgang eller Sorg?" spurgte hun bekymret.

Nu var det Clennam, som ikke rigtig vidste, hvad han skulde svare. Han sagde: „Oprigtig talt, har jeg været lidt mismodig, men nu er det forbi. Viser jeg det da saa tydelig? Jeg burde have mere Kraft og Selvbeherskelse, og det troede jeg, at jeg havde. Jeg maa lære det af Dem. Af hvem kunde jeg vel bedre lære det?"

Han havde aldrig tænkt paa, at hun i ham saa, hvad ingen anden kunde se. Han havde aldrig tænkt paa, at der i den hele Verden ikke gaves andre Øjne, der betragtede ham med den samme Klarhed og Styrke som hendes.

„Men det bringer mig paa noget, som jeg ønsker at sige," vedblev han, „og jeg vil derfor ikke gøre mit eget Ansigt Bebrejdelser, fordi det sladrer af Skole og er mig utro. Desuden er det jo en Fordel og Glæde for mig at betro mig til min lille Dorrit. Lad mig da tilstaa, at jeg havde glemt, hvor adstadig og gammel jeg var, og at jeg i alle de mange ensformige og lidet lykkelige Aar, som jeg havde tilbragt i Udlandet, var vokset fra alt sligt — alt det glemte jeg og gik hen og bildte mig ind, at jeg var forelsket."

„Kender jeg hende?" spurgte lille Dorrit.

„Nej, mit Barn."

„Dog ikke den Dame, der har været god mod mig for Deres Skyld?“

„Flora? Nej, nej. Tror De —“

„Jeg, jeg har aldrig troet det rigtig,“ sagde lille Dorrit snarere til sig selv end til ham. „Det er kun undertiden faldet mig ind.“

„Nu vel,“ sagde Clennam, idet han holdt fast paa den Følelse, der var opstaaet hos ham i Alléen hin Aften med Roserne, Følelsen af, at han var en ældre Mand, der havde taget Afsked med den Side af Livet, „jeg opdagede min Fejltagelse og tænkte lidt — eller rettere en hel Del — derover og blev klogere. Da jeg var bleven klogere, talte jeg mine Aar og overvejede, hvad jeg var, og saa tilbage og saa fremad og mærkede, at jeg snart vilde blive graahaaret. Jeg mærkede, at jeg havde besteget Bakken og tilbagelagt den jævne Flade oppe paa dens Top, og at det nu gik nedad.“

Han skulde kun have vidst, hvilken stikkende Smerte han voldte det taalmodige Hjerte ved at tale saaledes, og det i den Hensigt at trøste og gavne hende!

„Jeg mærkede, at den Dag, da sligt vilde have været klædeligt eller godt for mig eller forhaabningsfuldt eller lykkeligt for mig eller nogen, der stod i Forbindelse med mig, var svunden og aldrig vilde oprinde mere.“

Han skulde kun have vidst! Han skulde kun have set Dolken i sin Haand og det grusomme Saar, den tilføjede hans lille Dorrits trofaste, blødende Bryst!

„Alt det er nu forbi, og jeg har slaaet det ud af Hovedet. Hvorfor taler jeg derom til lille Dorrit? Hvorfor viser jeg Dem den Afstand af Aar, der er imellem os, og minder Dem om, at jeg er dobbelt saa gammel som De.“

„Fordi De stoler paa mig, haaber jeg; fordi De ved, at intet kan vedkomme Dem uden at vedkomme mig, at intet kan gøre Dem glad eller bedrøvet, uden at det ogsaa maa gøre mig, der er Dem saa hengiven, glad eller bedrøvet.“

Han hørte hendes dirrende Stemme, han saa hendes bevægede Ansigt, han saa hendes klare, trofaste Øjne, han saa den bankende Barm, der med Glæde vilde have kastet sig foran ham og med det døende Udraab: „Jeg elsker ham!“ modtaget et dræbende Stød, rettet mod hans Bryst; og dog gryede ikke den fjerneste Mistanke om Sandheden i hans Sjæl. Nej; han saa den opofrende lille Skabning med hendes slidte Sko, i hendes simple Dragt, i hendes Fængselshjem, med et Legeme som et

spinkelt Barn, med en Sjæl som en stærk Heltinde, og hendes Livshistorie stod for ham i en saa lysende Glans, at den fordunklede alt andet.

„Ja, De har Ret, lille Dorrit, men ogsaa af een Grund til. Fordi jeg er saa langt fjernet fra Dem, saa forskellig og saa meget ældre, er jeg ogsaa meget bedre skikket til at være Deres Ven og Raadgiver. Jeg mener, De kan lettere betro Dem til mig og behøver ikke at genere Dem over for mig saaledes som overfor andre. Hvorfor har De holdt Dem saa meget tilbage fra mig? Sig mig det.“

„Jeg gør bedst i at blive her. Her er min Plads, her kan jeg gøre Nytte,“ sagde lille Dorrit med svag Røst.

„Det sagde De ogsaa den Dag paa Broen. Jeg har siden tænkt meget derover. Har De ingen Hemmelighed, som De tillidsfuldt kunde betro mig, hvis De vilde?“

„Hemmelighed? Nej, jeg har ingen Hemmelighed,“ sagde lille Dorrit noget forvirret.

De havde talt sagte, mere fordi det faldt saa naturligt end for at skjule noget for Maggy, der passede sit Arbejde. Pludselig stirrede Maggy igen og sagde denne Gang: „Hør, lille Moder!“

„Ja, Maggy.“

„Har du selv ingen Hemmelighed at fortælle ham, saa fortæl ham den om Prinsessen. *Hun* havde en Hemmelighed, ved du nok.“

„Prinsessen havde en Hemmelighed?“ sagde Clennan noget forundret. „Hvad var det for en Prinsesse, Maggy?“

„Gud, hvor De forskrækker et ti Aars Barn,“ sagde Maggy, „ved saaledes at tage paa Vej! Hvem sagde, at Prinsessen havde en Hemmelighed? Jeg sagde det ikke!“

„Om Forladelse. Det forekom mig dog, som om De sagde det.“

„Nej, jeg gjorde ikke. Hvor kunde jeg det, naar det var hende, som ønskede at komme efter den? Det var den lille Kvinde, som havde Hemmeligheden, og hun spandt altid paa sin Rok. Og saa siger hun til hende, hvorfor gemmer du den der? Og saa siger den anden til hende, nej jeg gør ikke, og saa siger den anden til hende, jo du gør, og saa gaar de begge hen til Hjørneskabet, og der er den. Og hun vilde ikke lægge sig ind paa Hospitalet, og saa døde hun. Du ved Besked, lille Moder; fortæl ham det. For det var en rigtig god Hemmelighed, var det!“ udbrød Maggy og skuttede sig.

Arthur saa paa lille Dorrit for at faa en Forklaring paa alt dette og overraskedes ved at se hende saa frygtsom og rød. Men da hun sagde ham, at det kun var et Eventyr, som hun engang havde lavet til Maggy, og at hun vilde skamme sig ved at fortælle det til enhver anden, selv om hun kunde huske det, lod han dette Emne fare.

Derimod vendte han tilbage til sit eget Emne, først ved at bede hende besøge ham oftere og huske paa, at det var umuligt, at nogen kunde nære en større Interesse for hendes Vel end han, og da hun med Varme havde svaret, at det vidste hun altfor godt, det kunde hun aldrig glemme, berørte han sit andet og mere kildne Punkt — den Mistanke han havde fattet.

„Lille Dorrit," sagde han, idet han igen greb hendes Haand og talte endnu sagtere end før, saa at ikke engang Maggy kunde høre ham, „et Ord endnu. Jeg har længtes meget efter at sige Dem det; jeg har ofte søgt at faa Lejlighed dertil. Bryd Dem ikke om mig, der for Alderens Skyld gerne kunde være Deres Fader eller Onkel. Tænk Dem mig altid som en gammel Mand. Jeg ved, at hele Deres Hengivenhed koncentrerer sig om dette Værelse, og at lige til det sidste intet vil kunne friste Dem til at svigte de Pligter, De opfylder her. Var jeg ikke overbevist herom, havde jeg for længe siden besvoret Dem og Deres Fader at lade mig skaffe Dem en Forsørgelse paa et mere passende Sted. Men De kan maaske føle Interesse — jeg vil ikke sige nu, uagtet det godt kunde være Tilfældet — kan maaske med Tiden komme til at føle Interesse for en anden, en Interesse, der ikke er uforenelig med Deres Kærlighed her."

Hun var meget, meget bleg og rystede stiltiende paa Hovedet.

„Det kunde dog være, kære lille Dorrit."

„Nej! Nej! Nej! Efter hver langsom Gentagelse af Ordet rystede hun paa Hovedet med et Udtryk af stille Kummer, som han mindedes længe bagefter. Den Tid kom, da han længe bagefter mindedes det helt vel inden for disse Fængselsmure, i dette selvsamme Værelse.

„Men skulde det nogen Sinde ske, saa sig mig det, mit kære Barn. Betro mig Sandheden, vis mig Genstanden for en saadan Interesse, og med al den Iver og Agtelse, med alt det Venskab, jeg føler for Dem, min egen lille Dorrit, skal jeg stræbe at vise en varig Tjeneste."

„Tak, Tak! Nej, aa nej, aa nej!" Hun sagde dette, idet hun

saa paa ham med foldede Hænder og i den samme resignerede Tone som før.

„Jeg vil ikke afnøde Dem nogen Fortrolighed nu. Jeg beder Dem kun have ubetinget Tillid til mig.“

„Kan jeg gøre mindre, naar De er saa god?“

„Altsaa vil De ganske stole paa mig, vil ingen hemmelig Sorg eller Bekymring skjule for mig?“

„Saa vidt som muligt.“

„Og De har ingen nu?“

Hun rystede paa Hovedet, men var meget bleg.

„Kan jeg, naar jeg lægger mig i Aften, og mine Tanker vender tilbage — thi det gør de hver Aften, selv naar jeg ikke har set Dem — til dette bedrøvelige Sted, kan jeg da tro, at der uden for dette Værelse og dets sædvanlige Beboere ikke er nogen Sorg, som nager min lille Dorrit?“

Hun syntes at gribe disse Ord — ogsaa dette mindedes han længe bagefter — og sagde med mere Liv: „Ja, Mr. Clennam, ja, det kan De!“

Den skrøbelige Trappe, der sjælden var sen til at bebude, at nogen gik op eller ned ad den, knirkede her under hurtige Fodtrin, og der hørtes samtidig en Lyd paa den, som om en lille Dampmaskine med mere Damp, end den havde Brug for, arbejdede sig op til Værelset. Da den nærmede sig, arbejdede den med forøget Kraft, og efter at den havde banket paa Døren, lød det, som om den bukkede sig og pustede ind ad Nøglehullet.

Førend Maggy kunde faa Døren lukket op, havde Pancks aabnet den udenfra og stod uden Hat og med sit bare Hoved i den mest forpjuskede Tilstand og saa over hendes Skulder paa Clennam og lille Dorrit. Han havde en tændt Cigar i Haanden og medbragte en Duft af Øl og Tobaksrøg.

„Zigeuneren Pancks,“ bemærkede han, „spaar.“

Han stod med en højst besynderlig Mine og smilte ad dem og trak Vejret dybt, ret som om han, i Stedet for at være sin Principals Skrubbekost, var den triumferende Ejer af Marshalsea Fængslet, Inspektøren og samtlige Arrestforvarere og Medlemmer. I sin Selvtilfredshed holdt han sin Cigar til Læberne — han var aabenbart ingen Tobaksryger — og tog et saadant Drag af den, idet han klemte sit højre Øje fast sammen, at han var lige ved at kvæles af Hoste. Men selv midt under dette Anfald søgte han at gentage sin Yndlingsformular: Zigeu—ne—ren Pa—ncks spaar.“

„Jeg tilbringer Aftenen med de andre,“ sagde Pancks. „Jeg

har sunget. Jeg har været med til en Kanon. Jeg forstaar mig ikke noget derpaa. Det kan være det samme. Jeg gør alting med. Det kommer kun an paa at skraale op.“

I Førstningen troede Clennam, at han var fuld, men saa snart, at om han ogsaa havde nydt lidt vel meget Øl, skyldtes hans løftede Stemning dog ikke nogen berusende Drik.

„Hvorledes befinder De Dem, Miss Dorrit?“ sagde Pancks. „Jeg tænkte, at De ikke vilde have noget imod, at jeg løb herhen og saa indenfor et Øjeblik. Af Mr. Dorrit hørte jeg, at Mr. Clennam var her. Hvorledes befinder De Dem, Sir?“

Clennam takkede og sagde, at det glædede ham at se ham saa oprømt.

„Oprømt!“ sagde Pancks. „Jeg er i Perlehumør, Jeg kan næppe blive her en Minut, da de ellers vilde savne mig, og jeg vil ikke, at de skal savne mig. — Naa, Miss Dorrit?“

Han syntes at finde en umættelig Fornøjelse i at tiltale og betragte hende, idet han med det samme purrede sit Haar op som et Slags sort Kakadue.

„Det er ingen halv Time, siden jeg kom. Jeg vidste, at Mr. Dorrit skulde præsidere, og jeg sagde: Jeg vil gaa hen og hjælpe ham. Egentlig burde jeg være ude i det „Blødende Hjerte“, men jeg kan plage dem i Morgen. — Naa, Miss Dorrit?“

Hans smaa, sorte Øjne skød elektriske Gnister; endog hans Haar syntes at gnistre, naar han strøg det. Han var i en saa stærk ladet Tilstand, at man skulde have troet, at man kunde faa Gnister og Knald ud af ham ved at holde en Kno hen mod hans Krop.

„Ypperligt Selskab her! — Hvad, Miss Dorrit?“

Hun var halvt bange for ham og vidste ikke, hvad hun skulde sige. Han lo og nikkede ad Clennam.

„Bryd Dem ikke om ham, Miss Dorrit, han er en af vore. Vi aftalte, at De ikke skulde lægge Mærke til mig i andres Nærværelse; men dermed mente vi ikke Mr. Clennam. Han er med i Komplottet. Er De ikke, Mr. Clennam?“

Den underlige Fyrs eksalterede Stemning smittede Clennam. Lille Dorrit saa det med Forbavselse og bemærkede, at de vekslede nogle hurtige Øjekast.

„Jeg sagde noget,“ sagde Pancks, „men jeg tilstaar, at jeg har glemt, hvad det var. Aa, nu ved jeg det! Ypperligt Selskab her! Jeg har trakteret hele Flokken. — Hvad mener De, Miss Dorrit?“

„Meget ædelmodigt af Dem," svarede hun, idet hun bemærkede, at de atter vekslede et hurtigt Øjekast.

„Nej, slet ikke," sagde Pancks. „Tal aldrig derom. Jeg er paa Vej til at blive rig. Jeg har Raad til at være gavmild. Jeg tror, jeg vil gøre et Gilde for dem her. Vi dækker Bord i Gaarden. Et Bjærg af Brød. Bunker af Piber. Vognmandslæs af Tobak. Oksesteg og Plumbudding til hver især. En Pot Porter til Mands. En halv Flaske Vin med, hvis de synes om det og Autoriteterne vil tillade det. — Hvad siger De, Miss Dorrit?"

Hun blev saa forvirret over hans Væsen eller, rettere sagt, over Clennams voksende Forstaaelse af hans Væsen, at hun kun bevægede sine Læber til Svar uden at sige noget.

„Oho, det er sandt," sagde Pancks. „De skulde jo faa at vide, hvad der er bag ved os paa Deres lille Haand. Og det skal De, min Snut. — Hvad Miss Dorrit?"

Han holdt pludselig inde. Hvorfra han fik alle de ekstra sorte Pigge, der nu fo'r i Vejret oven paa hans Hoved, ligesom de Myriader af Straaler, som bryder frem under den sidste Afdeling af et stort Fyrværkeri, var en ren Gaade.

„Men man savner mig," sagde han igen, „og jeg vil ikke, at man skal savne mig. Mr. Clennam, vi to har truffet en Aftale. Jeg sagde, at De skulde faa at se, at jeg vilde holde den. De skal nu faa at se, at jeg holder den, hvis De vil gaa et Øjeblik udenfor. Miss Dorrit, jeg siger Dem Godnat. Miss Dorrit, jeg ønsker Dem til Lykke."

Hurtig trykkede han begge hendes Hænder og fo'r ned ad Trappen. Arthur fulgte ham med saa hurtige Skridt, at han nær var falden over ham paa den sidste Afsats og havde stødt ham ud i Gaarden.

„Hvad er det dog for Himlens Skyld?" udbrød Arthur, da de begge var komne ud.

„Vent et Øjeblik. Tillad, at jeg forestiller Mr. Rugg."

Med disse Ord forestillede han en anden Mand uden Hat, som ligeledes havde en Cigar og var omgiven af en Glorie af Øl og Tobaksdunst. Skønt denne Mand ikke var saa ophidset som han selv, var han dog i en Tilstand, der vilde have grænset til Vanvid, naar den ikke i Sammenligning med Pancks's Vildskab havde maattet kaldes sindig Adstadighed.

„Mr. Clennam, Mr. Rugg," sagde Pancks. „Vent et Øjeblik; følg med hen til Pumpen."

De gik hen til Pumpen. Idet Pancks øjeblikkelig holdt sit Hoved under Tuden, bad han Rugg pumpe af alle Kræfter, og

efter at Rugg havde taget ham paa Ordet, traadte Pancks prustende og blæsende til Side og tørrede sig med sit Lommetørklæde.

„Det har gjort mig klarere i Hovedet," sagde han gispende til den forbavsede Clennam. „Men at høre hendes Fader holde Taler der som Præsident, medens vi ved, hvad vi ved, og at se hende oppe i det Værelse og i den Dragt, medens vi ved, hvad vi ved, det er nok til — vend Deres Ryg imod mig, Mr. Rugg — lidt højere — det er godt!"

Og om Pancks ikke sprang Buk over Mr. Rugg fra Pentonville, Kommissionær, Regnskabsfører og Indkræver af Regninger! Da han igen stod paa sine Ben, tog han Clennam i Knaphullet, trak ham hen bag ved Pumpen og tog gispende en Pakke Papirer op af sin Lomme.

„De har gjort en Opdagelse," sagde Clennam hviskende.

Med en Salvelse, som Ord ikke kan beskrive, svarede Pancks: „Det skulde vi mene."

„Er nogen skyldig?"

„Hvorledes skyldig?"

„I Undertrykkelse eller Forurettelse af nogen Art?"

„Paa ingen Maade."

„Gud være lovet!" tænkte Clennam. „Lad mig da høre."

„De maa vide," prustede Pancks, idet han med feberagtig Hast bredte Papirerne ud og talte i korte Højtrykspust, „— hvor er Stamtavlerne? Hvor er Dokumentet Nr. fire, Mr. Rugg? Aa, her er det! Saa. — De maa vide, at vi i Dag har faaet Sagen saa godt som i Orden. I lovmæssig Orden faar vi den ikke, før om en Dag eller to, lad os sige en Uge i det højeste. Vi har arbejdet derpaa Dag og Nat, jeg ved ikke hvor længe. Ved De, hvor længe, Mr. Rugg? Det er det samme. Ti stille. De forvirrer mig kun. De maa ikke sige hende det, Mr. Clennam, førend vi giver Dem Lov dertil. Hvor er Oversigten, Mr. Rugg? Sir! Der er det, De skal forberede hende paa. Den Mand er Marshalsea Fængslets Fader!"

TRE OG TREDIVTE KAPITEL.

Mrs. Merdle beklager sig.

Mrs. Gowan havde fundet sig i det uundgaaelige ved at søge at komme til Rette med disse Mennesker, disse Meaggles'er, paa bedste Maade, og havde sat sin Filosofi paa den Prøve, som hun havde forudset under sin Samtale med Arthur. Resultatet var, at hun havde fattet den ædle Beslutning ikke at modsætte sig sin Søns Giftermaal. Hvad der havde bevæget hende dertil, var maaske ikke alene hendes Moderkærlighed, men ogsaa tre politiske Hensyn.

Det første af disse havde maaske været den Omstændighed, at hendes Søn aldrig havde givet den fjerneste Antydning af, at han agtede at spørge om hendes Samtykke eller nærede Tvivl om at kunne undvære det; det andet, at den hende af et taknemmeligt Fædreland (og en Barnacle) tilstaaede Pension vilde blive befriet for alle smaa sønlige Indgreb, naar hendes Henry var bleven gift med den elskede, eneste Datter af en Mand i gode Omstændigheder; det tredje, at Henrys Svigerfader aabenbart maatte betale hans Gæld paa Skranken foran Alteret. Naar til dette tredobbelte Klogskabshensyn føjes den Omstændighed, at Mrs. Gowan gav sit Samtykke i samme Øjeblik, som Meagles havde givet sit, og at Meagles's Indvendinger mod Giftermaalet hele Tiden havde været den eneste Hindring for det, bliver det i højeste Grad sandsynligt, at Enken efter den afdøde Direktør virkelig saa Sagen i dette fornuftige Lys.

Men blandt sine Venner og Bekendte haandhævede hun sin egen og den barnacleske Æts Værdighed ved med Flid at give det Udseende af, at hun ansaa det for en meget ubehagelig Historie; at den gik hende meget nær; at Henry ligefrem var helt forhekset; at hun længe havde modsat sig det, men hvad skulde en Moder gøre? og alt saadant noget. Hun havde allerede kaldt Arthur Clennam til sig, som en Ven af Familien Meagles for at indprente ham denne Fabel; hun gik nu et Skridt videre ved at bearbejde Familien i samme Aand. Under den første Sammenkomst, hun tilstod Meagles, gav hun sig behændig Udseende af mistrøstig, men med Anstand at vige for det uimodstaaelige Tryk. Med den højeste Grad af Artighed og Belevenhed lod hun, som om det var hende — ikke ham — der havde gjort Vanskeligheder og nu omsider gav efter, og at det var hende, ikke

ham, der havde bragt et Offer. Det samme Skin gav hun sig over for Mrs. Meagles med den samme belevne Behændighed, hvormed en Taskenspiller vilde have paatvunget denne uskyldige Dame et Kort, og da hendes tilkommende Svigerdatter blev forestillet for hende af hendes Søn, sagde hun, idet hun omfavnede hende: „Men hvad har De dog gjort ved Henry, min bedste, siden De har forhekset ham saaledes?“ Samtidig lod hun et Par Taarer bortskylle Sminken paa hendes Næse i smaa Piller som et fint, men rørende Tegn paa, at hun led stærkt indvendig trods den tilsyneladende Fatning, hvormed hun bar sin Ulykke.

Mrs. Gowan gjorde sig til af baade selv at repræsentere Selskabet og at staa paa en meget fortrolig Fod med denne Magt, og blandt hendes Venner indtog Mrs. Merdle en Plads i forreste Række. Ganske vist rynkede Zigeunerne i Hampton Court uden Undtagelse paa Næsen ad Merdle som en Lykkeridder, men glattede dem ud igen ved at kaste sig næsegrus paa Jorden for at tilbede hans Rigdom og lignede i denne Henseende saa temmelig Ekscellencerne, Biskopperne og alle de andre.

Efter at have givet sit naadige Samtykke, aflagde Mrs. Gowan et Selvkondolencebesøg hos Mrs. Merdle. Hun kørte til Byen i et Enspænderkøretøj, som i hint Tidsrum af den engelske Historie kaldtes med den uærbødige Benævnelse: en Pilleæske. Det tilhørte en fattig Vognmand, der selv kørte det og udlejede det dag- eller timevis til de gamle Damer i Hampton Court; men det hørte til Ceremoniellet i denne Lejr, at Ekvipagen skulde betragtes som Lejerens private Ejendom, og at Vognmanden ikke maatte røbe personligt Bekendtskab til nogen anden end den Lejer, der foreløbig var i Besiddelse af Køretøjet.

Da Mrs. Gowan traadte ind med sin grønne Yndlingsvifte, som dæmpede Lyset paa hendes Sminkeklatter, sad Mrs. Merdle i sin Rede af carmoisinrødt og Guld, medens Papegøjen fra en Pind i Nærheden iagttog hende med sit Hoved paa den ene Side, som om den antog hende for en anden pragtfuld Papegøje af en større Art.

„Kæreste Veninde,“ sagde Mrs. Gowan, idet hun efter en kort Samtale om ligegyldige Ting slog Veninden paa Bagsiden af hendes Haand med Viften. „De er min eneste Trøst. Denne Historie med Henry, som jeg har fortalt Dem om, bliver alligevel til Alvor. Hvad Indtryk gør det paa Dem? Jeg dør af

Længsel efter at faa det at vide, da De er en udmærket Repræsentant for Selskabet."

Mrs. Merdle mønstrede den Barm, som Selskabet var vant til at mønstre, og efter at have forvisset sig om, at Juvelskabet var i god Orden, svarede hun: „Ved et Ægteskab fordrer Selskabet for Mandens Vedkommende, at han forbedrer sine Formuesomstændigheder. Selskabet fordrer, at han faar sig et godt Hjem ved sit Ægteskab. For øvrigt ser Selskabet ikke, hvad Ægteskabet kommer ham ved. Vær stille, Fugl!"

Papegøjen, der fra sit Bur over dem havde ført Forsædet under Forhandlingen, som om den var en Dommer (og den lignede virkelig ogsaa en saadan temmelig stærkt) havde nemlig sluttet denne Indledningstale med et Skrig.

„Der gives Tilfælde," sagde Mrs. Merdle, idet hun sirlig krummede den lille Finger paa sin Yndlingshaand og ved denne pyntelige Bevægelse gjorde sine Bemærkninger endnu pynteligere, „der gives Tilfælde, da en Mand hverken er ung eller elegant, men rig og allerede har et godt Hus. I saadanne Tilfælde —"

Mrs. Merdle trak paa sine snehvide Skuldre og lagde Haanden paa Juvelskrinet, idet hun undertrykkede en svag Hosten, som om hun vilde tilføje: „Saa ser en Mand sig for." Derpaa skreg Papegøjen igen, og hun tog sin Lorgnet for at se paa den og sagde: „Vær dog stille, Fugl!"

„Men unge Mænd," vedblev Mrs. Merdle, „og De ved nok, hvad jeg mener med unge Mænd, kære Veninde — jeg mener Folks Sønner, for hvem Verden staar aaben — de maa sætte sig i et bedre Forhold til Selskabet, naar de gifter sig; thi ellers vil Selskabet sandelig ikke taale, at de gør sig til Nar. Skrækkelig verdslig klinger alt dette, gør det ikke?"

„Men det er sandt," sagde Mrs. Gowan med en højst moralsk Mine.

„Det kan der ikke være to Meninger om," svarede Mrs. Merdle, „Selskabet har nu en Gang sin egen Opfattelse af den Sag, og følgelig er der ikke mere dertil at sige. Levede vi i en mere primitiv Tilstand, boede vi under Løvtage og holdt Køer og Faar og Kreaturer i Stedet for Bankbøger (hvilket vilde være yndigt; jeg er af Naturen en stor Ven af det landlige), saa var det en anden Sag. Men vi bor ikke under Løvtage, holder ikke Køer og Faar og Kreaturer. Jeg præker saamænd nok for at vise Edmund Sparkler Forskellen."

Mrs. Gowan saa over sin grønne Vifte, da denne unge Her-

res Navn blev nævnt og svarede: „De kender Landets elendige Tilstand, kære Veninde — Følgerne af John Barnacles usalige Indrømmelser! — og De kender derfor ogsaa Grunden til, at jeg er saa fattig som — De ved nok.“

„En Kirkerotte?“ ytrede Mrs. Merdle med et Smil.

„Jeg tænkte paa en anden bekendt kirkelig Person — paa Job,“ sagde Mrs. Gowan. „Det ene er lige saa godt som det andet. Det nytter følgelig ikke at skjule, at der er en himmelvid Forskel mellem Deres og min Søns Stilling. Jeg kan tilføje, at Henry har Talent —“

„Hvilket Edmund visselig ikke har,“ sagde Mrs. Merdle huldsalig.

— „og at hans Talent i Forening med Skuffelse,“ vedblev Mrs. Gowan, „har ført ham ind i en Livsstilling, som — ak min Gud! De forstaar mig nok. Under disse Omstændigheder kommer det nu an paa, hvilken der er den laveste Klasse af Giftermaal, hvortil jeg kan give mit Ja.“

Mrs. Merdle var saa optagen af at betragte sine Arme (smukt formede Arme og ligesom skabte til Armbaand), at hun et Øjeblik undlod at svare; men da Stilheden omsider bragte hende til sig selv, lagde hun Armene over Kors, saa med beundringsværdig Aandsnærværelse sin Veninde lige i Ansigtet og sagde spørgende: „Ja—a? Og saa?“

„Og saa, min bedste,“ sagde Mrs. Gowan ikke fuldt saa sødt som før, „vilde jeg gerne høre, hvad De har at sige dertil.“

Her brast Papegøjen, der havde staaet paa eet Ben, siden den sidst havde skreget, i en Skoggerlatter, hoppede spottende op paa begge Ben og endte med at staa paa et Ben igen med Hovedet helt om paa den ene Side.

„Det klinger beregnende at spørge om, hvad han faar med hende,“ sagde Mrs. Merdle; „men Selskabet er maaske lidt beregnende, ved De nok.“

„Efter hvad jeg har kunnet forstaa,“ sagde Mrs. Gowan, „tror jeg, at Henry kommer ud af sin Gæld —“

„Stor Gæld?“ spurgte Mrs. Merdle.

„Ikke saa lille, antager jeg,“ svarede Mrs. Gowan.

„Altsaa som sædvanlig; jeg forstaar Dem; ja vel,“ bemærkede Mrs. Merdle i en veltilfreds Tone.

„Og Faderen giver dem trehundrede Pund om Aaret, eller maaske noget mere, hvilket i Italien —“

„Ih, de rejser altsaa til Italien?“

„For at Henry kan studere. Det kan ikke falde Dem vanskeligt at gætte hvorfor. Denne skrækkelige Kunst —“

Rigtigt. Mrs. Merdle skyndte sig at skaane sin sorgfulde Venindes Følelser. Hun forstod hende. Nok derom.

„Og det,“ sagde Mrs. Gowan og rystede mismodig paa Hovedet, „det er det hele. Det,“ gentog Mrs. Gowan, idet hun et Øjeblik slog sin grønne Vifte sammen og bankede sig paa Hagen med den — den var i Begreb med at blive en dobbelt Hage og kunde for Tiden kaldes halvanden Hage — „det er det hele; naar de gamle dør, falder der sagtens noget mere af; men hvorledes det maaske bliver bundet og sat fast, ved jeg ikke. Og for den Sags Skyld kunde de gerne leve til Dommedag. De er af den Slags Folk, som man kan vente det af.“

Mrs. Merdle, som virkelig kendte Selskabet ret godt og vidste, hvorledes Selskabets Mødre og Døtre var, og hvorledes Selskabets ægteskabelige Marked var, og hvilke Priser der herskede paa det, og hvilke Snarer og Kontrasnarer der lagdes for den højstbydende, og hvilken Høkren og Prutten der foregik der, fandt i sin rummelige Barms Dybde, at dette var en ganske god Handel. Men da hun tillige vidste, hvad der ventedes af hende, og nøje kendte det Skin, der skulde vedligeholdes, tog hun Sagen paa en fin Maade og lagde det fornødne Lag Fernis paa.

„Og det er det hele,“ sagde hun med et venskabeligt Suk. „Naa, naa, Skylden er ikke Deres; De har intet af bebrejde Dem. De maa opbyde den Karakterstyrke, som De er bekendt for, og tage Sagen paa bedste Maade.“

„Pigebarnets Familie har naturligvis,“ sagde Mrs. Gowan, „af alle Kræfter bestræbt sig for at holde paa Henry.“

„Det har den naturligvis.“

„Jeg har holdt igen, saa godt jeg kunde, og plaget mig selv Morgen og Aften for at finde paa Midler til at rive Henry løs fra denne Forbindelse.“

„Det har De sikkert,“ sagde Mrs. Merdle.

„Men altsammen til ingen Nytte; alt er slaaet mig fejl. Dog sig mig nu een Ting, kære Veninde. Er det rigtigt af mig, at jeg, skønt meget mod min Vilje, samtykker i, at Henry gifter sig ind blandt Mennesker, der ikke hører til Selskabet, eller har jeg handlet med en utilgivelig Svaghed?“

Til Svar paa dette direkte Spørgsmaal forsikrede Mrs. Merdle, der talte som en Selskabets Præstinde, at Mrs. Gowan fortjente al mulig Ros, at hun havde Krav paa den største Del-

tagelse, at hun havde vist den største Standhaftighed og var kommen lutret ud af Ovnen. Og Mrs. Gowan, der naturligvis meget godt saa igennem sin egen luvslidte Skærm og vidste, at Mrs. Merdle meget godt saa igennem den, og at Selskabet vilde gøre ligesaa, spillede desuagtet denne Komedie til Ende, ligesom hun havde begyndt den, med umaadelig Selvtilfredshed og Alvor.

Forhandlingen førtes om Eftermiddagen, medens hele Nabolaget genlød af Karethjul og Bankninger paa Gadedøre. Da den havde naaet dette Punkt, kom Mr. Merdle hjem fra sit daglige Arbejde, at gøre det britiske Navn mere og mere anset i alle de Dele af den civiliserede Verden, som forstod at bedømme storslaaede Handelsforetagender og kæmpemæssige Finansoperationer. Thi skønt ingen rigtig vidste, hvori Merdles Forretning bestod, undtagen at den bestod i at mønte Penge, var disse dog de Udtryk, hvormed enhver betegnede den ved alle højtidelige Lejligheder, og som ifølge den nyeste sirlige Fortolkning af Lignelsen om Kamelen og Naaleøjet glat væk toges for gode Varer.

Af en Mand at være, der havde denne glimrende Opgave, saa Merdle lidt ordinær ud og næsten, som om han under sine Transaktioner havde byttet Hoved med en eller anden underordnet Aand. Under en bedrøvelig Vandring gennem det store Hus, som tilsyneladende ikke havde andet Formaal end at undfly Overkældermesterens Nærværelse, fremstillede han sig for de to Damer.

„Om Forladelse," sagde han, idet han pludselig blev staaende ganske forvirret, „jeg vidste ikke, at der var andre her end Papegøjen."

Men da Mrs. Merdle sagde: „Kom kun ind!" og da Mrs. Gowan sagde, at hun skulde til at gaa, og allerede var staaet op for at tage Afsked, gik han ind og stod og saa ud ad et afsides Vindue med Hænderne over Kors under sine ubekvemme Opslag, idet han greb sig om Haandleddene, som om han vilde føre sig selv i Arrest. I denne Stilling hensank han straks i Drømmerier, hvoraf han først blev vækket, da hans Kone kaldte paa ham fra sin Ottoman, efter at de havde været et Kvarterstid ene med hinanden.

„Hvad- Ja?" sagde Merdle og vendte sig om imod hende. „Hvad er der i Vejen?"

„Hvad der er i Vejen?" gentog Mrs. Merdle. „Der er det i Vejen, at du formodentlig slet ikke har hørt, at jeg har beklaget mig."

„Beklaget dig?“ sagde Merdle. „Jeg vidste ikke, at du fejlede noget. Hvad fejler du?“

„Det er dig, jeg beklager mig over.“

„Aah, du beklager dig over mig!“ sagde Merdle. „Hvad er — hvad har jeg — hvad har du saa at beklage dig over hos mig?“

Det varede noget, førend han paa sin langsomme, aandsfraværende, grublende Maade kunde formulere dette Spørgsmaal. Som et Slags svagt Forsøg paa at overtyde sig om, at han var Herre i Huset, sluttede han med at holde sin Pegefinger hen mod Papegøjen, der ytrede sin Mening ved øjeblikkelig at bore sit Næb ind i den.

„Du sagde,“ vedblev Merdle med den saarede Finger i Munden, „at du havde noget at beklage dig over hos mig.“

„At jeg maa gentage mine Ord, beviser noksom, hvor berettiget min Klage er,“ sagde Mrs. Merdle. „Jeg kunde lige saa gerne have talt til Væggen. Jeg kunde langt bedre have talt til Fuglen; den vilde i det mindste have skreget.“

„Du vil dog vel ikke, at jeg skal skrige?“ sagde Merdle og tog en Stol.

„Jeg ved virkelig ikke,“ svarede Mrs. Merdle, „om du ikke hellere maatte skrige end være saa tvær og aandsfraværende. Saa vidste man dog, at du mærkede, hvad der foregik omkring dig.“

„En Mand kan godt skrige og derfor dog ikke mærke det,“ sagde Merdle mut.

„Og være arrig, saaledes som du nu er, uden at skrige,“ svarede Mrs. Merdle; „det er fuldkommen sandt. Ønsker du at vide, hvad det er, jeg beklager mig over, saa er det, rent ud sagt, at du ikke bør vise dig i Selskabet, naar du ikke kan føje dig efter Selskabet.“

Merdle snoede sine Hænder saaledes ind i den Smule Haar, han havde, at han syntes at løfte sig selv op derved, idet han sprang op fra sin Stol og udbrød:

„Men i Fokkers Skind og Ben, hvem gør mere for Selskabet end jeg? Kan du se disse Værelser — disse Møbler? Kan du se i Spejlet og se dig selv? Ved du, hvad alt dette har kostet, og for hvis Skyld det altsammen er anskaffet? Og dog siger du mig, at jeg ikke bør vise mig i Selskabet, jeg, som saaledes øser Penge ud paa det! Jeg, som næsten kunde siges at—at—at spænde mig selv for en Vandingsvogn fuld af Penge og gaa omkring og vande Selskabet hver eneste Dag i mit Liv!“

„Bliv ikke hidsig, min Ven,“ sagde Mrs. Merdle.

„Hidsig? du er nok til at gøre mig desperat. Du kender

ikke Halvdelen af, hvad jeg gør, for at føje mig efter Selskabet. Du kender intet til de Ofre, jeg bringer det.“

„Jeg ved,“ svarede Mrs. Merdle, „at du modtager de bedste i Landet; jeg ved, at de bedste Huse i hele Landet staar aabne for dig, og jeg tror at vide eller, rettere sagt — det vilde være latterligt at forstille sig — jeg ved, hvem du har at takke for det.“

Merdle tørrede sit matrøde og gule Ansigt og svarede, „det ved jeg lige saa godt som du. Var du ikke en Pryd for Selskabet, og jeg ikke en Velgører mod det, vilde vi to aldrig være komne sammen. Naar jeg siger en Velgører mod Selskabet, mener jeg en Person, der forsyner det med alle Slags kostbare Ting til at spise, drikke og se paa. Men at sige mig, at jeg ikke passer for det trods alt, hvad jeg har gjort for det,“ gentog Merdle med et vildt Eftertryk, der bragte hans Kone til at løfte sine Øjelaag i Vejret, „at sige mig, at jeg ikke er berettiget til at bevæge mig i det, det er en smuk Løn.“

„Jeg siger,“ svarede Mrs. Merdle rolig, „at du burde gøre dig skikket for det ved at vise dig mere uafhængig og mindre optagen. Der er noget ligefrem simpelt i at gaa og slæbe om med sine Forretningssager, saaledes som du gør.“

„Hvorledes slæber jeg om med dem?“ spurgte Merdle.

„Hvorledes du slæber om med dem? Se dig i Spejlet.“

Uvilkaarlig vendte Merdle sine Øjne mod det nærmeste Spejl og spurgte, medens hans plumrede Blod steg ham langsomt op i Tindingerne, om en Mand skulde kræves til Regnskab for sin Fordøjelse.“

„Du har en Læge,“ sagde Mrs. Merdle.

„Han er mig ikke til nogen Nytte.“

Mrs. Merdle skiftede Terræn.

„Desuden,“ sagde hun, „er din Fordøjelse noget Snak. Jeg taler ikke om din Fordøjelse. Jeg taler om din Optræden.“

„Det er din Sag,“ svarede hendes Mand, „du sørger for Optræden, jeg sørger for Pengene.“

„Jeg fordrer ikke,“ sagde Mrs. Merdle og hvilede sig magelig mellem sine Puder, „at du skal vinde Folk. Jeg forlanger ikke, at du skal anstrenge dig for at gøre dig elskværdig. Jeg vil kun have, at du ikke bekymrer dig om noget — eller lader saaledes — saaledes som alle andre Mennesker gør.“

„Siger jeg nogen Sinde, at jeg bekymrer mig om noget?“

„Siger? Nej. Det vilde ingen lægge Mærke til. Men du viser det.“

„Viser hvilket? Hvad viser jeg?“ spurgte Merdle hurtig.

„Det har jeg allerede sagt dig. Du viser, at du tager dine Forretningssorger og Plager med dig, hvor du gaar, i Stedet for at lade dem blive i City," sagde Mrs. Merdle. „Eller i det mindste at give dig Udseende deraf. Det vilde være nok at give dig Udseende deraf. Mere forlanger jeg ikke, hvorimod du ikke kunde være mere optagen af dine daglige Beregninger og Overslag, end du tydelig nok plejer at være, om du var Tømmermand."

„Tømmermand!" gentog Merdle og undertrykte ligesom et Suk. „Jeg vilde ikke have saa meget imod at være Tømmermand."

„Og hvad jeg beklager mig over," vedblev Damen uden at høre denne plumpe Bemærkning, „er, at det ikke hører til god Tone, og at du burde ændre det. Tvivler du om Rigtigheden af min Dom, saa spørg Edmund Sparkler." Døren til Værelset var bleven lukket op, og Mrs. Merdle betragtede nu sin Søns Hoved gennem sin Lorgnet. „Edmund, vi vil gerne tale med dig."

Mr. Sparkler, som kun havde stukket Hovedet indenfor uden at komme nærmere, lod ved disse Ord sin Krop følge bag efter sit Hoved og stillede sig foran dem. Med nogle faa, efter hans Fatteevne afpassede Ord forklarede Moderen det omhandlede Spørgsmaal for ham.

Efter ængstelig at have følt paa sine Flipper, som om de var hans Puls, og han selv var hypokondrisk, bemærkede den unge Mand, at han havde hørt det omtale af en og anden Fyr.

„Edmund har hørt det omtale," sagde Mrs. Merdle med en mat, hoverende Mine. „Ja, enhver har sikkert hørt det omtale!" Og det var i Sandhed ingen ugrundet Formodning, eftersom Sparkler sandsynligvis vilde være den sidste til at lægge Mærke til, hvad der foregik i hans Nærværelse.

„Og Edmund kan sikkert sige dig," sagde Mrs. Merdle og slog med sin Yndlingshaand ud mod sin Mand, „hvorledes han har hørt det blive omtalt."

„Jeg kan ikke," sagde Edmund Sparkler, „jeg kan ikke paatage mig at sige, hvad der gav Anledning til det, for min Hukommelse er saa nederdrægtig daarlig; men medens jeg var i Selskab med Broderen til en Pokkers Tøs — velopdragen — ikke Spor af gudsfrygtigt Vrøvl — paa den omtalte Tid —"

„Naa, bryd dig nu bare ikke om Søsteren," ytrede Mrs. Merdle lidt utaalmodig. „Hvad sagde Broderen?"

„Sagde ikke et Ord," svarede Sparkler. „Han er lige saa ordknap som jeg selv."

„Men der var dog nogen, der sagde noget," svarede Mrs. Merdle. „Du skal ikke bryde dig om, hvem det var."

„Det gør jeg saamænd heller slet ikke," sagde Sparkler.

„Men sig os, hvad det var.“

Sparkler prøvede atter sin Puls og gennemgik en frygtelig aandelig Tortur, førend han svarede: „Naar Folk taler om min gamle — det er ikke mine Ord — siger de undertiden paa en pæn Maade smukke Ting om ham, saasom at han er umaadelig rig og klog — et sandt Særsyn af en Købmand og Bankier og alt saadant noget — men de siger ogsaa, at han lugter svært af Kontoret, at han gaar omkring med Kontoret paa Nakken — ligesom en Jøde, der handler med gamle Klæder og har for meget at bestille.“

„Det,“ sagde Mrs. Merdle, „er netop det, jeg beklager mig over. Følg mig ovenpaa, Edmund.“

Da Merdle var bleven overladt til sine egne Betragtninger over, hvorledes han bedre skulde rette sig efter Selskabet, saa han ud ad sine Vinduer, det ene efter det andet, og syntes at se ni tomme Rum, og da han havde moret sig hermed, gik han ned og saa vist paa alle Gulvtæpperne i Stueetagen og saa ovenpaa igen og saa vist paa alle Gulvtæpperne paa første Sal, som om de var skumle Dybder, der stod i Samklang med hans nedtrykte Sjæl. Nu, som altid, gik han gennem Værelserne, som om han slet ikke havde det mindste at bestille der; thi om Mrs. Merdle ogsaa bekendtgjorde vidt og bredt, at hun var hjemme aldrig saa mange Aftener i Sæsonen, saa bekendtgjorde Merdle ikke mindre tydelig, at han aldrig var hjemme.

Til sidst mødte han Overkældermesteren, og Synet af denne pragtfulde Tjener gjorde det altid af med ham. Imponeret af denne Storhed, luskede han af til sit Paaklædningsværelse og lukkede sig inde der, indtil han kørte i Middagsselskab med Mrs. Merdle i hendes egen smukke Vogn. Ved Bordet misundtes og smigredes han som et mægtigt Væsen, blev kurtiseret af Excellenser, Advokater og Biskopper saa meget, som han lystede, men en Time efter Midnat kom han ene hjem og gik sukkende i Seng, efter at han i sin egen Forstue øjeblikkelig var bleven pustet ud af Overkældermesteren, som om han havde været en Skillingspraas.

FIRE OG TREDIVTE KAPITEL.

En Stime Barnacler.

Henry Gowan og Hunden var stadige Gæster paa Landstedet, og Dagen til Brylluppet var fastsat, i hvilken Anledning der skulde være en Forsamling af Barnacler, for at denne me-

get højtstaaende og meget talrige Familie kunde udbrede saa megen Glans over Vielsen, som en saa dunkel Begivenhed var i Stand til at modtage. At have faaet hele Familien Barnacle samlet, vilde have været umuligt af to Grunde; for det første, fordi ingen Bygning kunde have rummet alle Medlemmerne og Aflæggerne af dette berømmelige Hus, og dernæst, fordi der paa enhver Kvadratalen Jord i britisk Besiddelse under Solen eller Maanen, hvor der fandtes en offentlig Post, var en Barnacle, som klamrede sig til denne Post. Ingen uforfærdet Sømand kunde plante en Flagstang paa nogen Plet Jord og tage den i Besiddelse i det britiske Navn, uden at Omsvøbsdepartementet sendte en Barnacle og en Depeschekasse til denne Plet Jord. Barnaclerne var saaledes spredt over hele Jordens Overflade.

Men skønt det vilde have været en fysisk Umulighed at tromme alle Barnaclerne sammen fra enhver Plet i Oceanet og paa det tørre Land, hvor der intet var at gøre — undtagen Ulykker — og noget at stikke i Lommen, var det dog en let Sag at samle en hel Del Barnacler. Hermed var Mrs. Gowan sysselsat, og hun besøgte tit Mr. Meagles med ny Tillæg til Listen og holdt Raadslagninger med ham, naar han ikke var optagen — hvad der ofte var Tilfældet — med at undersøge og betale sin tilkommende Svigersøns Gæld.

Een Bryllupsgæst var der, hvis Komme laa Meagles mere paa Hjerte end Nærværelsen af den mest ophøjede af de indbudte Barnacler, skønt han langtfra var ufølsom for Æren af at se et saadant Selskab hos sig. Denne Gæst var Clennam. Men Clennam havde hin Sommeraften mellem Træerne givet et helligt Ridderløfte, som paalagde ham mange stiltiende Forpligtelser. Aldrig skulde han undlade at glemme sig selv og at tjene hende, og til en Begyndelse svarede han oprømt Meagles: „Jeg kommer naturligvis.“

Daniel Doyce var en Anstødssten paa Meagles's Vej, da denne var bange for, at det kunde føre til en Eksplosion, naar Daniel kom sammen med Barnacle-Kliken, selv om det var ved et Bryllupsgilde. Den nationale Forbryder befriede ham imidlertid for hans Uro ved at tage ned til Tvickenham og forestille ham, at han vilde betragte det som en Venskabstjeneste, hvis han maatte blive forskaanet for en Indbydelse. „Thi,“ sagde han, „da det, jeg havde med disse Herrer at gøre, var at opfylde en Pligt mod Almenheden og vise den en Tjeneste, og det, de havde med mig at gøre, var at forhindre det ved at plage Livet af mig, forekommer det mig, at vi gør bedst i ikke at spise og drikke sammen, som om vi var fuldkommen enige.“ Meagles morede sig over sin Vens Særhed og svarede med en

Overbærenhed, der var endnu mere beskyttende end sædvanlig: „Ja, ja, Dan, De skal have Lov at følge Deres eget sære Hoved.“

Clennam søgte paa en stilfærdig og beskeden Maade at vise Gowan, at det var hans oprigtige og uegennyttige Ønske at yde ham enhver Venskabstjeneste. Til Gengæld behandlede Gowan ham med sin sædvanlige Utvungenhed og tilsyneladende Fortrolighed, der slet ingen Fortrolighed var.

„Ser De, Clennam,“ bemærkede han i Samtalens Løb, da de en Dag, en Ugestid før Brylluppet spadserede sammen, „jeg er en skuffet Mand. Det ved De allerede.“

„Paa Ære,“ svarede Clennam lidt forlegen, „jeg forstaar Dem ikke rigtig.“

„Jo,“ sagde Gowan, „jeg hører til en Clan eller Klike, en Familie eller Forbindelse, eller hvad De vil kalde den, som kunde have forsørget mig paa hundrede Maader, men satte sig i Hovedet ikke at gøre det, og derfor staar jeg nu her som en fattig Djævel af Kunstner.“

„Men paa den anden Side —“ begyndte Clennam; men Gowan afbrød ham.

„Ja, ja, jeg ved det nok. Jeg har den Lykke at blive elsket af en indtagende Pige, som jeg elsker af mit ganske Hjerte.“

„Mon det siger stort!“ tænkte Clennam.

„Og jeg har en Svigerfader, der er en prægtig Karl og en skikkelig, rundhaandet gammel Fyr. Men der var dog andre Udsigter, der blev vadskede og kæmmede ind i mit barnlige Hoved, medens det blev vadsket og kæmmet for mig, og dem tog jeg med i en offentlig Skole, hvor jeg selv vadskede og kæmmede det; men nu er de fløjten, og det er derfor, jeg er en skuffet Mand.“

Clennam tænkte — og skammede sig over sig selv ved Tanken — om denne Forestiling om at være bleven skuffet i Livet var et Udslag af det Standshovmod, som Brudgommen bragte med som sit Bidrag til Fællesboet, og som han allerede til Skade for sig selv havde ført ind i sin Livsstilling. Han syntes i hvert Tilfælde ikke, det var noget lovende Tegn.

„De føler dog vel ingen Bitterhed?“ sagde han højt.

„Pokker heller, Bitterhed — nej,“ sagde Gowan leende. „Det er min Familie ikke værd — skønt det er herlige Folk, og jeg nærer den største Hengivenhed for dem. Desuden er det behageligt at vise dem, at jeg kan undvære dem, og at de alle kan gaa Fanden i Vold. Tilmed bliver jo de fleste Mennesker skuffede i Livet og paavirkede af deres Skuffelse. Men det er en dejlig Verden, og jeg elsker den.“

„Den ligger nu lys og smuk for Dem," sagde Arthur.

„Saa lys og smuk som denne Flod," udbrød den anden begejstret, „og jeg gløder af Beundring for den og af Begærlighed efter at løbe et Væddeløb i den. Det er en herlig gammel Verden! Og min Kunst! En herlig, gammel Kunst, ikke sandt?"

„Den maa vist være meget interessant og aabner en vid Mark for Ærgerrigheden," sagde Clennam.

„Og Humbug," tilføjede Gowan leende; „lad os ikke glemme Humbugen. Jeg haaber, at jeg ikke skal staa tilbage i den Henseende; men der vil det maaske vise sig, at jeg er en skuffet Mand. Jeg vil maaske ikke være i Stand til at holde Pinen ud. Thi mellem os sagt, er jeg næsten bange for, at jeg ikke ser lyst nok paa Tingene til at kunne gøre det."

„Hvilket?" spurgte Clennam.

„At holde Skinnet ved lige. At drive Humbug ligesom alle de andre. At bilde Folk ind, at jeg slider og slæber fra Morgen til Aften, at jeg lever og aander for min Kunst og er død for alle Verdens Glæder og saa videre — kort sagt, at drive Humbug efter alle Kunstens Regler."

„Men det er dog godt, at en Mand respekterer sit Kald, hvilket det saa er, og anser sig forpligtet til at værne om det og kræve den Agtelse for det, som det fortjener, ikke sandt? Og Deres Kald, Mr. Gowan, kræver maaske, at man vier sig saaledes til det, hvilket jeg havde troet, at enhver Kunst gjorde."

„De er dog et sjældent Menneske!" udbrød den anden og blev staaende for at betragte ham ligesom med uimodstaaelig Beundring. „En prægtig Fyr! De er aldrig bleven skuffet; det er let at se."

Det vilde have været saa grusomt, hvis han havde ment det, at Clennam fast besluttede at tro, at han ikke havde ment det. Uden at standse lagde Gowan sin Haand paa hans Skulder og vedblev smilende i en let Tone:

„Jeg vil nødig berøve Dem Deres smukke Illusioner og vilde give mange Penge — hvis jeg kun havde nogen — for at leve i en saadan rosenfarvet Taage. Men det, jeg laver i mit Fag, laver jeg for at sælge det. Ønskede vi ikke at sælge det for det meste, vi kan faa for det, lavede vi det ikke. Det er ligesom ethvert andet Arbejde, men det er saamænd let nok gjort. Alt det andet er Hokuspokus. Det er nu en af Fordelene eller Ulemperne ved at kende en skuffet Mand — De hører Sandheden."

Hvad Clennam end havde hørt, og hvad enten det fortjente hint Navn eller ikke, saa trængte det dybt ind i hans Sjæl. Det rodfæstede sig der saaledes, at han begyndte at frygte for, at

Henry Gowan altid vilde sætte ham i Forlegenhed, og at han for saa vidt havde vundet meget lidt ved at sætte „Ingen“ paa Porten med alle hans Inkonsekventer, Bekymringer og Modsigelser. Han mærkede, at hans Løfte om kun at fremdrage Gowans gode Sider for Meagles, stadig kom i Strid med det Faktum, at han aldrig saa andet end Gowans uheldige Sider. Heller ikke kunde han helt frigøre sin egen samvittighedsfulde Natur for en Følelse af, at han saa ham i et falsk og uheldigt Lys, ved at minde sig selv om, at han aldrig søgte efter hans Fejl, og at det vilde have været ham en Trøst og en Glæde at have kunnet undgaa at se dem; thi han kunde aldrig glemme, hvad der havde været, og vidste, at han tidligere ikke havde kunnet lide Gowan af ingen bedre Grund, end at han havde staaet ham i Vejen.

Plaget af disse Tanker, begyndte han nu at ønske, at Bryllluppet var forbi, Gowan og hans unge Kone bortrejste, og han selv ladt tilbage for at holde sit Løfte og udføre det ædelmodige Hverv, han havde paataget sig. Den sidste Uge var en urolig Tid for hele Huset. I Pets eller Gowans Nærværelse var Meagles straalende; men Clennam havde mere end een Gang truffet ham ene med et mørkt Blik paa Vægtskaalen og ofte set ham i Haven eller paa andre Steder, hvor han ikke troede sig bemærket af de elskende, se efter dem med det gamle, skyfulde Ansigt, paa hvilket Gowan var falden ligesom en Skygge. Medens Huset blev gjort i Stand til den store Højtid, maatte mange smaa Minder fra Faderens, Moderens og Datterens Rejser gaa fra Haand til Haand, og midt iblandt disse stumme Vidner til det Liv, de havde ført med hverandre, begyndte selv Pet undertiden at græde og klage. Mrs. Meagles vimsede travlt omkring med et smilende Ansigt og sang og opmuntrede enhver, men den ærlige Sjæl tyede dog undertiden til Fadeburet, hvor hun græd, saa at hendes Øjne blev ganske røde, indtil hun kom ud igen og gav syltede Løg og Peber Skylden og sang endnu højere end før. Mrs. Tickit, der ikke kunde finde nogen Balsam for et saaret Hjerte i Doktor Buchans Husapotek, led meget af Forstemthed og rørende Erindringer fra Minnies Barndom. Naar de sidste overvældede hende, sendte hun i Almindelighed hemmelig Bud ovenpaa om, at hun paa Grund af sin Paaklædning ikke kunde vise sig i Dagligstuen og derfor bad om at maatte se „sit Barn“ nede i Køkkenet, hvor hun da med et gammelt, hengivent Tyendes rørende Ømhed velsignede sit Barns Ansigt og Hjerte og krystede hende midt i en broget Blanding af Taarer, Lykønskninger, Hakkebrætter, Dejruller og Postejer.

Men de Dage, der skal komme, de kommer, og Bryllups-

dagen skulde komme og kom ogsaa, og med den kom alle de Barnacler, der var indbudne til Gildet.

Der var Mr. Tite Barnacle fra Omsvøbsdepartementet, med den kostbare Mrs. Tite Barnacle, der gjorde Gagedagene saa sendrægtige til at komme, og de tre Misses Tite, dobbelt ladte med Talenter og færdige til at gaa af, men som dog ikke gik af med den Knaldeffekt, som man skulde have ventet. Der var Barnacle jun., ligeledes fra Omsvøbsdepartementet, der lod Landets Skibsafgifter, som han af en eller anden Grund antoges at have taget under sin Beskyttelse, skøtte sig selv, uden at de, sandt at sige, syntes at lide det mindste derved. Der var den indtagende unge Barnacle, der hørte til den livlige Gren af Familien, ligeledes fra Omsvøbsdepartementet, der tog Sagen fra den gemytlige Side, og paa sin aandrige Maade behandlede den som en af de Formaliteter, der hørte ind under det kirkelige Departement for, hvorledes det ikke skulde gøres. Der var tre andre unge Barnacler fra tre andre Kontorer, som ikke havde Sans for noget og trængte frygtelig til at strammes op. De gloede paa Brylluppet, ligesom de vilde have gloet paa Nilen, det gamle Rom, den ny Sangerinde eller Jerusalem.

Men der var større Matadorer end disse. Der var Lord Decimus Tite Barnacle i egen Person, med Duften af Omsvøbsdepartementet klæbende ved sig — han lugtede ligefrem af Depeschekasser. Ja, der var Lord Decimus Tite Barnacle, der havde svunget sig i Vejret paa en harmfuld Tankes Vinger, og det var den: Er der nogen, der vil fortælle mig, Mylords, at det sømmer sig for en Minister i dette fri Land at lægge Baand paa Folkets filantropiske Instinkter, lægge Hindringer i Vejen for dets Velgørenhed, lænkebinde dets Almenaand, lamme dets Driftighed og svække dets Selvfølelse? Dette vilde med andre Ord sige, om der var nogen, der vilde fortælle denne store Statsmand, at Skibets Styrmand hellere maatte sørge for den private Brød- og Fiskehandel i Land, da Mandskabet var i Stand til ved at anstrenge Pumpen at holde Skibet oven Vande uden ham. I Kraft af denne sublime Opdagelse i den store Kunst, hvorledes det ikke skulde gøres, havde Lord Decimus længe haandhævet Familien Barnacles Berømmelse, og vilde et ubetænksomt Parlamentsmedlem forsøge paa, hvorledes det skulde gøres, ved at forelægge en Bill for at faa det gjort, var denne Bill saa godt som død og begravet, naar Lord Decimus Tite Barnacle rejste sig i sin Vredes Majestæt, medens Omsvøbs-Bifaldet drønede rundt om og spurgte, om der var nogen, der vilde fortælle ham, Mylords, at det sømmede sig for ham som Minister i dette fri Land at lægge Baand paa Folkets filantropiske Instinkter, og

saa videre. Opdagelsen af denne Sømmelighedsmaskine var Opdagelsen af det politiske Perpetuum Mobile. Den sledes aldrig op, skønt den stadig arbejdede med fuld Kraft i alle Regeringsdepartementerne.

Og der var William Barnacle, der havde dannet den evig mindeværdige Koalition med Tudor Stiltstalking og altid havde sin egen særlige Recept hvorledes det ikke skulde gøres, paa rede Haand, idet han undertiden stak Formanden an og tappede det frisk ud af ham med et „Først maa jeg tillade mig at anmode den højtærede Formand om at meddele Huset, hvilken Hjemmel vi har for det Eksperiment, som den ærede Taler foreslaar;“ undertiden opfordrede han den ærede Taler til at beære ham med sin egen Forklaring; undertiden meddelte den ærede Taler, at han (William Barnacle) vilde søge efter en Hjemmel, og han slog den ærede Taler flad paa Stedet ved at fortælle ham, at der ingen Hjemmel var. Men Hjemmel og Eksperiment var under alle Omstændigheder for denne dygtige Omsvøbsmand et Par godt magede Kæpheste.

Og der var endnu en Barnacle, en af de livlige, der var sprungen gennem tyve Poster den ene efter den anden og altid var i to eller tre ad Gangen. Han var den meget ansete Opfinder af en Kunst, som han med stort Held paa en beundringsværdig Maade udøvede under alle Barnacle-Ministerier. Den bestod i, at han, naar man gjorde ham et parlamentarisk Spørgsmaal om een Ting, altid svarede paa alle mulige andre Ting. Den havde gjort umaadelig Nytte og skaffet ham megen Agtelse i Omsvøbsdepartementet.

Og der var fremdeles et Stænk af mindre ansete Politikere af Familien, som endnu ikke havde faaet noget rigtig fedt, men gennemgik deres Prøvetid for at vise, hvad de duede til. Disse Barnacler sad paa Trapper og skjulte sig i Gange, hvor de ventede paa Ordre til at stemme eller lade være at stemme, og de raabte deres Hør! og Hys! og jublede og gøede paa Kommando ad Familieoverhovederne og satte pro forma Forslag paa Dagsordenen for at spærre Vejen for andre Folks Forslag, og skød ubehagelige Sager ud til langt ud paa Natten eller sent i Samlingen og udbrød da med dydig Harme, at det var for sildigt, og de tog ud paa Landet, hvorhen de blev sendte, og svor paa, at Lord Decimus havde vakt Industrien af en Afmagt og Handelen af en Lammelse, havde bragt Kornhøsten op til det dobbelte og Høhøsten til det firdobbelte og hindret en uendelig Mængde Guld fra at flyve ud af Banken. Disse Barnacler blev ogsaa af Familieoverhovederne sendte omkring til offentlige Forsamlinger og Middagsgilder, hvor de udbasunerede deres høj-

velbaarne og velbaarne Slægtninges mange Slags Fortjenester. Og de var lige saa villige Redskaber ved alle Slags Valg, opgav med det korteste Varsel og af de urimeligste Grunde deres egne Pladser i Parlamentet for at lade andre Folk komme ind, og de piskede omkring og krøb og sleskede og intrigerede og bestak og aad Bunker af Skarn og var utrættelige i Statstjenesten. Og i hele Omsvøbsdepartementet var der ikke en Liste paa Embeder, der i Løbet af et halvt Aarhundrede kunde blive ledige, fra en Skatkammerlords ned til en kinesisk Konsuls og op igen til en ostindisk Generalguvernørs, uden at disse forsultne og paahængende Barnacler stod paa den som Ansøgere.

Det var nødvendigvis kun nogle ganske enkelte Barnacler af hver Klasse, som var til Stede ved Brylluppet; thi der var ikke to Snese i alt, og hvad er det i Sammenligning med en Legion? Men de faa fyldte dog godt paa Landstedet i Twickenham. En Barnacle viede det lykkelige Par, og det sømmede sig for Lord Decimus Tite Barnacle selv at føre Mrs. Meagles tilbords.

Gæstebudet var ikke saa behageligt og naturligt, som det kunde have været. Skønt Meagles i høj Grad paaskønnede det gode Selskab, følte han sig dog trykket af det og var ikke sig selv. Mrs. Gowan var sig selv, og det gjorde ham ikke bedre. Den Fiktion, at det ikke var Meagles, som havde staaet i Vejen; men at det var Familiestorheden, og at Familiestorheden havde gjort en Indrømmelse, og at der nu herskede en skøn Enighed, gik igennem det hele, skønt det ikke blev udtrykkelig udtalt. Dernæst følte Barnaclerne, at de for deres Vedkommende vilde være færdige med Meagles'erne, naar den nærværende beskyttende Anledning var forbi, og det samme følte Meagles'erne for deres Vedkommende. Hertil kom, at Gowan mente at burde hævde sine Rettigheder som en skuffet Mand, der havde Grund til at beklage sig over Familien, og som maaske havde tilladt sin Moder at indbyde den lige saa meget i Haab om, at den vilde ærgre sig, som i noget andet velvilligt Øjemed. Han drillede dem derfor paa en iøjnefaldende Maade med sin Pensel og sin Fattigdom, og sagde, at han haabede at kunne efterlade sin Kone en Smule Brød og Ost, og bad dem af Familiens Medlemmer, der havde haft mere Held med sig end han og fik Raad til at købe et Maleri, at huske paa den fattige Maler. Endvidere viste Lord Decimus, der i Parlamentet galdt for et rent Vidunder, sig her som en yderst ordinær Person, idet han udbragte Brudeparrets Skaal i en Tale, som bestod af de værste Floskler, og som vilde have faaet Haarene til at rejse sig paa Hovedet af enhver oprigtig Discipel og Troende. Og endelig kunde Mr. Tite Barnacle ikke undlade at føle, at der var en

Person til Stede, som vilde have forstyrret hans Sindsligevægt, hvis en saadan Forstyrrelse havde været mulig, medens Barnacle jun. indigneret meddelte to flove unge Herrer, at der var en Fyr her, der havde indfundet sig i vort Departement uden at være tilsagt, forstaar I, og havde sagt, at han ønskede at vide, og hvis han nu blev kulret, som nok kunde hændes — for det var jo umuligt at sige, hvad saadan en ubehøvlet radikal kunde finde paa — og sagde, at han paa Øjeblikket ønskede at vide, vilde det være en net Historie, hvad behager?

Den smukkeste Del af Festen i Clennams Øjne var den pinligste. Da Mr. og Mrs. Meagles til sidst omfavnede Pet i Værelset med de to Portrætter — hvor Selskabet ikke var — førend hun skred over den Tærskel, som hun aldrig mere skulde betræde som den gamle Pet, kunde intet være mere naturligt og ukunstlet end de tre. Gowan selv blev rørt og besvarede Meagles's: „Gowan, pas godt paa hende, hører De!“ med et inderligt: „Vær ikke saa bedrøvet. Ved Himlen, det skal jeg!“

Og under Afskedssukke og kærlige Afskedsord og et sidste tillidsfuldt Blik paa Clennam for at minde ham om hans Løfte, sank Pet tilbage i Vognen; hendes Mand vinkede med Haanden, og afsted gik det til Dower — dog ikke førend den trofaste Mrs. Tickit med sin Silkekjole og sine kulsorte Krøller var kommen farende ud fra et Smuthul og havde kastet begge sine Sko efter Vognen*), et Syn, som i høj Grad forundrede det fine Selskab, der stod ved Vinduet.

Da dette Selskab nu ikke behøvede at blive der længer, og da de fornemste Barnacler havde Hastværk, tog de hver sin Vej, idet de med den største Forekommenhed gav Mr. og Mrs. Meagles at forstaa, at hvad de havde gjort her, havde de gjort som et Offer for Mr. og Mrs. Meagles's Skyld, en Fremgangsmaade, som de altid brugte over for Mr. John Bull i deres officielle Nedladenhed mod dette ulykkelige Væsen.

I Huset saavel som i Forældrenes og Clennams Hjerter blev en sørgelig Tomhed tilbage. Der var kun et af de Minder, Meagles trøstede sig med, som virkelig gjorde ham godt.

„Det er dog en stor Tilfredsstillelse at have det at se tilbage paa, Arthur,“ sagde han.

„Paa det forbigangne?“

„Ja, — men jeg mener Selskabet.“

Det havde den Gang gjort ham langt mere forstemt og ulykkelig, men nu gjorde det ham virkelig godt. „Det er en stor Tilfredsstillelse,“ sagde han, idet han i Løbet af Aftenen ofte gentog denne Bemærkning. „Saadant fornemt Selskab!“

*) **For efter gammel engelsk Overtro at skaffe Brudeparret Lykke.**

FEM OG TREDIVTE KAPITEL.

Hvad der var bag ved Mr. Pancks paa lille Dorrits Haand.

Paa denne Tid var det, at Pancks ifølge sin Overenskomst med Clennam aabenbarede ham hele sin Zigøjnerhistorie og fortalte ham lille Dorrits Skæbne. Hendes Fader var nemlig Arving til en stor Formue, der længe havde ligget urørt og formeret sig. Hans Ret var nu klar, intet stod ham i Vejen, Fængslets Porte var aabne, dets Mure revne ned, et Par Pennestrøg, og han var en hovedrig Mand.

Under Forfølgelsen af denne Sag, havde Pancks vist en Skarpsindighed, som ikke lod sig skuffe af noget, og en utrættelig Taalmod. „Den Gang De og jeg gik over Smithfield den Aften, Sir, og jeg fortalte Dem hvilken Slags Samler jeg var," sagde Pancks, „tænkte jeg mindst paa, at det vilde komme ud af det. Da jeg sagde Dem, at De ikke hørte til Clennam'erne fra Cornwall, tænkte jeg mindst paa, at jeg skulde fortælle Dem, hvem der hørte til Dorrit'erne fra Dorsetshire." Han gik derpaa over til at udvikle, hvorledes han først var bleven opmærksom paa Navnet alene, fordi han havde det optegnet i sin Noticebog, men, da han ofte havde erfaret, at to aldeles ens Navne ikke medførte noget som helst Slægtskab, enten fjernt eller nært, selv om de hørte til eet og samme Sted, havde han i Førstningen ikke ænset det synderlig, undtagen for saa vidt han havde tænkt paa, hvilken forbavsende Forandring der vilde foregaa med den lille Syerskes Stilling, hvis det kunde bevises, at Faderen var Arving til en saa stor Formue. Han troede, at han havde forfulgt denne Tanke et Skridt videre, fordi der var noget ualmindeligt ved den lille Syerske, som behagede ham og pirrede hans Nysgerrighed. Han havde følt sig for Tomme for Tomme, og „muldvarpet sig frem" — det var Pancks egne Ord —. I Begyndelsen af Arbejdet, var han afvekslende gaaet over fra pludseligt Lys og Haab til pludseligt Mørke og Haabløshed. Han havde gjort Bekendtskaber i Fængslet for at kunne komme og gaa der ligesom alle andre, og Mr. Dorrit og hans Søn havde selv ubevidst bragt ham paa Sporet. Han var nemlig meget let bleven bekendt med dem begge og havde lejlighedsvis talt en hel Del med dem, men maatte stadig muldvarpe sig frem, vel at mærke. Uden i mindste Maade at vække Mistanke havde han saa af dem faaet Oplysning om nogle smaa Punkter i Familiens Historie, som, da han begyndte selv at holde nogle Traade i sin Haand, havde bragt ham paa Spor efter andre. Til sidst var det blevet ham klart, at han virkelig havde opdaget den retmæssige Arving til en stor Formue, og at hans Opdagelse kun

behøvede at modnes til juridisk Fuldstændighed og Fuldkommenhed, hvorpaa han havde taget et højtideligt Tavshedsløfte af sin Vært, Mr. Rugg, og optaget ham i Muldvarpe-Kompagniskabet. John Chivery havde de brugt som deres eneste Agent, da de havde set, hvem hans Hu stod til. Indtil dette Øjeblik, da ansete Bankmænd og lærde Jurister havde erklæret, at deres Bestræbelser var kronede med Held, havde de ellers ikke betroet sig til noget andet levende Væsen.

„Saa at hvis det hele," sluttede Pancks, „i sidste Øjeblik var gaaet i Stykker, f. Eks. Dagen førend jeg i Fængselsgaarden viste Dem vore Dokumenter, vilde ingen andre end vi være blevne skuffede eller en Penny fattigere."

Clennam, som under den hele Fortælling næsten uophørlig havde trykket hans Haand, udbrød her forbavset: „Kære Mr. Pancks, det maa have kostet Dem en stor Sum Penge."

„Aa ja saamænd," sagde den triumferende Pancks. „Ikke saa ganske lidt, skønt vi gjorde det saa billig, som det lod sig gøre. Og det var vanskeligt nok at skaffe Pengene til Veje, kan jeg fortælle Dem."

„Vanskeligt!" gentog Clennam. „Det er vidunderligt, at De har kunnet overvinde alle de Vanskeligheder, De har haft at kæmpe med!"

„Jeg skal sige Dem, hvorledes jeg bar mig ad," sagde den henrykte Pancks. „Først brugte jeg alt, hvad jeg selv havde; det var ikke meget."

„Det gør mig ondt," sagde Clennam, „skønt det nu intet har at betyde. Og hvad gjorde De saa?"

„Saa laante jeg en Sum Penge af min Principal."

„Af Mr. Casby? Det er en prægtig gammel Mand."

„En nobel gammel Herre, ikke sandt?" sagde Pancks og begyndte at puste af alle Kræfter. „Ædelmodig Kavaler. Godtroende Fyr, menneskekærlig Sjæl. Velvillig gammel Mand. Tyve Procent forpligtede jeg mig til at betale ham. Men vi tager aldrig mindre i vor Forretning."

Arthur havde en ubehagelig Fornemmelse af, at han i sin glade Stemning havde været for overilet i sin Dom.

„Jeg sagde til denne — hvidglødende gamle Kristen," vedblev Pancks, der syntes at finde stort Behag i dette malende Tillægsord — „at jeg havde en lille Plan for, en haabefuld Plan, hvortil der behøvedes en lille Kapital. Jeg foreslog ham at laane mig Pengene, hvilket han gjorde mod tyve Procent, idet han som god Forretningsmand lagde de tyve til og førte dem ind i Gældsbeviset, saa at det saa ud, som om de hørte til Hovedstolen. Var det bagefter gaaet mig galt, maatte jeg have været hans Skrubbekost i de næste syv Aar for halv Løn og dob-

belt Slid. Men han er en sand Patriark, og man vilde have godt af at tjene ham paa de Vilkaar — ja paa hvilke som helst Vilkaar.“

Om det saa skulde have kostet hans Liv, kunde Arthur ikke bestemt have sagt, om Pancks mente dette eller ikke.

„Da de Penge var gaaede,“ vedblev Pancks, „og de gik, uagtet jeg sparede paa dem, som om de havde været mit eget Blod, indviede jeg Mr. Rugg i Hemmeligheden. Jeg tog mig for at laane af Mr. Rugg — eller af Miss Rugg; det kommer ud paa et; hun tjente engang en Smule Penge ved en Spekulation i Civilretten. — Han laante mig Penge til ti Procent og syntes, det var temmelig høje Renter. Men Mr. Rugg er rødhaaret og lader sit Haar klippe, og hans Hattepul er høj og hans Hatteskygge smal, og der vælter ikke mere Velvilje ud af ham end af en Kegle.“

„De burde selv have en stor Belønning for alt dette, Mr. Pancks,“ sagde Clennam.

„Det faar jeg ogsaa nok,“ sagde Pancks. „Jeg har ingen Akkord gjort. De er den eneste, som jeg har truffet nogen Aftale med i den Sag, og nu har jeg holdt mit Ord. Naar jeg faar mine udlagte Penge tilbage, min Tid nogenlunde erstattet og Ruggs Veksel betalt, vil tusinde Pund være en Formue for mig. Den Sag overlader jeg til Dem. Jeg bemyndiger Dem til at aabenbare alt dette for Familien, saaledes som De finder det hensigtsmæssigst. Miss Amy Dorrit vil være at træffe hos Mrs. Finching i Formiddag. Jo før det bliver gjort, des bedre; det kan ikke gøres for snart.“

Denne Samtale fandt Sted i Clennams Sovekammer, medens han endnu laa i Sengen; thi Pancks havde banket Huset op ganske tidlig om Morgenen og havde, uden en eneste Gang at sætte sig ned eller staa stille, fortalt hele sin Historie ved Siden af Sengen. Han sagde nu, at han vilde „gaa og se at faa fat i Mr. Rugg,“ det lod til, at han i sin ophidsede Sindsstemning havde Trang til endnu et Bukkespring — og efter at have vekslet et hjerteligt Haandtryk med Clennam, styrede han i fuld Fart ned ad Trappen og dampede af Sted.

Clennam besluttede naturligvis at gaa lige hen til Casbys. Han kom i Tøjet og af Sted i saadan en Fart, at han naaede Gaden næsten en hel Time før lille Dorrits Tid; men han havde intet imod at drive lidt om, for at faa Tid til at fatte sig.

Da han kom tilbage, fik han at vide, at hun var kommen, og blev vist op i Floras Dagligstue. Lille Dorrit var der ikke, men derimod Flora, som ytrede den største Forbavselse over at se ham.

„Du store Gud, Arthur!“ udbrød hun. „Hvem skulde have

troet at se et Syn som dette, men undskyld mit Sjal for paa Ære jeg havde aldrig ventet — og det værste er at det oven i Købet er falmet men vor lille Veninde syr mig en, jeg generer mig ikke for at sige det ,for De maa jo vide, at der gives saadan en Ting — en Nederdel, og vi havde aftalt at prøve det efter Frokosten — det er Grunden skønt jeg vilde ønske, at den ikke var saa daarlig stivet."

„Det er mig," sagde Arthur, „som burde gøre Undskyldninger for et saa tidligt og pludseligt Besøg; men De vil tilgive mig, naar jeg siger Dem Grunden."

Hun skottede ømt til ham og sagde:

„I længst forsvundne Dage vilde det have klinget underligt, at Arthur Clennam — med Doyce & Clennam er det naturligvis en hel anden Sag — havde gjort Undskyldninger, fordi han kom her lige meget paa hvad Tid men det er forbi og hvad der er forbi kommer aldrig igen undtagen Agurker som salig Mr. F. sagde naar han var i godt Humør og spiste dem derfor aldrig."

„Fader," hviskede hun yderst hemmelighedsfuldt, idet hun satte Laaget paa Tepotten, „sidder og spiser sit nylagte Æg i Bagstuen over Handelsefterretningerne og behøver ikke at vide at De er her og vor lille Veninde ved De nok er fuldkommen at stole paa naar hun kommer ned fra at skære til paa det store Bord ovenpaa."

Med saa faa Ord som muligt sagde Arthur hende nu, at det var deres lille Veninde, han var kommen for at tale med, og hvad han havde at meddele. Ved denne Nyhed slog Flora Hænderne sammen og begyndte at fælde Taarer af Deltagelse og Glæde, for i Grunden var hun en godmodig Sjæl.

„Lad mig for Guds Skyld først komme af Vejen," sagde Flora, idet hun holdt Hænderne for Ørerne og nærmede sig Døren, „ellers ved jeg at jeg falder død om og begynder at skrige og gør alle ulykkelige og den søde lille Stakkel som endnu i Morges saa saa net og pæn og god og dog saa fattig ud hun er nu rig og fortjener at være det! Og maa jeg sige det til Mr. F.'s Tante eller hvis De har noget derimod saa kunde det aldrig falde mig ind."

Arthur tilnikkede hende sit Samtykke, eftersom Flora hindrede enhver mundtlig Meddelelse, og Flora takkede ham med et Nik og skyndte sig ud af Stuen.

Lille Dorrits Skridt hørtes allerede paa Trappen, og i næste Øjeblik var hun ved Døren. Hvor meget han end anstrengte sig for at paatage sig en rolig Mine, kunde han dog ikke be-

herske sit Ansigt mere, end at hun, saa snart hun saa ham, tabte sit Sytøj og udbrød: „Mr. Clennam, hvad er der hændet?“

„Intet, intet. Det vil sige, intet ondt. Jeg er kommen for at sige Dem noget, men det er en Efterretning om en stor Lykke.“

„En stor Lykke?“

„En vidunderlig Lykke!“

De stod ved et Vindue, og hendes Øjne lyste stærkt, da hun fæstede dem paa hans Ansigt. Han lagde sin ene Arm om hendes Liv, da det saa ud, som om hun skulde segne om. Hun lagde en Haand paa denne Arm dels for at støtte sig paa den og dels, for at han ikke skulde forandre sin Stilling, saa at hun uforstyrret kunde blive ved at se paa ham. Hendes Læber syntes at gentage: „Vidunderlig Lykke?“ Han gentog det højt.

„Kære lille Dorrit, Deres Fader!“

Isen i det blege Ansigt blev brudt ved disse Ord, og smaa Lysglimt udbredte sig over det. De var alle Udtryk af Smerte. Hendes Aandedræt var svagt og hurtigt. Hendes Hjerte bankede stærkt. Han vilde have trykket den lille Skikkelse tættere til sig, naar han ikke havde set, at Øjnene bønfaldt ham om ikke at røre sig.

„Deres Fader kan være fri inden denne Uges Udgang. Han ved det ikke. Deres Fader vil være fri om nogle faa Dage — om nogle faa Timer. Vi maa gaa hen til ham og fortælle ham det.“

Dette bragte hende til sig selv. Hendes Øjne var ved at lukke sig, men de aabnedes atter.

„Det er ikke hele den store Lykke. Det er ikke hele den vidunderlige Lykke, min kære lille Dorrit. Skal jeg sige mere?“

Hendes Læber formede sig til et „Ja.“

„Deres Fader vil ingen Tigger være, naar han er bleven fri. Han vil ikke trænge til noget. Skal jeg sige Dem mere? Husk paa, at han ikke ved noget derom; vi maa gaa hen til ham og fortælle ham det.“

Hun syntes at bede ham om lidt Tid. Han holdt hende i sin Arm, og efter et Ophold bukkede han sig ned til hende for at lytte.

„Bad De mig gaa videre?“

„Ja.“

„Han bliver en rig Mand. Han er en rig Mand. En stor Sum Penge ligger og venter paa at blive udbetalt til ham som hans Arv; De er alle fra nu af meget rige. Ædle, opofrende Datter, jeg takker Gud for, at De nu er bleven belønnet!“

Idet han kyssede hende, drejede hun sit Hoved om mod

hans Skulder og løftede sin Arm op til hans Hals, udbrød: „Fader, Fader, Fader!“ og faldt i Afmagt.

Nu vendte Flora tilbage for at tage sig af hende og f'or omkring den Sofa, paa hvilken hun laa, medens hun blandede venlige Opmærksomheder og usammenhængende Ord imellem hverandre paa en saa forvirret Maade, at ingen med mindste Ansvarsfølelse vilde have paataget sig at afgøre, om hun enten nødte Marshalsea Fængslet til at tage en Skefuld uindløste Rentekuponer, for det vilde hun have godt af; eller lykønskede lille Dorrits Fader til at være kommen i Besiddelse af hundrede Tusinde Lugteflasker; Tusinde Draaber Lavendelvand paa halvtredsindstyvetusinde Pund hvidt Sukker og besvor lille Dorrit at tage dette milde Oplivelsesmiddel, eller om hun badede Doyce & Clennams Pande med Eddike og skaffede den afdøde Mr. F. mere Luft. En Biflod af Forvirring strømmede tilmed ind fra et tilstødende Sovekammer, hvor Mr. F.s Tante, efter Lyden af hendes Stemme at dømme, syntes at befinde sig i en vandret Stilling og vente paa sin Frokost, medens denne ubønhørlige Dame, hver Gang hun kunde skaffe sig Lyd, afskød korte Stikpiller, saasom: „Tro ikke, at det er hans Værk!“ og „Han behøver ikke at regne sig det til Ære!“ og „Det vil sikkert vare længe, førend han rykker ud med nogle af sine egne Penge!“ alle beregnede paa at nedsætte Clennams Andel i Opdagelsen og give de dybt rodfæstede Følelser Luft, hvormed hun betragtede ham.

Men lille Dorrits Længsel efter at komme hjem til sin Fader og bringe ham det glade Budskab for ikke at lade ham blive et eneste Øjeblik i sit Fængsel, medens denne Lykke ventede ham, bidrog mere end al Dygtighed og Omhu til hurtig at bringe hende til sig selv. „Følg med til min kære Fader og fortæl ham det!“ var de første Ord, hun sagde. Hendes Fader, hendes Fader! Hun talte kun om ham, tænkte kun paa ham. Idet hun knælende og med opløftede Hænder opsendte en Takkebøn, galdt Takken hendes Fader.

Flora blev helt overvældet heraf, og hun udgød en rivende Strøm af Taarer og Ord over Tekopperne.

„Jeg tilstaar,“ hulkede hun, at jeg aldrig har været saa forknyt siden Deres Moder og min Fader, men giv det søde Barn en Kop Te og faa hende til i det mindste at holde den til sine Læber, hører De Arthur, ikke engang Mr. F.'s sidste Sygdom for den var af et andet Slags og Podagra er ingen Børnesygdom skønt meget smertelig for alle paagældende og Mr. F. laa som en Martyr med sit Ben paa en Skammel og Vinhandelen i sig

selv er en farlig Ting, for de kunde ikke holde sig fra det og det kan man ikke undre sig over, det er virkelig ligesom en Drøm, imorges ikke en Skilling og nu hele Bjærge af Penge, men De maa virkelig, mit søde Barn, da De ikke vil være stærk nok til at sige ham det hele blot en lille Skefuld, vilde det ikke være bedst at følge min Læges Raad thi uagtet Lugten er alt andet end behagelig tvinger jeg mig dog til at tage det som Medicin og befinder mig vel derved, De vil helst være fri ja, det vil jeg ogsaa, men dog gør jeg det som Pligt, alle vil lykønske Dem, nogle for Alvor og andre ikke og mange vil lykønske Dem af deres ganske Hjerte men ingen mere end jeg uagtet jeg ved at jeg vrøvler og er dum og det tænker Arthur ogsaa og nu far vel søde Barn og gid De maa blive ret lykkelig og undskyld min Frihed naar jeg lover at Kjolen ikke skal blive syet færdig af nogen anden men gemmes til en Erindring ligesom den er og kaldes lille Dorrit, skønt jeg aldrig selv har brugt dette underlige Navn og heller aldrig vil bruge det!"

Saaledes tog Flora Afsked med sin Yndling. Lille Dorrit takkede og omfavnede hende atter og atter og forlod omsider Huset med Clennam, og de kørte i en Droske til Marshalsea Fængslet.

Det var en sælsomt uvirkelig Kørsel gennem de gamle, smudsige Gader med en Fornemmelse af at blive løftet op fra dem i en luftig Verden af Rigdom og Fornemhed. Da Arthur sagde hende, at hun snart skulde køre i sin egen Vogn mellem ganske andre Omgivelser, hvor alle disse velkendte Minder vilde være svundne, saa hun helt forskrækket ud; men da han overførte dette paa hendes Fader og talte til hende om, hvorledes han vilde komme til at køre i sin egen Vogn, og hvor stor og fornem han vilde blive, græd hun af Glæde og uskyldig Stolthed. Da Arthur saa, at al den Lykke, hendes Sjæl kunde fatte, skinnede paa Faderen, holdt han hende stadig denne ene Skikkelse for Øje, og saaledes kørte de glade gennem de kummerlige Gader i Nærheden af Fængslet for at bringe ham den store Nyhed.

Da Chivery lukkede dem ind, bemærkede han noget i deres Ansigter, som opfyldte ham med Forbavselse, og medens de ilede ind i Fængslet, saa han efter dem, som om han havde opdaget, at de var kommen tilbage, hver ledsaget af et Genfærd. Nogle Medlemmer, som de gik forbi, saa ligeledes efter dem og sluttede sig kort efter til Chivery. Der samlede sig saaledes en lille Klynge paa Trappen til Arrestforvarerboligen, og snart opstod en Mumlen om, at Faderen vilde faa sin Frihed. Faa Minutter efter var det naaet til det mest afsides Værelse i Stiftelsen.

Lille Dorrit aabnede Døren, og de gik begge ind. Han sad i sin gamle graa Slobrok og med sin gamle sorte Hue paa Hovedet i Solskinnet ved Vinduet og læste sin Avis. Brillerne havde han i Haanden, og han havde lige vendt sig om. Han var uden Tvivl bleven overrasket, for det første ved at høre hendes Trin paa Trappen, da han først havde ventet hende til Aften, og dernæst ved at se Clennam i Selskab med hende. Da de traadte ind, blev ogsaa han slaaet af det samme uvante Udtryk hos dem, der havde vakt Opmærksomhed nede i Gaarden. Han hverken rejste sig eller talte, men lagde sine Briller og sin Avis paa Bordet og betragtede dem med aaben Mund og dirrende Læber. Da Arthur udstrakte sin Haand, berørte han den, men ikke med sin sædvanlige Majestæt. Derpaa vendte han sig om mod sin Datter, der havde sat sig tæt ved ham med sine Hænder paa hans Skulder, og saa hende opmærksomt i Ansigtet.

„Jeg har haft saadan en Glæde i Dag, Fader.“

„Har du haft saadan en Glæde, mit Barn?“

„Mr. Clennam, Fader, har bragt mig saadanne glædelige og vidunderlige Efterretninger for dig. Havde han ikke forberedt mig paa en saa venlig og blid Maade, tror jeg ikke, at jeg kunde have baaret det.“

Hendes Bevægelse var overordentlig stærk, og Taarerne strømmede ned ad hendes Ansigt. Han lagde pludselig sin Haand paa sit Hjerte og saa paa Clennam.

„Fat Dem,“ sagde Clennam, „og giv Dem Tid til at tænke Dem om, til at tænke Dem de lyseste og lykkeligste Hændelser i Livet. Vi har alle hørt tale om store glædelige Overraskelser. De er ikke forbi. De er sjældne, men ikke forbi.“

„Mr. Clennam? Ikke forbi? Ikke forbi for —“ Han berørte sit Bryst i Stedet for at sige „mig“.

„Nej,“ svarede Clennam.

„Hvilken Overraskelse,“ spurgte han, idet han holdt sin venstre Haand paa sit Hjerte og standsede i sin Tale, medens han med sin højre lagde sine Briller nøjagtig lige paa Bordet, „hvilken Overraskelse kan der være mig forbeholdt?“

„Lad mig svare Dem med et andet Spørgsmaal. Sig mig, Mr. Dorrit, hvilken Overraskelse der vilde være Dem den mest uventede og kærkomne. Frygt ikke for at tænke Dem den eller for at sige, hvilken det vilde være.“

Han saa vist paa Clennam og syntes, medens han saaledes betragtede ham, at forvandles til en gammel, udtæret Mand. Solen skinnede klart paa Muren neden for Vinduet og paa Piggene oven paa den. Han udstrakte langsomt den Haand, der havde hvilet paa hans Hjerte, og pegede paa Muren.

„Den er reven ned," sagde Clennam. „Borte!"

Han blev siddende i den samme Stilling og saa vist paa ham.

„Og i Stedet for den," sagde Clennam langsomt og tydeligt, „er der Midler til at komme i Besiddelse af alt, hvad den saa længe har lukket ude. Der er ikke mindste Tvivl om, at De om faa Dage vil være en fri og velstaaende Mand. Jeg ønsker Dem af hele min Sjæl til Lykke med denne Omskiftelse af Skæbnen og den lykkelige Fremtid, i hvilken De snart skal indføre den Skat, De er bleven velsignet med her, og som er mere værd end alle Verdens Rigdomme, — den Skat, De har ved Deres Side."

Med disse Ord trykkede Clennam hans Haand og slap den; og idet hans Datter lagde sit Ansigt op til hans, omslyngede hun ham i hans Medgangs Time med sine Arme, saaledes som hun i hans Modgangs lange Aar havde omslynget ham med sin Kærlighed, Arbejdsomhed og Trofasthed, og udøste sit fulde Hjerte i Taknemmelighed, Haab, Glæde og lyksalig Henrykkelse, og alt for hans Skyld.

„Jeg skal se ham saaledes, som jeg endnu aldrig har set ham. Jeg skal se min elskede Fader, uden at nogen mørk Sky hviler over ham. Jeg skal se ham saaledes, som min stakkels Moder saa ham for længe, længe siden. Aa Gud, aa Gud! Aa Fader, Fader! Gud være lovet! Gud være lovet!"

Han hengav sig til hendes Kys og Kærtegn, men besvarede dem ikke, med Undtagelse af at han lagde sin Arm om hendes Liv. Heller ikke sagde han et eneste Ord. Hans stive Blik delte sig nu mellem hende og Clennam, og han begyndte at ryste, som om han frøs stærkt. Efter at have sagt lille Dorrit, at han vilde løbe hen efter en Flaske Vin, skyndte Arthur sig, saa hurtig han kunde, at hente den. Medens den bragtes op fra Kælderen, spurgte en Mængde ivrige Mennesker ham, hvad der var hændet, hvortil han svarede dem, at Mr. Dorrit havde arvet en stor Formue.

Da han kom tilbage med Vinen, saa han, at hun havde sat sin Fader i hans Lænestol og løsnet hans Skjorte og Halstørklæde. De skænkede Vin i et Glas og holdt ham det for Munden, og da han havde sunket nogle Draaber, tog han selv Glasset og tømte det. Kort efter lagde han sig tilbage i sin Lænestol og græd, med sit Lommetørklæde for Ansigtet.

Da dette havde varet noget, fandt Clennam Øjeblikket passende til at aflede hans Opmærksomhed fra Sagens Kernepunkt og meddele ham dens Enkeltheder. Han forklarede ham derfor

disse saa langsomt og rolig som muligt og udbredte sig over Pancks's store Fortjenester.

„Han skal blive — hm — han skal blive belønnet," sagde Faderen, idet han fo'r op og bevægede sig hurtig omkring i Værelset. „Vær overbevist om, Mr. Clennam, at alle vedkommende skal blive — hm — skal blive ædelmodig belønnet. Ingen skal kunne sige, at han har et utilfredsstillet Krav paa mig. Med særlig Fornøjelse skal jeg tilbagebetale de — hm — Forskud, jeg har modtaget af Dem. Jeg beder Dem underrette mig, saa snart det maatte være Dem belejligt, om, med hvor meget De har forstrakt min Søn."

Han havde ingen bestemt Hensigt med at gaa omkring i Værelset, men han stod ikke stille et Øjeblik.

„Alle," sagde han, „skal blive erindrede. Jeg vil ikke gaa herfra som nogens Skyldner. Alle de Mennesker, der — hm — har opført sig godt imod min Familie, skal blive belønnede. Chivery skal blive belønnet. Unge John skal blive belønnet. Det er mit inderlige Ønske at vise mig rundhaandet."

„Vil De tillade," sagde Arthur, idet han lagde sin Pung paa Bordet, „at jeg forsyner Dem med, hvad De behøver i Øjeblikket? Jeg mente, det var bedst at tage en Sum Penge med i den Anledning."

„Tak, Sir, tak. Jeg modtager nu gerne, hvad jeg for en Time siden ikke med god Samvittighed kunde have taget imod. Jeg er Dem forbunden for Deres midlertidige Hjælp — den er kun rent midlertidig, men meget betimelig." Han havde taget Pengene og gik omkring med dem i Haanden. „Vær saa god at føje dette Beløb til de tidligere Forskud, som jeg allerede har omtalt, og glem endelig heller ikke de Forskud, hvormed De har forstrakt min Søn."

Her faldt hans Øje paa hans Datter, og han standsede et Øjeblik for at kysse hende og klappe hende paa Hovedet.

„Det vil være nødvendigt at faa fat paa en Syjomfru og hurtigst mulig faa din tarvelige Paaklædning forandret. Der maa ogsaa gøres noget ved Maggy, som for Tiden er næsten — hm — uanstændig, næsten uanstændig. Og ved din Søster, Amy, og din Broder. Og ved *min* Broder, din Farbroder — stakkels Skrog, jeg haaber, at dette vil oplive ham — der maa sendes Bud efter dem. De maa underrettes herom. Vi maa meddele dem det forsigtigt; men de maa straks underrettes derom. Det er en Pligt, vi skylder dem og os selv fra dette Øjeblik ikke at lade dem — hm — ikke at lade dem bestille noget."

Det var første Gang, han havde ladet sig mærke med, at han var vidende om, at de arbejdede for deres Brød.

Medens han stadig sjokkede om i Værelset med Haanden knyttet om Pungen, hørtes lydelige Hurraraab nede i Gaarden. „Nyheden er allerede kommen ud," sagde Clennam og saa ud ad Vinduet. „Vil De vise Dem for dem, Mr. Dorrit? De er aabenbart meget forhippele paa at se Dem."

„Jeg — hm — jeg tilstaar, at jeg kunde have ønsket, lille Amy," sagde han, medens han travede om i en endnu mere feberagtig Spænding end før, „først at have forandret lidt ved min Paaklædning og at have købt et — hm — et Ur med Kæde. Men kan det ikke være andet, saa er der ikke noget derved at gøre. Bind min Skjortelinning, mit Barn. Gør mig den Tjeneste, Mr. Clennam, at — hm — at tage det blaa Halstørklæde, som De vil finde i Skuffen ved Siden af Dem. Knap min Frakke over Brystet, lille Ven. Den gør — hm — den gør mere højbrystet, naar den er knappet."

Med skælvende Haand purrede han op i sit graa Haar og viste sig derpaa ved Vinduet, støttet til Clennam og sin Datter. Medlemmerne raabte højt Hurra for ham, og han kyssede meget naadig og nedladende paa Fingrene. Idet han atter trak sig tilbage ind i Værelset, sagde han i en Tone, som vidnede om dyb Medlidenhed med deres ynkværdige Stilling: „De Stakler!"

Lille Dorrit længtes meget efter, at hendes Fader skulde lægge sig, for at han kunde fatte sig, og da Arthur talte til hende om, at han vilde gaa hen og sige Pancks, at han nu kunde komme, naar han vilde, og tilendebringe den glædelige Forretning, bad hun ham hviskende at blive hos hende, indtil hendes Fader havde besindet sig og var kommen til Ro. Han behøvede ikke at lade sig bede to Gange, og hun redte sin Faders Seng og bad ham lægge sig. I den første halve Time eller mere var han ikke til at overtale til at tage sig andet for end gaa omkring og gruble over, hvor vidt Inspektøren vilde tillade samtlige Gældsfanger at gaa til Vinduerne ud til Gaden for at se ham og Familie køre bort for stedse i en Karet, thi, sagde han, han troede, det vilde være et Syn for dem. Men efterhaanden begyndte han at blive træt og at falde hen og strakte sig til sidst paa Sengen.

Hun satte sig paa sin trofaste Plads ved Siden af ham og viftede ham og kølede hans Pande, og han syntes allerede at være ved at falde i Søvn (stadig med Pengene i sin Haand), da han uventet rejste sig over Ende og sagde:

„Undskyld, Mr. Clennam. Mener De, at jeg i dette Øjeblik kunde — hm — kunde gaa igennem Porten og — hm — tage mig en Spadseretur?"

„Det tror jeg ikke, Mr. Dorrit," maatte Clennam nødtvun-

gent svare. „Der er visse Formaliteter, som maa iagttages; og skønt Deres Ophold her nu kun er en Formalitet, frygter jeg dog for, at De en lille Tid endnu maa finde Dem deri.“

Herover gav han sig atter til at græde.

„Det er kun nogle faa Timer,“ forestillede Clennam ham opmuntrende.

„Nogle faa Timer?“ svarede han med pludselig Heftighed. „De taler meget let om Timer! Hvor lang tror De at en Time er for et Menneske, der er nær ved at kvæles af Mangel paa Luft?“

Han sagde ikke mere for denne Gang; thi efter at have fældet nogle flere Taarer og gnavent beklaget sig over, at han ikke kunde trække Vejret, faldt han langsomt i Søvn. Clennam havde fuldt op at tænke paa, medens han sad i det stille Værelse og iagttog Faderen, der laa paa Sengen, og Datteren, der viftede hans Ansigt.

Ogsaa lille Dorrit havde tænkt. Efter blidt at have strøget hans graa Haar til Side og berørt hans Pande med sine Læber, saa hun paa Arthur, der gik hen til hende, hvorpaa hun med en dæmpet Hvisken forfulgte Genstanden for sine Tanker.

„Skal han betale hele sin Gæld, førend han tager herfra?“

„Ja, upaatvivlelig.“

„Al den Gæld, for hvilken han har været indespærret her, saa længe jeg har levet, og længer?“

„Ganske vist.“

Der laa noget usikkert og bebrejdende i hendes Blik; noget, der ikke var lutter Tilfredshed. Han undrede sig herover og sagde: „Glæder det Dem ikke, at han gør det?“

„Glæder det Dem?“ spurgte lille Dorrit alvorlig.

„Om det glæder mig? Ja, det glæder mig inderlig.“

„Saa ved jeg, at det ogsaa bør glæde mig.“

„Gør det da ikke det?“

„Det forekommer mig haardt,“ sagde lille Dorrit, „at han skal have spildt saa mange Aar og lidt saa meget, og dog til sidst ligefuldt maa betale hele sin Gæld. Det forekommer mig haardt, at han skal betale baade med sin Frihed og med Penge.“

„Kære Barn“ — begyndte Clennam.

„Ja, jeg har Uret,“ bemærkede hun frygtsomt; „tænk ikke ilde om mig derfor; det er vokset op med mig her.“ Fængslet, som kunde fordærve saa mange Ting, havde kun sat denne ene Plet paa lille Dorrits Sjæl. Denne Begrebsforvirring, som var opstaaet af Medlidenhed med hendes stakkels indespærrede Fader, var det første og sidste Mærke af Fængselsluften, som Clennam nogen Sinde sporede hos hende.

Han tænkte herpaa og sagde ikke et Ord mere. Med denne Tanke fremstillede hendes Renhed og Godhed sig for ham i deres klareste Lys. Den lille Plet gjorde dem endnu smukkere.

Udmattet af hendes egen Sindsbevægelse og givende efter for Stilheden i Værelset, slappedes hendes Haand langsomt og holdt op at vifte, og hendes Hoved sank ned paa Puden ved Siden af hendes Fader. Clennam rejste sig sagte, aabnede og lukkede Døren uden mindste Lyd og forlod Fængslet, og ude i de stille Gader kunde han endnu mærke dets stille Ro.

SEKS OG TREDIVTE KAPITEL.

Marshalsea Fængslet bliver faderløst.

Og nu kom den Dag, da Mr. Dorrit og hans Familie skulde forlade Fængslet for aldrig mere at betræde dets slidte Stenbro. Mellemtiden havde været kort, men han havde beklaget sig stærkt over dens Længde og været slem mod Mr. Rugg paa Grund af Forsinkelsen. Han havde været kort for Hovedet mod ham og truet med at antage en anden. Han havde anmodet ham om ikke at sjofle ham, fordi han havde truffet ham paa dette Sted, men ufortøvet at gøre sin Pligt. Han havde sagt ham, at han nok vidste, hvad Sagførere og Kommissionærer var for Folk, og at han ikke vilde lade sig holde for Nar. Og da Rugg i al Ydmyghed havde forsikret, at han anstrengte sig til det yderste, var Miss Fanny bleven studs imod ham og havde ønsket at faa at vide, hvad han vel kunde gøre mindre, naar det var blevet ham sagt over ti Gange, at det ikke kom an paa, hvad det kostede, samtidig med, at hun lod ham forstaa, at han nok glemte, hvem han talte med.

Mod Inspektøren, med hvem Mr. Dorrit aldrig før havde haft noget udestaaende, opførte han sig med megen Strenghed. Da denne Embedsmand personlig aflagde sin Lykønskning, tilbød han Mr. Dorrit to Værelser i sin Bolig til fri Afbenyttelse indtil hans Bortrejse. Mr. Dorrit takkede ham og svarede, at han vilde tænke nærmere derover; men ikke saa snart var Inspektøren gaaet, førend han satte sig ned og skrev ham en spydig Billet, hvori han bemærkede, at han aldrig ved nogen tidligere Lejlighed havde haft den Ære at modtage hans Lykønskning (hvilket var sandt, skønt der, egentlig talt, heller ikke havde været nogen særlig Anledning til at lykønske ham) samt at han paa egne og Familiens Vegne tillod sig at

afslaa Tilbudet med al den Tak, som hans Uegennyttighed og fuldkomne Uafhængighed af alle verdslige Hensyn fortjente.

Skønt hans Broder viste et saa svagt Glimt af Interesse for Forandringen i deres Kaar, at det var meget tvivlsomt, om han fattede den, lod Mr. Dorrit dog tage Maal af ham til nyt Tøj af de Ekviperingshandlere, Skræddere, Hattemagere og Skomagere, som han sendte Bud efter til sig selv, og befalede, at hans gamle Klæder skulde trækkes af ham og brændes. Miss Fanny og Mr. Tip behøvede ingen Opfordring til at vise sig i højeste Grad moderne og elegante, og de tre tilbragte denne Mellemtid med hinanden i det bedste Hotel i Nabolaget — skønt rigtignok, som Miss Fanny sagde, det bedste var meget middelmaadigt. Mr. Tip lejede desuden en Kabriolet, Hest og Groom, som man sædvanlig kunde se ham flotte sig med i Hovedgaden uden for Gaardspladsen i Marshalsea Fængslet flere Timer ad Gangen. En lille beskeden, lejet Faeton med to Heste for saas ligeledes ofte der, og idet Miss Fanny steg ud og ind af den, ærgrede hun Inspektørens Døtre ved Fremvisningen af enestaaende Hatte.

I dette korte Tidsrum blev en hel Del Forretninger afgjorte. Blandt andet paalagdes det Dhrr. Peddle & Pool, Sagførere, af deres Klient Mr. Edward Dorrit, at skrive et Brev til Mr. Arthur Clennam og sende ham en Sum af fire og tyve Pund ni Shillings og otte Pence, hvilket var det Beløb med Renter à 5 pCt. pro Anno, som deres Klient troede at være Mr. Clennam skyldig, og med denne Meddelelses og Remisses Afsendelse paalagdes det endvidere Dhrr. Peddle & Pool af deres Klient at erindre Mr. Clennam om, at han ikke var bleven anmodet om at forstrække det nu tilbagebetalte Forskud, og at gøre ham opmærksom paa, at det aldrig vilde være blevet modtaget, hvis det var blevet tilbudt aabenlyst i hans Navn, hvorhos de udbad sig en Tilstaaelse paa stemplet Papir for Modtagelsen og forblev hans ærbødige. En hel Del Forretninger skulde ligeledes afgøres i det nu snart faderløse Marshalsea Fængsel af Mr. Dorrit, der saa længe havde været dets Fader, hvilke for det meste hidrørte fra Anmodninger til ham fra Medlemmer om smaa Pengesummer. Disse besvarede han med den største Rundhaandethed og uden Mangel paa Formaliteter, idet han altid først skrev for at fastsætte en Tid, paa hvilken Ansøgeren kunde hilse paa ham i hans Værelse, hvorefter han modtog ham midt iblandt en uhyre Dynge Dokumenter og ledsagede sin Gave (thi ved enhver saadan Lejlighed sagde han: „Det er en Gave, intet Laan“) med mange gode Raad, som gik ud paa, at han, Marshalsea Fængslets afgaaende Fader, haabede at blive længe

mindet som et Eksempel paa, at en Mand endog her kunde bevare sin egen og den almindelige Agtelse. .

Medlemmerne var ikke misundelige. Foruden at de nærede en personlig og nedarvet Ærbødighed for et saa mangeaarigt Medlem, var Begivenheden en Ære for Stiftelsen og gjorde den berømt i Aviserne. Maaske tænkte ogsaa flere af dem, at i Skæbnens Lotteri kunde den samme Ting mulig være hændet dem selv, eller at der maaske en Gang i Tiden kunde hændes dem noget lignende. De fandt sig meget godt deri. Nogle faa var forknytte over at skulle blive tilbage som fattige, men selv disse misundte ikke Familien dens store Lykke. Der kunde have været langt større Misundelse paa mere dannede Steder. Det er højst rimeligt, at jævnt velstaaende Folk vilde have været tilbøjelige til at være mindre højsindede end Medlemmerne, der levede fra Haanden til Munden — fra Pantelaanerens Haand til det daglige Middagsmaaltid.

De opsatte en Adresse til ham, som de overrakte i en pyntelig Ramme med Glas for (skønt den senere hverken ophængtes i Familieboligen eller opbevaredes blandt Familiepapirerne), og hvorpaa han gav et naadigt Svar. I dette Dokument erklærede han dem paa kongelig Vis, at han modtog Forsikringen om deres Hengivenhed med fuld Overbevisning om deres Oprigtighed, og opmuntrede dem atter i Almindelighed til at følge hans Eksempel, hvad de uden Tvivl med Glæde vilde have gjort, i det mindste hvad det angik at komme til en stor Formue. Han benyttede tillige Lejligheden til at indbyde dem til et storartet Gæstebud, der skulde gives for hele Stiftelsen nede i Gaarden, og hvor han tilkendegav at ville have den Ære at tømme et Afskedsbæger paa alles Sundhed og Lykke.

Han spiste ikke selv med ved dette offentlige Maaltid, men hans Søn havde den Godhed at præsidere ved det fornemste Bord og at være meget ligefrem og forekommende. Selv gik han omkring blandt Gæsterne, talte med enkelte og saa efter, om Maden var af den Beskaffenhed, han havde bestilt, og om alle blev forsynet. I det hele lignede han en middelalderlig Lensherre, der var i rigtig Perlehumør. Ved Slutningen af Maaltidet drak han sine Gæster til i et Bæger gammel Madeira og sagde, at han haabede, at de havde gjort sig til gode, og at de vilde gøre sig til gode Resten af Aftenen; at han ønskede dem alt godt og bød dem velkommen. Efter at hans Skaal var bleven drukket med almindelig Jubel, var han dog ikke saa lensherrelig, at han jo, idet han prøvede paa at takke, bukkede under som en simpel Træl med Hjerte i Brystet og græd for alles Øjne. Efter denne meget vellykkede Præstation, som han an-

saa for en stor Fiasko, udbragte han en Skaal for „Mr. Chivery og hans Kolleger“, som han i Forvejen havde skænket en Gave af ti Pund hver. Chivery besvarede Skaalen ved at sige: „Luk dem inde, som du skal lukke inde, men husk paa, at I, for at bruge den lænkede Afrikaners Ord, derfor lige fuldt er Mennesker og Brødre.“ Da Skaalernes Række var udtømt, spillede Mr. Dorrit med den største Forekommenhed pro forma en Pot Kegler med det Medlem, der var den ældste Beboer næst efter ham selv, og overlod Vasallerne til deres Adspredelser.

Men alle disse Begivenheder gik forud for den sidste Dag. Og nu kom den Dag, da han og hans Familie skulde forlade Fængslet for stedse.

Klokken tolv var den til Afrejsen bestemte Time. Da den nærmede sig, var ikke eet Medlem inden Døre og ikke een Arrestforvarer fraværende. De sidstnævnte Herrer viste sig i deres Søndagsklæder, og de fleste af Medlemmerne var saa pudsede, som Omstændighederne tillod det. Der udfoldedes endog to, tre Flag, og Børnene pyntede sig med Ender og Stumper af Baand. I dette højtidelige Øjeblik bevarede Mr. Dorrit en alvorsfuld, men huldrig Værdighed. Hans Opmærksomhed var for en stor Del optagen af hans Broder, hvis Holdning ved den store Lejlighed voldte ham lidt Uro.

„Bedste Frederik,“ sagde han, „giv mig din Arm, vi vil gaa sammen ned til vore Venner. Jeg finder det rigtigt, at vi gaar ud Arm i Arm, bedste Frederik.“

„Ha!“ sagde Frederik. „Ja, ja.“

„Og, bedste Frederik — hvis du, uden at det generer dig alt for meget, kunde give dit sædvanlige Væsen lidt (undskyld mig), Frederik lidt Politur —“

„William, William,“ sagde den anden og rystede paa Hovedet, „det er dig, der maa sørge for alt det; jeg forstaar mig ikke derpaa. Altsammen glemt, glemt.“

„Min bedste Ven,“ svarede William, „netop af denne Grund, maa du søge at mande dig op. Det, du har glemt, maa du nu begynde at friske op igen, bedste Frederik. Din Stilling —“

„Hvad behager?“ sagde Frederik.

„Din Stilling, bedste Frederik.“

„Min?“ Han saa først paa sin egen og dernæst paa sin Broders Skikkelse og udbrød derpaa, efter at have trukket Vejret dybt: „Ja, det er sandt! Ja, ja.“

„Din Stilling, bedste Frederik, er nu smuk. Din Stilling som min Broder er meget smuk. Og jeg ved, at det hører med til din samvittighedsfulde Natur at søge at blive den værdig,

bedste Frederik, og søge at pryde den. Ikke at gøre den Skam, men at pryde den."

„William," sagde den anden med mat Stemme og et Suk, „jeg vil gøre alt, hvad du ønsker, Broder, naar det staar i min Magt. Men husk paa, hvor lidt jeg formaar. Hvad ønsker du af mig i Dag, Broder? Sig, hvad det er; sig blot, hvad det er."

„Intet, bedste Frederik. Det er ikke Umagen værd at besvære en saa god Sjæl som dig dermed."

„Besvær mig kun," svarede den anden. „Det falder mig ikke vanskeligt at gøre alt, hvad jeg formaar, for dig."

William fo'r med Hænderne over sine Øjne og mumlede med ophøjet Tilfredsstillelse: „Gud velsigne dig for din Hengivenhed, min stakkels, kære Broder!" Derpaa sagde han højt: „Naa, bedste Frederik, hvis du bare, naar vi gaar ud, vil vise, at du har Sans for Højtideligheden — at du tænker noget ved den —"

„Hvad vilde du raade mig til at tænke ved den?" spurgte hans ydmyge Broder.

„Aah, hvor kan jeg svare herpaa? Jeg kan kun sige, hvad jeg selv tænker ved at forlade disse brave Mennesker."

„Du har Ret!" udbrød Broderen. „Det vil hjælpe mig!"

„Jeg mærker, bedste Frederik, at jeg tænker, og det med blandede Følelser, men navnlig med en vemodig Deltagelse: Hvorledes skulde de komme ud af det uden mig?"

„Rigtig!" svarede hans Broder. „Ja, ja. Hvorledes skulde de komme ud af det uden min Broder? De Stakler! Hvorledes skulde de komme ud af det uden ham?"

Da Klokken lige havde slaaet tolv, og da det blev meldt, at Vognen holdt ude i den ydre Gaard, skred Brødrene Arm i Arm ned ad Trappen. Mr. Edward Dorrit, (forhen Tip) og hans Søster Fanny gik bagefter, ligeledes Arm i Arm, derpaa Plornish og Maggy, hvem Flytningen af saadanne af Familiens Sager, som det var værd at flytte, var bleven anbetroet, med Pakker og Bylter, som skulde læsses paa en Arbejdsvogn.

I Gaarden var Medlemmerne og Arrestforvarerne. I Gaarden var Mr. Pancks og Mr. Rugg, som havde indfundet sig for at se den sidste Haand blive lagt paa deres Værk. I Gaarden forfattede unge John en ny Gravskrift over sig selv i Anledning af, at han var ved at dø af Hjertesorg. I Gaarden var den patriarkalske Casby, der saa saa frygtelig velvillig ud, at mange begejstrede Medlemmer varmt trykkede hans Haand, og mange flere Medlemmers Koner og kvindelige Slægtninge kyssede ham paa Haanden i den faste Tro, at han havde gjort det altsammen. I Gaarden var der den sædvanlige Sværm af Mennesker, som man finder paa et saadant Sted. Der var Manden med den

dunkle Mistanke om det Fond, som Inspektøren havde besveget. Der var Fallenten, som stadig af alle Kræfter stræbte efter at komme i Gæld, som gjorde sig lige saa megen Umage for at komme i Fængsel, som andre for at komme ud af det, og som altid fik sit Bo ekstraderet og Komplimenter oven i Købet, medens Fallenten ved Siden af ham — en lille klynkende, stræbsom Kræmmer, der var halvt død af Anstrengelse for at holde sig fri for Gæld — havde meget ondt ved at faa en Skiftekommissær til at sætte ham i Frihed med mange Formaninger og Bebrejdelser. Der var Manden med de mange Børn og mange Byrder, hvis Fallit forbavsede alle, og Manden uden Børn og med store Hjælpekilder, hvis Fallit ikke forbavsede nogen. Der var de Mennesker, som stadig skulde ud i Morgen og stadig opsatte det; der var de Mennesker, som var komne ind i Gaar og var langt mere misundelige og fortrædelige over dette Indfald af Skæbnen end de tæmmede Fugle. Der var nogle, som af ligefrem Slaviskhed krøb og bukkede for det rige Medlem og hans Familie; der var andre, som gjorde det, fordi deres Øjne, der var vant til Fængselslivets og Fattigdommens Mørke, ikke kunde udholde et saa blændende klart Solskin. Der var de, hvis faa Shillings var vandrede i hans Lomme, for at han kunde købe sig Mad og Drikke; men ingen, som paa Grund af denne Bistand nu viste en paatrængende Familiaritet. Det saa snarere ud, som om de indespærrede Fugle var ligesom lidt sky for den Fugl, der nu skulde sættes i Frihed, og at de havde en vis Tilbøjelighed til at trække sig tilbage til Jærnstængerne og syntes lidt forskræmte, idet han gik forbi.

Imellem disse Tilskuere bevægede det lille Optog, anført af de to Brødre, sig langsomt hen til Porten. Mr. Dorrit, der var optagen af den vidtrækkende Betragtning, hvorledes de stakkels Mennesker skulde komme ud af det uden ham, var stor og vemodig, men ikke aandsfraværende. Han klappede Børnene paa Hovedet ligesom Sir Roger de Coverly, naar han gik til Kirke. Han kaldte Folk, der stod i Baggrunden, ved deres Fornavne, nedlod sig til alle tilstedeværende og syntes til deres Trøst at gaa i en Straaleglorie med den gyldne Indskrift: „Fat dig, mit Folk! Bær det!“

Omsider forkyndte tre ærlig mente Hurraraab, at han var gaaet ud af Porten, og at Marshalsea Fængslet var faderløst.

Først da udbrød Miss Fanny pludselig: „Du store Gud, hvor er Amy?“

Hendes Fader havde troet, at hun var hos sin Søster. Hendes Søster havde troet, at hun var „et eller andet Sted“. De havde alle stolet paa, at de nok, ligesom altid, vilde finde hende

paa Pletten i det rette Øjeblik. Denne Bortgang var maaske den allerførste Handling, de under hele deres Samliv havde foretaget uden hende. Efter at omtrent en Minut var medgaaet til at faa Sagen opklaret, blev Miss Fanny, der fra sin Plads i Kareten havde Udsigt til den lange smalle Gang, som førte til Arrestforfarerboligen, blussende rød af Harme.

„Naa, det maa jeg sige, Fader," udbrød hun, „det er skammeligt!"

„Hvad er skammeligt, Fanny?"

„Jeg siger," gentog hun, „at det er komplet skændigt! Næsten nok til selv i et Øjeblik som dette at faa en til at ønske sig død! Der gaar nu den Tøs Amy i sin stygge, gamle, lurvede Kjole, som hun var saa stædig med, og som jeg tit og mange Gange bad og tiggede hende om at skifte, men hun vilde ikke — men hun lovede dog at skifte den i Dag, naar hun bare maatte gaa med den, saa længe hun var herinde hos dig — noget rent romantisk Sludder — der gaar nu den Tøs hen og gør os Skam lige til det sidste Øjeblik og lader sig alligevel bære ud i den samme Kjole. Og det af Mr. Clennam oven i Købet!"

Inden hun var værdig med at tale, fik de Syn for Sagn. Clennam viste sig ved Karetdøren med den lille bevidstløse Skikkelse paa sine Arme.

„Hun var bleven glemt," sagde han i en medlidende Tone, der ikke var fri for tillige at være bebrejdende. „Jeg løb op til hendes Værelse og fandt Døren aaben, og der laa hun besvimet paa Gulvet, det kære Barn. Hun syntes at være gaaet op for at skifte Kjole og at være sunken overvældet om. Det har maaske været af Hurraraabene eller er muligt sket før. Pas paa den stakkels kolde Haand, Miss Dorrit. Slip den ikke."

„Tak, Sir, svarede Miss Dorrit og brast i Taarer. „Jeg ved nok, hvad jeg har at gøre, hvis De vil overlade det til mig. Slaa Øjnene op, søde Amy! Aah, Amy, jeg er virkelig saa vred paa mig selv og saa skamfuld! Kom dog til dig selv, min egen, lille Søster! Hvorfor kører de ikke til? Lad dem dog køre til, Fader!"

Tjeneren traadte imellem Clennam og Karetdøren, slog med et skarpt: „Med Forlov, Sir!" Trinet op, og af Sted kørte de.

J.V. RODES
EFTFLG
J. SKRÆM

